

ՊՈՂԱՐԵԱՆ ՆՈՐԱՅՐ

ՄԱՅՐ ՑՈՒՑԱԿ
ՁԵՌԱԳՐԱՅ ՍՐԲՈՅ
ՅԱԿՈԲԵԱՆՅ

ՀԱՏՈՐ

8

CALOUSTE GULBENKIAN FOUNDATION ARMENIAN LIBRARY

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՍՈՍԼԱԼԱԿԱՆ ԳՈՐԾԻՍ ԿԻՆՊԵՆԿԻԱՆ ՀԻՄՆԱԴՈՒԹԵԱՆ

ՄԱՅՐ ՑՈՒՑԱԿ ԶԵՆԱԳՐԱՑ

ՍՐԲՈՑ ՅԱԿՈԲԵԱՆՑ

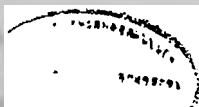
ՀԱՏՈՐ ՌԻԹԵՐՈՐԴ

GRAND CATALOGUE

OF

ST. JAMES MANUSCRIPTS

VOLUME VIII



Grady
1516
9191

CALOUSTE GULBENKIAN FOUNDATION ARMENIAN LIBRARY

ՆԱԽԴՐԱԾ ԾԱՆՆԱԾՈՐ ԳՐԱԴԱՆԱԿԱՆ ԿԻՆՈՒՆԿԵԼՈՒ ՇԻՆԱԿՈՒՄԸ

GRAND CATALOGUE
OF
ST. JAMES MANUSCRIPTS

VOLUME VIII



BY
ARCHBISHOP NORAIR BOGHARIAN



JERUSALEM
ARMENIAN CONVENT PRINTING PRESS
1977

CALOUSTE GULBENKIAN FOUNDATION ARMENIAN LIBRARY

ՎԵՅՍԿՍԷ ՍՍՏԵՆՈՅԻՐ ԳՈՍՈՒՍ ԿԻՒՂԷԼԵՍԷ ՇԻՄԱՐԿՈՒՔԱՆ

ՄԱՅՐ ՑՈՒՑԱԿ ԶԵՌԱԳՐԱՑ ՍՐԲՈՑ ՅԱԿՈԲԵԱՆՑ

ՀԱՏՈՐ ՈՒԹԵՐՈՐԴ

ԱՐԴԱՐԱՆԻ ՄԱՐԿԱՆԻ ՄԱՐԿԱՆԻ

ՍՈՍՏԵՆՈՅԻՐ ԳՈՍՈՒՍ

ԿԱԶՄԵՑ

ՆՈՐԱՅՐ ԱՐԲԵՊՍ. ՊՈՂԱՐԵԱՆ



ԵՐՈՒՍԱԴԵՍ

ՑՊԱՐԱՆ ՍՐԲՈՑ ՅԱԿՈԲԵԱՆՑ

1977

Հ Ի Ա Մ Ա Ն Ա Ի

ՏՆՕՐԷՆ ԺՈՂՈՎՈՑ ԱՌԱՔԵԼԱԿԱՆ

Ս Ո Ւ Ր Բ Ս Թ Ո Ռ Ո Յ Ս

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

Սրբոց Յակոբեանց Ձեռագրաց Յուցակի այս նոր հրատարակութեան մեկեմասութիւնը ազնուաբար ստանձնեց Գալուստ Ս. Կիւլպէնկեան Հիմնարկութեան Պատուարժան Վարչութիւնը, որուն դարձեալ կը յայտնենք մեր ջերմ շնորհակալութիւնը:

Վստահ ենք որ, մեզի հետ միասին, Հայ բանասիրութեան եւ մշակոյթի բոլոր նուիրեալ աշխատաւորներն ու բարեկամները, երախտագիտութեամբ եւ օրհնութեամբ պիտի յիշեն անունը այն Մեծ Հայուն, Գալուստ Ս. Կիւլպէնկեանի, որ իր հաստատած հոյակապ Հիմնարկութեամբ. բազմաթիւ բարերարութեանց կարգին, հաւդիսացաւ նաեւ Հայ մշակոյթի գերագանց գնահատողը, հովանաւորողը եւ տարածիչը:

Հայ Երուսաղէմը, որուն հանդէպ այնքան ինքնաբոյս սէր եւ հոգածութիւն ունէր Մեծանուն Բարերարը, այս հրատարակութեամբ համեստ յուշարձան մը կը կանգնէ իր անգուգական բարեկամին՝ Գալուստ Ս. Կիւլպէնկեանի յաւերժալոյս յիշատակին:

ՆՈՐԱՅՐ ԱՐՔԵՊՍ. ՊՈՂԱՐԵԱՆ

ԲԱՅԱՏՐԱԿԱՆ

Երասազէմի Սրբոց Յակօրեանց վանուց Ձեռագրաց Մատենադարանի գրչագիրներուն Յուցակին այս Ութերորդ Հատորը կը պարունակէ մկարագրութիւնը 435 գիրքերու, թիւ 2366—2800, որոնցմէ թիւ 2559—2669 ըստ Մեսլապի վրդ. Նշանեանի 1907 սեպտեմբեր 3 թուականը կրող ճեռագիր տնտրակին: Կրնանք մշիւ որ մերկայ հատորին մէջ մկարագրուած են մեծ թիւով Միսական Մատենաներ, յատկապէս 27 Ժամագիրք, 22 Խորհրդատնոր, 12 Մամրուսւումն, 24 Մաշուց, 21 Սազմու, եւ 34 Տօնացոյց:

Ձեռագիրներու յաջորդական թուանամարէն գտաւ, գիրքերու ամունքն քով, կ'երևին թուանշաններ, որոնք կը ցուցնեն յիշեալ գիրքին քանիտորդ օրինակն ըլլալը: Իսկ եեզնեակի կամ թարգմանագի ամունքն կից գտնուող թուականը կը մերկայացնէ երկին յօրինման կամ թարգմանութեան տարին: Ձեռագրին գրչութեան թուականը, եթէ ծանօթ է, գրուած է աջակողմեան սիւնակին վերեւ, իսկ վայրը՝ ամար համադիպական կողմը:

Այս հատորին մէջ գտնուած ենք մանրամկարչական եւ գաղափարական երկու տեսակի մանշաներ, առանձնապէս մկարագրուած ճեռագիրներէն, այդ կերպով գաղափար մը տուած ըլլալու համար՝ յայտնի, ամայտ, եւ ճորայտ ոկարողներու եւ ծաղկողներու արուեստին մասին: Հայ մանրամկարչութեան պատմութեան համար անտարապէս օգտակար պիտի համադիսանան անոնք գէթ մասամբ:

Այս հատորին մէջ առած ենք մասնաւոր ժանր տեսակի կարն կամ երկար բնագիրներ, որոնցմէ շատեր կը մերկայացնեն մեծ շանկանութիւն, պատմական, մատենագրական եւ այլ տեսակետներէ: Կրնանք մշիւ որ այդ բնագիրներուն մէջ ուշագրաւ տեղ մը կը գրուան մեռելական տաղերն ու գանձերը:

ՆՈՐԱՅԻ ԱՐԲԵՊՍ. ՊՈՂԱՐԵԱՆ

4 Մարտ 1977

Երասազէմ

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ ՏԵՍԱԿԱՌՈՐԵԱԼ

(Փակագինով գրուած թուանշանները կը ցուցնեն թէ նոյն գիրքէն
համի օրինակ կայ մատընթաց եօթ հաւորաններն մէջ)

Ազգաբանութիւն — 2740

Ազօթագիրք(20) — 2685, 2693, 2797

Ազօթագիրք(Կիպրիանոս) — (1) — 2530, 2537

Ամստա Այլաբանութեան — Հճոս. Պօղոս Վրդ. Ա. Պոլսեցի(1) — 2680, 2701

Ամստա Նորագոյն Մտածմանց — Հճոս. Պօղոս Վրդ. Ա. Պոլսեցի(7) — 2714,
2716, 2723

Աստուածաբանութիւն — Ալպերս(9) — 2518, 2519

Աստուածազերս — Ղազար Կթղ. 2753

Աստուածաշունչ(24) — 2557, 2558 — (2559) — [2560 — 2561]

Աւետարան(71) — 2387, 2388, 2389, 2555, 2556 — 2562—2647, 2649—2665,
2667—2689 — 2670, 2671, 2672, 2784

Աւետարան Ճաշու 2666

Բանգ Հատընտիրք 2764

Բառագիրք(25) — 2395, 2396, 2398, 2399, 2401, 2402, 2403, 2404, 2481

Բառագիրք — Երեմիա Վրդ.(3) — 2398, 2399, 2400, 2401, 2402, 2694

Բառարան 2792, 2793

» (Ի Զէն Հոգևոր Գրքոյն) — 2717

» — Վէհակ — Թրդ. Գէորգ Դպիր Կ. Պոլսեցի 2685

Բացայայտութիւն Բանից Ս. Գր. Նաքեկացոյ(1) — 2540

Բժշկարան 2525

Բնութեան Գործից 2730

Բնագննութիւն — Թրդ. Յովհ. Վրդ. Կ. Պոլսեցի(1) — 2779

Բուրաստան Գործընթաց 2534

Գիրք Զարմանաբաշ — Գալուստ Վրդ. Ամասիացի 2529

Կրագեան 2524, 2798

Կրգարան 2689, 2765, 2794, 2795

Զգօն(6) — 2539, 2700

Զեյթունի Անցքերը 2738

Զիյն (Հայաստան Քիւրքերէն) — 2749

Զուարճարան Բանասիրաց 2736, 2748

Ընդհ. Տեղեկութիւնք Միգրանցիքի վրայ 2771

Թամիրան Կուրծին 2688

Ժամագիրք(26) — 2405, 2406, 2407, 2409, 2410, 2411, 2412, 2413, 2414, 2415, 2416, 2417, 2419, 2420, 2421, 2422, 2423, 2424, 2425, 2426, 2427, 2428, 2429, 2482, 2490, 2493, 2695
 Ժողովածոյ — 2408, 2417, 2418, 2437, 2475, 2481, 2484, 2515, 2522, 2523, 2526, 2531, 2536, 2538, 2542, 2546, 2548, 2551, 2552, 2685, 2737, 2747, 2751, 2752, 2760, 2766, 2779, 2799
 Ժողովածոյ Միսակամ Գրոց(1) — 2407

Իմաստութիւն Սիրաբայ(8) — 2417

Լուսանկարչութիւն 2772, 2775, 2777

Լուսաշաւիղ — Գր. Փէշտիմալճեան(2) — 2676

Խաղաղութիւն(16) — 2430, 2431, 2438, 2471, 2480, 2648

Խորհրդածութիւնի Հոգեւոր — Հ. Գաբրիէլ Վրդ. 2750

Խորհրդատու(59) — 2407, 2412, 2413, 2414, 2415, 2416, 2417, 2419, 2421, 2422, 2423, 2425, 2426, 2428, 2482, 2490, 2493, 2512, 2513, 2514, 2695, 2726

Կալ Վանքանութիւն 2774

Կանոնագիրք — ԽժԲ. Յակոբ Դպիր Ամասիացի(1) — 2696, 2705, 2719, 2731

Կանոնական Օրէնդարութիւն — Դաւիթ Գանձակեցի 2481

Կարգ Թաղման 2761

Կացրդարան(1) — 2431

Կեանքի Աստուծոյ — Աւետիս Վրդ. Յովհաննէսեան 2787

Կտակ Աստուծոյ Ուրբաթ 2735

Կտակ Զարդարանաց (Հայաստան Թրք.) — 2744

Կտակի Նախապետաց(9) — 2557, 2558, [2560]

Կրօնութիւն Մանկանց 2670

Կրթութիւն Քրիստոնէական (Հայաստան Թրք.) — 2786

Համեմատութիւն Թուականաց 2800

Հարիւրեակ Առակ(4) — 2752

Հատարման — Վարդան Վրդ. Ալեքեցի(1) — 2526

Հատաբան 2775, 2788, 2790, 2796

Հատաբանի Գաղտնից Արքեպիսկոպոս — Պ. Ճիօյա 2769, 2770

Հին Կտակարան(10) — 2544

Հոգեշահ Նիւթ Գաղտնից — Դաւիթ Վրդ. Կարնեցի(1) — 2683, 2713

Հրաւանգ Քրիստոնէական Վարդապետութեան — Թրքմ. Պողոս Սրկ. Գալթազճեան 2681

Ձեռնագրութիւն 2779

Ղուրման — Թրքմ. Ստեփանոս Վրդ. Իւովեցի(1) — 2782

Ճարտասանութիւն — Սահակ Եպս. Պապայեան 2756

Ճարտասանութիւն(1) — 2686, 2722

Մամբուսամոմ 2418, 2432, 2433, 2434, 2435, 2436, 2459, 2460, 2492, 2495, 2510, 2554

Մաշտոց(84) .— 2406, 2439, 2440, 2441, 2442, 2443, 2444, 2445, 2446, 2447, 2448, 2449, 2450, 2451, 2452, 2453, 2454, 2455, 2456, 2457, 2547, 2673, 2780, 2789

Մեկնութիւն Առաքեղանի .— Պ. Աբգ. Բեբեղումի(20) .— 2687, 2732

- » Բառարանի մը կռի Շահատի .— Գէորգ Դ. Պոլսեցի 2685
- » Դանիէլի .— Վարդան Վրդ. (11) .— 2679
- » Երզնկացի .— Յարութիւն Աբգ. Երզնկացի 2706
- » Ընթերցումն .— Կուսնիկոս .— Հմտ. Սամուէլ Արեղայ 2712
- » Ընթերցումն Գառնաբերդաց(1) .— 2522
- » Ժամկարգութեամբ 2635
- » Երմուռ .— Կուսնիկոս(1) .— 2678
- » Կաթնալիկայ .— Թրգմ. Գրիգոր Դ. Պոլսեցի(2) .— 2689
- » Գայտնութեամբ Յովնանու .— Հմտ. Պողոս Վրդ. Ա. Պոլսեցի(2) .— 2743
- » Գորայ .— Վանական Վրդ. (4) .— 2679
- » Գովնանու .— Գր. Վրդ. Խլաթեցի 2521
- » Գովնանու .— Մատթէոս Վրդ. (9) .— 2760
- » Գովնանու .— Եփրեմ Վրդ. Սեցի(5) .— 2711
- » Գովնանու .— Ն. Լամբրոսեցի(2) .— 2711
- » Գոմարի .— Յակոբ Վրդ. Զրիմեցի(17) .— 2397, 2482, 2545
- » Գերակամի .— Յովհ. Երզնկացի(1) .— 2392
- » Գերակամութեամբ .— Առաքել Եպս. Սիւնեցի(6) .— 2391

Յաղագս Երկմ. Գառնապետութեամբ .— Թրգմ. Ս. Սիւնեցի(13) .— 2733

Նամակամի .— Յարութիւն Աբգ. Վեհապետութեամբ 2766

Նամակամի (Թրգմեցի) .— 2776

Նարդոս Նախնական Հատըմտի Բանից .— Եսայի Աբգ. Թալաւցի 2725

Նարեկ (Տաճկերէն) .— 2763

Ներածութիւն Պոլսի(14) .— 2390

Ներքոյ Տիրուհոյ .— Յովսէփ Սողմկացի 2550

Նիւթ Քարագից 2691

Նորագոյն Մաղիկ Զորութեամբ .— Թրգմ. Յովհ. Վրդ. Կ. Պոլսեցի 2516

Շաղկապ Ատոմածարանական Պոլսի .— Մեկն. Սիւնեցի Եպս. Գառնեցի (9) .— 2520

Շարական(118) .— 2463, 2464, 2465, 2466, 2467, 2468, 2469, 2470, 2471, 2472, 2473, 2474, 2476, 2477, 2478, 2479

Չափաբերական Բամբ Բարդական .— Յակոբ Եպս. Թօփուզեանց 2778

Պատմութեամբութիւն .— Յովհ. Վրդ. Կ. Պոլսեցի 2532

Պատմութիւն (Թերի) .— Աբրահամ Կթղ. Կրեանցի(2) .— 2533

» .— Սոկրատ(4) .— 2781

» Ասանքայ(5) .— 2558

Պատմություն Եկեղեցւոյն Աստուծոյ, Ա. Հատար 2746

» Ընդհանուր Աշխարհաց.— Յովէա Քահանայ(2) — 2702

Պարգատամար(7) — 2458, 2461, 2490, 2506

Սահմանի իմաստասիրութեան — Դաւիթ Անյաղթ(13) — 2390

Սաղմոս(44) — 2366, 2367, 2368, 2369, 2370, 2371, 2372, 2373, 2374, 2375,

2376, 2377, 2378, 2379, 2380, 2381, 2382, 2383, 2384, 2385, 2386

Սկզբունք Բնական Գիտութեանց 2535

Ստեբսկոյ (Լուսանկարչական) — 2778

Վահան Հատար (Համառոտեան) — 2692

Վան Ջարմանակեաց Եւր Աշխարհի 2698

Վարդապետութիւն Ճշմարտութեան — Պետրոս Վրդ. Թէֆլիզեցի(15) — 2517

Վարժութիւն Հասարակաց — Մանուէլ Վ. Մերուհեան 2703

Վերլուծութիւն Քերականութեան — Մայի Նիկի(5) — 2391

Վիճարման Աստուածարամութիւն — Կղիմէս Վրդ.(3) — 2700

Տաղարան(9) — 2460, 2480

Տաղարան — 2762

Տաղարան — Սարգիս Վրդ. Կեսարացի 2758

Տեւրակ Արարչութեանց Ս. Մննդեան Տաճարի 2768

Տեւրակ Գովասեանց 2685

Տումար(5) — 2460, 2541

Տումար Արձանագրութեան Ս. Մննդեան Վանուց 2767

Տրամարանութիւն (Աշխ.) — 2684

Տրամարանութիւն — Սիմէոն Վրդ. Զուլայեցի(7) — 2390

Տօնացոյց(36) — 2407, 2417, 2459, 2471, 2482, 2483, 2484, 2485, 2486, 2487,

2488, 2489, 2490, 2491, 2493, 2494, 2495, 2496, 2497, 2498,

2499, 2500, 2501, 2502, 2503, 2504, 2505, 2506, 2507, 2508,

2509, 2510, 2511, 2648

Յանկզիք 2765

Քարագիւղիք 2531, 2549, 2553, 2675, 2718, 2728, 2734, 2741, 2791

» — Հ. Անտոն Վիէրայ, 2709, 2759

» — Հ. Անտոն Վիէրայ, Թրգմ. Տ. Հ. Թ. Սաւալանեանց 2727

» — Գէորգ Աբբ. Զմիւռնացի(9) — 2677, 2724

» Կիրակիէից — Կարապետ Աբբ. Կ. Պոլսեցի(7) — 2711, 2721,

» 2719

» (Տարեկան) — Կարապետ Աբբ. Կ. Պոլսեցի(3) — 2674, 2710,

» 2739, 2754

» — Կարապետ Վ. Մարուկեան(1) — 2708

» — Կիրակոս Պար. Երուսաղէմի(1) — 2755

» — Գ. Պար. Նալեան(24) — 2704

» — Խմբ. Յարութիւն Վրդ. Բերեացի 2757

» — Պետրոս Վրդ. Աղամալեան(7) — 2707

» — Սիմէոն Վրդ. Երևանցի(9) — 2720

Քարոզի Ազուհացից.— Հ. Պաւլոս Վ. Սենեէր.— Թրգմ. Պոլոս Բ. Պոր. Կ.

Պոլոս 2715

Քարոզի Փոքր Քառասնորդական.— Մասիլեոն(1).— 2742

Բերականուրթիւմ 2682

» — Դ. Թրակացի(11).— 2391, 2392, 2397

» — Սիմէոն Վրդ. Զուլայեցի(8).— 2390, 2393, 2394, 2543

Բիւստոմէական Վարդապետութիւն 2638

Ոգուտ Բժշկութեան.— Ամիրտովաթ Ամասիացի(2).— 2779

Օրագրութիւն.— Յակոբ Վրդ. Յովհաննէսեան 2697Ա, 2697Բ, 2697Գ(Եպս.),
2697Դ, 2697Ե, 2697Զ



ԲՆԱԳԻՐՆԵՐ

	ԷԳ
1.— Ոհ քէ զիմչ լիմիմ գերիս — Մկրտիչ	11
2.— Ողբ Տգայոց — Ով գեղեցիկ եւ նազելի	42
3.— Տաղ Գեանմայի Թաղմամ — Որդիք լուսոյ հաւրքն մեծի	59
4.— Հարցնափառեր Ապաշխարութեամ	72
5.— Կացուրդ Աստուածածնի — Անհասանելի Բանըդ Ասաբւած	83
6.— Անչի Կանոնգլխի — Սոսկացան ը վերնոցըն ը դասքն — Ստեփաննոս	83
7.— Անչի Շարակամի — Այսաւր բազմութիւնք առաքելոցն	83
8.— Հփ — Որ ի կուսական դասակցութեանց	84
9.— Մ — Խորան եւ առաքառս	84
10.— Ո — Աստուածածին տաճար	84
11.— Տ — Ուրախ լիբ ը մայր Տեանն	84
12.— Տաղ — Յիշեալ զի մահացու ես	86
13.— Տաղ — Ես զիս դրի հաղար տարու	87
14.— Գեանձ Տգայոց — Ա՛յ բարեգութ Տէր երկայնամիտ	90
15.— Տաղ Նմջեցելոց — Եղբայրք որք կայք աստ միաբան	93
16.— Տաղ Նմջեցելոց — Ահեղ հրաման արարչին	96
17.— Տաղ վասն Նմջեցելոց — Գիտէի թէ աշխարհս էր ինձ մնալու — Միմա Սրէց	97
18.— Գեանձ Տգայոց — Անեղդ յէութեան — Յովհ. վրդ. Աւթեցի	101
19.— Տաղ վասն Տգայոց — Յարարչէն հրաման	101
20.— Յորդորակ — Ով գեղեցիկ եւ նազելի	102
21.— Գեանձ վասն Տգայոց — Նայիմ որբամ ծընող աղալիս	103
22.— Ողբ մեռելի — Ես զիս դրի հաղար տարու	104
23.— Ե՛ր մահ ըզքեզ կու յիշեմ	106
24.— Պայծառագոյն որդեակ իմ սիրուն	106
25.— Զայս ինչ ի խոր խոցեցայ	106
26.— Տաղ — Վայ մեղ մեղօք չարեօք լըցաք — Ստեփաննոս Թովսաքցի	108
27.— Սքանչիւագործ Ս. Նշանի	112

28.— Վերջին վկայ կոյս Թաժարեա .— Վարդան	123
29.— Շարակամ Ս. Գր. Լուսաւորչի .— Ի Հաւրէ դարդարեալ	136
30.— Փառատմեր ամ. սրբոց.— Կոյս տիրաժայր Աստուածածին	137
31.— Տաղ.— Աստուած դթած եւ ժարդասէր	156
32.— Երգ Գիշերային Պաշտաման.— Աստուածածին կոյս	162
33.— Հարցմափառ.— Անբակիդն Բանդ	166
34.— Ոտանաւոր ի վերայ Տօնացոյցի.— Արդ պատուիրեմ կարդայ եւ տես	173
35.— Բան առ ժողովար.— Գրթեալ չարեաւք սիրտ իմ անժոյժ .—	
Գրիգոր	254
36.— Վասն Իմաստութեան.— Յիմաստութիւն կենաց վերին .—	
Յոհ. Ծարձարեցի	254
37.— Երգ Տեառն Ներսէսի Կաթողիկոսի.— Քաճանայ եւ քաճանայապետ	289
38.— Ըռեմէլէ է ծովուն մօտիկ	304
39.— Տաղ ի վերայ Ս. Գաղգաթայի.— Սուրբ Գողգոթա բարձր է շինած	305
40.— Ուստի կու գաս դուն իշաթա	308
41.— Սրահար եղեր չար իշխան.— Սերօբէ	309
42.— Սարգիս նուաստ վարդապետ	381
43.— Նամակ.— Յարութիւն Արքեպս .	390
44.— Աղաթանգեղոս (Հաստած)	406
45.— Ի վերայ Զնգշոյ Վանից.— Զայն ուրախութեան	424
46.— Մշոյ Ս. Կարապետի.— Տէրն իմ առաջնորդեաց	424





ՀՈՐԱՅԻ ԱՐԲԵՊՍ. ՊՈԴԱՐԵԱՆ

ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ.—

Մաւաւ 15×10×4.5: էջք 510: Հանգա-
մանք բաւական ցաւալի. չարաչար փնտսուած
որդերէ. նորոգութիւն կրած. կը պակսի ա-
ռաջին թերթը: Թուղթ հասարակ: Գրու-
թիւն՝ խորագիրները, սկզբնատողերը և գըլ-
խատառերը կարմիր, մնացեալը սև մեկնով,
միասին, 17 տող, Նոտրագիր անարուեստ:
Համառօտագրութիւնք սովորական գրեթէ:
Գունաւոր զարդագիր և լուսանցազարդ գուր-
դաներու սկիզբը, Կանոնները հանդերձ գըլ-
խազարդով: Կաշեկազմ տախտակեայ հնա-
մաշ:

ԲՈՎԱՆԴԱԳՈՒԹԻՒՆ.—

էջ 1.— Բ.— Ընդէ՞ր խոփեցան հեթա-
նոք...:

էջ 107, դատարկ:

էջ 108.— Մի՛ նախանձիր ընդ չարս...:

էջ 174-175, դատարկ:

էջ 233, վերը.—

Ո գէր որ մնաւ

Ո ձեռք թէ հողանաւ

Ո եղբայր թէ կարդաս

Ոհ թէ զիս մոռանաս:

էջ 234, դատարկ:

էջ 361.— Ալէլուիա.— Խոստովան եղե-
րուք Տեառն զի քաղցր է...:

էջ 427.— Ի նեղութեան իմում ես առ
Տէր կարդացի...:

էջ 438-439ի մէջ և ինկած մէկ թերթ:

էջ 495.— Տէր ամենակալ...:

էջ 500.— Աղաւթ ասացեալ Տեառն
Ներսեսի Հայոց Կաթողիկոսի.— Հաւատով
խոստովանիմ...:

Յիշատակագրութիւն.— 1648

էջ 510, վերը, նոտրագիր տարբեր.—

Յիշատակ է Սր. յերուսաղէմայ ի ձեռն տէր
Աստուածատուր վարդապետին. Հայրապե-
տին Սր. յերուսաղէմայ թվ. ՌՂէ:

Սպառնաճ = Զուգայ

ՌՃՂԶ = 1747

ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ.—

Մաւաւ 15×9×5: էջք 490: Հանգամանք
լաւ: Թուղթ ղեղնորակ: Գրիչ և Ստացող՝
Յարութիւն Քահանայ, որդի Անդրեաս Քա-
հանայի, Գրութիւն՝ սև մեկնով, միասին,
16 տող, Նոտրագիր վարժ, Համառօտագրու-
թիւնք սովորական, Կարճրանքի զարդագիր
գուրդաններու սկիզբը, Գունաւոր գլխազարդ
իւր սարք Կանոններու սկիզբը, Գունաւոր
խորանցազարդ, էջ Ա. Կաշեկազմ տախտակ-
եայ դրոշմազարդ:

ԲՈՎԱՆԴԱԳՈՒԹԻՒՆ.—

էջ 1.— Սաղմոս Դաւթի Առաջին.— Ե-
րանեալ է այր...:

էջ 112.— Սաղմոս Դաւթի, 12.— Մի
նախանձիր ընդ չարս...:

էջ 230.— Սաղմոս Դաւթի, 28.— Իբրեւ
զի բարի է...:

էջ 289.— Սաղմոս Դաւթի, 29.— Տէր
ապաւնէ եղբր մեր...:

էջ 340.— Սաղմոս Դաւթի, 22.— Խոս-
տովան եղերուք Տեառն զի քաղցր է...:

էջ 395.— Սաղմոս Դաւթի, ձԺԹ.— Ի նեղութեան իմում ես առ Տէր կարդացի...

էջ 449.— Աշխարհա Անգեաւ և Զաքարիայ, սաղմոս ձԺԸ:

էջ 475.— Աղօթք վասն իւրաքանչիւրոյ անձանց Հաւատացելոց ի Քրիստոս, զոր արարեալ է Տեառն Ներսէսի Հայոց Կաթողիկոսի.— Հաւատով խոստովանիմ...

էջ 488, դատարկ: Նոյնպէս էջ 490:

Մամր յիշատակագրութիւնք Գրչի.— 1746, 1747

1.— էջ 111.— 1746

Թուին 1746, յուլիսի Ի, ձեռամբ անարժան քահանային:

2.— էջ 448, վարը.— Օրհնեալ և փառաբանեալ է մեռեալն և յարուցեալն Աստուած, որ Հատոյց վտրուպս ի բաղձանաց իմոց: Արդ սա եղիցի ինձ և ծնողացն իմոց յիշատակ յաւիտեական, նաև որք ունին երախտիք ի վերայ սորա. Թէ քարտէջ շնորհող, Թէ սրբազրող, Թէ պական յցուցանող, և Թէ կազմող. իւրաքանչիւրն ըստ իւրեանց յափու վարձատրեցին ի Քրիստոսէ, ամէն:

3.— էջ 469.

Զայնիւ մաղթեմ Մանասէին, զղլացելոյ յանցաւորին, Ամենակալ ստեղծող գոյից, Տէր և Աստուած Արբաւամին, Հայցեմ անձամբըս ցաւազին, յեղուաւս ասեմ մեղա յերկին, Թող ինձ Տէր, Թող մինչ ի մարմին, զի մի կորայց ի մեղա անձին:

4.— էջ 483, վարը.— 1747

Նոյն վերջ Սաղմոսարանին, ի Թուին Հայոց ախաճլձ, Մայրս ամսոյ Գ. իսկ Ազարիայի Թիւ աճլԲ, աղաժ ամսոյ ԺԴ, որ է Աշխարհամատրի Գիրակին, ի Սպահան Զուղայ, ընդ Հովանեաւ Սրբոյն Ստեփաննոսի նախապկային, ի փառս Յիսուսի:

Մեծ յիշատակագրութիւնք.— 1747

էջ 484.— Փառք եռանձնեա Տէրութեան...

Որ ետ կարողութիւն մեղուցելոյ անձին, որ և բազմաբիծ ձեռք, բազմաթախանձ ըղձիւք նկարագրեցի զաստուածախոս Երզաւրան մարդարէին Դաւթի, յիշելով զբան

Տեառն որ ասէ. Զամենայն զոր ինչ յաղօթա արարեալ խնդրիցէք և Հաւատացէք թէ առնուցուք, եղիցի ձեզ ի Հօրէ իմէմ:

Արդ ակն ունիմ ողորմութեանն Աստուծոյ, որ սովաւ լիցի փրկութիւն բազմալիւս Նոյեմ, իմոյ Թախծելոյ, և արքայութեան արժանի լինելոյ: Արդ՝ սա եղիցի յիշատակ մեղապարտ գծող ժամարար Յարութիւնիս, և Համայն ծնողացն իմոց, տէր Միքայէլ պապոյն իմոյ, և Հօր իմոյ տէր Անդրիասին, և մօր իմոյ Վառվառին Հանգուցելոց ի Քրիստոս, Դարձեալ եղիցի Հանդիստ և արքայութիւն ամենայն ննջեցելոց. մանաւանդ ամուսնոյն իմոյ Մէրինին՝ Հանգուցելոյ ի Քրիստոս:

Արդ աղաչեմ զձեզ Հանդիպողաց Սաղմոսարանիս, կամ ով ոք որ սովաւ սաղմոս ասացէ՝ սղալանացն շնորհեցէք, քանզի կարն իմ այս էր. Ի մանկութիւն փափաղ ունէի որ գրէի՝ ոչ եղև ձեռնտու, բայց այժմոյս լցի զյոգնատենչ փափակ ցանկութեան սրտի իմոյ. փառք Աստուծոյ:

Դարձեալ աղաչեմ զհանդիպողսր Սաղմոսարանիս, յիշել մաղթեմ զապիկար և զեղեռնաղործ, անուամբ Յարութիւն անարժան քահանայս, որ բազում ջերմեռանդ աշխատութեամբ Հատուցի յաւարտ: Տէրն Քրիստոս և զձեզ յիշողացդ, և աննախանձ սաղմոսողացդ, ի միւսանդամ գալստեանն՝ անպատում ուրախութեանն յիշեցէ, և աջակողմեան դասն դասեցէ ամէն:

Նաև ով ոք որ այս Սաղմոսս վայելիցէ, Տէր Աստուած նորա Հոգւով և մարմնով ուրախ պահեցէ: Բայց խնդրեմ խնամով պահել, մէջ ակն ներս գծեմ և մաքուր, զի մի կարճացի բազում աշխատութեան վաստակըս. շնորհակալ եմ զձէնջ, ողջ լերուք:

Քրիստոսի անարժան եմ ծառայ ի րաւ շք լ ջ յ [= Յարութիւն] քահանայ:

Յետմագում յիշատակագրութիւնք.—

1.— էջ 487, վերը, անհարթ գրով.— Տէր Յարութիւնին է, որ աստ յիշէմ վախճանեցաւ, յիշատակ Սր. Յակոբայ և Սր. Գէորգեա վանիցս: Ով ոք յափտակիցէ և իւրացուցանիցէ Սաղմոսարանս այս՝ վախճանեալ Տէր Յարութիւն քահանային, պարտական լիցի ահեղ ատենին:

2.— Նախորդին ներքև, տարբեր գրով
— 1798

Իսկ ի ՌՄԽԷ յափշտակեալ եղև ի դայ
արարացոց, և գնեաց զսաև յիշատակ եղ Սր.
Գէորգայ, որ ի Ռէմլէ, ըսպուծի մահտեսի
Նիկողոսն:

3.— Էջ 489, անհարթ գրով.— Այս Սաղ-
մոսն տիբացու Աբրահամին է՝ որդի Հան-
գուցեալ մահտեսի Գէորգին, որ էր Ռէմլէ,
թէրճիման Սուրբ Գէորգայ:

2368

Ս Ա Ղ Մ Ո Ս .— 47

Տեղի

Ռ.Ա.Ա. = 1642

ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ.—

Մաւայ 14.5×9.5×4: Էջ 498: Հանգա-
մանք լաւ ընդհանուր առմամբ. նորոգու-
թիւն կրած: Թուղթ հասարակ: Գրիչ՝ Գրի-
գոր Երէջ Զոռլուցի: Գրութիւն՝ խորագիր-
ները, սկզբնատողերը և ղլխատառերը կար-
միր, մնացեալը սև մկանով, միասին, 17
տող: Համառօտաբարութիւնք սովորական,
Գունաւոր դարդագիր և լուսանցադարդ զուր-
ղաներու սկիզբը, Կանոնները հանդերձ գըլ-
խադարձով, ոչ նուրբ: Կաշկարած տախտակ-
եալ զծաղարդ: Սկիզբը մէկ թերթ՝ առաջին
երեսը դատարկ, երկրորդը այրուրենի զըր-
շափորձ եւայլն:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ.—

Էջ 1-102, տարբեր թուղթ և գրչութիւն.
ուղղադրութիւն տկար:

Էջ 1. գրչափորձ այր ու բն:

Էջ 2, տարբեր գրով «Թիւն ՌձՀէ»:

Էջ 3.— Երանեալ է այր...:

Էջ 4, ստորին լուսանցքին, անհարթ գը-
րով.— Յիշատակ է ի Սուրբ Յակոբ:

Էջ 45-50. դատարկ մեծագոյն մասամբ:

Էջ 51, պրակ Բ.— Ի կատարած տաղմոս
կու խոսի մարմարեմ, քէ ինչպէս Աստուած
կարն ճամաշնովի, և ստեղծուածս, և կամի
գիրս սուրբս, ճայելով փառք ք համար ժԸ.
— Երկինք պատմեն ըզփառս Աստուծոյ...:

Էջ 89.— Քառս յերկիմք պատմեմիմ և
Տէր տպաւնիմ:

Էջ 102. գրչափորձ եւայլն:

Էջ 103, պրակ Զ.— ԼԶ.— Մի նախան-
ձիր ընդ չարս...:

Էջ 285.— ԶԹ.— Տէր ապաւէն եղեր մեր
...:

Էջ 344.— ձԶ.— Խոստովան եղերուք
Տևառն զի քաղցր է...:

Էջ 487.— Ագօթք Տեառն Ներսիսի Հա-
յոց Կարովիկիւսի.— Հաստով խոստովա-
նիմ...:

Էջ 497.— Փառաւորեալ Տէր...:

Մամբ յիշատակագրութիւնք Գրչի.—

1.— Էջ 167.— Զմեղապարտ և անար-
ժան զըրչակս՝ զԳրիգոր Երէջս, յիշեալ ի
Տէր, ով եղբայր բարի:

2.— Էջ 343, ստորտուր.— Զանարժան
Գրիգոր զրիչս աղաչեմ յիշել:

Մեծ յիշատակարամ, տարբեր թանա-
քով.— 1642

Էջ 498.— Արդ աւարտեցաւ յերգարուս-
նըս Պաթի ձեռնամբ անիմաստ օղի՝ Զոռ-
լուցի Գրիգոր իրիցու, ի թվականին Հայոց
Ռ.Ղ.Ա. Արտաստիւրով պաղատիմ, ով ընթեր-
ցողք, հայրք և եղբայրք մեր ի Տէր, յիշես-
ջիք զվրիպակս՝ ի մաքրափայլ աղաթքն
ձեր, և դուք յիշեալ ի շիք յապենիլադէն և ի
բարեբարէն, որ դայոց է՛ Հայրական փա-
ռաւք, ի միւսանգամ զալտեան, և լսել տա-
ցէ զերանաւէտ ձայնն որ առէ. Եկալք
[աւրհն]եալք Հօր իմոյ, ժառանգեցէք զանըս-
պառ և զանյաղճան ուրախութիւնն ամէն:

2369

Ս Ա Ղ Մ Ո Ս. — 48

ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ.—

Մաււ 14×10·5×5: էջ 486: Հանգա-
մանք անբաւարար: սկիզբը և վերջը պակա-
սաւոր: Գնասուած որդերէ և խոնաւութենէ:
Թուղթ բաժպակեայ Հասարակ: Գրութիւն՝
խորագրերն երը, սկզբնատողերը և սկզբնատա-
ռերը կարմիր, մնացեալը սև մելանով, միա-
սիւն, 17 տող, Բոլորգիր վարժ: Համառօտա-
գրութիւնք բաւական առատ: Գունաւոր զար-
դագիր և լուսանցազարդ գուրդաներու սկիզ-
բը, Կանոնները հանդերձ գլխազարդով: Կա-
շեկազմ դրոշմազարդ Հնամաշ:

ԲՈՎԱՆԴԱՅՈՒԹԻՒՆ.—

էջ 1.— [Ժ].— Ի կատարած, Սաղմոս Ի
Դաւիթ.— Ի Տէր յուսացա, ո՞րպէս ասիցէք

ցանձն իմ, փոփոխեցեր ի լերինս որպէս ճըն-
ճըղուկ...:

էջ 20ի և 21ի միջև կը պակսի մէկ
թերթ:

էջ 23.— Երկինք պատմեն զփառս Աս-
տուծոյ...:

էջ 84.— Մի՛ նախանձիր ընդ շարս...:

էջ 278.— Տէր ապաւէն եղեր մեր...:

էջ 337.— Խոստովան եղերուք Տեառն
...:

էջ 399.— Ի նեղութեան իմում ես առ
Տէր կարգացի...:

էջ 474.— Տէր ամենակալ...:

էջ 479.— Ազաւթ Սրբոյն Ներսէսի
Հայրապետին.— Հաւատով խոստովանիմ...:

էջ 486.— Փառաւորեալ Տէր ... բարե-
խաւսութեամբ որբուհու Աստուածածնին...:

2370

Ս Ա Ղ Մ Ո Ս. — 49

ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ.—

Մաււ 14×8·5×6·5: էջ 610: Հանգա-
մանք անբաւարար: Գնասուած որդերէ. ըս-
կիզբը պակասաւոր: Թուղթ բաժպակեայ,
կոկեալ: Գրութիւն՝ խորագրերն երը և սկզբ-
նատողերը կարմիր, սկզբնատառերը՝ փոխ ի
փոխ կարմիր և սև: Բոլորգիր: Գունաւոր
զարդագիր և լուսանցազարդ գուրդաներու
սկիզբը, Կանոնները հանդերձ գլխազարդով,
ոչ նուրբ: Կաշեկազմ տախտակեայ, դրոշմա-
զարդ: Թղթեայ պահպանակ սկիզբը կէս
թերթ, վերջը չորս, լի գրչափորձերով և ան-
հարթ զրերով:

ԲՈՎԱՆԴԱՅՈՒԹԻՒՆ.—

էջ 1.— [Բ].— Ընդէ՞ր խոռովեցան հե-
թանոսք...:

էջ 60.— Սաղմոս Ի Դաւիթ.— Երկինք

պատմեն զփառս Աստուծոյ...:

էջ 135.— ԼԶ.— Սաղմոս Ի Դաւիթ.—
Մի՛ նախանձիր ընդ շարս...:

էջ 367.— Ազաւթ Ի Սոսանէ յայրն Աս-
տուծոյ.— Տէր ապաւէն եղեր մեր...:

էջ 503.— Արիմաթիւն Աշտիմամաց.—
Ի նեղութեան իմում ես առ Տէր կարգացի...:

էջ 572.— Երգ Երից Մաթկանցն Ի մէջ
հնաքի հայրն:

էջ 592-93ի միջև ինկած մէկ թերթ:

էջ 593.— Ազաւթ Մամեստի քաղաւ-
րի.— Տէր ամենակալ...:

էջ 599.— Ազաւթ...: Ա.— Հաւատով
խոստովանիմ...:

էջ 609.— ԻԴ.— Փառաւորեալ Տէր...:

էջ 610.— Հայր Սուրբ որբեա զիս,
Որդիդ Սուրբ պահեա զիս,
Հորդիդ Սուրբ մաբրեա զիս:

2371

Ս Ա Ղ Մ Ո Ս.— 50

ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ.—

Մաւաւ 14×10.5×3: էջք 280: Հանդա-
մանք բաւարար դրէթէ. նորոգութիւն կրած.
վերջը թերի: Թուղթ հասարակ: Գրութիւն՝
խորագիրները, սկզբնատողերը և սկզբնառա-
ւերը կարմիր, մնացեալը սև մեյանով, միա-
սիւն, 22 տող: Նոտրագիր մանր: Համառո-
տագրութիւնք ստորակտնէն քիչ մը աւելի:
Կարմրագիծ դարդագիր և լուսանցադարդ
դուրդաներու սկիզբը, Կանոնները հանդերձ
ղլխադարդով: Կաշեկազմ տախտակեայ դը-
րուձադարդ: Կնիք սևադրոշմ յալադիր,
«Քի. ծո. Երուսաղէմացի Գէորգ վարդա-
պետ», էջ 3:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ.—

էջ 1.— Քանի մը մանրութիւն:

էջ 2, դատարկ:

էջ 3.— Վասն ծառ տնկելոյ ասայ որ
լաւ լինի.— Երանեալ է այլ...:

էջ 4, ստորին լուսանցքին.— Բ.— Լինի
դոր կամիս Աստուծոյ. արա վատահու-
թեամբ:

Մանօք.— Այսպիսի բացատրութիւն.
ներ կամ դուշակութիւններ կը գտնուին իւ-
րաքանիւր սաղմոսի համար:

էջ 36, դատարկ:

էջ 37.— Ի կառուարած Սաղմոս ի Դաւիթ
— ԺԸ.— Երկինք պատմեն զփառս Աստու-
ծոյ...:

էջ 73.— Սաղմոս ի Դաւիթ — ԼԶ.— Մի
նախանձիր ընդ չարս...:

էջ 212-213ի միջև ինկած մէկ թերթ:

էջ 232-233ի միջև կը պակսի երկու
թերթ:

էջ 243.— Արքեմուքիմի մասնագրութեան,
ձժԹ.— Ի ներութեան իմում ես առ Տէր կար-
դացի...:

էջ 278.— Արքեմուքիմ Դաւիթի և երից
մանկանց Սրբաց Անանիոսի:

Մամր յիշատակագրութիւն.—

էջ 118, վերի լուսանցքին, նոտրագիր
անհարթ.— Յիշատակ է Սաղմոսը, Սօղմոս-
նի որթի դաշջի Արքահայ:

2372

Ս Ա Ղ Մ Ո Ս.— 51

Տեղի

ՌժԺԱ = 1662

ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ.—

Մաւաւ 14×9.5×5: էջք 474: Հանդա-
մանք բաւարար. նորոգութիւն կրած. գոր-
ծածութեանէ աղտոտուած: Թուղթ հասարակ:
Գրիչ՝ տիրացու Կարապետ: Գրութիւն՝ ըս-
կզբնատողերը և սկզբնատուները կարմիր, մը-
նացեալը սև մեյանով, միասիւն, 17 տող:
Նոտրագիր: Համառոտագրութիւնք սովորա-
կան դրեթէ: Գունաւոր զարդագիր, լուսան-

ցադարդ և զլխադարդ Կանոններու սկիզբը:
Քորանադարդ իւր սարօք, էջ 1: Կաշեկազմ
տախտակեայ դըրուձադարդ:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ.—

էջ 1.— Երանեալ է այլ...:

էջ 17-20, տարբեր թուղթ և գրչութիւն:

էջ 49.— Ի կատարած Սաղմոս ի Դաւիթ
— Երկինք պատմեն զփառս Աստուծոյ...:

էջ 107.— Սաղմոս ի Դաւիթ.— Մի նա-
խանձիր ընդ չարս...

էջ 335.— Ալիլուիայ.— Խոստովան ե-
ղերուք Տեառն զի քաղցր է...

էջ 442.— Աղօթք Մանասէի Թաղաւ-
րին:

էջ 457.— Աղօթք Սրբոյն Ներսէսի ա-
սացեալ, զոր պարտին ամենայն ոգ ռուանիլ
և Աստուծոյ մատուցանել յաղօթս յաւուրն
Գ. անդամ. առ Սր. Երրորդութիւնն և մի
Աստուածութիւնն.— Հաւատով խոստովա-
նիմք...

էջ 467.— Որդի Աստուծոյ կենդանւոյ
...

էջ 468.— Աստուածատունկո այս Հո-
ղիաբողբոջ բուրաստան...

Եղատակարան Գրչի.— 1662

էջ 473.— Գլխեցաւ Սաղմոսարանս ի

Թվին ՌձԺԱ ամին, ձեռամբ Մեղիօէթ արե-
ղային աղբորն տղան Կարապետ տիրացուն:
Ած. ողորմի տէր Մեղիսէթ արեղային Հոգ-
ւոյն: Թվին ՌձԺԱ, ի փետրվարի ԺՆ փոխե-
ցաւ առ Ած., Ած. լուսաւորէ.: Ի դուռն Սր.
Թորոսին զինաւորին: Աղաչեմ զՀանգիպողի
սորին, անձեղադիր լինելով անարժանիս. ա-
մէն:

Ետնադրոյն յիշատակագրութիւնք.—

1726, 1727

1.— էջ 474, ստորորդ, գունաթափ մե-
լանով, անհարթ գրով.— Այս է յիշատակ
տէր Նաղարէթին, Թվ. ՌձԺԴ է:

2.— էջ 334, ստորորդ, անհարթ գրով.
— Ես անարժան տէր Նաղարէթ առի այս
սորի Սաղմոս ի դուռն Սր. Աստուածած-
նին ի քաղաքն Տարսոն, Թվ. ՌձԺԶ:

2373

Ս Ա Ղ Մ Ո Ս.— 52

Խոզմանք գիւղ, Եզնկա

ՁՂԳ = 1544

ԵԿԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ.—

Մաւալ 13×9×5.5: էջք 510: Հանգա-
մանք լաւ. նորոգութիւն կրած: Մագաղաթ
գործարակ, Գրիչ՝ Մկրտիչ Երէց, Գրութիւն՝
խորագիրները և սկզբնատողերը կարծիք,
սկզբնատուները փոխն ի փոխ կարծիք և կա-
պոյտ, մնացեալը ռև մելանով, միասին, 17
տող, Բոլորգիւր վարժ: Համառոտագրու-
թիւնք սովորականէն քիչ մը աւելի: Գունա-
ւոր զարդադիր և լուսանցազարդ գուրդանե-
րու սկիզբը, Կանոնները Հանդերձ զլիազար-
դով: Խորանազարդ իւր սարօք, էջ 3: Պահ-
պանակ Թղթեայ սկիզբը և վերջը մէկ մէկ
Թերթ՝ մեծագոյն մասով դատարկ, Կաշե-
կաղձ տախտակեայ դրոշմազարդ:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ.—

էջ 1-2, լի խառնիխառն գրչփորձե-
րով:

էջ 3.— Երանեալ է այր...

էջ 58.— Երկինք պատմեն զփառս Աս-
տուծոյ...

էջ 113.— Մի՛ նախանձիր ընդ չարս...

էջ 300.— Աղաւթ ի Մովսէս յայրն Աս-
տուծոյ.— Տէր ապաւէն եղբր մեր...

էջ 481.— Խոստովանութիւն Մանուէրի
թագաւորի.— Տէր ամենակալ...

էջ 487-494, Թուղթ, լուսանցները որդ-
նակեր:

էջ 497.— Աղաւթ առնմանկամ առ
Սուրբ Ներսիսիւն, ասացեալ է Տեառն
Ներսէսի Հայոց Կաթողիկոսի, զի ամ. Խա-
ւատացեալ բխիւտմնեալ տարտմն ուտմնի և
աղաւթի բանիցա ամգամ կտրիցէ, ի գիշերի
և ի տուրնցեան.— Հաւատով խոստովանիմ
...

էջ 503-510, Թուղթ, լուսանցները որդ-
նակեր:

էջ 509-510, դատարկ, այլ և այլ դրչա-
փորձեր:

Յիշատակարամ Գրչի.— 1544

էջ 508.— Փառք... Արդ դրեցաւ Սուրբ
Սաղմոսարանս ձեռամբ անարժանի և մեղա-
պարտի և փծուև գրչի Մկրտիչ սուտանուն ի-
րիցոս, որ միայն զանուն ունիմ և զդործն ոչ:

ի յեզնկա դաւառին, ի գիւղն Խոզնձիգ, ի
դուռն Սր. Աստուածածնին և Սր. Կարապե-
տին և այլ ամենայն սրբոցն որ աստ կան: Ի
թուականիս Հայոց ՋՂԳ: Յերեսանկալ աղա-
չիմ զձեզ, լիշեց]էք ի մաքրափայլ աղաթս
ձեր դանպիտանս, և Աստուած զձեզ յիշէ յիւր
սուրբ արքայութիւնն ամէն:

2374

Ս Ա Ղ Մ Ո Ս.— 53

ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ.—

Մաւալ 13×9·5×5: Էջ 502: Հանգա-
մանք անբաւարար. զործածութենէ աղտոտ.
ուած. նորոգութիւն կրած, Թուղթ հասա-
րակ, Գրութիւն՝ խորագիրները, սկզբնատո-
ղերը և զլիազգիւնները կարմիր, մնացեալը
սև մկանով, միասին, 17 տող: Նոտրագիր
անարուեստ, Համառօտադրութիւնք սովորա-
կանէն քիչ մը աւելի: Կարմրանքի դարդա-
ղիւր և լուսանցազարդ դուրդաններու սկիզբը,
կանոնները հանդերձ զլիադարձով, Կաշե-
կազմ տախտակեայ դրոշմազարդ, վերջին
կողմը փրթած:

ԲՈՎԱՆԴԱՅՈՒԹԻՒՆ.—

էջ 1-24, տարբեր թուղթ և գրչութիւն,
նոյնպէս էջ 27-28:

էջ 1-4, անմաքուր, դատարկ, դրչա-
փորձ:

էջ 5.— Երանեալ է այր...:

էջ 21.— Ի կտաւրած գաղտնեաց, Սաղ-
մոս ի Դաւիթ.— Գոհացայց դէէն Տէր...:

էջ 32.— Ի կտաւրած Սաղմոս ի Դա-
ւիթ.— Ասաց անգամն ի սրբի իւրում թէ ոչ
դոյ Աստուած...:

էջ 41-42, տարբեր թուղթ և գրչութիւն,
նոյնպէս էջ 45-56:

էջ 58.— Երկինք պատմեն զփառս Աս-
տուծոյ...:

էջ 59-62, տարբեր թուղթ և գրչութիւն,
նոյնպէս էջ 65-66:

էջ 95.— Ի կտաւրած Սաղմոս ի Դաւիթ
.— Յնծացէք արդարք ի Տէր...:

էջ 99-100, տարբեր թուղթ և գրչու-
թիւն:

էջ 117.— Մի' նախանձիւր ընդ չարս...:
էջ 121-122, տարբեր թուղթ և գրչու-
թիւն:

էջ 181.— Ողորմեա ինձ Աստուած, դի-
կոխեաց դիս մարդ, զարհանապաղ պատե-
րազմունք նեղեցին դիս:

էջ 235.— Սաղմոս ի Դաւիթ.— Իրրև դի
բարի...:

էջ 265-266, տարբեր թուղթ և գրչու-
թիւն:

էջ 301.— Սաղմոս ի Դաւիթ.— Տէր ա-
պաւէն եղբր մեր...:

էջ 358.— Սաղմոս ի Դաւիթ.— Խոստո-
վան եղերուք Տեսուն դի քաջոր է...:

էջ 419.— Սաղմոս ի Դաւիթ.— Ի Նեղու-
թեան իմում ես առ Տէր կարդացի...:

էջ 475.— Արիմուքիմ Երից Մամկնա-
ցում:

էջ 487.— Տէր ամենակալ...:

էջ 491.— Ագօք իւրաքմնիւր ամմին
հաւատացելոց ի Քրիստոս, գոր արարեալ է
Տեսում ներթափ Հայոց Կաթուղիկոսի.— Հա-
ւատով խոստովանիմ...:

Մամր յիշատակագրութիւնմ.—

1.— էջ 501, ստորին լուսանցքին, նոտ-
րագիր.— Յիշատակ է տիրացու Պետրոսին ի
դուռն Հրեշտակապետին:

2.— էջ 502, նոտրագիր տարբեր, ոչ
յստակ.— Ի վալիուլն Յովանէսի որդի Գաս-
պարս զրէջ տիրացու Եսային:

2375

Ս Ա Ղ Մ Ո Ս. — 54

ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ. —

Մասալ 13.5×9.5×4.5: էջ 460: Հանդամանք բաւարար. լուսանցքները ողորդուած. նորոգութիւն կրած. ցեցաւարութիւն թւթւ. թուղթ կոկեալ: Գրութիւն՝ խորագիրները, սկզբնատողները և սկզբնատառերը կարմիր, ֆիւմարալը սև միւսնով, միւսին, 20 տող: Բոլորգիր մարմ: Համառօտադրութիւնք սովորական: Կարմրաներկ դարդադիր և լուսանցադարձ դուրդաներու սկիզբը, Կանոնները հանդերձ գլխազարդով: Կաշեկազմ տախտակեայ դրոշմազարդ, կողքերը մասամբ ճեղքուած կոնակի կողմէն:

ԲՈՎԱՆԴԱՅՈՒԹԻՒՆ. —

էջ 1, գրչափորձ, անհարթ:

էջ 2, դատարկ:

էջ 3. — Սաղմոս Դաւթի Առաջին. — Երանեալ է այր...:

էջ 5, ստորին լուսանցքին, անհարթ գրուի. — Յիւստակ է ի դուռն Սբ. Յակոբայ, որ յերուսաղէմ:

էջ 101. — Սաղմոս ի Դաւիթ ԼԶ. — Մի՛

նախանձիր ընդ չարս...:

էջ 200. — Ի կատարած որդոցն Յովնա. դարա, յետ առաջնոյ գերութեան, Սաղմոս ի Դաւիթ, մարգարէութիւն Քի. քաղաւորութեան և կոչումն հեթանոսաց. Սաղմոս Հ. — Ի քեզ Տէր յուսացայ...:

էջ 325. — Ալեյուիա, Ալեյուիայ: Կոչումն հեթանոսաց: Սաղմոս ձԶ. — Խոստովան եղբրուք Տեառն դի քաղցր է...:

էջ 381. — Արեմնութիւն աստիճանաց ի վերայ ճանապարհութեան Բաքելովնի և վասն սերմանց: Սաղմոս ձԺԹ. — Ի նեղութեան իմում ես առ Տէր կարգացի...:

էջ 451. — Ազօք իւրաքանչիւր ամօին հաւատացելոց ի Քրիստոս, գոր արարեալ է Տեառն Ներսէսի Հայոց Կաթողիկոսի. — Հաւատով խոստովանիմ...:

էջ 459. — Փառաւորեալ Տէր...:

էջ 460, դատարկ:

Մամբ յիշատակագրութիւն Գրչի. —

էջ 212, ստորոտը. — Ձմեղապարտ դծու զլս յիշեալ է Տէր:

2376

Ս Ա Ղ Մ Ո Ս. — 55

ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ. —

Մասալ 13×8.5×6.5: էջ 574: Հանդամանք բաւարար մտաւորապէս. լուսանցքի ցեցաւարութիւն թեթւ. նորոգութիւն կրած. սկիզբը թերի. թուղթ թանձր. Գրութիւն՝ խորագիրները, սկզբնատողները և սկզբնատառերը կարմիր, ֆիւմարալը սև միւսնով, միւսին, 16 տող: Բոլորգիր յստակ: Համառօտադրութիւնք սովորականէն աւելի: Գունաւոր դարդադիր և լուսանցադարձ դուրդաներու սկիզբը, Կանոնները հանդերձ գլխազար-

դով: Կաշեկազմ տախտակեայ դրոշմազարդ, քիչ մը քայքայուած: Պաշպանակ թղթեայ վերըն երկու թերթ, դատարկ մեծ մասամբ:

ԲՈՎԱՆԴԱՅՈՒԹԻՒՆ. —

էջ 1. — [Ա. 5]. — Վասն այտորիկ ոչ յարեցին անպարիշտք ի դատաստան...:

էջ 5. — Դ. — Ի կատարած արեմնութիւն, Սաղմոս երգաց ի Դաւիթ. ի յերկար և ի բազում ժամանակս, ապա կատարի մարգարէութիւն. — Ի կարգալ իմում լուար ինձ...:

էջ 10.— 2.— Ի կատարած ընդ արիւն-
նութիւնս վասն Շերրորդացն, Սաղմոս Ի Դա-
ւիթ. Ի վերայ ութերորդացն, որ յետ յա-
րութեան լինի.— Տէր մի սրտմտութեամբ զո-
յանդիմաներ զիս...:

էջ 12-13ի միջև կը պակսի մէկ թերթ:

էջ 13-14, տարրեր թուղթ և գրչութիւն:

էջ 15.— Ը.— Ի կատարած Ի վերա հրմ-
նանաց, Սաղմոս Ի Դաւիթ. հմծան եկեղեցին
և այգի Քրիստոս, որով ամուսնացաւ.— Տէր,
տէր մեր, զի՛ սքանչելի է անուն զո...:

էջ 61.— Երկինք պատմեն զիստա Աս-
տուծոյ...:

էջ 60-61ի միջև ինկած մէկ թերթ: Նոյն-
պէս էջ 80-81ի, 132-133ի և 166-167ի միջև:

էջ 338-339ի միջև ինկած 10 թերթ,
Սաղմոս 71 - 79-21:

էջ 339.— 77.— Աւրանութիւն Գովոս-

թեան Դաւթի.— Եկայք ցնծասցուք Ի Տէր
...:

էջ 364-365ի միջև ինկած մէկ թերթ:

էջ 395.— Ալէլուիա.— Ոոստովան եղե-
րուք Տեառն զի զապցր է...:

էջ 419-429, տարրեր թուղթ և գրչու-
թիւն:

էջ 474.— Ի նեղութեան իմում ես առ
Տէր կարգացի...:

էջ 494-495ի միջև ինկած երեք թերթ:

էջ 551-574, նոր թուղթ և գրչութիւն:

էջ 554.— Աղօթք Մանասէի թաղաու-
րին:

էջ 561-573, նորապիւր.— Աղօթք իւրա-
քանչիւր անձին հաւատացեալոց...: Հաւա-
տով խոստովանիմ...:

էջ 574, դատարկ մեծադոյն մասամբ:

2377

Ս Ա Ղ Մ Ո Ս.— 56

Տիգրանակերտ

ՌՆԸ = 1626

ՆԻԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ.—

Ծաւալ 13×8.5×4.5: էջք 458: Հանգա-
մանք լաւ. գործածութեանց աղտոտուած: Մու-
ղաղաթ կոկեսայ: Գրիչ՝ Առաքել: Գրութիւն՝
խորադիրները և մասամբ սկզբնատողները
կարմիր, սկզբնատողները փոխն Ի փոխ կար-
միր և կապոյտ, Կանոններու սկզբնատողները
կապոյտ երկաթագիր, մնացեալը սև մելա-
նով, միասիւն, 19 տող, Բոլորգիր վարժ,
Գունաւոր զարդադիր և լուսանցազարդ գուր-
դաներու սկիզբը, Կանոնները հանդերձ գրի-
խազարդով, միջակ նրբութեամբ: Որոշանա-
զարդ իւր սարօք, էջ 3: Լուսանցքի մանրա-
նկարք. Մարիամ Մարգարէնուհի էջ 39, Մովս-
սէս Մարգարէ 90, Մովսէս Նախամարդարէ
146, Անանիա՝ մայր Սամուէլի 198, Եսայի
Մարգարէ 258, Եղեկիա թագաւոր 308, Յու-
նան Մարգարէ 364, Ամպակում Մարգարէ
412, Ներսէս Շնորհալի 437: Նկար՝ Դաւիթ
Մարգարէ, էջ 2: Լաթակազմ խաւաքարու-

նայ: Պահպանակ մաղաղաթեայ վերջը մէկ
թերթ, մասն երկաթադիր Աւետարանի: ԸՄ.
տացող՝ Դաւիթ Եղեկացի:

ԲՈՎԱՆԴԱՅՈՒԹԻՒՆ.—

էջ 1, դատարկ, անմաքուր:

էջ 3.— Սաղմոս Ի Դաւիթ.— Երանեալ
է այր...:

էջ 46.— Ի կատարած, Սաղմոս Ի Դա-
ւիթ.— Երկինք պատմեն զիստա Աստուծոյ
...:

էջ 97.— Սաղմոս Ի Դաւիթ.— Մի՛ նա-
խանձիր ընդ չարս...:

էջ 261.— Աղաւթք Ի Մովսէս յայրն Աս-
տուծոյ.— Տէր ապաւէն եղեր մեր...:

էջ 311.— Ալէլուիայ.— Ոոստովան եղե-
րուք Տեառն զի զապցր է...:

էջ 367.— Երգ Աստիճանաց.— Ի նեղու-
թեան իմում ես առ Տէր կարգացի...:

էջ 437.— Աղաւթք իւրաքանչիւր անձին

հաւատացիացս ի Թս. առ Սր. Երբորդու-
թիւն և մի Աստուածութիւն.— *Հաւատով
խոստովանիմ...*

Էջ 446.— Աւրեմութիւն և գովութիւն և
փառաբանութիւն Հայր և անձեւոյ մօրա Յի-
ւ Սր. Հոգւոյն յաւիտեանս յաւիտեանից:

*Բանք սաղմոսիս է պատուական,
յցեալ Հոգւոյն աստուածական...*

Էջ 447-449.— Վեց Հանելուկներ, առա-
ջին երեքը Սաղմոսարանի վրայ, վերջիննե-
րը՝ Գերբեր:

Էջ 452-458, դատարկ մեծագոյն մա-
սամբ և անմաքուր:

Յիշատկարամ Գրչի.— 1626

Էջ 449.—

Զերդարանս Մեծին Դաւթի,
աստուածաւայր մարգարէի,
որ յօծմանէ Սամուէլի,
Հոգւոյն երգէր ի տասնաղի:
Զստացող այսմ տարի,
զհեղազող այրն բարի,
զմաւորասի Դաւիթ այր զովիւի,
որ էր տեղեալ Եդեսացի:
Եկեալ ընկել Համթիկերտի,
և ծնանի երկու որդի,
երես զրել զգիրս Հոգեյի,
վայելս որդեաց սա եղևի:
Յակորայ և Յոհաննիսի,

սիրասունեղ զաւակ բարի,
և մօր սոցա ընթերցողի,
առ յապա յիշատակ սա եղիցի:
Գրեցաւ Տիգրան մեծ քաղաքի,
զուռնը Սրբոյ Կիրակոսի,
ի դպրատուն Մինաս զրչի,
մեռամբ Առաքել զրչի.
Թվին Հայոց Ռ [Հազար] ամի,
Հե [եօթանասուն երկու] այլ ամի:
ի դառն և նեղ ժամանակի,
իշխանութեանն Մամետի.
Հեծելազաւր բազում ժողովի,
Բաբելոնի վերայ նստի,
յաշխարհս ամէնն կողոպտի,
և այն զօրացն կեր լինի:
Վերջն Աստուծոյ է գիտելի,
որպէս փրկիմք նոցունց չարի,
Տէր Աստուածն յամենայնի,
ողորմեսցի իւր ստեղծուածի,
խաղաղութիւն տա աշխարհի,
փառք Աստուծոյ վեր առաքի,
ամէն ամէն և եղիցի:

Յետմագոյն յիշատկագրութիւն.—

1815

Էջ 451, ստորոտը, նոտր շեղալիր.—
Ընծայի ապա զավղավաթչի մանտևի Յօհան-
նէսի շնորհիւ Տեառն զարգացեալ որդւոյ նո-
րածին Յակորայ, 1815. ի Տիգրայեակերտ:

2378

ՍԱՂՄՈՍ.— 57

ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ.—

Ծաւալ 12×9×5: Էջ 484: Հանդամանք
բաւարար գրեթէ. սկիզբը, մէջտեղը և վեր-
ջը թերի. լուսանցքները ցեցաւար թեթեա-
լէն. նորոգութիւն կրած: Թուղթ գորշորակ,
Գրուութիւն՝ խորագիրները, սկզբնատողերը և
սկզբնատառերը կարմիր, մնացեալը սև մե-
յանով, միասին, 16 տող, Բուրդուր, Կար-
մրաների զարդագիր գորդաներու սկիզբը:
Գունաւոր զարդագիր, լուսանցազարդ և գըլ-

խազարդ Կանոններու սկիզբը, ոչ նուրբ, կա-
շեկազմ տախտակեայ դրոշմազարդ:

ԲՈՎԱՆԴԱՆՈՒԹԻՒՆ.—

Էջ 1.— ԺԱ.— Ապրեցոյ զիս, Տէր, զի
նուազեաց սուրբ...

Էջ 24.— Երկինք պատմեն դիպոս Աս-
տուծոյ...

Էջ 38-39 միջև կը պակսի մէկ թերթ:

Էջ 94.— Ի կատարած, Սաղմոս ի Դա-

ւիդ. և վարդապետութիւն. — Մի՛ նախահմիր
ընդ չարս...

Էջ 228-229ի միջև կը պակսի մէկ թերթ:

Էջ 281.— Ազաւթք Մովսէսի, այր Աս-
տուծայ.— Տէր ապաւէն եղեր մեր...

Էջ 296-297ի միջև կը պակսի ժԳ պրա-
կին վերջին թերթը:

Էջ 297-312, տարրեր թողթ և զբո-
թիւն:

Էջ 313, պրակ ժէ.— ինտուսիան եղե-
րուք Տեառն զի քաղցր է...

Էջ 390-392, բողոքի տարրեր:

Ոհ քէ զինչ լինիմ գերիս.
որ արարչիմ եմ սևեքես,
զի մաս բարի չունիմ ի յիս,
որ ինձ աւգնէ յետիմ ժամիս:

Բայց ես ի մեզս եմ խիստ յուժար,
ի սրբութեամ եմ հեռացեալ,
վայ է պահեալ ինձի ոյսվ.
որ ի մեզաց չեմ ի գառ կեցալ:

Ո՛ւլ Մկրտի՛ մեղաւք յիմար.
և ի բարեաց ես դու տխար,
այլոց գիտես(գիտես) լինել դու ճար.
դու համապագ կեանս իմար:

Որպէս ճրագն որ լոյն ածէ.
գրամեմեռեամ լուսաւորէ,
և ինձմ երկաթ և խիստ մութ է,
որպէս գիշերն որ մարդ չտեսանէ:

Նայմպէն և ես եմ խիստ խաւար,
որպէս գիշերն և այլ ժամ չար,
ի մեզ գործելն եմ խիստ ատժար.
և ի բարեաց եմ հեռացեալ:

Ո՛հ քէ յիշեմ ըզմեղքս ու լամ,
ի աչերուս արիւն կու գամ,
ես մեղք գործել եմ գամազամ,
չեմ խառնար քէ այտ ինձ մնան:

Ես մնամիմ մամիր ծագկոյ,
որ բուսամիմ առաւառու,
և դարձեալ յերեկոյն
չո(ւ)րանամ ժամ գառաջնոյ:

Ես մտնեմ խռբոյ,
որ տռչորի ի յարեոյ,
երբ մատնեմայ ի բոց երոյ,
այրի մաշի ի ակամ քարոյ:

Ես մնամեմ պռարկին,
որ ագեմալ չկայ իմ մարմինն,
գիշեր ցորեկ գործեմ զշարին,
վայ և եղուկ է իմ անձինն:

Ես եզկելիա տղարմելիս,
սևացուցի գլայծառ հոգիս,
յաւութ լինիմ անեղ արիս,
թիմչ պատասխամ տամ ստեղծողիս:

Վախեմ թառէ երեղէն զարացն,
տարէք ի գառ գղայ յիմ աչացն,
այնժամ առնեմ զիս և տանիմ
սառնամանեաց ամբուս որդանցն:

Այլ մար չունիմ և ապաւէն,
զԱստուածածինն Մարիամ,
որ ազաչէ զիւր Միածին,
որ զիս դասէ յաջակողմեանն:
ամէն

Էջ 393.— Ի ներութեան իմում ես տո
Տէր կարգացի...

Էջ 414-415ի միջև ինկած մէկ թերթ:

Էջ 438-439ի միջև թերթ ինկած:

Էջ 472.— Խոստովանութիւն Մանասէ
քաղաւորին.— Տէր ամենակալ...

Էջ 477.— Ազաւթք արքայն Ներսէսի
Հայրապետի ասացեալ...

Էջ 484.— ...Ամէնողորմ Տէր, ողորմ-
եայ ամ. Հաստացելոցս ի քեզ, իմոց և աւ-
տարաց ծանօթ (Շարունակութիւնը կը պսո-
սի):

2379

Ս Ա Ղ Մ Ո Ս. — 58

ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ. —

Ծաւալ 13×9·5×4·5: էջ 574: Հանդա-
մանք բաւարար գրեթէ. սկիզբը և վերջը թե-
րի. խոնաւութենէ ազդուած. նորոգութիւն
կրած: Թուղթ գեղեցիկ: Գրութիւն՝ խորա-
գիրները կարմիր, սկզբնատողերը և սկզբնա-
տառերը կապոյտ կամ կարմիր, մնացեալը
սև մեկնոյ, միասին, 17 տող, կարմիր դե-
ծերու միջև: Բոլորգիր: Ուղղադրութիւն տը-
կար: Կարմիր կապոյտ զարդադիր և լուսան-
դապարդ դուրդաններու սկիզբը, Կանոնները
Հանդերձ գլխապարզոյ, ոչ նուրբ: Կաշկապմ
տախտակեայ հինցած:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ. —

էջ 1. — ... — 2. — Ի կատարած Սաղ-
մոսի Դաւիթ, ի վերայ ուրիշորդացմ. որ
յետ Յարութեան լինի. — Տէր մի սրտմտու-
թեամբ քոյ յանդիմաներ զիս...:

էջ 4-5ի միջև թերթեր ինկած:

էջ 5-6, վերջն վար կէսը պատռուած
կորած:

էջ 9. — Սաղմոս ի Դաւիթ. — Ընդէ՞ր
Տէր կացեր ի Հնաւասանէ...:

էջ 23-24. տարբեր Հասարակ թուղթ,

գրեթէ ի գրչափորձերոյ հայն:

էջ 26. — Սաղմոս ի Դաւիթ: Աղաբ
վասն մեղութեան, զի խոստացան Ձիւսացիք
տալ զԴաւիթ ի ձեռն Սաւուղայ. — Լուր Տէր
տրդարութեան...:

էջ 55. — [Ե]րկինք պատմեն զիտոս Առ-
տուծոյ...:

էջ 137. — Սաղմոս ի Դաւիթ. — Մի նա-
խանձիր...:

էջ 253-254, վարի կէսը միայն կը մնայ:

էջ 320-321ի միջև կը պակսի մէկ թերթ:

էջ 355. — Սաղմոս ի Դաւիթ. — Տէր ու-
պառէն եղեր մեզ...:

էջ 380 381ի միջև կը պակսի մէկ թերթ:

էջ 414. — Սաղմոս ի Դաւիթ. — Խոստու-
ման և կեցութեան Տեառն զի քաղցր է...:

էջ 466-467ի միջև կը պակսի մէկ թերթ:

էջ 479. — Ի ներութեան իմում ես առ
Տէր կարգացի...:

էջ 557. — Տէր ամենակալ...:

էջ 563. — Հաւատով խոստովանիմ...:

էջ 574. — Փառաւորեալ Տէր ... և ամ.
սրբոց քոց երկնաւորաց և երկրի Այսչափ-
յաջորդ երկու թերթերը ինկած ետքաւով:

2380

Ս Ա Ղ Մ Ո Ս. — 59

Մառնիկ Ամապատ

Պկթ = 1420

ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ. —

Ծաւալ 12×7·5×5: էջ 378: Հանդա-
մանք բաւարար գրեթէ. պորձածութենէ ազ-
տոտուած. նորոգութիւն կրած, սկիզբը թե-
րի: Թուղթ գորշորակ: Գրիչ և Ստաղոյ՝ Ս՝.
մէն Նպիսկոպոս: Գրութիւն՝ խորագիրնե-
րը, սկզբնատողերը և տունըդմէջ զիւսդիր-

ները կարմիր, մնացեալը սև մեկնոյ, միա-
սին, 18 տող: Բոլորգիր: Սրճադոյն զարդա-
գիր և լուսանցազարդ գուրդաններու սկիզբը,
Կանոնները Հանդերձ գլխապարզոյ: Կաշե-
կապմ տախտակեայ դժադարոյ: Պատկանի
մազադաթեայ սկիզբը և վերջը երկուական
թերթ, երկաթապիր, մասն Ա. Տիմոթէոսի Դ.

գլխոյն. ահաւաթիկ հատուած մը. ճիւղիւք, զնացիւք, սիրով, հաւատով, սրբութեամբ, Միջին զամ եւ. միտ զիր ընթերցութեան միջոցով հասնելու և վարդապետութեան. մի' անփոյլ Սալոնիկի զհեղինակութեամբ որ ի քեզ [և], որ տուաւ քեզ մարգարէութեամբ ի ձեռնադրութենէ երիցութեան, Զայդ և ի դոյն կանխեալի, զի քո յառաջագիտութիւնդ ամենեցուն յայտնի լինիցի, Զգոյ [և] լինիլի անձին [և] վարդապետութեանդ և ի դմին յամենալի. զայդ եթէ առնիցես, դանձն ապարկեցուցանես, և [զայնտիկ որ քեզն յիցեն] — Հմմտ. Համար 12-16:

ԲՈՎԱՆԴԱՅՈՒԹԻՒՆ.—

Էջ 1.— Ի Հեբրայեցեացիմ երկոքեանմ, մի հաւմար եմ: Սղ. Բ.— Ընդէ՞ր խոսովեցան հեթանոսք... — Համոյիտ, այսիմէն է միտաց իմ յայլայիլ կամ ձայմէ փոփոխում.— Խղեցուք զկապանս նոցա...:

Էջ 19-20. տարբեր թուղթ և զրուծիւն,

Էջ 42.— Երկինք պատմեն զփառս Աստուծոյ...:

Էջ 91.— Սաղմոս ի Դաւիթ.— Մի' նախանձիր ընդ չարս...:

Էջ 235.— ...Տէր ապաւէն եղբր մեր...:

Էջ 251-252, տարբեր թուղթ և զրուծիւն: Նոյնպէս էջ 273-274:

Էջ 278.— Ալէլուիա. ձձ.— Խոստովանեղերութեան զի քաղցր է...:

Էջ 296-297 ի միջև ինկած մէկ թերթ,

Էջ 321.— Ալէլուիա. ձժԹ.— Ի նեղութեան իմում ես առ Տէր կարգացի...:

Էջ 372.— Խոստովանութիւն Մանասթապատրի.— Տէր ամենակալ...:

Յիշատակարմ Գրչի.— 1420

Էջ 375.— Փառք քեզ կիսնիւղդ արեգասայգոյն կիսազնդի և Դեմետրի արարիչ:

Փառք Համազոյ եռակի անձնաւորութեան Հաւր և Որդոյ և Հոգոյ Սրբոյ ամէն:

Աստուծոյ յանդ լիալ աւարտեցաւ Հոգիէդ մատանս սուրբ մարդարէին Դաւթի, ի ստոյգ և յընդիւր աւրինակէ՝ որ էր զբաժնեամբ Յովհաննէս Գառնեցոյն, և իմ առեալ զրեցի փութով:

Գրեցաւ ձեռամբ յողնամեղ և ախմար զրչի, սոսկ անուն Սիմէոնի ի Սուրբ Անապատոս որ Մաւռիկ կոչի, ի դուռս Սուրբ Լուսաւորչի և Սր. Աստուածածնի, և Սր. Նշանի և յայլ բազմահաւաք սրբոց որ աստ հաւաքեալ կան:

Արդ յերեսանկեալ աղայեմ զձեզ՝ սղաւանաց զրիս մի' մեղադրէք զի կարն մեր այս էր:

Արդ որք աւետիք ի սմանէ՝ յիշեցէք ի սուրբ աղաւթս ձեր զՍիմէոն եպիսկոպոս, որ զկարգն ունիմ և ոչ զզործ. և որ մի բերան ողորմես առէ՝ միոյն հարիւրապատիկ իւր ողորմեսցի Աստուած, ամեն ամեն:

Գրեցաւ ապ ի Հայրապետութեանս տէր Պաւղոսի և յառաջնորդութեան Տէր Մկրտչի՝ և է իմ հոգևոր եղբար, ի թվին Հայոց Պիժի մարտի ԺԷ:

Ներքևը փակագիր Վիմէոն, շուրջը՝ Յի. Բի. ծառայ:

Էջ 377-378, դատարկ:

2381

Ս Ա Ղ Մ Ո Ս.— 60

Ս. Յակոբ, Երուսաղեմ

Չ. 1625

ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ.—

Մաւալ 10×8×6: Էջ 532: Հանդամանք բաւարար. նորոգութիւն կրած: Մագաղաթ կոկեալ. Գրիչ՝ Ստեփանոս Երէջ Մոկացի. Գրութիւն՝ խորագիրները, սկզբնատողեր և

սկզբնատողեր կարմիր, Տնացեալը սև և լանդ, միասին, 17 տող, Բոլորգիր, Համառօտագրութիւնք առատ, Գունաւոր զարդագիր և լուսանցադարձ զուգահեռ սկիզբը, կանոնները հանգերձ գլխադարձով, ոչ

նուրբ: Կաշկաղճ տախտակեայ դրոշմա-
դարդ:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ.—

էջ 1, զատարկ:

էջ 2.— Զգործն ձեռաց մերոց...

էջ 3.— Երանեայ է այր...

էջ 63.— Ի կտարած, Սաղմոս Ի Դա-
ւիթ.— Երկինք պատմեն զփառս Աստուծոյ
...

էջ 133.— Սաղմոս Ի Դաւիթ.— Մի՛ նա-
խանձիր ընդ շարս...

էջ 185-6 կիսով չափ պատուում: Նոյն-
պէս էջ 267-8:

էջ 275-6ի աջակողմեան վերի տնկինը
պատուում:

էջ 286-7ի միջև պատուում մէկ թերթ:

էջ 290-291ի միջև պատուում երկու
թերթ:

էջ 314.— Աղարբ Մովսէսի յայրն Աս-
տուծոյ.— Տէր ապաւէն եղբ մեր...

էջ 380.— Սաղմոս Ի Դաւիթ, Ալեյուի-
եայ.— Խոստովան Եղբուք Տեառն զի քաղցր
է...

էջ 444.— Ալեյուիայ, Սաղմոս Ի Դաւիթ
.— Ի նեղութեան իմում ես առ Տէր կարգա-
ցի...

էջ 524.— Աղարբ Մամեսէի քաղառ-
րին.— Տէր ամենակայ...

Յիշատակարան Գրչի.— շ. 1625

էջ 530.— Փառք ամենասուրբ երբոր-
դու թեանն Հաւր ե Որդւոյն Հոգւոյն Սրբոյ,
[որ ետ կարողութիւն մեղսամած ե վաթար
ամ. յետոցս անարժան ե անպիտան Հոգ ե
մոխիր անանուն եռտանուն Ստեփանոս Մո-
կացի իրիցու, որ դանունս խնիմ ե զգործս ոչ
ունիմ յիշելոյ. այլ ետ Աժ. կարողութիւն
հասանել ի յաւարտ աստուածաշունչ տալիս,
որ կոչի Սաղմոսարան Երգ Դաւթի աստուա-
ծահաւրն, ի լաւ ե ընդիր արարնակէ Գառնե-
ցի. զիրեցի դաս ըստ կարի իմում. ամենեղա-
ղիր լերուք զխալանաց սորա, զի կար մերայս
է: Տկարացեալ եմ անձամբ ե աշխս վատա-
տես է, սուճն մօտ յիս է ե ոչ ի զիրքս:

Գրեցաւ Սաղմոսարանս Ի Սր. Քաղաքս
Երուսաղէմ, ի դուռն Սր. Յակոբայ զյիսու-
ղիր սուրբ դամբարանին ե յայլ Սր. Տեօրե-
նականացն, որ աստ կան Հաւաքեայ, ի Սր.
Տեղիս, ի յառաջնորդութեան Սր. ԱՅոռոյս
վերջին էջին վերջին երկու տողերը սոքթէ
անըմբռնիլ. իսկ շարունակութիւնը կորան՝
յաջորդ թերթը կտրուած ըլլալով:

2382

ՍԱՂՄՈՍ.— 61

Տեղի?

ՌՃԻ = 1671

ՆԵՍՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ.—

Մասալ 10×7×3-5: Էջ 496: Հանգա-
մանք անբաւարար. նորոգութիւն կրած. որ-
դերէ վնասուած: Թուղթ հասարակ: Գրու-
թիւն՝ խորալիրները, սկզբնատողերը ե լու-
կորնատողերը կարմիր, մնացեալը սև մեկա-
նով, միասին, 18 տող, Բուրդիք: Կաշե-
կաղճ տախտակեայ, Պահպանակ թղթեայ ըս-
կիզբը մէկ թերթ, դատարկ մեծադոյն մա-
սամբ: Ստացող՝ Թուսեկ:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ.—

էջ 1, վերը, նոտը շեղալիր.— Յիշա-
տակ է ի դուռն Սր. Յակոբայ որ յերուսա-
ղէմ:

Երանեայ է այր...

էջ 52.— Երկինք պատմեն զփառս Աս-
տուծոյ...

էջ 112.— Մի՛ նախանձիր ընդ շարս...

էջ 289.— Տէր ապաւէն եղբ մեր...

էջ 344.— Խոստովան Եղբուք Տեառն
զի քաղցր է...

էջ 402.— Արեւմտեայ Աստիճանաց.—
Ի նեղութեան իմում ես առ Տէր կարգացի...

էջ 475.— Խոստովանութիւն Մանասէի.
— Տէր ամենակալ...

էջ 484.— Հաւատով խոստովանիմ...

Յիշատակարան Գրչի.— 1671

էջ 494.— Փառք ամենասուրբ երբոր-
դուքնանն է միասնական Աստուածութեանն
Հօր և Որդւոյ և Հոգւոյն Սրբոյ այժմ է ան-
գրաւ յաւիտենիւ ամէն :

Որ ետ կարողութիւն տկարիս և անար-
ժանիս, զառածնելոյս և մեղաւորիս, սուտա-
նուն զծողիս, հասանել յաւարտ աստուածա-
խօս և լուսալարդ տառիս, որ կոչի Սաղմո-
սարան :

Շնորհիւ Տեսոն սկսաւ և ոգորժութեամբ
նորին կատարելցի դաստուածաշունչ դիրս, և
թվականիս Հայոց Ռէնի ումին, և դառն և ի
նեղ ժամանակիս, յարմ մեղիմք ի Հարկո-
պահանջութենէ յանորինաց, քանդի և քան
զեւ սաստկանաւ բռնութիւն և նեղութիւն ի
վերաւ աշխարհիս ևս առաւել ազդիս Հայոց,
միտն ծովացեալ մեղաց :

Արդ՝ որք հանդիպիք աստուածաշունչ
ուրբ տառիս՝ սաղմոս ասելով, յիշեցէք ի
մաքրամալ յաղօթս մեր զԹումէկն և զաղ-
ղայինն իւր լեւրինց սուրբ յաբարտութիւնն,
ամէն :

էջ 496. դատարկ, անմաքուր :

2383

Ս Ա Ղ Մ Ո Ս.— 62

[Համիք?]

[Ժէ. Դար]

ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ.—

Մաւալ 7.5x5x2.5: էջք 490: Հանդա-
մանք լաւ, Թուղթ հասարակ, Գրիչ՝ Սափոր
Կեսարացի, Գրութիւն՝ խորագիրները, սկզբ-
նատողներ և սկզբնատառերը կարմիր, մնաց-
եալը սև մելանով, միասին, 20 տող: Բո-
լորդի մանր, Համառօտադրութիւնք առատ:
Կարմիր կապոյտ զարդապիր և լուսանցա-
ղաղ գուրջաններու սկիզբը: Գրանաւոր զլիս-
զարդ Կանոններու սկիզբը: Խորանագարդ իւր
սարօք, էջ 1: Կաշեկազմ տախտակեալ զրոյ-
մագարդ: Պաշտպանակ թղթեայ սկիզբը չորս
թերթ, դատարկ բացի վերջին էջէն, որուն
վրայ փակցուած են զոյգ մը սևատիպ փոք-
րիկ նկարներ, մին «S. MECHTILDIS», մի-
ւր «ECCE HOMO»:

ԲՈՎԱՆՆԱԿՈՒԹԻՒՆ.—

էջ 1.— Երանեալ է այր...

էջ 42.— Երկինք պատմեն զփառս Աս-
տուծոյ...

էջ 90.— Սաղմոս ի Դաւիթ.— Մի՛ նա-
խանձիր ընդ չարս...

էջ 251.— Տէր յապաւէն Լեդր մեր...

էջ 302.— Խոստովան Լեդերոք Տեսոն

...

էջ 357.— Արինուքիւնք Աստիճանաց.
— Ի նեղութեան իմում ևս առ Տէր կարչացի
...

էջ 418.— Աղաւթ Մանասէի Իրազաւո-
րիւն.— Տէր ամենակալ...

էջ 423-424. անհարթ զրոյ քանի մը
մանրութիւնք:

էջ 425. զոյգ մը սևատիպ նկարներ,
SS. CONCEP. և S. MARCUS:

էջ 426.— Աղաւթ իւրաքանչիւր անձին
հաւատացելոց ի Փս. առ Սք. Երարդութիւն
— Հաւատով խոստովանիմ...

էջ 427-474. նորադիր մանր:

էջ 434.— Որդի Աստուծոյ կենդանւոյ
...

էջ 436.— Ընկալ քաղցրութեամբ...

էջ 438.— Ած. յաւիտենական...

էջ 441.— Ազօրք և Մաղքանք առ Աստ-
ուած.— Ամենակալ Ած. բարերար...

էջ 444.— Դարձեալ առ մոյմ.— Աղա-
ւելք և աղբսեմք...

էջ 446.— Ամենակալ ամենախնամ Աստուած...:

էջ 456.— Հարց Յարութեամբ.— Աջ.— Որ եկիր ի փրկութիւն մասն ազգի մարդկան...:

էջ 458.— Հարց Մարտիրոսաց.— Բկ.— Արհնեմք բզբեկ Տէր...:

էջ 461.— Հարց Աւագիսարութեամբ.— Ակ.— Արհնեալ ե փառաւորեալ...:

էջ 465.— Հարց Համգստեան.— Բկ.— Արարիչ ե մարդասէր Տէր...:

էջ 470, 472-474, տոմարական աղիւսակներ:

էջ 471, դատարկ:

էջ 475, գոյգ մր սևաթիպ նկարներ, Illus FACIE TUA, S. IOANNES BATTIST, ներքևի՝ Lodouico...:

էջ 476-489, դատարկ:

էջ 490, նոտրադիր տարբեր.— Ութն կանոն ՄՁ կուրդայ է, ե ձՄ փոխ է, ե եր-

կու ՌԴձկ տուն է. այսպէս մայիմ լինի խնդրող, ամէն:

Յիշատակարանք.—

էջ 250, մէջտեղը.—

Գեղեցիկի սաղմոսն եմ ես,
Բամից կրանից Հիմն դիւ տես,
Ի Սուրբ Հոգւոյն բղխեալ եմ ես,
Գանձեալ ի քարտս տեսանես,
Որպէս թէ դիւ Հոգւոյ երդես,
Բամից սրբոց Համեմատես,
Իմոյրս դու զՏէր արհնես,
Էթէ դրաղմանց դու Հեռի ես:

Ո՛հ ո՛հ դատասպնայ մեղաւք, բղձեց-
դացեալս բարեաց, զնուստս ամենայն կեն-
դաց, զՍափար ծառայս Կեսարացի, աղայեմ
աղաչեմ յիշիչ հայր մեղայիւ:

էջ 356, ստորոտը.— Ձմեղաւոր Սափա-
րս Կեսարացի աղաչեմ յիշիչ ի Տէր:

2384

Ս Ա Ղ Մ Ո Ս.— 63

Տեղի

ՌՄԻ = 1771

ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ.—

Մաւալ 11×8×3.5: էջ 580: Հանդա-
մանք լաւ բնդհանուր առմամբ: Թուղթ հա-
սարակ: Գրիչ՝ Սիմաոն Կեսարացի, որդի
Պուտախի: Գրութիւն՝ խորագրները, սկզբ-
նատողերը ե սկզբնատուերը կարմիր, մնաց-
եալը սև մեկանոյ, միասին, 14 տող, կար-
միր գիծերու միջև: Նոտրադիր շեղակերպ:
Համառոտագրութիւնք սովորականէն քիչ մը
աւելի: Գունաւոր զարդադիր ե գլխազարդ
Կանոններու սկիզբը: Կաշեկազմ տախտակ-
եայ դրոշմադարդ: Պահպանակ թղթեայ ըս-
կիզբը վեց թերթ դատարկ: Կնիք սևադրոշմ,
«ԲԻ. Մ. Սիմաոն, ՌՄԻ», կը զանուի բոլոր
Կանոններու սկիզբը, լուսանցքի վրայ:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ.—

էջ 1-2, դատարկ:

էջ 3, ձախատ, սև շրջանակի մէջ.—
Սաղմոս երանելի մարգարէին Դաւթի: Տը-
պեցեալ եղև ի Հայրապետութիւն Տեսն Սի-
միոնի սրբազան կաթողիկոսին, ե Երուսա-
ղէմայ ե Կոստանդինուպոլսոյ տեսն Պողո-
սի ե Գրիգորի աստուածաբան մարդապե-
տաց, բարեխոսութեամբ Սրբոյ Սա[ր]գսի
Ջորալարին, Ամէն:

Ի թվին ՌՄԺԹ, ղեկտեմբեր 2:

էջ 4, դատարկ:

էջ 5.— Դկ.— Սաղմոս Դաւթի.— Երան-
(եան)եալ է այր...:

էջ 79.— Աջ.— Սաղմոս Դաւթի.— ԺԸ
— Երկինք պատմեն զփառս Աստուծոյ...:

էջ 157.— Ակ.— Սաղմոս Դաւթի.— ԼՁ
— Մի՛ նախանձիր ընդ չարս...:

էջ 542-544, դատարկ:

էջ 545.— Աղոթք արարեալ Տեառն Ներսիսի Հայոց Կաթողիկոսին.— Հաւատով խոստովանիմ...

էջ 555.— ...րնկալ քաղցրութեամբ...

էջ 558.— ...Ած. յախանեսական...

էջ 561.— ...Որդի Այ. Կեղեցոյ...

էջ 567-574.— Տոմարական Աղիտակներ:

Յիշատակարան.— 1771

էջ 575.— Փառք պատին և Երկրպագութիւն ամենասուրբ Երրորդութեան և միայն Աստուածութեան, Հօր և Որդւոյ և Հոգւոյ Որրոյ, ամէն:

Որդ տղեզաս սա բարեխոսութեամբ

սրբոյն Աստուածանին և Սրբոյն Սարգսի զորաւարին, ի Հայրապետութեան տեառն Սմիթն արքայան կաթողիկոսին, և ի գիտութեան Սրբոյն Երուսաղէմի, և Կոստանդինուպոլսոյ, տեառն Պոլսոյ և տեառն Գրիգորի աստուածութեան վարդապետաց: Ի թվականին ՌՄԻ, փետրվարի ԺԳՔ:

Արդ որք Հանդիպիք սմա՝ յիշեցիք զախատուորս սորոս զկուսարացի զորացու Սիմայոն, իւր Հայր Հոհայ Պոտափ: և իւր Եղբարքն տրացու Աստատուրնին և զորացու Ակորնին և տրացու իտկասը:

Արդ որք վայելէք ի սմանէ՝ յիշեցիք զմեզ և զձեզքս, յիշեալ լիջիք ի Քրիստոսէ, Ամէն:

էջ 577-580, դատարկ:

2385

Ս Ա Ղ Մ Ո Ս.— 64

(ԺԴ. ՂԱՐ)

ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ.—

Մտաւ 11x7.5x2: էջ 332: Պրակք Ե. ձ: Հանդամանք քաւարաւ րնդհանուր առմամբ. նորողութիւն կրած. սկիզբը և վերջը թերի: Մաղաղաթ գորշըրակ, Գրիշ՝ Յոհաննէս Քահանայ: Գրութիւն՝ խորագիրները և սկզբնատողերը կարմիր, սկզբնատառերը փոխնիփոխ կարմիր և սև, մնացեալը սև մեյանով, միասին, 18 տող: Բոլորովին վարժ: Համառօտագրութիւնք սովորական: Մութ կարմիր զարդազիր և յասանցազարդ զուրդաներու սկիզբը, Կանոնները Հանդերձ զըլխազարդով և երկաթազիր սկզբնատողերով: Կաղձ կիսակաշի խաւաքարտեայ:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ.—

էջ 2.— Մի՛ նախանձիր ընդ չարս...

էջ 65-68. դատարկ ճերմակ թուղթ:

էջ 104.— Իբրև զի բարի է...

էջ 160.— Աւրիւնուքիւն Մովսիսի յայրն Աստուծոյ.— Տէր ապաւէն Եղեր մեր...

էջ 210.— Ալէլուիա.— ԶԱ.— Խոստովանեղերութեք Տեառն զի քողցր է...

էջ 268.— Ի ներութեան իմում ես տո Տէր կարգացի...

էջ 319.— ...Տէր ամենակալ...

էջ 320-321. միջի ինկած մէկ թերթ:

էջ 323-324. դատարկ ճերմակ թուղթ:

էջ 331.— ...Արհնեցէն յԱնանիա, Աղարիայ և Միսայէ, զՏէր արհնեցէք և բարձր արարէք զնա յախտեան:

էջ 332. անմաքուր:

Մանր յիշատակագրութիւն Գրչի.—

էջ 103. սորոտոր.— Զմեղապարտ և զանիւրաստ զրիւս, զԲոհաննէս մեղաւ յղեալ, քահանայս, աղաւթ յիշիք ի Տէր և Ած. զմեղոն ոչ լիչէ, ամէն ամէն:

2386

ՍԱՂՄՈՍ.— 65

ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ.—

Ծաւալ 10.5×7.5×4.5: էջ 596: Պրահիք Ա—Թ (էջ 1—214), Ա—ԺԳ (311—596): Հանգամանք լաւ բնդհանուր առամբ, բայց կան որդերէ փնասուած թերթեր. առաջին պրակին առաջին թերթը կը պակսի, վերջն ալ թերթի է: Թուղթ կոկեալ: Գրութիւն՝ խորագիրները, սկզբնատողերը և սկզբնատառերը կարմիր, մնացեալը սև մելանով, միասին, 13-16 տող, Բոլորդի բոտակ: Համառօտադրութիւնք սովորական: Կարմրագիծ զարդագիր և լուսանցազարդ գուրդանբու սկիզբը, Կանոնները ունին յունաւոր լուսանցազարդ և գլխազարդ քիչ անգամ: Կաշեկաղմ տախտակեայ դրոշմազարդ:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ.—

էջ 1.— Երանեալ է այր...:

էջ 98.— Երկինք պատմեն զփառս Աստուծոյ...:

էջ 205.— Հաւատով խոստովանիմ...:

էջ 215.— Այլ ազգի բառով.

Քանոն,

Սլբարտ,

Աղար,

Նիսան,

Գուլան,

Հադիրան,

Թըմուզ,

Տարաղ,

Իլուն,

Զրին,

Զրին,

Քանոն,

էջ 216.— Սաղմոս ի Դօթթ.— Մի նա. նախանձիր ընդ չարս...:

էջ 311.— Ալիլուիայ.— խոստովանե. ղերուք Տեառն զի բաղցր է...:

էջ 413.— Ալիլուիայ.— ի նեղութեան ի. մում ես առ Տէր կարգացի...:

էջ 506, դատարկ:

էջ 520-521ի միջև թերթեր կը պակսին:

էջ 521.— . . . ինամաւղ արարածոց, պահեա նշանաւ. խաչի քո զհոգի և զմարմին ծառային քո ի պատրանաց մեղաց...:

էջ 531.— Տէր մաննակալ...:

էջ 542.— Հաւատամք ի մի Աստուած...:

էջ 550.— Առաւառ լուսոյ...:

էջ 557.— Աշխարհ(ս) ամենայն...:

էջ 589.— Մեղայ մանաւորբ Երրորդ. դութեան...:

2387

ԱԻԵՏԱՐԱՆ.— 72

Աւելցանց Գիւլ

ՌՃԼԱ = 1682

ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ.—

Ծաւալ 15×10.5×5: էջ 472: Հանգամանք լաւ: Թուղթ հասարակ: Գրիչ՝ Մուրատ սարկաւազ, որդի Յովանէսի: Գրութիւն՝ ըսկզբնատողերը և սկզբնատառերը կարմիր, մնացեալը սև մելանով, երկսին, 24 տող:

Բոլորգիր: Համառօտագրութիւնք սովորականէն աւելի: Գունաւոր զարդագիր և լուսանցազարդ հատուածներու սկիզբը: խորանազարդ իւր սարօք, էջ 13, 151, 237, 371: Նկարք, ոչ նուրբ, Ղուկաս Աւետարանիչ, էջ 236, Յովհաննէս և Պրոխորոն էջ 370: Տախ-

տակեայ կազմ պատեայ կարմիր մետաքսով :
Պաշպանակ մաղաղաթեայ սկիզբը և վերջը
մէկմէկ թերթ երկաթադիր՝ մասն Աւետարա-
նի :

ԲՈՎԱՆ ԴԱՆՈՒԹԻՒՆ.—

Էջ 1, անմաքուր :

Էջ 2-3.— Թուղք Եւսեբիոսի.— Կարմը-
րադարդ չըջանակի մէջ :

Էջ 4-11.— Կանոնի տախտակներ, կար-
մապիծ չըջանակներու մէջ :

Էջ 12, դատարկ :

Էջ 13.— Գիրք ծննդեան Յի. Քի. . . :

Էջ 149-150, դատարկ, վերջինը անմա-
քուր :

Էջ 150-151ի միջի կը պակսի երկու
թերթ :

Էջ 151.— Սկիզբն Աւետարանի Յի. Քի.

Էջ 234-235, դատարկ :

Էջ 237.— Քանգի բազումք յօժարեցին

Էջ 369, դատարկ :

Էջ 371.— Ի սկզբանէ էր Բանն . . . :

Էջ 469.— Գիրք կնոջ շնորհալոյ.— Գնա-
ցին իւրաքանչիւր ի տեղիս իւր . . . :

Յիշատակարան Դրշի.— 1682

Էջ 470ր, բոլորդիր.— Եւ արդ զրեցաւ
Սր. Աւետարանս ձեռամբ անիմաստ զրշի մե-
ղաւոր Մուրատի ի դատն և ի նեղ ժամանա-
կիս, յորում նեղիմք ի հարկապահանջութենէ
յանաւրինաց. զի ևս քան զիս սաստկանա
բռնութիւն և նեղութիւն անաւրինաց ի վերա
ազդիս Հայոց մասն ծովացեալ մեղաց :

Արդ զրեցաւ սա ձեռամբ մեղասորիս,
ընդ հովանեաւ Սր. Առաքելոցն Պետրոսի և
Պաւլոսի և Սր. Գէորգա Ջաբալաբին, թը-
վականիս Հայոց ՌՃԱ ամին, ի յերկիրս պե-
ղոս որ կոչի Աւերդանց :

Արդ յերես անկեալ աղայեմ կողկողա-
ղին պաղատանաւք, յիշեցէք ի մաքրափայլ
յաղաթս ձեր զսուտանուն Մուրատ սարկա-
ւադս, և զԵնօդս իմ՝ զՅովանէս և զՋանա-
ղէն, և զեղբարն իմ զՄէլիքեանէթն, և զհայր-
եղբայրն իմ զՄիքայիլ, և զիւր որդին զՅակոբ,
և զվարպետն իմ զտէր Վարդան, և զիւր որ-
դին զԱնտիոս և զՅովանէս. Ած. ցնորս ան-
փորձ պահեսցէ յայսմ աշխարհիս, ամէն :

Ներքեւ բոլորդիր ամեաքք .

Էջ 471ա.— Դարձեալ յիշեցէք ի մաքրա-
փայլ յաղթս ձեր տէր Յոհանէս, այս Սր. Ա-
ւետարանս, յիշեցէք և Քս. և Ած. ողորմի ա-
սացէք տէր Յոհանէսին, և կողակցուն իւր, և
որդուց իւր տէր Վարդանին, և կողակցուն
իւր, և որդոց իւր, և ի եղբօր իւր Նաւիկին,
և կողակցուն իւր, յիշեցէք ի Քս. և Ած. ու-
ղորմի ասացէք, և Ած. ձեզ ողորմեցի ի միտս
անդամ պալուստ, ամէն :

Այլ յիշատակագրութիւն.—

Էջ 472ա, նորագիր.— Յիշատակ[ի] է
Սր. Աւետարանս Հրեշտակապետու ոչից տէր
Մարտիրոսին և իւր արեանաբու մերձաւորա-
ցրն՝ ի դուռն Սր. Հրեշտակապետին, ի Պատ-
րիարքութեան Տեառն Գրիգորի երջանիկ
Պատրիարքի Սրբոց Յակոբեանց զուհի, ո-
րոյ տէրն տացէ կեանս երկարս :

Էջ 472բ, դատարկ :

2388

Ա Ի Ե Տ Ա Ր Ա Ն.— 73

Ջուղայ

ՌՃԺԸ = 1669

ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ.—

Ծաւալ 10×7.5×5: Էջք 550: Հանդա-
մանք յոյժ ցաւալի, շատ մը թերթեր փնա-
ցած մելանին խտութենէն, Մաղաղաթ

նուրբ: Գրիչ՝ Ազգար: Գրութիւն՝ սկզբնա-
տողերը և սկզբնատողերը ոսկեղոյն և կար-
միր, փնացեալը սև մելանով, երկուսն, 23-24
տող: Բոլորդիր մանր, գունաւոր զիծերու

միջև: Համառոտագրութիւնը սովորականէն աւելի, Գունասուր սակեխառն զարդալիր և լուսանցազարդ՝ Հատուածներու սկիզբը: Քուրանայալի իւր սաբօք, էջ 159, 269, 425: Լուսանցքի մանրանկարք, Մարիամ (Մայրաղենացի?) էջ 163, Յովսէփ Արեմաթացի 256, 415, 536: Նկարք՝ Մարկոս Աւետարանի, սովորականէն տարբեր տիպար մը, էջ 168, Ղուկաս 268, Յովհաննէս և Պրոխորոն 424: Նկարք և խորանայալիք երկուական թերթ տարբեր մազադաթի վրայ, Կաշեկազմ խաւաքարտեայ, ոսկեղրտալ, բայցալուած, կարտոն նորոգութեան: Ստացող՝ Նօնայ Աւետիկ:

ԲՈՎԱՆԴԱՆՈՒԹԻՒՆ.—

էջ 1-2, դատարկ, անմաքուր:

էջ 3.— Կարապետ Յակոբ: Թիւն Փրկչին 1808:— Յիշելալին ղինանշանն ալ կը զրտնուի առանձին թերթի վրայ, առանց իջաթիւի:

էջ 4-5.— Թուղթ Եւսերիտի, զնասուած:

էջ 6-7, 10-11, 14-15, 18-19, 22, դատարկ:

էջ 8-9, 12-13, 16-17, 20-21.— Կանոնի տախտակներ, բաւական նուրբ և դրեթէ անմշտ:

էջ 22-23ի միջև թերթեր կը պակսին:

էջ 23ա.— Ողբայ ծնաւ զՅովսէփամ... — Աջակողմեան լուսանցքին վրայ վարդենիի ճիւղ և չորս նախահալրեբու մանրանկարներ:

էջ 167, դատարկ:

էջ 169.— Սկիզբն Աւետարանի Յի. Բի.

...:

էջ 258բ.— Աւետարան, ըստ Մարկոսի, Համբարձման կարդա.— Յարուցեալ Յո. տաւարուն...:

էջ 261, դատարկ: Նոյնպէս էջ 266-267:

էջ 269.— Բանդի բազումք յօժարեցին վերբառին կարգին...:

էջ 423, դատարկ:

էջ 425.— Ի սկզբանէ էր Բանն...:

էջ 547բ.— Իրբ կնոջն շնացելոյ: Ի Յովհաննէ.— Գնացին իւրաքանչիւր ի տեղի իւր...:

էջ 549բ-550, դատարկ, զնասուած:

Մամբ յիշատակագրութիւն Գրչի.—

էջ 166բ, ստորոտը.— Ով սրբաւէր Հայրք և եղբարք, յիշնջիք ի մաքրաւայյ յաղօթս ձեր Աբգար ծրողս:

Այլ յիշատակարանք.— 1669, 1673

1.— էջ 261ա, բուրդի, սրճալոյն թանաքով.— Փառք ամեն[ն]ասուր երբորդութեան Հօր և Որդոյ և Հոգոյն Սրբոյ ամէն: Որ ետ կարողութիւն Հասանել ի վերջին դիծ տառիս սրբոյ Աւետարանիս բազմամեղ անձին իմոյ.

[Այդ եղև սկիզբն Սրբոյ Աւետարանիս թուականիս Հայրց ՌժԺԸ, ի յերկրիս Ծօշ, որ է Ասպանն, ի ղեօղաբաղաքս Ջուղայ, ընդ Հոյանեաւ Ամենափրկչի Վանացս, ի թաղաորութեանն Հապարացոց Ծահ Սուշէմանին, և ի Հայրապետութեանն Սր. Աթոռոյն էջմիածնի՝ տեառն Յակոբ կաթողիկոսի, և ի առաջնորդութեանն Ասպանու տեառն Դաւիթ եպիսկոպոսի, ի խնդրոյ բարեմիտ խօջայ Աւետիկին, որ Հանդուցեալ է առ Գո. Ած. ողորմի յասացէջ նմա, ամէն:]

Դարձեալ յիշեցէք ի Գո. զպարոն Աւետիկն, և զկողակիցն իւր ղեղիսաթիթն, և ըրդուստրն իւր ղՄէրջանն, և ղսորա կենակիցն ղՆօշմալն, որ և Ած. ընդ երկայն աւուրս արասցէ անկործ ի չարէ, և անաւան կենօք՝ մինչև ի կէտ կոչմանն իւրեանց ամէն:

Այդ՝ ստացաք ղՍր. Աւետարանս Հայրց ընչից մերոց, և տուաք զսա ընծայ ի ղուռն Ամենափրկչի Վանացս՝ յիշատակ պարոն Աւետիկին և իւր ամ. արեանառուացն՝ կենդանեաց և Հանդուցեցոցն:

Այդ մի՛ որ իշխեսցէ զսա զրաւել կամ ծախել, կամ ի վանացս Հանն, այլ խնամ տանել՝ պահելով ի Հրոյ և ի ջրոյ, և ամ. պատահարաց զնասակարաց. և խնամ տանողն վարձս ի Բրիտտոնէ առցէ ամէն:

Այլ և աղաչեմ, ով Հայրք և եղբարք և մանկունք Սրբոյն Սիոնի՝ առ ձեր սրբութիւնը, յորժամ կարդայք կամ օրինակէք կամ Հարեանցի տեսանէք յիշել աղաչեմ ի Գո. և ղթողութիւն մեղաց խնդրել ստացողի տառիս՝ վերոյ գրեալ պարոն Աւետիկին, և ամ. արեան մեքմաւորացն՝ կենդանեաց և Հանդուցեցոցն. ով ոք յիշէ՝ յիշեալ լիցի ի Բրիտտոնէ, և լսել տացէ զերանաւէտ բարբառն որ

ասէ. Եկայք օրհնեալք Հօր իմոյ ամէն. Հայր.:

Գրեցաւ սակաւ յիշատակարանս թիւն ՌձԻԲ, փետրուարի ԻԲ, ձեռամբ Յակոբ ԷԼԹ քահանայի:

2.— Էջ 265, բոլորգիր, սև մեխնով.— 1673

Դարձեալ յիշեցէք զբառացող Սր. Աւետարանիս՝ ի Քս. Հանդուցեալ, լուսաւոյի իօջայ Աւետիկն, և իւր կողակից եղիսարէ-

թրն, զոր Տէր Ած. անկործ և անսասան պահեցէ յամենայն շարէ, ամէն:

Դարձեալ կրկին անպամ յիշեցէք խօջայ Աւետիկն, և իւր կողակից եղիսարէթն, և իւր փեսայն Խօջամարն, և իւր կողակիցն զՄէրջանն, յիշեցէք և Ած. ողորմի ասացէք, ով ընթերցողք Սր. Աւետարանիս, և Քս. ի միասնեցամ իւրոյ զալստեանն ձեզ ողորմեցի, ամէն: Որ ետ յիշատակ ի վանս Սր. Աւետարանի ձուգայու վանոց, Գրեցաւ ի թիւնն ՌձԻԲ, յունվար ամսոյ Ա:

2389

ԱՒԵՏԱՐԱՆ (ԹԵՐԻ).— 74

Երուսաղէմ

ՌձԼԷ = 1748

ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ.—

Ծաւալ 10×6.5×3: Էջք 418: Հանգամանք յաւ: Թուղթ փայլուն: Գրիչ՝ Եղիա Դպիր Ատանացի: Գրուածին՝ սկզբնատողերը և սկզբնատառերը կարծիք, մնացեալը սև մեխնով, միասին, 18 տող: Նոտարգիր վարժ: Համառոտագրութիւնք սովորականէն քիչ մը աւելի: Գունաւոր դարձագիր, տեղտեղ նաև լուսանցադարձ, հատուածներու սկիզբը: Ուրանադարձ իւր սարօք, էջ 5, 229: Նկարք, ոչ նոյր, Ղուկաս Աւետարանի էջ 4, Յովհաննէս և Պրոխորոն 228: Կաշկեղծ տախտակեայ: Դատարկ թուղթք սկիզբը չորս թերթ: Ստացող՝ Մարտիրոս Վարդապետ:

ՌՈՎԱՆԴԱՅՈՒԹԻՒՆ.—

Էջ 1-3, դատարկ:
Էջ 5.— Քանդի բազմաբան յամարեցին...:
Էջ 224.— Եւ Յի. Քի. ձնունդն էր այսպէս...:

Էջ 225.— Իսկ մետասան աշակերտն զնացին ի Գալիլեայ...:

Էջ 226.— Յայնժամ դայ Յս. ի Գալիլէէ ի թորդանան...:

Էջ 229.— Աւետարանս Յեհանու.— Ի բակղորանէ էր Բանն...:

Էջ 393.— Գիր կնքմ շնացելոյ.— Գնացին իւրաքանչիւր ի տեղիս իւր...:

Էջ 395.— Աղօթք ի վերայ հիւանդաց կարդան.— Տէր Ած. ամենակալ, Հօր և երկայնամիտ...:

Էջ 399.— Բժշկութեան աւետարանս ի աղօթս վասն հիւանդաց.— Ամենակալ Ած. արարիչ ամ. արարածոց, որ առաքեցք բոլոր միածին Որդիս քո...:

Էջ 401.— Բժշկութեան Աւետարանս Մատթեոսի.— Մինչդեռ նա դայն խոսէր...:

Էջ 402.— Բժշկութեան Աւետարանը Մարկոսի.— Մինչդեռ նա դայն խոսէր...:

Էջ 404.— Վերստին յաւելուած կրկին հեծութեան մօրին հսկողի առ մոյն աղերս մաղթմանց բան ի խորոց սրբոց խօսք Որդ Աստուծոյ.— Ած. ողորմած բաղմապոյթ մարդասէր...:

Էջ 409-418, դատարկ:

Յիշատակարան Գրչի.— 1748

Էջ 398.— Ողորմութեամբն Աստուծոյ աւարտեցաւ այս փորձիկ Սր. Աւետարանս ի Սր. Քաղաքս յերուսաղէմ բնդ Հոփանեալ Սր. Տնորենական Տեղեացս Քի. Այ. մերոյ, և Սրբոց Յակոբեանց, ի հայրապետութեան Սրբոյ Միածնի տեառն Ղազարու յամ. Հայոց սրբազան կաթողիկոսի, ի հայրապետութեան Սր. Քաղաքիս յերուսաղէմի տեառն Գրիգորի սրբապետեցալ մեծի վեհի, երեսցս

երանեալ բարունապետ աստուածարան վարդապետի. Տէր Ած. իւր յերկայն ասուրո պարզեանցէ :

Ի վաղելումն Վանեցի Սր. Հրեշտակապետ բռնէիդ Մարտիրոս Վարդապետին, և յետ

վաղճանի յիշատակ է ի դուռն Սր. Հրեշտակապետ եկեղեցին, և ժողաւոր զբիշս Եղիա Դպրի Ատանացոյ, և թփին ՌձՂԷ. վասն Այ. Հանդիպողոյ յիշեցէք Հայր ժեղաբի :

2390

Ա.— ՔԵՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ.— 9

ՍՄԵՆՆ ՎՐԴ. ԶՈՒՂԱՅԵՅԻ

ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ.—

Մաւալ 16×10·5×5: էջք 668: Հանգաժանք լաւ: Թուղթ Հասարակ: Գրութիւն՝ խորագրերնը, սկզբնատղերը և զլիազրնէրը, ինչպէս նաև առաջին կէսին մէջ դտնրւող գիծերը կարմիր, քնացեալը սև ժելանով, միասին, 19 տող: էջ 1—184, բոլորդիր. 187-422 նոտրադիր, 423-665 բոլորդիր: Համառոտագրութիւնք լոյժ առատ: Կաշեկադ տախտակեայ դրոշմադարդ: Պահպանակ մաւաղաթեայ սկիզբը երկու թերթ բնտիր երկաթադիր՝ կրօնական բովանդակութեամբ. վերջը մէկ թերթ մասն երկաթագիր Աւետարանի:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ.—

էջ 1.— Սիմէոնի վարդապետի Զուղացւոյ արարեալ Քերակամութիւն ըստ լեզուի մերում Հայկազանց:

Քերականութիւն է գիտութիւն տառից և առութեանց...:

էջ 101.— Յաղագս կիրառութեան: Հատար Երկրորդ:

էջ 160, դատարկ, անմաքուր: Նոյնպէս էջ 162, 164:

էջ 181.— Յաղագս Կիտի.— Կէտ է տըրոհող խառնակման տրամախոհութեան և բաժանի երիս և ստորատն է միջակէտն և ի վերջակէտն...:

էջ 185-186, դատարկ:

Բ.— ՏՐԱՄԱՐԱՆՈՒԹԻՒՆ.— 8

Սիմէոն Վրդ. Զուղայեցի

էջ 187.— Սիմէոնի վարդապետի Զուղայեցւոյ, արարեալ ըզՏրամաբանութեան Հաւաքմանն:

Ի սկզբան Տրամարանութեան պարտ է փոքր ինչ առել ըզՀարցմանէն...:

էջ 287.— Յաղագս Շարամանութեան, որ է Հատար Երկրորդ:

Շարամանութիւն է բազհիսութիւն պարզ ձայնից...:

Գ.— ՍԱՀՄԱՆՔ ԻՄԱՍՏԱՍԻՐՈՒԹԻՒՆ.— 14

Դաւիթ Ամյադք

էջ 423.— Դաւիթի փիլիսոփայի ներգեւացւոյ, Յաղագս Սանմանաց Իմաստաբանութեան:

Որք միանգամ իմաստաբանութեան տեւհան բանից...:

Մամօք.— Լուսանցքներու վրայ կը գտնուին ժանր լուծմունք:

էջ 611.— Այս գծածք Հանդիսադիր խմբից առաջնոցն տառից տրամախոհ իմաստասէր մակադու արանց, ներբողեալ ի Դաւթ եռամեծէ հնթադրեցաւ:

էջ 612.— Արիւտտոնէլ Ստադիրացի էր ի Բամչիի՞ր զաւառէ մերձ յԱւշինթոս, որդի Հաւր Նիկոնաքա, և մաւր Համբիսաս. քսանամ աշակերտեալ Պղատոնի և միտ էր անուանեալ ի նմանէ:

Դ.— ՆԵՐԱՄ. ՊՈՐՓԻՐԻ.— 15

էջ 614.— Պարփիւրի ներածութիւն:

Ելոյր Հարկաւորի Քուստուրիէ, և յա-
որս Արիստոտէլի ստորոյութեանցն վարդա-
պետութիւն, զիտել զի՞նչ սեռ, զի՞նչ տար-
րեքութիւն, զի՞նչ տեսակ, զի՞նչ յատուկ, և
զի՞նչ պատահումն...

էջ 662.— Յաղագս Յատկութեանց
Յատկի և Պատահմանի:

Եւ զանազանեաց զի յատուկն միայնում
տեսակի յարապոյ չ...

էջ 665-668, զատարկ:

2391

Ա.— ԳԵՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ.— 12

Դ. ԹՐԱԿԱՅԻ

Տիգրանեանքս

ՌկԳ = 1614

ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ.—

Ծաւալ 16×11×5: էջ 640: Պրակք ԺԳ
+ ԺԴ, Հանգամանք լաւ. առաջին պրակին ա-
ռաջին թերթը կը պակսի, թէ առաջին և թէ
երկրորդ մասերուն մէջ: Թուղթ Հասարակ:
Գրիչ՝ առաջին մասին՝ Գրիգոր, Գրութիւն՝
խորագիրները և սկզբնատառերը յաճախ
կարմիր, մնացեալը սև մեկանով, միասին,
19-17 տող: Նոտրագիր ոչ միօրինակ: Համա-
ռօտագրութիւնք բաւական առատ: Կաշե-
կազմ տախտակեայ զծաղրոյմ, Հինցած:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ.—

էջ 1.— Յաղագս Գերակամութեան —
Գերականութիւն է Հրմտութիւն, որք ի քեր-
դողացն և ի շարագրաց, իրբու բաղում ան-
գամ ասացելոց, և մասունք են նորա վեց...

էջ 30.— Խռմարեմում բայից.— Բայ
օսահմանական, ներգործական, պարզ լծոր-
դութեան...

Բ.— ՎԵՐԼՈՒԾ. ԳԵՐԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ.— 6

Ստայի Նչնցի

էջ 32.— Գերակամութեան Վերլուծու-
թիւն, բան առ բան, ձեռամբ Ստայի հա-
ւաքեալ:

Ի ձեռնտուութենէ Հոգոյն Հանդերձեալ
եմք բուռն Հարկանել առաջիկա իրողութեա-
նըս...

էջ 47.— Յաղագս Մեկնութեան Բերա-
կամիս, գոր արարեալ Երբմիկ քարումապե-
տիմ Ստայեայ: Աւգմնա Տէր Ած.— Հմմտ.
Հրատ. Լ. Գ. Խաչերեանի, 1900, Երևան, էջ
61 լս.:

էջ 48.— «Գերականութիւնն է Հմտու-
թիւն, որք ի քերդողաց և շարագրաց իրբու
րազում անգամ ասացելոցն, և մասունք են
նորա վեց...»: Նախ զգերականութենէ ըզ-
րուռն Հարկանէ և կոյչ Հմտութիւն...

Յիշատակարան Գրչի.— 1614

էջ 292.— Հմմտ. Թ. 1468, Ե. Հատոր,
էջ 186:

Ով իմաստունք խնդրողք բանի,
և փափաքողք այսմ արուեստի,
յորժամ կարդայք զբանս Հոգելի,
որ Գերականս սա անուանի.
զոր սահմանեալ մեծին Դաւթի,
քաջ և անյաղթ Հրոնտորի,
մեկնեալ բարունն այն Շասյի,
ի վարժումն գրոցս իմաստասիրի,
Արդ յիշեցէք սերով սբտի,
ղաւթինակողս այսրմ տառի,
զԳրիգորս որ եմ մեղօք իլի.
միայն սասցէք ըզդողմի,
Տէրն յիշողացդ ողորմեցի:
Փառք Աստուծոյ անլուելի:
Գրեցաւ ՌկԳ Թուի,
ի վայելումն տէր Յովմեհտի,
Ամէն:

Մամբր.— Յովանէի տեղ կը թուի թէ նախապէս տարբեր անուն մը գրուած էր:

Գ.— ՄԵԿԿԷ. ԳԵՐԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ.— 7

Առաքել Եպս. Սիւնեաց

Էջ 293.— Յաղագս Բերականութեան համառօտ լուծմունք արարեալ ի տէր Առաքել Սիւնեաց եպիսկոպոսէ և վարդապետէ... — [Ն]ախ պարտ է գիտել զի ամ. խորագիր, որ է վերագիրն, որ և առի մակագիր, ցուցանէ զասացող զրոյն... — Հմմտ. Թի. 1468, Ե. Հատոր, 1971, էջ 185:

Էջ 483.— Մովսէսի Բերդաղի Յաղագս Բերականութեանց.— Բերդող է որ բազում մասունս դիտէ բանին, և ճանաչէ զդէմս խօսիցն...:

Էջ 535.— Դաւթի փիլիսոփայի, Յաղագս հասարակ շաղաշարաց.— Հասարակութիւն սոցա բոս Ռ յոյն ունի նշանակութիւնս...:

Էջ 586.— Լուծմունք Յաղագս Բերականութեան.— Ջերբականութեան արուեստս աւսն թէ բազումք են արարեալ, բայց անուանի Հոմերոս և Իսիդորոս են արարեալ, յետ նոցա այլք բազումք են արարեալ անթիւ, զոր Հերոդիանոս որդի Ապոդիմար իշխան զամ. զբեալն ցրուեաց, միայն այս մնաց ի Դիոնէսի ասացեալ, որ է կոսապաշտ իմաստասէր

...: Իսկ մեկնեալ է զԲերականութիւն Դաւթի փիլիսոփայի որ և Թարգմանեալ է: Իսկ յետ նորա Գրիգոր Մաքիստոս արձակ: Եւ յետ նորա Պրուզ վարդապետն կարճեցուցեալ է: Եւ յետ նորա Եսայի վարդապետն: Իսկ յետ նորա այլ կարճ Մործորեցի Յոհան վարդապետն...:

Էջ 590.— Գերականութիւն է հմտութիւն.— Հմտութիւնն ուսումն է որ ի կարգալոյն և ի գրելոյն յառաջ դայ...:

Էջ 614.— Յաղագս ռոմիւն.— Իմաստասէրքն Բժան կենդանակերպ են ասացեալ յերկինս...:

Էջ 616.— Վարդապետաց կարգն զի վարդապետն վարուց պետ և ուսուցիչ Թարգմանի...:

Էջ 621.— Հրամանք Գէորգա Վարդապետի և Ծառայարար կատարումն Յակոբ աշակերտի Ղրիմեցւոյ.— Ջհրաման Հարկի բարունոյ իմո...:

Մամբր յիշատակագրութիւն Գրչի.—

1614

Էջ 305, ստորոտը.— Ջմեղսամած ծրուղը յիշել ազաչեմ զհանգիպողք և Ած. Ըղձեղ յիշէ յեր արքայութիւնն: Ինչ ամիս զըրեցաւ ի Տիգրանակերտ քաղաքիս.— Հմմտ. Թ. 1468, Ե. Հատոր, էջ 186:

2392

Ա.— ԳԵՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ (ԹԵՐԻ).— 13

Դ. ԹՐԱԿԱՍԻ

Բ.— ՄԵԿԿԷՆՈՒԹԻՒՆ ԳԵՐԱԿԱՆԻ.— 2

ՅՈՎԼ. ԵՐԶԵԿԱՍԻ

Տեղի

ՌՃԿԾ = 1716

ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ.—

Մաւալ 15×9.5×4: Էջք 524: Հանգամանք լաւ, բայց սկիզբը Թերի: Թուղթ տոկուն: Գրիչ՝ Սաեփանոս Երէց Յէյեպլի: Գը-

րութիւն՝ խորագիրները, և երբեմն սկզբնատողերը կամ գլխատառերը կարծիք, մնացեալը ու մեկնում, միասին, 19, 20 տող, կարծիք գծերու միջև: Նտարագիր: Համա-

նօտադրութիւնք ատատ: Ուղղադրութիւն տկար: Կաշկակայմ տախտակեայ զրույժադարդ:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ.—

Էջ 1.—...վասմ Ոլորակի.— Ոլորակ է բացազանութիւն պատկանաւոր ձայնի...

Էջ 39.— Խոմար[ի]մում Բայի.— Բայ սահմանական, ներգործական, պարզ լծորդութեան...

Բ.— ՄԵՆԿՆ. ԲԵՐԱԿԱՆԻ.— 2

Էջ 48.— Նախագրութիւն բամի ի ցոյցս պատճառի, Հաւաքմամ Մեկնութեամ Բերաւառի, և աղերս խնդրայ աշխատարիւս Թռաւմիսի. առ սպասաւորսդ բամի.— [Ճ]ըշմարտութիւն Հաւատոյ բանին ուղեղ դաւաւնութեան պահողաց...

Էջ 82.— Ի խնդրայ տեսնմ Բակարայ Հայոց կաթողիկոսի, և վարդապետաց մերաց եղբայրց, արարեալ հաւաքում Բերաւառի Մեկնութեամ, Բոհանմիսի Եզմկայցոյ, ուսումնականի ի գրոց.— Բաղադս բանական արհեստիս վարժողական Հատութեան ունելով մեղձան, զսովորականս տեսցուք...

Էջ 137 վարի մասը. և էջ 138 բոլորովին դատարկ:

Էջ 178.— Դարձեալ կրկին Մեկնութիւն վերծնութեամմ զլիցոց, իբրև ի միայ ղէմս Բաղիս...

Թիշատակագրութիւն Հեղինակի.—

Էջ 405.— Դերանունս խիստ աշխատ և խառնակ էր ի Մեկնացն. այլ և զոր Հնար էր ըստ կարի մերում պարգեալ եղև ի Հատանալըն քում իմաստիցս, ով ուսումնասէրդ, աղաւթ յիշել զսակաւ աշխատոցս ի սմա զԲռահանէս վարդապետը:

Մամօթ.— Լուսանցքներու վրայ Հետգհետէ նշանակուած կը տեսնենք, ընդհանրապէս կրճատեալ ձևով, Սահման., Արի., այլուստ, Պատմութենէ, Ստեփ., յԱրարածոց [Մեկնիչ, Մաքիստրոս, Դաւթի, Մովսէս, Անանուն, Դաւթի ի Պորփիրոն, Համաթ, Մովսէսի] և Թարգմանչցն, Գէորգ, Ռեստակիսի բառերոցն քաղեալ և այլք:

Թիշատակարան Գրոց.— 1293

Էջ 497.— Մեծաաբան և զարմանահարձ մի և նոյն կաղած, եռակի տարրորդմամբ զանաղանի, միտք զոլով իմանալի, և եռամասնեայ Հոգի, և մարմին զգալի. վասն որոյ(ն) և բարեացն սորոս փարթմամբին յերիս զանաղանի, ողեկան և մարմնական, և որ շուրջ զմարմնոյն:

Եւ Հոգեկանք են իմաստութիւն և Հանճար, աստուածային ուսմանցն, առաքինութիւնք անկեղծ, և Հաւատք ուղեղ, իսկ մարմնականք են քաղաղագոյնութիւն և առողջութիւն, զեղեցկութիւն և զօրութիւն: Իսկ որ շուրջ զմարմնոյն իշխանական ճոխութիւն, բարկտոճութիւն ազգի, ստացուածոց փարթմութիւն, և տոհմաւոր սերելիք:

Արդ որ զկարգ կաղմածին իւր տեսանէ, անտի և զիմաստապօրծ կարգ արարչութեան Այ. ծանիցէ, և զվերնոցն աղականք միտս սկզբնատպին բարութեամբն կերպարանացէ, իսկ որք զվերինն խորինն ըստ Պողոսի, և եյս ի սրտի զնենն ըստ Դաւթի, և յոտն կան և դրնան աստի ըստ Միքայ, և զյարուցեալ երթեցն ընդ Եր., կատարելոյն ըստ ըստ բարութեան, և զմարմին, և զմարմնական բարիսն, և որ շուրջ զմարմնոյն են պանծալիք, յանմարմին Հոգւոյն փոխեն յաղնուականութիւն, և զմարմնոյն ծանրութիւն Հոգիացոցն եւ զարարականն ճշմարտեն պատկերադործութեան նմանութիւն:

[Ա]րդ վերնական աստուածային բարեացն ի կերպ կաղմածին ստուգապէս պատկերադրոյն, բարեպաշտութեան և իմաստութեան տիրապէս տարփաւորն, աստուածասէր Թաղաւորն Հայոց Հեթում, որդի Լէոնի բարեպաշտի, որդւոյ իմաստուն արքային Հեթում Շոր և մօր Զապելի սրբոյ Թաղուհոյ, զստեք առաջին պատկաւորին Լէոնի, որդւոյ Ս[տ]եֆաննեայ, որդւոյ Լևոնի, որդւոյ Կոստանդեայ, որդւոյ Ռուբենի մեծի իշխանին, յերկուց Թաղաւորական ցեղիցն սերեալ զարմի, ի Բագրատունոյն և յԱրծրունոյն:

Եւ յոստիկ Թաղընգալեաց և յիշխանացն բարձրագահից բողոքով բարեպաշտութեան բուսեալ, և ծաղիկ զարնանային ի մեծեացն եւ ժամանակիս երևեալ, սաղարթաւոր և բազմոստեայն արքայական տնկոյն պտուղ քաղցրաճաշակ Համա և ի Հոտս Հասեալ, Հայ-

կական սեռիս և արամեանս աղին, բեկելոց և խոցոտելոց յայլալեզու պղանց, սպեղանի և դեզ դրեացուցիչ, բարեգարդութեան կարգաց և կրօնից եկեղեցւոյ, և մանկանց նորին դասաւորութեան պայծառացուցիչ, վարժաստանաւորին դրոյ սրբոյ, և պատուօղ ուսումնականաց և դիտ[նոց] հմտականաց, բարեպետ առ ամենեանս և խնամածու, յորմէ և ես նուազտ Յոհանէս Եղնկացի բաղում խնամ սիրոյ և առատութիւնս դժոյ վայելցի:

Եւ զի յոյժ զբասէր և ուսումնասէր ունէր բարս, բարեմիտ թապաւորն, և որ ի դառն ժամանակիս, յորում աշխարհ ամ. իբրև զծով անդրնապան խորով խռովեալ և ամբոխալ ծփէր, և ազգաճնմըման որդիքն լկրահամու, անօրէն աղցն իմայէլի, և աղանամին որդիքն Հապարու, ծանրացեալ ի վայր ճորնեալ ծածկին զասնդացեալ որդիքն Կարն Հաստաւ, վասն պայծառ լուսոյ առաքինութեան ի նոսայ նուաղելոյ, և բոնացեալ նեղէին մաշն սրով և գերութեամբ:

Իսկ բարեւէր թաղաւորն Հեթում, իբրև դատող նշանաւոր, լուսանշույլ փայլէր, և դադատութիւն եկեղեցւոյ ծօր պարզարեալ ծածկէր, և ոչ զաղարէր ի դիրս ստանալոյ և յեկեղեցւոյ պանծալ յաւելումն առնելոյ:

Վասն որոյ և ես նուազտ Յոհանէս Եղնկացի, իբր բարեաց պարտականս, խոհեմամիտ և իմաստութեան պատուող արքայի, ընծայցի դիպքը զայս զրկուեք, որ կոչի Քեբական, առ ի քերել և սրբել, պարզել և զըտել զամ. բանախօսութեան իրադործութիւն, վեցեակ կատարելութն սորին մասմբքն, կատարելագործել զքնաւորութիւն ի վեցերեկի աւուր ստեղծեալ մարդոյն. զվերծառութիւնսն առաքանութեանց ընթեռնուլ արուեստիւ, զըուլատութիւնսն իմաստապէս և ոչ ռամկականացն սովորութեամբ լեզուաց դաստաղ և պատմութեանց աղանց, համառօտ համեղախօսութեամբ, համեմատութեանցն լծափօք, զբայիցն և ուղղել մէտս կշռոց, զդատումն քննողութեան առնել, ի տաղիցն չափողութիւն, և ի ճառիցն ուղղամիտ Հարազատութիւն: Տեղեկանալ և տառիցն դանդաղեցեալ, և բառիցն ի բանսն շինողութեան: Վերահասու լինել վանդիցն և փաղառութեանցն փոխայեղութեանց. բանայի ունել բանին զհեակ մասունս քերթու-

ղութեան: Անուլ զլմաստս անուանցն հասարակաց և մասնականաց, և ընդ նորում[ը]ք անկեալ տեսականցն, և ի խոնարհումնս բայիցն յօգելոյ և չաղկապելոյ, և այլոց մասանցն արուեստիւ անդամոց մարմնոյ:

Արդ ի յայտ մամանակի, որ էր թուականիս հայկազեան տումարի էճնի գրեցաւ զրկուեքս: Որ և յայտսրիկ աւուրս ժամանակաց բաղում եղև աղէտս ողորմանաց, և ըզգայական սուղ և խեղճ ասողական քրիստոնէից աղղի, անօրէն սուլտանն այն Եղիպտոսի, զորս պարտ է յիշել կարճառօտ բանիւ:

Ձի ի ՁԼԸ [= 1289] թուականին, սուլտանն Եղիպտոսի՝ Ալֆի անուն, առ զՏրապոլիս գերեզպարսպիան ամբութեամբ պատեալն, զեղեցեալէն քաղաք, անցեալ զօրօքն ընդ մուսու ծովուն, յաւարի առեալ զանչափ դանձն, որ ամբարեալ կայր առ փարթւմացեալ բնակիչն, աւերեալ յատակեցին ըզպարիսպ քաղաքին, և քակեցին զհրաշաղարդ եկեղեցիսն:

Իսկ ՁՁ [= 1291] թուին, որդին Ալֆի՝ մելիք Ալբարֆ անուն, խախմիտ և զաղանաբարու, առ զմեծահռչակ և բաղմամբոխ քաղաքն զԱթա, զո(ւ)ր ունէին աղղ Տրեբոնցն, տունն Դամբլուն, և Ապսեթալին, անարի և թոյլ զտեալ աղղն աւրի[ն]ական, առաջի անօրինացն: Մատնեցաւ քաղաքն ի պալարունս և առաւ, և սպառնցան սպանմամբ սրոյ և գերութեամբ: Ձի սուրբ անօրինացն՝ զաւազանածին տունկնս բանաւոր թօթափէին ըզգլուխսն ի մարմնոց իբրև զտերևս ծառոց, և այլքն վարեցան ի գերութիւն իբրև զճագս հաւուց ի բունոյ բնակութեանց իւրեանց, և աղնուականքն, ազատածինք, ճոխքն և փառաւոր[ք]ն գնացին ի ստրկութիւն, և մնաց քաղաքն բաղժորդի իբրև զմայր սևազգեստ ի վերայ մանկանցն իւրոց:

Իսկ ի թուականին ՁՁԱ [= 1292] յաւալաւ ահ և երկեղ, զորումն և սասանութիւն յերկիրն Հայոց, ի Կիլիկիայ, զի վերապաղուելն այն, որ առ զԱթա, դիմեաց ի դարանէ իւրմէ ահագին չըմամբ և զդորդելով, անհուն զօրօք հնծիտօք և հետեակօք, ըստ Երեմիայի գլոսմանս բօթի՝ ել առիծն ի մօրոյ իւր[մ]է սատակել զազգս, խաղաց և ել ի տեղոյէ իւրմէ առնել գերկիր աւերակ. և

քաղաքէ քակտեցին առ ի չղոյթ բնակչաց ի նոսայ, [վասն] որոյ ասէր. ի վերայ այդորիկ քրճագած եղբուք, կոծեցարուք, ճիւ բարձէք, զի ոչ բարձաւ օր[ո]մտութիւն բարկութեան իմոյ ի ձէնջ:

Յայտմանէ արքեպիսկոպոս Կիրիկեցւոց՝ զաղթեցան ի լերինս եւ յամրոցս բերդիցն. իսկ նա զիմեալ զնաց ի վերայ հայրապետական աթոռոյն Հայոց ի Հոռմկլայն, և պատեալ պաշարեաց զնայ բազմաձեւն պատերազմողօք, բարձրաձիւ բալթանօք ծանր քարանց, քարահատ արուեստականօք եւ նաղմափոր դարանամտօք, և առ դատուածաշէն եւ զգեղեցկազիր ամրոցն, վասն մեղաց մեր յաճախութեանցն, և բարեացն նուազութեանց՝ Գերեաց եւ զսուրբ Հայրապետն մեր՝ զկաթողիկոսն տէր Ստեփաննոս, եպիսկոպոսօք եւ քահանայիւք, և անթիւ ժրխատնէիւք, որ համեմատէր ողորոց և աւերմանն Սիոնի եւ Երուսաղէմի. զի քահանայք և արքիպառաւորք անկան ի սուր, և կանայք պատուականց՝ [անարգացն] [անարդեցան], աստուածային կտակարանք՝ յանօրինաց ձեռաց յափշտակեցան, առաքելական եւ մարտիրոսական նշխարք սրբոց խորտակեցան, զարդն ոսկւոյ եւ մարգարտեաց և ականց պատուականաց, որ ի վերայ սրբութեանց՝ կողոպտեցան, Ալն առաքելապատիւ Սր. Լուսաւորչին մերոյ՝ յերկիրն այլաղագց զերեցաւ, որ ուղորմին էր քան զգերութիւն տապանակին ի Նոռմն, ին եղև այս ամ. Հայաստանայց ողորոս և յարտասուս, ի հեծումն, և ի հառաչումն:

Յայսքան ամս, որ այս ամ. զայր ի վերայ քրիստոնէից, ի պատուհաս մերոց յանցանացն, և անդառնալի մեղացն: Յար եւ անհատ եկաւորութեան զային զեսպանքն ի մեծամիտ եւ յանբարտաւան սուլտանէն առ քրիստոսասէր եւ առաքինազարդ Թաղաւորն մեր, սաստիկ սպառնալեօք և ծանր հարկապահանջութեամբ, և անթիւ դանձա յոսկւոյ և արծաթոյ խնդրելով, և այլ բազում [ընձից] [ընչից]:

Իսկ Թաղաւորն մեր կայր երկայնամըտութեամբ, անշարժ և հաստատուն յուսով լլծ. ապաւինեալ, և յաղթօս և ի պաղատանս հաշտարար, և հեղումն արտասուաց. և ըստ յուսոյ մարդասէր Թաղաւորին կայաք և

մնայաք մինչև ի թիւս Թուականին 216 [= 1293], և վստահանալաք յողորմութիւն Այ. պարզ եւ ինկ լինութիւն ախարհիս, յուսոյ և սիրոյ Թաղաւորին, որ լլծ. և ի սուրբն նորա:

Իսկ Ած. որ ոչ (յ)ամաչեցուցանէ զյուսացեալսն իւր, ըստ հայցմանն Դաթի, և երաշխաւորութեան Պողոսի, և որպէս փորձի ի ռովս ոսկի և արծաթ, նոյնպէս (բնորէ) ընտրէ զսիրտս Ած. ըստ Սողոմոնի, հայեցեալ ի համբերատար մուսկալութիւն Թաղաւորին մերոյ, և ի նեղութիւնս, զոր կրէր երկիրս Հայոց, և որ ի ձեռին ունի յսիրտս Թաղաւորաց, որպէս սահանս ջուրց, և ընդ (ն)որ(ին) կոյս կամի նայեցուցանել՝ զարժուցանէ ռոյնա, եւ որ մինչև ցայս վայր թայլ եւս զրոտ. զարարու սուլտանին՝ սրտմտական րաւրկութեամբ իրրեւ զհոսանս զետոց զոռայ, հեղեղաբար յարձակմամբ զերկր և զերփն, և զաղանային ցասմամբ զսպառուսն սպառնալ, ըստ նարոյողոնոսորայն ի վերայ Երուսաղէմի, զարժուց զսահ(մ)անս սրտ[ո]մտութեան նորա, և նայեցոյց խոհականին՝ վարել ընտրութեամբ, և զթալ որպէս Կիւրոս առ զերեւալսն յԵրուսաղէմէ [ի] Բաբելոն:

Զի ի նոյն թուին 216 [= 1293] ի մուսոս յունիս ամսոյ, և կին զեսպանք պատուա[ո]րք ի սուլտանէն, և բերին օժիտս, մեծազին և պատուական զզեպտուց, զայաթ եւ զիւլայ անձին Թաղաւորին, և զմզ. եղ[բ]օր նորա. բերին և Թուղթս երդման զսուլտանին եւ զմեծամեծ ամիրայաց նորա, և հաստատեցին զաշինս սիրոյ և խաղաղութեան ընդ Թաղաւորն Հեթում, առին և ի նմանէ երդումն հաստատութեան, ընկալան և պատմունանս զարդուց ամ. եկեալքն ի սուլտանէն: Առաքեաց և առա[տա]միտ Թաղաւորն մեր բաղուս բերինս արծաթուց, և զանազան կտաւս ոսկեկար մետաքսից, և բազմութիւն ձիոյ և ջուրոց, և այլ իրս նորազիւտս, աղերս և հարկ սուլտանին: Եւ եղև այս սիրոյ խաղաղութեան հաստատութիւն՝ խնդութիւն մեծ յերկրիս Հայոց, իւր աղերս զԹութեան Այ. ի մեղ բարերարելոյ, յոյս և հաւատ և սէր և ողորմածութիւն Թաղաւորին: Զի որ զղաթն ջուրն Մեծայի արար ըմպելի անուշահամ հնոյն իսրայէլի՝ զղառնութիւն բարուց սուլտանին

բաղց[ը]ացոյց ընդդէմ Թաղաւորին մերոյ և
ևկեղեցւոց Քրիստոսի:

Արդ որք ընթեռնուք զայս բան յիշատա-
կի, և (յ)օգտիք յարուեստական գրոյս իմա-
տութենէ, յիշեցիք բարի յիշմամբ զբարե-
պաշտ Թաղաւորն Հեթում, Հայցիլ ի Քրիս-
տոսէ զթողութիւն մեղաց, և խնդրել արքա-
յութիւն անմահական կենաց: Յիշել ընդ նը-
մին և զարբանունդ և զբարեբարու եղբարս
նորա, զոր սնուցանէր երկիւղիւ Տեառն, և
ուսմամբ իմաստութեան, և զբարի արմատ
ծնող զաւանայութեան, և զաւակացս, զի և
զուր զթուսեամբ յիշեալ յիշիք յամէնաւրհն-
եալ յիշումն Աստուծոյ: Ամէն, Ամէն.—
Հմմտ. Հ. Ղ. Ալիշան, Հայապատում, էջ 590
-502:

էջ 515.— Բառք Քերականիմ.— Վերծա-
նութիւն, բնթերցողութիւն...:

Մտեր յիշատակագրութիւնք Գրչի.—

1.— էջ 61, ստորոտը.— Ոհ, աղայեմ
զմեղուցեալ զծոց սորին Ստեփանոս երէցս:

2.— էջ 406, Հեղինակի յիշատակադը-
բութեան ներքեւ.— Ընդ նմին և զմեղօք զա-
ռածեալ անձս, զգծապրող սորին՝ Յէյկպցի
դաէր Ստեփանն: Եւ որք յիշէք՝ յիշատակեալ
յիշիք ի Քրիստոսէ:

3.— էջ 524.— 1716

Ոհ ոհ, աղայեմ զողորմելի դերիս յիշ-
եա, Տէր իմ Յիսուս:

Ձեռամբ Ըստ(եփ)աննոս Երեցու գրեցաւ
Քերականի Մեկնութիւնս, ի թուականու-
թեանս Հայոց ՌձԿԵ, և ի սկստեմք[ը]ր ամ-
սոյ ևղև աւ[ա]րտումն: Աղայեմ զմեղ, ներու-
մին արարէք սղայանացս:

2393

ՔԵՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ.— 10

ՍՄԵՆՆ ՎՐԴ. ՋՈՒՂԱՅԵՅԻ

Տեղի

ՌՁԾԼ = 1709

ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ.—

Մաւալ 15×11×2: էջ 200: Հանգամանք
բաւարար: Թուղթ հասարակ: Գրիչ՝ Մա-
ղաքիս Երէց Կասմացի: Գրութիւն՝ խորա-
գիրները, սկզբնատողերը և գլխագիրները
նարնջագոյն, մնացեալը սև մելանով, միա-
սիւն, 19 տող: Նոտրագիր: Համառօտագրու-
թիւնք սովորականէն քիչ մը աւելի: Կաշե-
կազմ տախտակեայ դրոշմադարձ, մասամբ
քայքայուած: Պաշտպանակ թղթեայ, սկզբը
և վերը մէկ մէկ թերթ, դատարկ, բացի ա-
ռաջին էջէն, որ լեցուն է գրչափորձերով:

ՐՈՎԱՆԴԱՆՈՒԹԻՒՆ.—

էջ 1, գրչափորձ ևայն:

էջ 2, դատարկ:

էջ 3, վերի լուսանցքին, նոտրագիր ան-

հարթ.— Սիմէօնի վարդապէ[տ]ի ճուղայեց-
ւոյ արարեցեալ Քերականութիւն ըստ մերոց
լեզուից հայկազունեացն ամէն:

Քերականութիւն է գիտութիւն տառից
և ասութեանց...:

էջ 114, դատարկ, անմաքուր:

էջ 115.— Յաղագս կիրառութեամբ, որ է
Հատոր Նրկարդ:

էջ 197-200, դատարկ մեծագոյն մա-
սամբ:

Յիշատակարան Գրչի.— 1709

էջ 196.— Գրեցաւ Քերականութիւնս
այս ի թուականիս Հայկազին սեռիս ՌՁԾԼ-
ին, յօգտոտոս ամսոյ Թին, ձեռամբ մեղա-
թաւալ Մաղաքիայ իրեցու, որ է յերկրէն

Տիպրիկոյ, և ի գեղջէն կամայաւ, խնդրեմ ի
ձէնջ, ով ընթերցողք, մի՛ հայիք ի սուկ զբը-
նութիւնս իմ, զի ոչ էի յօժարեալ մտօք ի
սա, այլ հարկ եղեալ էին ի վերայ մեր յիսայ
ի նիւերակութիւն ի տունն Կիլիկիոյ, վասն

Սրբոյ յերուսաղէմայ լուսարուիս զերեզմոս-
նին, փառք յաւիտեանս ամէն:

Խնդրեմ զձեզ, ով սիրելիք, յիշեցէ՛ք
զիս միով հայր մեղայիս, և զուրք յիշեալ լի-
ցիք ի Քրիստոս:

2394

ՔԵՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ.— 11

ՍՄԵՆՈՆ ՎՐԴ. ԶՈՒՂԱՅԵՑԻ

Տեղի

ՌՃԿՐ = 1713

ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ.—

Ծաւալ 15×10×2: Էջք 226: Պրակք Ա-
ն: Հանգամանք լաւ. լուսանցքի ցեցահարու-
թիւն աննշան. առաջին պրակին առաջին թեր-
թը կը պակսի: Թուղթ տոկուն: Գրութիւն՝
խորագիրները, սկզբնատողերը և զխառա-
ռերը կարմիր, մնացեալը սև մելանով, միու-
սին, 20 տող: Նոտրագիր վարժ: Համառօ-
տագրութիւնք սովորականէն քիչ մը աւելի:
Կաշեկաղճ տախտակեայ դրոշմադարդ, մա-
սամբ քակուած:

ԲՈՎԱՆԴԱՆՈՒԹԻՒՆ.—

Էջ 1.— Սիմեօնի վարդապետի Զուղա-
յեցոյ արարեալ Քերականութիւն ըստ յեզ-
ուի մերում Հայկազանց.— [Ք]երականու-
թիւն է գիտութիւն տառից և առութեանց:

Էջ 14: Պատարկ, անմաքուր: Նոյնպէս
էջ 122:

Էջ 123.— Յազազ Կիրառութեան, որ է
Շարագրութեան, Հատոր Սրկարդ:

Էջ 213, 216, 217, 218, մանր հատուած-
ներ:

Էջ 214—215, 219—226. Պատարկ:

Յիշատակարան Գրչի.— 1713

Էջ 211, վարդ.— Փառք...:

Եղև դրաւ զրեցման Քերականութեան
ընթացին որ այսպիսաբար համարի:

Ըստ այնմ զի քառն է տասնարար,
մինչ յեօթըն Ե տալով համար,
կրկնի նոյնը դու ըստդարար,
հարիւր մերժի երկու յեայ յար:

Իսկ պարզարար ասելով ՌՃԿՐ, փետր-
վարի ներքսնում, և քառք նաւուր, երկ-
րորդում երկրորդի չարաթու պահոցն քա-
ռանորդաց, ձեռամբ յոյնամեղ և բաղմար-
խալ ուրումն դպրի: Արդ որք հանդիպիք ար-
մա, օրինակելով կամ ընթերցելով, ներեցէ՛ք
թիւրութեանս իմոյ, սիրելիք: Իսկ և միով
Հայր մերի դամենայնիւ տպիտանս, և Կծր-
նօղս իմ, յիշատակել ի մաքուր ազօթս ձեր
մի՛ դանդաղիք. և դուք որք յիշէքդ՝ յիշեց-
եալք լիջիք ի Քրիստոսէ յուսոյն մերմէ ի
յետնումն աւուր, ամէն:

2395

Բ Ա Ռ Գ Ի Ր Ք.— 26

ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ.—

Ծաւալ 14×10.5×1.5: Էջք 94: Հանգա-

մանք բաւարար ընդհանրապէս, բայց առա-
ջին պրակը քննութեան խոնաւութենէ: Թուղթ

Հասարակ, Գրութիւն՝ սկզբնաբառերը կարմիր, մնացեալը սև մեկանով, միասին, 19 տող, Նոտարդիր: Համառօտագրութիւնք սակաւ: Կաշեկաղմ դրոշմադարձ, մասամբ քայլուած:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ.—

Էջ 1, աննշան մանրուք:

Էջ 2, վերը, կարմրատառ.— Բառգիրք մեկմեալ ի վարդապետաց:

Վարը, անհարթ գրով.— Յիշատակ է ի Սուրբն Յակոբ:

Էջ 3.— Արարիչ, Աստուած... Ապա-

դաս, տօն, կամ, բարեկենդան:

Էջ 14.— Բայ բան, մասունք բանի: Բանբիշ, տիկնոց տիկին...:

Էջ 18.— Գրեգոր, Աթուհ: Գրասպանակ, ծոց, կամ, ճէպ...:

Էջ 22.— Դադմատ, Փռէնկն է: Դոյլ, խօֆա...:

Էջ 74.— Չուել, կոչմիշ ըլալ, կամ, առջ խաղալ...:

Էջ 93.— Դաւել, քառութիւն...:

Էջ 94, ձախակողմեան լուսանցքին.— Ճէ էն մինչև ի աբ ո՞ձԼԸ. բուն. ԼՁ գիրն ունի բանն ՍԶՄԲ [= 2752]:

2396

Բ Ա Ռ Գ Ի Ր Ք.— 27

ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ.—

Ծաւալ 15×10.5×3.5: Էջք 396: Պրակք Ա—Դ (էջ 1—92), Բ—ԺԴ (էջ 93—396): Հանգամանք աւ. կան սակայն որդնակեր լուսանցքներ: Թուղթ Հասարակ, ոչ միատեսակ: Գրութիւն՝ սկզբնաբառերը կարմիր, երկրորդ մասին մէջ նաև սև, փոխնիփոխ, մնացեալը սև մեկանով, երկրին էջ 1—92, միասին էջ 93—395, առաջին մասին մէջ 23 տող, երկրորդին՝ 10, երբեմն աւելի կամ պակաս: Նոտարդիր կրկնատեսակ: Համառօտագրութիւնք սակաւ: Կաշեկաղմ տախտակեայ դրոշմադարձ:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ.—

Էջ 1ա.— Այս քառք բաղաձայնքի հոմանունաց բաղաձայնալ դամ. դոր ինչ միանգամ են անուանք հերբայեցի...:

Ալիֆ, ուսումնն նշանադրոց...:

Էջ 2, դատարկ:

Էջ 3.— Բառք Երաշխեցոց.— [Ա]դամ, երկիր, կամ, կոյս...:

Էջ 12ա.— Գոմեր, օգնականութիւն կամ շնորհ...:

Էջ 32ա.— Պասեք, փրկութիւն: Պասքա, ելք, կամ, անցանել ընդ մէջ...:

Էջ 41ա.— Գուրա, Հայոց: Քօղիցնօղ,

դասապետ:

Ներքեւը՝ Զանպիտան ծառայս ղղծող տառիս, աղաչեմ յիշել ի Տէր:

Էջ 41ա.— Այս քառք են Երթողակամք, վասն չափայ Խմերակամ տաղիցն, վասնգի Երթողակամ արինստքն չափաբերակամ են, և չափով վարին...:

Էջ 42ա.— [Աստուած]ադարձ, աստուած ծարեալ...:

Էջ 87բ.— Թնլադարձիւն, յորդորումն բանի, կամ, յօդումն...:

Էջ 92բ.— Ի բաց առեալ, մաքրեալ, ի բնէ աղօտիցն, ի բնէ նուստիցն: Ի բացուստ, ալ [այսչափ. յադորդը տարբեր քամ է]:

Էջ 93, պրակ Բ.— Ասպնջական, տաւստ: Անօթ, աման...:

Էջ 107.— Բայ, բան, կամ մասն բանի: Բամբիշ, տիկնոց տիկին...:

Էջ 238, դատարկ մեծագոյն մասամբ:

Էջ 239.— Կոկոն, դաւնճայ:

Էջ 316.— [Ձ]ուել, կաւչմիշ անել, յառաջ խաղալ...:

Էջ 395.— Քոեստ, չափ է, կշռի անուն:

Էջ 396, դատարկ:

2397

Ա.— ԳԵՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ.— 14

Դ. ԹՐԱԿԱՅԻ

Տեղի

ԺԶ, ԺԷ Դար

ՆԵԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ.—

Ծաւալ 13.5×9×3: Էջ 190+48+16:

Հանգամանք համարեա բաւարար. մասամբ
 փնասուած ցեցերէ: Թուղթ և զրութիւն բաղ-
 մազան, Գրիչ Բ. մասին Նուրիշան սարկու-
 ազ (1597): Կաշեկազմ տախտակեայ դրոշ-
 մազարդ: Դատարկ Թուղթ սկիզբը երկու
 թերթ, վերջը՝ մէկ:

ԲՈՎԱՆԴԱՅՈՒԹԻՒՆ.—

Էջ 1-36, ԴՐՈՐԳԵՐ Վարժ:

(8)աղագս Գերակամութեամբ.— Քերա-
 կանութիւն է հմտութիւն, որք ի քերթողաց
 և ի շարագրաց, իբրու բաղում անդամ ասա-
 ցելոց, և մասունք են նորա վեց...

Էջ 28.— Խոնարհմունք քայի.— Բայ
 սահմանական, ներգործական, պարզ...

Էջ 28.— Մեկնութիւն բառից Գերակա-
 միւ.— Վերանուութիւն, ընթերցողութիւն...

Էջ 34.— ՅԱտուծոյ խորհրդով և ի-
 մաստութեամբ հաստատեցաւ մարդկայինս
 տեսակ... Եւ քերականութիւն, այսինքն
 գրականութիւն: Դարձեալ և զտառ, որ է
 ճշմարիտ՝ տարր, այսինքն գիր, զի սովաւ
 գոյացեալ ունակացաւ քերականութիւն:
 Դարձեալ անուն և այլ մասունք բանի այս-
 պէս են. յորժամ Ած. ասեմ, կամ Աղւմ, այն
 անուն է... Վասն այնորիկ պատուեմք և
 մեք զարուեստս զայս, զի սովաւ անուրջն
 յայտնին, որպէս տարակուսութիւն մեկնու-
 թեանց, հանգէտ Հոմարանութեամբ յայտ է.
 և ոչ վայրապար, կամ ըստ ախորժակաց մա-
 րդկայնոց: Ըստ ամենայնի և յամենայնի
 փառք Տեառն Այ. յաւիտեանս, Ամէն:

Էջ 37, դատարկ:

Էջ 38, նոտրագիր.— Երկոտասան-
 րորդ զարթուցումն սիրոյն, ուստի ասէ Բեռ-

նարդոս, Ուսիր քրիստոնեայ, թէ «բքան
 պարտիս սիրել զԳս. որ ետ զմարմին իւր վա-
 սըն քոյ ի կերակուր, զարիւն իւր ըմպելի,
 զհոգին իւր ի դին, զվտակ կողին ի յուացու-
 մըն:

Էջ 39, նոտրագիր մեծ.— Որք միանդամ
 իմաստութեան տենչան բանից...

Էջ 42—46, նոտրագիր, մանր հաստաւծ-
 ներ:

Էջ 47, նոտրագիր.—

Թվ. Ռ.Բ.

Բանալի առաջի գիրն լին է,
 և տանուտէր ի վերէն խոյն է,
 է կարմիր գրած տողերն նահանջ է
 իսկ ի մէջ Պարզայտութիւն,
 Յորժամ տարին նահանջ ինիս,
 զաս և հասանիս ի մարտի ամիսն,
 տուփ մի ի վեր ելնէս կարգիս,
 զնաս աւարտն ոչ վրիպիս:
 Յայնժամ յիշեայ ըզեղկելիս,
 զԱստուածայտուր մեղաց զերիս:

Պարզայտութեան է զովելի,
 է գեղեցիկ և պիտանի,
 զբոլոր տարին ինքեյան ունի,
 և ցուցանէ զամէնն յայտնի:
 Եւ քերականութիւն սկսանի,
 Հոռովմայեցոյց ամսով վարի,
 մինչ յայտնութեան բարկենդանի,
 և 2 թիւ համարի,
 Շ ամ անցանի,
 Լ Բ յարայբարդի,
 այսքան ամաւք վերջն լնի:
 Դարձեալ առաջն սկսանի,
 է սահմանած անփոխելի,
 մինչ ի զայլուստն Գրիստոսի:
 Որք ընթեռնուք սիրով սրտի,
 յիշման առնէք զիս արժանի:

Բ. — ՄԵԿՆ. ՏՈՒՄԱՐԻ. — 18

Յակոբ Վրդ. Ղրիմեցի

Արգունում ԹԻՁ = 1597

Էջ 49-134, պրակք Ա.—Ձ, նոտրապիր:

Էջ 49. — Աւգինայ անապո չողիդ Սր.

Աստուած ճշմարիտ:

Ի խնդիրն Հասարակաց աւգտի:

Այս է մեկնիչ տոմարական արհեստի:

Արդ ևս Յակոբ Ղրիմեցի, և դառածնալըս մեղօք երկրի, աշակերտ Գէորդ բարունապետին մեծի, և քաղ փաղերային Եղնակացի, Հոգևոր պառակաց իմոց ժանկանց Սիովնի, և նորայրդրոյ կուսակրօն քահանայից: Նուաստ թարմատար սոսկ անուամբ միայնակաց Յակոբ՝ դասի սակս ինչ ի տոմարական արհեստէս ուսուցաք սոցայ: Իսկ սոցայ ծանուցեալ ըզդժուարութիւն իրին, աղաչանօք խնդրեցին ի նուախտութենէս միմէ, ընդ բանիւ ուսուցանելոյն՝ և դրով աւանդել նոցա: Եւ Հարկեալ բարունապետին իմոյ կատարել զխնդիրն նոցա, ըստ Հրամանի Տեառն թէ՛ ամենայն որ խնդրէ ի քէն տուր: Վասնորոյ և մեք առանց յապաղելոյ բուռն Հարաք, ոչ ըստ բոլորէ արհեստին, այլ սակաւ ինչ ի զխօտրալունից մասանց մակացութեանս ի Հարկօրացն և Համառօտաբար զբանս իմաստնախրաց և զեկեղեցոյ սուրբ վարդապետաց, աշխատասիրելոց ի գործս յայս: Ձրանոցա, որ տարածեալ էր ի բազումս, մեք զայն գլխօրօքէն ի մի վայր Հօգեցցաք, և էր ուրեք, որ ի ծածուկ ունէր զտեսութիւն միտք բանին, զայն մեք պարզ և յայտնի բանիւ բացայայտեցաք, ի զուարճութիւն ուսումնասիրաց տոմարական մակացութեանս, և յոյս զայս ունելով ի մտի թէ՛ որոց քաղցր թուեսցի մակացութիւնս այս ի յուսանելն Աստուած ողորմի ասասցեն յորդոր սրտիւ, որ և ինքեանք ողորմութեան Աստուծոյ արժանասցին ամենայն Հաւատացելովքն ամէն:

Հարցումն վասն շրջան(ա)ց արեղականն և լուսնին...

Էջ 115. — Հարց. — Եթէ տարեմուտն ի նիսան ամիսն է, զի՞նչ է պատճառն ի Դժան լուսնին առնել զատիկին:

Յիշատակարամ Գրչի. — 1597

Էջ 134, վարը. — Արդ գրեցօ Մեկնի: Տոմարիս, ի քաղաքս Արղուրում, ձեռամբ մեղուցեալ և անարժան Նուրիջան սարկօսդիս, ի վայելումն անձին իմոյ: Յիշեցէք ի Քս., և Աստուած զխնդրդ յիշէ յիւր աշխարհութիւնն ամէն, Թ. Վ. Թ. Զ:

Էջ 135, դատարկ:

Էջ 136-138, մանր Հատուածներ:

Էջ 139-188, նոտրապիր վարժ:

Էջ 139. — Քարոզ վասն միայնակեցաց ի բամն, որ ոչ թոգցու գեայր կամ գմայր. — Որպէս ասէ Սուրբն Դիոնիսիոս, Յաստուածապետական բարեբարութենէ և ի մարդասէրն կամաց Գլխորհ անշփոթելիք իջանէ յեկեղեցի սուրբ, աշխնէս է...

Էջ 149. — Հարցումն. Վասն Էր այժմ գաւառ արեղայից և կրօնաւորաց ասուիս զգեմուն...

Էջ 153. — Հարցումն. Զի՞նչ նշանակէ հոյաքի հանդիպմն ժառանգաւորաց եկեղեցւոյ: Պատասխան. իշխանութեան է ցոյց գօտէլոյն լինել նոցա...

Էջ 155—170. — Նախերգանք, օրհնութիւնք և այլն:

Էջ 170, վերը. — 1629

ԹՀԼ (= Հաղար Եօթնասուռն ութ) Թվին,

Յոհանէս վարդապետ Եղեռացին, ետուր գաւազան Յովանէս գրչին, որ էր Յամթա Տիգրանակերտին, յաւազ զատկի նոր կերակին, յարկով ամսոյ տառուերկուրէին, յուռնա քաղաք Սր. Եկեղեցին, Բարձրահայեաց Սր. Աստուածածնին:

Էջ 170. — Դարձեալ նախերգանք քարոզաց բոտ աւուրց պատշաճին:

Էջ 177. — Վերջաւոր յաւելում, կրկին հեծութեան, մորին հսկողի, առ նոյն աղերս մաղթամք: Թաղաւոր բարձրեալ, Հօր աւանառ...

Էջ 181-190, այլադան Հատուածներ:

Էջ 3-48, երկու սկզբնական պրակները Հնատիպ Նարեկի մը, Բան Ա-Ժ: Առաջին պրակին առաջին թերթը կը պակսի:

Էջ 4 կը գտնուի Նարեկացիի սևատիպ խորհրդաւոր մէկ պատկերը:

Էջ 1-16. — Սլաւական Քերական:

2398

Ա.— ԲԱՌԳԻՐԲ.— 4

ԵՐԵՄԻԱ ՎՐԴ.

ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ.—

Ծառաւ 15×10×5-5: էջ 552: Հանգա-
մանք լաւ: լուսանցքի ցեղահարութիւն ան-
նշան: Թուղթ տակուն: Գրիս՝ Գրիգոր Վրդ.
Ամթեցի, Գրութիւն՝ խորագրիները և սկզբ-
նատառերը, յատկապէս առաջին մասին մէջ,
կարմիր, մնացեալը սև մէկունով, միասին,
18 առդ: Նոտրագիր վարժ: Համառոտագոր-
թիւնք չափաւոր: Կաշեկազմ տախտակեայ
դրոշմադարձ: Դատարի թուղթք սկիզբը 12
թերթ: Ստացող՝ Գրիգոր:

ԲՈՎԱՆԴԱՌՈՒԹԻՒՆ.—

էջ 1-2, դատարկ:

էջ 3.— Համառոտ գումարումն և լու-
ծումն բառից յԱստուածաշունչ Գրաց, ումն-
ւրն յԵրեմիայ բանայսիրէ:

Բառքի Գրաց Արարածոց:

Եղէմ, Երկիր փափկութեան...:

էջ 8.— Բառքի Գրաց Ելիցմ:

Յոռանայ, զօրանայ, կամ, բաղմանայ

էջ 138.— Մաղափայլ:

Մաղաքիա, Հրեշտակ իմ...:

էջ 140.— Բառքի Գրաց Դործոց Առա-
ջեղաց:

Թորեկ, Թաղցնել, կամ, ծածկել:

էջ 154.— Բառք Անտարածի, Մաքէտս.
եան գլխոյն:

Մաթէոս, Երկ կենաց, կամ, պարզե-
եալ...:

էջ 165.— Բառք Յոռածնոյ գլխոյն:

Թակոյկ, փարշ, կամ, կաւ:

էջ 166.— Նախքագմ:

էջ 174.— Յորդորակ փարզի:

էջ 178-192, դատարկ:

Բ.— ԲԱՌԱԳԻՐԲ.— 28

էջ 193.— Բառք Գիրք Այբուբենից:

Արբա, Հայր:

Արբանայ, Հօր օրհուրթիւն:

Արբանայ, քառ որ Երկրպագէին, կամ,
կոռց տուն, կամ, բաղնիք, կամ յուսացման
տեղիք...:

էջ 266.— Գարբա, Հող:

էջ 363.— Կացրդական, որ կացեայ ի
միասին տօնէն աշխիւն ուրախանան և ջրն-
ծան:

էջ 411.— Մարիամ, լոտրութիւն կամ
լուսաւորութիւն:

էջ 433.— Նաքաք, կամաւոր:

էջ 525.— Յրցատալաց, խաղաղաց, կամ,
Երգիչ լկառութեան:

էջ 533.— Բահանայարան, աղօթից
տուն:

էջ 542-546, դատարկ, Նոյնպէս էջ 548-
552:

Յիշատակագրութիւն.—

էջ 265, աջակողմեան լուսանցքին.—
Յիշատակ է Բաղդադէս յԱմթեցի Գրիգոր
Վարդապետին ի դուռն Սրբոյն Յակոբայ,
գոր ձեռամբն իւրով դրեաց վասն հոգւոյ ծը-
նողացն, Հօրն Ապոստոլն և մօրն Վարսիսն.
Խնդրի ընթերցողացդ ասել Ած. ողորմի:

Յետմագումն յիշատակագրութիւն.—

1723

էջ 547, նոտրագիր շնորհակերպ.— Թուին
ՌժձԲ, և յունիսի ի և Թն, յաւուր տօնի Ար.
Լուսաւորչին, և ըստ Այսմաւուրացն՝ դիխա-
ւոր առաքելոցն Պետրոսի և Պողոսի, յաւուր
շարաթի յերեկոյին, Հանդեաւ երանելի այրն
Այ. և մեծ Հոնտորն, պայծառ ջաշն իկեղեց-
ւոյ, և բաղմաշխատ ծառայն Սրբոյն Յակո-
բայ, Պօղոս աստուածաբան վարդապետն, և
անյայթ փրկիստիւայն, յմարելով զպարտս
նախահօրն, Եթող ի մեղ զսուղն անծերանա-
լի, և զասեցաւ ինքն ուր Տէրն իւր կամի:
Արդ ոյ ոք որ զօս ընթեռնանի՝ լիով սրտիւ
Ած. ողորմի ասասցէ վերոյ զրեալ Պօղոս
աստուածաբան վարդապետին, և Տէրն ձեզ
ևս ողորմեսցի, ամէն:

2399

Ա.— ԲԱՌԳԻՐԳ.— 29

ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ.—

Մաւաւ 15.5×10×3.5: էջ 446: Գրակը ծԲ+է: Հանգամանք լաւ: Թուղթ հասարակ: Գրութիւն՝ խորագրերները, սկզբնատողները և յաճախ սկզբնատուները կարծիք, մնացեալը սև ժելանով, միասին, 26 տող: Նոտարադիր մանր: Համառոտագրութիւնք սովորականէն քիչ մը աւելի: Կաշեկազմ տախտակեայ զըրոյմագարդ: Պահպանակ մալաղաթեայ ընկերը և վերջը երկուական թերթ, մին՝ մասնակցութեան և միւսը՝ ընդհանուր: Կնիք բոլորածն դարդարուն: «Յի. Բի. Մո. Նանտան», էջ 4: Այլ կնիք սևատիպ բոլորչի: «Յի. Բի. Մո. Ուլանէս Վրդպտ. Թմ. ՌժժԳ» [= 1664], էջ 5, 276, 292, 442, 446:

ԲՈՎԱՆԴԱՅՈՒԹԻՒՆ.—

էջ 1-2, մազաղաթ պահպանակ:

էջ 3, դատարկ:

էջ 4.— Բառն այս բնութեալ եղև ի ամբառից Հիմ և Նոր Կղակարամաց, որպէս և իսկ գրեալ է ի ամբ. պատմագրաց, ի Աստուածաշումն Գրաց, ի Ծաղիայ, ի Նրամիայ, Ուրա, ի Սաղմուէ, և Բժմ Մարգարէից, ևս տոկից սմիմ գրեալ կա յատուկ միայն Աստուածաշումնի, արարեալ ի Նրամիա Վարդապետէ, ի խնդրոյ ուսումնաւեր եղարաց:

էջ 5.— Արաթողթ, անշէն:

Արարիմ, անց, կամ, անցանօգր:

էջ 7.— Աշամ, երկիր, կամ, երկիր կոյս, կամ, երկիր մարմնացեալ, կամ, յերկրէ, կամ, երկիր կարմիր կամ շէկ:

էջ 45.— Գաբառը, բլուր:

Գաբայ, հնձան:

էջ 76.— Խախորհ, ճարտարախորհ:

էջ 134.— Ղարանոս, իմաստաւէր:

էջ 158.— Նարաթ, կամաւոր:

էջ 187.— Ջախումակ, աշտանակ:

էջ 226.— Քեթի, թշնամանեկ:

էջ 227.— Բառք ի Սաղմուսաց Մարգարէիմ Դաւթի:

Դաւիթ, բաւականաձեռն, կամ, սիրելի:

Սաղմուսարան, փող, կամ, տաւիղ:

էջ 234.— Բառք ի Գրաց յԱռականցն Առաքումնի:

Առաքումն, խաղաղարար:

էջ 276.— Բառք ի Գրաց Մարգարէիմ Սաղաքիայ:

Սաղաքիա, հրեշտակ իմ:

Ջնոքս փրտի ի հող դառնա, Բառգիրքս ի ձեղ Էրչատակ մնա, ով թէ առէ մէկ հարց մեղայ, ընդ արդարոցն արժանանայ:

Ամէն:

էջ 277-291, դատարկ:

Բ.— ԲԱՌԳԻՐԳ.— 5

Նրամիա վրդ.

էջ 292.— Բառն յայս յատուկ Աստուածաշումն Գրաց է, արարեալ Նրամիայ Վարդապետէ, յայց յետոյ այլ ումանք առեալ բգրառն գայս բազում ճգում գրեալ և փոխեալ ի վերայ այր բեմի գի դիւրագիւտ լիցի խնդրուցաց:

էջ 293.— Արդիւ, ծառա Տեառն, կամ, ծառայ խոստովանելի:

էջ 313.— Բախտ, դիպուած կամ հանդիպումն:

էջ 385.— Մեքեմայ, հնար, կամ, տըրիս:

էջ 429.— Տապակ, սաղուղար, կամ, թաւայ:

էջ 442.— Քրիստոս, Մեսիայ, Օծեալ, որ է միաւորեալ:

էջ 443, դատարկ:

էջ 444.— Աղագարանութիւն Կուսին և Յովսեփայ:

Յիշատակագրութիւնք.— 1664

1.— Էջ 442, վարը, կարճբատտո.—
Թուականիս Հայոց ՌձԺԳ, գրեալ եղև:

2.— Էջ 446, բոյրգէր նորակերպ.—
Յիշատակ է Բաղդիբա Ամթեցի մահողների
Անեային, և առ Աստուած փոխեցելոյն որ-
դոյն իւրոյ մահողների անտանին, և ծնողացն՝
հօրն Սահակին և մօրն Շոշանին, և Յովսէ-
փին, և եղբօրն Նիկողոսին, և ամենայն ար-
եան մերձաւորացն, ի վայելումն որդոյն իւ-

րոյ Ույանէս վարդապետին, թվին ՌձԺԳ, Ես
Ույանէս վարդապետ, որչափ կենդանի եմ,
գիրգս այս ի վայելումն անձին իմոյ. և յոր-
մամ մեռանիմ՝ յիշատակ լիցի ի Սր. Երու-
սաղէմ, ի դուռն Սր. Յակոբա:

Յեռնագրոյն յիշատակագրութիւն.—

1763

Էջ 2, նորադիր անհարթ.— Գնեցաւ ի
վայելումն մա(ա)հտեսի Ույանէսին, ի քա-
ղաքն Ամիթ, թվին ՌՄԺԳ:

2400

Բ Ա Ռ Գ Ի Ր Ք.— 6

ԵՐԵՄԻԱ ՎՐԴ.

ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ.—

Ծաւալ 15.5x11x4: Էջք 364: Հանդա-
մանք անբաւարար. լուսանցքները ցեցակեր-
խոնաւութենէ փնտռուած: Թուղթ սպիտակ,
Գրութիւն՝ խորագիրները, սկզբնաւորները,
և մասամբ գլխատառերը կարմիր, մնացեալը
սև մելանով, երկսին, 21 տող, կարմիր դի-
ծերու միջև: Նոտարգիր. Համառոտագրու-
թիւնք սակաւ: Գունաւոր խորանագրող, էջ
5: Կաշկազմ խաւաքարեայ, զրոյմազարդ,
քայքայուած: Դատարկ թուղթք սկիզբը 4
թերթ:

ԲՈՂԱՆԴԱՅՈՒԹԻՒՆ.—

Էջ 1-4, համարես: դատարկ:

Էջ 5.— Աստուածդ անուն՝ յաստիս ա-
ծել, կամ աստ էած:

Էջ 27ա.— Բառք ի գրոց Եղիցն.— Յու-
լանալ, զօրանալ, կամ բաղմանալ, կամ
բարձրանալ:

Էջ 49ա.— Բառք ի գրոց Ղևտացոց.—
Պատարագ, ընծայ, կամ նուէր:

Էջ 73ա.— Բառք երկրորդ Աւրիմաց.—
Պատդամ, բան, կամ խօսք, կամ առած, կամ
պատմութիւն:

Էջ 251բ.— Մաղաքիա. Հրեշտակ Տեա-
ռըն:

Էջ 271բ.— Քրիստոս, Մեսիա, կամ Ոծ-
եալ, որ է միաւորեալ:

Աղօթք, խօսք ընդ Աստուծոյ, կամ լի-
րացումն մտաց առ Աստուած:

Էջ 272ա.— Բառք ի գրոց Մարգարէիմ
Դանիէլի:

Դանիէլ, դատաստան Աստուծոյ:

Էջ 308—309թ միջև կը պակսի ԺԴ պրա-
կը:

Էջ 354բ.— Բառք էր ընդ եղբարն.—
Կիրակէն, ի մերս բարբառ Տէրունի թարգ-
մանի:

Էջ 356բ-363, դատարկ:

Յիշատակագրութիւն.—

Էջ 364, նորը չեղադիր անհարթ.— Ես
յանպիտան ծառայ ծառայիցն Այ. տրուպս որ
միայն զանունս ունիմ, թարձ գործոց բա[ր]-
եաց, Յովհաննէս, և Ե Ժտեմ ընթերցո-
ղացդ մի բերան ասել Ած. Թողութիւն շնոր-
հեսցէ մեղաց իւրոց, զոր մեղու: Ներսի Տէ-
րն, որ յանճառ բարձրութենէ խոնարհե-
ցաւ, և մարմնացաւ յանբարտ Սր. Կուսէն
Մարիամայ, Թողութիւն շնորհեսցէ ձեր մե-
ղացն, և ննջեցելոց ձերոց, և զանպատու
յարգայութիւն պարզեցէ նոցա, և ի եկին
բանիցն յետոյ արժանացուցէ, ամէն: Հայր
մեր որ յերկինդ ես:

2401

Ա.— ԲԱՌԳԻՐՔ.— 7

ԵՐԵՄԻԱ ՎՐԴ.

ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ.—

Ծաւալ 12x9x5: Էջ 756: Պրակե ժԸ: ԺԳ: Հանգամանք լաւ ընդհանուր առժամբ. լուսանցքները մասամբ ցեցակեր: Թուղթ դորշորակ: Գրութիւն՝ խորագիրները, և երկրորդ մասին մէջ զլիստառները մասամբ կարժիւր, մնացեալը ուն. մեկանոյ, երկուին, 20, 24 տող: Առաջին մասը բոլորգիր վարժ, երկրորդը՝ նոտրագիր մանր, Համառոտագրութիւնք առաջին մասին մէջ բաւական առատ, երկրորդին մէջ սակաւ: Կաշեկաղժ տախտակեայ դրոշմագարդ: Պահպանակ մազաղաթեայ սկիզբը և վերջը մէկ մէկ թերթ՝ համարեալ դատարկ:

ԲՈՎԱՆԴԱՅՈՒԹԻՒՆ.—

Էջ 1-4, զբաւորժ և այլն:

Էջ 5ա.— Աստուածդ անուն, յաստիս աս, և կամ աստ էս:

Էջ 52ա.— Անուամբ յերկայտասան ա. կանց:

Էջ 53ա.— Բառք ի Գրոց Ղևտացոց:

Էջ 292ա.— Բառք ի Գրոց Բժամ Մարգարէից:

Էջ 441ա.— Բառք Տեպեանն Յովհաննու

— Ալբա, Ալբ, յունաց առաջին գիր:

Էջ 448բ-448, դատարկ:

Բ.— ԲԱՌԳԻՐՔ.— 30

Տեղի

ՌձԻԸ = 1679

Էջ 449—452, դատարկ մեծագոյն մասմբ:

Էջ 453ա.— Այբ, տառ ձայնաւոր և երկամակ, սկիզբն գրոց:

Էջ 484ա.— [Բ]են գիր բաղաձայն և մի. ջակ, ի մէջ փութի և պէի...:

Էջ 533ա.— Է, տառ ձայնաւոր, երկայն, և առաջագիր, և կարէ լինիլ գիր, վանգ, և բառ. նաև է անուն, և բայ էական. Հիդան, է, էի, եմ, ես, է:

Էջ 587բ.— [Հ]այ, տառ բաղաձայն, հաղագի նշան, վառն որոյ ոչ ի թիւս տառից համարեալ, և յորոշմունն նոցա ոչ ընդ միոյ շարադասեալ:

Էջ 641բ.— Նաւականիք, նորոգութիւն, կամ, խնդութիւն, կամ, տուն մեծ:

Էջ 733ա.— Քօղէս, Ժածկոյթ, կամ, արմնկան վերեն օղ ոսկեայ:

— [Օ], տառ ձայնաւոր և ըստ երկարման առեալ, վասնորոյ և յոյժ պիտոյացեալ, թէպէտ ի նախնեացն ոչ նշանագրեալ:

Էջ 735ա—744բ.— Այբուբենական կարգով աւելի քան 360 բառեր՝ Հանդերձ իրենց սղագրութիւններով կամ նշանագրերով: — Աբրահամ, Հօ:... Քարկոծ, քծ:

Էջ 744բ.— Մեկնութիւն նշանագրաց ալֆաբետից երբայեցոցն, թէ զի՞նչ միաբանութիւն անուանցն ունիցին, կամ ռ՞ապէս. — Ալեք, ուսումն նշանագրաց:

Էջ 745ա.— Բառ Գալիմառնի Բժիշկի:

Էջ 755ա.— ...Քորէոնտայ, ի բաց անցանեն:

Էջ 755բ-756, դատարկ:

Յիշատակագրութիւն — 1679

Էջ 755ա, վարը.— Գրեցաւ ՌձԻ և Ը Թփին, Հոկտեմբերի Ի և Զ ունի:

2402

Ա.— Բ Ա Ռ Գ Ի Ր Ք.— 8

ԵՐԵՄԻԱ ՎՐԴ. ՄԵՂՐԵՏԻ

Բաղէշ

ՌՃԺԻ = 1685

ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ.—

Ծաւալ 13×10×5:5: Էջ 712: Պրակք ժԶ+ԺԳ: Հանգամանք բաւարար ընդհանուր ամամբ: լուսանցքները ցնցաւար մասամբ: Թուղթ դեղնորակ, ոչ միատեսակ: Գրիչ՝ վերջին մասին՝ Գրիպոր Գահանայ: Գրութիւն՝ ալլազան, նոտրագիր, բոլորգիր: Կարմրագիրը զարդապիր է լուսանցադարձ՝ առաջին մասին մէջ: Կաղմող՝ տէր Արաւհամ: Կաշկեղծ տախտակեայ դրոշմադարձ: Պահպանակ մազաղաթեայ սկիզբը և վերջը մէկ մէկ թերթ, մասն երկաթապիր Աւետարանի: Դատարկ թուղթ սկիզբը երկու թերթ: Ստացող՝ Վարդան Վարդապետ:

ԲՈՎԱՆԴԱՅՈՒԹԻՒՆ.—

Էջ 1-393. միասին, նոտրագիր:

Էջ 1.— Համառօտ գումարումն և լուծումն բառից յԱստուածաշունչ Գրոց, յումնմէ յԵրեմիայ Վարդապետի Մեղրեցոյ: Բառք ի Գրոց Արարածոց:

Էջ 36.— Ամուսնի Երեմիաստան Ակաթից:

Էջ 72.— Բառք Երեմիայ Որիմացն.— Պատգամ, բան, կամ, առած, կամ, խօսք, կամ, տեսիլ:

Էջ 355.— Բառք էր ընդ եղբորն.— Կիւրակէն ի մերս բարբառ՝ Տէրունի թարգմանի:

Էջ 357.— Մեկնութիւն անուանց յերբայեցոց լեզուէ ի հայ բարբառ.— Արքա, հայր: Ասորոց է բառ:

Էջ 370.— ...Քանան, վաճառական:...

Քրիստոս, Օծեակ:

Էջ 371, դատարկ:

Երեմիայի Ստացողի.—

Էջ 372, բոլորգիր վարժ.— Ջրնախիւք վիրաւորեալս, և զամենամեղ անձնս, զանծի-

նքս բարեաց և զծնողս յոյով չարեաց, և ըզսարտուցեալս յերեսաց մեծին Այ., զՎարդան, վերջինս բանասիրաց, զստացող Բառագրոցս, յիշել աղերսնմ, հարապատական զթովք, առ Տէրն իմ բազմապուծ, բոտ օրինի պատուիրանդդին թէ զմիմեանց ընդ բարձէք և միմեանց. և առ և զծնողսն մեր, և զամ. երախտաւորան, զի և նոյն ձեղ ընձնեանցի յամենառատ փրկչէն մերմէլ ամէն:

Էջ 373, դատարկ:

Էջ 374.— Մարգարէն Դաւիթ հրաւառ. յէ՝ Պատրաստ արարիք առաջի իմ սեղան:...

Էջ 387.— Հայրն համբերութեան Յոր հրամայէ՝ Զի՞նչ երկրի իցէ յորում յայնս զանիցի:...

Էջ 394-400, դատարկ:

Բ.— ԲԱՌԳԻՐՔ.— 31

Էջ 401-700, երկսին, բոլորգիր վարժ, կարմիր գիծերու միջև:

Էջ 401ա.— [Ա]րքամայ, քար որայ երկրպաղէին, կամ, կռոց տուն, կամ, բաղալիք, կամ լուսաման տեղի:

Արքոր, պահանջող:

Էջ 435ա.— Աքա, հայր: Ասորոց է բառս:

Էջ 449բ.— Բէնդդերուղ, դե ստահաւորութեան, կամ, դե պարառուկ, կամ, ճանկուղ դե:

Էջ 497բ.— Զքողէս, որ յարմկին վերեւըն օղոսկիկ ծածկոյթ:

Էջ 521բ.— Իրրինոս, փիլիսոփոս:

Էջ 544, ստորին լուսանցքին.— Կապեռնաւում, որ է Կափառնաւում, որ այժմ ասի Սիֆաթ:

Էջ 593բ.— Մրցանակ, յաղթանակ, կամ, մարտանակ, կամ, փոխարէն:

էջ 617ր.— Շաքարդեղ, յարմարել:

էջ 698ր.— Օբադիաս, ծառայ Տեստն:

էջ 702—712, գատարկ. կան զբաղմունքներ:

Մամբ յիշատակագրութիւն Գրչի.—

էջ 698, ստորին լուսանցքին.— Եւ զմեզ պարտ Գրիգոր էրէցս յիշել ի Տէր ազաւնէ:

Յիշատակարան Ստացողի.— 1665

էջ 701, բոլորդէր նորարկելով.— Ձրս տացող Բառապրոցս, զՎարդան պիտակ բանաւրս, և զծնողս բստ Հոգւոյ և բստ մարմնոյ, և զաշակերտեալ մանկուսն, և զամենայն երախտաւորսն, մանաւանդ զճաշատուր

Վարդապետ Բաղդէսեպ, զուսուցիչն իմ, և ըրող զորոք սորա զտէր Գրիգոր քահանայ, և զՍարգիս Վարդապետ, ազաւնէ յիշել ի Տէրն ուղործած: Որ և մաղթեմ նոյնն ձեզ պարգեւի առատապէս: Արդ զբեցաւ յերկիրս և ի քաղաք: Բաղէշ, ընդ Հոփանեաւ: Սրբոյն Յովհաննու, որ Ամերգօլ յարժեքի, թիւ ՌժժԴ, ի յատաշնորդութեան քաղաքիս Մեարօպայ ճրգնապղեաց վարդապետի, և ի հայրապետութեան տէր Յակոբ սրբազան կաթողիկոսի: Յիշել մաղթեմ զկաղծող սորա, զսիրանունդ որդեակն իմ, զտէր Աբրահամ, որ աշխատեցաւ ի սմա բաղձօք: Եւ Աստուած զձեզ յիշեսցէ ողորմածութեամբն իւրոյ, ամէն:

2403

Բ Ա Ռ Գ Ի Ր Ք.— 32

Ս․ Խաչ Ուխտ

ՊԽԲ = 1393

ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ.—

Ծաւալ 12.5×8.5×4.5: էջ 366: Պրակք Ա—Հ: Հանդամանք լաւ ընդհանուր առմամբ, բայց կան որոշանքներ թերթեր, Թուղթ կոկեալ, Գրիչ՝ Յովհաննէս: Գրութիւն՝ Ըսկզբնատողեր կամ սկզբնատուրներ մասամբ կարմիր, մնացեալը սև մկանոյ, միասին, 16 տող: Բոլորդէր: Համառօտադրութիւնք սակաւ: Կաշեկաղձ տախտակեայ դրոշմադարդ: Պահպանակ մազազաթեայ վերջը երկու թերթ, մասն երկաթագիր Անտարանի: Ստացող՝ Յակոբ կրօնաւոր:

ԲՈՎԱՆԴԱՅՈՒԹԻՒՆ.—

էջ 1-3, գատարկ:

էջ 4.— Այս բառք բաղաձայնք Հոմանւանց բաղաձայն զամենայն...:

էջ 5.— Այլիք, ռուսումն նշանադրաց...:

էջ 7.— Բառք Երբայեցոց.— [Ա]գաւ, երկիր, կամ, կոյս, կամ, երկիր մարմնացեալ, կամ, երկիր կարմիր, կամ, յերկրէ...:

էջ 56.— Տիգրիս, արեւութիւն, կամ, ցասկոտ, կամ, լայնութիւն, կամ ընդարձաւ

կութիւն...:

էջ 59.— Քանան, երկունք, կամ, դառնացող, կամ, պատասխանատու, կամ, շարժեցեալ...:

էջ 62.— Տըի, որ յարմաւէ, և ի ցորենո, և յամ. սեղմանց. որ է պղպայ և կաշմայ, և ալ ըմպելիք:

էջ 63.— Այս բառք եմ քերթողակամք, վասն չափոյ Համերակամ տաղիցն...:

էջ 98.— Գրեամք, խեռ, կամ, հետ, կամ, անհաւան:

էջ 154.— Ծալք, մանր:

էջ 268.— Բեղ, Թշնամանել:

Բեւել, վոզել:

էջ 269.— Թարքանութիւն պարսիկ բառի Վարդան Գրոցն:

էջ 272.— Մեկնութիւն բառից Գերականին:

Վերծանութիւն, ընթերցողութիւն:

էջ 284.— Բառք ինչ որ ի խորանին և ալոց անյայտից:

էջ 292.— Այս բառք ի յունականէն առ
մերս յայտնեալ:

էջ 297.— Հանդէս բանաստեղծաց փա-
ղանունաբար ստորոգիչ նորալարժիցն սակս,
բառ զեղջուկ:

էջ 322.— Բառք Գալիանոսի Բժշկապե-
տի.— Ախթար, վաղածեռուկ...:

էջ 346—348, դատարկ: Նոյնպէս 350—
366:

Յիշատակարան Գրչի.— 1393

էջ 343.— Փառք քեզ անսահման անուն
և անզուգական անձնաւորութիւն, Հայր և
Որդի և Հոգի Սուրբ, յամենայն արարածոց
ամէն, Մտնաւոր յիմէ անարձանութենէ,
որ և զօրացոյց զտկարութիւնս իմ, Հասանե-
լաւարտ զրիս, յամի ութշարիւրերորդի, քա-
ռաններորդի, երկրորդի, զընցաւ տառս
աստուածայունչ, որ Բառագիրք կոչի, ձե-
ռամբ մեղսամակարդ, փցուն և անարհեստ
զրիւ՝ Յոհաննիսի, բանի սպասաւորի, ի Սր-
կի ի հռչակաւոր Ոխտա Սուրբ Խաչ անուն
յորջորջեալ, ի վայելումն Յակոբ կրօնաւո-
րի, և ի յիշատակ հոգոյ իւրոյ, և ծնողացն,
և ամենայն արեանառացն:

Դարձեալ աղաչեմ զհանդեպողքս, որ

ինչ կերպիւ և իցէ յիշել ի պողոտայանք յայր-
թրս ձեր զվերոյ դրեալքս ի ամայ, Ընդ որս և
զմեզ, և զծնողսն մեր, և զամենայն արեան
մերձաւորսն, ևս և զհոգեւոր Հարքն մեր՝ ըղ-
Յոհաննէս և զկերակոտ վարդապետ, զվերա-
փոխեալսն առ Քրիստոս: Եւ Աստուած որ ա-
ռասն է յամենայնի՝ տալէ ձեզ մասն յարի
ի յաթիւսն հայրենի, Եւ ինքն աւերհնալ
եղիցի յեղականացս ամենայնի ամէն:

Յետմագոյն յիշատակագրութեմբ.—

1398

1.— էջ 349, բոլորդի.— Ի Ժ Թուս-
կանին, ևդաւ Ե. Եանկ, ԺԱ Թւականին, Իոսն
սլատաեաց զդատիկն, Եւ զմեղաւորս յիշել ի
Տէր աղաչեմ, Գրեցաւ ի Թուականին Պիւի:

2.— էջ 5, վերը, բոլորդի.— 1111

Եւ Յակոբ վարդապետ Ասպիւրեկեցի,
չնկեցի զբառալիբքս ի զակ Յակոբէ Մոկա-
ցոյ, Բժ զահեկան, յիշատակ ինձ և իմացն. և
որք հանդիպիք, կարդալով կամ արիւնակե-
լով, յիշեցէք յաղթս ձեր զիս և յիմոն՝ Տէր
ողորմախ, և Աստուած յձեզ յիշէ ամէն, ի
թիւ Պի, ի վախճա Ասպիւրեկոյ:

2404

Ր Ա Ռ Գ Ի Ր Ք.— 33

ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ.—

Ծաւալ 10×7.5×3.5: էջք 406: Հանդա-
մանք անբաւարար. յուսանցքները յոյժ ցե-
ցաւար: Թուղթ սպիտակ: Գրիչ՝ Արքայւմ
Պրուսացի: Գրութիւն՝ սկիզբնատողեր և մա-
սամբ սկզբնատողերը կարմիր, մնացեալը սև
մելլանով, միասին, 19 տող: Նոտրագիր մա-
նրը: Համառոտագրութիւնք չափաւոր: Կա-
շեկադմ խաւաքարտեայ դրոշմադարձ, քա-
ջալուծ, Պաշտպանակ թղթեայ սկիզբը և
վերջը մէկ մէկ թերթ:

ԲՈՎԱՆԴԱՆՈՒԹԻՒՆ.—

էջ 1-4, դատարկ:

էջ 144-145ի միջև թերթեր ինկած. կր

էջ 5.— Արբա, հարք:

մնան է պրակին առաջին և վերջին թերթերը
միայն:

էջ 148-149ի միջև թերթեր ինկած. կր
մնան Ը պրակին առաջին և վերջին թերթերը
միայն:

էջ 150.— [Հ]ազազ, հոգի, կամ, տուր և
առ շնչոյ, կամ, զլուխ:

էջ 206.— [Ն]արաթ, կամաւոր:

Նազեր, հարաւ:

էջ 219.— Շարաբադրեւ, յարմարել:

էջ 311.— Քեւլ, թշնամանել:

էջ 312, դատարկ:

էջ 313.— Բառք ի Սաղմոսաց Մարգարէին Գաւթի:

Գաւթի, բաւականաճեալն, կամ, սիրելի:

էջ 323.— Բառք ի Գրոց յԱռակացն Սողոմոնի:

էջ 331.— Բառք ի Գրոց Իմաստութեանն Սողոմոնի:

Ոստիկան, վերակացու:

էջ 398.— Բառք ի գրոց Մարգարէին Մաղաքիայ:

Մաղաքիա, հրեշտակ իմ:

էջ 400-406, դատարկ:

Մամբ յիշատակագրութիւնք Գրչի.—

1.— էջ 50, ստորոտը.— Ձթարմատար

և զթերաւարտ և զանպիտան Արրաւամ զծոյրս, և զծնողս իմ, ի Տէր յիշել աղակեմ:

2.— էջ 119, ստորոտը.— Ձթարմատար և զթերաւարտ և զանարժան զծոյրս, Գրուսացի Արրաւամ զրիչս՝ ի Տէր յիշել աղակեմ . . . :

3.— էջ 218, ստորոտը.— Ձթարմատար և զթերաւարտ և զանպիտան, մեղսամած Արրաւամ զծոյրս, ի Տէր յիշել աղակեմ: Ով յիշէ՝ յիշեալ ի Քրիստոսէ, Փառք յաւիտեանս ամէն:

4.— էջ 399, վերը.—

Ձեռքս փրթաի լի հոգ դառնա, Բաւարբքս ի ձեզ լի յիշատակ մնա, ով թէ ասէ Ա հայր մեղա, ընդ արդարոցն արժանանա:

2405

Ժ Ա Մ Ա Գ Ի Ր Ք.— 27

(ԺԸ. ԴԱՐ)

ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ.—

Մաւալ 15×10×3·5: էջ 310: Հանգաւանք լաւ: Թուղթ սպիտակ, տոկուն: Գրութիւն՝ սկզբնատողերը կամ զլիսատառերը կարմիր, մնացեալը սև մեկանով, միասին, 15 տող: Նոտրագիր: Համառոտագրութիւնք սովորականէն քիչ մը աւելի: Կաշեկազմ տախտակեայ դրոշմազարդ: Դատարկ Թուղթ սկիզբը մէկ թերթ, Կնիք սևադրոշմ փակագիր, «Ձաքարիայ», էջ 159, ստորին լուսանցքին:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ.—

էջ 1.— Հրաժարմք ի սատանայէ . . . :

էջ 9.— Տէր, եթէ զլըթունս իմ բանաս . . . :

էջ 41.— Աստուածածին մայր Քրիստոսի . . . :

էջ 56.— Լցաք առաւօտու ողորմութեամբ քով . . . :

էջ 159.— Եղիցի անուն Տեառն աւրհնեալ յաւիտեան . . . :

էջ 184.— Աւրհնեալ Հոգիդ Սուրբ Ած. ճշմարիտ:

էջ 233.— Կարգաւորութիւն Երեկոյին Ժամուն:

էջ 266.— Կարգաւորութիւն Խաղաղականին:

էջ 276-277 ի միջև թերթ կը պակսի:

էջ 287.— Կարգաւորութիւն Եկեղեցիին Ժամուն:

էջ 289—306, տարբեր Թուղթ և զբնութիւն:

էջ 305.— Անկանիմք առաջի քո Աստուածածին . . . :

էջ 307, անհարթ գրով:

Ի Թվ. ՌՅԿՁին, ունիսի Ձ, օրն Եւրի կրվեցանք ի այս տունս, զոր Տէր Ած. ինքն հոգայցէ զպէսս մեր:

Ի Թվին ՌՅԿԹին, և ունիսի Ժէին մեռաւ Եղիսարե(ր)Թն:

էջ 308, դատարկ մեծագոյն մասամբ:

Մանր ժամանակագրութիւն—

էջ 300—310, տարբեր թույթն եւ գրութիւն, իբր պահպանակ:

էջ 310.— Ջոն Ան Ժինչե ՋՄ.

ՋՄ, եկն Շահ Իսմայիլն յեղեկայն:

Ջո Գ, նահատակեցաւ սուրբն Թորոս Հոռմկլացին, որդի Սուլթանչին, յաղոստոսի Ա:

Ջո Զ, սուլտանն Մարայ սատակեալ էր, եւ գորդի նորա ոչ կամէին թաղաւորեցուցաւն:

Ջո Թ, շինեցան եկեղեցիք ի Հայապ, Սր. Քառասունքն Հայոց, եւ Հոռոմին, եւ Մա. րունոյն, եւ դարպասներն Հայոց:

ՋՄ, էառ Զեհթպէկն զՎան:

Ջո Զ, թաղաւորեաց Ալվանտն:

Ջո Ը, ելաւ Շահ Իսմայիլն:

Ջո Է, Վէլէթ պէկն թալանեց զերկիրն Գեղամայ:

Ջո Է, եղև մարդամահ:

ՋՄ, ելեալ կարմիր գտակն յԱրտաւիլու եկն յեղեկայն:

Ջո Բ, կաթողիկոս տէր Սարգիս:

Ջո Ը, նորոյնցաւ եկեղեցին Լուսաւորչի, որ ի Ղաթթիա, ի կաթողիկոսութեան տէր Սարգիս:

Ջո Ը, կթգ. Թոհանէս:

էջ 309.— ՋՄ Ան Ժինչե ՋԿ.

ՋՄ Ա, էառ կարմիր զլուին զԹաւրէզ, եւ ազգն Մարաց առին զՎան եւ զԱթամար, եւ զԱրծկէ, եւ եղև շատ աւերք:

ՋՄ Բ, ելաւ Արտաւիլու Իսմայիլ անուն անաւրէն մի, որ զինքն Ած. անուանեաց, եւ զնաց ի վերայ Շամախու, եւ զսուլտանն նորա եսպան, եւ այլ բազում շարխս զործեաց:

ՋՄ Բ, եղև մարդամահ ի ժամանակս Նախաշ վարդապետին:

ՋՄ Գ, եկն Սաֆին յախարհա Հայոց, որ ելեալ էր յԱրտաւիլու, եւ ել ընդզէմ նորա Ալվանց սուլտանն՝ Թոռն սուլտան Հարանին. եւ Սոֆին յաղթեաց զնա, եւ արար փախստական, եւ դարձեալ եկն յեղեկան:

ՋՄ Զ, նստաւ կաթողիկոս Եղիշէ:

2406

Ա.— Ժ Ա Մ Ա Գ Ի Ր Ք.— 28

(ԺԵ. ՊԱՐ)

ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ.—

Ծաւալ 14.5×10×4.5: էջք 542: Պրակք Զ (էջ 1—142) + ԺԳ (143—166) + Գ (187—542): Հանգամանք համարեա բաւարար. վր. նաստանք ցեցերէ: Թուղթ հասարակ: Գրութիւն ոչ միակերպ: Նոտրագիր: Ուղղագիրութիւն տկար: Կարմիր կապոյտ պարզապիւր եւ լուսանցազարդ Մայրոցի Կանոններուն եւ այլ շատ մը գլուխներու սկիզբը: Կարմիր կապոյտ գլխազարդ իւր սարօք, էջ 21, 147: Կաշեկաղճ տախտակեայ գծազարդ:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ.—

էջ 1-3, դատարկ:

էջ 4.— Այս է ուղղափառ դասանութիւն հաստոյ...:

էջ 5.— Հրաժարիմք ի սատանէ...:

էջ 13.— Այս է կարգ եւ սահմանք խոստովանութեամբ...:

էջ 18-19, դատարկ:

էջ 20.— Կարգաւորութիւն Հասարակաց Աղօթիցն Եկեղեցեայց Հայաստանեայց, որ կատարի ի մէջ գիշերի...:

էջ 21.— Տէր եթէ զըրթունս իմ բանայ...:

էջ 34.— Կարգաւորութիւն Հասարակաց Աղաւթիցն Առաւտու ժամուն...:

էջ 59.— Կարգաւորութիւն Հասարակաց Աղօթից Արևազալի ժամուն...:

էջ 64.— Կարգաւորութիւն Հասարակաց Աղաւթից Երրորդ ժամուն...:

էջ 85.— Կարգաւորութիւն Հասարակաց Աղօթից Երեկոյնի ժամոյն...:

էջ 97.— [Կարգաւորութիւն Հասարա-

կայ Աղաթից Խաղաղական Ժամոցն... :

էջ 107.— Կարգաւորութիւն Հասարակ

կայ Աղաթից Հանդաւան Ժամոցն... :

էջ 124, դատարկ :

էջ 125, Ժամամուտ կարգաւ քստ սլաւա-

շանի աւուրմ... :

էջ 141-142, դատարկ, անմաքուր :

Բ.— ՄԱՇՏՈՑ (Քահանայաւան) — 85

էջ 143-144, դատարկ :

էջ 145.— Յանկ : Ա—Ժ Գլուխներ :

էջ 146, դատարկ :

էջ 147.— Ա.— Էլամն Մկրտութեանք .

— Տէր Ած . ժեր Ած . բարեբար... :

էջ 176.— Բ.— Դարձեալ յորժամ քա-
ռասնորեայ լինի տղան զան եկեղեցին... :

էջ 179.— Գ, Դ.— Խրատ փեսայի և
Հարսի :— Էկանոն Պսակ առնելոյն :

Ե.— Էկանոն Պսակուց վերջի շարա-
կանք :

էջ 198.— Զ.— Կանոն Պսակ վերացնե-

լոյ :

էջ 204.— Է.— Կանոն Երկրորդ Ամսու-
նութեան Պսակի :

էջ 210.— Ը.— Կանոն Հաղորդ տալոյ :

էջ 217.— Թ.— Կանոն ամ . Համօրէն
ննջեցելոցն :— Ժ.— Էկանոն Աշխարհաժողի
Շարակներք :— ԺԱ.— Էկանոն Աշխարհաթաղ
առնելոյն :— ԺԲ.— Էկանոն Աշխարհաթաղի
Այգուցնք :

էջ 293.— ԺԳ.— Կանոն յորժամ տղայ
վարձանի :— ԺԴ.— Էկանոն Տղայեայթաղի :

էջ 320.— ԺԵ.— Տղայի Այգուց :— ԺԶ
.— Էկանոն Տղայեայթաղի Այգուցնք :

էջ 328.— ԺԶ.— Կանոն Ննջեցելոցն
Եւրմ Աւուրմ Է, կամ ԺԵ եանց, կամ Տարե-
լցեանցն :

ԺԸ.— Էկանոն Գանձեր ու Տաղերք :

էջ 333.— Գանձ քաղման մնջեցելոց ի
յլառաքի վարդապետէ ասացեալ :— Այսաւր
հՀաս Հրաման արարչէն... :

էջ 337.— Ողբ մեռելի ասացեալ :— Ա-
րարչին արարածոց մեղ բարկացաւ... :

էջ 341.— Ողբ վասն Մեռելի :— Ուր քա-
հանայ և վարդապետք աստուածարանք... :

էջ 345.— Ողբ վասն Ննջեցելոց :— Յե-
րէկ Հողվերաւք անցալ... :

էջ 348.— Ողբ Ննջեցելոց :— Ես գիտէի

թէ աշխարհս ինձ ժուլք էր արեւած... :

էջ 351.— Ողբ գեղեցիկի վանկանց :—

Արթուն զըւարթունք... :

էջ 352.— Գանձ Տղայոց :— Նայիմ ող-
բամ ծրնալ տրայիս... :

էջ 355.— Ողբ Տղայոց ասէք քաղցր :

Ով գեղեցիկ և նագելի

և սուկեհատ յոյժ ցանկալի,
գնացիր ի մէջն անկարծանի,
արիք բոցնորդ խեղճ ու լալի :

Իմ գեղեցիկ քաղցր աղաւնի,
քնլան կարմիր մանեակ սուկի,
թրոտար ի մէջն աշտիմ ժամի,
տարակուտեալ կամէք ի յերկրի :

Իմ քաղցրածայն ծագի պրլաւուի,
ուրսիտութեան այգեստանի,
դու յոռեցնք յանկարծանի,
եղաք քան գլխու որ ոչ խօսի :

Այլ քաղցրածայն ծագիկ դաշտաց,
ոիրուն արտաւտ այգեստանից,
այնպէս գնացիր մեզմէ ի գտաւ,
տրեւութեալ կարտա միշտ կամէք ի լաց :

Իմ կանամէ գոյն բութակ հուրիկ,
գերդ քանաւոր քարակնիստիկ,
դու խօսելիք մեզ մեզ քաղցրիկ,
ծայն քն յոռեաց, եղաք լըռիկ :

Իմ ծիծրունիք ծայնի մրավոյ,
մըլվըլալով գարնան քերոյ,
քաղցրք ծայնիւր ուրախացոյ,
գնալովիք ի տապ եմէ և ի դոյ :

Իմ մըլեմի ծառ կանամեալ,
սալիտալափայլ ծաղկով լոցեալ,
ի կարկտէք թօքափեցար,
տերեւաքափ դատարկեցար :

Իմ մըլեմեմեաց տունի ցանկալի,
կարմրածաղիկ ուրախալի,
հարեալ հաղմով ընդ կարկտի,
թօքափեցար ամկար երկրի :

Իմ քաղցրատես ծաղիկ դաշտաց,
անուշ հազով ըզմեզ լըցած,

արդ ցամաքար գերդ չորացած,
որպէս գլխու վերայ տաննաց:

Մահն որ եհար անկարծակի,
էառ գորդին իմ սիրելի,
արիւր գծրմաւոյ խեղճ ու գերի,
անխիթար վերայ երկրի:

Ամենդ գառնուկ տառապէր,
ի խիստ ցաւն յոյժ տագնապէր,
հայէր ողորմ և արտասուէր,
ազիւ ծընաղացն խորովէր:

Ջայմէր առ ծնողս և արտասուէր,
ազիւ ողորմ ազադակէր,
մեկնէր գրեկին և տարածէր,
բաշէր գտնուեմն դարձաւ սարգէր:

Հայէր ի ծնողսն քէ ինձ հաւէ,
այս խիստ ցաւն ազադակէր,
ի մահուանն գիւր յափեցէր,
թէ և այլ գիւր ոչ տեսնէր:

Տարակուսեալ յոյժ տխրալի,
ոգրան ծընաղոյն արտասուալի,
մարակ չամիւր վերա երկրի,
մարն է Աստուած, իմքն ողորմի:

Յայնժամ տըղին շունչքն քաղուի,
գոյն երեսացրն պակասի,
որպէս գլխորեալ ծաղիկ ցամաքի,

և սիրելիքն ամենեքեան,
յան ընդ ծնողսն ազադակեն,
գլխուսայ ումէտն հատանեն,
փառս Աստուծոյ վերագոչեն:

Մարմինս ի հոգ իջեալ քաղի,
հոգիս յերկինս վերափոխի,
լուսեղիմաց դասըն խառնի,
արեմն գճէրն ամենայնի:

Էջ 368.— Տաղ Ղարիպի.— *Ղարիպին
կեանքն է լալի...*

Էջ 362.— Ողբ մեռելի ազնու.— *Ինձ ու
մէտ կայր և կուժան վանց քո գալուստ...*

Էջ 364.— Մաղթամբ Նմջեցելոց.— *Արա-
րիչ և մարդասէր...*

Էջ 367.— Ողբ Նըմջեցելոց.— *Ես ասացի
վերանայ յինչն առուրց իմոց...*

Էջ 370.— ԺԹ.— *Ննջեցելոց չարական-
ներք:*

Էջ 392.— Ի.— *Կանոն պղծեալ ջրհոր
աւրհնելոյ, և որ ի նմայ ջուր սրբելոյ...*

Էջ 399.— ԻԱ.— *Կանոն Ազ Արեմելոյ:*

Էջ 400.— ԻԲ.— *Վանոն Հոգէհանգստին
Սաղմոս:*

Էջ 413.— ԻԳ.— *Վանոն Հոգէհանգստ
առնելք:*

Էջ 420.— ԻԴ.— *Վանոն Երանեալ ևն
ամբիճքն:*

Էջ 433.— ԻԵ.— *Վասն Երգմնաւարաց:*

Էջ 434.— ԻԶ.— *Վանոն Աւետարան Իւ-
դարերից և Բժշկութեան:*

Էջ 463.— Փառք քեզ թաղար որ փառաց,
քեզ փառք տան աշխարհս ամենայն. . . —
Տես Սիրոն, 1961, էջ 305-306:

Էջ 467-486, դատարկ, բացի 484էն, ուր
կան անհարթ դրոյթ քանի մը անուններ, և-
այլն:

Էջ 487-521.— Շարականներու սկզբնա-
տողեր:

Էջ 521, ստորին լուսանցքին.— *Ոյ ևղ-
բայրք, անմեղաղիր լինիլիք, զի «երանելի
Սբ. Առաքեալք» ոչ կայր ըստ կարգին, օրի-
նակն յետոյ այլ ուրեք զտաք. և զուր զծող
զաղափարիս՝ ըստ կարգին գրեալ: Թղթն Ռձ,
յուսիս ԺԶ:*

Էջ 522.— Ալեուր Գիշերութեան:

Էջ 534.— Մեսեդիք:

Էջ 538-542, դատարկ:

2407

ԺՈՂՈՎԱԾՈՒ ԾԻՍԱԿԱՆ ԳՐՈՑ

Գաղատիա, Ա. Նշամ

ԹՀ = 1621

ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ.—

Ծաւալ 14×10×3.5: էջք 430: Հանգա-
մանք անբաւարար, վնասուած խոնաւութենէ
և որդերէ՝ մանաւանդ առաջին մասին մէջ:
Թուղթ ղեղնորակ: Գրիչ՝ Վարդան: Գրու-
թիւն՝ խորագիրները, սկզբնատողերը և դրո-
խատառերը կարմիր, մնացեալը սև մելանով,
միասին, 18 տող, Նոտրագիր: Համառօտա-
դրութիւնք առատ: Գունաւոր խորանդարդ
իւր սարօք, էջ 5, 21, 99, 133, 281: Կաշե-
կաղմ տախտակեայ դրոշմադարդ: Պահպա-
նակ մազաղաթեայ սկիզբը և վերջը երկուս-
կան թերթ, մասն երկաթադիր Աւետարանի:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ.—

էջ 1, դատարկ:

էջ 2.— Յանկ շարականի ծանօթ խաղե-
րուն:

էջ 3.— ...իշխանք Հալաժեցիին դիւ ի
շանիր...:

էջ 5.— Խաղաւորեալ երդեր:

էջ 5.— Յիշեսցուք ի դիշերի...:

Ա.— ԺԱՄԱԳԻՐԲ.— 29

էջ 20.— Կարգաւորութիւն Հասարա-
կաց Աղօթից Եկեղեցւոյ Հաւատարմեայց...:

էջ 21.— Տէր եթէ զչրթունս իմ բանաս
...:

էջ 22.— Յովնանու Մանդակունցոյ,
ի գաւառէ Աշտուկունաց, ի գեղքէ Ծախմրու-
տայ, Բարազ Գիշերային Պաշտաման.— Զար
թուցեալք...:

էջ 27, վարբ.— Երանկուն և Իրիկ զի
Բարայն, Արարեալ Սրբայն Սահակա և Մեա-
րապալ.— Վասն ի վերուստ խաղաղութեան
...:

էջ 45.— Զկնի Տէր յերկնիցն առաւօ-
տուն, Արեւմութիւն փառաց ի դէմս Երբո-
ղութեան, ի Կոստանդինուպօսի Սր. Ժողո-
ւոյն...:

վոյն ասացեալ.— Փառք ի բարձունս Աստու-
ծոյ...:

էջ 46.— Առ Ժողովն Եփեսոսի ասաց-
եալ.— Եւ ամ. Ժամ արհնեմք ըզքեղ Տէր...:

էջ 69.— Կարգաւորութիւն Հասարա-
կաց Աղօթից Արեւգալի Ժամուն...:

էջ 77.— Կարգաւորութիւն Հասարակաց
Աղօթից Երբոյն Ժամուն...:

էջ 89.— Կարգաւորութիւն Հասարակաց
Աղօթից Իմեքոյն Ժամուն...:

Բ.— ԽՈՐԴՐՈՒՄՏԵՏՐ.— 60

էջ 96.— Արեւիք արկանելոյ սպաս եկե-
ղեցոյ...:

էջ 99.— Որ զգեցեալ ես...:

էջ 133.— Տէր զարութեանց և արար-
ւած լինելութեանց...:

էջ 149.— Գունութիւն և վատարունու-
թիւն մատուցանեմք քեզ Տէր Ած. մեր. . . :
... եպիսկոպոսականին մերոյ և պատուա-
կան Հայրապետին Հայոց՝ տեսնալ աշտա-
մուն: Եւ մերոյ եպիսկոպոսին և երջանիկ բա-
րունապետին մերոյ, և քահանայիս որ զպա-
տարագս մատուցանէ: Եւ վասն զօրութեան և
յաղթութեան բարեպաշտ Թապաւորին մեր, և
ամ. Թաղաւորաց քրիստոնէից, և իշխանացն
բարեպաշտից...:

էջ 173.— Տեսնու Ներսէսի Լաւրօնեցոյ
ասացեալ խրատք և ստանալ վերագրեալ գոր-
ծոցս.— Բանդի բազում ինչ եղոյց բա՛ս Հրա-
հանգութեան...:

էջ 179.— Նաւմեծի և Բազմապետի
Միթթարայ Գաշի խոսակոն ճգնաւորի և
բան ի բուն հեռեւտորի ասացեալ գԱղօթս ի
Ժամ Սր. Պատարագի.— Տէր Ած. իմ Յս. Բս.
...:

էջ 192.— Կարգաւորութիւն Հասարա-
կաց Աղօթից Երեւելոյն Ժամուն...:

էջ 210.— Կարգաւորութիւն Հասարակաց Ազօրից Խաղաղական ժամանակ...:

էջ 219.— Կարգաւորութիւն Հասարակաց Ազօրից Համգտութեան ժամանակ...:

էջ 230.— Նախադրութիւնք խրատական Թագազգ Ազօրիցն գոր արարեալ է Տեառքն Ներսիսի՝ եղբոր Գրիգորի Հայոց Վերադիտողի:

էջ 234.— Ազօր Իւրաքանչիւր ամսինն...:— Հաւատով խոստովանիմ...:

էջ 243.— Ամենակալ ամենախնամ Ած...:

էջ 249.— Ոգր պիտանի պաշտաման կիրակիտի ի Տէր Ներսիսէ:— Աշխարհ ամենայն, առ իս նայեցեալ, արտակից յերուք...:— Ա.Բ.:

էջ 254.— Նորին Պաշտամանց ի կիրակիէ:— Առաւօտ լուսոյ...:

էջ 257.— Յազգապ հռոտովամութեան, սրբոց Վարդապետաց արարեալ:— Մեղայ աւանասուրբ Երրորդութեան...:

էջ 263.— Ժամանկութիւն կարգաւ:

Գ.— ՏՕՆԱՏՈՑՑ.— 37

էջ 281.— Տօնացոյց և Աւետարանացոյց և Հարցմացոյց, և Կարգաւորութիւնք և Հրահանգ Տէրունական Տօնից, գոր կարգեալ է և սահմանեալ Սրբոյ Սահակայ Հայոց Հայրապետի, գոր ընկալեալ ի նմանէ Հասուցին առ մեզ նախնի(ն)քն մեր:— Յունկարի Ա Կաշանդ է...:

էջ 333—334, տարբեր թուղթ և գրչութիւն:

էջ 338.— Սր. Զատկի գիշերն հեկումն է. դնեն սրբութիւն ի վերա քաղմոցն յատեան...:

էջ 355.— Պեմքակոստեիմ գիշերն հրակումն է...:

էջ 383.— Փռխման Սր. Աստուածածնին գիշերն հեկումն է...:

էջ 393.— Խաչվերացին գիշերն հեկումն է. և զնի սրբութիւնք յատեան ի վերա քաղմոց...:

էջ 415.— Մեսեդիք Մըմըմքեան:

էջ 417—418, տարբեր թուղթ և գրչութիւն:

էջ 419.— Ժաշու Մեսեդի պաշոց:

էջ 422.— Ժաշու Յիմանց:

էջ 425, դատարկ: Նոյնպէս էջ 427:

էջ 426, նոսր չեղադիր:— Որ ի Հնդից նրկանակաց նրչարհեցեր Հինգ Հապարին...:

էջ 427—430, տարբեր թուղթ:

էջ 428, բոլորդիր:— Գունար վարդն ինքնադոյն...:

էջ 429, նոսրադիր:— Գիր Չերման:

էջ 430, դատարկ:

Մամր յիշատակագրութիւն Գրչի:—

էջ 280, ստորտոր:— Ո՛հ թէ զմեղաւորս և զպանտուխ զեր(ի)ս և զյետեանայ(ն) ամենայնի, յիմար զրիչս, զվարդան յոկանուն, Հայցեմ և ինչորեմ յիշել ի Տէր:

Մեծ յիշատակարան Գրչի:— 1621

էջ 423.— Փառք երբեակի անձնաւորութեան Հօր և Որդոյ և Հոգոյ Սրբոյ, յայտքմ անդրաւ յաւիտենիւ, Ամէն:

Շնորհին Տեառն սկսայ և ողորմութեամբ նորին կատարեցի զսուրբ տառս որ կոչի Աղօթամատոյց և Տօնացոյցս ի ստոյգ և յընտր թումայի յօրինակէ, ի թվ. ՌՆ, սեպ. տեմբեր ամսոյ ժԴ, ի քաղաքն Գաղատիայ, ի դուռն Սր. Նշանին, Զեառմբ մեղապարտ և անարժան, յիմար և փծուն, սուտանուն վարդան գրչիս: Արդ որք Հանդիպիք ամայ ուսմամբ տեսանել կամ օրինակ դնել, յիշեալիք ի մաքրափայլ յաղօթս ձեր զանարժան և զքստացող սորին լայնորդ երեմ տողերը զնշում]:

Արդ երեսանկեալ աղաչեմ, որք Հանդիպիք ամայ, կարողալով կամ յօրինակելով զաւելորդն բառնայք, և զպակասութիւնն լրնուք, և խոշորութեանն գրոյս և արուեստիս անմեղադիր լերուք, զի կա(յ) մեր այս էր:

Դարձեալ աղաչեմ գձեզ, Հայրք իմ և եղբայրք, յիշեցէք զանպիտան գերիս և փրծուն գրիչս, և զստացող սորին, ի մաքրափայլ յաղօթս ձեր. և դուք յիշեալ լիջիք ի Գրիստոսէ. որ առատն է ի սուրբ բարեաց, ձեզ և մեզ ողորմեցի իւր միւս անգամ զաւստեանն, Ամէն:

2408

Ժ Ո Ղ Ո Վ Ա Ծ Ո Ւ (ԿՐՕՆԱԿԱՆ)

(ԺԷ. ՊԱՐ)

ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ.—

Ծաւալ 15×10×4: էջք 386: Պրակք Ը+Է+Ա: Հանդամանք անբաւարար. յուսանցքները յոյժ ցեցահար: Թուղթ ոչ միատեսակ, նոյնպէս և գրչութիւն: Գրիչ առաջին մասին՝ Թորոս Եպիսկոպոս: Կաշեկապմ տախտակեայ գրոյնդարդ: Պահպանակ թղթեայ սկիզբը ե. բեք թերթ:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ.—

էջ 1-190, թուղթ սպիտակ, նոսրադիր անարուեստ:

էջ 1-3, դատարկ:

էջ 4.— Փառք Հաւր...:

էջ 5.— Յիշեցուք ի գիշերի...:

էջ 11.— Մարտիրոսաց տաւնին ասայ գայս, ով Մովսէս քայ.— Զարթիր ընդէր ննջես յանձն իմ, վառեայ ըղբակտերս քո, պատրաստ ունեւոյ...:

էջ 17.— Առաւաւտ լուսոյ...:

էջ 22.— Երգ պաշտաման, ներսէ(ոյ)ի Տեառն առացեալ է յաղագս մնցեցեցեց.— Աշխարհ ամենայն...:

էջ 28.— Աստուածածին մայր Քրիստոս սի... — Ա.Ք:

էջ 33.— Աղբըս մաղքաճաց առ Սբ. Աստուածածինն, և առ ամենայն սուրբս.— Աստուածածին ամէնաւրհնեալ, զպաղատանս մեր ընկալ... — Ա.Ք:

էջ 44.— Երգ Տեառն ներսէսի Հայոց կաթաղիկոսի, յաղագս Մեծի Ուրբաքում... — Այսաւր անճառ...:

էջ 63.— Տեառն ներսէսի Հայոց կաթաղիկոսի ասացեալ վասն Քի. Հարչարամեցըն.— Նորոգաւզ տիեզերաց...:

էջ 71.— Ժամամուտն է կարգալ...:

էջ 81.— Զաւրավարացն և Զաւրակամեցըն գայս ժամամուտն ասայ. բայց զՄաք. սիմիամոս Սրբայն Գեորգեայ, և զՇապուհ Սրբայն Սարգսի.— Զաւրական և վկայ ճշմարիտ...:

էջ 101.— Սրբայն Աբամասի և Սրբայն Արքա Նիքիեմի ասացեալ հոստովանութիւն յաղագս քահանայից և սարկաւազաց.— Եւ արդ Հրաժարելոյ ի սատանայէ և յամենայն խարէութենէ նորայ...:

էջ 118.— Եւ ասէ քահանայն դարձաւ կուսմ ի վերայ:

էջ 121.— Ազարթ Անաստասայ Քառա. մային ասացեալ.— Տէր մի սրտմտութեամբ քո յանդիմաներ դիս...:

էջ 146.— Առաքել շնորհալից վարդապետի ասացեալ գովեստ ռաւանաւոր ի Սբ. Աստուածածինն.— Աստուածածին կոյս պատուական... — Տունք Մ:

էջ 177.— Աւրհնեալ եւ Սբ. Աստուածածին, զուստոր լուսոյ...:

էջ 182.— Յարմարեցաւ Ճսո Մնըդեան և Յայտնութեան Քի. Այ. Մերոյ, և Գոյիստ Տիրամայր Աստուածածինն, ի րազմանդ Առաքել պիտականուն վարդապետէ, ի նորաւէն Անապատիս, որ յանուն Սրբուհոյ Աստուածածինն և Յովաննու Կարապետին, ի թր. վականիս Հայոց ՊԶ [= 1431]: Աղաչեմ զրն. թերցողսդ յիշման առնել զանարժան մեղօք զառածեալ Առաքել, և զվարժապետն իմ, բոքաջ նահատակն, զրարունակապետ Գրիգոր:

Եւ զծրաւզս Թորոս եպիսկոպոս առաջնմ յիշել ի Տէր: Ով Մովսէս զրախարդաց, դի յոյժ տապաւոյնոր սրտիւ որ ճարտեսցի դայս. քան բանքս աղագս աւագտի մանկանց նորոյ Միռնիս: Քանզի ումենն ընդ Հիպիոտորի որսացան զիս չար թշնամիք իմ՝ իբրեւ զճնճ. զուկ, և մեռուցին ի գրի գկեանս իմ, զոր և խնդրեմ հատուսցէ նոցայ այն, որ արար զերկինս և զերկիր, զի յոյժ վիրաւորեցին զիս ազգի ազգի տառապանաւք, երկրորդ անգամ զատաստան առնելով մեզ: Իսկ երբորդ անդամ զատաստան առնելով մեզ: Իսկ երբորդ անդամն Աստուածն ամենայնի առնէ ընդ նոսին և ընդ մեզ: Եւ աստ խնդրեմ երեմանն լինին

ցորճան կենդանի են, և ըսկում հեծեծանօք արձակեն զդառնացեալ ողիս իւրեանց ի ձեռն նախըրոտի աշ ուր ի սանդարամետու է.— Հմմտ. Մ. Եպս. Աղանունի, Միարանք, 1929, Երուսաղէմ, էջ 161:

էջ 186-190, դատարկ:

էջ 191—350, Թուղթ դեղնորակ, նոտրա-դիր տարբեր:

էջ 191—192, դատարկ մեծալոյն մա-սամբ, կան քանի մը գրչափորձեր միայն:

էջ 193.— Սուրբ Հօրն Յովնիսի Գառ-նեցոյ ասացեալ Խրատ Կրանաւորաց.— Ամե-նանուստ ծառայակիցս ձեր ի Քս. Յս. Յո-վանէս Գառնեցի զրեմ զիր ատ զիեալսդ ի զի-րն կենդանի... — Հմմտ. Զեո. Ս. Յ. Թիւ 1652, էջ 291:

էջ 218.— Կարգ և Կանոն Աղօթից, զոր խընդրեալ է հոգեկիր արանց յումեմիէ մի-աշնացելոյ, արթուն և դուարթուն հոգոյ, Գրիգորոյ... — Աստուածային առաքեալն Պաւղոս՝ (ան)անօթն ընտրութեան. . . :

էջ 276.— Անանիայ Շիրակացոյ ասաց եալ, Յաղագս Ձղջման ար(ա)սուաց, ի խնդ-րոյ Գրիգորի միայնակեցի.— Ոյ աստուա-ծասէս եղբայր, խնդրող սիրոյն Աստուծոյ ... :

Մամբ յիշատակագրութիւն Գրչի.—

էջ 329, վարը.— Ոյ սուրբ ընթերցողք և լսողք, վասն սիրոյն Քի. և ձեր ահեղ ատ-

նին այս դարչ երես ի ձեղ ի մոխիրն, ես զը-րիշս չեմ արժանի ողորմութեան Աստուծոյ, ապա աղաչեմ դձեղ յալով, որ սուրբ Հարցս բարեխաւութեամբ, մի բերան Ած. ողորմի համէք իմ ծնաւդացն, զի չատ են յաշխատել ի վեր մեղ՝ անաւրէն որդոյս, և Ած. մեղ ո-ղորմի, ամէն:

էջ 330.— Երանելոյն Եփրեմի, Յաղագս Ապաշխարութեան ասացեալ է: Ոյ եղբայր, տես Քի. զսոստ պաղատիւն մի մեղօրի.— Ասէ երանելի մարդարէն Եփեկիէլ. անօրէնն կթէ դարձիք... :

էջ 346.— ...ուժգին մորմոքեցուցանէ զիս սուր մեղաց մեղաւորին քան զ [այսպէս կանգ առած. յաջորդ էջերը 347—350, դա-տարկ]:

էջ 351—374, տարբեր Թուղթ և զրչու-թիւն:

էջ 351.— Ձարթուցեալքս ամենեքեան ի հանդրստենէ քնոյ... :

էջ 361.— Քարոզ սուրբ պանոց.— Փա-ռաւորեցուցի զամենակայն Աստուած... :

էջ 363.— Քարոզ Արևագալիմ:

էջ 367.— Դաւանութիւն ամենատուրք երրորդութեամբ.— Հաւատամք ի մի Ած. . . . :

էջ 373.— Հրաժարիմք ի սատանայէ... :

էջ 375—378, երկու փոքր Թերթ:

էջ 379 — 386, դեղնորակ, դատարկ Թուղթ:

2409

Ժ Ա Մ Ա Գ Ի Ր Ք (ՀԱՄԱՌՈՏ).— 30

ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ.—

Մաւալ 15×10×3: էջք 310: Հանդամանք բաւարար: Թուղթ Հասարակ: Գրութիւն՝ խո-րագիրները, սկզբնատողերը և զլխատառերը կարմիր, մնացեալը սև մեկանոյ, միասիւն, 17 տող: Նոտրագիր: Համառոտագրութիւնք առատ: Կարմիր կապոյտ գլխադարձ իւր սա-րօք, էջ 5: Կաշկաղճ տախտակեայ դրոշմա-դարդ, հնամաշ:

ԲՈՎԱՆԴԱՅՈՒԹԻՒՆ.—

էջ 1—4, զանազան մանրուք և զրչափոր-ձեր:

էջ 5.— Կարգաւորութիւն Հասարակաց Քրիստոնէից.— Տէր եթէ զէրթունս իմ բա-նաս... :

էջ 15.— Երգ առաւառու գիշերապաշ-տամալ ասացեալ.— Յիշեցուք ի դիւերի... :

էջ 117.— Ժամանուտ կարգալ:

էջ 136.— Թագաւորք Ապաշխարու-թեամ:

էջ 144.— Թագաւորք Մարտիրոսաց:

էջ 149.— Ազաւթ Գեանայից աստ կարգաւ.— *Ջրէն դռնանմէք Տէր Ած. մեր...*

էջ 178.— *Հրաժարեմք ի սասանայէ...*

էջ 182.— Այս է ուղղափառ հաւատոյ դաւանութիւնն, զոր արաքեալ է Սր. Հայրն մեր Գրիգոր Տաթևացին: Խոստովանութիւն քաղաքացի.— *Մեզայ ամենասուրբ Երրորդութեանն...*

էջ 187.— Կարգաւորութիւն որ կատարի ի ժամ Սր. Պատարագի.— *Քորհուրդ խորին...*

էջ 190.— Եւ դպիրքն քաղցր եղանակն զսա.

Բայց դու երեք փառաւ ի ի,
և թն աստիճան երևելի,
սուրբ քաճանայ ես ի բեմի,
պատարագաւդ ես Գրիստոսի:

Տէր դու նման ես Մովսէսի,
այն որ խաւսէր ընդ Գրիստոսի,
տէր դու նման մեծին Դաթի,
երգաւդ քնարի և սողմոսի:

Տէր դու նման Ահարոնի,
փախառագիր պատմունանի,
արդ իւր ակունքն են ի շարի,
երկոտասան են ի կարգի:

էջ 191.— Շարական խնկարկութեամբ.—
Յայս յարկ նուիրանաց...

էջ 196.— Սրբատգութիւնս կարգաւ առայ և զգծագրոցս յիշեալ:

էջ 211.— Տեառն ներսէսի ասացեալ է երգս.— *Բշի. Լոյս ճրջմարիտ և ճառաւայթ Լաւր...*

էջ 213.— ԳԿ.— Սոսկալի տեսլեանն ի վերուստ յայտնեալ, մարդարէաճարաչ հոգւոյ ակսանոց եղեր...

էջ 214.— Եւ հազարդիմ արժանաւորքն, և դպիրքն ասն շարական.— *ԴԶ, Ո.— Որ Հաստատեցեր բանիւ զհեղեցիք քորիստոս...*

էջ 216.— Գովտեմաք պատարագոյ.— *Ընտրեալը յԱստուծոյ, ոյ երջանիկ սուրբ քաճանայ...*

էջ 218.— Պատարագոյ.— *Աստուծաւ տեսող մարմնական, զգեցեալ եղեր կարդ սրբութեան...*— Առաջիկայ տարի պետի ասացեալս է:

էջ 220.— Երգ ի ժամ Պատարագի.— *Կայթեա սուրբ կաթողիկէ...*

էջ 229.— Գործատոնեք Յարութեան կարգաւ.— *ԱԶ.— Բարձրացուցէք ըղձեր Ած. մեր...*

էջ 232.— Երգ Հազարդութեամբ.— *Աստուծածին Սրբուհի, յերկնից դրչխոյ պանծալի...*

էջ 235.— Կարգաւորութիւն Հասարակաց Գրիստոնէից Ազօքից, որ կատարի Երևելայի ժամուն իննեքսրդի. յետ Յայտնաւորին աստ և զամարժան գծոցս.— *Ես առ Ած. կարդացի...*

էջ 249.— Կարգաւորութիւն Հասարակաց Ազաւթից, որ կատարի ի ժամ Խաղաղականի...

էջ 274.— Արարչական բանին հրաման...

էջ 288.— Աստուծածին մայր Գրիստոսի, իմ յոյսն դու աւուր մեծի...— *Ա. Գ.*

էջ 291.— *Արթունք եղերուք, արթունք և պատրաստք...*— *Ա. Գ.*

էջ 295.— Կարգաւորութիւն Իմնեքսրդ ժամուն Համգտութեամբ աստ:

էջ 309—310, տարբեր թուղթ և զրչութիւն.— *Ողորմեսցի քեզ...*

2410

Ժ Ա Մ Ա Գ Ի Ր Ք.— 31

Տեղի

ՌՃ = 1651

ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ.—

Մատ. 13:4×10×5-5: էջք 672: Պրակք

Ա.—Շ: Հանդամանք լաւ ընդհանրապէս. լուսանցքի ցեցաճարութիւն չափաւոր: Թուղթ

կոկեալ: Գրութիւն՝ խորագիրները և մասամբ սկզբնատողերն ու զլխատառերը կարմիր, մնացեալը սև մելանով, միասին, 15 տող: Բոլորգիր: Համատուտագրութիւնք սովորական գրեթէ: Գուեսուր զարդադեր, լուսանցազարդէր և զլխազարդէր անարուեստ: Կաշեկազմ տախտակեայ դրոշմազարդ: Ներսը նկարազարդ կտաւ: Սկիզբը հինգ թերթ թուղթ, վարի անկիւնները կտրուած, և դատարկ մեծագոյն մասամբ: Ստացող՝ Նիկողոս:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ.—

էջ 1.— Հրաժարիմք ի սատահայէ...:

էջ 16.— Տէր Լթէլ զըթուին իմ բանաս...

էջ 143.— Լցայք առօտատոց ողորմութեամբ քո...:

էջ 217-224. դատարկ:

էջ 293.— Սաղմոս Ա. փոխ.— Եղէցի անուն Տեառն արհնայ յախտեան...:

էջ 321.— Աւրհնեալ Հոգիդ Սր. Ած. ճմարիտ...:

էջ 405.— Ես առ Ած. կարդացի...:

էջ 441.— Տէր Ած. փրկութեան իմոյ...:

էջ 503.— Առաքեա Տէր բոլորս քո...:

էջ 543.— Եւ հայիք էին ի տեղաջն յայնմիկ...:

էջ 546.— Խորհուրդ մեծ և սքանչելի...:

էջ 566—572, անհարթ գրով, Աւետարանի հատուած:

էջ 573-672, դատարկ:

Յիշատակարան Գրչի.— 1651

էջ 565.— Փառք ամենասուրբ Երրորդութեան Հօր և Որդւոյ և Հոգւոյն, այժմ և անգրաւ յաւիտեանս, ամէն:

Արդ գրեցաւ սակաւ տառս որ կոչի մասնագիրք, ձեռամբ ի թիտկանիս մերոյ Հայոց Ռձ, ի յիշատակ Նիկողոսին և իւր կողակցացն Իփրոսիսնէ, Եղիսարերին և Ոսկիտառիկան, և իւր զստերն Աղատին. և ետ յիշատակ Հոգոյ իւրոյ ի վայելումն Մամարին: Ած. իւրեանց մեղքն թողու և վերին արքայութեան արժան առնէ ամէն:

Դարձեալ կրկին սղայեմ, ով ընթերցող, յորժամ ընթեռնուի զսուրբ տառս և իւրեանց մեղաց թողութիւն խնդրես ի միւս անգամ յայստեան ամէն:

2411

Ժ Ա Մ Ա Գ Ի Ր Ք.— 32

Կ. Պոլիս

ՌձԻ = 1671

ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ.—

Մաւալ 14×10×3: Էջք 340: Հանգամանք լաւ ընդհանուր առմամբ. լուսանցքները մնաստեած ցեցերէ: Թուղթ հասարակ: Գրիչ՝ Յակոբ Երէջ Պէլոգրատցի: Գրութիւն՝ խորագիրները, սկզբնատողերը և զլխատառերը կարմիր, մնացեալը սև մելանով, միասին, 18 տող: Նոտրագիր: Համատուտագրութիւնք սովորական գրեթէ: Կարմիր կապոյտ զարդադիր և լուսանցազարդ ժամերու և այլ կարևոր մասերու սկիզբը: Խորանադարդ իւր սարօք, էջ 13: Լուսանցանկաբք՝ ոչ նուրբ, էջ 34, 55, 82, 95, 103, 105, 106, 107, 109,

139: Կաշեկազմ տախտակեայ դրոշմազարդ: Դատարկ թուղթք սկիզբը և վերջը երկուական թերթ. վերջըթեր էջին կան անհարթ գրով մանրուք:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ.—

էջ 1-2, դատարկ:

էջ 3.— Դառնամ յարեմուտս և երիցս ամգաւ կրկնեմ ասելով.— Հրաժարիմք ի սատահայէ...:

էջ 12, վարը, նոտրադիր մանր.— Կարգաւորութիւն Հասարակաց Աղօթից, և Եկե-

դեցեաց Հայաստանեայց, որ կատարի ի մէջ
դիւերի...:

էջ 27.— Առաւօտ լուսոյ...:

էջ 34.— Իսկ ռամկ ի տօնի Աստու-
ծածնին գայս ասեմ, քայց մեք զԱռաւօտ լու-
սոյն.— Աստուածածին մայր Քրիստոսի...:
— Ա.Ք.:

էջ 54.— Կարգաւորութիւն Հասարակաց
Ազօրից Առաւօտու ժամում...:

էջ 162.— Կարգաւորութիւն Հասարա-
կաց Ազօրից Արեւգալին ժամում...:

էջ 172.— Կարգաւորութիւն Հասարա-
կաց Ազօրից Երբորդ ժամում:

էջ 230.— Կարգաւորութիւն Հասարա-
կաց Ազօրից Երեկոյն ժամում:

էջ 262.— Կարգաւորութիւն Հասարա-
կաց Ազօրից Խաղաղակամ ժամում:

էջ 307.— Կարգաւորութիւն Հասարա-
կաց Ազօրից Հանգստեան ժամուն:

էջ 338-340, դատարկ:

Յիշատակարան Գրչի.— 1671

էջ 336, վարր.— Ենորժօք ամենապօրին
Այ. և Երբորդ Մր. Հոգւոյն. կենարարի աւար-
տեցաւ ժամագիրքս ի Թուին Հայոց Ռձի,
ապրիլի Գ, օրն Բչի. ի քաղաքն Կոստանդի-
նուպօլսի, ձեռամբ Պէլոպրատցի Յակոբ և
բէցմէն, որ այս տարուիս զԿիրիտէս քաղաքն
առին, և զյինէտներն ջարդեցին, և զդինին
հասախ տրին, թէ հարամ է. երանի դտնող
խմողին, որ այս տարին Ջատիկն և Ղտրի-
հադն ի մի օր երեկ, ապրիլի ԻԳ, և Քի.
փառք յախտեանս ամէն:

Յետմագոյն յիշատակագրութիւնք.—

1676, 1680

Վերջին պահպանակին վրայ, անհարթ
գրով.

1.— Գրիգորն ամուսնացաւ, թոյին
Ռձիե կես. կենդ(ն)անա. Կոյսն:

2.— Թոյին Ռձիթ, Գ ամիս, տանուտէ-
րն Կարիճն. տղայ եղաւ Կարապետն:

2412

Ա.— ԺԱՄԱԿ Ի ՐՔ.— 33

Տեղի

Ռձի = 1671

ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ.—

Մաւալ 13×10×3.5: էջք 354: Հանդա-
մանք յոյժ անբաւարար. չարաչար մնասուած
որդերէ, Թուղթ գորշորակ, Գրութիւն՝ խո-
րագիրները, սկզբնատողերը և զլխագիրնե-
րը կարծիր, մնացեալը սև մելանով, միա-
սիւն, 16, 17 տող: Բոլորգիր վարժ: Համա-
ռօտագրութիւնք սովորական գրեթէ: Ուղ-
ղագրութիւն քիչ մը տկար: Գունաւոր դար-
դադիր և լուսանցադարդ կարեւոր կտորներու
սկիզբը, ժամերը հանդերձ զլխագրողով,
գծագրութիւն ոչ նուրբ: Խորանագարդ էջ 1:
Կաշեկազմ տախտակեայ դրոշմադարդ, հնա-
մաշ: Պահպանակ մագաղաթեայ սկիզբը և
վերջը մէկմէկ թերթ, վրացերէն:

ԲՈՎԱՆԴԱՅՈՒԹԻՒՆ.—

էջ 1.— Տէր եթէ զըրթունս իմ բանաս
...:

էջ 2.— Յռեանմու Մանգակունտ ի գա-
ւառէ Աշամունեաց, ի գեղէ Ծախմետա, Քա-
րոզ Գիշերային Պաշտամանց.— Ջարթուց-
եալքս...:

էջ 25.— Կարգաւորութիւն Հասարակաց
Ազաւթից Առաւօտու ժամում...:

էջ 78.— Կարգաւորութիւն Հասարակաց
Ազաւթից Արեւգալի ժամում...:

էջ 91.— Կարգաւորութիւն Հասարակաց
Ազաւթից Երբորդ ժամում:

Բ.— ԽՈՐՀՐԴԱՏԵՏԻ.— 61

էջ 127.— Արեմք արկանելոյ սպաս ե-
կեղեցոյ...:

էջ 129.— Որ զգեցեալ եւ որպէս հանգրժ...:

էջ 227.— Յոռեմնու Ոսկերեւանիմ.— Գոհանամ և մեծացուցանեմ և փառաւորեմ գրեգ...:

էջ 240.— Այլ խրատ տեառն Ներսէսի լամբրեմացո և ստեմամ վերայ գրեալ գործոյս ասացեալ.— Քանզի ամ. ինչ եցոյց բանք...:

էջ 250.— Կարգաւորութիւն Հասարակաց Ազաթից Երեկոյի Ժամում...:

էջ 283.— Կարգաւորութիւն Հասարակաց Ազոթից Խաղաղական Ժամում...:

էջ 287.— Կարգաւորութիւն Հասարակաց Ազոթից Համգտեան Ժամում...:

էջ 311.— Նախագործութիւն խրատական, յաղագս Ազոթիցն, գոր արարեալ է Տեառն Ներսէսի...:

էջ 320.— Աղաթք իւրաքանչիւր ամսիմ հաւատացեալոց...:— Հաւատով խոստովանիմ

...:

էջ 334.— Ազոթք հմոց և նորաց արարեալ տուրք վարդապետացն մերաց.— Ամենակայ, ամենախնամ Ած. յամենայնի արհեստայ...:

էջ 346.— Հրաժարեմք ի սասանայէ...:

էջ 352.— Մեղա ամենասուրբ երրորդութեան...:

էջ 354.— . . . անժամկալութեամբ, շուտով լայնափ. շարունակութիւնը կրպակի բերք ինքեմ ըլլալով]:

Մամբ յիշատակագրութիւն Գրչի.— 1671

1.— էջ 126.— Ձմեղաւոր և անարհեստ զծողս յիշման արժանի արարէջ հայրք և եղբարք իմ. Վայ ինձ, չարիքն իմ մնացական, և եւ կորստական:

2.— էջ 282, ստորոտը.— 1671

Ի Բ և ՃԻ թվին զրեցաւ: Վայ ինձ:

2413

Ա.— Ժ Ա Մ Ա Գ Ի Ր Ք.— 34

ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ.—

Մաւալ 13×9·5×3: էջ 200: Հանդամանք բաւարար. սկիզբը և վերջը թերի. նորոգութիւն կրած: Թուղթ կոկեալ, Գրութիւն՝ խորագիրները, սկզբնատողերը և զլխատառերը կարմիր, մնացեալը սև միւսնով, միասին, 16 տող: Բոլորգիր: Համառօտագրութիւնք սովորական զրեթէ: Գոհանաւոր զարդադիրք և լուսանցազարդք սակաւաթիւ և ոչ նուրբ: Կաշեկազմ տախտակեայ դրոշմազարդ: Պահպանակ մազաղաթեայ ըսկիզբը մէկ թերթ, վերջը մէկուկէս, բոլորգիր, մասն Մաշտոցի: Վերջին կարճող՝ Աստուածատուր Արշ. Տարոնացի:

ԲՈՎԱՆԴԱՅՈՒԹԻՒՆ.—

էջ 1.— Ջարթուցեայք ամենեքեան...:

էջ 58-59ի միջև ինկած մէկ թերթ:

էջ 85.— Եւ առ Ած. կարգացի և լուսնին...:

էջ 104.— Խրատք խաղաղականիմ...:

Բ.— ԽՈՐՀՐԴԱՏԵՏՐ.— 62

էջ 115.— Արեւմ արկամեկոյ սղաս եւ կեղեցոյ...:

էջ 137.— Իսկ ի Զատիկն և յայլ տէրումնական տաւառ, արկաւազումք վերաբերեմ գնուէրսն ի սեղանն, և զպիրքն եղանակեմ քաղցր ձայնիւ.— Որք զքրթէիցն...:

էջ 163.— Եւ տարկաւազմ քաղ ի ձախակոզմ սեղանայն ի տաւառէ ի ձայն.— Գոհութիւն և փառաբանութիւն մատուցուք Տեառն Այ. մերոյ, վասն սուրբ և անմեջ պատարագիս որ ի վերայ սրբոյ սեղանոյս, զի զսա մեկ ի սրբութիւն կենդանութեան սարգեանցէ, Սովաւ շնորհեցէ զսէր, զհաստա-

տութիւնն և զրդձալի ղխապարտութիւնն ամ. աշխարհի. սրբոյ եկեղեցւոյ և ամ. ուղղափառ եպիսկոպոսաց. եպիսկոպոսապետին մեծոյ և պատուական հայրապետին Հայոց, տն. — և մերոյ սրբաւնեալ եպիսկոպոսիս, և քահանայիս որ զպատարադոս մատուցանէ: Եւ վասն յուրութեան և յաղթութեան թալաւորաց քրիստոնէից և բարեպաշտ թաղաւորին մերոյ՝ այս ան., և իշխանաց իւրոց: Այսպէսացուք և խնդրեսցուք վասն հողոցն հանդուցելոցն, ևս առանկ վասն հանդուցեալ թաղաւորացն մերոց և նախնեաց նոցին, և շինողաց ար. եկեղեցոյս և որք ընդ հովանեաւ սորին կան հանդուցեալ: Աղատութիւն եղբարց մերոց զերելոց, և շնորհ առաջիկայ ժողովրդեանս, հանդիստ հաւատոյ ի Քս. նշնեցելոցն:

Էջ 165.— Ժողովուրդ.— Ըստ ամենայնի և յաղաղ ամենեցուն:

Եւ մինչ սարկաւագն գգարագն ասէ՝ քահանայն գԱլ. ի ծածուկ և ոչ մնաւ.— Հոգի Այ. որ զիստակցի քո խորհուրդ իջեալ ի յերկնից, կատարես ի ձեռքս մեր. հեղձամբ արեան նորա աղաչեմք զքեզ, հանդոյ զհոգիս

մեր նշնեցելոցն.— Հմմտ. Խորհրդատեսորի առաջին տպագրութիւնը, Թղ. 28, ուր սոյն երկը կը տեսնուի «Գոհութիւն» քարոզէն ետք: Նոյնպէս է թիւ 2415 ձեռագրին մէջ ալ: Էջ 169.— Սարկաւագն ի թիւ Բարձ.— Ամ. սրբոյք զորս յիշատակեցաք ևս առանկ զՏէր աղաչ.— Էջ 170.— Ոսկեքերանին է.— Ջրարին և զաւղտակարն անձանց մերոց և բղխաղաղութիւն ամ. աշխարհի, ի Տեառնէ խնդրեսցուք...:

Էջ 193.— Աւրհեսայք եղբրուք...:

Էջ 194, անհարթ զրոյ.— Հրամարիմ ի սառանայէ...:

Էջ 195, բոլորցիր.— Արարիչ և մարդասէր...:

Յիշատակարան վերջին կազմողի.—

Էջ 199-200, բոլորցիր.— Ձյհրջին կապ. մող Սր. Աղաթաթատուցի զանպիտան ծառայն Այ. զԱստուածատուր ճարտացի արեղայն յիշեցէք ի Քս. և յիշաւոյն ի Քրիստոսէ աւրհեսեալ լինի:

2414

Ա.— Ժ Ա Մ Ա Գ Ի Բ Ք.— 35

ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ.—

Մաւալ 12×8.5×3: Էջք 300: Հանգամանք լաւ, Թուղթ կոկեալ: Գրիչ՝ Յոհան: Գրութիւն՝ սկզբնատողերը և զլիսատառերը կարմիր, մնացեալը սև մեկանով, միասին, 16 տող: Նոտրագիր: Համառօտապարտութիւնք առատ, Ուղղագրութիւն տկար: Կարմիր սև զլիսազարդ իւր սարօք, էջ 7, 107: Կաշեկաղժ տախտակեայ դրոշմագարդ. առաջին կողքին վարի աջակողմեան անկիւնը կոտրուած:

ԲՈՎԱՆԴԱՅՈՒԹԻՒՆ.—

Էջ 1-6, համարեա դատարկ:

Էջ 7.— Կարգաւորութիւն Հասարակաց Աղաթից Եկեղեցեաց Հայաստանեաց...:

Էջ 8-9, դատարկ, կայ մէկ տող միայն՝

վերջին էջին ստորոտը:

Էջ 10.— ...Տէր եթէ ղըրթունս իմ բանաս...:

Էջ 31.— Կարգաւորութիւն Հասարակաց Աղթից Առաւօտու ժամուն...:

Էջ 74.— Կարգաւորութիւն Հասարակաց Աղաթից Արեւագային ժամուն...:

Էջ 82.— Կարգաւորութիւն Հասարակաց Աղթից Երբորդ ժամուն...:

Բ.— ԽՈՐՀՐԴԱՏԵՏՐ.— 63

Էջ 105.— Աւրէնք արկանելոյ սպաս Եկեղեցւոյ...:

Էջ 107.— Որ զգեցեալ ես զոյս ուրպէս հանդերձ...:

էջ 179.— Որ արհնէս զայնոսիկ...

էջ 183.— ...Այլ Աղաթք որ առի նախ
քան զճաշակելն խորհրդոյն. ի բանից Թու-
մայի Առաքելոյն:

էջ 184.— Տեառն Ներսէսի Լամբոնացոյ
Որատք և սահման վերոյ զրեալ զործոց:

էջ 191.— Եռամեծի և քաջ վարդապետի
Մխիթարայ Գոչի խառնկրօն ճշնօրի և բա-
նիրուն հետետորի ասացեալ զԱղթս ի ժամ
Սր. Պատարագին:

էջ 209.— Կարգաւորութիւն Հասարա-
կաց Աղթից Երկկոյնի ժամուն...:

էջ 211.— Յաղապս Աւերաւթեան Ճրա-
դացն, արարեալ սրբոյն Հետրոսի՝ Լորօրի
Բարսեղի, և կամ Յովանու է.— Աւրհնէս:
Տէր, բնականոյ ի բարձունս...:

էջ 232.— Կարգաւորութիւն Հասարա-
կաց Աղաթից ինդաղական ժամուն...:

էջ 243.— Կարգաւորութիւն Հասարա-

կաց Աղաթից Հանդստեան ժամուն...:

էջ 254.— Նախատրութիւնք խրատա-
կանք...:

էջ 260.— Աղաթք իւրաքանչիւր անձին
Հատաացիոց...: [Հաւատոյ խոստովա-
նիմ...:

էջ 272.— [Մեղայ Սր. Երբորդութեան
...:

էջ 279.— Առաւօտ լուսոյ...:

էջ 283.— [Աշխարհ ամենայն...:

էջ 288.— [Արթունք Լղերոսք... — Ա.
Ք:

էջ 294-300, Համարեալ պատարկ:

Մամբ յիշատակագրութիւն Գրչի.—

էջ 209, Ճշտեղր.

Ի յԱղաթս այս խնամարկեցէք,
մեծ տնէյանաւ զսա կարդացէք,
և որք երդէք ւաւրինակէք
րդՅոհան զբրիյս յիշեցէք:

2415

Ա.— Ժ Ա Մ Ա Գ Ի Ր Ք.— 36

Թումառ Գիւղ

2415 = 1328

ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ.—

Մաւալ 12×8·5×4: Էջք 326: Հանդա-
մանք բաւարար. նորոյութիւն կրած: Թուղթ
կոկեայ: Գրիչ՝ Վարդան: Գրութիւն՝ խորա-
դիրները, սկզբնատողը և սկզբնատուերը
կարմիր, մնացեալը սև մեյանով: Միասին,
15 տող: Բոլորքիւր վարժ: Համառոտագրու-
թիւնք սովորական դրեթէ: Կաշկակած տախ-
տակեայ: Պահպանակ թղթեայ սկիզբը երկու
թերթ:

ԲՈՎԱՆԻՆԱԿՈՒԹԻՒՆ.—

էջ 1.— Աղաթաւատոյց քաւանդակի
գիշերոյ, և ևս խաղաղութեամբ:

Ջարթուցեալքս ամենեքեան...:

էջ 15—16, տարբեր թուղթ և գրչու-
թիւն:

էջ 66.— Քարոզ Արևագալիմ...:

Մամբ.— Կը պարունակէ սարկուադի
քարոդները և քահանայի մաղթանքներն ու
աղթքները միայն. երգեր չկան. սաղմոսնե-
րուն այ սկիզբները նշանակուած են լոկ:

էջ 77.— Քարոզ Երրորդ ժամուն...:

Պահպանեալ դմեղ՝ աղթքին կը յաջոր-
դէ աւելի երկար աղթք մըն ալ:

էջ 106.— Աղաթք առ իմալի կիմսակիր,
ատուածքովալ.— Պսակ անհասական զխոյն
Յիսուսի, միջնորդ փրկութեան մերոյ, և դը-
րաւ տիեզերաց, ճառագայթաւետ, լոյս աշ-
խարհաց, և արեղակն սիրո, և ապաստան
յուստ, նշան սուրբ և տոսկայի երախտեացն
Աստուծոյ առ մեզ, սուր աստուածամուխ՝
սպանող հակառակամարտին մերոյ, և դրոշմ
սպալարանաց մերոց, և ամուր ապաստանի
ակնկալութեան մերոյ: Աստուածային զաւ-
րութիւն քո, որ պահէ հաստատուն զհիմունս

աշխարհի, պահեստի զնոյի և դժարմէն իմ ի ցամառնէ, ի ցանկութենէ, և յառկութենէ, և ամենայն փորձութեանց, և զայթակողութեանց հոգոց և մարմնաց, ի փառս սոսկալի զարութեան թոյալութեանս ամէն:

Էջ 108.— Այլ Աղաբք.— Տաճար Այ. և բնակարան Սր. Հոգւոյն...:

Էջ 114.— Սկիզբն Երեկոյնի Պաշտաման. Ժողովիմ յեկեղեցիմ և արքի. ճայմէ. Արքեմեա Տէր: Եւ մա ասէ բարձր.— Ես առ Ած. կարգացի և Տէր լուա ինձ...:

Էջ 116.— Այլ երգ միմ ժամու, հասարակաց ամէն երեկոյնի, ասի.— Աւրհեալ ես Տէր (որ) բնակեալք ի բարձունս և աւրհեալ են փառք մեծութեան զո...:

Էջ 131.— Աղաբք հաղազակամիմ...:

Էջ 144.— Այլ աղաբք, հաղազակամի աւի.— Աղաչեմ զքեզ, Տէր Ած. ամենակալ, և զոհանամ զանհա մարդասիրութենէդ, որ արժանի արարեր զանրժան ծառայս թոյալ մանել ի ժամ դիշերոյս, զու ես Տէր տուրնըեան և զոյացուցիչ դիշերոյ, զու պահպանեալդս ի կարծեաց ցնորից և յերկիւղէ երևելեաց և աներևեաց թշնամեաց, և ամրացո ի դառնութենէ դիւեաց, ի բռնութենէ Բելիարա, ի սաստից սատանայի, ի ծանրութենէ խիպիկաց, ի փրմանէ շինուածոց, ի նենդութենէ մարդկան, յաղանդոյ կախարդաց, ի մոլար խորհրդոց, յաղտեղի մտածութեանց, ի ցանկական ցաւոց, ի զարհուրական քնոյ, ի դառն երազոց, յարհուրաց չարին, յամբողջական անըրջոց, և յայլ ամենայն իրաց չարեաց, պահպանեալ զծառայս թոյալ ամենակեցոյց շնորհիւդ, և թոյ ամենանար ողորմութեամբդ չընկալատեալ ամրացոյ զանկեղակ հանգըստարանիս, յաջ, յահեակ, ի հիւսիս, ի հարաւ, յարեւելս, յարեւմուտս, ի յերկինս ի վեր, և յերկիր ի խոնարհ: Զբանակս հրեշտակաց առաքեալ, Տէր, ի բնակարան ծառայիս թոյ. տո՛ւր ինձ, Տէր, լուսաւոր խորհուրդ և արդիւնական մտածութիւն, տուր ինձ Տէր արթնութիւն մտացս և զգաստութիւն զգայարանացս, զի զուարթ մտաւք և արթուն խորհրդով հանգեաց, և զոհութեամբ փառաւորեցից զամենագաւր տէրութիւնդ այժմ և միշտ և յ...:

Էջ 149.— Մաղթամի գաւրաւորք, ար-

հարաց գիշերայնայն.— Ընկալ քաղցրութեամբ, Տէր Ած. հաւր...:

Էջ 152.— Աղաբք առ Սր. Աստուածածին.— Ան արևու և աթոռ փառաց ամենատուրք ծնաւ Այ. Մարիամ, ամենամոհա, ակն պատուական, մաքուր քան զոսկի և զպակի, կոչեցեալք յաստուածամայնելոյ պատիւ մեծարանաց, զպաւլինեալս յարժանահաս և յամենագաւր բարեխաւութիւնդ թոյ, մի անարժան համարիք ողորմութեան և զրթութեան որդւոյ թոյ Թի. Գի. և Այ. մերոյ. այլ զաստուածամարտոյ շրթունդ թոյ, և զաստուածասնունդ և զաստուածաբարձ բազուկդ թոյ, կա՛լ առաջի ամենատուրք Երրորդութեանդ ի քաւութիւն մեղաց իմոց, և ի հոյանի անձին իմոյ, յաւրտեանս ամէն:

Էջ 154.— Ներսէսի Հայոց կայրոյ. աղ.— Հաւատով խոստովանիմ...:

Բ.— ԽՈՐՀՐԴԱՏԵՏՐ.— 64

Էջ 169.— Արեմք արկամելոյ սպաս Եկեղեցւոյ...:

Էջ 170.— Եւ Քահ. ասէ գաղալթալ.— Որ զգեցեալ ես զդոյս որպէս հանդերձ...:

Էջ 177.— Խոստովանիմ առաջի Այ. և Սրբուհոյ Աստուածածնին, և սրբոց առաքելոցն Պետրոսի և Պաւլոսի. Յիշէ սքք. գար կամիս. և առաջի ձեր հարք և եղբարք...:

Էջ 196.— Սրկ.— Վասն ի վերուստ խաղաղութեան...:

Վասն բարեպաշտ և աստուածապաշտաւորին մերոյ, այս անուն, և ամենայն պաղատան և ամենայն զինուորաց նորա ըջ Տէր [աղաչեսցուք]:

Վասն լինելոյ նորա յաղթաւղ, և խորտակելոյ զամենայն թշնամիս առ ոտս նորա, զՏէր...:

Վասն ամենայն քաղաքաց և դաւառաց, և որոց հաւատով բնակեալ են ի նոսա, զՏէր...:

Էջ 238-239.— Քահ. խոմարիի և ասէ ցած գաղաթա Աթմաթի.— Տէր Ած. զաւրութեանց...:

Էջ 261.— Առաքելոցն Սրբոց, Պետրոսի, Պաւլոսի, Յակոբա, Յոհաննու, Անդրէի, Փիլիպպոսի, Թովմայի, Բարթողոմէոսի, Յակովբոսի, Մատթէոսի, Յովհանի, Շմաւոնի,

Մատաթիա, և ամենայն սրբոց առաքել... .

Առաջնորդացն մերոց և առաջին լուսաւորչացն սրբոց, Թադէոսի Առաքելուն, Գրիգորի Լուսաւորչին, Առնստակիսի, Վրթանիսի, Յուսկանն, Գրիգորիսի, Ներսէսի, Սահակա, Դանիէլի, և սրբոց Ներսիսեանց, և ամենայն սուրբ լուսաւորչացն Հայաստանեաց, եղիցի... :

Էջ 266.— Ի ձայն.— Եւս առաւել զեպիւկոպոսապետն մեր, զայս անուն, և զթաւաւորն, զայս անուն, շնորհնացն մեզ ընդ երկայն աւուրս, ուղիղ վարդապետութեամբ... :

Էջ 267.— Իսկ արև. յետ խնկարկութեամբ զայս քաղաքովն սեղանոյն, դարձեալ կամգմի մոյմպէս և յաւելու ասել.— Գոհութիւն և փառաբանութիւն մատուցուք Տեառն Այ. մերոյ... և բարեպաշտ Թադաւորին մերոյ այս ան. Աղաչեսցուք և խնդրեսցուք վասն Հոգւոցն Հանգուցեղոցն, ևս առաւել վասն Հանգուցեալ Թադաւորացն մերոց, Ղևոնեանց և Հեթմեանց, և Թադուհեաց նոցին, և նախնեաց նոցին ըստբնեանց։ Ազատութիւն... Հանգիստ Հաւատով և սրբութեամբ ի Քս. կատարելոցն.— Հմմտ. աստ թ. 2413:

Էջ 292.— Ի քամից Թումայի Առաքելոյն.— Մարմին քո պատուական լիցի մեզ ի կեանս... :

Էջ 311.— Մաղթամբ առ Սր. Երբարդութիւն.— Հայր երկնաւոր, որ զորդիդ քո ետուր... —

Մամօթ.— Այս և յաջորդ երգերուն առաջին բառերը միայն առնուած էին նախապէս, Հոս երգերը լման դրուած են պատշաճ խաղերով։

Էջ 317—318, տարբեր թուղթ և գրչութիւն։

Էջ 317.— Լցաք ի բարութեանք ջոց... :

Էջ 318, զատարկ։

Էջ 320.— Մեծի ավագ Ուրբաթին ասի.— Աստուածածին՝ Կոյսն Մարիամ կայր առ խաչի... :

Էջ 325—326, տարբեր թուղթ և գրչութիւն, ցանկացն մանրութիւն։

Մամբ յիշատակագրութիւնմ Գրչի.—

1.— Էջ 168, վարը.— Ձեզկէլիս և զմեզաք զատապարտեալ զՎարդան յիշեցէք ի Տէր, և Ած. զմեզ յիշէ, ամէն։

2.— Էջ 310, ստորոտը.— Ձմեղաւոր Հո. զԸ զՎարդան յիշեցէք ի Տէր։

3.— Էջ 323, մէջտեղը.— Սր. Աստուածածին, քո սուրբ արտասուաւոր լուս զՎարդանիս մեզանքն և սրբեա ի ծառայէս ամէն։

Մեծ յիշատակարան Գրչի.— 1328

Էջ 323, նախորդին ներքն.— Փառք Սր. Երբարդութեանն յաւիտեանս յաւիտեանից ասէն։

Գրեցաւ Աղաթամատոյցս ձեռամբ մեզապարտ և սուտանուն [գրչի] Վարդանայ ի դեւալիս որ կոչի Թոմուռ, ընդ [Հոմանեա] Սր. Աստուածածնի, ի Թուականիս Հայոց ԶՀէ, ի Հայրապետութեան Տեառն Յակոբա, և ի Թապաւորութեանն Հայոց Լևոնի։

Աղդ յերեսս անկեալ աղաչեմ զամենեւեան, որք կարդաք և կամ աւրինակէք, յիշման արժանի արարէք, և մեղաց թողութիւն խնդրեցէք մեզ և ծնողացն մերոց. և Քս. ըզմերն թողու. Ամէն, Ամէն, Ամէն։

2416

Ա.— Ժ Ա Մ Ա Գ Ի Ր Ք.— 37

ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ.—

Մաւալ 12×8·5×3: Էջք 270: Հանգաւմանք լաւ: Թուղթ տոկուն: Գրութիւն՝ սկզբնատողերը և գլխատողերը կարմիր, մնացեալը սև մեկանով, միասին, 17 տող: Նոտ.

րադիր: Համառոտագրութիւնք սովորական գրեթէ: Զարդագիր, լուսանցադարդ և գլխադարդ՝ Ժամերու սկիզբը: Կարմիր կանաչ խորանցադարդ իւր սարօք, էջ 3: Կաշեկաղմ տախտակեալ դրոյմազարդ։

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ.—

էջ 1—2, մագաղաթ պահպանակ անմա-
քուր:

էջ 3.—Տէր եթէ զՆԹուհւս իմ բանաս
...:

էջ 4.—Յոհաննու Մանդակունեցոյ ի
դասուէ Աշմունեաց, ի գեղջէ Նախնրստայ,
Քարոզ Գիշերային Պաշտամանց.—Ջարթուց-
եալքս...:

էջ 20.—Կարգաւորութիւն Հասարակաց
Աղաւթից Առաւառու ժամուն...:

էջ 60.—Կարգաւորութիւն Հասարակաց
Աղաւթից Արեւազալի ժամուն...:

էջ 69.—Կարգաւորութիւն Հասարակաց
Աղաւթից Երրորդ ժամուն...:

Բ.—ԽՈՐՀՐԴԱՏԵՏԻՐ.—65

էջ 94.—Յորժամ կամեցի քահանայն
Պատարադ մատուցանել...:

էջ 95—100, տարբեր թուղթ և գրչու-
թիւն:

էջ 95.—Սաղմոս երգ.—Քահանայք քո
ըզեցեցին զարդարութիւն...:

էջ 101.—Որ զգեցեալ ես զյոյս...:

էջ 174.—Սարկաւազն ի թիւ քարոզէ.—

Ամենայն սրբովք զորս յիշատակեցաք...:

էջ 199.—Այլ աղօթք որ տաի նախ քան
զճաշակել խորհրդոյն, ի բանից Թովմայի Ա-
ռաքելոյն.—Մարմին քո անապական լիցի
ինձ ի կեանս...:

էջ 201.—Տեառն Ներսէսի Համբարնա-
ցոյ առաջեալ խրատք և սահման վերոյ զրեալ
դործոց.—Քանզի բազում ինչ եցոյց...:

էջ 208.—Կարգաւորութիւն Հասարա-
կաց Աղաւթից Երեկոյի ժամուն...:

էջ 238.—Կարգաւորութիւն Հասարա-
կաց Աղաւթից Հանգստեան ժամուն...:

էջ 248.—Նախադրութիւնք խրատա-
կանք յաղաղս Աղօթիցն...:

էջ 255.—Հաւատով խոստովանիմ...:

էջ 266, եղծուած: Նոյնպէս 268: էջ
267, դատարկ: էջ 269—270, այլևայլ անուն-
ներ և քանի մը շրջանակներ:

Մամր յիշատակագրութիւնք.—

1.—էջ 94, ստորոտը, գրչէն.—Ով
սուրբ պատարագաւղ, աղբրեւով աղաչեմ,
յիշեսլիբ զմեղաւոր դժող առջի անմահ դա-
ռինն Աստուծոյ:

2.—էջ 207, ստորոտը, տարբեր գրչէ
.—Ղարալաշօղի Գառար:

2417

Ժ Ո Ղ Ո Վ Ա Ծ Ո Ւ

Սաղիամ Գիւղ

ՌՃԳ = 1654

ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ.—

Ծաւալ 12×9×4: էջք 524: Պրակք Ա—
ԺԳ (էջ 1—338)+Գ—Ը (339—478)+ԺԵ—ԺԸ
(479—524): Հանգամանք անբաւարար. վը-
նասուած ցեցերէ. թերթեր ինկած. վերջը
թերի: Թուղթ կոկեալ: Գրիչ՝ Եղիսարէթ,
դուստր Շաղպաթի, Գրութիւն՝ խորագիրնե-
րը կարմիր, սկզբնատողերը և գլխատառերը
կարմիր, կանաչ կամ կապոյտ: Բոլորգիր
վարժ: Համառօտագրութիւնք սովորականէն
քիչ մը աւելի: Սրճագոյն զարդադիր և լու-

սանցալարդ քանի մը կարևոր զլուխներու
սկիզբը: Կաշեկազմ տախտակեայ դրոշմա-
զարդ, հնամալ, քալքայուած: Ստացող՝ Եղ-
իա Վարդապետ:

Ա.—ԺԱՄԱԳԻՐԹ.—38

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ.—

էջ 1, դատարկ:

էջ 2.—Կարգաւորութիւն Հասարակաց
Աղաւթից Երեկոյեան Հայատառնայց...:

էջ 2—3ի միջև ինկած մէկ թերթ, Նոյն-
պէս 18—19ի միջև :

էջ 19.— Կարգաւորութիւն Հասարակաց
Ազաւթից Առաւօտու ժամուսն... :

էջ 52.— Կարգաւորութիւն Հասարակաց
Ազաւթից Արեւգալի ժամուսն... :

էջ 59.— Կարգաւորութիւն Հասարակաց
Ազոթից Գ. ժամուսն... :

էջ 62—63ի միջև կը պակսի մէկ թերթ :

Բ.— ԽՈՐՀՐԴԱՏԵՏՐ.— 66

էջ 76.— Արեւմտ արկանելոյ սպասք Ե-
կեղեցոյ... :

էջ 149.— Տեառն Ներսէսի Լամբանա-
ցոյ խրատք և սանկնան վերայ գրեալ գործոյս
.— Քանզի բազում ինչ եցոյց... :

էջ 155.— Եռամեծի մեծի և քաջ վար-
դապետի Միսիքարայ Գաշի, խստակրօն ճիւղ-
նաւորի և բամիթուս հեռեւտարի ասացեալ զԱ-
զօթս ի ժամ Սբ. Պատարագին.— Տէր Ած.
իմ Յս. Քս. :

էջ 171.— Կարգաւորութիւն Հասարա-
կաց Ազոթից Երեկոյի ժամուսն... :

էջ 190.— Կարգաւորութիւն Հասարա-
կաց Ազոթից Խաղաղական ժամուսն... :

էջ 199.— Կարգաւորութիւն Հասարա-
կաց Ազոթից Համգտեան ժամուսն... :

էջ 209.— Ամսին զգրացելոյ խոստովու-
նութիւն յամցանց, ողբերգական ճայնիւ՝
խաւսք ընդ աշխարհի, երբակի բանիւ ըստ
իւրաքանչիւր աշխարհից տառից, ոգեալ ի
Ներսիսէ.— Աշխարհ ամենայն... :

էջ 213.— Նորին Տեառն Ներսէսի.— Ա.
ռաւատ լուսոյ... :

էջ 217.— Տեառն Ներսէսի՝ եղբոր Գրի-
գորիսի Հայաց վերադիտողի, ազօք հասա-
րակաց բիստունէից... :

էջ 222.— Ազօք իւրաքանչիւր ամսին
հաւատացելոց... — Հաւատով խոստովա-
նիմ... :

էջ 232.— Ազօք հնոց սուրբ վարդա-
պետացն արարեալ.— Ամենակալ, ամենախր-
նամ Ած. :

էջ 239.— Մեղայ ամենասուրբ Երբոր-
դութեան... :

Գ.— ԻՄԱՍՏՈՒԹԻԻՆ ՍԻՐԱՔԱՅ.— 9

էջ 247.— Իմաստութիւն Յետեայ որ-
դոյ Սիրաբայ, (Բ)լամ առակաւոր.— Ամենայն
իմաստութիւն ի Տեառնէ է կաւ և մնա ընդ
նմա յաւիտեան... :

էջ 294.— Բանք Առակաց, Բ.— Որ բա-
նիւք իմաստուն է առաջնորդեաց նմա... :

էջ 303.— ... և չիք այլ քաղցր քան դհա-
յն ի պատուիրանս Աստուծոյ... :

էջ 304.— Արեւմտեան զգաւմութեան.
— Զդանութիւն զոյգեաց զանձն իւր... :

էջ 336.— Յաղագս անպիտան մախան
ձու և պէտպէս խրատոց :

էջ 337—338, կէսէն աւելին պատուած :
էջ 338—339ի միջև պրակներ կը պակ-
սին :

Դ.— ՏՕՆԱՑՈՑԸ (Թերի).— 38

էջ 341.— Ծաղկազարդի գիշերն Հսկունն
է, և դէի սրբութիւն ի վերայ բազմոցի յառ-
եանն... :

էջ 377.— Սբ. Զատիկի գիշերն Հսկունն
է... :

էջ 389.— Նոր Կիրակին գիշերն Հսկունն
է... :

էջ 401.— Պենտէկոստէին գիշերն Հսկու-
մբն է... :

էջ 423.— Ի. Կիրակին վարդապառ է... :

էջ 435.— Փոխման Սբ. Աստուածածնին
գիշերն Հսկունն է... :

էջ 476.— Քաղոց ամսոյ Հայոց ի. . .
Աւետիք է Յովակիմայ և Աննայի... :

էջ 478, զատարկ :

էջ 479—521, նոտրադիք վարժ :

էջ 479.— [Ե]րազման :

Ի տան թում տեսնես տան թում շինու-
թիւն է : Արեւզակն և լուսին ընդ իրար ընթա-
նալ կուի ցուցանէ և Հիւանդութիւն : Արեւն
յարեւելս տեսեալ յերկրի շինութիւն շահ է և
պատիւ... :

էջ 481.— Բարեւ տալ կուի է և բարեւ
առնուն բարի է... :

էջ 496.— ... Փուշ Հաննէն թշնամեաց
բեկունն և կործանունն է և իւր ուրախութիւն
... : Քար կոտորելն կամ կուտելն չէ բարի :

Բայց զճարտարուն Ած. ծածկագէտն դիտէ,
Աւրհնեալ է Ած.:

Էջ 497.— Լուսինն,

Առաջի աւրի բարի է ամ. իրաց...

Բ. աւրն բարի է ամ. իրաց. աղօթիկ
պարտ է, Բայց առևտուր չէ աշէկ...

Լ աւրն բարի է, մանաւանդ թէ ի Կիրա-
կի Հանդիպի...

Էջ 504.— Իմաստասիրաց ասացեալ վա-
սըն լուսնի և արեգակամ թէ զինչ ճշտմանի
յործաւ խաւարին:

Ի հաւասարդի թէ լուսինն խաւարի շատ
ծին գայ և լինի եղինն և պարզկայ...

Էջ 520.— ... Ի հոտից թէ լուսինն խա-
ւարի, գարունն վաստակն աճէ, և ամ. իրաց
առատութիւն և տղաբոց շահեկանութիւն և
յերուսաղէմ շատ անծրն գայ, և մէջ թագա-
ւորաց կոխ լինի...

Մամր յիշատակագրութիւն Գրչի՝ աւե-
լի քան մէկ տասնեակ. կ'առնենք ընտրովի:

1.— Էջ 164, վարը.— Ես մեղաւոր եղի-
սարէթս զրեցի Աղօթամատուցս յոյժ փափա-
սանօք, վասն երջանիկ բարութիւն Հօրն իմոյ
վարդապետին. Յիշեալ զիս զմեղօք յեղալ եղ-
կելիս. Թողութիւն շնորհեա անդիտութեանս
և սղարկութեան զրոյս: Երանի իմաստուն
մարդոյն, որ յոյսն առ Ած. է:

2.— Էջ 208, ստորոտը.— Ու սուտ կեն-
ցաղոյս. Տէր Ած. ազատեալ զիս:

3.— Էջ 231, վարը.— Բաղում յոյժ փա-
փառանօք զրեցի զայս Աղօթամատուցս, ա-
շացս լոյս, քաղցրիկ Հօրն իմոյ քաջ բարու-
նապետին. Եղիեալ վարդապետ, Ծառայ եմ
քեզ, յորժամ մատուցանեն աղօթս՝ յիշեալ
զեղիկին Եղիսարէթս:

4.— Էջ 245.— Ու սուրբ պատարագիչք
և սուրբ քահանայք և վարդապետք, ընտր-
եալք Աստուծոյ, յորժամ մատուցանէք զբաղ-
կատարած պատարագն, յայժամ յիշեալիք
զհանգուցեալ Հայրն իմ Շաղպաթն, և աշխա-
տաւոր մայրն իմ Գայիանէն, և զեղկելի մե-
ղաւոր Եղիսարէթս, և Ած. ողորմի ասացէք
զիւ Հողոյն սմէն: Եւ Քս. Ած. իւր առատ ու-
ղորմութենէն ձեզ պարգևէ ամէն: Աղաչեմ
զձեզ արտասուաթոր աշօք, Հոգւոցն Հանգու-
ցելոց ասայ, և Հայր մեր, և Ած. ողորմի ա-
սա ամէն:

Յօժար կամօք և ըղձամբ հրտիւ զրեցի
զիրքս այս վասն երջանիկ և բարունապետ եղ-
բայրն իմ Եղիեալ վարդապետին. Ած. վայն-
լում տացէ աստ: Որ և Հայցեմ ի Քրիստոսէ
որ յերկնային խորանանց և անսուտ խոսու-
մանց արժանի արասցէ Քս. Ած. մեր ամէն:
Մանաւանդ ըղձնօղքն մեր յիշեցէք, և Քս.
Աստուածն ամենայնի մեզ յիշելոցս և ձեզ յի-
շողացդ ողորմեացի ի միւսանդամ պայտեա-
նրն ամէն:

Թողութիւն արիք խոշորութեան զրոյս
և սղարկութեանս, որ խիստ ի տրտում և տա-
րակուսեալ, նեղ և անձուկ ճանապարհի, մո-
լորեալ էմ մտօք: Վայ ինձ, վայ իմ կենա-
ցըն. ինձ Համար սուտ եղև կենցաղս:

5.— Էջ 303, վարը.— Ծառայ եմ քեզ ա-
շացս լոյս, եղբայր իմ բարունի վարդապետ,
Թողութիւն արայ սխալութեանս, և խոշորու-
թեան զրոյս, որ խիստ էի մտօք մոլորեալ և
տարակուսեալ, վայ ինձ:

6.— Էջ 376, վարը.— Չվարանեալ մե-
ղօք զբնակս, սի Հայրք և եղբայրք, մի ան-
տես առնէք, աղաչեմ արտասուք, և բեկեալ
սրտիւ խնդրեմ ի ձեզանէ, յորժամ արայմիք
բաղկատարած յաղօթէր, յայնժամ յիշեալի
զձնօղքն իմ ամէն:

7.— Էջ 401, մէջտեղը.

Յայս շնորհաբաշխ աւուր տօնիս,
և Հրաշաղարդ երեկոյիս,
ով կատարիչ դու սուրբ տօնիս,
յիշեալ զմեղօք մեռեալ զերիս:

8.— Էջ 477, վարը.— Ու եղբայր, զի-
տացիր զի Բ տօն ալլ կայ Սր. Աստուածո՞ծ-
նին, և զնոսա ի տեղն զրեալ եմք. և յորժամ
Հանդիպին նոքա և տօք, պարտ է պաշտ-
մամբ և պատարագօք կատարել, զի տէրունի
են. և զսոցա ճաշոյցն նոցա խրատողն արա:
Եւ մեղապարտիս Ած. ողորմի ասայ, Եւ Թո-
ղութիւն շնորհեցէք մեղաւորիս: Մեղայ Աս-
տուծոյ:

9.— Էջ 496, վարը, նորագիր.— Տէր
Ած. արարիչ իմ, յոյս և ապաւն իմ դու ես,
ողորմեա ինձ մեղաւորիս. մի կորուսաներ
զիս. և չոր անարատ ձեռացդ ստեղծուածն
եմ. պահեալ զիս անարատ մինչ ի վախճանի
իմ: Վայ իմ մեռանելոյն:

Մեծ յիշատակաւոր Գրչի.— 1654

էջ 522, լոյսըդիր.— Փառք զոհացողա-
կան փառատորութեամբ փառաւորական իս-
կութեան յամ. զոյացելոց և ի բնաւից արա-
բածոց, յերկնաւորաց և յերկրայնաց, Հը-
ջականի, Որդւոյ Միածնի, և աղատիչ Սր-
Հոգւոյն, այժմ և անդրաւ. յաւիտեանս, Ա-
մէն: Որ ետ զօրութիւն իմոյ կրկնակի տկա-
րութեանս, հասանել ի յաւարտ այսմ յուսա-
փայլ անդին մարդարարիս որ և (դ)Աղօթամա-
տոյց կոչի:

Արդ գրեցաւ սա ի թվականիս Հայոց
ՌՃԳ, ձեռամբ բարեաց հեռացող, շարին
յոյժ հետադատաւ, Տեառն օրինաց զոյ դա-
տող, (դ)Եղիսարեթիս, որ միայն անուամբ
կամ լոկ, և ոչ զործօք բարեաց: Արդ կաթո-
ղին պաշտօնի, որք յուսուորիք սոխաւ, ուս-
մամբ կամ դաղափար տունելով, յիշեսցիք ի

Քս. զգձաղ տառիս Հանդերձ ծնողոքն, ասե-
լով ի խորոց որտէ թէ Տէր Ած. ողորմես նո-
ցա և քնջես զձեռադիր յանցանոց նոցա, և
զբեա զնոսա ի գիրն կենաց, ամէն, եղիցի և-
ղիցի. ի գեաւդս որ կոչի Սաղիան, ընդ հո-
փանեա Սր. Աստուածածնիս, Հայրապետու-
թեան աղղիս Հայկազնեայ տէր Փէրիպպոսի,
ի Հայրենի Աթոռն պատրիարքանիստ նա-
հանդի Սր. յէջմիածինն, եւ ի խանութեան
մեծարախոտ Մերարայ, որ էր յիշող և պէկ-
յարպէկի հեւհոտայնոյ, որ այժմ Երման Եւ-
մախի բազմաց աշխարհաց ձայնի, ի խնդրոյ
և (ի) հրամանաւ ստացողի սորին տեառն Եղ-
իայի, տիեզերայուր վարդապետի, և յի. բա-
[այսչափ]. շարուանկութիւնը կորսուած՝
թերթ ինկած ըլլալուն]:

2418

ՄԱՆՐՈՒՍՄՈՒՆՔ — ԺՈՂՈՎԱԾՈՒ.— 1

Տեղի

ՌԶԹ = 1640

ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ.—

Մաւալ 11×7.5×3.5: էջը 336: Պրակ-
թԱ.—Դ: Հանդամանք բաւարար. լուսանցքնե-
րը մասամբ ցեցահար, Թււղթ կոկեալ: Գր-
բիչ՝ Մարտիրոս Երէց: Գրութիւն՝ խորա-
գիրները, սկզբնատողերը և զլիսատառերը
կարմիր, մնացեալը սև մեկանով, մխասիւն,
13 տող, երբեմն պակաս: Նոտրադիր: Ուղ-
ղաբարութիւն քիչ մը տկար: Ուղղադրեալ իւ-
տորները սակաւ: Կաշեկազմ տախտակեայ դը-
րոշմադարձ: Պահպանակ մազադարձեայ ըս-
կելը և վերջը մէկմէկ թերթ, մասն երկա-
թադիր Աւետարանի: Ստացող՝ Պետրոս կրօ-
նաւոր:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ.—

էջ 1—4, դատարկ մեծագոյն մասամբ:
էջ 5.— Յիշեցուք ի գիրքի...:
էջ 10.— Անբաժանելի...:
էջ 13.— Թագաւորք Ապարիստութեան:
էջ 30.— Թագաւորք Մարտիրոսաց:

էջ 43.— Ալելուի միահամուռ գիշ:

էջ 83.— Իւղաբերից Աւետարան...:

էջ 91.— Աւետարան Բժշկութեան:

էջ 94.— Աւետարան Համգոստեան:

էջ 142.— Կանոնագրութիւն կարգաւ:

էջ 155.— Յորժամ կաթուղիկես. վար-
դապետ. կամ եպիսկոպոս, կամ քահանայ
վախճանի, երբան առ վախճանեալ և միսի-
թարին...:

էջ 179.— Կանոն մեռելոյք առնելոյ:

էջ 188.— «Տաղս Քահանայի Թաղման
ասայ»:

Որդիք լուսն իւրըն մեծի,
քահանայից դասք ցանկալի,
և սուրբ ժողովք յեկեղեցի,
ունկըն գրքէք իմուք բանի:

Ես մեղուցեալ ձեր առաջի,
որ զկարգս առի քահանայի,
սիրով կացի յեկեղեցի.
ի սպասու Տեառնըն Քրիստոսի:

Անմահ մըմալ գիս կարծիք,
թէպէտեւ կամփա իմ չկատարի,
գայս օր մահուս ի միտմ չածի,
որ համդիպաւ յամկարծանքի:

Հրաման եհաւ իմ ստեղծողին,
թէ եհաւ արքա վաղճամի,
ես ամնարակ գնդգիս տըւի,
թէպէտ ի մահ յաւժաք չէի:

Յերէկ յատեամ կամզմեալ կայի,
սազմոս Դաւթեան ես ասէի,
այսար իրայ ի տապանի,
բերամս փակեալ այլ ոչ խաւսի:

Յերէկ ի դասըն կամզմէի,
քաղցր ծայմիւ ես պաշտէի,
այսար մըտի մերէն հողի,
ծայն բարբառոյս իմ խաւսամի:

Յերէկ ի գրագ բամիւ խաւսի,
ժողովրդեան քարոզ տայի,
ի գերեզման այսօր իցի,
և լոյս աչաց իմ պակասի:

Արդ է ունայն կեանքս աշխարհի,
յերագ լի սուտ սայ մըմանի,
գիմչ համապագ ձեզ պատմէի,
այսօր արդեամբ յիս կատարի:

Այլ ոչ քարոզ տամ ի բեմի,
և ոչ կամզմիմ դէմ սեղանի,
ոչ կատարագ պատարագի,
ոչ հազարդոգ ժողովրդի:

Ձի տեսութիւնս իմ խաւսամի,
լեզուս լըռեալ այլ ոչ խաւսի,
գեղ պատկերիս ապակամի,
բալք մարմնըն քակտեսցի:

Այլ դուք եղբարք աւագանիմ,
ընկերակիցք իմ յաշխարհի,
յիշման առնէք գիս արժամի,
ի յազաւթից ժամանակի:

Փառք Աստուծոյ ամլընլի,
Հաւք և Որդւոյն իւր Միածնի,
Հոգւոյն Սրբոյ անճննի,
որ մարգօղ է աշխարհի:

Իջ 197.— Եւ ապալ ասի սրբասացու-
թիւն ըստ պատշաճի:

Իջ 223.— Գոհութիւն և փառարանու-
թիւն մատուցանեմք զեղ Տէր Ած. մեր. . . :
Աղաչեացուք և խնդրեացուք և վասն Հոգոյն
Հանգուցելոյ, Եւս առաւել վասըն Հանգուց-
եալ բարունապետացն մերոց, և նախնաց
նոցին, Գոշի, Վանայկանայ, Վարդանայ,
Ներսէսի, Յեսայիայ, Դաւթի, Տիրատու,
Յոհաննիսի, և Գրիգորի, Մխիթարայ, և Կա-
րապետի, Յովանէսի, և Գրիգորի, և ամ. ա-
շակերտեալ մանկանց նոցին, և շինողաց սր-
եկեղեցոյո, և որք ընդ Հովանեաւ որդին են
Հանգուցեալ. . . :

Իջ 238.— Լոյս զուարթ. . . :

Իջ 240.—

Հայր անընկիղբն և դթածական, անխակալ
և ողորմած, Հոգեղէն բնութեանս, դթայ ի
գործս քո սուրբ ձեռաց ստեղծական. Տէր
ողորմեա:

Անճառդ Ած. և անընին, և անսահման Հաւք
ծոցածին Որդի և Բան, խնայիս ի դինս քո
սուրբ արեան. Տէր ողորմեա:

Յորդառատ բրդխումն անսպառ. . . :

Բենական լուսով լցեալ. . . :

Անմահից արքայ և տէր և Թագաւոր, դու ան-
վախճան, միջնորդութեամբ սուրբ Հրեշ-
տակաց, Թող ըզպարտիս մերոյս բնու-
թեան. Տէր ողորմեա:

Պատճառ և սկիզբն մեր փրկութեան ամէ-
աւրհնեալ կոյս անապական, որ ծնար
մարմնով զէակն Բան(ն), լեր մեզ կցորդ
որ զոչեացուք ի մի բերան. Տէր ողորմեա:

Երկնաւոր փեսայ անմահ լոյս զերարփի ա-
նըստուերական, մաղթանաւք Կարապետին
ձեռնադրողին զգեղ ի Յորդանան. Տէր ո-
ղորմեա:

Տէր տրնտեսին զերկինս բացեր Ստեփաննո-
սին, պսակ շնորհաց անու(ն)ան, նորին
սուրբ աղաւթիւք արժանացոյ զմեզ ողոր-
մութեան. Տէր ողորմեա:

Իկո ընտրեալ. . . որոց խոստացար նստիլ յա-
թոռ դատողական. Տէր ողորմեա:

Բարուն Հանճարոյ. . . :

Երկնաւորաց անքննելի...:

Յուսեցի մեզ դուռնն զիտութեան, ի խաւարի
անզիտութեան, Սուրբըն Գրիգոր Պարթե-
ւական, Լուսաւորիչն Հայկազեան. Տէր ո-
ղորմեա:

Սուրբըզ սրբոց պաշտօնէից...:

Ի յայրի հոգոյս ընկալ նըւէր զրանս մաղթու-
ղական. . — Հմմտ. Թիւ 1742, 2. Հա-
տոր, էջ 59:

էջ 252—331.— Շարականք քաղվածոյք:

էջ 260.— Խրատք վասն շարականաց քա-

ղելոյ թէ որպէս քաղեմք...:

էջ 332—336, դատարկ:

Մեծ յիշատակարան Գրչի.— 1640

էջ 248.— Փառք ածենասուրբ Երրոր-
դութեանն Հաւր ե Որդոյ ե Հոգոյն Սրբոյ ա-
մէն:

Աւրհնեալ է Ած. որ ետ կարողութիւն ե
հասոցի ի ավարտ տառիս որ կուի սա Տետր ի
Թիւ, ե կայ ի սմա հաւաքեալ սպասօրու-
թիւնն ե դպրութիւնն, ե Քահանայաթաղն,
ե շարականի քաղվածոյք:

Արդ երեսնակեալ աղայեմ դմեղ, որ

հանդիպիք սմայ լի սրտիս, Ած. ողորմի ա-
սացէք զրչին զբեցողին ե կազմողի սորին:

Դարձեալ յիշեցէք ի Քս. զՊետրոս (սրբ-
րասնեալ) կրօնաւորն, որ ետ զրկ զսա յիշա-
տակ իւր ե ծնողաց իւրոց ամէն. զոր Ած.
բարով վայելել տացէ նմայ, ե երկնից արքա-
յութեանն արժանի առնէ զինքն Քս. Ած. ե
լսել տայ զերանօշտ բարբառն որ ասէ՝ Եկայք
աւրհնեալք Հաւր իմոյ, ժառանգեցէք զանրո-
պառութիւնս:

Արդ զբեցաւ սա ի Թվին Հայոց ՌՁԹ, ի
յունի ամսոյ ի Խ, աւրն շարաթ, ընդ հոգեան-
եալ[ւ] Սր. Գրիգորայ, ձեռամբ անարժան
Մարտիրոս երեցու. վայ ինձ, Ռ բերան, որ
անուն ունիս ե զործս ոչ: Այդանմ դմեղ, որ
հանդիպիք սմայ, անմեղաղիր յերուր, զի
կար իմ այսչափ էր: Եւ որ յիշէ ե Ած. ողոր-
մի ասի նա Քս. Ած. իւրն ողորմի ե արքայու-
թեան արժանի առնէ, ամէն:

Յետմագոյն յիշատակագրութիւն.—

1651

էջ 331, վարը, նոտրագիր տարբեր.—
Գիրքս յիշատակ է ի Սր. Երուսաղէմ, ի դու-
ռն Սր. Մնեղեան, ի յառաջնորդութիւն
Սր. Ուխտիս տէր Աստուածատուր աստուա-
ծաբան վարդապետին, ի Թվին Ռ ե Ճին:

2419

Ժ Ա Մ Ա Գ Ի Ր Ք.— 39

Տեղի

ՁԼԸ = 1289

ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ.—

Մաւալ 11.5×8×5: Էջք 272: Հանգա-
մանք յոյժ անբաւարար. նորոգութիւն կրած.
Ֆնասուած հնութենէ ե որդերէ. սկիզբը Թե-
րի: Թուղթ կոկեալ: Գրիչ՝ Ստեփանոս: Գը-
բութիւն՝ խորագիրները ե ղլխատառերը
կարմիր, ֆնացեալը սև մեկնումով, միասին,
14 տող, երբեմն աւելի կամ պակաս: Բոյր-
դիր վարժ: Կաշեկապմ տախտակեայ, հնա-
մաշ: Պահպանակ մազադաթեայ սկիզբը եր-
կու թերթ, անկենսաւոր երկաթաղիր, վերջը

մէկ թերթ՝ դատարկ մեծագոյն մասամբ:
Ստացող՝ Նորոգէս միայնակեաց:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ.—

էջ 5.— Զբէն գահանմք Տէր Ած. մեր
...:

էջ 17—18, տարբեր Թուղթ ե զրու-
թիւն:

էջ 27.— Քարոզ գլմի Հարցիմն:

էջ 76.— Քարոզ գլմի Արեւագալիմն:

էջ 87—88, տարբեր թուղթ և գրչու-
թիւն:

Բ. — ԽՈՐՀՐԳԱՏԵՏՐ. — 67

էջ 116. — Աւրեմ արկանելոյ սպաս.:

էջ 133—136, տարբեր թուղթ և գրչու-
թիւն, Նոյնպէս 139—140:

էջ 141. — Հաւատամք որ ի Նիկիա:

էջ 165—170, տարբեր թուղթ և գրչու-
թիւն, Նոյնպէս 173—176, 179—184:

էջ 226. — Արքանութիւն Երեկոյնի
ժամ.:

էջ 249. — Աղաւթք Խաղաղականին:

էջ 257—258, տարբեր թուղթ և գրչու-
թիւն:

էջ 266. — Աղաւթք Խաղաղականի եկեւ-
ցոյ. — Տէր Ած. մեր պահեա զմեզ խաղաղու-
թեամբ ի գիշերս յայսմիկ. . .:

էջ 272, տարբեր գրով. — Խնամող արա-
բածոց. . .:

Յիշատակարան Գրչի. — 1289

էջ 269. — Փառք Սբ. Երբորդոյթեանն
Հաւր և Որդւոյ և Հոգւոյն Սրբոյ:

Ի Թուականութեան Հասց ԶԼԸ, գրե-
ցաւ յուս[ա]գարդ Աղաւթից մատենան, ի
խնդրոյ ուսմանն սրբաւել միայնակցի Նո-
բ[ո]գէս [ան]ուն կոյնեցեալ, ձեռամբ ուսմանն
մեզ և աւամբ գրչի Սահի.:

Արդ որք աւելորդ ի սմանէ ուսմամբ կամ
գաղափարաւ, յիշեցիք ի Քս. զՆորոգէս մի-
այնակեաց և զձնողս իր: Նաև զիս ղ[ո]տեմի,
ի սրեւ խոցեալ և մեղաւք լցեալ Հոգի, դոն-
գարձս ի շարիւ, յերես անկեալ ապաշմ յիշ-
ման արժանի առնել: Եւ Քս. որ ստատն է
ի տուրս բարեաց, ձեզ և մեզ ողորմեսցի:

2420

Ժ Ա Մ Ա Գ Ի Բ Ք. — 40

Ս. Յակոբ, Երուսաղէմ

ՌՃՁ = 1731

ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ. —

Մաւալ 10×8×4: էջք 614: Հանդամանք
լաւ: Թուղթ հասարակ: Գրիչ և Ստացող՝
Եղիա Աբղ. Կեսարացի: Գրութիւն՝ խորա-
գիրները, սկզբնատողերը և զլիսագիրները
կարմիր, մնացեալը սև մելանով, միասին,
14 տող, Նոտր շեղազիր: Համառոտագրու-
թիւնք յոյժ առատ: Խորանագարդ մատիտով
ուրուագծեալ, էջ 19: Կաշկկազմ տախտակ-
եայ գրչովագարդ: Դատարկ թուղթք սկիզբը
երեք թերթ:

ՌՈՎԱՆԵՐԱԿՈՒԹԻՒՆ. —

էջ 1—2, դատարկ, Նոյնպէս էջ 18:

էջ 3. — Հրաժարումն:

էջ 19. — Տէր Եթէ գլրթունս իմ բանաս
. . .:

էջ 39. — Յոնանմու Մանդակնոյ, ի գա-
ւառէս Աշայմունեաց, ի գեղջէ Մախմուտ,

Կարգ գիշերային պաշտամանց:

էջ 43. — Տեսնմ Ներսէսի Հայոց Կաթո-
ղիկոսի ռքերգութիւն ամեն զգացելոց և
բողոք իւրաքանչիւրոյ զիմի խոստովանա-
բար. — Աշխարհ ամենայն. . .:

էջ 181. — Կարգաւորութիւն Հասարա-
կաց Ագոթից Առաւօտու ժամուն. . .:

էջ 316. — Կարգաւորութիւն Հասարա-
կաց Ագոթից Արեւալի ժամուն. . .:

էջ 355. — Կարգաւորութիւն Հասարա-
կաց Ագոթից Երբորդ ժամուն. . .:

էջ 408. — Ժամամուտ ըստ կարգի. . .:

էջ 472. — Կարգաւորութիւն Հասարա-
կաց Ագոթից Երեկոյնի ժամուն. . .:

էջ 505. — Համբարձի:

էջ 529. — Կարգաւորութիւն Հասարա-
կաց Ագոթից Խաղաղական ժամուն. . .:

էջ 562. — Կարգաւորութիւն Հասարա-
կաց Ագոթից Համգտեան ժամուն. . .:

Յիշատակարան Գրչի.— 1731
 էջ 599, վարբ.— Թոյին ՌճԶին այս
 փոքրիկ ժամայգիքս սկսեցաք գրել, ձեռամբ
 Եղիայ արեղէ, մայիսի Ի, Եւլարթի, աւար-

տեցաւ յունիսի ԻԸ, որն Երկուշարթի. ասա-
 ցէք Հայր մեր,
 էջ 600—614, դատարկ, բայց դժուած է
 պատրաստ:

2421

Ժ Ա Մ Ա Գ Ի Բ Ք.— 41

Ձեքուն

ՁԴԹ = 1550

ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ.—

Մաւալ 10·5×8×3: էջ 256: Հանգա-
 մանք համարեա բաւարար. լուսանջքները ցե-
 ցաւար, Թուղթ կոկեայ, Գրիչ՝ Նիկողայոս
 Դպիր: Գրութիւն՝ խորագիրները, սկզբնա-
 տողերը և զլիսատառերը մասամբ կարծիր,
 մնացեալը սև մելանով, միասին, 14 տող:
 Բոլորգիր վարժ. լուսանջքներու վրայ յաւե-
 լումներ՝ մանր նոտարագիր, Խորհրդատետրի
 բաժնին մէջ, Սրճագոյն զարդագիր և զլիսա-
 զարդ ժամերգութեանց սկիզբը: Կաշեկազմ
 տախտակեայ դրոյմազարդ: Պահպանակ մա-
 զաղաթեայ սկիզբը մէկ թերթ, անկիւնաւոր
 երկաթագիր, մասն Աւետարանի:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ.—

էջ 1.— Տէր եթէ զլրթունս բանաս...
 էջ 26.— Կարգաւորութիւն Հասարակաց
 Աղաւթից Առաւաւտու ժամուն...
 էջ 74.— Կարգաւորութիւն Հասարակաց
 Աղաւթից Արեւագալի ժամուն...
 էջ 83.— Կարգաւորութիւն Հասարակաց
 Աղաւթից Երբորդ ժամուն...:

Բ.— ԽՈՐՀՐԴԱՏՆԵՐ.— 68

էջ 113.— Աւրեմֆ արկամելոյ սպաս Ե-
 կեղեցոյ:

էջ 150.— Տէր Ած. գաւրութեանց և ա-
 րարել ամ. լինելութեանց...:

էջ 152.— Սարկաւազմ.— Պատարագս
 Քս. մատչի գառն Աստուծոյ:

էջ 202.— Կարգաւորութիւն Հասարա-
 կաց Աղաւթից Երկուշին ժամուն...:

էջ 227.— Կարգաւորութիւն Հասարա-
 կաց Աղաւթից Խաղաղական ժամուն...:

էջ 240.— Կարգաւորութիւն Հասարա-
 կաց Աղաւթից Համգտեան ժամուն...:

էջ 248.— Խոստովանութիւն Քահանա-
 յից.— Մեղա ամենասուրբ Երբորդութեանն
 ...:

Յիշատակարան Գրչի.— 1550

էջ 256.— Փառք ամենասուրբ Երբոր-
 դութեանն և մի Աստուածութեանն Հաւր և
 Որդոյ և Հոգ., որ ետ ինձ կարողութիւն հա-
 նել աւարտ զփրկադործ սուրբ Աղաւթամա-
 մատոյցս, Գրեցաւ սայ ձեռամբ մեղաւոր և
 անարժան Նիկողայոս Դպիր, որ միայն ան-
 ուանս չեմ արժան, ի գեղեցիկ և ի լաւ աւրի-
 նակէ պատարուն և անթերի, և ընտրեալ ի
 բարունեաց, ի գաւառս Գերմանիկոյ, ի Զե-
 թուն դիւղաքաղաքն, ընդ Հովանեաւ Սր.
 Աստուածածնիս և Սր. Բակորայ Մծրնա
 Հայրապետիս, ի Թունին [Հայոց] ՁԴԹ ամին:

Վերջին ժԱ պրակին վերջին երկու թեր-
 թերը չկան. որոշ չէ թէ յիշատակարանը վեր-
 ջացած էր արդէն, թէ տակաւին կը շարու-
 նակուէր:

2422

Ա.— ԺԱՄԱԳԻՐՔ = ԱՂՕԹԱՄԱՏՈՅՑ.— 42

ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ.—

Մաւալ 10·5×7·5×4: էջ 412: Հանգա-
մանք լաւ: լուսանցքի ցեցահարութիւն թե-
թեւ, Թուղթ հասարակ: Գրութիւն՝ խորա-
դիրները, սկզբնատողերը և զլխատուները
մասամբ կարմիր, մնացեալը սև մեկանով,
միասին, 15 տող: Նոտր շեղադիր: Համառո-
տագրութիւնք սովորական գրեթէ: Գունա-
ւոր զարդադիր, լուսանցադարդ և զլխադարդ
անհարուստ: Կաշեկազմ տախտակեայ, դրոշ-
մադարդ: Պահպանակ մազադաթեայ, սկիզբը
և վերջը մէկմէկ թերթ, եթովպերէն: Ստա-
ցող՝ տէր Մկրտիչ:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ.—

էջ 2.— Կարգաւորութիւն Հասարակաց
Աղաւթից...

էջ 35.— Կարգաւորութիւն Հասարակաց
Աղաւթից Առաւօտու Ժամուռ...: Եւ զիտելի
է դի խոսքով զայս հետ Առաջին Ժամուռ զայս
մին ժամ ասէ. բայց վեհափառ առաջնորդքն
մեր զայս յիս բաժանեցին: Զիններորդ Հա-
սարակաց Աղօթքն ուղղակի եկեացէ:

էջ 93.— Կարգաւորութիւն Հասարակաց
Աղաւթից Արեւազլի Ժամուռ...:

էջ 105.— Կարգաւորութիւն Հասարա-
կաց Աղաւթից Երրորդ Ժամուռ...:

Բ.— ԽՈՐՀՐԴԱՏԵՏԻ.— 69

էջ 142.— Աւրեմք արկամեւոյ սպառ Ե-
կեղեցոյ...:

էջ 202.— Պատարագամատոյց գոր ա-
րարեալ Է Սրբոյն Աթմանի Աղէկամոյրու
Հայրապետին.— Տէր Ած. դաւրութեանց...:

էջ 268.— Այլ Աղաւթք որ ասի նախ քան
ղճաշակել խորհրդոյն, ի բանից Թումայի Ա-
ռաքելոյն:

էջ 272.— Կարգաւորութիւն Հասարա-
կաց Աղաւթից Երեկոյի Ժամուռ...:

էջ 304.— Կարգաւորութիւն Հասարա-
կաց Աղաւթից Խաղաղականի Ժամուռ...:

էջ 321.— Կարգաւորութիւն Հասարա-
կաց Աղաւթից Հանգստեան Ժամուռ...:

էջ 357.— Յաղագս Խոստովանութեան
մեղաց, սուրբ վարդապետացն արարեալ.—
Մեղայ ամենասուրբ Երրորդութեանն...:

էջ 370.— Եռամեծի և քաջ վարդապետի
Մխիթարայ Գոչի... ասացեալ զԱղաւթս ի
ժամ Սբ. Պատարագի:

էջ 408.— Յաղագս արձակման ժամուռ.—
Փառք քեզ Ած. որ պարզիւնքեր դաւառ ի բարի
և ի խաղաղութիւն անցուցանել...:

Մանօք.— Վերջին ԺԼ պրակը թերի է,
կան միայն՝ իրթած հրեք թերթեր:

Յիշատակագրութիւնք.—

1.— էջ 1, տարբեր գրչէ.— Յիշատակ է
Աղօթմատոյցս ի Սբ. Երուսաղէմ, ի դուռն
Սրբոյն Յակոբայ, եթէ ոք բնթեոնէ և կամ
օրինակէ՝ ողորմի տացէ ստացողի ոտրայ՝
տէր Մկրտչին, որ ստացաւ զսայ ի հալալ
արդեանց իւրոց, և եղ յիշատակ հոգոյ իւրոյ
և ծնողաց իւրոց: Խնամող պահողքն և բն-
թերցողքն բնկալցին վարձա Աստուծոյ, իսկ
որք դողանայցէ ի դռանէ Սբ. Յակոբայ՝ բն-
կայցի պատիժն Կայենի և զպատուհասն Յու-
դայի:

2.— էջ 354—355, ստորին լուսանցքին.—
Յիշատակ է Աղօթմատոյցս ի Սբ. Երու-
սաղէմ, ի դուռն Սբ. Յակոբայ: ոչ ոք յունի
իշխանութիւն հեռացուցանէ ի դռանէ Սրբ-
ոյն Յակոբայ:

2423

Ա.— ԺԱՄԱԳԻՐՔ = ԱՂՕԹԱՄԱՏՈՅՑ.— 43

Իլով

ՌԺԲ = 1563

ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ.—

Մաւալ 10×7×4: էջ 276: Հանգամանք
լաւ, թէն ոչ բոլորովին մաքուր: Մաղաղաթ
կոկեայ: Գրիչ: Պօղոս: Գրութիւն՝ խորագիր-
ները կարծիր, սկզբնատողերը և զլխատառե-
րը կապոյտ կամ կարմիր, մնացեալը սև մե-
լանով, միասին, 17 տող: Բոլորդիր վարժ:
Համառօտագրութիւնք սովորական զրէմէ:
Կապոյտ և նարնջագոյն զարդագիր, լուսան-
ցադարձ և զլխադարձ ժամերու սկիզբը և-
այլն: Կաշկազմ տախտակեայ դրոշմազարդ:
Պահպանակ մազաղաթեայ սկիզբը երկու
թերթ մասն երկաթագիր Աւետարանի, վերջը
նոյնպէս երկու թերթ լատիներէն: Ստացող՝
Մկրտիչ Նորննայ քահանայ:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ.—

էջ 1, գրչափորձ:

էջ 2.— Կարգաւորութիւն Հասարակաց
Ազօրից Եկեղեցեաց Հայաստանեաց...:

էջ 3.— Զարթուցեալքս ամենեքեան...:

էջ 10.— Քառոց Երանելոյ և իբրև զի
բարայ. արարեալ Հայրապետին Սահակայ
Պարթևի:

էջ 24.— Կարգաւորութիւն Հասարակաց
Ազօրից Առաւօտու ժամուն...:

էջ 65.— Կարգաւորութիւն Հասարակաց
Աղաւթից Արևացալի ժամուն...:

էջ 76.— Կարգաւորութիւն Հասարակաց
Ազօրից Երեքոյ ժամուն...:

Բ.— ԽՈՐՀՐԴԱՏԾՏՐ.— 70

էջ 104.— Աւրէնք արկանելոյ պատս և-
կեղեցոյ...:

էջ 139.— Պատարագամատոյց գոյ ա-
րարեալ է Սրբայն Աթմասի Ազգեսանդրու
Հայրապետի:

էջ 189.— Տեառն Ներսէսի Լամբարնեայ
խրատք և սեանամ վերայգրեալ գործոյն:

էջ 197.— Տեառն Յոնաննու Ոսկերիք:
— Գոհանամ և մեծացուցանեմ...:

էջ 200.— Կարգաւորութիւն Հասարա-
կաց Ազօրից Երեկոյի ժամուն...:

էջ 223.— Կարգաւորութիւն Հասարա-
կաց Ազօրից Խաղաղական ժամուն...:

էջ 236.— Կարգաւորութիւն Հասարա-
կաց Ազօրից Համգստեան ժամուն...:

էջ 248.— Նախադրութիւնք խրատա-
կանք Յաղագս Աղաւթից...:

էջ 256.— Ազօրք իւրաքանչիւր ամսին
...:— Հաւատով խոստովանիմ...:

էջ 268.— Յաղագս Խոստովանութեան
մեղաց, գար արարեալ է վարդապետաց սրբ-
բոց.— Մեղայ ամենատուր Երբորդու թեանն
...:

Յիշատակարան Գրչի.— 1563

էջ 275, վարը.— Փառք քեզ Կրօնիքոյ
արեգապոյն կիսագնդի և Դէմետրի արարիչ:

Արդ զրեցաւ Աղօթքամատոյցս, ի լաւ և
յընդիր օրինակէ, ի թվականութեանս մեր
ՌԺԲ, ի յերկիրն Իլախաց, ի քաղաքն Իլով,
ի թաղաւորութեան յայտ աշխարհէ Զինկ-
մոնտ Աւուստոսին, ընդ Հովանեաւ Սր-
Աստուածածնին, ի Հայրապետութեան տէր
Ստեփաննոսի, և եպիսկոպոսութեան տէր Գր-
րիգոր քաջ Հռետորին:

Արդ զրեցաւ Աղօթքամատոյցս ի վայե-
լումն տէր Մկրտիչ Նորննայ քահանային,
զոր Տէր Աստուած բարով վայելիլ տացէ ա-
մէն: Ձի բաղում փափաքանօք ետ զրել յիշա-
տակ իւր և իւր ծնողաց:

Արդ զրեցաւ ձեռամբ մեղաւոր և սնար-
թան Պօղոսի, որ անուն ունիմ ջրիստանէի,
բայց զործք ունիմ Բելիարի, վայ թէ կորե
[այսպէս] շարմակութիւնը կը պակսէ,
թերթ ինկած ըլլալով]:

2424

ԺԱՄԱԳԻՐԲ.— 44

Աքարարար

1785

ԿԿԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ.—

Մաւալ 10×6.5×3.5: էջք Ը+448+44:
Հանդամանք լաւ: Թուղթ հասարակ: Գրիչ՝
Յակոբ Պետրոսեան: Գրութիւն՝ խորագիրնե-
րը և սկզբնատառերը կարժիր, մնացեալը սև
մեկանով, միասին, 13 տող, երբեմն 1-2 տող
աւելի, կարճարդիւ շրջանակի մէջ: Բոլոր-
գիր, Համառօտագրութիւնք սոյոքական գը-
րեթէ: Ուղղագրութիւն քիչ մը տկար: Կար-
ժիր կանաչ դարդագիրք և գլխադարձ անար-
ուեստ: Կաշեկազմ խաւաքարտեայ, ճեղքը-
ւած:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ.—

էջ Ա—Է, դատարկ:

էջ Ը.— Ճախտ.— Կարճառօտ ժամա-
գիրք, ի մի վայր ժողովեալ ի պէտս Հայոց
վաճառականաց:

Իմ ձրնընթեանն թիվն 1761. ծառայս
Յակոբ Պետրոսեան ի քաղաք յերէջման:

էջ 1.— Յանուի Հօր և Որդոյ և Հագոյ
Սրբոյ ամեն.— Տէր եթէ շրթունս իմ բանաս
....:

էջ 47.— Կարգաւորութիւն Հասարակաց
Ազօրից Առաւօտու ժամում, որ կատարի ի
դէմ Որդւոյն Աստուծոյ:

էջ 206.— Կարգաւորութիւն Հասարա-
կաց Ազօրից Արեւագալիմ ժամում....:

էջ 326.— Ազօրից Երեկոյնի ժամում:

էջ 400.— Եկեղեցի.— Առաքեալ Տէր զլոյս
ք....:

էջ 441, վարը.— Նարին, հիւս, բան,
սակս պահպանութեան ի դիւաց, և քակտման
մեքիմագործ խորգախոսքեան մօցին.— Ած.
յաւիտենական....:

Յիշատակարան Գրչի.— 1785

էջ 446.— Յիշատակարան.— Օրհնու-
թիւն գոհութիւն երկրպագութիւն և ամենայն
Սբ. Երրորդութիւն և միոյ Աստուածութիւն
Հօր և Որդոյ և Հոգւոյն Սրբոյ: Որ ևս կա-
րողութիւն մեզ նվաստիս դրեցաք ի կատա-
րումն Հանուցանել զնոյն սուրբ դիրքս, որ
կոչի ժամայգիրք. ի հայրապետութեան
տեսնոն Ղուկաս ամենայն Հայոց սրբայդան
կաթողիկոս, և ի սյատրիարգութիւն սրբոյ
աթոռան էջմիածնոյ: Արդ որք վայելէք սի-
րով ջեռմեռանդութեամբ յիշեցէք ի Քրիս-
տոս, ի մաքուր աղօթս ձեր, զհանգուցեալ Ե-
րեանեցի հայրն իմ Պետրոսին, և զիս որդի
նորին Շահջանաբաթցի Յակոբին, և զմայ-
րըն իմ Զօհանայ, և զգուրն իմ Փէրին և զԴա-
գուին, և զայլ արեանց մերձաւորաց. և դուք
յիշել լինիլէք ի Տեսնոն մերմէ. ի թվին փրկ-
չին 1785, մարտի Թումն, զրվեցաւ ի քաղա-
գըն Աքարարարք:

էջ 1—80.— Տոմարական Աղիւսակներ.
— Թըւական Հայոց, ՌՃԶԲ—ՌԷՃԺԳ:

էջ 34.— Տասն Պատգամք Աստուծոյ:

էջ 36—42.— Տոմարական Աղիւսակներ.
— Գիր Տարուոյ, Օր Յայտնութեան, և այլն:

էջ 44, դատարկ:

2425

Ա.— Ժ Ա Մ Ա Գ Ի Ր Ք.— 45

(ԺԵ. ԴԱՐ)

ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ.—

Ծաւալ 10.5×7.5×2.5: էջ 174: Հանգամանք անբաւարար. սկիզբը թերի. յուսանցքները անմաքուր: Թուղթ կոկեալ, Գրերի՝ Մուրատ Սարկաւազ: Գրութիւն՝ խորագիրները, զլխատառերը և երբեմն սկզբնատողերը կարծիք, փնացեալը սև մեկանով, միասին, 19 տող: Բոլորգիր մանր: Համառօտագրութիւնք առատ: Կաշեկաղմ տախտակեայ:

ԲՈՎԱՆԴԱՆՈՒԹԻՒՆ.—

էջ 2.— ...Ձգէն դոհանամք Տէր Ած. մեր...:

էջ 5.— Կարգաւորութիւն հասարակաց Աղաթից Առաւուտու ժամում...:

էջ 16—17ի միջև ինկած երկու թերթ:

էջ 32.— Կարգաւորութիւն Հասարակաց Աղթից Արեւագալի ժամում...:

էջ 39.— Կարգաւորութիւն Հասարակաց Աղթից Նրբարդ ժամում...:

Բ.— ԽՈՐՀՐԴԱՏԵՏՐ.— 71

էջ 67.— Արէնք արկանելու սպաս եկեղեցւոյ...:

էջ 78.— Հաւատամք ի մի Ած. ...:

էջ 118.— Որ աւրհնեալ դանտիկ...:

էջ 120.— Այլ Աղթիք, որ ասի մալ քան զճաշակելի ի խորհրդայն, ի բամից Թումայի Առաքելայն:

էջ 122.— Տեառն Ներսէսի Լամբանացւոյ խրատք սանման վերագրեալ գործայն:

էջ 127.— Եռամեծի... Միսիքարա Գուշի... ասացեալ գլխօրս Սր. Պատարագին:

էջ 132—133ի միջև ինկած մէկ թերթ:

էջ 136, ստորոտը.— Կարգաւորութիւն Հասարակ.:— Ես առ Ած. կարգացի...:

էջ 153.— Կարգաւորութիւն Հասարակաց Աղթից Խաղաղակմ ժամում...:

էջ 154—155ի միջև ինկած մէկ թերթ:

էջ 159.— Աղթից Հանդստ. հան ժամում...:

էջ 166.— Աղթիք իւրաքանչիւր աշէին... — Հաւատով խոստովանիմ...:

էջ 173.— Փառաւորեալ Տէր...:

էջ 174, անմաքուր, անհարթ գրեր:

Մանր յիշատակագրութիւն Գրչի.—

էջ 136, վարը.— Ով տուր պատարադողք և հաճոյական սղաթողք, դրադամակ գծաւղս, զսուտանուն Մուրատ Սարկաւազս յիշեցէ ի Գրիստոս:

2426

Ա.— Ժ Ա Մ Ա Գ Ի Ր Ք = ԱՂՕԹԱՄԱՏՈՑՑ.— 46

Սաղիւմ Գիւղ

ՌՁԵ = 1636

ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ.—

Ծաւալ 10×7.5×3: էջ 374: Հանգամանք յոյժ անբաւարար. չարաչար ցեցաւար:

Թուղթ Հասարակ, Գրչի՝ Աբրահամ Դպիր: Գրութիւն՝ խորագիրները և զլխատառերը կարծիք, փնացեալը սև մեկանով, միասին,

14, 13 տող, Բուրգեր վարժ: Համառոտագրութիւնք սովորական գրեթէ: Գուրուր զարգադրէք և գլխադարձք անարուեստ: Կաշկեղծ տախտակեայ դժադարդ: Ստացող՝ Ուննէս Դպիր Շաքեցի:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ.—

էջ 1—2, Ժածկուած անհարթ գրերով:

էջ 3.—Տէր եթէ զըթոնս իմ բանաս

...:

էջ 14.—Գարագ Երանելոյ և Իրեւիմ, արարեալ Մեանկայ: Մեարդայ:

էջ 30.—Կարգաւորութիւն Հասարակաց Աղաւթից Առաւտու ժամուն...:

էջ 79.—Կարգաւորութիւն Հասարակաց Աղաւթից Արեւադայի ժամուն...:

էջ 89.—Կարգաւորութիւն Հասարակաց Աղաւթից Երբորդ ժամուն...:

Բ.—ԽՈՐԴՐՈՒՄՆԵՐ.—72

էջ 121.—Արեւմ արկանելոյ սպաս Եկեղեցոյ...:

էջ 154.—Հաւատա՞ք ի մի Ած. ...:

էջ 213.—Յոռամնու Ոսկերեւանիմ, աւելարդ է.—Գոհանամ և մեծացուցանեմ...:

էջ 214-215ի միջև կը պակսի մէկ թերթ:

էջ 223.—Այլ Աղօթք որ առի յայն քամ գնաշկել խորհրդացն, ի բանից Թաւրի Առաքելոյն:

էջ 225.—Տեառն Ներսեսի Լամբարնացոյ խորատի և սահման վերայ գրեալն գործոյն:

էջ 231.—Նաւանտի...Միսիթարայ Գուշի...սացեալ գլղօթն ի ժամ Սր. Պատարաւ գին:

էջ 253.—Կարգաւորութիւն Հասարակաց Աղաւթից Երեկոյի ժամուն...:

էջ 254.—Յաղագս Արեւմութեան ճրագացն, արարեալ սրբոյն Պետրոսի եղբոր Բարսիլի.—Աւրհնեալ Տէր, բնակեալդ ի բարձունս...:

էջ 281.—Կարգաւորութիւն Հասարակաց Աղաւթից Քաղաղական ժամուն...:

էջ 298.—Կարգաւորութիւն Հասարակաց Աղաւթից Հանդստեան ժամուն...:

էջ 318.—Նախադրութիւնք խրատականք...:

էջ 329.—Հաւատով խոստովանիմ...:

էջ 344.—Աղօթք եմոց սուրբ վարդապետաց.—Ամենակալ ամենախնամ Ած. ...:

էջ 358.—Մեղայ ամենասուրբ Երբորդութեան...:

էջ 371—374, անհարթ գրեր և խաղժրուէք:

Յիշատակարան Գրչի.—1636

էջ 368.—[Փ]առք ամենասուրբ Երբորդութեանն Հաւր և Որդոյ և Հոգոյն Սրբոյ աւան:

Արդ գրեցաւ Աղօթմատուցս ի յերկիրս Աղուանից, ի զօղս որ կոչի Սաղիան, ձեռամբ Աբրահամ Դպրի, ի խնդրոյ Շաքեցի Խուրիւրի որդի Ուննէս զպրի, ի վթողիկոսութեան տեառն Փիլիպպոսի, աշակերտաց տեառն Մովսէսի, որ կրկին լուսաւորեաց զաղլգս Հայոց. և մերոյ նահանգին առաջնորդութեան Թումայի մեծ բարունակեալի, որ շէնորհօցն Քրիստոսի զպրոց կարգեաց, և բազում քահանայս Հատուց, և բազում եկեղեցիս շինեաց, և լուսաւորեաց ալլալեղու ազգս Աղուանից: Տէր Ած. ընդ երկայն աւուրս պահեացէ վասն մեր, ամէն:

Գրեցաւ սա ի Թվականին Հայոց ՌՁԵին, ի ն[ահ]անջի ամին, տանուտէր Զուկին, մարտի 11Ա, ի որում ամի եկն յՍտմբաւայ Թագաւորն Երէվան, և էառ զերթին, և բազում հեծեալս եթող ի ներս ժեմի այր, քաջ պատերազմող, և ինքն զնաց մինչև ի Տալիէժ քաղաքն շահաստան, և դարձեալ զնաց ըստամպոյ: Եւ աշուան եկեալ Շահ Սաֆին և պաշարեաց զերթին, և բազում աւերք եղաւ Հայաստանեաց: Էին որ կոչի Ուլուս, դարձան ի սարերուն, և անկան ի վերայ զօղօրէիցն և Թալանեցին, և բազում աւերութիւն աւարին, վասն մեր ծովացեալ մեղացս. զոր Տէր Ած. վերջն ի բարին կատարեացէ ամէն:

Յետմագոյն յիշատակարանութիւն—

1698

էջ 122, լուսանցքին, նոտր լեղադիր.—Յիշատակ Աղօթմատուցս Յօնքի Եպիսկոպոսին, ի դուռն Սր. Անապատին Զօրդաթիւս: Գրեցաւ ՌՁՅի թվին, մարտի ամսոյ ի:

2427

Ժ Ա Մ Ա Գ Ի Ր Ք.— 47

ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ.—

Ծաւալ 9·5×7·5×4: էջ 476: Հանգա-
մանք լաւ. բայց կան անմաքուր յուսանցե-
ներ, Թուղթ հասարակ: Գրութիւն՝ սկզբնա-
տողերը, խորագիրները և զլխատուները կար-
միր, ֆնացեալը սև մեկանով, միասին, 16
տող, երբեմն տող մը աւելի կամ պակաս:
Նոտագիր մանր և կանոնաւոր, Համառոտա-
դրութիւնք սովորականէն քիչ մը աւելի,
կարմիր կապուտ զարդագիր և լուսանցա-
դարձ շատ մը հատուածներու սկիզբը, Ժա-
մբդութիւնները հանդերձ զլխազարդով:
Կաշեկազմ տախտակեայ դրոշմադարձ, Պաշ-
պանակ մաղաղաթեայ սկիզբը և վերջը մէկ-
մէկ թերթ, ծածկուած անհարթ դրերով, նը-
մանապէս մէկմէկ թերթ թուղթ:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ.—

էջ 1.— Հրաժարիմք ի սատանայէ...:

էջ 14.— Տէր եթէ զըթուեն իմ բանաս

...:

էջ 48.— Աստուածածին մայր Գի. ...:

էջ 104.— Կարգաւորութիւն Հասարա-
կաց Աղօթից Աւատոտութիւն ժամում...:

էջ 227.— Կարգաւորութիւն Հասարա-
կաց Աղօթից Արեւադարձ ժամում...:

էջ 253.— Կարգաւորութիւն Հասարա-
կաց Ազաթից Սրբորդ ժամում...:

էջ 337.— Կարգաւորութիւն Հասարա-
կաց Աղօթից Երեկոյնի ժամում...:

էջ 375.— Կարգաւորութիւն Հասարա-
կաց Ազաթից Խաղաղական ժամում...:

էջ 433.— Կարգաւորութիւն Հասարա-
կաց Աղօթից Համգրտեման ժամում...:

էջ 459.— Աղօթք Տեսող Ներսէսի Հա-
յոց Կալուղիկոսի ասացեալ.— Հաւատով
խոստովանիմ...:

էջ 473—476, տարբեր դրոշմութիւն:

էջ 473.— Հրճութիւն աշատի մեք հոգե-
պէս...:

էջ 475.— Սեաւ եմ գեղեցիկ...:

2428

Ա.— Ժ Ա Մ Ա Գ Ի Ր Ք (ԹԵՐԻՒ).— 48

ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ.—

Ծաւալ 9×6×4: էջ 256: Հանդամանք
անբաւարար. սկիզբը և վերջը թերթ. ֆնաս-
ուած ցեցերէ և հնութեան, Թուղթ զորչ-
րակ: Գրութիւն՝ խորագիրները և սկզբնա-
տուները կարմիր, առաջինները ընդհանրա-
պէս անընթեռնի, ֆնացեալը սև մեկանով,
միասին, 13 տող, Խորագիր վարժ, Համա-
ռոտագրութիւնք սովորական դրերէ, Կաշե-
կազմ տախտակեայ հնամաշ:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ.—

էջ 1.— Աշ.— Ի գիշերի և ի տուընջ-

եան և յամ. ժամու գի(նդ) աղայեմք...:

էջ 4—5ի միջև ինկած մէկ թերթ:

էջ 12.— Եկեալքս ամենեքեան...:

էջ 26—27ի միջև թերթ ինկած: Նոյնպէս
28—29ի միջև:

էջ 60.— ...Յարեկից մինչև ի մուտս
արևու...:

էջ 88—89ի միջև ինկած մէկ թերթ:
Նոյնպէս 90—91ի միջև:

էջ 108.— Ես առ Ած. կարդացի...:

էջ 120—121ի միջև ինկած մէկ թերթ:

էջ 138.— Ծնորհեա մեկ Տէր...:

էջ 160—161ի միջև ինկած չորս թերթ:

Բ. — ԽՈՐՀՐԴԱՏԵՏԻՐ. — 73

էջ 161. — ...Ձգեցոյ Տէր պարանոցի իմոյ զարդարութիւն...:

էջ 163. — ...Խոստովանիմ առաջի Այ. և Սրբուհոյ Աստուածածնին, և Յովհաննու Մկրտչին, և Ստեփաննոսի Նախավկային, և Սրբոց Առաքելոցն Պետրոսի և Պաւլոսի, և առաջի ձեր, հարբ և եղբարք...:

էջ 188—189ի միջև ինկած մէկ թերթ:

Նոյնպէս 220—221ի միջև:

էջ 226. — Գոհութիւն և փառաբանութիւն մատուցուք Տեսոն Այ. մերոյ...:

էջ 229. — Հոգի Աստուծոյ...:

էջ 256. — ...Հաւատով հաւատամ յա. մենասուրբ Երբորդութիւնդ...:

2429

Ժ Ա Մ Ա Գ Ի Բ. — 49

Հատիկայ վամֆ

ՌՃՄԶ = 1707

ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ. —

Մաւալ 8.5×6×4: էջք 414: Հանգամանք լաւ. նորոգութիւն կրած՝ տուեցիով լուսանցքներէն: Մալաղաթ կոկեալ: Գրիչ և Ստացող՝ Տիմոթէոս Արղ. Եւդոկիացի: Գրութիւն՝ խորագիրները կարմիր, սկզբնատառերը ոսկեղոյն կամ կապոյտ, ֆնացեալը սև մեյանով, մեծադոյն մասը միասին, 22 տող: Բոլորդիր մանր և կանոնաւոր: Համառօտագրութիւնք սովորականէն քիչ մը աւելի: Գունաւոր զարդադիրք, լուսանցազարդք, զլիազարդք և լուսանցանկարք ոսկեխառն, բայց ոչ շատ նուրբ: Խորանաղարդ իւր սաւրօք, էջ 13: Նկարք, Հայրապետ զգեստաւորեալ, էջ 12, Խաչիւթիւն Տեսոն 52, Մատնութիւն Տեսոն 88, Ս. Երբորդութիւն 208, Վերջին Ընթրիք 288, Պատարագիչ քահանայ 368: Կաշեկադմ տախտակեայ ոսկեղրուագ: Դատարկ թուղթք սկիզբը մէկ թերթ, վերջը երկու:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ. —

էջ 1-2, դատարկ:
էջ 3. — Հրաժարիմք ի սատանայէ...:
էջ 13. — Տէր եթէ զըթոնն իմ բանաս...:

էջ 53. — Տարածեալ ձեռք ընդ ձեռաց...:

էջ 89. — Կարգաւորութիւն Հասարակաց Ազաւթից Առաւատու ժամուն...:

էջ 106. — Աւետարան ըստ Յովհաննու:

էջ 107—119, երկսին: Նոյնպէս 177—182:

էջ 119ա. — ...Իսկ մետասան աշակերտքն գնացին ի Գալիլեա...:

էջ 185. — Կարգաւորութիւն Հասարակաց Ազոթից Արևադայի ժամուն...:

էջ 206. — Կարգաւորութիւն Հասարակաց Ազոթից Երբորդ ժամուն...:

էջ 251. — Կարգաւորութիւն Հասարակաց Ազոթից Երեկոյի ժամուն...:

էջ 287. ստորոտը. — Արեւմութիւն մարմաւոր սեղանո. Սաղմոս կցորդ:

էջ 289. — Աչք ամենեցուն ի քեզ յուսան...:

էջ 295. — Կարգաւորութիւն Հասարակաց Ազոթից Խաղաղական ժամուն...:

էջ 338. — Կարգաւորութիւն Հասարակաց Ազոթից Համգտեան ժամուն...:

էջ 369. — Յորժամ ժամարան սգեստօ. որի դպիրքն եղանակեմ. — Խորհուրդ խորին... — Խաչատուր:

էջ 377. — Սրբասացութիւն է կարգաւ. Մնրնդեան. — Բազմութիւնք Հրեւտակաց...:

էջ 392. — Լըցաք ի բարութեանց քոց Տէր...:

էջ 394. — Տոմարական աղիւտակ: Նոյն. պէս էջ 405:

էջ 395. — Թուական այսպէս արա...:

էջ 406.— Ձմեռան զատկաց և դատաջառու-
րաց խորանին աշայէս արա...

Յիշատակարան Գրչի.— 1750

էջ 407.— Փառք ամենախոյր Երրոր-
դութեան Հաւր և Որդոյ և Հոգոյն Սրբոյ, մի
տէրութեան, մի յիշխանութեան, մի զօրու-
թեան, մի րստեղծադործութեան, մի թագա-
ւորութեան, և մի բնութիւն անհուն աստուա-
ծութեան, գոհութիւն և փառաբանութիւն
մատուցեալ եմ, և տակաւին մատուցանեմ
անխաղ մեծութեան նորա, և հաւատով խնդ-
րեմ ի րադմաձիր սղորմութենէ Յիսուսէ Քր-
բիստոսէ Որդոյն Աստուծոյ, որ հասոյճ ա-
ւարտ դոտրբ դիրքս ժամակարգութեանց ի
մերս յուսաւորչակազմ Սր. Եկեղեցեացս
Հայաստանաց, որ կոչէն դստ ժամագիրքս:

Արդ գրեցեալ եղև (դ)սուրբ հոգևոր Եր-
դարանս ի թվականին Հայոց ՌՃՁԻն, և
փրկչին ՌՁԺԷ, անարհեստ պիտակ Տիմոթէ-
ոս իբրև արեղայիս Եւդկիացոյ, ի սուրբ
մեծահոգեակ հրաշագործ յիշխան Հառինչայ
Աստուածածին կոչեցեալ Վանքն, որ առ ոտս

Արադածոյ է, յերկրին Շիրակալան յորջոր-
ջելոյ, և յայժմ Խուփճախ Վանք կոչեն:

Իսկ արդ վասն այս ծրեցի զայս ժամու-
դիրքս, զի վայելունն ի Տեառնէ եղիցի առ
բնութիւնախառն անձին իմոյ, Այնու աղայեմ
դձեղ, ոյ պանծալի յուսաւորչայձին եղբայրք
իմ, զի անբաժստս առնել զհախտեալս, զի
մի և դուք ևս իբր պիտ պարտաւոր երև(ե)ս-
ջիք, լստ Տեառն բանի՝ և որ ասիցէ պեղբայր
իւր մորոս, և այլն:

Իսկ և արդ իշատակարանս այս գրեալ
եղև զկնի ժամագրքին ԽԳ տարի, որ յայժմ
թվականս ժամ է ՌՃՂԹ, և Փրկչին ՌՁԳԻն:

Այլ արդ խրեցիմ յապառնի վայելողա-
ցրդ, և ընթերցողացդ դսուրր դիրքս, նախ զի
աւրհեստցեն զկն. և զորսմբ լտացեն յոռա-
ջին հեղինակաց մերոց, այսինքն գրաց և
ճաղկողաց, և ոպտ ի վերայ սորին աշխատու-
ղաց. վասն որոյ և ես Տիմոթէոս՝ եպիսկո-
պոսական կարգի իշխանութեամբս խնդրեմ ի
Տեառնէ մերմէ Յիսուսէ Քրիստոսէ, զի սորի-
տուն ձեր հոյով և մարմնով յատ և ի հան-
դերձեալն լիայիր սղորմութիւնս շնորհեսցէ
ամէն:

2430

ՄԱՆՐՈՒՍՄՈՒՆԻ = ԽԱԶԳԻՐԻ.— 17

ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ.—

Մաւալ 12.5x8x6: էջ 562: Հանգա-
մանք համարեա բաւարար. վերջին մասերը
ցեցահար. նորոգութեան կարօտ: Թուղթ
կոկեայ: Գրութիւն՝ ղլխատուներ կարմիր,
մնացեալը սև մելանով, միասին, 15 տող:
Բոլորգիր: Խաղազրութիւն ճոխ, արժանի
քննութեան: Զարգագիր, յուսանցազարդ և
ղլխազարդ աղօտ սրճադոյն, բաւական
նուրբ: Կաշեկազմ տախտակեայ դրոշմա-
ղարդ: Պահպանակ մաղաղաթեայ սկիզբը և
վերջը երկուական թերթ, անկիւնաւոր փոքր
երկաթաղիք, ահաւասիկ հատուած մր. <...
Յայտ է թև ի ծուղղութիւնէ ևն չարիքն: Եւ բն-
դէր ընաւ համարիցիս թև զուցեն չարիք: Եւ
եթև չղուցեն երբեք բարիք, ուստի իցէ անուն
բարւոյ: Ապա եթև իցեն բարիք, յայտ է Լթև

չարեացն պատու հասիլք են, Եւ եթև չիցէ ոք
չար կամաւ և յանձնէ, ապա ուր գտանիցին
բարիքն] (Վերջերթեր պահպանակին ա-
ռաջին երեսը):

ԲՈՎԱՆԴԱՅՈՒԹԻՒՆ.—

էջ 14, տարբեր թուղթ և գրութիւն:
էջ 1, գրչայիւրձ և այլն:
էջ 2.— Կցուլղ Պաշտաման.— Անբաժա-
նելի...
էջ 3.— Սրբապատգութիւն.— Ամենակալ
...:

— Գոհանամք ըղձն...:

էջ 5-8, մաղաղաթ: Նորայտ 17-20:

էջ 5.— Երգ զիշերայիմ պաշտամանց,
գոր ասացեալ է Տեառն Ներսէսի Հայոց Կա-
թողիկոսի.— Յիշեսցուք ի զիշերի...:

էջ 11.— Կարգ կանգնողիսց.— ԱԶ.
— Դատեա Տէր...:

էջ 24.— Թագաւորք ապաշխարութեան
— ԲԶ., ԱԶ.— Թագաւոր յաւիտեան...:

էջ 41.— Թագաւորք Մարտիրոսաց.—

ԱԶ.— Ձողորմութիւն զո Տէր արա ի մեզ...:

էջ 42.— Թագաւոր յաւիտեան.— ԱԶ.—
Բարեխաւսութեամբ սրբորց մարտիրոսացն
...:

էջ 53.— Ալեւուք գիշերային միառա-
ւում:

էջ 105.— Առաւաւտերգեր, Տէրումն
կան:

էջ 112.— ԴԶ, Ննջեցելոց.— Ի Հան-
դերձեալ նորոգման նորըստն չնորհարալ
զարկսեան զո Տէր...:

Մըշտապայծառ լուսով զարդարին երա-
մբ (ք)աջագահ դառուն...:

Երանաւէտ բարբառոյ զուժ Հանդիպել
բարեացող արժանացեալք լինին... և անխա-
նայն տանջանման որոշին յանընդհանրէ գեհ-
եանն. յայնրժամ թողութեան դիւ... —
Հմմտ. Թիւ 1140, Դ. Հատոր, էջ 224: Նաև
Ս. Վրդ. Ամատունի, Պարականոն Շարական.
Ներք, էջ 187-188:

էջ 117.— Հարցնափառեր ապաշխա-
րում:

էջ 140.—
Եկալք նոր ժողովուրդդ, որք ի Հեթանոսաց
ընծայեալք յորդէզբորութիւն առաքեցելոյն
ի Հաւրթ Թագաւորին յաւիտեանից, գերգս ե-
րից մանկանցն ընդ Հրեշտակըս զոչես-
ցուք, որ զազգս որդ...:

Աբրահամեան Հաւատովն լրցեալ, քաջ նա-
հատակքն ի Բաբելոն, ի մէջ Հընոցին որ-
պէս յառաջատի պարէին, մաղթելով առ
Հայրն երկնաւոր, վասն Աբրահամու սիրե-
լոյ զո, Տէր, մի ցրեբ զուխտըս զո:

Կամաւոր պատարագին Իսահակայ նախան-
ձաւոր զուով, եղականին եռանձնեայ, ի
վերայ կայծականց Հըրոյն ողջակիզեալք
ըզմարմինս, զովելով զմիդին Միածին,
վասն Իսահակայ ծառայի զո, Տէր, մի ի
բացէ առնեբ զողորմութիւնըս զո ի մէնջ:

Հրեշտակական տեսիլանն արժանացեալք որ-
պէս զԻսրայէլ, բանալով երկնից, տուն Աս-
տուծոյ ըզհընոցն վարկանէին, բարեբա-

նելով զՀոգին ճշմարիտ. վասն Իսրայէլի
ընտրելոյ զո, Տէր, մի մերժեբ բոցեղ յո-
ղորմութենէ զուժմէ:

Ի յայնրժամ Թագաւորն ըզպահանայր և նը-
ւարարանքն զաղարէին, և Հընոցն ը զո-
վանայր և քաջահաւատ մանկունքն զամե-
նայն արարածն յաւրհանրութիւն կոչե-
ին. աւրհնեցէք ամենայն զործբք Տեառն
ըզՏէր աւրհնեցէք և զոհացարուք, զի քաղ-
ցըր է, զի յաւիտեան է ողորմ նորայ:

էջ 161.— Կարգ ժամամտերո, շաշոյ:
Ութերորդ պարակն առաջին և վերջին
թերթերը արժատէն կարուած:

էջ 225.— շաշ. Միսիդիք. Ապաշխա-
րում:

էջ 229.— շաշո, Միսիդիք, Յարու-
քեան:

էջ 238.— Ստազագիք, Յիմանցն, շա-
շո:

էջ 243.— Կարգ, շաշոյ, Ալեւուք:

էջ 338.— Սրբասացութեան, Կարգաւ:

էջ 343.— Աւագ Սուրբ Աստուածմ...

էջ 344.— Զկնի սրբասացութեանն յա-
ռաջ բերեալ խորհրդոյն.— Մի ոք յերախա-
յից...:

էջ 347.—

Քրիստոս ի մէջ մեր յայտնեցաւ,
որ էն Աստուած աստ բազմեցաւ,

...

միասնական աստուածութեանն,
որում Հրեշտակք են սրբարան:

էջ 350-351ի միջի մէկ թերթ ինկած:

էջ 351.— Նրգ Բաշխման Սր. Խորհրդ-
դոյն.— Քս. պատարագեալ բաշխի ի միջի
մերում...:

էջ 359.— Տեառն Ներսէսի ասացեալ երգ
բաշխման Սր. Խորհրդոյն:

Մատիք առ Տէր և առէք ըզլոյս, ալե-
ւուք:

Բշ.— Լոյս ճշմարիտ և ճառագայթ
Հաւր, ծագումն և կնիք. . . — Հմմտ. Թիւ
1654, Ե. Հատոր, էջ 484:

էջ 365.— Խոնարհեցուք Հասարակաց:

էջ 388.— Աւագ Միսիդիք Ազուհացիցն:

էջ 397.— Սյոնագիք Ազուհացիցն:

էջ 402.— Փռանք Խոն. Կիրակիտից:

էջ 481.— Միսիդիք Մնընդի Այ. մերո:

էջ 484.— Միսիդիք Թարուքեան Տեա-
նըն:

էջ 492-493ի միջև կը պակսի իմ պրա-
կին վերջին թերթը:

էջ 501.— Միսիդիք Ապաշխարու-
քեան:

էջ 513.— Ուղղիցիք միառարմուն:

ԱԶ.— Մաստնա, [Գրածն], խոսողն,
Ձաղն, Մամկոնն, — Հիւանդն, Գուսան, Հո-
ռոմ], Զուլան[ահ], Փորակ, աւելի, աւելի:

ԱԿ.— Գոուղն, [ճիւնայ], Եկեղ, Քնքա-
կըն, Գոննակն, Զորուկն, Ծոյց[իւն], Զահրի-
կըն, աւելի, աւելի Տար[ոնցի]:

ԲԶ.— Կատուն, Զորէքալն, Արծիւն,
Ձաղն, Հոյիւ, [Լալկան], Զիտ Անձեղ, [Աւ]ե-
լի:

ԲԿ.— Շնորհազարդ, խարուսիկ Հա-
րնցին, Մեղուն, [Սուրբ Նշանեցին], Կարմիր
Վան, Ուղտն, Կողեռն:

ԳԶ.— Զոնտողն, Տաւադաւապն,
[Գալ], Ձաղն, Սալլն, [Առ]եղն, Արջն, Ձա-
ղըն:

էջ 538—539ի միջև ինկած մէկ թերթ:

ԳԿ.— Տարածումն, խղիւղն, Մատն,
Իսկը, Հաւատորն, Թունեղն, Լալկանն, Թի-
կըն?, Գարբի ճմուռն?, Մակեղոն Կարան,
Գարբի, Միքայէլ, աւելի, աւելի, աւելի:

ԴԶ.— Թնվարն, [Փողն], Դարբինն, Աշ-
կերտն, Տեղատն, Այսաւր մտան[ի], Շնորհ
աղ, Ձաղն, Սոսկացան, աւելի:

ԴԿ.— Աղալանքն, Աւաղ Ուրբաթ, Կա-
ղըն, Կիրակ Երէջ, Սարկաւաղն, Ճիւղոն,
Ձաղն, Փողն, Թագ, [Գալ]ուտ, Խաչի:

էջ 562էն յետոյ կը տեսնուին արձատ-
ները՝ կտրուած երկու թերթերու:

Մանր յիշատակագրութիւնք.—

1.— էջ 94, ստորին լուսանցքին, մա-
լած, եղծուած.— Զսուտանուն տու[ր]
կըն. [յիշեցէք] ի Քա. և Ած. զձեղ յիշէ:

2.— էջ 242, վարը.— Ով սրբազան քա-
հանայք, յիշեցէք ի սուրբ աղաւթս ձեռք, զըս-
տացող տառիս, և զգոյնմեղ զրիչս և Ած.
զձեղ:

3.— էջ 343, ստորոտը.— Եւ գրչիս տը-
ւ ստացողիս տը. ջնջէ Ած. դինք?:

2431

ԽԱԶԳԻՐՔ — ԿԱՑՐԴԱՐԱՆ

Յիպալյ վամբ

ՊԿԳ = 1414

ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ.—

Ծաւալ 12×8×4: էջ 436: Պրակք ԺԳ+
Է: Հանգամանք հաղի թէ բաւարար. զնաս-
ուած որդերէ. սկիզբը թերի: Թուղթ ինկ-
եալ: Գրիչք՝ Առաջին մասին՝ Գրիգոր. երկ-
րորդ մասին Մկրտիչ՝ աշակերտ Թումայ կը-
րօնաւորի: Գրուածին՝ խորագրերն են, սկզբ-
նաւորները և զլիստատուրը կարմիր, մնացեա-
լը սև մեկնանով, միասին, 17 տող: Բոլոր-
դիր, Խաղաղութիւն ճոխ, Կարմրաներկ խո-
րանարարէ իւր սարօք, էջ 263: Կաշեկաղմ
տախտակեայ դրուածազարդ, հինցած: Պահ-
պանակ մազաղաթեայ վերջը մէկ թերթ, կի-
սակտուր մասն Աւետարանի: Ստացող՝ Մը-
կրտիչ Քահանայ, որդի Թոհաննէս Քահանա-
յի:

Ա.— Խ Ա Ջ Գ Ի Ր Ք.— 17

էջ 1.— ...— ԱԶ.— Թագաւոր յախտ-
եան.— Բարեխաւսութեամբ սրբորոց մարտի-
րոսաց...:

էջ 9.— Կարգ գիշերութեան արիւնաց
...:

էջ 16-17ի միջև թերթ ինկած:
էջ 29.— Առաւանտերգեր կարգաւ ի փա-
ռոս Աստուծոյ:

էջ 38.— ԱԶ.— Հարցմափառեր Ապաշ-
խարութեան:

էջ 66.— Ժամամտեր Կարգաւ:
էջ 104.— Ճաշոյ Մեսեղիք Պահոց:

էջ 114.— Կարգ Ճաշ Արիւնաց:
էջ 163.— Սրբասաց(ե)ութիւնը Կար-

գաւ:

էջ 166.— Խոնարհեցում Ազուհացիցն:
 էջ 179.— Սկսած Փռնեքայ:
 էջ 199.— Մեծեղիք Ծերմոնեան Տեառն
 Այ. մերս:

էջ 219.— Աւագ Մեծեղիք Ազուհացիցն:
 էջ 224.— Ուղիցիք կարգաւ ի փառս
 Այ.:

ԱԶ.— Գղած, Մաստնակ, Ռասող,
 Մամկոն, Զադն, Հիւանդ, Հոռոմ, Զուլ-
 հակ, Փորակ, Աւելորդ, Աւ., Աւ.:

ԱԿ.— Գոռու, Յիւսայ, Եկեղ., [Գնք]-
 չակ, Գոննակ, Վոգտատէ, Մոյցիցն, Աւել.,
 Աւ.:

ԶԲ.— Կատուն, Զորեքաշ, Արծիւ, Զա-
 դրն, Հոյիւ, Լալկան, Անձեղ, Աւ.:

ԲԿ.— Տանուտրակ, Հարձին, Մեղու,
 Սր. Նշանեցի, Կարժիր Վանեցի, Ուղտ, Կո-
 դեռն Աւ.:

ԶԳ.— Զոճտող, Գայլն, Զադն, Սայլ,
 Տաւադաւադ, Արջ, Առեղ, Աւ.:

ԳԿ.— Տարածուն, ինչեկի, Մատն, Ա-
 ուսաւորդ, Հաւատուր, Յաննեղ, Յետքաշ,
 Գոյնիկ, Գարբիէլ, Կաքաւ, Աւ.:

ԶԴ.— Ռահմար, Փողն, Դարբին, Այ-
 կերտ, Այսաւր մտանէ, Աւ. Մերոն Աւ.:

ԴԿ.— ՊԷ. Աւագ Ուր. Աղայ., Կադն,
 Կերակոս, Սարկաւադ, Ճչող, —, Փողն,
 Թաղորն, —, Խաշի, —:

էջ 253.— Զկնի Սրբասացութեան յա-
 ռաք բերել Սր. Խորհուրդն.— Մի ոք յերա-
 խայից...:

էջ 257.— Տեառն Ներսեսի ասացեալ
 մաղթամբ.— Բշ.— Մատիք առ Տէր և առէք
 բոլորս...:

Բ.— Կ Ա Յ Բ Դ Ա Բ Ա Ն.— 2

էջ 263.— Կացուրդ Ծերմոնեան Տեառն
 մերայ Յիսուսի.— Հաւատամբ ի Հայր...:

էջ 274.— Սըրբուհի Մարիամ, անապա-
 կան տաճար...:

Հիւթական եղական... բղձուր ստու-
 ռածութեանդ յորովանի յաւ կրեցեր...:
 — Հմմտ. Հայ Գրողներ, 1971, Երուսաղէմ,
 էջ 117-8:

էջ 281.— Կացուրդ Փռնմամ Աստուա-
 ծածնի.— Այսաւր բաղմութիւնք առաքելոց
 ...:

էջ 305.— Կացուրդ Եկեղեցոյ.— Ան-
 պատում է բանին...:

էջ 317.— Կացուրդ Խաշի Է.— Ռաշ կան-
 գրեւելով ի Գողգոթա...:

էջ 335.— Կացուրդ Համբարտեան.— Ա-
 շա մերձեցաւ որ պահանջէ յինչն բղձուր իմ
 ...:

էջ 350-351ի մէջ կտրուած մէկ թերթ:

էջ 351.— Կացուրդ Յովանու ասա.—
 Կարապետականը ը շորհաց...:

էջ 353.— Կացուրդ Տեառնընդառաջին.
 — Այսաւր գորով ի տաճարն...:

էջ 356.— Կացուրդ Քառասնիցն.— ԸԶ.
 Հրաշափառ բղձուր...:

էջ 373.— Անքաժանելի և բահմադոյ Է-
 րրորդութեանդ համաձայնեալ ընդ դաւրս
 երկնից փառս մատուցանեմք...:

էջ 375.— Կացուրդ Ղազարու.— Եկեա-
 լորդ ի Բեթանիա...:

էջ 378-379ի մէջ ինկած մէկ թերթ:

էջ 400.— Կացուրդ Հոգոյ [Գալստեան]
 — Ի Հայրաշարժ յաղբերէն առաքեցաւ իր-
 տակ ճշմարտութեան...:

էջ 406.— Կացուրդ Սոնփամասի Նախ.:
 — Սոնփան բղձուր անքաժանեմք...:

էջ 425-436, տարբեր թանաք և գրչու-
 թիւն:

էջ 425.— Այսաւր ահաւոր ձայն որոտ-
 ման...:

էջ 427.— Վարդանանց.— Յաշարարհա-
 կան ի ճակատամարտին...:

էջ 429.— Գրեկորի.— Գրեկոր Սուրբ
 Քահանայապետ...:

էջ 436.— Բուսայիդի Է.— Տէր ողորմ-
 եա...:

Մամր յիշատակագրութիւնք Գրչի.—

1.— էջ 65, ստորոտը.— Զուտ զրի:
 Գրեկ. յեկեցէք ի Գա. և զձեռոց մեր:

2.— էջ 186-187, ստորին լուսանցքին,
 տարբեր թանաքով.— Գա. Ած. քո սր. մար-
 զարէիցդ և առաքել[ոց] և մարտիր[ոսաց]
 դասակից արայ զՊորոսի Հոգին:

Վուսանցագրութիւն Գրչի. ստորին լու-
 սանցքներուն, էջ 228-245.

էջ 228.— Ուղեբայր, զսէր և զերկիղ բը-
 նութիւն արայ քեզ, զի այնիւ զարդարես և

րերկրիս: Ո սիրելի, թե ուղև ուր ամենայն առաքինութեանց գերիվերոյ լինել, ուրացիր զանձոտ: Ո թե զաղբոսս ընկայցիս՝ դիւրաւ Հասանես անանց պտակին:

Ի միայնականացս Հնազանդեաւ եղբայրսիրութեամբ, և անախատ առնուս զոր և ցանկաս, և թե սրտառու: Խոստովանութեան Հանդիպիս՝ անմարմնացար և երանելի եղևր:

Ոհ, եթե սովորութեամբ ի զիշերի արտասուայից աղաւթեցես՝ Հրեշտակացար ի մարմնի: Եւ երբ ի յայն արուամն Հասանես, զոր և Հայցես առնուս: Աղաւթ խնդրեաւ և ինձ թողութիւն, զի և ես աղաղակեմ զհետ ձեր, որպէս կիին երանելին, տուք զփրանս աղաթից. ոհ թէ զանց առնեք սոյմածիս, Ած. ողորմեա իւր Հողւ:

Յիշատակարամ Գրչի.— 1414

Էջ 117.— Փառք ամենասուրբ Երրորդութեանն Հօր և Որդոյ և Հոգոյն Սրբոյ, Որ ետ զաւրութիւն տկարիս Հասանել ի վերջ Կցրր:

Ղարանիս, ի Վանքս Յիպեա, ընդ Հոյանեասուրբ Կաթուղիկէիս Սր. Ստեփանոսի, և Վասիլ Թաղաւորի Սր. Նշանիս, ձեռամբ յողնամեղ և անաբնատ զըշի Մկրտչի: Ի խնդրոսրբանեալ քահանայի Մկրտչի, ի վայելուս մըն անձին իւրոյ, և յիշատակ ծնողաց իւրոց,

Արդ աղաւթք զամենինսեան, որք օկտիք ի սմանկ կամ զաղափարէք՝ յիշեցէք ի սուրբ յաղօթս ձեր, զհայրն իւր զՅոհաննէս քահանայ, զփոխեցեալն առ Քս., և թողութիւն Հայեցէք ձեռն. և զեղբարսն իւր զՄոսէս և զԼազարն: Եւ որ զԱստուած ողորմին ասէ, Աստուած իւրն ողորմեսցի ամէն, Եւ զուսուցիւն իմ զԹումայ Կրօնաւորն յիշեցէք ի Քրիստոս: Ի թղին ՊԿԳ:

Այլ և օրինակիս շնորհողի, Յովաննէս սրբանեալ քահանայի, Աստուածն ամենայնի պարպէէ նմա զիւր արքայութիւնն, իւրն և ծնողաց իւրոց ամէն, Եւ ծաղկեալ զաւակն իւր ընդ երկայն աւուրս առնէ Աստուած ամէն և եղիցի:

2432

Մ Ա Ն Ի Ռ Ի Ս Մ Ո Ի Ն Ք.— 2

ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ.—

Ծաւալ 12.5×9×2: Էջ 234: Հանգամանք Համարեա բաւարար. յուսանցքները ցեցահար. նորոգութիւն կրած: Թուղթ Հասարակ: Գրութիւն՝ խորագրերները և զվատառերը կարմիր, սկզբնատորոգէն ումանք կապոյտ, մնացեալը սև մեյանով, միասին, 14 տող: Բոլորգիր կանոնաւոր: Ողորդութիւն բաւական ճոխ: Կաշեկազմ խաւարտեալ զծաղաբոյ:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ.—

Էջ 1.— Յիշեսցուք ի գիշերի...

Էջ 6-7ի մէջն ինկած մէկ թերթ:

Էջ 12.— Կամնագլխի կարգաւ:

Էջ 49.— Թագաւոր Ապաշխարութեան:

Էջ 75.— Թագաւոր Մարտիրոսաց:

Էջ 90. գատարկ:

Էջ 91.— Այստեղ դասի հրեշտակացն...

Էջ 95.— [Այլաւա]:

Էջ 182, գատարկ:

Էջ 186.— Հաւատամք ի մի Ած. ...:

Էջ 195.— Բաղմութիւնը Հրեշտակաց

...

Էջ 223.— Քս. պատարագեալ բաշխի...

Էջ 230.— Բուսայիդի.— Տէր ողորմեա

...

Էջ 231-233, նորագիր.— Բարձր առ-

նեմ դեղ Տէր...

Էջ 234, գատարկ:

2433

Մ Ա Ն Ր Ո Ւ Ս Մ Ո Ւ Ն Ք. — 3

Ս. Լուսաւորչի Ամապատ

ՊԿՁ = 1417

ԼԿԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ. —

Մաւալ 9.5×6.5×5: Էջք 562: Հանգա-
մանք ոչ բաւարար. զնառւած ցեցերէ:
Թուղթ կոկեալ: Գրիչ՝ Տիրատուր Արեղայ:
Գրութիւն՝ խորագրեմբը, զխատառերը և
սակաւ սկզբնատողեր կարմիր, մնացեալը սև
մեկանով, միասիւն, 13, 12 տող: Բոլորգիր
վարժ: Խաղաղութիւն ճոխ: Ջարդապիր և
լուսանցադարձ բնդհանրապէս կարմրաներկ:
Կաշկեղծ տախտակեայ դրոշմադարձ: Պաշ-
պանակ մագաղաթեայ սկիզբը և վերջը եր-
կուական թերթ, անկիւնաւոր փոքր երկա-
թազիր, կրօնական բովանդակութեամբ: ԸՍ-
տացող՝ Սարգիս Արեղայ:

ԲՈՎԱՆԴԱՅՈՒԹԻՒՆ. —

Էջ 1. — Յիշատակեալ ի գրեթէ...
Էջ 10. — Կանգնուած ի կարգաւ:
Էջ 20-21. — միջև մէկ թերթ պակաս է:
Էջ 45. — Մուղալ. — Արարիչ իրաւանց և
արդարութեան, Ալէլուիա...
Էջ 65. — Թագաւորք Ապաշխաւ:
Էջ 95. — Թագաւորք Մարտիրոսաց:
Էջ 117. — Ալիշուք Գ[իշ]երութեան:
Էջ 165. — Իւզաքերից Աւետարալ[մա]ցմ:
Էջ 206. — Ժամատնոր կարգաւ:
Էջ 322. — Մեծնդիք ճաշա Պանոց:
Էջ 329. — Ստաղադիք ճաշա Յիմանց:
Էջ 333. — Ալիշուք ճաշա կարգաւ:
Էջ 365. — Սրբատուրութիւն կարգաւ:
Էջ 391. — Երկ բաշխման Սր. Խ. — Բս.
պատարագեալ...:

Էջ 409. — Խոնարհեց. Տէր դուներն քո
...:

Էջ 445. — Փառնոր տաւնից և Մարտիրո-
սաց:

Էջ 488. — Փառ Մըմնդի:

Էջ 507. — Մեծնդիք Մըմնդի:

Էջ 514. — Մեծնդիք Յարութեան:

Էջ 526. — Մեծնդիք Մարտիրոսաց:

Էջ 534. — [Ուղղից]իք միաշախտ:

ԱԶ. — Գզգած, Անմեղուն, Խաւարուն,
Ջազն, [Մ]ամկուն, Ջաշն, Հիւանդ, Գուա-
նակ, Հոռոմն, Ջուլակ, Փոքակ?:

Էջ 549. — Փարս[զ] և Տէր ո. գիշերոյ:

Էջ 562. — Խաղաղութիւն:

Մամր յիշատակագրութիւնք Գրչի. —

1. — Էջ 364, ստորոտը. — Ջոծող գրիս
զՏիրատուր յիշեալ:

2. — Էջ 533. — Ջոծադրաւոր սորա զՏի-
րատուր արեղա, աղաչեմ յիշել յաղաւթս:

Մեծ յիշատակարան Գրչի. — 1417

Էջ 204. — Արդ զընցաւ եղանակաւոր
տառս ի Սր. Անապատս առ ոտս Սր. Լուսա-
ւորչին և Սր. Կարապետին, և այլ սրբոցս որ
աստ կան, ձեռամբ բաղմայիւն և անարժան
կրանաւորի Տիրատուր արեալ:

Այլ և խոշորութեան և սխալանաց առ-
բայ անմեղադիր լերուք, զի այս է զիրս ա-
ռաջին, և ոչ ևթե գրող էի, այլ վասն աւրի-
նակին խիստ շտապեցայ և անիոյթ տրարի-
դի դարձնակն ի մեզ չէին տալ:

Ընդ նմին և զՍարգիս կուսակաւան արե-
ղայ, որ ետ գրել զսա յիշատակ իւր և ծնա-
ղաց իւրոց:

Ով եղբայր, անմեղ լերուք, զի մեծնա-
յին ժամանակ էր և Թանաքս և Թուխտս վա-
թար, և մեք խիստ աղքատ, և վասն կարեաց
աղքատութեանս մեր գրեցաք զսայ. աղաչեմ
յիշել յաղաւթս մեր:

Գրեցաւ սա թվ. ՊԿՁ. — Հմմտ. Լ. Ս.
Խաչիկեան, Յիշտ. Ժ. Դարի, Գ. Հատոր,
թիւ 459:

2434

Մ Ա Ն Ր Ո Ւ Ս Մ Ո Ւ Ն Ք.— 4

Դրագարկ

92 = 1321

ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ.—

Ծաւալ 12.5×8.5×5: էջը 474: Հանգա-
մանը լաւ ընդհանուր առմամբ. վերջին թեր-
թերը ցեցահար. նորոգութիւն կրած: Թուղթ
դեղնորակ: Գրիչ՝ Ստեփանոս Երկայն: Գր-
րութիւն՝ խորագրերները և զլխատառերը
կարծիք, սակաւ սկզբնատողեր ոսկեգոյն,
մնացեալը սև մեկանով, միասին, 17 տող:
Բոլորգիր վարժ: խաղաղութիւն ճոխ. ար-
ժանի ընտելութեան: Գունաւոր ոսկեխառն դար-
դազիւր, լուսանցադարձ և զլխադարձ ըստ
պարզային: Կաշեկազմ խաւաքարտեայ
քանդակադրոշմ: Ստացող՝ Սմբատ Սարկա-
ւազ:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ.—

էջ 1, դատարկ, զծածուած:
էջ 2.— Փառք Հաւր...:
էջ 3.— Յիւնսցուք ի գիշերի...:
էջ 8.— Կարգ Կամովնագլխոյ:
էջ 18.— Թագաւորք Ապաշխարութեամբ:
էջ 49.— Ալիւլա Գիշերային, Յարու...:
էջ 84.— Կիւրակէի Եղաբերից Ա...:
էջ 87.— Առաւաւտերգեր Կարգաւ:
էջ 104.— Ժամամտեր Կարգաւ:
էջ 165.— Գովինայի Յիմանց ձաշոյ:
էջ 166.— Մեսեդիք ձաշոյ Պառնոց:
էջ 170.— Մեսեդիք Յարութեամբ ձաշոյ:
էջ 177.— Ստաղոգիք Յիմանց ձաշոյ:
էջ 181.— ձաշոյ Ալիւլա միանաւաւ:
էջ 253.— Սրբասացութեան կարգաւ:
էջ 259.— Ջկնի սրբասացութեամբ յառաջ
բերել Սր. Խորհրդոյն.— Մի ոք յերախայից
...:

էջ 264.— Մազթ)անք ստորակայիցս
առ Սր. Երազդուքիւն.— Հայր երկնաւոր
...:

էջ 268.— Երգ բաշխման Սր. Խոր.—
Քս. պատարագեալ...:

էջ 270.— Տեառն Ներսէսի ասացեալ

Երգ Բաշխման Սր. Խորհրդոյն.— Մատիք
առ Տէր...:

էջ 277.— Խոնարհեցուք Ազուհացիցն:

էջ 296.— Ուղիցիք Ազուհացից:

էջ 298.— Ստաղոգիք Ազուհացից:

էջ 301.— Խոնարհեցուք Խասարակաց:

էջ 306-307ի միջև ինկած մէկ թերթ:

էջ 325.— Երեւք Սր. Ժողովոյն.— Վա-

սըն որոյ և մեք...:

էջ 335.— Տաւմից Տէրմաւկամաց:

էջ 339.— Մեսեդիք Եմնդեան Տեառն
Յի. Քի.:

էջ 375.— Ուղիցիք կարգաւ:

ԱՁ.— Գրգած, Երեցկիւն, խաւաղ, Զա-
դըն, Մամկոն, Զադն, Հիւսնդ, Գունեակ,
Հոռոմ, Զուլհակ, Փորակն:

ԱԿ.— Գոռու, Յիւսայ, Եկեղ., Քնքա-
կըն, Գոճնակ, Աղաւնէկ, Ծովցիւն, Զահրիկ:

ԲՁ.— Կատու, Զորէքաւ, Արծիւն, Զա-
դըն, Հովիւն, Լալիւն, Անձեղն:

ԲԿ.— Ենորհադարդ, Հաւրցիւն, Մե-
ղուն, Սր. Նշանեցի, Կարմիր Վանեցի, Ուղ-
տըն:

ԳՁ.— Զոճտողն, Գալլն, Զադն, Տաւպ.
ուսպայն, Սալլն, Առեղն, Արջն:

ԳԿ.— Տարածուան, Խեղեփ, Մատն, Ա-
ռօտերգ, Հաւատովոր, Յանեղն, Յետքաշ,
Գոյնիւն, Գարբիէլ:

ԴՁ.— Ռահմար, Փողն, Դարբին, Աշ-
կերտն, Տօկատ, Այսօր մատնէ:

ԴԿ.— Աղաչանք, Կադն, Կիրակոս Էրէց,
Սարկօպ, Զոդն, Զադն, Փողն, Թագվորն,
Գալտո., Խաշի:

էջ 420-421ի միջև ինկած մէկ թերթ:

էջ 424.— Յետի հետեակ:

էջ 428.— Աւաջի Կանոնգլուխ:

էջ 436.— Կց.— Աւաջի հետեակ:

էջ 439.— Յետի կանոնգլուխ.— Առ որս
անպատու է բանըն...:

Էջ 446.— Յետի շարական.— Անճառելի տընաւրէնութիւնը քո Բրիտանոս...:

Էջ 451.— Ապրիցունի ալէլուի.— Այսաւ բազմութիւնը առաքելոցն...:

Էջ 455.— Մփ.— Պորա[ն] և առադաստ յաւրինեցաւ...:

Էջ 458.— Ող. Կց.— Աստուածածին տաճար անբճեռագործ...:

Էջ 461.— Տ. փ.— Ուրախ լիւր և մայր Տեառն...:

Էջ 465.— Կաց[ու]րդ յերթալմ ար[ի]ն-նիլ գըւրմ.— Յաստուածընկալ յայդէս եկալէ երթիցուք աւրհնութեամբ ի Հոսանսըն Յորդանանու, զի ըզնորա զըւրն, որպէս ծընընդանն զխանձարուրն, արկաւ արարիչն ամենայնի...:

Մամբ յիշատակագրութիւնմ Գրչի.—

1.— Էջ 103, ստորոտը.— Ստացողի առաւ և աշխատողի ողորմեցի Գ. ԱՅ.:

2.— Էջ 180, ստորոտը.— Ձմեղաւոր Հոլըս Ստե. յիշեալ ի Տէր:

3.— Էջ 276, ստորոտը.— Ձմեղաւոր Հոլըս Ստեփ. յեր. յիշեցէ ի մեղաց թողութիւն և ԱՅ. դմեղ յիշէ:

4.— Էջ 374, ստորոտը.— Չստացաւդ տետրակիս զՍրմբատ սրկ. և զծնաւդս նորա յիշեցէ ի Տէր:

5.— Էջ 464, ստորոտը.— Սր. Աստուածածին բարեխաւսութեամբ ողորմեա Գ. ԱՅ. մեղապարտ գրչին Ստեփ.:

Մեծ յիշատակարան Գրչի.— 1321

Էջ 471.— Փառք և գոհութիւն և երկըրպագութիւն անբաժանելի և միասնական Սր. երբորդութեանն յաւիտեանս յաւիտենից ամէն:

Յամի և Թն [Հ]արիւրերորդի, և Թան[ա]նի երբորդի, մեծի թուականութեանն Հայոց զրեցաւ եղանակաւոր տառս, որ կոչի Մանրուսումն, ի դերահռչակ Սր. Ուխտո Դրազարկ, ընդ Հովանեաւ Սր. Աստուածածնիս և այլ բազմաաւաք և սքանչելի սրբոցս որք աստ. ի Թաղաւորութեան Լևոնի զեռարոյս պատանեկի, որդւոյ Աւնի, և ի Հայրապետութեան տէր Կոստանդեա Կեսարացւոյ, ձեռամբ մեղաքաւալ և անարհեստ գրչի րԱ.

տեփ. յերկա[յնի]: Ի խնդրոյ պատուական և առաքինի սրկ. Սմբատին:

Աբդ. զրե[ցա]ւ սա [մե]ծաւ աշխատանաւք, ի լաւ և յընտիր աւրինակաց, որպէս և առաւ յայտնի է ստոյլ զիտողաց: Արդ աղանձմբ կամ աւրինակաւ, յիշել աղաւթիւք և սրտի մտաւք ի մեղաց թողութիւն գյառաջ աացեալ սրկ. Սմբատ և զծնաւդս նորա, նաև զողորմելի և զխաւարեալ մեղաւք Ստեփ. սուտանուն զրչակ, և զծնողս մեր. և որ յիշէր զմեկ յիշեալ լիցի[ք] դուք ի ն[ոյն] ողորմած արար[չէն], նմա փա[ռք] յաւիտեանս ամէն:

Մամբ յիշատակագրութիւնմ Ծաղկողի.—

Էջ 48, վարը, բոլորգիր.— Ոհ զմեղաւոր Հոլս և անարժան սուտանուն քահ. զՍարգիս, և զանգուցեալ Հայրն իմ Գրիգոր քահ. և զծն. իմ՝ աղականաւք իմովք, որ ծաղկով և ոսկով զարդարեցի զսայ. աղանձմ յիշել ի Տէր Յո. և որ յիշէ՝ յիշեալ լիցի ամէն:

Յետմագոյն յիշատակագրութիւնմ.

Ա.— Մեծի Աստուածատու Եպիսկոպոսի.— 1589

Էջ 2, մէջտեղը, բոլորգիր.— Ձմեղապարտ անպիտան զծողակս՝ զՄըշեցի Աստուածատուր եպիսկոպոսն, յիշեցէ ի Տէր, և դուք յիշեալ լիցիք: Ա՛լ, սեպտեմբեր ամսոյ Ի՛ր, գրեցաւ խաչի աթորաց, օրն Դի:

Բ.— Նուիրատու տէր Մովսէսի.—

1.— Էջ 48-49, ստորին լուսանցքին, գունաթափ թանաքով, բոլորգիր, ինչպէս և յաջորդները.— Հրեշտակապետացն է գիրգս, որ յերուսաղէմ, ի տէր Մովսէսէ:

2.— Էջ 104-105.— Հրեշտակապետացն է որ յերուսաղէմ, ի տէր Մովսէսէ:

3.— Էջ 180-181.— Հրեշտակապետացն է տերտս ի տէր Մոս. Անիծեալ՝ որ դողանայ:

4.— Էջ 338, վարը.— Հրեշտակապետացն է գիրգս, Միքայէի Ե. Գարբիւի, որ յԵրուսաղէմ: Անիծած այնպիսին, որ զողանա կամ առանձին իր սեփականէ:

5.— Էջ 472-473.— [Հ]րեշտակապետացն է որ յերուսաղէմ:

2435

Ս Ա Ն Ր Ո Ւ Ս Մ Ո Ւ Ն Ք.— 5

Տեղի

ՊԾԲ = 1403

ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ.—

Ծաւալ 11.5×8.5×3: Էջ 286: Պրակթ
Զ—ԺԸ: Հանգամանք բաւարար. նորոգու-
թիւն կրած, կազմի ժամանակ կարգ մը թեր-
թեր սխալ զետեղուած. լուսանցքները մա-
սամբ ցնցաւար: Թուղթ գորշորակ: Գրիչ՝
Գէորգ Երէց: Գրութիւն՝ խորագիրները և
գլխատառերը կարմիր, մնացեալը սև մելա-
նով, միասին, 17 տող, Բոլորգիր: Պաշտո-
նութիւն ճոխ: Կարմիր կապոյտ զարդագիր,
լուսանցազարդ և գլխազարդ ըստ պատշաճի:
Կապակազմ տախտակեայ դրոշմազարդ: Պաշ-
տանակ մազաղաթեայ սկիզբը և վերջը եր-
կուական թերթ, աղուր երկաթադիր, մասն
Յովհաննու Աւետարանին, Դատարկ թուղթ
սկիզբը մէկ թերթ:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ.—

Էջ 1.— Ժամամտեր կարգաւ:
Էջ 19-20, կազմի ժամանակ սխալ դըր-
ուած է էջ 18-21-ի միջև:
Էջ 65.— Գովեայի ճաշոյ Յիմանցմ:
Էջ 82.— Կարգ Ալեյուաց ճաշոյ:
Էջ 149.— Ստազագիւ Աղուեացիցի:
Էջ 161.— Խոնարիեցու Լասարակաց:
Էջ 166.— Փառեր Տաւնից և Մարտիրո-
սաց:
Էջ 176.— Մեսեդիւ Մարտիրոսաց:
Էջ 189.— Մեսեդիւ Մանգիւս Տաւն:
Էջ 196-197-ի միջև կտրուած մէկ թերթ:
Էջ 203.— Մեսեդիւ Պաշոյ:
Էջ 214.— Գրածն, Մատենակ, Պաշոյ,
Ձաղն, Մամկոն, Ձաղն:
Էջ 217.— Աւ. Եւ.— Լուսացայ սրբու-
թեամբ ըզձեռս իմ...:
Էջ 218.— Աւ. Ուրբ.— Ետուն ի կերա-
կուր...:
Էջ 220.— Ուղիցի Միքայիմու.— ԱՁ.

— Հիւանդ, Գուսնակ, Հոռոմ, Զուլահակ,
Փորակ:

Էջ 223.— ԱԿ.— Գոռուց, Յինայն, Գրն-
քուշ, Գոննակ, Աղաւնեկ, Մովսին, Զահրիկ,
Էջ 249.— ԴԿ.— Կաղն, Կերակոս Երէց,
Թազուր:

Էջ 252.— Քարագ և Տէր ոգորմեայ Գի-
շեր.:

Էջ 251—254, կազմի ժամանակ սխալ
դրուած է էջ 250-255-ի միջև:

Էջ 255.— Սարկաւաղ, Ժիւղ, Զառն,
Փողն:

Էջ 258.— ԱՁ, Կերակատի.— խոնարհե-
ցոյ Տէր գունկըն ք...:

Էջ 286-286, դատարկ:

Յիշատակարան Գրչի.— 1403

1.— Էջ 254, վարը, բոլորգիր անհարթ.
— Գրեցաւ գիրքս որ կոչի Մանրուսույն, ձե-
ռամբ մեղապարտ և անարհեստ դոնդիս՝ Գէ-
որգ երիցու, ի թվ. ՊԾԲ:
Ի ժամանակս յոյժ անբարի,
որ եկեղեցիքն աւեր լինի,
Հուլիսով և չար պատահմանի,
որոյ Թամուր անուն կոչի,
զմեզ արար ողորմելի,
ծաղր և ալպըն կատակի,
գրացեաց և թշնամույն և ամ. Հանուրց սղպի,
զոր Տէր Յիսուս ալ Հօր բանի,
մեզ վերստին իւր քաղցրութեամբն ողոր-
մեացի,
Հայցմամբ մաւր լշարունակութիւնը կը սլակ-
ոի. յաջորդ թերթը ուրիշ քան էլ:
2.— Էջ 262, ստորոտը.— Զմեղուցեայ
անձնս յիշեա, ո՞ր եղբայր իմ ի Քս., զԳէորգ
եր.:

2436

ՄԱՆՐՈՒՍՄՈՒՆՔ.— 6

փերուծ, Խալիլա

2Մ = 1301

ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ.—

Ծաւալ 11×7.5×4: էջ 418: Հանդա-
մանք լաւ ընդհանուր առժամբ, աղտոտուած
հեռութենէ և գործածութենէ: Նորոգութիւն
կրած: Մաղաղաթ կոկեալ: Գրէ՛՛ Տիմոթ
Քաւանայ, Գրութիւն՝ խորագիրները, զլիա-
տառերը, և տեղտեղ սկզբնատողերը կարծիք,
մնացեալը սև մելանով, միասին, 15 տող:
Բոլորգիր վարժ: Քաղաղութիւն ճոխ: Սըր-
ճադոյն դարձադիր և լուսանցադարձ ըստ
պատշաճի: Նոյնպէս սակաւ գլխադարձեր:
Կաշեկազմ տախտակեայ դրոշմադարձ:

ԲՈՎԱՆԴԱՅՈՒԹԻՒՆ.—

էջ 1-4, տարբեր մաղաղաթ, 1 և 3 դա-
տարկ: էջ 2, գունաւոր մանրանկար՝ Երկր-
պագութիւն Մոդուց, էջ 4, Յս. խաչափայտը
ուսին, թուի խաչական արուեստի ոճով:

էջ 5-10, թուղթ:

էջ 5-6, դատարկ:

էջ 7.— Ամենակալ ես...:

էջ 8.— Նոր յիշատակագրութիւն:

էջ 9-10, բոլորգիր, մանր կտորներ:

էջ 11-14, տարբեր մաղաղաթ և դրշու-
թիւն:էջ 11, կարծիք կապոյտ խորանադարձի
մէջ, բոլորգիր անհարթ.— Երգ Յաղագս
հրեման գիշերայ:

էջ 14.— Անբաժանելի...:

էջ 14-15ի միջև կան կտրուած թերթե-
րու արժաններ:

էջ 15.— Զարթիք ընդ (զուարթ) թուն...:

էջ 18.— Կամոմզիլներ կարգաւ:

էջ 32.— Թագաւորք Ապաշխարու...:

էջ 49.— Թագաւորք Մարտիրոսաց:

էջ 62.— Կարգ Գիշերաւթեան Ալիմուաց:

էջ 97.— Առաւաւտիքներ Պանոց:

էջ 111.— Հարցնափառեր ապաշխարու-
թեան:

էջ 146.— Կարգ շաշա ժամամտերա:

էջ 199.— Ճաշայ Մեսեդիք պահաց:

էջ 209.— Ստողգիք Յիմանց շաշայ:

էջ 212.— Ալիմուք Ճաշայ կարգաւ:

էջ 281.— Սրբասացութեան կարգաւ:

էջ 292.— Ազաթք տէրումալեան եղա-
մալաւ:էջ 295.— Տեառն Ներսիսի ասացեալ երգ
բաշխման:էջ 299.— Երգ գեմի ճաշակման խորհր-
[դ]այն:

էջ 300.— Խմանքեցու աղմուկացիմ:

էջ 320.— Փառեր Սրբաց Մարտիրոսաց:

էջ 346.— Մեսեդիք Եմընդեան Տեառն:

էջ 350.— Մեսեդիք Յարութեան Տեա-
ռն:էջ 358.— Մեսեդիք Սրբաց Մարտիրո-
սաց:էջ 382.— Ուղիցիք կարգաւ Ի փառս
Այ.:Աջ.— Գրած, Մաստնակն, Իրիցկին,
Քաւաւղն, Զագն, Մամկոն, Զագ, Հիւանդ,
Գունանկ, Հոռոմ, Զուլանակ, Փորակն:Այ.— Գրողակ, Յինայն, Եկ., Քնքա-
կըն, Գոճնակ, Զորուկ, Մովցին, Զահրիկ:Գկ.— Տարածու., Քեղեփ, ... Գաբ-
րիէլ, Ճմուռն:Դձ.— Ռանվար, Փող, Դարբին, Զագն,
Տուկատ, Այսաւր մտանէ:Դկ.— Աղաշանք, Կաղ, Կիրակոս Ե.,
Սարկաւ., Ճշող:էջ 416-417ի միջև թերթ ինկած: Վեր-
ջին պրակը թերթ է, չորս թերթ միայն մնա-
ցած է:

Յիշատակարան Գրչի.— 1301

էջ 418, վարը.— Գրեցաւ եղանակաւոր
մատենան, Ի թու. Հայոց 2Մ, յիսուխաւոց
աշխարհիս, Ի Քաղաքիս որ կոչի Փերուծ, ընդ

Հովանեաւ Սր. Աւետարանչի Մաթէոսի, ձեռամբ յղանակեց և անարժան քահանայի Տիմոթի:

Յետմագոյն յիշատակագրութիւն.—

1881

Էջ 8. ժանկակողոյն թանաքով, շեղա-

դիր ժառուր.— Մագաղաթեալ, ևղանակաւ որ և ձեռագիր Ժամագիրքս, Ֆրոնզու Ս. Կարապետի Վանոյց միարան Աւաղ Սարկաւայ Տրց. Մնացականր Ս. Երուսաղէմի Հնութեան Թանգարանին յիշատակ գրկեց, ձեռամբ Ս. Երուսաղէմի միարան Աւաղ Սարկաւայ Տրց. Կարապետի.— 1881:

2437

Ժ Ո Ղ Ո Վ Ա Ծ Ո Յ

(ԺԱՄԱԳԻՐՔ — ԽԱՋԳԻՐՔ)

ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ.—

Մասայ 10×7.5×3: Էջք 352: Հանդաժանք լաւ. յուսանցքի ցեցաճարութիւն թեթեւ, Թուղթ հասարակ: Գրութիւն՝ խորագիրները, սկզբնատողերը և զլիսատառերը կարճիւր, մնացեալս սև մէյանով, միասին, 13 տող: Նոսք շեղադիր: Համառոտագրութիւնք սովորական: Խաղաղութիւն թեթեւ, Կարճագիծ դարգսողիւր, լուսանցաղաղ և զլիսագաղ մի քանի տեղ: Կաշիկաղմ տախտակեայ դրոշմագաղ: Պահպանակ մաղաղաթեայ սկիզբը և մերջը Երկուական թելթ, մասն երկաթադիր Աւետարանի:

ԲՈՎԱՆԴԱՅՈՒԹԻՒՆ.—

Էջ 1-2, գրչափորձ եայլն:
Էջ 3-4, դատարկ:
Էջ 5.— Երգ վտան առաւտուովմ պաշտումն ժամում.— Յիշեսցուք ի գիշերի...
Էջ 44.— Ալեյուֆ ծնընդեան Քրիստոսի:
Էջ 98, դատարկ:
Էջ 99.— Մեղեդիկ ծնընդեան ասէ:
Էջ 126.— Երգ եղիսկապատաց ասէ.— Ընտրեալը յԱստուծոյ ով երջանիկ սուրբ Հայրապետ...:
Էջ 129.— Որ ի Հօրէ առաքեցար...:
Էջ 167.— ԳԿ.— ձաշու շարակամ Յովակիմայ և ԱՅ.— Մառ կենաց տնկեալ յադին...:

Էջ 274.— Ալեյուֆ ամուր պահոց ասէ ձաշու գրգիմ գոթիճ պիտոյ է:

Էջ 297.— Սրբասացութիւն Աստուածածնի:

Էջ 311.— Մեսեդիկ Ծնընդեան:

Էջ 326, դատարկ:

Էջ 327.— Երգ Պատարագի ասէ.— Գառն Աստուծոյ գնեալ սրիտի. . . — Գ ա լ ու տ:

Էջ 329.— Երգ Պատարագի.— Գալարի ոգի իմ... — Գ ա ռ լ ու տ:

Էջ 331.— Երգ Պատարագի ասէ.— Գառն չոք փայլեալ... — Գ ա լ ու տ:

Էջ 333.— Երգ Սր. Ստեփաննոսի ասէ.— Կայիւր կանխեալ դէմ յանդիման. . . — Կ ա յ ծ ա կ Ե:

Էջ 335.— Երգ Յարութեան ասէ.— Գրիտոյ պրտակ դարձանալի... — Գ ա լ ու տ ի Ե:

Էջ 339.— Երգ Խաչելութեան Քրիստոսի.— Մարաեցաւ որպէս ըզմարդ Տէրն ի խաչին...:

Էջ 341.— Երգ Խաչի ասէ.— Հաւիկ մի պայծառ տեսի անըման...:

Էջ 342.— Երգ Խաչելութեան ասէ.— Գլխարացիւ քեզ փարէր... — Գ ա լ ու տ:

Էջ 344.— Երգ Խաչի.— Կամաւ իջեալ Աստուծն Բան... — Կ ա յ ծ ա կ:

Էջ 346.— Երգ Աստուածածնայ ասէ.— Սր. Աստուածածին...:

էջ 347. — Երգ Յարութեան. — Եկեալ
Մարիամ Մազադենացիէն...

էջ 349. — Երգ հագոց. — Ի ծովու լըրջի

...

էջ 350, տարբեր դրութիւն. — Որ ի վե-
րայ ճերօրէիցն հանգչիս...

էջ 352, դրամորձ հայն:

2438

ԽԱԶԳԻՐՔ — ՄԱՆՐՈՒՄՈՒՆՔ. — 19

(ԳՐԻԳՈՐ ԶՈՒՐՈՒԿԻ ՕՐԻՆԱԿԵՆ)

Այնք

2438 = 1328

ԿԵԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ. —

Մաւալ 12×8×4: Թերթ 237: Հանգա-
մանք շատ լաւ: Մազադաթ կոկեալ, Գրիշ,
Կարապետ: Գրութիւն՝ խորագիրները և զը-
խատուերը կարճիւր, սկզբնատողները ոսկե-
զոյն և կարճիւր, մնացեալը սև մելանով,
միասին, 16 տող: Բոլորգիր կանոնաւոր:
Քաղաքութիւն ճոխ, և քննութեան արժանի:
Գունաւոր, ոսկեխառն դարձազիր, լուսան-
ցազարդ և զլիսազարդ մեծ բաժանուցներու
սկիզբը: խորանազարդ իւր սարօք, Թղ. 3ա:
Լուսանցանկար՝ Կոյր ոմն, Թղ. 45բ: Կաշե-
կազմ տախտակեայ դրոշմադարձ, մասամբ
քակուած: Պահպանակ մազադաթեայ սկիզբը
մէկ Թերթ, վերջը երկու, համարեա դա-
տարկ: Ստացող՝ Մխիթար Կուսակարան քա-
հանայ:

ԲՈՎԱՆԴԱՅՈՒԹԻՒՆ. —

Թղ. 1, դատարկ:

Թղ. 2ա, քանի մը դրամորձ:

Թղ. 2բ, վերը մեծատառ կարճիւր. «Գը-
րեցաւ Թվին ԶՀէն: Վարը յիշատակարան
ծաղկողի, տես վերջը:

Թղ. 3ա. — Յիշատուք ի գիշերի:

Թղ. 5բ. — ԱԶ. — Կարգ Կանոնագլխաց
Մանրու:

Թղ. 12ա. — ԱԶ. — Թագաւորի Ապաշ-
խարութեան:

Թղ. 20ա. — Թագաւորի Մարտիրոսաց:

Թղ. 26բ. — ԱԶ. — Ալեւալ գիշերու-
թեան:

Թղ. 44ա. — Եղաբերից Աւետարանացն:

Թղ. 63ա. — Առանաւտերդեր Կարգաւ:

Թղ. 63ա. — Հարցմալիւն Ապաշխարու:

Թղ. 71բ. — Ճաշոյ ժամամտեր:

Թղ. 101ա. — Մեծեղիք Ճաշոյ Պահոց:

Թղ. 106ա. — Ստուգուգի Յիմանց:

Թղ. 107բ. — Ալեւալ Ճաշոյ:

Թղ. 144ա. — Սրբասացութեան Սրբոյ
Պատա:

Թղ. 154բ. — Լըցաք ի բարութեանց քոց
Տէր...:

Թղ. 155ա. — Խոմարիեցու Ազուհացի-
ցն:

Թղ. 163ա. — Մեծեղիք Ազուհացիցն:

Թղ. 166բ. — Ստուգուգի Ազուհացի:

Թղ. 167բ. — Մեծի Ուրբաթի գիշերն
առի. — Իշխանք ժողովեցան ի միասին...:

Թղ. 168ա. — Խոմարիեցու Հասարա-
կաց:

Թղ. 170ա. — ԱԶ. — Փռանք Մարտիրո-
սաց:

Թղ. 184բ. — Մեծեղիք Մննդի:

Թղ. 199բ. — Կարգ Ուղիցեաց միախա-
մու:

ԱԶ. — Գլած Երէց, Երէցկին մաստուն,
Քաւսողն, Ձազն, Մամկոն, Ձազն, Հիւանդ,
Գունակ, Հոռոմ, Զուլակ, Փորակ:

ԱԿ. — Գոռակ, Յիւսիս, Եկեղ., Գնքը-
լակ, Գոճակ, Վարդտատէք, Մովսի, Զա-
րիկ:

ԲԶ. — Կատուն, Զորեքալ, Արժիւն, Զա-
զըն, Հովիւն, Լակահն, Անձղն:

ԲԿ. — Շնորհազարդ, Հաւրճիկ, Մե-

ՀուՆ, ՍԲ. Նշանակիչ, Կարմիր Վանցի, Ուղ-

42.— Զաւենորդն, Գայլն, Զազն, Սայլն, Տաւարտաւսլայն, Արջն, Առեղն:

ԳԿ. — Տարած. Մծ. Եշ., Խեղդին, Մա-
տըն, Առաւտեբդ, Հաւատփորն, Յաւնեղն,
Յեղթայն, Դոնիկն, Գարբիէլ :

ԴՁ.— Ռահուար, Փողն, Դարբին, Աշ-
կերտն, Տաւկատ, Այաւար ժառանգ, Ով է
սայն :

ԴԿ.— Աղաչանք Մծ. Ուրբ., Կաղն, Կի-
բակոս Երեք, Սարկաւազն, Ճշողն, Չազն,
Փողն, Թազուրն, Գալ, Խաչի:

Քշ. 219.— Կացուրդ Տիրաւարն Աստ-
ուածածնին է:

Անհատանիի բանդդ Աստուած ի Խաւրէ առա-
 քեցար :

Աւետեալ հրեշտակապետին մարմնացար ի
Սուրբ Կուսէն մարդ մըշմարիտ լեալ :

Ի գիրկըս ը մաւր քարձեալ եղեր անտեսող ր
վերրեցնցն որպէս թգմամուկ :

Այսպես, անընթացմեղանկ գնահատելով հեղինակի և
մեղանկի և ազդեցիկի և ազդեցիկի լուծումը
ազդեցիկի մեղանկի:

Վերափոխելով յերկրմայիմ խորանսն ընդ ի-
մասսուն սուրբ կուսանացն:

Վասն որո տո քեզ ունիմք բարեխաւս գանա.
բաւտ բզմայր Աստուծոյդ ր մերոյ :

Որ մտաւրմտացար վասըմ մեր, փըրրկեա ըգ-
մեզ ի մտադաւադալո հայեռութեմէն:

Եւ ողորմեա:

թ. 220ա. — Առջի Կանոնագրի:

Ստեփանն ը վերդնոցրն ը դասին ընդ ի բանն.
լրդ՝ քն ի հայրական ծոցոյ Բամրդ Աստու.
ւած:

Տեսնալ ըզեկ որ է կառս քերականից և ը յա.
նարընտս յաթռն մըստին քաւամդակեա
յաղագանդի կուսիմ:

Եւ որքայեւ ըզմամուկ ծըմաբ հրաշալի բընու
թեամբ :

Փառացի թագաւորն խնամրեալ ի մեր հոգե-
զէն և բռնութիւնքս, խանգարըրաւ և պա-
տի և զընթիւյս յանգից և մշտաւ ք գի րգմեր-
կութիւն մախտստեղծին ծածկեացէ փա-
ռաւ:

Այսպիսով ամբողջում է գրադրութունը լեզվերի:

Իջեալ քեզ ըստասէիմ և հովիւք ընդ ը մո-
սին գեղ գտակիմ ասելով :

Նոր ըստանշելիք յայտրմեալ յերկրրի Աստու-
ածոն ը յաւիտեանից երևեալ ի մէջ տիեզե-
սաց:

Նըստեալ ի յայրին սերովբէն ը հոգեպէն գամ,
ստանիւմ արարածոց ի գիրկըն կրքեով կա-
թը(մա?)ռուն հպեալ մարդրկաւորէն:

Ուտարի և մոզգն ըստանչելեաւ տեսիւնաբ աստ
տեղքըն յարեւից եկին ը քեզ յերկրորդաւ
գաւթիւն, որ զգամեայն լընու հանեցար
ընծայի փորկիչ :

Սրբեա թըմխոս և բխարհաւոյս, Բեզ մա.
տուցանմի բզերգո հոգեւոր և տաւնմիւր
ցրծաւթեամբ զգալուտ Բ Տէր, որ եկիր
ի փրկութիւն անձանց ը մեքոց:— Ս տ. ե.
Վ ա մ ն ո ս:

Р. 223р.— Уагы, ыры:

Այսար բազմութիւնք առաքելոցն և սուրբ
կուսանացն ժողովեալք ի միասին:

Կոչեցեալք ի հոգւոյն սրբոյ ի փռիտմբն յ
Կուսին ք Մարիամու Աստուածածնին :

Ակրն ունեւով գալիստեամ որդոյն Աստուծոյ
 Եկեալ արարիչյն յուսեցէմ կառաւ ամմալմ

Յանյանը ը դասխատի է Կոյսն և Մայրն և
բնակարանն Հոգևոյն ը սրբոյն :

Այստիպ տեսնելով բզուտը ք Կոյսն ամպեղէ
կառաւ Կամբարձեալ ի յերկիին մըտան
լով ի յառազատսն ընդ իմաստուն սուր
կուսանացն:

Իսկ բազումաթիվիմ հոգեդիմացմ գրաբարքն
ցրմ աղաղակիւն անելով. արիւնեալ եւ ա
մեծարեղնեալդ ի կամայս, որ եւ բարեկ
խաւս վասն աշխարհի, առ որդիդ քն միա
ծին:

Վառնորդ և մեք, բազմաթիւնք հաւատացեալ լոցն առ հեղ ապաւինիմք Տիրուհի և Մայ մարմնացելոյ բանիմ. առ որչիչ քն և Աստուծոյ մէք, անդադար բարեխաւսեալ վարդ անձամբք ք մերոց:

Թղ. 225ա. — Յետի հետև. — Զանճա
դարնաւրէնութեան քո...

ԹՂ. 226բ.— Յետի Կնգլիի:— Առ որ
անպատու է բանին...

Թղ. 229թ.— Յետի շար.— Անճառեի
տրնաւրէնութիւնը քո Գրիստոս...:

Քղ. 231ա. — Կց. աւելի. — Այստաւ բազմութիւնք առաքելոցն...

Քղ. 232. — ՀՓ. —

Որ ի կուսական դասակարգեանց և ի սրբոց ճրգմաւորաց անդադար փառաբանիս Սրբուհի Աստուածածին Մարիամ:

Այստաւ յայտնեցեր լզգեզ ըմտրեալ աշակերտացն փոխելով առ Տէր, զի և ըզմեզ ազատեցես ի ծառայութեմէ մեռնու:

Ըզգեզ և ը գառ ի Հէմ ծըմեալդ անդադար բարեամեղաւ ասելով, գրարն:

Քղ. 232. — Մ. —

Խորամ և առագաստ յարիմեցար անըշիբանի լոյս, անբաւանդակելոյն եղեր բնական աստուածամայր և Կոյս:

Փամըզի յոր սերովբէմ ոչ համարըծէին ը մոյսի յատուածային փառոն, թաւադեալ ծածկէին ըզդէնս իւրեանց:

Կընեցեր և յարովայնի բուս և ծըմար աննառապէս զԱստուածին ը յաւիտեմից ի գիրկըս ի բարձեալ, արպէս ըզմանուկ կաթմասուն եղեալ:

Այստաւ եկեալ որդին ին և Աստուած ը մեր գեզ և վերափոխեաց յանասաննի լոյսն յամբնա ի փառս:

Դաւաբ իրելոյնակացն ը գուրմաման, և ցըման դաւառ առաքելոց և ը մարգարից. ընդ ը մեծապայծառ ին հանգըստեան տաւնս, սըրբուհի և մայր Աստուծոյ բանին, ըզմեզ աղայեմս:

Մի դադարեր բարեխաւսել առ որդիդ ին միածին, վասըն անձանց ը մերոց:

Քղ. 234ա. — Ո. —

Աստուածածին տաճար ամբնագործ բանին Աստուծոյ: Որ ըզհուրմ Աստուած առանց սերման ի քեզ կընեցեր: Ուրախ լեր սերովբէ հաղեղէն մերգործեալ ի վեր քան ըզհըրաշս:

Ով ըստնելի ը մեծ խորհրդոյս, որ ի յերկրի մարդ, և ի յերկինս ընդ Սրբաբազմութեան միաւորեալ: Այստաւ յայտնեցեր ըզքեզ ըմտրեալ աշակերտացն վերմալ առ Հայր:

Եւ հաստատեցեր ըզընտա ի սէր ամբնա բանին: Եւ ըզգաւկեր հաղեղէն մրկարեալ ին շնորհեցեր ի բըծըշկութիւն հազուց և ի փըրըկութիւն անձանց մերոց:

Քղ. 235ա. — Տ. —

Ուրախ լեր ը մայր Տեառն ը միշտ բերկրեալ Աստուածածին, Գարբըիշեան ճայմիւն ողջոյն ընդ քեզ, դու եղեր երկինք ամսանելի լուսայն, արփեալեալ ը լոյսըն ի Հէմ ը ծագեաց:

Ուրախ ը վեր ամբառաւ ծագիկ Աստուածածին, որ մարմնով ըզըման ընկալար, ծըմաւ ամբնա բանին: Այստաւ ը յառաքելոցն ամփոփեալ փոխեցար առ հայր և յըրդաշ ոչ մեկընեցար:

Յայնժամ գար(հ)ընուրեալ վերին ըզարութեանց հոգեղինացն աղաղակէին ասելով. Ով է սա որ ըզբազըմութիւն ամարմնակաւնացն գարեւորեցուցանէ հոգեղէն բրնաւթեամբն եկեալ:

Վասըն որոյ քեզ սաղըմաւմ ասելով Ալեւիւն:

Յիշատակարան Գրչի. — 1328

Քղ. 236ա. — Փառք ամենասուրբ Երրորդութեանն յաւիտեանս ամէն:

Յամի և թնչարիւրերորդի և թանասնւրորդի և թնչարիւրի թուականութեանս Հայոց տումարի գրեցաւ գիրքս այս, որ կոչի Մանրուսումն, ի հոգեկաւոր Ուխտս Ակնեկ կոչեցաւ, ընդ Հովանեաւ Սր. Աստուածածնիս և այլ բազմահաւաք սրբոց, ի հայրապետութեան տեառն Յակոբայ, և ի թաղաւորութեանս Հայոց Լևոնի, ի վայելուսն կուսակրուսն բանային Միխիթրայ, ձեռամբ մեղսաներկ և եռաթշուառ անձին Կարապետի:

Արդ որք պատահիք սմա, ուսմամբ կամ գաղափար առնելով, յիշեալիք զստացաւ սուրա զՄիխիթրայ և զհանգուցեալ եղբայրն իւր զԹորոս կրանաւոր, և զճնաւդս իւրեանց: Ընդ նմին զգծաւ սորա և զճնաւդս մեր յիշեալիք Տէր որդորմայիւ, և Տէրն զճեզ յիշեաց ամէն:

Գրեցաւ գիրքս այս յաւիտեանէ Գրիգորի, որ մականունն Չուրուկ կոչի:

Ներքնը, ծածկագիր.

Ն ա զ դ ր դ ե բւ ի ն մ ք ե մ խ, վ ե բ ո յ պ ր ա ո ի ս ո ու ե ո ձ ր դ մ խ [որ ըստ փոխարինագրի կը կարդացուի]. — [Պաշտօնտուսն է Միխիթրայ, գրեալ ձեռամբ Կարապետին]: Ով եղբայր սուտ մի ասեր, պատ.

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ .—

էջ 1, անմաքուր, դատարկ ձեռագոյն

մասամբ :

էջ 2, տարբեր գրով .

Յիշեալ զի մահացու ես,
մեռնիս ի հազ մտանես,
աստէն արայ քեզ ճարակ,
ամոգէն երթաս պարզերես :

Թէ քան զԱբել արդար ես,
ընտիր և երկիւզած ես,
պատարաք մատուցեր ես,
թէ սէր չունիս ոչինչ ես :

Թէ քան զՆոյ արդար ես,
դու ամբարտ և կոյս ես,
տուն Աստուծոյ շինեալ ես,
թէ սէր չունիս ոչինչ ես :

Թէ քան ըզկրքայեալ ես,
զԱստուած քեզ հուր կոչեալ ես,
Տէրն մարմնով տեսեալ ես,
թէ սէր չունիս ոչինչ ես :

Թէ քան զՄովսէս պահօզ ես,
ընտիր սուրբ մաքաբուն ես,
հետ Աստուծոյ խօսեալ ես,
թէ սէր չունիս ոչինչ ես :

Թէ քան ըզնոյնեալ ես,
մարմնով երկինս ելեալ ես,
նախամնայ խնդիր Տեառն ես,
թէ սէր չունիս ոչինչ ես :

Թէ իբրև քան զՕվանն ես,
ի փառ կէտին կացեալ ես,
Նինվէի քաղաքեալ ես,
թէ սէր չունիս ոչինչ ես :

Թէ քան զԵրեմիայն ես,
Մեծն Նաայի ճմռն ես,
քան ըզԴանիէլ սուրբ ես,
թէ սէր չունիս ոչինչ ես :

Թէ իբրև Սիմէոն ես,
զՕծեալ Տէրքն տեսեալ ես,
Գրիստոս ի գիրքս տեսեալ ես,
թէ սէր չունիս ոչինչ ես :

Թէ արդէն զՕվանն ես,
ամայպատին կացեալ ես,
Գրիստոս դուն մըկըրտեալ ես,
թէ սէր չունիս ոչինչ ես :

Թէ իբր զՄարիամն ես,
Գրիստոս մարմնով ծնեալ ես,
շրթամբսու համարութեալ ես,
թէ սէր չունիս ոչինչ ես :

Թէ քան ըզսուրբ Գրիգորն ես,
հոր վերապին կացեալ ես,
Հայոց Լուսաւորիչն ես,
թէ սէր չունիս ոչինչ ես :

**էջ 3, ստորոտը .— Տէր Կարապետս զը-
րեցի թիւն ՌՃՄԴ [= 1706] :**

էջ 4, դատարկ :

էջ 5.— Ած. մեր Ած. բարեբար . . . :

էջ 22-23ի միջև կը պահուի Բ պրակը :

էջ 28.— Եւ Կանոն Ը արեւայ տղայի . . . :

**էջ 29.— Կանոն Քառասներեայ նորաժը-
նելոցն . . . :**

էջ 34.— Կանոն պտակ տանելոյ . . . :

էջ 54.— Կանոն պտակ վերացնելոյ . . . :

էջ 60.— Կանոն Հաղորդ տալու . . . :

**էջ 70.— Կանոն տղայքաղ յորժամ Բ ժ-
ամ կամ հնկէտասան ամիս լինի . . . :**

էջ 101.— Տղայի աղոյց .— Իսկ տառ-
աւատուն երթան ի գերեզման և անն զԱմբի-
ծըն . . . :

**էջ 109.— Կարգ Կանոն գամ . հաւատաց-
եալ մնջեցեալսն ի Քս. ամէն :**

էջ 152.— Եւ ապայ հաղ արեւնն . . . :

— Իսկ եթէ վասն էր արեւինն գեղն՝
այս է . զի վասն յաճանաց Աղաւտայ ամիծա-
ն երկիր ի գործն մտայ : Իսկ սուրբ մարմին
քրիստոսն չէ պարտ դնել յամսուրք հաղի-
այլ մախ արեւինն ի սրբել *անուանմայ* Սր .
Երրորդութեան : Եւ յայս միտն մախ արե-
ւնմէ գշտրմ և ապայ մկրտմէ գերեխայն : Եւ
յետ այնորիկ յիշեմ գաւառիմ հրամանացն
Այ . որ կատարեցաւ ի վերայ մտայ , այսին
բնմ՝ Հոգ էր և ի հազ դարձիս :

**էջ 165.— Եւ այգոյն երգան ի գերեզմա-
նքն և անն զԱմբիծիմ բուն :**

էջ 182.— Կանոն է տալուն . . . :

էջ 188.— Կամոն հոգեհանգիստ առնելոյ մեռելիք:

էջ 203.— Կամոն Օրհնութեան հատիկ մեռելոյ վասն պատարագաց:

էջ 208.— Կամոն տնտնականի սեղան օրհնիք:

էջ 209.— Արեւմտաքիմ հաւաց ազանեաց և այլ թրջոց:

էջ 210.— Կամոն Գառն Արեւմելոյ:

էջ 211.— Կամոն Ազ Արեւմելոյ...:

էջ 216, տարբեր գիրք.— Կանոն ջուր օրհնելոյ:

էջ 216-220, դասարակ, Մէկ թերթ կտրուած: էջ 221-231, դարձեալ դասարակ, թէև գծուած պատրաստ:

էջ 232.— Այսօր հՀան Հրաման արարչէն... — Ա ռ ա ֆ ե:

էջ 236, դասարակ:

էջ 237.— Խաչատույ:

էջ 241.— Ազօթ հրդմեաւորի վերայ...:

էջ 242.— Կամոն զմկարեալ եկեղեցին օրհնել...:

էջ 243.— Կամոն մօր հանդերձ արեւմելոյ:

էջ 245.— Աս է կամոն մօրակազմ գիրք արեւմելոյ:

էջ 247.— Կամոն Սկիւի և Մալգաման արեւմելոյ:

էջ 249.— Կամոն խումկ և ամամն արեւմելոյ:

էջ 250.— Կամոն սերմ և շեղ և հմած օրհնելոյ:

էջ 259.— Ազօթ յերաշտութեան:

էջ 261.— Ազօթ դիմարի հոգեվարին:

էջ 268.— Մալթամազ մնեցելոց.— Աբարիչ և մարգասէր...:

էջ 274.— Գամն մնեցելոց.— Ով քահանայէ և վարդապետք աստուածաբան...:

էջ 278.— Տաղ զարիպի վերան ասացեալ.— Դարիպին կեանքն է լալի...:

էջ 283.— Ողբ վասն սղայի.— Հայիմ ողբած ծնող սղայի...:

էջ 284.— Գամն սղայի վերայ.— Տէր և փրկիչն ամենայնի...:

էջ 292.— Ահտարանք բժշկութեան —

էջ 327.— Ծն գիտէի թէ աշխարհս ինձ մուլէ էր տուած...:

էջ 333.—

Ծն գիտէի հազար տարու,

զարի եկաւ յօրքս մահաւ,

կու բաժանեն ամէմ բարոյ,

կացիք բարով:

Յերեկ առողջ այսօր մեռաց,

գիտ կու գտանք շատ սիրելեաց,

շատ բան ունիմ սիրտըս մեռաց,

կացիք բարով:

Հայրիկն եկաւ դռնակն ի մերս,

մայրիկ եկաւ զիմ հալըն տես,

կրակ բնկեր ի սիրտս ի մերս,

կացիք բարով:

Հրեշտակն ի դէմս եկեր կանգնեմ,

հոգիս կ'ուզէ, այլ բան չ'առնեմ,

խելիս ի գլխոյս մայ տարեմ,

կացիք բարով:

Ով մօր կու գայ հալիկն ի տես,

մահայ կ'առնիք քէ գմեղ մանակն,

լեզուակ չ'ունիմ որ խօսիմ ես,

կացիք բարով:

Իմ հայրս ու մայրս մըստեր կու լամ,

մեր մեղացն է արդարք առնամ,

քահանայից ասէմ որ գամ,

հոգիս մարենք բար:

Բոլորեցան մտտան լացին,

կտաւ բերին ու պատմեցին,

փայտէ ճիւղերս քամեցցին,

կացիք բարով:

Քրիստոս յիշէ, զժո մեղքն լաց,

մեղայ ռսէ վարդապետաց,

իմ սիրելիմք յիսմէն գտաւց,

կացիք բարով:

Ձեր վրանիդ լի բարի,

երթամ պարիկիմ հազար տարի,

միմչ ի գալուստըն Քրիստոսի,

կացիք բարով: — Հմտ. տարբեր

փոփոխակ մը թիւ 2446 Մաշտոցին մէջ:

էջ 333-361.— Երաւակմազ մնեցելոց:

էջ 362.— Աբարիւն արարածոց մեղ բար:

կացաւ...:

էջ 367.— Քարոզ Երանելին և Իրեկին:

էջ 380, դասարակ:

էջ 361.— Ի կատարած Սաղմոս Դաւթի:

էջ 407.— Արեւմտաքիմ Մովսիսի մար:

գարեին, և ապա տան ամբիջ լմամ:

էջ 428.— ... Մուրեքցայ ես որպէս ոչ-

խար կորուսեալ... — Փառք Հօր...:

էջ 429, դատարկ:

Մամր յիշատակագրութիւնք.

1 — էջ 267, ասորին լուսանցքին, ան.
Հարթ գրոյ. — Յիշատակ է Գուկարին որդուն

զո Մէլքոնին Կարապետին:

2 — էջ 430, վերը, անհարթ գրոյ. —
Յիշատակ է Մարգարէին, Ամուրշատին, Սա.
Հակին:

2440

Մ Ա Շ Տ Ո Ց. — 87

ԵԿԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ. —

Մաւալ 15.5×10.5×3: էջ 326: Հան-
գամանք բաւարար. լուսանցքները մասամբ
ցեցահար. գործածութեամբ և քիչ մըն ալ
խոնաւութեան ազդեցութեամբ աղաւտուած.
նորոգութիւն կրած: Թուղթ Հասարակ: Գր-
ութիւն՝ խորագիրները, սկզբնատողերը և
գլխատառերը կարմիր, մնացեալը սև մեւա-
նով, միասին, 19 տող, կարմիր գլծերու մի-
ջև: Նոտրադիր: Համառոտագրութիւնք սո-
վորականէն քիչ մը աւելի: Կարմրագլծ դար-
դագիր և լուսանցագրող սակաւ: Կաշեկաղմ
խաւաքարտեայ: Պահպանակ թղթեայ սկիզ-
բը երեք թերթ, վերջը երկու:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ. —

էջ 1. — Մկրտութիւն. — Տէր Աստուած
մեր, որ գլորեալս և զհեռացեալս ի քէն...
էջ 11-12, վերէն վար կէտը կտրուած:
էջ 32. — Վասն քառասորեայ տղայիմ
...

էջ 36-37, դատարկ մնացած սխալմամբ:
էջ 38. — Կամն Պսակ առնելոյ...:
էջ 54. — Կամն իրկորդոյ ամուսնու-
թեամբ...:

էջ 60. — Վասն պսակ վերացնելոյ...:
էջ 65. — Վասն հազորդ տալոյ...:
էջ 73. — Կամն գաւ. վախճանալսմ ու-
գարեիլ առ Գրիգորս:
էջ 147. — Կամն յորժամ տղայ վազեա-
նի:

էջ 180. — Կամն մնչեցելոց, թէ է ա-
ւուր է, կամ հ օրեայ է, կամ տարեկցեանց է
...:

էջ 186. — Կամն հագեամգիստ առնե-

լոյ կամ պատարագ մեռելոյ:

էջ 212. — Աղ Աւրահն:

էջ 213. — Կամն Արեւմտեայ Հատի
Մեռելոց վասն պատարագացմ:

էջ 217. — Կամն պղծեալ ջրհոր աւրինե-
լոյ և գոր ի մմա ջուր սրբելոյ:

էջ 224. — Կամն գմար համղերմաւ աւրի-
նել շուրջառ, շապիք, ուրար, քաղմամ, վար-
շամակ, թագ, վարագոյր, գշուշիայ, և ծած-
կոց Սր. Սեղանոյն:

էջ 226. — Կամն գմարակազմ գիրք
աւրինելոյ:

էջ 228. — Կամն սկիհ և մաղգմամ
աւրինելոյ:

էջ 229. — Կամն գմակ և ժամահար,
քշոց, բուրուռ, ամրիւն, գրակալ և երգե-
հոն և այլ ինչ ամօք-ք եկեղեցոյ լիմայ թէ
պղծեալն թէ փայտեղէն գին՝ ճայմից պէտս
ամօք-ք եմ աւրինելոյ այս է կարգս:

էջ 233-250. — Շարականք Ննջեցելոց:

էջ 251. — Գամն համօրեմ մնչեցելոց. —
Այսաւր եհաւ Հրաման արարէն... — Առ ա-
ք է ի:

էջ 255. — Ող մնչեցելոց ազնիւ. — Ես
գիտէի թէ աշխարհս ինձ մուլք էր տրւած...:

էջ 258. — Ող մամուլի հասակաւ. —
Թերեկ հողիւրօքդ անցի...:

էջ 261. — Այլ Ող վասն Մեռելի. — Ինձ
ուժէտ կայր և կուժան...:

էջ 263. — Ող մարտաւ մամկանց. —
Ած. քարոզեաց և խրատ ետուր...:

էջ 264. — Գամն Տղայի Ննջեցելոյ. —
Հայր՝ ողբա՛մ ծընօղ տղայիս...:

էջ 266. — Գամն Համօրեմ Ննջեցելոց. —

Ուլ քահանայք և վարդապետք աստուածաբան

էջ 260.— Գանձ ննջեցեցեալ.— Արարի:
և մարդասէր...

էջ 272.— Որք Գեորգեմանց.— Ես ասա-
ցի ի վերանալ յիկէն աւուրց իմոց...

էջ 275.— Շարականն ննջեցեցեալ.— Բա-
նըդ Ած. որ ի ծոց Հաւր...:

էջ 284, դատարկ:

էջ 285.— Երանեալ են անրիծք...:

էջ 307.— Արիմոթիւն փառաց առաւօ-
տաւ...:— Փառք ի բարձունս...:

էջ 309.— Տեսան Ներսէսի Կարողիկոսի
ասացեալ վասն առ ի Քս. ննջեցեցեալ.— Ած.
անեղ...:

էջ 320—321ի միջի Լերկու թերթ կտրու-
եալ:

էջ 321.— ...

Նաղաշ ասաց թէ դարիպին կեանքն է հրամ,
զդարիպին կեանքն դիտեմ որ վայ կու տամ,
թէպէտ տեսայ ամէն մարդոյ յուր թիւ
զդարիպութիւն յորժամ յիշեմ քան զուս-
դամ:

էջ 322-324, դատարկ:

էջ 325, վերը, մաքուր բոլորդիր, մէկ
տուն.— Երազ է և սուտ, եղբայրք, աշխա-
հիս բաներն ի լրման...:

— Վարը, նոր շնորհալիր.— Արեղա-
կան արդարութեան ծաղման արուեստակ...
— Ա-2:

2441

Մ Ա Շ Տ Ո Ց.— 88

ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ.—

Մաւալ 15x9.5x3: էջք 406: Հանդա-
մանք լաւ, թէև լուսանցքները մասամբ ցե-
ցակեր: Թուղթ դեղնորակ: Գրութիւն՝ խո-
րագիրները և սկզբնատուները կարմիր, մը-
նացեալը սև մելանով, միասին, 16 տող:
Բոլորդիր կանոնաւոր, չարականները նոտ-
րագիր: Համառոտագրութիւնք սովորակա-
նէն քիչ մը աւելի: Կարմրաներկ դարդադիր
և լուսանցադարձ մեծ կանոններու սկիզբը:
Խորանադարձ իւր սարօք, էջ 9: Կաշեկադմ
տախտակեայ գծադարձ:

ԲՈՎԱՆԴԱՅՈՒԹԻՒՆ.—

էջ 1, գրւափորմ: Եւ մանր յիշատակա-
գրութիւն, նոտր շնորհալիր. «Տէր Մարդարս
այս Մաշտոցս Գ ղՂ. առիչ»:

էջ 2-5, դատարկ: Նոյնպէս էջ 8:

էջ 6-7.— Ցանկ.— Ա-ԺԸ Գլուխներ:

էջ 9.— Ա.— Կամովն Մկրտութիւն առ-
նալ...:

էջ 44.— Եւ համարներովք ի ժողովրդե-
նէն տրմանիմ ի տունս իւրեանց և Ը օր եկե-
ղեցուքն կացցէ սպիտակագգետս ունիւով, և
զգլուխն ծածկել ունիցի սպիտակ փակեղմաբ,

և զգոյշ կացցէ՝ ազօթից պարապելով յեկե-
ղեցիմ յամ. ժամ հաղորդեսցի ի մարմնայ և
յարեմէ Տեսում, և յաւուրն ուրեքորդի վե-
րացուցամէ զպսակն.— Եւ ասէ զԱղթս.—
Որք մկրտեցան և լուսաւորեցան...:

էջ 47.— Բ.— Իսկ յորժամ քառասնօր-
եայ լինի տղայն գամ յեկեղեցիմ...:

էջ 52.— Գ.— Կամովն Հարսանեաց Պես-
կի...:

էջ 78.— Դ.— Կամովն Պեսկ վերացու-
ցամելոյ...:

էջ 85.— Կամովն Երկրորդ ամուսնու-
թեամ:

էջ 91.— Ե.— Կամովն գամ. Գլխիցամ-
եայսն աղաղիկ ի Քրիստոս:

էջ 165-166, նոր բարակ թուղթ, երկ-
րորդ երեսին՝ «Առաջնորդ կենաց և պարգևի
խաղաղութեան...»:

էջ 182.— Զ.— Մեծի Այդոյ:

էջ 183-184, նոր բարակ թուղթ, որուն
առաջին երեսին նոտր շնորհալիր, «Հայր զը-
թութեանց և Ած. ամ. մխիթարութեանց»:

էջ 208.— Է.— Կամովն է աւուրն...:

էջ 217.— Ը.— Կանոն յորժամ տղայ
վախճանի...:

էջ 264.— Թ.— Այգոյ Տղայիք:

էջ 274.— Ժ.— Կանովն Ոգեհանգիտս առնելոյ կամ պատարագ մեռելոյ:

էջ 289.— ԺԱ.— Կանոն Ազ Օրհնելոյ:

էջ 291.— ԺԲ.— Կանովն Տեառնահայն Օրհնելոյ:

էջ 309.— Կանովն Տեառնահայնի տեղում օրհնելոյ:

էջ 311.— ԺԳ.— Կանովն գարնտիս տերմանեաց և զշնչի և զմարտիած խաղաղն և ըզհնձամն օրհնել:

էջ 320.— ԺԴ.— Կանովն գրգծեալ ջրհոր օրհնելոյ, եւ որ ի մտ շուր օրհնելոյ:

էջ 330.— ԺԵ.— Ազօբ Նըվմեանքի:

էջ 331.— ԺԶ.— Կանոն Եմնդեանն Քի. ի տուն օրհնէք:

էջ 340.— Կանոն Յարութեան Տեառն մերոյ Յի. Քի., Տուն օրհնէք:

էջ 346.— ԺԷ.— Գանձ մեռելի թաղման

— Միեդ ի յէն... — Մամ վեղ:

էջ 357.— Ոգր ի վերայ գերեզմանին.— Ով քահանայք և վարդապետք տառուածք բանք...:

էջ 363.— Ոգր Յնդեցեաց ի Նազալ վարդապետէ.— Արարիչն արարածոց մեզ բարկացաւ... — Կը Յնայ թիբի. յաղորդ կտորը տարբեր բան է և նորադէր:

էջ 366.— Լուսոյն ծընող մայր բանին կենաց, Աստուածածին տեղի պարծանաց:

Վասն այս եղբորս որ այսօր ննջեաց... — Վարդապետի տի:

էջ 367.— Հայր մողթմ ծընող աղայիս...:

էջ 369.— Արարիչ և մարդասէր...:

էջ 376.— ԺԸ.— Բժշկութեան Աւանդութիւնք:

էջ 396.— Տարբեր գրչութիւն, նորա շեղագիր.— Երանեալ են անբծք...:

2442

ՄԱՇՏՈՑ.— 89

Բաբերք

ՌՂԴ = 1645

ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ.—

Մասն 15×10×4: էջ 461: Հանգամանք լուս. Բուդը տոկոն, Գրիչ և Մաղկոդ՝ Սէթ Դպիր, Գրութիւն՝ Խորագրերնք և խորատները կարծիր, սկզբնատողները և գլխատողները կապոյտ և կարմիր, Յնացեալը սև միւսնով, միւսնին, 21 տող, Համառօտագրութիւնք սովորական, Բողոքդիր վարժ, Գուհաւոր զարդագիր և լուսանցադարձ շատ մը կտորներու սկիզբը, տեղտեղ նաև գլխաւորը, բաւական նուրբ: Խորանագրու խորագրի, էջ 11: Լուսանցանկար էջ 68: Նկար, Ս. Մաշտոց Վարդապետ, էջ 10: Կաշեկազմ տախտակայ, մասամբ ծածկուած կարմիր կտաւով:

ԲՈՎԱՆԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ.—

էջ 1, գրչութիւն:

էջ 2, դատարկ:

էջ 3, նորա շեղագիր.— Գանձ Տղաց:

Այլ բաբերք Տէր երկայնամիտ, ամուսն տալիմեալ է քն ճշմարիտ, մատաղ մանկութեան ի մարց առաջին, թաւայեցան առջև ծննդին, ի մանկեան քն ռուք հասակի(ի)դ, վկայք եղեն երկնից արքայիդ, ընծայեցան պըտուղ արարչիդ, փոխան մեռան ընդ կենդանիդ, վասն ծննդեան իմանալիդ, մեռան տղայք ընդ գերայկախդ, անցն զցառումքն պատուեանք, միջնորդութեամբ մտաւ քն և Կուսի, աղայնդ:

Տեւէք որ մայրդ է՛ք ծննցելոց, և կամ տնեալ ըզմեա տղայոց, դուք ողբալէք ընդ ցառագնելոց, անմեղ մանկեանքն մեռանելոց, մերկեալ արեամբ տնեւէ ըզփռոց, ձեր վարդապոյն արեամբ թափելոց,

նոր ասացէ՛ք ընդ մարց տըղայոց,
լացէ՛ք ըզխեղմ մանկանց մեռելոց,
գարդար տղայացըն կտտերելոց,
և դեռաբայսքն ի մահ մատնելոց,
ամցալ գցառուրմն...:

Ողբան ձայնիւ մայրք որտաբեկեալք,
լան ըզմարմին տղացըն մեռեալ,
ա՛յ գեղեցիկ տղայք ստընդիայք,
դուք վարդագոյն արեամբ մերկեցայք,
ա՛յ լուսատետ մանուկ գարդարեալք,
այստար արեամբ գունով կարմրացեալք,
ա՛յ քաղցրախաւ տըղայք լուսափայլք,
նառն ծաղկի նման քափեցայք,
ամուշախաւք և քաղցրամուաք,
որպէս գողկոյզ արեամբք մնկեցայք,
ծաղիկ գարման ի ցրտայն հարեալք,
կամ ի շողայն պտուղք վար քափեալք,
ա՛յ քաղցրաձայն ձաքումք ճուղեալք,
այստար մարմին ձեր դիտքաւալք,
ա՛յ ոսկեհատ մանկունք ստընդիայք,
փռխան փրկչին այստար կտտարեալք:

Յիշեա Տէր և ոչ...: Եւ ևս...: Զամմինս:

Դրբախտ տընկեալ հոգոյն մարտունկ,
իմանալի պտղոյն, ով մանկունք
արեգակ(ա)ն, լուսին առտեղումք,
փայլեն երեսք ձեր ամմամունք,
լուսին բալոր պայծառ պատկերումք,
երեշտակատիպք սըրբոց նրմամունք,
խոր գեղեցոյ պայծառ առտեղումք,
տըղայք սիրումք, լուսափայլ մանկունք,
գարմանաբերք քաղցրաձայն ծիծռումք,
ամուշախտ վարդ մանուշակունք,
մարգարտամետն լուսափայլ մանկունք,
ոսկի մախար և անգին ակունք: Ողոր...:

Իջ 5.— Տաղ ի Թախաթ-ցի Ստեփանոս ի.
բիցէ տաացեալ է:

*Վայ մեզ մեղաւք չարեաւք մեղաւք,
զպատուիրան Տեառն մոռացաւ,
զկատուած հետ մեզ բարկացուցաւ,
և ի ցատուռն զնայ չարեցաւ:*

.

Ով դու որդեակ սիրն իմ [սըրտաց],
գրկով գըզուած և համբուլթած,

*իմ դեռաբայս ծաղիկ փառաց,
դնացիր յերկիրն կենդանեաց:*

Իջ 7.— Յաղագս եօք խորհուրդ սուրբ
եկեղեցոյ, գոր հաւաք կայ ի գիրգս.— Ա.
ԱԱ, Կանոններ:

Իջ 11.— Ա.— Կանոն վասն մկրտու-
թեան արարեալ Մշտոց վարդապետի.—
Տէր ԱԺ. Ժեր ԱԺ. բարեբար...:

Իջ 38.— Բ.— Կանոն Պապի դմելոյ:

Իջ 50.— Գ.— Եւ յաւուրն Ը. երարդի վե-
րացուցանէ Բանանայն գրագն...:

Իջ 54.— Դ.— Կանոն Երկրորդ ամուս-
նացելոցն:

Իջ 59.— Ե.— Կանոն Հաղորդ տալոյ:

Իջ 75.— Զ.— Կանոն Հասօրէն ամենայն
ննջեցելոցն:

Իջ 122.— Է.— Կանոն Երկրորդ Աւուրն
...:

Իջ 132.— Ը.— Կանոն Տգա վախճանե-
լոյ:

Իջ 150.— Թ.— Կանոն Երկրորդ Աւուրն
...:

Իջ 155.— Ժ.— Կանոն Եօթմասուրն, և
ամսայն, և տարեկացն, և ամ. կիրակիի,
գամ ի գերեզման ննջեցելոցն...:

Իջ 162.— ԺԱ.— Կանոն ոգեհանգիստ
առնելոյ:

Իջ 178.— ԺԲ.— Կանոն Տեառնական
արեւնելոյ...:

Իջ 190.— Աւրեմութիւն տալի:

Իջ 191.— ԺԳ.— Կանոն գառ արեւնե-
լոյ:

Իջ 192.— ԺԴ.— Կանոն խաչ արեւնե-
լոյ:

Իջ 226.— ԺԵ.— Կանոն յորժամ մոր
դուռն դնեն եկեղեցոյ...:

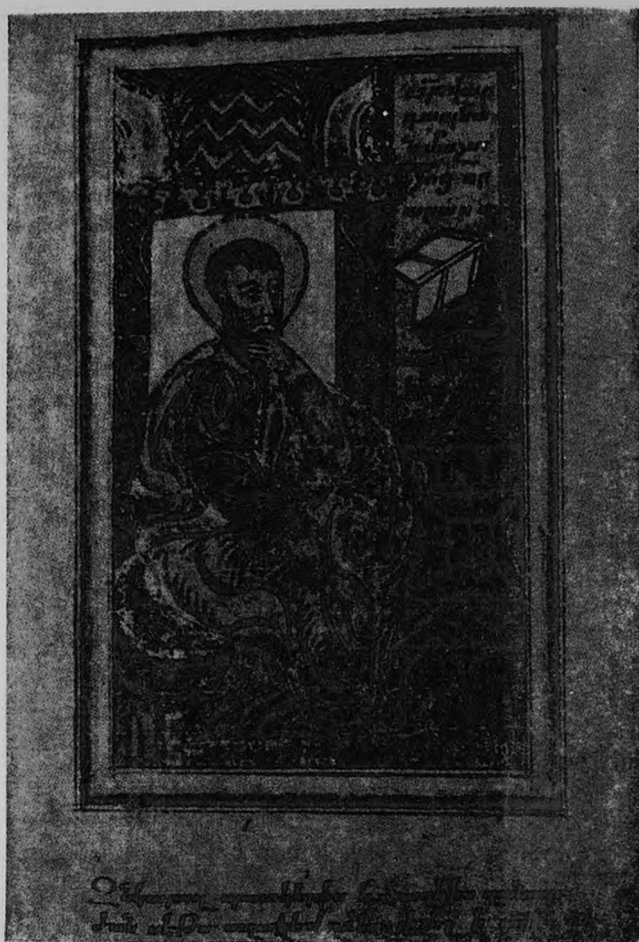
Իջ 229.— ԺԶ.— Կանոն ատգան արեւ-
նելոյ և փոխելոյ...:

Իջ 238.— ԺԷ.— Կանոն մատակտեաց
եկեղեցոյ պգծելոյ յամօրինաց, և զշարժեալ
սեղանն վերստին կանգնելոյ...:

Իջ 267.— ԺԸ.— Կանոն գեանդերձե-
ղէն, սպառ, արեւնելոյ...:

Իջ 268.— ԺԹ.— Կանոն սկիւի և մա-
ղըզման արեւնելոյ...:

Իջ 269.— Ի.— Կանոն խաղաղ արեւնե-
լոյ...:



1.— Ս. Մաշտոց Վարդապետ
թ. 2442, էջ 10

էջ 282.— ԻԱ.— Կանոն ջուր արհմելոյ
յաւուր Յայտնութեան Քրիստոսի...:

էջ 306.— ԻԲ.— Կանովն գարմտիս ըգ-
սերմն և *գահղահ* արհմելոյ:

էջ 311.— ԻԳ.— Կանոն ապաշխարոյ
առնելո...:

էջ 330.— ԻԴ.— Կանովն գապաշխարոյ
արձակելոյ...:

էջ 354.— ԻԵ.— Կանոն Հատի Պատարա-
գի արհմելոյ:

էջ 358.— ԻԶ.— Կանոն հաւ և աղաւնի
արհմելոյ:

էջ 359.— ԻԷ.— Կանոն մարակերտ գիրք
արհմելոյ...:

էջ 360.— ԻԸ.— Կանոն մկարեալ պատ-
կերի (ի) եկեղեցիս արհմելոյ...:

էջ 361.— ԻԹ.— Կանոն խումկ արհմելոյ
ի վեր ունելով ամնովն:

էջ 362.— Լ.— Կանոն որ պիղծ ինչ կեր-
եալ իցէ և զգրասցի:

էջ 363.— ԼԱ.— Կանոն վասն երթմնա-
հարաց եթէ կամա և թէ յակամա...:

էջ 364.— ԼԲ.— Ազօրք ի վերայ եի-
ւանդի և ջերմնոտի:

էջ 365.— ԼԳ.— Որ բանիս, կամ իմք-
եանք գիմքեան բանադրեմ, ասա գնդաւթս-
— *Գթած Ած. բարբարս և ժարդասէր*...:

էջ 366.— ԼԴ.— Կանոն վասն երաշտի
...:

էջ 367.— ԼԵ.— Կանոն խիստ ամբոյ,
կամ այլ ինչ մեղութեան:

էջ 369.— ԼԶ.— Իւղաբերից աւետա-
րան, Դ ի մի կարգ:

էջ 385.— ԽԳ.— Աւետարան Ըստ Յով-
հանու.— *Եւ յետ երկուց աւուրց*...:

էջ 386, վարը.— Ով եղբայր, գայս բը-
ծչութեան Աւետարանս, թէ Կիրակի է. թէ
լի օր, մա արձակման ալ կարդա. և գգծոյ
առա յիշեա:

էջ 387.— ԽԴ.— Գանձ մեռել թաղման.
— *Միշտ է յէնէ*... — Մ ա մ վ ե ի ս:

էջ 393.— Տաղ Ննցեցելոց.

Նղալայրք որք կայք աստ միաբան,
իմն ունկըմ դիք ամենեքեան,
գի ես հասայ ի յաւր մահուան,
խաւսիմ առ ձեզ քանի մի բան.
յիս մայեցե՛ք ամենեքեան,
մի մոռամաք ձեր օր մահուան:

Ձեր սիրելին եմ սիրական,
և ձեր ընկերն ի ձեզ մեմն,
ես չի մնալ իմնի մահուան,
յամկարծ հոգոյս խնդիր եկամ.
յիս մայեցե՛ք...:

Իմաստութիւն յիմն բարձաւ,
սրատես աշխ խաւարեցաւ,
արագ լեզուս ի լուր եղաւ,
տես պատկերիս քառանկեցաւ.
յիս մայեցե՛ք...:

Ջարեղ բազուկս թալացաւ,
մարտար մատուցն խափանեցաւ,
արագընթաց սոս արգելաւ,
ամեն մարմինս ի հաղ դարձաւ.
յիս մայեցե՛ք...:

Ջիւ ամպատկառ ի դիր եղիք,
գերկու ձեռքս խաչ կապեցիք,
ոռւոյ կտաւօք գիւ պատեցիք,
գայեալիս դէմս իմ ծածկեցիք.
յիս մայեցե՛ք...:

Բարձեալ յաւսաւք և աստ բերիք,
այս մեղ տեղիքս որ փորձցիք,
հաղով գեղոյ ծածկեցիք,
կոխիւք ոտիւք ոչ իմանցիք.
յիս մայեցե՛ք...:

Հայր իմ և մայր յիս ոչ գըթան,
քաղցրիկ եղբայրքն իմ հեռացան,
որդի և դուստր և ազգական,
բնաւ չեղին իմն ազգական,
յիս մայեցե՛ք...:

Իմ սիրելիքն ատարացան,
ի յիմ մարմնոյս շուտ գանեցան,
պահ մի լացին և դադրեցան,
յաւուրք մի յիշեն, և մոռանան.
յիս մայեցե՛ք...:

Գործ իմ առ իս ժողովեցան,
բարի և չար գոր յիս անցան,
վասն չարին եմ փաշտման,
իմն քաղութիւն տուք միաբան,
յիս մայեցե՛ք ամենեքեան,
մի՛ մոռանայք ձեր ար մահուան:

էջ 396.— ԽԵ.— Շարական յաշիարես
թաղ առնելո.— *Ի վերահալ յիշէն*...:

էջ 407.— Շարական տնտնական արի-
մելոյ.— *Պարունակեալ պահէին*...:

էջ 408.— ԽԶ.— Շարական տղայաբաղ

առնելով.— Նախցյաց եւ յամենայնաբար ի քստնաւորէնութիւնդ...:

Էջ 416.— ԽԷ.— Երաքայան Հոգեհամգիստ առնելով.— Որ երկայնամիտդ եւ Տէր...:

Էջ 430.— ԽԸ.— Երգ Տեառն Ներսեսի ասացեալ.— Աստուած անեղ...:

Էջ 437.— Արարիչ և ժարդասէր...:

Էջ 442.— ԽԹ.— Վասն հրաժարելով ի կամաց ստատմանի.— Հրաժարիմք ի [ս]ատանայէ...:

Էջ 445.— Մ.— Յաղագս վասն Խոստոս վանութեան մեղաց...:

Էջ 450, վարդ.— Ով Հոգևոր Հարիկ, տէր տէր, դրազմաւորակայն և զատանձնաւան լաւ իմացիդ. որ թէ մեղատուքն բազումք լինայն, պարտ է որ ձեզ շնորհեսցէ ասես. և թէ ատանձնակի է՝ նա պիտայ որ քեզ ասես: Եւ զմեղաւոր անյիմաստ զրչակս յիշես, վասն Աստուծոյ ողորմիս մի շնորհես, որ թէ դրիս ծուռն շիտկես, վարձս բարեաց Աստուծոյ առցես:

Էջ 454.— Աղայիմք բոգեղ Տէր, բարեխաւսութեամբ սրբոց Աստվածանց...:

Էջ 456, նորադէր.— Եւ գիտէի զաշխարհս ինձ մուր էր տուած...:

Էջ 549.— Ղարիպին կեանքն է լալի ողբերգական...:

Էջ 461, փականած վերջին կողմին:

Մամբ յիշատակագրութիւնք Գրչի.—

1.— Էջ 10, նկարին ներքե, բոլորդիր.— Ջնկարող պատկերիս և ծաղկիս, զանարժան Մէթս, աղայիմ գեղի յիշի ի Տէր:

2.— Էջ 132, ստորոտը, կարմրատառ.— Յիշես զեղկելի զրչակ գրչիսկոր Մէթս:

3.— Էջ 192, ստորոտը.— Արդ և ես նրաւստ և անպիտան քարտողարս երեսս ի դետնի դնելով աղայիմ գեղ, ով դասք լոյսերաժից, որք Հանդիպի՞ք սմա, նա մի ողորմի տացլիք գծողի սորա:

Մեծ յիշատակարան Գրչի.— 1645

Էջ 451.— Փառք...: Որոյ շնորհիւ և ողորմութեամբն սկսեալ և ի յանդ Հանեալ աւարտեցաւ սուրբ տառս, և ծաղկաւէտ բուրաստան, և զղբարտաս աստուածատու[ն]կա, որով զուարճանալ եկեղեցի Քրիստոսի: Քանզի սովաւ կատարի եւութի խորհուրդ սուրբ

եկեղեցոյ, Սուլա զաղտոյ ծնեալս վերստին սրբեացի սկզբնական մեղացն: Սովա միաւորի Բ աւտար անձին ի մի մարմին: Սովաւ արժանաւորին որդիք մարդկան մարմնոյ և արեան Տեառն որդոյն Այ: Սովաւ միաւորին ձեռնալք Հանդատութեամբ ի գերեզմանս [Սովաւ ուրախանան մեղուցեալ Հոգիքն ի խորաւորս արդարոցն: Սովաւ ընդունելի լիցին զնմանք և պատարայ առ Աստուած: Եւ դի սոյ է աղ և Համեմիչ ամ. Հոգևոր կերակր(և)աց և ըմբիւաց, Եւ սրբիչ և մաքրիչ ամ. պրդծոց և զարչիւաց և այլն:

Եւ եւ յոգնամեղ փրծուն զրչակս զրեցի զսայ ըստ իմում չափոյ և կարողութեան չորհրհիւն Աստուծոյ: Յաղայս ի բազում յորինակէ դի ոչ կար ուրուք լաւ յորինակ մի: Ապա առաջին յորինակն լաւ էր, որ զրեցար մինչև ի խաչաւորհնէնքն: Այնուհետև յաղայս չար նախանձու առան զօրինակս ի ձեռացս և այլ ոչ ետուն: Եւ նուաստ քարտողարս, դանդա՞ն դիպելով, ի բազում յորինակէ մին մին բան առնելով, յաւարտեցի զսա, ողորմութեամբն Աստուծոյ:

Եւ յոյժ վշտացեալ եմ, դի բաղում է դանկատս վասն յօրինակացս, որ մինն ի մին ոչ նմանէր, դի այնու եղբ բան զորոցս յետ և առաջ և չալակով, և ոչ նմանի իւր ցանկին: Ապա Հայցեմք Աստուծոյ ըստ մեր անարժանութեամբս և զօրութեամբ սուրբ զորոցս և արժանաւորութեամբ մեր եղբարք, դի ով ոք նախանձ կառնէ այս սուրբ զորոցս և արհեստիցս, և յօրինակ ոչ կու տայ, նա Աստուած զինքն ընդ մէջ կտրեսցէ և ընդ բաժին նորա ընդ անհաւատս դիցէ ամէն:

Եւ արդ զրեցաւ Մաշտոցս ի Թվարեղութեան Հայոց ՌՂԻ, ի դաւառս Քաղդաց, որ այժմուց կոչի Բարեթթ, առ դրան Սր. Աստուածածնին, որ է միջի եկեղեցին քաղաքիս. ձեռամբ մեղսասէր և անպիտան, փծուն զրիչ Մէթ դպրիս՝ որ լոկ անունս ունիմ, և ի զործոց բարեաց դատարկացեալ և Հեռացեալ եմ ամենեկն:

Արդ երեսս ի գետնի դնելով, մոխրամած դիմօք և արտասուաթոր աջօք, խնդրեմ և Հայցեմ ի ձէնջ, ով սուրբ լուսերամբ և րեթերձաւորք սուրբ տառիս, որք Հանդիպի՞ք սմա, կարճալով, յօրինակելով կամ այլ իւրեք զանց առնելով, նա յայնժամ յիշեալիք գեղե

ղօք խոցոտեալ, և հոգով տկարեալ զանաբան զըրչակս, և զծնողքս իմ և զուսուցիչքս և ամ. արեան մերձաւորքս իմ, և որք յիշէ՞ յիշեալ լիջիք յառաջի անեղ ատենին Քրիստոսի ամէն: Դարձեալ աղաչեմ զձեզ անմեղադիր լերուք խոչորութեան զրիս և սղալան(ա)ցըս, զի չափ կարեաց իմոց այս էր:

Յեռմագոյն յիշատակագրութիւնք.—

1.— Էջ 455, բոլորգիր.— Յիշատակ է Սուրբ Մաշտոց մահտեսի քան Առաքին. և ծնողաց նորին, հաւրն Նորհատին և մաւրն մահտեսի Մուրվաթին, և կենակցոյն Նազարին, և որդոյն Յովանէսին, ի ձեռն Եւտոքաթացի Սարգիս քահանային:

Արդ երեսս անկեալ աղաչեմ զձեզ, ոյ սուրբ ընթերձողք, որք հանդիպիք սմա՝ նա յայնժամ յիշեսլիք զբարեմիտ մահտեսի քան Առաքին, որ ստացաւ զսուրբ զիրքս ի յարդար

վաստակոց իւրոց, և եղ յիշատակ վասն փրկութեան հոգոյ իւրոյ, և ամենայն արեանառու մերձաւորացն նորա, զոր և ընթերցուն և կատարեն սովաւ և թ խորհուրդ սուրբ եկեղեցւոյն: Եւ առացեն ողորմիս հոգոյ զծոյին, և յիշատակ դնողին, և Քի. փառք յաւիտեանս ամէն: Աւրհնեա Տէր. Հայր մեր որ յեր. Եւ ոյ որք անտքնի և կտրէ գայս թուխտըս ի միջի Մաշտոցէս, նա զԱստուած զինքն ի մէջ կտրեացէ և ընդ բաժին նորա ընդ անհաւատս դասեացէ ամէն:

2.— Էջ 9, վարը, նոտրադիր, տարբեր թանձրով.— Յիշատակ է սուրբ Մաշտոցս, ի դուռն Քի. Սուրբ Ծնողան Հայոց վանքն, և անուռն կոչի Սր. Աստուածածին: Ոյ որք անտգնի հանէ այս սուրբ վանքէս, կայենի պատիժին հանդիպի, ոչ լինի տանողին յաւուրութիւն, թողութիւն:

2443

Մ Ա Շ Տ Ո Ց.— 90

Ղօմիա

ՌՃԻՁ = 1677

ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ.—

Մաւալ 15×10×3: Էջ 292: Հանդամանք լաւ ընդհանուր առմամբ, բայց ոչ մաքուր բոլորովին: Թուղթ հասարակ: Գրիչ և Ստացող՝ Յարութիւն Քահանայ, որդի Սահակայ: Գրութիւն՝ խորագիրները և սկզբնատառերը կարծիր, մնացեալը սև մեկանով, միասին, 18 տող: Նոտրագիր բաւական յստակ: Համառօտագրութիւնք սովորականէն աւելի: Կարմրաներկ մեծ զարդագիր՝ Կանոններու սկիզբը, ոչ նուրբ: Կարմրաներկ գլխապարդ, անարուեստ, էջ 7: Կաշեկազմ խաւաքարտեայ դրոշմազարդ: Պահպանակ մազաղաթեայ ըսկիզբը և վերջը մէկմէկ թերթ, յունարէն մանրատառ:

ԲՈՎԱՆԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ.—

Էջ 1-2, պահպանակ:

Էջ 3.— Երանելի սուրբ մանկունք...:

Էջ 4.— Որ զանճառելին ծնար...:

Էջ 5.— Այս է ցանկ Մաշտոցի.— Ա.Թ. գլուխներ.— Սկիզբը համաձայն է բովանդակութեան, ապա կարգը կը խանգարուի և կը տարբերի բովանդակութենէն:

Ա.— էջ 7.— Տէր Ած. մեր Ած. բարեբար...:

Էջ 33.— Կամոն Աշմն դմելոյ և խմամութիւն առնելոյ...:

Բ.— էջ 33.— Կամոն Պալկ առնելոյ:

Գ.— էջ 50.— Պալկ վերագուցանելոյ...:

Դ.— էջ 52.— Կամոն Երկրորդ Ամուսնութեան պատկի է:

Ե.— էջ 62.— Կամոն Հազարդ տալոյ:

Զ.— էջ 72.— Կամոն Աշխարհաբազ առնել:

Է.— էջ 112.— Կամոն Երկրորդում աւուր...:

Ը.— էջ 125.— Կամոն զամ. վազմանալ

տղայն հաւատով առ Տէր ուղարկելու :

Թ.— Էջ 149.— Կամոն այգոյն . . . :

Ժ.— Էջ 155.— Կամովն հոգեհանգիստ տոնել, կամ պտտարագ մեռելու :

ԺԱ.— Էջ 169.— Կամոն Տեառնական աղաւթնելու . . . :

Մանօք.— *Նախադիր ցանկին մէջ կը տեսնուի ԺԲ. Հատի Գատարադի.— ԺԳ. Զարմախ, սերմ, շիղջ, հեճան աւրհնել (Տես յետոյ էջ 236 և 246) :*

ԺԴ.— Էջ 188.— Կամոն վառն երաշտու. քեան անձրևի :

ԺԵ.— Էջ 189.— Աղօթք վառն երդման. հարութեան :

ԺԶ.— Էջ 190.— Աղօթք որ պեղծ կերպ. կուր կերեալ է :

ԺԷ.— Էջ 191.— Կամոն հանդերձեղէն, սոլաս տարինից :

ԺԸ.— Էջ 193.— Կամոն ճորակերտ գիրք տարինից :

ԺԹ.— Էջ 195.— Կամոն գաղծեալ զրեռ տարինից և որ ի մեա զուր սրբելու :

Մանօք.— *Նախադիր ցանկին մէջ կը տեսնուի Ի, Գանձ Համօրէն Ննջեցելոց.— ԻԱ, Տաղ. Ով ջաշանայլ և վարդապետք :*

ԻԲ.— Էջ 203.— Տաղ Ննջեցելոց Նաղա. շէ.— *Արարիչն արարածոց մեզ բարկացաւ. . . :*

ԻԳ.— Էջ 206.— Առաջեալ վարդապետէ ասացեալ.— *Առ քեզ դոյնձ մայնի, մեղայ. . .* Ա ռ ա մ Է Դ ա յ ի Ի Ե :

Էջ 208.— Տաղ Ննջեցելոց.—

Ահեղ հրաման արարչին
հասանի ամէն հոգածնին,
մեղօք մոլորեալ անձն իմ,
յետի աւրս ճեգ ալ կու լինին :

Աչեր գետ եղեր վազէ,
գրկեցա եղբօր տնայնէն,
եղուկ ու հալիփ ասէ,
գրկեցա եղբօր տնայնէն :

Բերան դու բաներ ասէ,
մեռելոյս վերա լափսոսա,
սար ու ձոր ծառ ու ճեղ կու լա,
սիրելի եղբաւր գատկեցա :

Աղիք գալարի լայրէ,
մահն եկեր եղբարս կու տանէ,
որոշոց սիրելեաց համէ,
գերեզման մահու մըտանէ :

Սըրտիկ դու բխէ լասա,
այս պառկող կըտըրնիս վերա,
գամէնըն ձգեց կերթա,
սիրելի եղբաւր գատկեցա :

Հայր ու մայր, եղբայր սիրելիք,
որ այսօր ընծի տես եկիք,
շուտով ինձ պատմեք բերեք,
ես կերթամ, դուք բարով կեցիք :

Հէտըք չառի աշխարհէ,
ոչ մուրատ ի աստընվորէս,
սիրելի քոյր, եղբայր ու մայր,
մէկ հեռու մանկա կերթամ ես :

Ոչ աւր մի մօրէս ծընա,
ոչ իսկի աշխարհ ես եկայ,
երբոր հոգեվարք եղա,
ամէնէն ես փոշմանեցա :

Չարտար լեզուս կապեցաւ,
ծով աչքս իմ խաւարեցաւ,
յետի աւրս մօտեցաւ,
երեշտակն ահեղ երևեցաւ :

Հրաման արարչէն ունի,
արդարոյն երբոր կերևի,
հոգին գէտ ըզոյս լինի,
փայլելով երթա իւր տեղի :

Մարմինս դրեմ գերեզման,
հոգոյս կա երեշտակ պահապան,
գիտզմ ի վրաս լցեմ,
ողբալով ասեմ գեայր մեռլան :

Մանօք.— *Նախադիր ցանկին մէջ կը տեսնուի ԻԴ, Յորժամ Գարբիէլ դոյնէ.— ԻԵ, Ինձ ուժէտ կայր և կուտան :*

ԻԶ.— Էջ 210.— Ողբ Մեռելի.— *Յերէկ հողուներաւքդ անցա . . . :*

Էջ 212.— Գամձ Ննջեցելոց.— *Այսաւր հՀաս Հրաման արարչէն. . .* Ա ռ ա մ Է :

Էջ 216.— Տաղ վառն ճնջեցելոց, Մինաս երեց ասացեալ.—

Գիտէի թէ աշխարհս էր իմն մնալու ,
կամ ամեցաւոր տեղիքս էի կենալու ,
եղբարք, եհիւանդացա , եզա գնալու ,
գիտէի թէ աշխարհս էր իմն մնալու :

Ուստի ամուշ խումի ի շուրջ կուգաի ,
իմն պէս մեղաւորաց ի փռս կուտաի ,
Աստուծոյ ազգատիմ բարն չի տայի ,
եղուկ եղուկ և իմն Ռ(=հազար) վայ աման իմ :

Հագնի պայծառ համդերն և ժիր քայլէի ,
գարնամ ծաղկի մըման ես կու փայլէի ,
կըսուր մի հաց հագայս համար չի տաի ,
գիտէի թէ աշխարհս էր իմն մնալու :

Անկարծ հիւանդացա , անկա յանկողին ,
ծառայ եմ Գրիստոսի և իւր ծրմաղին ,
միթէ ողորմի իւր ըստեղծութեմ հաղին ,
եղուկ եղուկ և իմն հազար վայ աման իմ :

Իմ լուստաւ աչերս մարդ չի ճամայեր ,
քաշեցաւ քարծր ձայնս , չեմ կարնր գոչեր ,
իսկի չորացեալ ծառն այլ չի կամայեր ,
գիտէի թէ աշխարհս էր իմն մնալու :

Իմ գարաւոր քազուկն թուլացաւ անկա ,
այստար մեղաւորին մանաւանդ տարն եկա ,
երամի ով որ քարի գործաւ համա ,
եղուկ եղուկ և իմն հազար վայ աման իմ :

Աշխարհս ամեցաւոր է մարդու չի մընա ,
երամի ով զեղբայրն տաւալուն իմանա ,
տըքա կըտըրններուն այլ մտն կու կենա .
գիտէի թէ աշխարհս էր իմն մնալու :

Եղբայրք ժողովեցէք , ի բարոս եկէք ,
ես գնալու եզա , իմն պաշար դրեք ,
զոնր շատ աղուհացն իմն հալալ արէք .
եղուկ եղուկ և իմն հազար վայ աման իմ :

Միքելիք , ազգակամք բարով մընացէք ,
ըզիս տեսէք , ողբով ապաշխարեցէք .
մի' մտամայք յաղալթու ձեր յիշեցէք .
եղուկ եղուկ և իմն հազար վայ աման իմ :

Կու լամ հառաչեմաւ , քարի գործք չունիմ ,
ուչ ազօք ուչ կաթ մի աքտառուս չունիմ ,
ես Սուրբ Աստուածածնին ինչ պարգևս տա-
լիմ .

Գիտէի թէ աշխարհս էր իմն մնալու :

Ամօթալից' Սուրբ Աստուածածնին , գոչեմ ,
թէ բարեխոս լեր իմն , ողբամ , հառաչեմ ,
մեղօքս եմ մոլորեալ , խիստ կու ամաչեմ .
եղուկ եղուկ և իմն հազար վայ աման իմ :

Մարմնաւորակամ քաջ գործախն ունեցա ,
հրեշտակն ազաւանկեալ իմն երկեցա ,
իմ խաւարեալ եղբկըս սասանեցա .
գիտէի թէ աշխարհս էր իմն մնալու :

Մեղա գոչեմ լալով , Գրիստոս իմն ալ գնեա ,
նարագեա գմեղօք անկեալ հոգիս իմ կանգնեա ,
վախեմ թէ յախանեից հորոյն տիրաւա ,
Հայր մեր Աստուած , փրկեա գիս և ազատեա :

Մընկին Միմասն ասաց , եղբարք լսեցէք ,
աշխարհս ամեցաւոր է խոստովանէք ,
դարձէք չարեաց և գրաբիս գործեցէք ,
մեղաւորին մէկ հայր մեղա ասացէք :

Էջ 219.— Տաղ Մանկանց Բերդաշէմի .
— Արթունք զըւարթունք... — Ա.Պ :

Էջ 220.— Ողբ մնջեցելոց — Արարիչ և
Մարդասէր... :

Էջ 224.— Տաղ Ղարիպին — Ղարիպին
կհանքն է լալի ողբեր(գ)ական... :

Էջ 229.— Գանձ մնջեցելոց եոգ. — Մի
նըդ ի յէն... — Մ ա ե յ ս :

Էջ 236.— Կանոն Հատի Պատարագի :
ԺԳ. — Էջ 246.— Կանոն գարնտիս , թգ.
սերմն , շեղչ , հմեմն տըքնից :

Էջ 255.— «Աւետարանք Բժշկութեան» :

Էջ 262.— «Աւետարանք Խաղաբերից» :

Էջ 264, նոտր շեղադիր — Դատեալ Տէր
զայնոսիկ... :

Էջ 266.— Այսօր գրով ի Բեթանիայ... :

Էջ 267, նոտր շեղադիր — Կանովն վառն հի-
ւանդաց ազօթելոց :

Էջ 275.— Կանոն խունկ օրհնելոյ :

Էջ 276, նոտր շեղադիր — Ի վերանա
յիւնէ... :

Էջ 287.— Եւ ի ծնանելն Յի. ի Բեթղա
հէմ... :

Էջ 289, դատարկ :

Էջ 290, քանի ժը մանրութ :

Էջ 291-292.— Պաշտօնակ :

Յիշատակարան Գրչի.— 1677

էջ 288.— Փառք ամենասուրբ Երբոր-
դութեան Հօր և Որդոյ և Հոգոյն Սրբոյ, այժմ
և միշտ և յաւիտեանս յառ. :

Արդ շնորհիւ ամենակալին Այ. կատա-
րեցաւ Մայրոցս ձեռամբ անարժան և անպի-
տան Արութիւն անուամբ և եթ քահանայի, ի
թվականիս Հայոց ՌձԺԶ ամին, ի ապրիլի
ամսոյ Դ, ի մայրաքաղաքն ի Ղօնիայ, ընդ
Հովանեաւ Սր. Աստուածածին եկեղեցոյս և
այլ սրբութեանցն, ի Հայրապետութեան Սր.
էջմիածնա տեառն Յակոբ կաթողիկոսի, և ա-
ռաջորդութեան, ի վայելումն
անձին իմոյ, և յիշատակ որդոց իմոց Սահա-
կին, զոր Տէր Ած. պահեսցէ ընդ
Հովանեաւ ամենազաւր յաջոյն իւրոյ, և վա-
յելիւ տացէ բազում ժամանակս ամէն :

Արդ աղաչեմ զամենեանեւ աղերսա-
դին պաղատանաւք, զկարգացողս և զհան-
դիպող սրբոյ մատենիս, յիշեցէք սրտի մը-
տաւք զեղկելի գրիւս, որ մեծաւ յուսով և
ինքնայաւաթար կամօքս ցանկացա ստանալ ըզ-
սա յիշատակ յորոյ իմոյ և զաւակացս, և
հանգուցեալ ծնողացս, Հօրն իմոյ Սահակին,
և մօրն իմ Պարտապի, որ է կենդանի :

Եւ զտէր Առաքել քահանայն, որ բա-
զում աշխատանք ունի ի վերայ անարժանու-
թեանս, վասն ուսուցանելոյ, եթէ Հոգեւոր ու-
սումս, և թէ մարմնաւոր արուեստս :

Մանաւանդ զհոգեւոր Հայրն իմ ըստ յո-
գոյ, զտէր Մինաս քաջ բարունակեալ և աստ-
ուածաբան վարդապետն, որ ի ՌձԺԵ ամի
թվականիս Հայոց, ձեռնադրեաց զանարժա-
ննս, և արժանի արար քահանայական աստի-
նանի :

Ի նոյնս դարձեալ վերստին աղաչեմ յի-
շել զառաջասացեալ և զգծող դրոյս, և զծնող-
սն իմ, և զեղբարքն իմ, որք են Հանգուց-
եալ, և զբերսն իմ, և զզստերս իմ, զթուր-
վանտան, և զայլ զգնացեալն առ Քս. և զամ.
արեան մերձաւորսն իմ զկենդանիսն և զհան-
գուցեալսն :

Եւ սղալանաց և խոշորութեան զրոյս
անմեղադիր լերուք, զի այսչափ էր կարողու-
թիւն մեր : Եւ Ած. յիշողացդ և յիշեցելոցս
առ Հասարակ ողորմեսցի, և տացէ զթողու-
թիւն մեղաց : Եւ ինքն եղիցի աւհնեալ և փա-
ռաւորեալ, այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւի-
տենից ամէն :

2444

Մ Ա Շ Տ Ո Յ.— 91

ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ.—

Մաւալ 15×10-5×3: Էջք 288: Հանգա-
մանք բաւարար. խոնաւութենէ ազդուած.
լուսանցքի ցեցահարութիւն թեթեւ. առաջին
պրակը ինկած : Թուղթ Հասարակ : Գրութիւն՝
խորագիրները, սկզբնատողները և զլեռագիր-
ները կարծիք, մնացեալը սե թելանով, միա-
սիւն, 22 տող : Նոտրագիր : Համարտադրու-
թիւնք բաւական աւատ : Կարծիք կապոյտ
զարդագիր և լուսանցազարդ կարեւոր կտոր-
ներու սկիզբը : Կաշեկազմ խաւաքարտեայ,
դրոշմազարդ, քայքայուած :

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ.—

Էջ 1.— Պրակ Բ — Մկրտութիւն. — ...
հրամանաւ քով փակեցեր զանդունդս...

Էջ 17.— Բ.— Վասն քառասունքոյ տը-
պայիմ :

Էջ 21.— Կամովմ պսակ տանիւն :

Էջ 27.— Կամն հաւարակաց պսակի :

Էջ 41.— Կամովմ երկրորդ ամուսնու-
քեան :

Էջ 49.— Կամովմ պսակ վերացնիւն :

Էջ 56.— Կամովմ հաղորդ տալն :

Էջ 67.— Կամովմ մեծ ճնշեցելոց :

Էջ 132.— Այսաւր եհաս հրաման յարար-
չէն... — Ա ռ ա ք Է Լ :

Էջ 136.— Տաղ ննջեցելոց.— Եւ գիտէի
թէ աշխարհս ինձ ժուլք էր տված...

Էջ 139.— Տաղ ննջեցելոց.— Ով քահա-
նայք և վարդապետք աստուածաբան...

Էջ 144.— Ողբ և Տաղ ննջեցելոց, որ մա-

նուկ հասակաւ ննջեցեալ իցէ։— Յերեկ հով-
վերաւ քո անցի։...

էջ 148.— Ողբ ճորահաս մանկանց և տը-
ղայոց։— Արարիչն արարածոց մեզ բարկա-
ցաւ։...

էջ 185.— Իսկ առաւաւտուն երթան ի
գերեզմանն և ասնն զանրիծքն։

էջ 199.— Իսկ երեկոյին երթաւ քահա-
նայն ի տուն ննջեցեալոցն, և ասէ շարական ի
յաւուր ձայնէն որչափ և կամեացի։ Նախ ա-
սնն զԱմբիծան։

էջ 210.— Կանոյն Եւթն աւուր։

էջ 211.— Կանոյն յորժամ տղայ վաղ-
ճանի։

էջ 246.— Իսկ այգուցն երթան ի գերեզ-
ման և ասնն զԱմբիծան։

էջ 251.— Տաղ Մանկանց Բեթղաւէմի-
— Արթունք զըւարթունք։... — ԱՔ։

էջ 252.— Ողբ ննջեցեալոց ի յԱռաքել
վարդապետէ։— Առ քեզ գոչեմ ձայնիւ մեղայ
...։— Ա ռ ա ք ե լ գ լ ժ դ ա պ ի ի Ե։

էջ 255.— Ողբ վասն մեռելի։— Ինձ ու-
մեռ կայր և կուսան։...

էջ 257.— Տաղ Ղարիպի ասացեալ։—

Ղարիպին կեանքն է լալի։...

էջ 262.— Գանձ վասն Տղայի։— Նայի՜մ
ողբամ ծնող տըղայիս։...

էջ 265.— Յամէն առաւաւտ և լոյս,
պղպուլն էր նստեր այդոյս։...

էջ 268.— Կանոն Մատաղի Այ Աւրհնէյ։

էջ 269.— Կանոն պղծեալ ջրհորն աւրհ-
նելոյ, և որ ի նմա ջուր բերելոյ։

էջ 275.— Պատմեմ ձեզ բան ողորմելի և
խղճական։... — Պ ա չ զ ո ս ի զ ո ա կ ա լ
բ ա մ ք։

էջ 278.— Ողբ վասն մանկանց։— Պատ-
մեմ ձեզ բան զարմանալի և սոսկական։...

էջ 281.— Ողբ ի վերայ նորահաս ման-
կանց։— Ես Յովանէս մանուկ՝ ձեզնէ կու-
խնդրեմ։...

էջ 282.— Սուտ կենցաղոյս այս մի հա-
ւատալ։...

էջ 284.— Լացէ՛ք այսօր եղբայրք ողբա-
ցէ՛ք, որ զիս ի յայս ճանփահս ուղարկէ։...
...։

էջ 285, դատարկ։

էջ 286-287, նորաբազիր անհարթ, քանի
մը մանրուք։

էջ 288, դատարկ, անմաքուր։

2445

Մ Ա Շ Տ Ո Ց.— 92

Բաղէշ

ՌՃԱՍ = 1712

ՆԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ.—

Մաւաւ 13×9×5×5։ Էջ 464։ Հանգա-
մանք լաւ։ ոչ բոլորովին մաքուր։ Նորո-
գութիւն կրած, Թուղթ հասարակ։ Գրիչ՝
Գրիգոր։ Գրութիւն՝ խորագրերնբը, սկզբ-
նատողբը և գլխատառերը կարմիր, մնացեա-
լը սև մեխնով, միասին, 15 տող, կարմրա-
գիծ շրջանակի մէջ։ Բոլորգիր։ Գունաւոր
զարդագիր և լուսանցազարդ սակաւ։ Լուսան-
ցանկար՝ Հարս ու փեսայ էջ 90, 104, 105,
389։ Խորանագրող իւր սարօք էջ 7։ Նկար էջ
6։ Կաշեկազմ խաւաքարտեայ դրոշմագարդ։
Ստացող՝ Թումայ Գահանայ, որդի Սահակ
Գահանայի։

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ.—

էջ 1, բոլորովին սեղան։

էջ 2.— Կանոն և խրատք վերաբերեալ
...։

էջ 7.— Եւ ասէ զԱղօթս։— Տէր Ած. մեր
Ած. բարերար։...

էջ 56.— Կանոն ճշման քննելու հարսին և
փեսային, ի յոյն լեզուէ թարգմանեալ ի հայ
բարբառ։ Արարողութիւն որ լինի, խօսեալ
զհարսն փեսայի։

էջ 57.— Նըշանաւ ամենայաղթ խաչի-
ւըդ։...

— Եւ Քաթաղ Սաքիւազմ։— Վասն ի
վերուստ խաղաղութեան ամ. աշխարհ։...

վասն շնորհելով զխօսելութիւնս զայս, որ-
պէս աւրհնեաց զհարսանիսն ի Կանայ Գալիլ-
եացոց, զՏէր աղալիսցոց։...

Էջ 60.— Եւ ասէ զԱզօթս.— Աւրհնեալ
ևս Տէր Ած. մեր Յս. Բս. Բս., զՏեառն, անա-
բատ որդի Աստուծոյ Հօր։...

Էջ 65.— Պօղոսի Առաքելոյն ի Կորնթաց-
ւոց Թղ.։— Զի ճառ խաչին կորուսելոցն յի-
մարութիւն է։...

Էջ 67.— Աւետարան Հովսեփ.— Պա-
տարանի ետ նոցա Յս. և ասէ։...

Էջ 69.— Եւ պատուիրէ ասելով.— Ըն-
կայաբուժ զստեղանայն շնորհաց։...

Էջ 70.— Եւ ասէ զԱզօթս.— Տէր Ած.
մեր ճշմարիտ փեսայ Հարսին ճո եկեղեցւոյ
։...

Էջ 74.— Կամոն Պասի դմելոյ։... Եւ ա-
սն շարական ԴԶ.— Խաչանիչ դրոշմամբ։...

Էջ 90.— Եւ երթամ ի զուռն եկեղեց-
ւոյն... և ասէ զԵրատոս.— Ած. որ ստեղծ-
եաց զԱդամ ի Հողէն։...

Էջ 96.— Եւ ասն գերգ արեւմտեայն ի
ձայն.— Ամենազօր Տէր Թաղաւոր Թաղաւո-
րաց։...

Էջ 103.— Խրատ պիտամի.— Եւ փեսայն
բռնէ զձեռն Հարսին, և զնէ զուռն ի վերայ
աջ ստացն, և զգլուխն ի վերայ զլիտն, և
զխաչն ի վերայ զլիտց նոցա։ Յուցանէ Թէ
քահանայն որպէս դարբին է, և եկեղեցին որ-
պէս զգուրայ, և փուքս սուրբ աւետարանն, և
սայն սուրբ սեղանն է, և կռանն՝ Քրիստոսի
խաչն և աւետարանն, և անօթն Հարսն և փե-
սայն, որ միացնէ յիրար Հրամանաւ Աստու-
ծոյ, և իշխանութեամբ քահանային։

Էջ 132.— Եւ յաւուրն երրորդի գայ քա-
հանայն և անու զգլխակն ի զլիտյ փեսային,
և այլ կանոն կատարի։ Եւ յետ Ը աւուրն վի-
րացուցանեն զԹաղն։...

Լուսամեցադուքիւն Գրչի.—

Էջ 139, ստ. լուսանցքին.— «Ով քահա-
նայ, շատ չի խմես որ Հարբեանս։

Էջ 146.— Կամովն Հաղորդ տալոյ։

Էջ 164.— Կամոն և կարգ տղաքաղին։

Էջ 181.— Եւ ասքա ասնմ գտազս ի վե-
րայ տղայոց.— Արարիչն արարածոց մեզ
բարկացաւ։...

Էջ 206.— Այգոյն գամ ի գերեզմանն ա-
սելով գամբիծմն։

Էջ 219.— Իսկ է օրն երթամ ի գերեզմա-
նն ասելով գամբիծմն։

Էջ 228.— Կամոն գամ. հաւատացեալ
ննջեցեալս ի Քս. յաղաքիլ։

Էջ 263.— Եւ ասքա ասնմ գգամնս ննջե-
ցիւոցն տաղերովն.— Մինչ է յէջն. . . —
Մ ա մ վ ե ի ս։

Էջ 265.— Որք ի վերայ ննջեցելոցն.—
Եկայք այսօր եղբարք ամէն։...

Էջ 269.— Տաղ ի վերայ երիտասարդի.
— Եւ գիտէի զաշխարհս ինձ մուլէ ին տուած
։...

Էջ 272.— Տաղ ի վերայ ննջեցելոցն.—
Ինձի Հալալ արէք ով իմ սիրելիք։...

Էջ 313.— Ի վազուեամ ասուրն, ընդ աշ-
գըն, ընդ առաւառն, զան ի գերեզմանն ա-
սելով զամբիծէն։

Էջ 338.— Կամոն է ասուրն։...

Էջ 348.— Կամոն քանիւ արեւմելոյ։

Էջ 369-385.— Աւետարանք Ծննդեան և
Թաղութեան։

Էջ 386.— Աւետարան տաշտ արեւմելոյ,
ըստ Մարկոսի.— Ժողովեցան առաքեալքն տո
Յիսուս։...

Էջ 389.— Ազօթ գորաւոր, վասն հի-
ւանդաց, ի Դրիգորէ Նարեկացոյ տաացեալ
... — Տէր Ած. զԹութեանց, փրկութեան, և
ողորմութեան։...

Էջ 393.— Վերստին յաւելուած. . . :—
Արքայ երկնաւոր, Թաղաւոր բարձրացեալ։...

Էջ 397.— Վերստին յաւելուած. :— Ած.
յաւիտենական։...

Էջ 402.— Վերստին յաւելուած. :— Ա-
րեւակն արդար։...

Էջ 407.— Վերստին յաւելուած. . . :—
Տէր իմ և Ած. իմ Յս. Բս. Բս. գառն Աստուծոյ
։...

Էջ 411.— Վերստին յաւելուած. :— Տէր
Ած. որ ունիս բազում զԹութիւն։...

Էջ 413.— Այլ գամն մեռելի.— Այսօր
եհաս Հրաման յարարէն։... — Ա ա տ Բ ի լ։

Էջ 419.— Տան ի վերայ մեռելի տալ.—
Ով քահանայք և վարդապետք Աստուածա-
բան։...

Էջ 424.— Տաղ ի Նըղաշ վարդապետէ ա-
սացեալ.— Անցանէ մեծութիւն ու փառք աշ-
խարհիս։...

Էջ 429.— Տաղ ի Նըղաշ տաացեալ վասն

դարիպի։— Աստուծոյ մարդասիրին փառք
յաւիտեան...:

Էջ 438.— Այլ տալ մեղեցեցեալս։— Յերէկ
Հողվերջըդ անցայ...:

Էջ 442.— Գամձ տղայոց, ի Յովնանմէս
վարդապետէ առացեալ՝ յԱմբեցոյ։
Ամեղդ յէութեան, էջ անդալեան, էիցս գո-
յակեան...:

Որ սիրով քային, իբեր ի ստորին, և առնր
մարմին...:

Նայեալ աղբաւ ծընօղ տըղայիս,
վայ և եղուի առնի իմ ամօինս։
Արդ զինչ լինիմ եղուի եղկելիս,
տեօի մեռեալ գոսկեհատ աղիս,
գամուշահատ վարդն իմոյ գրկիս,
խեցեին առին թալկեցաւ հոգիս։
Զիմ գեղեցիկ ոսկի աչաւմիս,
թըռուցին յիմէն խոցեցաւ իմ սիրտս,
գճաղցրամուտք սիրուն տառապիկիս՝
մահու բազէն էաւ և խոցեաց զիս,
զիմ քաղցրաճայն արտուտիկ ձագիկս,
առեալ թըռեան ի վեր ի յերկինս։
Զիմ ծագկալի կամանն ճաննմիս,
կարկրտահար արին դէմ աչիցս։
Ոհ զինչ լինիմ եղուի եղկելիս,
շատ տրտմութիւնք պատեցին թրիս։
Արդ գռնութիւն տըղայի տըղայիս,
և առողի որ մայ է յայս մեզ։
Արդ Տէր ընկալ զընթեցեալ տըղայս,
և համգոյ ի լուսեղէն խորամն,
աղայեմք։

Իմ արեգակըն խաւարեցաւ,
և աչերայս լոյսըն մըթացաւ։
Այս գեղեցիկ որդիս որ մեռաւ,
շունչս քաղեցաւ հոգիս թալկեցաւ։
Այս մագեղի որդիս որ մեռաւ,
կեանքս հաղոյ հաւատարեցաւ։
Այս սիրական գամնիկս որ մեռաւ,
խելքս զընաց և զընաքեցաւ։
Այս սիրունիկ ձագիկս որ մեռաւ,
բերամն լոռաց ակամցս խըլացաւ։
Այս զըւարճալի տունկս որ չորացաւ,
ստըս բեկաւ, քնըս կատրեցաւ։
Այլ գռնութիւն Տեառն որ ըստացաւ,
ընդ սուրբ մանկանցն ըզսայ ընկալաւ։
Արդ Տէր ընկալ զընթեցեալ տըղայս,
և համգոյ ի լուսեղէն խորամն,
աղայեմք։

Է այս կեանքս մեղօք ի լի,
որ քրիստոնեայն է մի խաբեսցի...։— Տես
տարբեր փոփոխակ մը յաջորդ Մաշտոցին
մէջ։

Էջ 449.— Տաղ վասն տըղայոց։
Յարարէն երաման, որդոցս մարդկան,
որ ոչ պահելով (ը)զպատուիրանն,
անկաք ընդ մահուանն։
Ոհ արտառաւայի, տրտմութեամբ ի լի,
սրգով դառնութեամբ է մեր կեանքս,
ի վերայ երկրի։
Վայ մեզ յամէն ժամ, մեր կեանքս է հարամ,
որ ի մէջ ցաւոց տրտմութեան,
կամք ի մեղութեան։

Յայս յերկիր եկաք ախտի յորդութեան,
մեղաց խիտ ցաւօք և երկամբք,

յաշխարհի ծննդեան։
Նայիմ տառամմամբ, կամ ի պաշարման,
զի ցաւ ի վերայ ցաւի գայ,
գուշակ է մահուան։

Է խիտ դառնագին այս ազգի մարդկան,
որ որդիքն իւրեանց առաջի
մեռանին զընման։

Սրտով խոցուտին և յայժ կրկնածան,
որդիքն որ ծնողացն առաջի
մտնուն գերեզման։

Գեղեցիկ մանկութիւնքն վարդի մրման,
սառամեալ ցամաքին անցանքն։

Է ի հոգ դառնան։
Վայելուչ որդի, քաղցրիկ սիրական,
դու յէ՞ր թառամեալ ցամաքսար,
քան զծաղիկ գարնան։

Ունեւ ծիածան, վարս ոսկեղեղձան,
այդ գեղեցկութիւնդ ամենայն,
գերք ըզընք անցան։

Լար կարմիր շրթունք, ոսկեղեղձան բերան,
որպէս գոսկեհատ վայելուչ,
խընթեղի մըման։

Անկար ամառորս ի ցաւս մահուան,
չգիտեն զինչ տեսն, այլ ձայնն
որդի և ոգրան։

Եւ գայս ասելով, Որդի անմըման,
քեզ առողջութիւն քաղ լինէր,
մեք քեզի փոխան։

Տրդայն դադալով ի ցաւ մահուան,
գեղեցիկ աւանդէ, և լո՛ւ
ձայնն քաղցրական։

էին ամսանիմ փառս ի յախտեամ,
որ ետ և էառ և դառնաց,
յերկնային խորամն:

Յ Ե Ր Դ Ե Ր Ա Կ

Ով գեղեցիկ և մաքելի,
և ոսկեհատ յոյժ ցամկալի,
գմացիր ի մեմբ յամկարծակի,
արեր գծնօղս խեղմ ու լալի:

Իմ գեղեցիկ փայլը ազաւմի,
քեւ լայն կարմիր մանեակ ոսկի,
քառար ի մեմբ յայսմ ժամի,
տարակուսեալ կամք ի յերկրի:

Իմ փայլեցածայն ձագ բլբուլի,
ուրախութիւն այգեստանի,
դու լոնցեր յամկարծակի,
եղաք քան զխալ որ ոչ խօսի:

Այ փայլեցածայն ձագիկ դաշտաց,
սիրուն արօտս այգեստանաց,
ամյայտ գմացիր մեզմէ յամկարծ,
տրտում կարօտ կամք միշտ ի լաց:

Մտեմ որ երեկ յամկարծակի,
էառ գարգի իմ սիրելի,
արար գծնօղս խեղմ ու լալի,
ամոխիքար վերայ երկրի:

Ամսեղ գառնուկս տառապէր,
ի խիստ ցաւէմ յոյժ տագմապէր,
հայէր ողորմ և արտառուէր,
գաղիս ծնողացն գալարէր:

Ձայնէր առ ծնօղսն և արտառուէր,
աղիողորմ աղաղակէր,
մեկնէր գթեկէն և տարածէր,
փարշէր գաղտնիքն դարձեալ պարզէր:

Տարակուսեալ յոյժ տըլխալի,
ողբամ ծնողքն անյաւտալի,
նարակ չամիսք վերայ երկրի,
նարմ է Աստուած, իմքն ողորմի:

Յայնժամ տղայի շունչն փաշի,
գոյնն երեսացն քառաւի,
լոյսն յաշիրացն ցակաւի,
որպէս զկտրեալ ծաղիկ ցամփի:

Մարմինն ի հոգ իջեալ քաղի,
հոգին յերկինս վերափոխի,
լուսեղիմաց դարձն խառնի,
աւրեմէ գճէրն ամենայնի:

Էջ 463. ԲՈՂՈՂԻՐ ԱՆՀԱՐԹ. ԱՄԵՆԱՅՆ
ՓԱՐԵ ԺԱՐԳԿԱՆ ԴԱՏԱՐԿ և ՈՒՆԱՅՆ. . .

Մամբ յիշատակագրութիւնք Գրչի. —

1. — Էջ 5, ստորորդ. — Ով բարի քահանայ, յիշեալ զստացօղս զրոյս՝ զՏէր Թուճէն և զՏէր Սահակն, զծնողն նմին ամէն:

2. — Էջ 6-7, ստորին լուսանցքին. — Յիշատակ է Մաշթոց տէր Թումային, և Հօրն իւրոյ տէր Սահակուն:

Մեծ յիշատակարան Գրչի. — 1712

Էջ 456. — Փառք. . . Արդ էս անարդս և անպիտան և ամ. մեղք զառաժեալս և ա. նիմաստ անարհեստ ի գիրս զրոյթեան, սու. տանուն և մեղապարտ Գրիգոր զրիւս, շնոր. Հօք Տեառն սկսայ և ողորմութեամբ նորին կատարեցի զսուրբ և զուսազարդ բուրաւտա. նրս, որ կոչի Մաշթոց, զոր արարեալ ի սըր. բազան և շնորհալից վարդապետէ Մաշթոց անուն յորջորջեալ, որով վարին ամենայն կարգ քրիստոնէից:

Քանզի սոյաւ մկրտին երեխայք լինել յորդէգրութիւն Հօրն երկնաւորի, և սոյաւ աւրհնի նշանադրութիւն երկուց օտարաց առ ի կապակցութիւն սիրոյ զուգակցութեան և սոյաւ աւրհնի Հանդերձ Հարսանեաց փեսա. յի և Հարսին. և սոյաւ աւրհնի պսակ ամուս. նացելոցն ըստ բանին Պօղոսի Թէ՛ Պատուա. կան է ամուսնութիւն և սուրբ են անկողինք նոցա: Եւ սոյաւ առնի պսակն ի դիտլի փեսա. յին, և սոյաւ Հաղորդին Հիւանդէն արժանա. ւորութեամբ զնացեալքն առ Քւ. և սոյաւ Թաղուին տղայքն անմեղութեամբ և իրխին յարգայտութիւնն Աստուծոյ՝ կալով առաջի գաղին Քրիստոսի, և սոյաւ Թաղին ամենայն Հաւատացեալ ննջեցեալքն՝ Թաղելով ի մահն Քրիստոսի, ակն ունելով երեւման Սբ. Խաչին պայծառութեան, և գալստեանն Քի. ընդ ամ. պըս երկնից: Եւ սոյաւ սրբի սրբութեամբ և աւրհնի Թուներ և ջրհոր և այլ ամենայն ա. նօթ. ի պիղծ ժրժակաց անկեղոց: Նա և զարդարեալ կա. Նարեկացոյք և Աւետարա. նօք, Քանձիւք և Տաղերովք:

Որ և տեսեալ զանտոկ մեծութենս, և զգանձս պատուականս, տէր Սահակի որդի տէր Թումայն, և ցանկացող եղև սորա, և ետ զրկ զսայ յիշատակ բարի հոգւոյ իւր[ոյ], և ծնողացն իւրոց, հօրն Սահակուն, և մօրն Փա[րի]խաթունին, և կողակցոյն իմ[ոյ] Մարգարտին, և որդոյն իմ[ոյ] հոգւոյս մասին Գաղպ[արի]ն, և դստերն իմ[ոյ] Ասանեթին, և զբւերն իմ[ոյ] Սառային, որ տարածած մահ. ուամբ ելին յաշխարհէս, և թողին սուղ անմխիթար ծնողաց իւրեանց, և եղբարցն իմ[ոց] Աւետիսին, Քարիմին, Նիկողայոսին, և հանգուցիւցն: Նաև մեծ պապուն իմ[ոյ] տէր Թումային, վերստին ծնողին իմ[ոյ], որ իմաստութեամբ և բազում աշխատութեամբ ծնաւ զիս Քս. [զ]որ Տէր Ած. տացէ նմա վարձաբառաց, և հանգուս[ի]ցէ [զ]հոգիս նորա ընդ իշ քահանայիցն, կալով նմա առաջի անմահ պատենն Աստուծոյ, յանսպառ ուրախութիւնս:

Արդ եղև զրաւս զբաւս իմանս այսմ զորոցս

ի քաղաքս Բաղէշ, ընդ հովանեաւ ի խորանայ եկեղեցւոյ, ի ինդրոյ տէր Թումային, ձեռամբ անպիտան Գրիգոր զրէի, ի թվին հայոց տումար թրւական և ի Գ. թիւ յորեկան, և ժԱ յարարողեան, բստացայ զգիրգս պատուական, առ ի վայելութիւն անձին իմ[ոյ], ինձ և որդւոցս վայելման:

Արդ որք հանդիպիւր այս մատենիս, տեսանելով և կամ օրէնս կատարելով, բոլոր սրտիւ և կատարեալ հաւատով և ի բերանով Ած. ողորմի ասացէք վերո զբեալ մեծ Թումային, և կողակցոյն նորա մաղտասի Հրեդիւնին, և որդւոյն նորա տէր Սահակուն, և կողակցոյն Փարիխաթունին, և ինձ մեղաւոր տէր Թումային, սիրով զողորմին բարբառացէք նաև կողակց[ոյ]ն իմ[ոյ], և որդւոցն իմ[ոց] և եղբարցն, և ամեանայ արեանատու մերձաւորացն: Եւ որք զողորմին ասէք բոլոր սրտիւ՝ Ած. ձեզ ողորմեսցի յիւր միսանդամ զալ[ս]տեան ամէն:

2446

Մ Ա Շ Տ Ո Ց.— 93

ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ.—

Մաւաւ 15×10×4: Էջ 406: Հանգամանք լուս ընդհանուր առմամբ. լուսանցքի ցեցահարութիւն թեթեւ. վերջաւորութիւն թեթեւ, Թուղթ հասարակ: Գրութիւն՝ խորագիրները և գլխատառերը կարմիր, մնացեալը սև մելանով, միասին, 18 սող: Նորադիր անարուեստ: Համառօտագրութիւնը սովորականէն քիչ մը աւելի: Կարմրաներկ զարդադիր, լուսանցազարդ և գլխազարդ, էջ 5: Կաշեկադմ տախտակեայ դրոշմազարդ:

ԲՈՎԱՆԴԱՅՈՒԹԻՒՆ.—

Էջ 1, անմաքուր, գրչափորձ:
Էջ 2, նորագիր տարբեր.— Այսաւր յարեաւ ի մեռելոց...
Էջ 3.— Ցանկ Մշտնոցիս.— Ածթ զըլուկներն:
Էջ 4.— Կանգն Միւրտաթիւմ առնելոյ:

Էջ 59.— Խրատ փետայի և Խարսի յորժամ պտակէ:

Էջ 84.— Գ.— Կանգն պտակ վերացնելոյ...:

Էջ 90.— Դ.— Երկարդ պըսակ առնելոյ:

Էջ 98.— Ե.— Կանգն Հաղարդ տալիս:
Էջ 131.— Զ.— Կանգն Համօրէն ամ. ննջեցնելոց:

Էջ 176.— Իսկ այգուցն երթան ի գերեզմանն և ասն զԱմբիծմ...:

Էջ 186.— Ը.— Գանձ վասն Տղայոց.— Նա յիմ ողբամ ծընող տըղայիս...:

Զիմ գեղեցիկ ծաղկեալ նրունենիս, կարկըտահար արին դէմ աշիցս,
Զիմ կարմրացեալ խընծորն ի ծառիս, զանուշահոտն ի մէջ տերեւիս,

Հարեալ ձգեցին ի վերայ երկրիս,
կոխան արարին հողոյ տապանին :
Ո՛հ զինչ լինիմ եղուկ եղկելիս,
շատ նեղութիւնք պատեցին ը զին :
Արդ զոհութիւն տըւող տըղայիս,
և առնողն ի նայ է յոյս քաւիչ :
Արդ Տէր ընկալ զհոգի տղայիս,
և հան հանգոյ լուսեղէն յերկինս .

Աղայիմ :

Իմ արեգակըն խաւարեցաւ,
և աչերուս լոյսըն մըթացաւ :
Յերեկըն խոր ինձ գիշեր դարձաւ,
և աստեղաց լոյսըն ծածկեցաւ :
Գարունըն խիստ ինձ ձմեռ դարձաւ,
ամառն սաստիկ ձիւնաբեր եղաւ :
Ինձ եղանակըն փոփոխեցաւ,
և դառնալունչ յողըն զիս առաւ :
Քաղցր լեզի եղև դառնացաւ,
և կերակուրս ինձ մոխիր դարձաւ :
Մարմինս ոսկերս կըցեալ չորացաւ,
լեզուս ի քիմս իմ ցածաքեցաւ :
Այս փոքրիկ որդիս որ մեռաւ,
չունէրս քաղեալ, չըրթունս կապեցաւ :

.....

Այս զուարճալի տունկըս չորացաւ,
ոտըս բեկաւ, թևըս կոտրեցաւ :
Բոլոր մարմինըս փոշացաւ,
և ընդ որդոյս ի հող մերձեցաւ :
Արդ զոհութիւն Տեառն որ ըստացաւ,
ընդ սուրբ մանկանցն ըզսայ ընկալաւ :
Արդ Տէր ընկալ զհոգի տղայիս,
և հանգոյ լուսեղէն յերկինս .

Աղայիմ :

Էջ 189.— Ողբ Մանկամցն.— Յերեկ
հողվերօքն անցայ... :

Էջ 192.— Ողբ Տղայի.— Արարիչն ա-
րարածոց մեզ բարկացաւ... :

Էջ 197.— Տաղ Նարեհաս Մանկանց.—
Ես զիտէի թէ աշխարհս ինձ մուլէ էր տըւած
... :

Էջ 201.— Թ.— Եւթմ աւուրն :

Էջ 206.— Ժ.— Կանովն Նըմբեցելոց Ժն
աւուրն, կամ Խ, կամ Տարելիցն :

Էջ 214.— ԺԱ.— Կանովն աշխարհաթաղ
առնելոյ :

Էջ 269.— ԺԲ.— Գանձ աշխարհաթաղի,

Առաքել Վարդապետի առացեալ, վասն Յրմբե-
ցելոցն.— Այսօր հՀաս Հրաման արարչն... :

— Առաքել Վարդապետի :—

Էջ 275.— Ողբ Աշխարհաթաղի.— Ող-
բահանայէ և վարդապետք աստուածարան... :

Էջ 279.— Ողբ Աշխարհաթաղի.— Ար-
քեղ զոչիմ ձայնիւ մեղայ... — Առաքել
Գլ ժողապիտի :

Էջ 282.— Ողբ մեռելի ի դարիպի.—

Ես զիս դըրի հազար տարու,
զաֆիլ եկաւ օրըս մահու,
կու գատնեմ զիս ամէն բարու .
կացիք բարով, բարեկամեր :

Յերեկ ողջ էի, այսօր մեռած,
ու կարօտ եմ շատ սիրելեաց .
շատ բան ունէի հասարաք մընաց,
կացիք բարով, բարեկամեր :

Ողբեալս եկաւ դըռնակս հ մերս,
որդեալս եկոյ զիմ հալըն տես,
կըրակ ընկեր սըրտիկս հ մերս,
կացիք բարով, բարեկամեր :

Գաբրիէն եկեր դէմս է կանգներ,
հոգիս կուգէ այլ բան չառներ,
խելաւմես ի գըլխես է տարեր,
կացիք բարով, բարեկամեր :

Ձեր վըրամին լինի բարի,
երթամ պառկիմ ներքև քարի,
քեզիք բարով, բարեկամեր :

Ժողովեցան նըստան լացին,
կըտաւ բերին ու պատնեցին,
փայտէ ձիւնկըս քամբեցին,
կացիք բարով, բարեկամեր :

Լար արծաթոյ այսօր կտրաւ,
անիւն ի գուրն ընկըրկեցաւ .
յաչխս ի լուսոյ խաւարեցաւ,
կացիք բարով, բարեկամեր :

Իմ հոգեւոր որդիս ի լաց,
որ շատ կերթաւ հետ գազուհաց,
մեզ փոխարէն տացէ Աստուած,
կացիք բարով, բարեկամեր :

Որդիս նըստեր քովս ու կու լայ,
բարեկամներս կու սրգայ,
ֆահանայից ասէ՛ք որ գան,
գիողիս նամ [ք] եմ, բարեկամեր:

Լացէ՛ք լացէ՛ք այսօր ըզիս,
որ չի լըցուա փափաք սրբոսիս,
սուրբ պատարագ յիշէ՛ք գիողիս,
կացի՛ք բարով, բարեկամեր:

Էջ 283.— Ողբ Քահանայի.— Որդիք
լուսոյ հօրն մեծի.. :

Էջ 285.— Ողբ զարիպուքիւն մեռանու
զի, հեռաւորի.— Ինձ ուժէտ կայր ե կուժան
....:

Էջ 288.— ԺԳ.— Իսկ առաւօտուն եր-
բան ի գերեզմանն և ասեմ գԱմբիծն...:

Էջ 304.— ԺԴ.— Կանովն է աւուր...:

Էջ 313.— ԺԵ.— Հոգեհանգիստ առնելոյ
մեռելոց:

Էջ 339.— ԺԶ.— Կանովն Տեսնական
Արեմելոյ:

Էջ 357.— ԺԷ.— Կանովն Ջրհոր Արե-
մելոյ:

Էջ 361.— ԺԸ.— Սերմն և Հնձան Արե-
մելոյ:

Էջ 367.— ԺԹ.— Քաղոյածք Հանգստ
եան Շարակներ:

2447

Մ Ա Շ Տ Ո Ց.— 94

ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ.—

Մաւալ 14.5×10×3: Էջ 328: Հանգա-
մանք բաւարար. լուսանցքները մասամբ ցե-
ցակեր. նորոգութիւն կրած: Թուղթ հասա-
րակ: Գրութիւն՝ խորագրերները և զխառա-
ռերը կարմիր, մնացեալը սև մեղանով, միա-
սիւն, 22 տող, սև գիծերու միջև: Նոտրա-
գիր: Համառօտագրութիւնք բաւական ա-
ռատ: Կաշեկազմ տախտակեայ դրոշմազարդ:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ.—

Էջ 1.— Աւրհնեալ հոգիդ Սր. Սծ. Տըչ.
մարիտ Ամէն...:

Էջ 9.— Տէր Ած. մեր, Ած. բարերար...:

Էջ 49.— Կուսի Գասկ:

Էջ 64.— Գասկ վերացուցանել:

Էջ 73-86, տարբեր թուղթ և դրշու-
թիւն.— Կարգ մեծի թղթման.— Դատեա Տէր
զայնսիկ...:

Էջ 120.— Մեծի Այգոյց:

Էջ 134.— Տղայաթաղ:

Էջ 170.— Տղայի այգաւցմ...:

Էջ 179.— Է աւրէիցն է:

Էջ 187.— Շարականք: Առաջի Զայն:

Էջ 228.— Զրհորաւրհնէք:

Էջ 229, ստորին լուսանցքին: Ձախար
մի ջուր, խառնիւրդ ախ, դիւր հուրոյն վրան
խունկ, մոմ վառէ, որ լմբայ լից ի մէջն:

Էջ 238.— Հոգեհանգիստ.— Երանեալ
են անբիծք...:

Էջ 273.— Կանոն Աղ Աւրհնելոյ:

Էջ 275.— Կանոն հատի պատարադի սե-
ղանոյն...:

Էջ 281.— Նմիցելոց Գանձ ստայ.—
Այսաւր եհաս հրաման արարչէն...: Առ ա.
ք ե ի:

Էջ 284.— Արարիչ արարածոցն մեղ բար-
կացաւ...:

Էջ 288.— Ով քահանայք ի վարդապետք
աստուածաբանք...:

Էջ 291.— Ես դիտէի թէ յաշխարհս ինձ
մուլք էր տված...:

Էջ 294.— Ղարիպին կեանքն է լալի ող-
բերգական...:

Էջ 297.— Յերեկ հոգվերօք անցի...:

Էջ 299.— Ես զիս դրի հազար տարոյ...:

Էջ 301.— Եկայք սիրելիքս ամէն...:

Էջ 303.— Հայիմ ողբամ ծնօղ տղայիս
...:

Էջ 304.— Իմ արեղակըն խաւարեցաւ...:

էջ 305.— Ինձ ուժէտ կայր ու կուժան
...

էջ 307.—

Է՛ մահ ըզքեզ կու յիշեմ,
կու դադամ ես կու արքապիւն,
չի կայ քան ըզքեզ լեզի,
ամէնէն լեզոյ լեզի ես:
աւախ իմ կէճն արևուն,
ափսոս իմ կէճն արևուն,
կու մեռնիմ այլ ճարակ չունիմ:

Դժոխքն քան ըզքեզ լեզի,
և յետոյ գամուշ կու բերես,
Ոռդոմն յիշեաց գէշ,
ու ասաց եղունկ վայ եմ ես. աւախ...:

Ձիմչ աւգուտ գիմաստութիւն,
քան գանգէտ ագէտս եմ ես, մեռայ,
ամենգէ ի յաշխարհս եկի,
ու մեղոք գնամ սևերես.
աւախ ի կէճն արևուն:

Ի գուր խռովեալ գանձես,
ոչ գիտէ քէ ում ժողովես,
դաշխարհս դու ի գիրկս առեր ես,
քեզի խոր դժոխք կու փորես:

Նայ մահ որչափ քէն ունիս,
Աղամայ որդիմ կու հաճէ,
ես այլ այն մահուն դիպայ,
որ ելայ ես ամէն բանէն.
Աւախ ի կէճն:

Կու լամ ես ըզիս կու լամ,
որ չկայ ինձի պէս մամն,
չատ հատրէք կայր իմ սրտիս,
յամէնէն մահերում կու մնամ.
Աւախ իմ.:

Մարիկ եկ գիւմ հալքն տես,
որ կըրակ ընկեր սիրտու ի ներս,
իմ հէ՛քիմքն դու եզեր,
որ մայ գիւմ ցաւքն գիտես. Աւախ.:

Գլխակս ի ծնկաց առնես,
պահ մի լաւ պահ միտքարես,
այլ մար չունիմ ես ի քեզ,
բայց երազդ որ գիւ տեսանիմ. Աւախ.:

Յոյս Աստուածածին ունիմ,
բարեխոս է մայ մեզ բարի,
և զիս միածին որդէ աղաչէ,
որ մեզ աղարմի:— Հժժտ. Հաստուած մը
ստորև, էջ 321:

էջ 309.— Արթունք զրարթունք... —
Ա.Ք.:

էջ 310.— Արարիչ և մարդասէր...:

էջ 316.— Աստուածածին մայր Բերս.
տորև... — Ա.Ք.:

էջ 319-322, տարբեր թուղթ և զբոլու.
թիւն:

էջ 319.—

Պայծառագոյն որդեակ իմ սիրուն,
տիպ և մամն ծագման արևուն,
վայ ինձ այսօր որպէս մրթացար,
բանձր և խաւար ամպով ծածկեցար:

Տարփալի իմ որդեակ տարփալի,
քո ցաւալիք մօրքս ցանկալի,
վայ ինձ այսօր որպէս հեռացար,
ի քո սիրած մօրեղ գասեցար:

Սիրուն որդեակ սիրուն սիրելի,
լեզուդ անուշ, խօսքդ գովելի,
վայ ինձ այսօր որպէս թըմրեցար,
ի խօսելոյդ վասն էր կըսեցար:

Աչացըս լոյս տուր ինձ պատասխան,
քէ ա՛ր երբաս այդպէս խրդեակուն,
և զիս ընդ քեզ տար ընդ քեզ որդի,
և դիր ընդ քեզ ի գերեզմանի:

էջ 320.— Ի՞մ արեղակուն խաւարեցաւ...:

էջ 321.—

Ձայս ինչ ի խոր խոցեցայ,
որ գըլխակս խօկի խելք չի կայ,
ոչ խօսք մի խօսիլ կարեմ,
գիւմ ամէն բանքըս մռռացայ:

Մարիկ եկ գիւմ հալքն տես,
որ կըրակ ընկեր սիրտս ի ներս,
իմ հէ՛քիմքն դու եզեր,
որ գիւմ ցաւքս լաւ դու գիտես:

Այ իմ սիրելի մարիկ,
բեր ձեռքդ սըրտիս խոցըն տես,
լուսալու մար մի արէ,
որ չեմք մահուկ արևուն:

Գրված կա ծրնկեմնդ առմես,
պահ մի լառ, պահ մի հառաչես,
մի լար, մի նլմեր յաշիշդ,
գամ յերազտ որ գիս տեսմես:

Կալում ես ըզիս կալում,
որ չիկայ խրդուի իմն մման,

շատ հատաք կայր յիմ որտիս,
յամէնէմ մեհրում կու մըմամ: . . .

էջ 323-325, գատարկ:

էջ 326.— Ետորադիր տարբեր.— Այսօր
յարեաւ ի մեռելոց: . . .

էջ 328, գրչակործ կալին:

2448

Մ Ա Շ Տ Ո Ց.— 95

Թոխաք

Ռձեւը = 1639

ՆԵԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ.—

Մաւալ 16×10×4-5: էջ 456: Հանգա-
մանք լաւ ընդհանուր առմամբ. Թեթևօրէն
ազդուած խոնարութենէ. նորոգութիւն կը-
րած: Թուղթ տոկուն: Գրիչ՝ Միքայէլ: Գը-
րութիւն՝ խորագիրները, սկզբնատողերը և
գլխատառերը կարծիր, մնացեալը սև մելա-
նով, միասին, 17 տող, մասամբ կարծիր գի-
ծերու միջև, Բոլորգիր կանոնաւոր, Համա-
ռօտագրութիւնք սովորական դրեթէ: Վար-
դագոյն զարդագիր և լուսանցազարդ սակաւ:
Գլխազարդ՝ էջ 5: Կաշեկազմ տախտակեայ
դրոշմազարդ, առաջին կողքին վերի մասը
կոտորուած: Ստացող՝ Յովսէփ Քաշանայ,
որդի Ղայայի:

ԲՈՎԱՆԴԱՆՈՒԹԻՒՆ.—

էջ 1-2, գատարկ:

էջ 3.— Այս իմէ կայ ի գրիս յայս.— Ա.
ԺԹ գլուխներ:

էջ 4.— Ա.— Կանոն Մկրտութիւն առ-
նի:

էջ 5.— Եւ քառամայն ասէ գագօթս.—
Տէր Ած. մեր Ած. բարբար: . . .

էջ 59.— Բ.— Յորժամ տղայն ի աւուր
լինի բերցեն զմայրն և զմանուկն յեկեղեցին,
և կրկնեսցեն ի ծուր: . . .

էջ 69.— Գ.— Ձեռնտուքի, որ է նշան:

էջ 70.— Դ.— Կարգ հարսանեաց:

էջ 74.— Ե.— Կանոն պրակ առնելոյ:

էջ 111.— Տաղ վառն հարսանեաց.— Ա.

մենազօր Տէր Թազաւոր Թազաւորաց: . . .

էջ 116.— Զ.— Կանոն Պսակ վերացու-
ցանելոյ: . . .

էջ 126.— Է.— Կանոն հաղարդ տալոյ:

էջ 139.— Ը.— Կանոն Հաւօրիմաց մըմ-
ջեցելոց օրինաւոր Թաղմամբ առ Քս. յուզար-
կելոյ: . . .

էջ 182.— . . . Եւ ապա ասեմ գերգ Տեա-
ւոյն Ներսեսի.— Աստուած անեղ: . . .

էջ 214, ստորին լուսանցքին աջ անկիւ-
նը. «Փետր. Ժե. Ռձեւ»:

էջ 252.— Թ.— Կանոն երկրորդ աւուր
այգուցն:

էջ 265.— Ազօբ՝ Սրբայն Բարսղի Կե-
սարու Հայրապետին.— Գոհանամք զքէն
Հայր Տեառն մերոյ Յի. Քի. . . .

էջ 279.— Երգ Տեառն Ներսեսի, ի խոր-
հուրդ համգատեան.— Տէրն յետ ստեղծման
արարածոց: . . .

էջ 283.— Ժ.— Է աւուր ննջեցելոց.—
Ընթերցուած ի Բարութայ Մարգարէտ.—
Հայեաց ընդ արևելս Նորուսդէմ: . . .

էջ 283.— ԺԱ.— Կանոն գամ. վախճան.
եալ տղայն հաւատալ առ Տէր յուզարկելոյ
: . . .

էջ 340.— ԺԲ.— Կանոն երկրորդ աւուր
այգուցն:

էջ 362.— ԺԳ.— Կանոն եօթմաւորն, և
ամսայն և տարեկան և յամէն կիրակի: . . .

էջ 390.— ԺԴ.— Գանձ և Տաղ ննջեցե-

լոց.— Այսօր *հՀաս հրաման յարարէն...*—
Ա ռ ա ճ ե լ Վ ա ր զ ա տ ն տ ի:

Էջ 395.— Ողբ վասն մնջեցելոց ի Նազաշ
վարդապետէ.— *Ով քահանայք և վարդապետք
աստուածաբան...*

Էջ 400.— Տաղ վասն Ննջեցելոց.— *Ես
գիտէի թէ աշխարհս ինձ մուլք է տըւած...*

Էջ 405.— Գանձ Բեքդաշեմի Մանկան-
ցուն, ի սղայոց մանն ասա.— *Այ բարեգութ
Տէր երկայնամիտ...*

Էջ 409.— Ողբ վասն մանկանց.— *Աբա-
րիչն արարածոց մեզ բարկացաւ...*

Էջ 416.— Տաղ ի Թախաքցի Ստեփան-
նոսէ:

Վայ մեզ մեղօք չարեօք լըցաք,
գպտուիրան Տեառներն մտաքցաք,
զԱստուած առ մեզ բարկացուցաք,
և ի ցասումն գնա շարժեցաք:

Վասն այն ըզմեզ պատուհանեաց,
զդուստր և գորգիսըն մեր խոցեաց,
գանմեղ սղայալքն մեր զընջեաց,
շատ ծընօղաց սիրտ կըսկըծեաց:

Անոյշ սղայալ և քաղցրածայն,
ասն սաղմուս և շարժական,
աղբերք մեցա ըսպանեցան,
ձայնքն յակամբացըն մեր հատան:

Վուսին տըս էին մըման,
վարդ մանուշակ ծաղիկ մըռան,
առջև ծնողաց թաւայեցան,
աղիք մեցա գալարեցան:

Շատք հագնվար յերկար կացին,
գոբրտ ծընողացն խորովցին,
բազումք գերկուսն մէկ մաշ գրին,
անդուստր տեմրդի մըմացին:

Փափուկ մարմինքն ի հոգ դարձան,
ծովային ալքն խաւարեցան,
սպիտակ կարմիր աղւտ պտուկերն,
մերքև հողին զըմտանեցան:

Ով (այս ամուն) իմ լոյս աչաց,
գփառա աշխարհիս քօղեր ի քաց,
հետևեցար անանց կնեաց,
եղեր ընկեր մարտիրոսաց:

Ով դու որդեակ սին իմ սըրտաց,
զըրկով զըզուծ և համբարած,
իմ դեռաբայ ծաղիկ փառաց,
գնացիր յերկիրըն կնեղանեաց:

Ով (այս ամուն) դու իմ որդեակ,
բարձրաւզէշ և գերուսակ,
ուրախարար սիրոյ բաժակ,
քո ծընողաց սիրուն գաւակ:

Ով իմ որդեակ կարմրագունակ,
գուտ և մաքուր ոսկեոտակ,
ծիրանափայլ ակըն սուտակ,
խաչի ծաղիկ և մանուշակ:

Ով (այս ամուն) ծառ բարունակ,
համեղ ողկոյզ քաղցրաւոշակ,
ամուշահատ ակործ բաժակ,
ակ մարգարիտ և ոսկեհատ:

Ով իմ որդեակ մանուկ ագտո,
սուրբ և մաքուր և անարատ,
յախտից մեղաց հասակդ ի գտո,
անփորձ չարեաց գոլ և անյախտ:

Ով (այս ամուն) մաքուր տատրակ,
ոսկեփնտուր հաւ սիրամարգ,
բարձրաբարձիչ աղաւնոյ ձագ,
խառնեալ ի յամանից բանակ:

Որաց գլուխ հանդիսապետ,
է քաղաքն արարածոց,
Յիսուս Քրիստոս Աստուածըն մեր,
ինքն օրհնեալ յամէն բերամոց:

Էջ 419.— Տաղ վասն զարիպ մնջեցելոց.
— *Ղարկպին կեանքն է լալի...*

Էջ 425.— Տաղ մնջեցելոց.—
*Լըւարուք ըզբարբառ բերանոյս,
ով եղբարք որերկէք իմ հոգւոյս,
լընցէք ըզխըրառ այս գերւոյս,
ունկըն դէք դուք բանի եղկեւոյս:*

...
Փառքս տամք մեզ հոգւոյն ճըշմարտի,
որ տայ շնորհս մըտաց սրկարի,
խօսել բանն ողջւան պիտանի,
նա ընդ Հօր և Որդւոյ օրհնեսցի:

Էջ 429.— Աբարիչ և մարդասէր...

էջ 432.— ԺԵ.— Կանոն խաչալուալ առ-
նելոյ:

էջ 443.— ԺԶ.— Կանոն Համդերսեղէն և
Սալաւ Օրհմելոյ:

էջ 446.— ԺԷ.— Օրհմութիւն Ազի:

էջ 447.— ԺԸ.— Որ պիղծ իմչ կերեալ
իցէ:

էջ 449.— ԺԹ.— Վասն Երզնմահարի
կարգալու:

էջ 451, Համբակ գրոյ.— Հաստոյ
խոստովանիմ...:

էջ 452-454, դատարկ:

էջ 455, նոսր շեղադիր մանրութ:

էջ 456, դատարկ:

Յիշատակարան Գրչի.— 1699

էջ 450.— Գրեցաւ գիրս Մաշթոցի և գր
բաւեալ աւարտեցաւ ի Թրաւկանիս Հայոց
ՌՃՊԸ ամին, յուլիսի Բ, ի քաղաքն Թոխաթ,
ընդ Հովանեաւ էից եկեղեցեացս, ձեռամբ
յոնեամեղ Միքայէլ գրչի, ի խնդրոյ Յովսէփ
քահանայի, ի վայելումն անձին իւրոյ և ի յի-
շատակ, և ծնողաց իւրոց Ղալային և Շահու-
մին, որոց ողորմեսցի Քս. Ած. ամէն:

2449

Մ Ա Շ Տ Ո Ց.— 96

ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ.—

Ծաւալ 15×5×10×5×3: Էջ 224: Հան-
դամանք լաւ ընդհանուր առմամբ, բայց լու-
սանցքները ոչ մաքուր, հաւանաբար իւղի
ազդեցութեամբ: Թուղթ սպիտակ: Գրու-
թիւն՝ խորագիրները, զլխագիրները և տեղ
տեղ սկզբնատողերը կարմիր, մնացեալը սև
մելանով, միասին, 17 տող: Բոլորդիր (էջ
15-84), նոսրագիր անարուեստ: Համառօտա-
զրութիւնք սոյորդական զրեթէ: Կաշեկազմ
տախտակեայ:

ԲՈՎԱՆԴԱՅՈՒԹԻՒՆ.—

էջ 1, նոսրագիր.— Մասնակի ցանկ:

էջ 2, դատարկ, անմաքուր:

էջ 3-4, կարմիր նոսրագիր ցանկ.— Ա-
րեւելոյն:

էջ 5-9, նոսրագիր անհարթ.— Կանոն
պղծեալ ջրոյ:

էջ 10, դատարկ:

էջ 11-14, նոսրագիր.— Եւ իբրև լցան
աւուրք սրբութեան նորա...:

էջ 15-64.— Աւետարանական հատուած-
ներ.— Արեւելոյն:

էջ 65-76, դատարկ:

էջ 77.— ԻԱ.— Կանոն Մկրտույթեան:

էջ 94.— Ի Վերայ ջրոյն տեսնուագրէ
խաչիւ.— Խորտակեցին ի նշանէ խաչի քո
ամ. ընդդիմակաց գորութիւնքն...:

էջ 111.— ԻԲ.— Կանոն Հաւորդ տա-
լում:

էջ 122.— ԻԳ.— Օրհմութիւն Ազի:

էջ 124, դատարկ:

էջ 125.— ԻԴ.— Կանոն Ջուր Օրհմի
Աստուածային Յայտնութեան:

էջ 135.— Օրհմութիւն Ջրու, Բարսղի
Կեսարացոյ:

էջ 158.— Յարժամ ջուր խաչալուաւ ա-
մես՝ ջրօրհմէիմ գրգեմ կարդա...:

էջ 159-162, տարբեր Թուղթ, ետքէն ա-
ւելցուած, կազմէն դուրս կը մնայ:

էջ 166.— Ազօթ Վասն Երաշտի:

էջ 169-176, դատարկ:

էջ 177.— ԻԵ.— Կանոն Թաղման:

էջ 221.— Յանուն Այ. Գիր գամի և ա-
մենայն ազգի ազգի ցաւոց և խոցի, Աստու-
ծով բժշկի.— Ծառ մի կայր ի մէջ երկրի...:

էջ 224, անհարթ գրոյ.— Մեծ չափ է ա-
ղօթել մտացն...:

2450

Մ Ա Շ Տ Ո Ց . — 97

[Կ. Պոլիս?]

ԻՃԻԾ = 1676

ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ. —

Մասալ 13.5×10×4: էջք Դ+332: Հանգամանք լաւ. լուսանցքները գործածութեամբ աղտոտուած. նորոգութիւն կրած: Թուղթ տոկուն: Գրիչ՝ Մարկոս Երէջ Թօփ-ղարուցի: Գրութիւն՝ խորագիրները, զխատառերը և երբեմն սկզբնատողները կարծիք, մնացեալը սև մեյանով, միասին, 19 տող: Նոտրագիր վարժ: Համառոտագրութիւնք սովորական գրեթէ: Կարժաներկ զարդագիր, լուսանցազարդ և զխաղարդ, էջ 86: Կիսախորան էջ 7: Կաշկեղծ տախտակեայ գրող-մագարդ:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ. —

էջ Ա-Դ, Համարեա դատարկ:

էջ 1. — Մեղայ ամենասուրբ Երրորդութեան...:

էջ 7. — Տէր Ած. մեր Ած. բարերար...:

էջ 61. — Կանոն Պսակ Արեմելոյ...:

էջ 70. — Պսակ վերացուցանել:

էջ 76. — Կանոն Երկրորդ Ամուսնութեան:

էջ 79. — Կանոն վասն Հաղորդ տալոյ:

էջ 86. — Երկինք պատմեն դիտու Աստուծոյ...:

էջ 114. — Դատեա Տէր զայնոսիկ...:

էջ 116. — Ես ասացի ի վերանայ յինչն աւուրց իմոց...:

էջ 122. — Եւ քանայն ասէ զԱղաթոս — Ած. յախտեանքս, անսկիզբն, անեղ...:

էջ 135. — Եւ ասեմ, Աստուած ամեղ...:

էջ 203. — Կանոն Երթմ աւուր: Երթամ ի գերեզման և ասեմ ամբողջ գութալ մի...:

էջ 209. — Կանոն յարժամ տղա վագմա մի Երթամ ի տուն մեջեցելոյն...:

էջ 244. — Կանոն զգեհանգիստ անմեղոյ:

էջ 253. — Կանոն աղ արեմելոյ:

էջ 254. — Կանոն հատի պատարագի սեղանոյ:

էջ 261. — Կանոն Տեառնականի աղարեմելոյ:

էջ 276. — Կանոն պղծեալ ջրհոր արեմելոյ:

էջ 282. — Աղաթոք որ պիղծ իմէ կերեալ է:

էջ 283. — Կանոն մոր գիրք արեմելոյ:

էջ 284. — Դանձ հաւատար մեջեցելոց. — Այսպէս եհաւ հրաման արարչէն... — Աս աբ Ե 1:

էջ 288. — Ողբ մեջեցելոց ասացեալ. — Արարիչն արարածոց մեղ բարկացաւ...:

էջ 293. — Այլ ողբ մեջեցելոց...: — Ես գիտէի թէ աշխարհն ինձ մուլէ էր արած...:

էջ 297. — Ողբ վասն Մեծիկ. — Յերեկ հողմերաւք (յ)անցաւ...:

էջ 300. — Ողբ ի վերա մեջեցելոց. — Ինձ ունեալ կայր և կուճան...:

էջ 304. — Արարիչ և մարդասէր...:

էջ 309. — Ես զիս եղի հաղար տարու...:

էջ 311. — Ամէն առաւաւտ և լոյս...:

էջ 312. — Անկանիմէ առաջի քո Տիրայ. մայր...:

էջ 315-317, դատարկ:

էջ 318-319, նոտր շեղագիր, թուրքերէն:

էջ 320, Համարեա դատարկ:

էջ 321. — Դանձ հագէշահ և պիտամի. — Եկայք սիրելիքս ամէն...:

էջ 325. — Երբեմն Հրեշտակ ի կերպարանս մարդոյ երթայր ընդ ճշնաւորի ուրումն...:

էջ 326. — Այր ոմն մեղասէր միշտ սովոր էր զգուս Մարիամ փառաբանէր...:

էջ 328-332, Համարեա դատարկ:

Յիշատակարան Գրչի. — 1676

էջ 308, վարը, ԺԳ. պրակին վերջին էջն
է.— Գրեցաւ Մայրոցս թվին ՌՃԻԵ, մարտի
ամսոյ ԺԸ, ձեռամբ անխմաստ գրչի՝ Մարկոս
երէց Թաւփղարուցի :

Արդ անգլիէմ զամենեանող, որք հան-
դիպիք սմա, յիշցէք միով հայր մեղայիւ, և
դուք յիշեալ լիջիք ի Քրիստոս, Աստուծոյ
մերոյ :

2451

Մ Ա Շ Տ Ո Յ.— 98

(ԺԷ. ՂԱՐ)

ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ.—

Մաւալ 15×10.5×3.5: էջ 282: Հանգա-
մանք բաւարար. ցեցահարութիւն յոյժ թե-
թե: Թուղթ հասարակ: Գրութիւն՝ խորա-
դիրները, սկզբնատողերը և սկզբնատառերը
կարմիր, մնացեալը սև միւրանով, միասին,
19 տող: Նոտրագիր: Համառոտագրութիւնք
սովորական: Կաշեկազմ տախտակեայ, կոշա-
կը ճեղքուած, պրակները մասամբ քայքայ-
ուած: Պահպանակ մագաղաթեայ սկիզբը և
վերջը երկուական թերթ, անկիւնաւոր երկա-
թագիր, սրճագոյն թանաքով, ահաւասիկ
ջանի մը տող. «...Եւ սուրբն Կիպրիանոս
ասէ. Բարուք ջատագովեցեր զքեզ ի ձեռն ճո-
ռոմ ամբարշտութեանդ...»: Կնիք սևադր-
ուած փակագիր, «Քի. Մո. Խր. Յովանէս»,
էջ 2, ստորոտը:

ԲՈՎԱՆԴԱՆԻՐԻԹԻՒՆ.—

էջ 3.— Ցանկ:

էջ 1.— Այսօր անճառ...:

էջ 4, դատարկ:

էջ 5.— Տէր Աժ. մեր Աժ. բարեբար...:

էջ 30.— Կամոմ Պսակ ամենիւյ:

էջ 45.— Կամովմ Պսակ վերացուցանե-

լալ:

էջ 47.— Կամովմ Հազարդ տալու:

էջ 86.— Առաւաւտում գամ ի գերեզ-
ման, ասեմ սաղմոս կցորդ ողբաժայն:

էջ 96.— Կամովմ գամ. վախճանեալս
յուզարեկել քաղմամբ:

էջ 133.— Ի յերկրորդում աւաւրմ ընդ
արևագալմ գամ ի գերեզմանմ...:

էջ 142-143ի միջև եօթներորդ պրակին
առաջին թերթը կտրուած:

էջ 144.— Կամովմ ոգէնամգիստ առնե-

լա:

էջ 152.— Աւրհնութիւն Ազի:

էջ 153.— Կանովմ տեառնական աւրհ-
նել: Աձեն զխոստացեալն ի դուռն եկեղե-
ցոյն, և առաջի խաչին, զանարատն, որ չի-
նի արատաւոր, զի մի իբրև զԿայնին լիցի,
այլ իբրև զԲէշին: Իսկ կարմիր մի արկաներ
ի վերայ, զի այն ի հոռմն էր, և ի նորումս
ոչ ընդունին վարդապետք եկեղեցոյ, այլ նր.
զովս զնեն, որ արկանեն կարմիր, կամ դար-
իւնն ընդ չեմս եկեղեցոյն չիեն:

էջ 163.— Կանովմ զսերմանիս, ըզկալ և
զհնձանս աւրհնել:

էջ 167, անմաքուր:

էջ 169.— Ողբ Մեռելի ի Նազաշէ.— Ա-
րարչն արարածոց մեզ բարկացաւ...:

էջ 175.— Կամովմ է աւաւրմ և ժեւացմ,
և ամսոյն, և տարելցացմ...:

էջ 201.— Գամմ Մեռելի.— Մինդ ի յէէն
...: Մ ա մ վ ե ի ո :

էջ 210-211ի միջև կը պակսի Թ պրակին
վերջին թերթը:

էջ 211.— Վերստիմ յաւելուած կրկին
հեծութեամ...:— Արդ այդ դումար արտակ
վերադասեցեալ...:

էջ 217.— Աղաւթ Մեծի Ուրբաթի ա-
ռացեալ մեծի Գրիգորի Սբ. Վարդապետի
Նարեկացոյ՝ յամաղք փլիխոփալի.— Եւ
քանզի աւր է աւրհնաբանեալ և լուսանորոգ
...:

էջ 224.— Վերստիմ յաւելուած...:—
Բայց արդ որպէս երբեմն...:

էջ 231.— Վերստիմ յաւելուած...:—
Ամենակալ Աստուած բարեբար...:

էջ 236.— Ընդդիմադրութիւն դիմա-
մարտ դիւաց...: Արդ այսքանեաց տներ-
ւից հրաշից...:

էջ 240.— Վերստին, ի վնամ ասա.— Որ-
դի Աստուծոյ կենդանոյ...:

էջ 242.— Վերստին յաւելուած. . .:—
Տէր Ած. գթութիւն...:

էջ 245.— Մագրամի գարաւարք ար-
հարաց գիշերակամաց:

էջ 249.— Ագաւթ գարեւորման գիշե-
րոյ...:— Արքայ երկնաւոր...:

էջ 253.— Ագաւթ ուրբաթի ասի...:—
Կարգաւոր առ զիջ Հայր Տեառն մերոյ Յի.
Քի. Տէր գաւառութեանց, որ զգաղանն կապե-
ցեր, և զգիւաց իշխանութիւնն դատապար-
տեցեր...:

էջ 268.— Մագրամի առ ամ. սուրբն
Աստուծոյ...: Բարեխաւութեամբ սրբուհոյ
ամէնաւրհնեալ Աստուածածնին...:

էջ 278.— Մագրամի առ սեմնից[ա].
գործ սուրբն զմանցն Քի. Այ. մերոյ.— Բա-
րեխաւութեամբ սուրբ և աստուածային Նը-
շանաց Քրիստոսի. անբարբառ բարեխաւ-
ացա,

Սր. իսայիայտին Քրիստոսի,
և աւագակին,
Երկնից Սր. իսային,
Վարդապ Սր. Նշանին,
և պատեհրագմին Սր. Նշանին,
Երևման Սր. Նշանին,
Հաղարկա Սր. Նշանին,
Վարընդա Սր. Նշանին,
Հոռակոյ Սր. Նշանին,
Վանկոյ Սր. Նշանին,
Կողբայ Սր. Նշանին,
Արդինեա Սր. Նշանին,
Սերեխոյ Սր. Նշանին,
Մուսայ Սր. Նշանին,
Գանձասարա Սր. Նշանին,
Ջայէ Թուխմանուկին,
և Քրիստոսի Սր. Գեղարդին,
Տէրունական Սր. Նշանին,
Գոռ Սր. Նշանին,
Գետարգել Սր. Նշանին,
Սքանչելագործ Սր. Նշանին,

Ապարանից Սր. Նշանին,
Կարմիրիկան Սր. Նշանին,
Ծիծռան Սր. Նշանին,
Աղթամարա Սր. Նշանին,
Սանահու Սր. Նշանին,
Սաղամա Սր. Նշանին,
Վարդու Սր. Նշանին,
Կիպրոսի Սր. Նշանին,
Յեսու Վանա Սր. Նշանին,
Կոստանդիանոսի և Տապանակի Սր.

Նշանին,
Վրաց Հոռոմոց և Կոստանդինուպուլի
Սր. Նշ...:

Երուսաղէմայ Սր. Նշանին,
Հապառոյ և Խպտոյ Սր. Նշանին,
և Հացունեաց Սր. Նշանին,
Սր. և Հրաշափառ Սր. Նշանին, որ ի
գալստեանն յառաջագոյ գա:

Ակլա Սր. Նշանին,
Խրչոտու Սր. Նշանին,
Հնտու Սր. Նշանին,
Ծովուց Սր. Նշանին,
Սինամոսի Սր. Նշանին,
Կապեա Սր. Նշանին,
Պրզեռու Սր. Նշանին,
Սիմայի Սր. Նշանին,
և այլ Սր. Նշանացն, որ ընթանուր
տիեզերս իցեն...:

էջ 282.— Գիր փակցի...:

Յետմագոյն յիշատակագրութիւնմ.—
1662, 1663

1.— էջ 1, վերը.— Գիրս գրեցաւ Թովին
ՌեծԺԱ, յուրիս ամսոյ իԱ, աւրն Բարթի ճա-
շուն:

2.— էջ 2, անհարթ գրով.— Գրեցաւ
գիրս Թովին ՌեծԺԲ, ապրիլ իԸ:
Ներքէլ տարբեր գրով.

Յիշատակ է Մաշթոց Գոհար Հաճի մօ-
րըն և իւր կողակիցին Հաճի Պաղչին, և իւր
ընտեանցըն, Մենէնտին, Հաճի Արրահամին
և իւր Հաւասար Ննջեցելուն ամենեցուն Ած.
ողորմի ի ձեռն տէր Գրիգորին, բարով վա-
յելէ:

2452

Մ Ա Շ Տ Ո Ց.— 99

(ԺԷ. ԴԱՐ)

ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ.—

Ծաւալ 15×10×2-5: էջք 276: Հանդա-
մանք լաւ ընդհանուր առմամբ: Թուղթ հա-
սարակ: Գրութիւն՝ սկզբնատողերը, սկզբնա-
տառերը, և մասամբ զլիսադիրները կարժիք,
մնացեալը սև մէյանով, միասին, 16 տող:
Բոլորգիր: Համառոտագրութիւնք սովորա-
կան գրեթէ: Կաշկաղձ տախտակեայ դժա-
զարդ: Պահպանակ մաղաղաթեայ սկիզբը և
վերջը և բնական թերթ, անկիւնաւոր եր-
կաթադիր, մասն Աւետարանի մէկնութեան:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ.—

էջ 1.— Այստեղիկ են է խորհուրդ եկե-
ղեցւոյ:

էջ 2. դատարկ, անմաքուր:

էջ 3.— Կանգնեմ Միքտուրեան:

էջ 5, անմաքուր:

էջ 6.— Ցանկ է աւստիլի.— Ա-Ժ-Գ. ր-
լուհներ:

Ա.— էջ 7.— Տէր Ած. մեր Ած. բարե-
բար...:

Բ.— էջ 35.— Կանգնեմ Պետիկ արհմեյոյ
...:

Գ.— էջ 55.— Կանգնեմ հաղորդ տալ:

Դ.— էջ 65.— Կանգնեմ քրժաւ տղայ վառ-
խմանի:

Ե.— էջ 111.— Կանգնեմ զաւ. վագնան
եալն ուղարկել քաղվամբ:

Ղ.— էջ 168.— Կանգնեմ քրհոր արհմեյոյ
...:

Ժ.— էջ 172.— Կանգնեմ հոգեհամգիստ
առնել:

Ը.— էջ 183.— Կանգնեմ հանդերձեղէն,
սպաս արհմեյոյ:

Թ.— էջ 187.— Գանձ մեռելի քաղվամ
ասայ սոցայ.— Միեղ ինչն բանդ որ է հարե-
...:— Մ ա մ վ ե յ ս:

էջ 199.— Ողբ վասն մեռելի ասա.— Ա-
բարեշն արարածոց մեզ բարկացաւ...:

Ժ.— էջ 209.— Խոստովանութիւն այս է
փառնայից և ամենեցուն:

էջ 218-220, նոտրադիր.— Յէրէկ հոդ-
ուէրօք անձա կարուցի գրիմս...:

ԺԱ.— էջ 221.— Կանգնեմ տեառնական
աւրհմեյոյ: Ածնն զխոստացեալս ի դաւաճ եկե-
ղեցոյ, և առաջի խաչին: Կարմիր բանքակ և
կարմիր համդերձ մի արկաներ, զի այն հը-
նումն է և ոչ ի թորս: Եւ մատուցանեմ զանա-
բատն, և (ի) մի ակամա ինչ, զի ընդունելի
լիցի Աստուծոյ...:

ԺԲ.— էջ 241.— Կանգնեմ զարմարիս սեր-
մանաց և զշեղք, և զհնձան Աւրհմեյոյ:

ԺԳ.— էջ 251.— Կանգնեմ խաչալուսա առ-
նելոյ:

էջ 256.— ...դի ամ. որ բմպէ ի ջրոյս
յայտմանէ եղի իկը մնայ թերի. յաջորդ էջե-
րը 257-272 դատարկ]:

էջ 273-274, համարեա դատարկ:

էջ 276, նոտրադիր.— Ի վերաս տղին ա-
սացին անչարժ եղիցի, ժայ անձն իմ...:

Ցետնագոյն յիշատակագրութիւն.—

1656

էջ 275, բոլորգիր մեծ.— Ղարիպէին
կին Նազուլն յիշատակ երես Մաշտոցս, և նո-
րրնձա տէր Նէրսէսին իւր հոգուն և իւր նրն-
ջեցելոցն ամէն:

Գրեցաւ յիշատակս թվին ՌՃԵ, զոր Տէր
Աստուածն մեր բարով վայելիկ տացէ ամէն:

2453

Մ Ա Շ Տ Ո Յ.— 100

(ԺԸ. ԴԱՐ)

ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ.—

Մասալ 13.5×9.5×2.5: էջ 270: Հանդամանք լաւ. լուսանցքի շրջահարութիւն թեթեւ: Թուղթ հասարակ: Գրութիւն՝ խորագիրները և ղլխատառերը կարմիր, մնացեալը սև մեկնով, միասին, 16 տող: Նոտրագիր վարժ: Համառոտագրութիւնք սովորականէն քիչ մը աւելի: Կաշեկազմ տախտակեայ դերձմագարդ:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ.—

էջ 1-2, համարեա դատարկ:
էջ 4-5.— Հատուած Մտաթէոսի Աւետարանէն:

էջ 6.— Գանի մը մանրուք:
էջ 7.— Սաղմոս (Ս]արօս ռարիւյ):
էջ 8.— Կանոն Մկրտութեան:
էջ 38.— Կանոն յորժամ տղայն և օրեայ լինի գամ յեկեղեցին...:

էջ 42.— Կանոն Հարստութեան Պսակի:
էջ 65.— Կանոն Երկրորդ Պսակի:
էջ 70.— Կանոն Աշխարհաբաղի:
էջ 109.— Կանոն Երկրորդ աւուրն...:
էջ 124.— Կանոն եօթն աւուր:
էջ 134.— Կանոն Տղայաթաղին:
էջ 162.— Կանոն այգոցն...:
էջ 170.— Կանոն Տեառնական օրհներոյ:
էջ 185-186, դատարկ:
էջ 187.— Գանձ ամ. Ռեքեցիւց.— Աւուր եւսա Հրաման արտոնէն...:— Առաջին:

էջ 192.— Այլ Գանձ Մեռելի.— Ուրիշ հանալք և վարդապետք...:

էջ 198.— Այլ Ողբ Մեռելի.— Ես գիտէի թէ...:

էջ 203.— Այլ Ողբ Մեռելի.— Իս դիս դրբի...:

էջ 208.— Այլ Ողբ Մեռելի.— Յերեկ հողմբօք անցայ...:

էջ 213.— Այլ Ողբ Մեռելի.— Արարիչն արարածոց...:

էջ 221.— Եկայք խրեմիքս ամէն...:
էջ 225.— Գանձ Ռարաբոյ տղային.— Հայիմ ողբամ...:

էջ 229.— Երգ Ղարիպին.— Ինձ ուժեղ կայր...:

էջ 232.— Գանձ Ղարիպի.— Ղարիպին կեանքն է լալի...:

էջ 239-266.— Աւետարանական հատուածներ:

էջ 266.— Արեմուքիւն Աղի:

էջ 268, դատարկ:

էջ 270, նոտր շեղապիւր.— Աւրհնեսցի և կնքեալ պահեսցի...:

Յիշատակարանք.—

1.— էջ 269, նոտրագիր.— 1705

Պաճառ դրին այս է օր ես տէր Գրիգորըս ձեռնարդիցալաւ, աստուածաբան յԱւետիք վարդապետէ, ի սուրբ քաղաքն Կոստանդնուպօլիս քահանայ, թիփն ՌՃՄԴին, փետրուարի յամսոյ ժԳրն աւուրն Գ չարաթին:

2.— էջ 3, նոտրագիր.— 1738

Յիշատակ է Մաշտոցս Խոզազրցի խոստովանակայր Գրիգոր վարդապետին, ի սուրբ Երուսաղէմ, ի դուռն Սուրբ Յակոբայ. և ուր ոք անդէնի և իշխեսցէ Հանել աստի՛ ըղձասն Կայենի և Յուդայի ընկալցի, և դուք ընթերցողքը Աստուած ողորմի ասացէք Գրիգոր եպիսկոպոսին և ծնողաց նորա և համայն դարձիցն, ի ՌՃՁԻ թիփն եղև այս:

2454

Մ Ա Շ Տ Ո Ց.— 101

ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ.—

Մաւալ 12·5×9×3·5: էջ 404: Պրակե Ա—Դ (էջ 1-90), Ա—ԺԿ (91-404): Հանգա-
մանք լաւ բնդհանուր առմամբ. խոնաւութե-
նէ ազդուած. նորոգութիւն կրած: Թուղթ
հասարակ, ոչ միատեսակ: Գրութիւն՝ խորա-
դիրները, սկզբնատողերը և գլխատառերը
կարմիր, սկզբնատողերը երբեմն ըստ կա-
նանչ, մնացեալը սև մելանով, միասին, 21
տող: Բոլորգիր: Համառօտադրութիւնք սո-
վորական: Կաշեկազմ տախտակեայ դրոշմա-
գարդ:

ԲՈՎԱՆԴԱՅՈՒԹԻՒՆ.—

էջ 1, նոտրագիր.— Ո՛ր տար ինձ թեա
իրը աղանդոյ...:

էջ 2, սևատիպ նկար փոկցուած, ներ-
քը նոտրագիր. «Լուր գուստը՝ և տես, խո-
նարհեցո զունկին»:

էջ 3.— Կամոն Մկրտաւքեան:

էջ 41.— Կամոն յարժամ տղայն եւ օրեա
լինի...:

էջ 46.— Կամոն Պետիկ:

էջ 79-90, տարբեր ալլադան զրոյս-
թիւնք:

էջ 79.— Օրհնութիւն Աղի:

էջ 80.— Օրհնութիւն Սեղանոյ:

էջ 82.— Կանոն Պսակ վերացրենոյ:

էջ 86.— Կանոն Երդմնահարի:

էջ 88, նոտրագիր.— Մաղթանք վասն
Համբարէն ննջեցելոց...:

էջ 89.— Սևանկար ձի:

էջ 90, անհարթ դրոշմ.— Պսակ վերոյ-
ցնելոյ...:

էջ 95.— Կանոն Հաղորդ տալոյ:

էջ 104.— Կանոն Տղաթաղ: Յորժամ Բժ-
ան, կամ Հնգետաւան ամեայ լինի:

էջ 134.— Կարդ Համօրէն ամ. ննջեցելոց
թաղմամբ ի Քս. յուղարկելով...:

էջ 152.— Պատճառ Հոգհանգիստ առ-
նելոյ...:

էջ 183.— Կանոն եօթն աւուրն:

էջ 189.— Կանոն Հոգհանգիստ ամեայ
մեռելոյ:

էջ 202.— Կանոն զպղծեալ ջրհորն աւրհ-
նելոյ և որ ի նմա ջուր սրբելոյ:

էջ 209.— Գանձ մեռելի.— Այսուր ե-
հաս Հրաման Արարչին...— Ա ռ ա ֆ ե լ:

էջ 213.— Արարիչն արարածոց մեղ բար-
կացաւ...:

էջ 219.— Ով քահանայք և վարդապետք
առաւանձաբան...:

էջ 223.— Յերեկ Հոգվերաւքն անցայ...:

էջ 226.— Գանձ Համաւրէն ամենայն
ննջեցելոց.— Մինդ ի յէն...— Մ ա մ վ Ե.
լ ւ:

էջ 234.— Տաղ մեռելի.— Ինձ ումեա
կայր և կուման...:

էջ 237.— Ես գիտէի դաշխարհս ինձ
մոլթէ տըւած...:

էջ 241.— Ե մ ա ռ քանիլի դեղ յիշեմ...:

էջ 243.— Ղարիպին կեանքն է լալի...:

էջ 249.— Երազ է սուտ, եղբայրք...:

էջ 251.— Հոգի՛ մի ասեք զարիպ...:

էջ 253.— Լըւարուք ըղբարբառ բերա-
նոյս...:

էջ 257.— Եկայք այսուր եղբարք ամէն
...— Ե ր գ Ա ր ի ս տ ա կ Ե ս ի:

էջ 260.— Նայիմ ողբամ ծնող տղայիս
...:

էջ 261.— Արթունք զըւարթունք...—
Ա-Ք:

էջ 263.— ԱԶ.— Որ ստեղծմամբ ըստ
պատկերի Քո Տէր...:

էջ 347.— ԴԿ.— Որ թագաւորդ ես յա-
ւիտենից...:

էջ 356-362, նոտրագիր:

էջ 356.— Արարիչ և մարդասէր...:

էջ 362.— Իմ արեգակըն խաւարեցաւ...:

էջ 363-384.— Աւետարանական Հատ-
ուածներ:

էջ 385.— Գամձ ննջեցելոց.— Ես յիս
դրի Հաղար տարու...:

էջ 388-389, մեծ մասամբ ղատարկ և

անմաքուր։ Նախընթաց գրութիւնը կը շարունակուի յաջորդէ էջին վրայ։

էջ 390.— Ոգր ի վերա մանկամն.— Եկայք սիրելիքս ամէն...։

էջ 395.— Տաղ կտորնի է, լաւ ասայ.— Ամէն առաւօտ և յոյս...։

էջ 396.— Տաղ Մեռելի է.— Ած. քառոցեաց և խորատ ետուր...։

էջ 398.— Տաղ վասն Ողորմութեան.— Քան զամենայն գործս բարեաց...։

էջ 402, տարբեր գրով.— Սբ. Աւետ. Ղուկասու.— Զոյոյ յերուք անձնաց...։

էջ 403-404, մանր յիշատակագրութիւնք անհարթ գրերով։

Մարտիրոս եղաւ թվին ՌՄԸ (= 1759), նոնեմբրի 25։

Սբ. Թորոսին Մեծ Պաշտօն, տէր Մըկրտչայ օրհնելիցաւ թվին ՌՄԺԱ (= 1762)։

Սբ. Եղիշ Երարթին եղաւ թվին ՌՄԺԱ։ Կարապետ եղաւ թվին ՌՄԺԶ (= 1767), Մարտի Ա։

Հարդէվարդայ եղաւ թվին ՌՄԺԹ (= 1770), յուլիսի 24։

Այս Մաշտոցըս տէր Մկրտիչին է։

2455

Մ Ա Շ Տ Ո Յ.— 102

Պալաք, Կ. Պոլիս

ՌՃԱ = 1652

ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ.—

Մաւալ 12×8.5×3.5։ Էջ 502։ Հանգաւանք լաւ։ Ըստանցքի ցեցահարութիւն սաւառ։ Թուղթ հասարակ։ Գրիչ՝ Արիստակէս երէց Ակնցի։ Գրութիւն՝ խորագիրները, ըսկզբնատողերը և գլխատառերը կարծիք, մընացեալ սև մեխանով, միասին, 17 տող։ Բոլորգիր վարժ։ Համառօտագրութիւնք սովորականէն աւելի։ Կարծիք կապուտ դարդադիր և լուսանցադարձ կարևոր էտորներու ըսկիզբը։ Խորանագրող էջ 21։ Կաշեկազմ տախտակեայ դրոշմազարդ։ Պահպանակ մաւառաթեայ սկիզբը և վերջը մէկմէկ թերթ, լատիներէն։ Ստացող՝ Ստեփանոս երէց։

ԲՈՎԱՆԻԱԳՐՈՒԹԻՒՆ.—

էջ 1, համարեա դատարկ։

էջ 2, անհարթ գրով.— Սրբուհի Մարիամ...։

էջ 3.— Ծանկ Գրոցոս ար ամուռ կոչի տըրա Մաշթոց.— Ա.—ԺԸ Գրուխներ։

էջ 5-6, դատարկ։

Ա.— էջ 7.— Հրաժարիմք ի սատանայէ...։

Բ.— էջ 17.— Կամուլ 6 Մկրտութեան...։

էջ 21.— Եւ քահանայն ասէ զԱղօթս ի վերայ Երեխային.— Տէր Ած. մեր՝ Ած. բարեար...։

Գ.— էջ 61.— Կանոնին Քառաս(ն)նորդաց նորնծայիցն յորժամ բերեն զմանուկն և զմայրն և մանկաբարձն յեկեղեցին...։

Դ.— էջ 69.— Կանոնին Հարսանեաց Հանդերձի և սպասք աւրհնելոյ...։

Ե.— էջ 72.— Խրատք զդուռութեան զոր ասացէ քահանայն հանդերձելոց պսակ առնելոյ...։

էջ 83.— Եւ յետ այս բանի, պահանջէ ի նոցանէ զխոստումն անձնառութեան նախաճառելոցս ասելով...։— Զայսոսիկ, ով որդեակք...։

էջ 87.— Եւ ասայ ասեմ գերգաւաքիմուքեան.— Ամենագաւաք Տէր Թաղաւոր Թաղաւորաց...։

Զ.— էջ 126.— Կանոնին Պսակ վերացուցանելոյ։

Է.— էջ 129.— Կանոնին Երկրորդ Ամուսնութեան։

Ը.— էջ 138.— Կանոնին «Երկրորդ» պրսակ վերացուցանելոյ։

Թ.— էջ 140.— Կանոնին Հաղորդ տալու։

Ժ.— էջ 154.— Կանոնի ամ. վաղճան-
եալսն յուղարկեն առ Քրիստոս:

ԺԱ.— էջ 222.— Եւ. Երթան ի տուն ար-
դաւորացն, ասեն սաղմոս 109...

ԺԲ.— էջ 233.— Իսկ առաւօտուն երթան
ի գերեզման...:

ԺԳ.— էջ 251.— Կանոնի Եւթնաւորն
երթան ի գերեզմանն...:

ԺԴ.— էջ 260.— Կանոնի Տղաթաղի:

ԺԵ.— էջ 304.— Իսկ առաւօտուն երթան
ի գերեզմանն...:

ԺԶ.— էջ 315.— Կանոնի Եւթնաւորն Ա-
ւորն:

ԺԷ.— էջ 321.— Գանձ Նմեցեցիւց.—
Այսաւր ԼՀաս Հրաման արարչէն...— Ա ռ ա
ֆ Ե ի Վ ա ր զ ա պ Ե տ ի:

էջ 327.— Տաղ Նմցեցիւց ասա.— Եւ
դիտէի թէ աշխարհս ինձ մուլք էր տուած...:

էջ 332.— Ողբ Նմցեցիւց, Տղայի.—
Արարիչն արարածոց մեզ բարկացաւ...:

էջ 339.— Ով քահանայք և վարդապետք
...:

էջ 345.— Նաղաշի ասացեալ է ողբ վա-
սըմ զարիպի մեռելի.— Դարբակն կեանքն է
լալի...:

Ի՛՛ջ 352.— Ողբ գեղեցիկ.— Յերեկ հող-
մբօքդ անցաւ...:

էջ 357.— Ողբ մեռելի.— Ինձ ուժէտ
կայր...:

էջ 360.— Առաքել Վարդապետի ասաց-
եալ է.— Առ քեզ գոհեմ ձայնի մեղալ...—
Ա ռ ա ֆ Ե ի Գ ի Ժ զ ա պ Ե ի Ե:

էջ 364.— Յորժամ Գարբէլի գոչէ և առ-
նեն մեռեալքն ի հողուն...:

ԺԸ.— էջ 369.— Սաղմոս ի Դաւիթ.—
Երկինք պատմեն զիստա Աստուծոյ...:

էջ 417.— Եւ ապա ասեն շարական նրն-
ջեցելոց և կատարեն զկարգն զոր գրեաւ կա-
ի ցուցակի...:

էջ 445.— Ով եղբայրք աւարտ է Անրեծ-
քին...: Եւ զեղկելի Արիստակէս Երէջ գրէչս
յիշես:

էջ 495.— Հայրիմ ողբամ Ժրնոզ տրդա-
լիս...:

էջ 497-502, դատարկ, բացի 498է՛ն:

Մամբ յիշատակագրութիւնի Գրչի.—

1.— էջ 368, ստորոտը.— . . . Եւ զա-
նարժան զրէչս Արիստակէս երէցս յիշեալք է
Քրիստոս և ողորմի ասասլիք, և Հայր մեր
որ յերկինս ասել, Եւ յիշողացն Ած. ամենայ-
նի տացէ իւր յերկնից արքայութիւն, զի նա է
ամենայնի Տէր:

2.— էջ 483, մէջտեղը.— Ով եղբայրք,
յորժամ եղանակէք զերդս շարականաց՝ յի-
շեալք է սուրբ աղօթս ձեր զեղկելի զրէչս Ա-
րիստակէս երէց:

Մեծ յիշատակարան Գրչի.— 1652

էջ 492.— Փառք... Արդ ի յաւարտ Հա-
սանել տըւոթեան Հոգոյն Սրբոյ զրոցս, որ
կոչի Մաշտոց, զի սայ է մայր Հաւատոց. զի
սովաւ որդիս լուսոյ լինիմք, և սովաւ աւրհ-
նութեան պատկացն արժանի լինիմք: Այլ և
փոխեալ չաշխարհէս, որ են նմջեցեալք, սո-
ւալ ի հող աւրհնութեան գերեզման իջանեն:
Եւ սա է մայր Հաւատոց ընթանիւր Հայկա-
սան սեռից, որ են դաւանող ուղղափառու-
թեան Հաւատացելոց ի Քս. Ծս. ամենեցուն ի
Տէր մեր:

Որ և փափագող եղև սորին Ստեփաննոս
երէցն և իւր կողակէց իրիցկին Մեհիքն. և
իւր որդոցն Ներսէսին, տէր Մովսէսին, Ղա-
դարին, և նորին զստերացն Ղաթուսիպաշին,
Ղանիպաշին, այլ և ամ. արևաի մերձաւորա-
ցն՝ կենդանեաց և Հանգուցելոց, որք փոխ-
եաւ են ի Քս. յոյսն ամենեցուն:

Այլ և զրչի սորին անիմաստ Արիստա-
կէս երեցուս, որ է ի գեղչէն Ալընցի, և բնա-
կութիւնս արժուս ի մայրաքաղաքն ի Կոս-
տանդինուպոլիս, ընդ Հովանեան Սր. Հրեշ-
տակապետացն Միքայէլի և Գարբէլի, ի Թա-
որն Պաթթու, ի Թվականի Հայոց ՌՃԱ, ապ-
րիլի Բ, քառասնորդաց պահոց Հինգ շաբա-
թուն ուրբաթի:

Արդ երևանկեալ աղաչեմ դամենեա-
նան, որք Հանդիպէ սմա կարդալով կամ օ-
րինակելով, յիշեալք է սուրբ աղօթս ձեր և
մեղաց թողութիւն խնդրել յիշատակ զնողա-
ցըս, և զրի զրող զրչի սորին, Հայր մեր որ
յերկինս ասել, և մեղաց թողութիւն խնդրել:
Յիշողացն Աստուծոն ամենայնի տացէ իւր
յերկնիցն արքայութիւն ի Քս. Ծս. ի Տէր մեր
ամէն:

2456

Մ Ա Շ Տ Ո Յ. — 103

Տեղի

ՌԼՁ = 1587

ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ. —

Մաւալ 11x8x3-5: էջ 334: Հանգա-
մանք բաւարար. լուսանցքները ցեցահար:
Թուղթ Հասարակ: Գրիչ՝ Աստուածատուր Լ-
րէց: Գրութիւն՝ խորագիրները, սկզբնատու-
ղները և գլխատառերը կարծիք, մնացեալը սե-
մեւանով, միասին, 13 տող: Բոլորգիր նոտ-
րակերպ անհարթ: Համառօտադրութիւնք
բաւական առատ: Կարմրաներկ զարդազիր և
լուսանցադարձ կարևոր կտորներու. սկիզբը:
Խորանազարդ էջ 3: Կաշեկազմ տախտակեայ
Հինցած: Պահպանակ մազաղաթեայ սկիզբը
մէկ թերթ, Համարեա դատարկ, նոյնպէս մէկ
թերթ թուղթ:

ՔՈՎԱՆԴԱՅՈՒԹԻՒՆ. —

էջ 2, դատարկ:

էջ 3. — Տէր Ած. մեր Ած. բարերար...:

էջ 56. — Կանոն պառկ առնելոյ:

էջ 91. — Կամուլմ պտակ վերացուցանե-

լոյ:

էջ 94. — Կանոն հաղորդ տալոյ:

էջ 113. — Կանոն դամենայն վաղճան-
եայն թաղել:էջ 184. — Յերկրորդումն աւուրն առա-
ւաւտուն դան ի գերեզման և ասեն...:էջ 211. — Կանոն յորժամ տղայ վաղ-
ճանի այսպէս ուղարկեսցեն...:էջ 254. — Առօտուն երթան ի գերեզմա-
նըն...:

էջ 264. — Կանոն աղ աւրհնելոյ:

էջ 267. — Գամմա Է. — Միեղ ի յէն...:

— Մ ա մ վ ե լ ս:

էջ 284. — Ով քահանայք և վարդապետք

...:

էջ 292. — Ողբ վառմ մամկանց. — Արա-
րիչն արարածոց մեղ բարկացո...:

էջ 302. — Գամմա յԱռաքել վարդապետ:

— Այսուր եհաւ հրաշման յարարէն... —
Ա ա ա ք ե լ վ ա ր դ ա պ ե տ ի:էջ 311. — Ողբ մնչեցելոց. — Առ ձեղ դո-
չեմ ձայնիւ մեղայ...: Ա ա ա ք ե լ գ լ ժ դ-
ա պ ի ե:էջ 317. — Տաղ օտաք մեռելի. — Ինձ ու-
մեկ կայր և կուսան...:էջ 325. — Տաղ Ղարիպիմ. — Ղարիպիմ
կեանքն է լալի...:

ՅԻՂԱՏԱՎԱՐԱՆ ԳՐԻՒ. — 1587

էջ 333. — Գրեցաւ սակաւ բանքս ձե-
ռամբ անարժան Աստուածատուր Իրիցու, Ի
Թյիկն ՌԼՁ: Ով ոք որ Հանդիպիք սմա՝ յիշես.
Ղիք յաղօթս ձեր զանաբժանքս, և զձեռքս և
զուսուցիչս իմ, և Ած. ողորմի ասացէք. և որ
առաւն է ի տուրքս բարեաց՝ ձեզ յիշողացդ
և մեղ յիշեցելոցս առ Հասարակ ողորմեսցի
Քս. Աստուածն մեր, Ամէն: Հայր մեր որ
յերկինս...:

էջ 334, անհարթ դրով յետնագոյն յիշա-
տակադրութիւն:

ՅԻՂԱՏԱՎԱՐԱՆ ՆՈՒԽՐԱՏՈՒԼԻ. — 1679

էջ 1, նոտրագիր. — Ես նուստս Սեւառ-
տացի տէր Ովանէսս, որ մականուամբ Օղլան
Քէշիշ կոչի, ի կենդանութեան իմում եղի ըզ-
Մալոտոց իմ յիշատակ հողոյ իմոյ ի Սք. յԵ-
րուսաղէմ, ի դուռն Սք. Հրեյտակապետ եկե-
ղեցւոյն, ի Թյիկն Հայոց ՌձԻԸ ամին, զի վա-
յելոգք սորա՝ մանկունք եկեղեցւոյ, յիշես-
ցեն ի մաքրափայլ յաղօթս Իւրեանց զվերոյ
գրեալ տէր Ովանէսս. և յիշողքն յիշեալ լի-
ցին ի Քէ. Այ. մերմէ ամէն:

2457

Մ Ա Շ Տ Ո Ց (ՓՈԹՐԱԴԻՐ).— 104

Սուլու Մամաստրը, Ստամպոլ

Ռձեթ = 1700

ԵԿԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ.—

Մասւ 9x5.5x2: էջ Դ+408: Հանգա-
մանք լաւ: Թուղթ Հասարակ, փալուէն: Գը-
րիչ՝ Խաչատուր Դպիր Զոլախ, որդի Մատթի-
րոսի: Գրութիւն՝ խորագիրները և գլխադիր-
ները կարմիր, սկզբնատողերը ոսկեգոյն և
կարմիր, մնացեալը սև մեկնով, միասին,
17 տող, կարմիր գիծերու միջև: Նոսրագիր
կանոնաւոր: Համառոտագրութիւնք սովորա-
կանէն աւելի: Գունաւոր ոսկեխառն զարդա-
գիր և յուսանցազարդ կարևոր կտորներու բն-
կիցրը: Լուսանցակար Դաիթ Մարգարէ էջ
211. Օրհնութիւն Ջրհորի էջ 246: Խորանա-
զարդ իւր սարօք, էջ 17: Նկար՝ Ընծայումն
Յիսուսի՝ քառասնօրեայ էջ 4, Օրհնութիւն
Պատկի էջ 16: Կաշեկազմ տախտակեայ դրոշ-
մադարդ:

ԲՈՎՈՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ.—

էջ Ա-Բ, դատարկ:

էջ Գ.— Եւ Յի. Քի. ծնունդն էր այս.
պէս...:

էջ 1-3, դատարկ մեծադոյն մասամբ:

էջ 5.— Իսկ յօրժամ քառասնօրեա լինի
տղայն բերեն յեկեղեցին...:

էջ 11.— Կանոն պտակ առնելոյ:

էջ 17.— Ձի ասաց Ած. արասցոյք մարդ
ըստ պատկերի մերում...:

էջ 32.— Կանոն պտակ վերացնելոյ:

էջ 42.— Կանոն երկրորդ պտակ առնե-
լոյ:

էջ 51.— Կանոն գամ. վաղմանեալսն ու.
դարելի ի Քրիստոս:

էջ 113.— Իսկ առաւօտուն երթան ի գե-
րեզման...:

էջ 156.— Կանոն Եօթնօրէից:

էջ 164.— Կանոն տղայաթաղի:

էջ 203.— Իսկ այգուցին երթան ի գե-
րեզման...:

էջ 211.— Կանոն Հոգեհանգիստ առնելո
կամ հատի Պատարագի:

էջ 241.— Կանոն Աղ Արեմելոյ:

էջ 245.— Կանոն պղծեալ քրեոր Արե-
մելոյ:

էջ 254.— Կանոն Սկիւի և Մաղբգման և
Սրբատուփ Արեմելոյ:

էջ 256.— Կանոն Հանդերձեղէն, Շուր-
ջառ և Փիլոն, և այլ ամօթս Եկեղեցոյ աւրի-
մելոյ:

էջ 257.— Կանոն Գառ և Աղաւնի Արե-
մելոյ:

էջ 258.— Կանոն երդմանադրի:

էջ 260.— Շարակեմք Համգըստեան հա-
մառօտաբար ըստ Ը ձայնից...:

էջ 324.— Վերջ ծայմին.— Հայր աւրո-
կիդրն, բարեխաւ...:

էջ 336.— Գանձ Դնքեցելոյ.— Այսօր և
հաս հրաման արարէն...: Ա ո ա ք ե լ:

էջ 341.— Ողբ Դնքեցելոյ մեծի.— Ող-
բահանալք և վարդապետք...:

էջ 346.— Ողբ վասն Մանկան.— Արարի
չրն արարածոց մեզ բարկացաւ...:

էջ 352.— Ողբ Ղաթիսի, Բ եղբօր.—
Ինձ ուձէտ կայր ու կուժան...:

էջ 355.— Ողբ Նրիտասարդի.— Յերեկ
հողվերօղջ անցայ...:

էջ 359.— Ողբ միջակ մեռելի.— Ես գի-
տէի Թալիարհս ինձ մուլք էր տըւած...:

էջ 364.— Գանձ վասն Մանկան.— Ե-
կայք սիրելի եղբայրք...:

էջ 367.— Ողբ վասն տըղայի.— Հայիմ
ողբամ ծրնօղ տըղայիս...:

էջ 370.— Ողբ վասն մեռելի.— Ի մահ
գեկդ կու յիշեմ...:

էջ 373.— Ողբ վասն մեռելի.— Յամէն
առաւօտ և լոյս...:

էջ 375.— Ողբ վասն մեռելի.— Ես գիտ
գրի հագար տարու...:

էջ 377. — Տաղի վերայ Ղարիպի. — Ղա-
րիպութիւն է խիստ լայն...

էջ 379. — Ողբ տանկի բառ. — Պէնիմ
սէյկիւլու տոստար...

էջ 382. — Գիշերապաշտոն ասեցեալ. —
Աստուածածին ժայր Գրիստոսի...

էջ 390. — Կանոն խաչանագիտ տոնե-
լա...

էջ 396. — Աւետարան ար ըստ Մատթեո-
սի. վասն բժշկութեան:

էջ 404-405, դատարկ: Նոյնպէս էջ 408:

Յիշատակարան Գրչի. — 1700

էջ 402. — Յիշատակարան Մաշտոցի:

Փառք... Արդ գրեցաւ և աւարտեցաւ
փոքրագոյն Մաշտոցս ի Թուարեբուծեանս
Հայոց ՌՃԽԹ, յունվար ամսոյ սկիզբն, որ
էր նոր տարի և շնահաւոր կաղանդ, պատկեր
օր երկուշաբթի. ի ժայրաքաղաքն Ստամ-
պուլ, ընդ հովանեաւ Սրբոյն Գէորգա Ջորա-
վարին, որ Սուլու Մանաստրը յորջորջի, ձե-
ռամբ յետնեալ և անպիտան ճաշատուր դըպ-
րի:

որ ժականունն իմ Զոյախ ասի,
և եմ որդի սոյկար Մարտիրոսի,
ձեռս իմ ժառնէ ի ներքն Հոգի,
ղիրս մնացէ ձեռս ընթերցողի,
զոր և տեսողացն հաճոյ թվեսցի,
ասել խնդրեմ Տէրն ողորմեսցի,
ինձ և ծնողացս բաժին եղիցի,
յորժամ դայ Տէր վառօք հայրենի,
և ձեզ հանուրջ քրիստոնեա աղյի,
փրկեսցէ յարեացն ապաղայի,
և յետ փոխելոյ աշխարհէ աւտի,
արժան առնէ լուսեղէն խորանի:

Յետնագոյն յիշատակադրութիւն. —

էջ 406, նորո շեղագիր. — Յիշատակ է
փոքր Մաշթոցս տէր Արքանաճ քահանայն,
կողակից իրիցկին՝ Գուլին (ին), ետուն ի ձե-
ռն տէր Յարութիւնին, մի ոք իշխեսցէ զսայ-
ծախիս, այլ յիշատակ եղիցի որդոց որդիս:
Աձ. ողորմի վերոյգրեւոյ: Ամէն: Եղիցի:

Դարձեալ Աձ. ողորմի երիցկին ժահղա-
լի Գուլին և տէր Արքանաճին և ետուն? Իւր-
եանց յիշատակ. Աձ. ի փառս իւր համար:

2458

ՊԱՐԶԱՏՈՄԱՐ. — 8

(ԺԸ. ՂԱՐ?)

ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ. —

Մասալ 10×7×2: էջ 212: Հանգամանք
լաւ. լուսանցքի ցեցահարութիւն թեթեւ,
Թուղթ հասարակ, Գրութիւն՝ խորագիրեն-
բը, գլխագիրենբը և գիծերը կարմիր, մնաց-
եալը սև մեխնով, միասին, 17 սող: Նոս-
րագիր: Կնիք սևադրոշմ փակագիր. «Քի-
Մո. Յակոբ Վարդապետ Պալաթցի», էջ 209:
Կաշիկազմ տախտակեայ դրոշմազարդ:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ. —

էջ 1, դատարկ:

էջ 2-15. — Տոմարական աղիւսակներ:

էջ 16-17. — Կարմրագիր աղիւսակներ
առանց գրութեան:

էջ 18, դատարկ:

էջ 19. — ԹՎ. ՌԲ, բանալի առաջի գիրն
լինն է, և Տանուտէրն ի վերին խոյն է, և
կարմիր գրած տողերն նահանջ է...:

էջ 21, դատարկ:

էջ 22-25. — Տոմարական աղիւսակ, թը-
վակ. ՌՂԴ. ՌՃԶ:

էջ 26-44. — Տոմարական աղիւսակ, Մը-
նունդ լուսնի:

էջ 45. — Պարզատումար, ընտիր և ըս-
տոյց արիմակէ, տնանց և յաւիտեանք:

էջ 206. — Մանիր ով ընթերցող. Հոգոյ
Գալստեան Կերակի աւրն Բարեկենդան է եղ-
իական Պահոցն...:

էջ 208. — ԹՎին ՌՃԶԼ ... Յայտ ամի
մուրդն յոյն և առնեն ծաղագատիկ...: Թը-
վին ՌՄՂԳ նահանջ է...: Յայտ ամի մուր-

բին յոյնք և առնեն ծաղկատիկ, ապրիլի 21:
Պատրաստ կացիք որ չի խարիք: Մեղ Հայոց
ուղղափառաց ապրիլի 24 Ձատիկ է:

էջ 210-211, դատարկ:

Յետմագոյն յիշատակագրութիւն.—

1738

էջ 212, չեղադիր անհարթ.— Ի թիւին
ՌՃՁԷին, Աստուծով Սբ. Յակոբայ լուսարա-
րութեան բանալիքն երևման Սբ. Խաչի Հինկ-
չարթին օրն ետուն Պայաթցի մահտեսի Մե-
քոնի որդի Յակոբ վարդապետիս: Տէրն ու
ղորմի և տայ կարողութիւն ամէն:

2459

ՄԱՆՐՈՒՍՄՈՒՆՔ — ՏՕՆԱՑՈՑՑ

Ս. Մնումը, Բեքդեհեմ

ՌՃԺԵ = 1666

ԿԵՂՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ.—

Մաւալ 10×7×4: էջք 548: Հանդամանք
անբաւարար. շնաստած ցեցերէ: Թուղթ հա-
սարակ: Գրիչ՝ Թորոս Արղ. Ձէթունցի: Գր-
բութիւն՝ խորագիրները և գլխագիրները
կարմիր, մնացեալը սև միւսնով, միասին,
16 տող: Բուրդիբ անարուեստ: Ուղղագրու-
թիւն տկար: Կարմրաներկ լուսանցադարդ և
դիւաղարդ էջ 98: Կաշեկազմ տախտակեայ
դորձադարդ: Պահպանակ մազաղաթեալ: Բ-
կեղբը և վերջը մէկմէկ թերթ, եթովպերէն:
Ստացող՝ Գասպար Կրօնաւոր:

Ա.— ՄԱՆՐՈՒՍՄՈՒՆՔ.— 7

էջ 1, դատարկ:

էջ 2.— Երգ տեառն Ներսէսի ասացեալ,
ղկնի Տէր եթէ չըթանցրն:

էջ 3.— Յիշեցուք ի գիշերի...:

էջ 10.— Եւ ապա առնն զերդս տեառն
Ներսէսի՝ յարութեան աւուր աղերս.— Առա-
ւօտ լուսոյ...:

էջ 15.— Տէր աղորմեա ապաշխարու-
թեան.— Աստուածածին մայր Բրիստոսի...:
— Ա-Ք:

էջ 20.— Երգ՝ մարտիրոսաց տօնի ա-
սացեալ.— Աշխարհ ամենայն...:

էջ 25.— Բայց այս կանոնգլուխս ի նոր
Կիրակէին, և ի բուն Բարեկենդանի Կիրակի
կու առուի.— Աւրհնեա անձն իմ զՏէր...:

էջ 34.— Թագաւոր յաւիտեան...:

էջ 53.— Թագաւորք Մարտիրոսաց:

էջ 68.— Ալեւուք գիշերութեան:

էջ 90.— Երգ Արևագալի, գկմի եղիցի
ամուսն Տեառն սաղմոսին:

Բ.— ՏՕՆԱՑՈՑՑ.— 39

էջ 97.— Տօնացոյց և Աւետարանացոյց
և հրահանք տէրութեան...:

էջ 98.— Յայտնու.— Աստուածայայտ-
նութեան ձրագալուցին առաջի աւուր գիշե-
րը...:

էջ 144.— Իսկ զայստեան Աստուածորդ-
ւոյն քառասնորեա ի տաճարն, երկկունն նա-
խասօնակ առնիջիբ...:

էջ 162.— Բուն Բարեկենդանին Կիրակի
ղիշերն հսկումն է, փոխէ զճայն...:

էջ 256.— Սուրբ Զատկի գիշերն հսկու-
մըն է...:

էջ 237.— Պեմտակաստիւն գիշերն հրա-
կումն է...:

էջ 389.— Խաչի վերացման գիշերն հրա-
կումն է...:

էջ 439.— Իսկ Յարութեան հարցերուն
կարգն սկիզբն արա մաման աղուհացիցն...:

էջ 442.— Ալեւուք գիշերային ծնընդ-
եան...:

էջ 448.— Ալեւուք գիշերի Աւագ Ծաբա-
թիւն...:

էջ 479.— Առաւօտու երգ կարգաւ:

էջ 492.— Մեսեդիք Աղուհացից:

էջ 510.— Խրատք իւղարեբի, բժշկութեան, և Հանգստեան Աւետարանացն:

էջ 512.— Ժամամուտանքը կարգաւ բոս պատշաճի:

Յիշատակարան Գրչի.— 1686

էջ 543.— Փառք... Արդ գրեցաւ Տօնացոյցս և (յ)Աւետարանացոյցս ի լաւ և ընտիր արինակէ, ձեռամբ մօնամեղ և անմաստ եղկելի գրչի՝ Թորոս արեղայի Զէթունցի, ի Սուրբ Գաղաթս երուսողէմ, ընդ Հովանեաւ Սր. Մննդեանն, ի Թլին Ռձ և ԺԵ, ի հայրապետութեան Սուրբ Աթոռոյս տեառն (յ)Եղիազար կաթողիկոսի և Աստուածատուր

բարունայեւ Վարդապետին: Ի վայելուն տէր Գառար կրօնաւորին: Ստացաւ դատ ի հայալ արդեանց իւր, [յիշատակ իւր և ծնողացն իւրոց՝ Հօրն Սահակին, մօրն Սանտալին, և եղբարցն Կարապետին և Պաղտատաբին, և հանգուցեալ եղբարն Կիրակոսին և Սիմեոնին, և քրեցս՝ Մաթիէ և Մարիամին, և ամ. արեան մերձաւորացս:

Արդ կրկին աղայեմ զհանդիպող սորին՝ մի բերան Աձ. ողորմի առեյ, զվերողբեալ տէր Գառարին, զի և դուք լիջիք արժանի լսել դերանաւէտ ձայնն որ առէ՝ Եկայք աւերհեալք. ամէն:

էջ 546-548, դատարկ:

2460

ԺՈՂՈՎԱԾՈՅ ԾԻՍԱԿԱՆ ԳՐՈՑ

ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ.—

Ծաւալ 11×8·5×4: էջք 680: Հանգաւ մանք բաւարար. լուսանցքները ցեցաւար: Թուղթն և գրութիւնն ոչ միատեւակ: Գունաւոր դարդապիւր և լուսանցադարդ կարեւոր կտորներու սկիզբը: Գլխազարդ, էջ 91, 207, 229, 253, 267: Խորանսղաղը իւր սարօք, էջ 9, 195, 305, բաւական նուրբ: Կաշեկազմ տախտակեայ գրոշմադարդ: Պահպանակ մագաղաթեայ սկիզբը և վերջը երկուական թերթ, դատարկ մեծագոյն մասամբ:

Ա.— ՏՈՆԱՑՈՑ.— 40

էջ 1-194, պրակք Ա-Ը: Նոտր շեղագիր:

էջ 1, անհարթ զրոյ.— Դժ թլին, մարտի ամսոյ իւրն, Յղնու եկեղեցին յափեցայ, զուսկիլ երկարութիւնն լի կազ էր, և լայնութիւնն իր կազ էր, միջի երկարութիւն իւր կազ, և լայնութիւնն ժի կազ էր:

էջ 2, դատարկ:

էջ 3.— Գաղոց ամսոյ Հայոց ի մէկն...:

էջ 8-9ի միջև կը պակսի մէկ թերթ:

էջ 9.— Աստուածայայտութեան ճրարպալուցի աւուր գիշերն...:

էջ 55.— Ծաղկազարդի գիշերն հսկում է...:

էջ 91.— Սուրբ Զատիկի գիշերն հսկում է...:

էջ 149.— Փոխման Աստուածածնի գիշերն հսկում է...:

էջ 161, ստորոտը.— Ուր եղբարք, բղմեղուցեալ գրչիս յիշեյ Ա Տէր ողորմալի, աղայեմք:

էջ 162.— Սր. Խաչի Վերացման գիշերն հսկում է...:

էջ 188.— Խրատք իւղաքերից աւետարանիմ և համգտտեան և բժշկութեան:

էջ 190-194, դատարկ:

Բ.— ՄԱՆՐՈՒՄՄՈՒՆՔ.— 8

էջ 195-266, պրակք Բ-ԺԱ: Նոտր շեղագիր:

էջ 195.— Եկեղեցուք ի գիշերի...:

էջ 201.— Կանոնագլուխ կարգաւ:

էջ 206, դատարկ:

էջ 207.— Թագաւորք ապաշխարութեան:

էջ 229.— Ալիւալ գիշերի Յարութեան:

- էջ 248.— Սաղմոսք Թիմանց ձաշուն:
 էջ 253.— Ալիշով ձաշուն կր.:
 էջ 260.— Մեքեղիք Երեկոյի...:
 էջ 266, դատարկ:
 էջ 267-342.— Աւետարանական հատուածներ:
 էջ 343.— Ժամամուտք կարգաւ:
 էջ 364, դատարկ:
 էջ 365-434, պրակք ԺԶ-ԺԸ: Նոտր չեղադիր:
 էջ 365.— Ռորհուրդ խորին...— Խաչատուր:
 էջ 369.— Երգ պատարագի, յորժամ Եպս. լիմի պատարագոյ.— Ընտրեալք յԱստուծոյ...
 էջ 371.— Եւ ասացեմ մեղեդի ըստ պատշաճի աւուրմ:
 էջ 388, դատարկ:
 էջ 389.— Յայս յարկ նուիրանաց...:
 էջ 391.— Եւ առի ժամամուտ...:
 էջ 395.— Հաւատամք ի մի Ած. ...:
 էջ 400.— Եւ ասացեմ դպիրքն սրբաւացութիւն ըստ պատշաճի աւուրմ:
 էջ 416.— Գոհուիմ եւ փառաբանութիւն...:
 էջ 422.— Բչ.— Լոյս ճըլմարիտ եւ ճառագայթ Հօր...:
 էջ 426.— Եւ դպիրքն եղանակեմ քաղցրումուտ տաղեր...:
 — Որ աւրհնես զայնոսիկ...:
 էջ 428.— Լոյս զուարթ...:
 էջ 431.— Փառեր կարգաւ.— Հաւատամք ի Հայր եւ յորդի...:
 Գ.— ՏԱՂԱՐԱՆ.— 10
 էջ 435-574, պրակք ԺԹ-ԻԴ: Նոտր չեղադիր:
 էջ 435.— [Տ]աղ Ծննդեան կարգաւ.— Անմահից արքայն...— Ա-Ե:
 էջ 436.— Ծաղիկ պայծառ ծովային...:
 էջ 450.— Տաղ աղուեացի կիրակեփցն կարգաւ:
 էջ 455.— Դտ.— Գանգատ ունիմ աշխ. քեզ...— Գրիգոր Ե:
 էջ 474.— Կարապետ սուրբ հաւատոյ...— Կարապետի:
 էջ 498.— Արժատ անմահութեան, որ տրեկեցար ի մէջ Երկրի...— Ա-Ժ:
 էջ 500.— Զօրք երկնային զուարթնոյ...— Զաւարաւ վար:
 էջ 502.— Աստուածային խորոցն անճառ...— Ա-Լ:
 էջ 506.— Արեղակն արդար, որ ի Հօրէ ծագեալ...— Անաքի Ե:
 էջ 508.— Այսօր մայր Սիոն, բանայ զառապատ...— Ա-Դ:
 էջ 510.— Արեղակն արդար ըզհօր սիրոյ ծագեալ...— Ա-Ե, Ժ-Կ:
 էջ 537.— [Գ]անգատ ի մտաց մարդկան ուստ ելմէ կամ ուր դադարէ...:
 էջ 538, դատարկ:
 էջ 539.— Ոյ անմահ հաց կենաց...:
 էջ 541.— Տարփացեալ րոգճանմք...— Տր Անաքի Ե:
 էջ 549.— Առջնաճաշակ պտղոյն...— Ա-Դ:
 էջ 552.— Տաղ Աստուածածնի ասացեալ.— Անճառ ճառագայթ լուսոյն...— Ա-Կ:
 էջ 556.— Տաղ Աստուածածնի.— Անճեղ անարատ դառին...:
 էջ 558.— Տաղ Սր. Էջմիածնա.— Ահա ասեմ բան զոգիստի...:
 էջ 560.— Տաղ Խաչի.— Սքանչելի սուրբ Նըշանորդ պատմեալ...:
 էջ 563.— Տաղ Խաչի.— Բարձրագոյնէք րոյճէք Աստուած մեր միաբան...:
 էջ 564, դատարկ:
 էջ 565-576, տարբեր թուղթ եւ զրուսութիւն:
 էջ 565.—

Վերջիմ վկայ կոյս Թամարեա յաղթօղ բանաւորեւիմ,
 անարգեցեր գփառա աշխարհի, գոսկիմ եւ գարծաթ,
 կամաւ առեր գմեհն ի մարմնի մում Հրեմիսիմէի,
 պսակեցար անճառ լոյսով յարքայէմ վերիմ.
 Երանալ կոյս Թամարեայ՝ հարս անճառ Բանիմ:

Աղերսանօք զքեզ աղաչեաց ազգն Մահմետին,
 թէ եկ և լեր իմոյս կամաւ? խոստամբ հօր քոյին,
 զքեզ զարդարեմ ռսկի արծաթ ակամբ մեծագին.
 անարգեցեր զինչ և ստացւածս և զազանդ ճոցին.
 երանեալ կոյս Թամարեայ՝ հարս անճառ Բանին:

Բախմարար զքեզ տանէին սուրբ աւագանին,
 ի Բէն ծնայ որդիս լոյսոյ խոստամբ արարչին,
 ի Բէն գերծայ րսկզքնական մեղաց որ է հին,
 դու ես մայր իմ զին ազատեայ յաղթօղ այլազգին.
 երանեալ կոյս Թամարեայ՝ հարս անճառ Բանին:

Դաւանելով գերբարդութիւն կացեր յատենին,
 թէ չեմ հաւան ձեր օրինացն սուս և ոչրնչին,
 զքեզ ազատեաց չար անօրէն խաւար այլազգին,
 և ոչ կարաց յաղթել զքեզ շնորհօք Յիսուսին.
 երանեալ կոյս Թամարեայ՝ հարս անճառ Բանին:

Արիաբար ժառանգեցեր ըզլոյսն երկնային,
 կամարած և էր կառուցեալ կատարման տեղին,
 իսկոյն տեսեալ զարեւոյնցաւ մատնօղմ քոյին,
 ամօք եղեն ազգն տանկաց և չար ազանդին.
 երանեալ կոյս Թամարեայ՝ հարս անճառ Բանին:

Նարգիզ շուշան կոյս Թամարեայ ընդ մանուշակին,
 ամուշահոտ բուրմամբ լցեր զԲիւրն մարդկային,
 բարեխօսեայ յաւուր մեծի վասն Հայոց ազգին,
 և ընդ մմին փոյքի ի շատե հազիբ ճամփեաթին.
 երանեալ կոյս Թամարեայ՝ հարս անճառ Բանին:

Էջ 568-569, դատարկ: Նոյնպէս 574-576:

Էջ 570.— Ու՛ր հրաշալի նախահարք...:

զական յորում կենդանակերպի է...:

Էջ 607.

Դ.— Տ Ո Մ Ա Ր.— 6

Էջ 577.— Ամիսք և Տօմարք Հայոց:

Էջ 581.— Եւ Տոմարտեարք եմ այստփիլ:

Էջ 583.— Եթէ կամիցիս զիտեղ զճնուհոյ
 լուսնին և զլրում լուսնին...:

Էջ 586.— Լրում գատկի ալսպէս արայ

...:

Էջ 592, դատարկ:

Էջ 593.— Ամիսք և Տօմարք Հոռմայեց.

ւոյց:

Էջ 594.— Թվակամն տյստեւ արայ:

Էջ 598.— Անշարժ եղանակ: Յուշմար

Ա. Կաղանդ է, Զ. Յայտնութիւն է...:

Էջ 601.— Եթէ կամիցիս զիտեղ թէ արեւ.

Պատճէն Հոռմոց մեծ տօմարի,
 պարզեալ ի հարցն մեր նախկի,
 բայց արդ Ղուկաս որ Գեղեցի,
 ստանաւոր շարադրեցի:

.

Կալ ի գատկէն մինչև ուր ես,
 ութ ութ կամ քառասուն ձգես,
 սկիզբն առաջի ձայնէն զնես,
 ուր գաղարթ՝ ստոյղ գտանես:

Գիւտ տարեդրոյ ալսպէս արա,
 զգատկի թիւն քաջ իմա,
 դիտար ի բացեալ,
 կամ Ժ թիւ ամի վերա:

.

Զբանալի գրոյն կալցես,
և ե թիւ ի վերայ բերցես,
զմիջինքն դիւբաւ զտցես,
ապա թէ ոչ ըղկարզն թիւրես:

Ի իճէն մարտի, ին ապրիլի,
Զատիկն արտադր ոչ զտանի,
այլ ի սոսում զոլով չարմի.
և Գրիստոսի փառք յաւիտեանս, Ամէն:

— Հմմտ. էջմիածին Ամսագիր, 1952, Յու-
նիս, էջ 61-63:

էջ 621.— Թուականքն այս են:

էջ 622, ստորոտը.— Սխալանացն թու-
ղութիւն շնորհեցէք, ժտեմ ձեզ, ով ընթեր-
ցողք:

էջ 623-661.— Շարականներու սկզբնա-
սողոր:

էջ 662.— Յաղագս Շրջամաց:

էջ 663.— Յաղագս Դարաւց:— Կր ջնայ
թերի յաւորդ էջերը, 664-680, զատարկ:

2461

Պ Ա Ր Զ Ա Տ Ո Մ Ա Ր.— 9

Քափքու Գիւլ

ՌԺԾ = 1566

ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ.—

Մաւալ 15.5×10×3: էջք 138: Հանգա-
մանք բաւարար. խոնաւութենէ ազդուած.
լուսանցքները մասամբ ցեցակեր: Թուղթ
բամպակեայ, թանձր: Գրիչ՝ Մեղէսէդ Քէն.
Հարսնէֆցի: Գրութիւն՝ ամբողջովին սև
մելանով, միասին, 14-22 տող: Բոլորպիւր
անհարթ և անկանոն: Համառոտագրութիւնք
յոյժ առատ: Կաշեկազմ խաւաքարտեայ ա-
նարուեստ: Պահպանակ մագաղաթեայ սկիդ-
բը երկու թերթ, վերջը մէկ, անկիւնաւոր եր-
կաթազիր, մասն Աւետարանի, մեծ մասամբ
փճացած:

ԲՈՎԱՆԴԱՅՈՒԹԻՒՆ.—

էջ 1, դատարկ:

էջ 2-9.— Տոմարական աղիւսակներ,
ՌԲ-ՌԾՀԲ:— Գրելիք Յովհաննէս:

էջ 9.— Թվ. ՌԲ, բանալի առաջի գիրն
լինէ Կ...:

էջ 11.— Պարզայտումայր ընտիր և յըս-
տոյզ աւրինակէ, անանց և յաւիտեական:

էջ 16-17, դատարկ:

էջ 18.— Զմեռնայնութեան դեկտեմբերի
ԺԸ, օրն ուրբաթ:

էջ 73.— Զ, Եւթներակն Բ: Յունիար ԼԱ
օր է...:

էջ 104.— Ռ, Եւթներակ Ե:

էջ 129.— Ք, Եւթներակ Դ:

էջ 132.— Ով մահ քան յիշեմ դքեղ...:

էջ 134, այլ գրչէ.— Գիր արձակման
կապած մարդուն...:

էջ 138, համարեա զատարկ:

Յիշատակարան Գրչի.— 1566

էջ 130.— . . . Եւ զմեղուցեալ գրիչս,
Մեղէսէդ անարժան քահանայ Հարսնէֆցի:
Յիշեալ ի Տէր, ով ընթերցող, զտէր Անտոն
Եպիսկոպոս: Եւ ԱԾ. զյիշաւ յիշէ ի միւսան-
գամ զալստեանն:

Ի թվին Հայոց Ռ և ԺԵ, ի նոյնմերնս.
միս Ա, օրն ուրբաթ, Տանուտէր տարոյն
Յոյնէր. ի դուռն Սբ. Ունանէն, ի դեաւղ որ
կոչի Քափքու: ԱԾ. բարով վայելի տացէ
ում որ արժանի է: Փառք յաւիտեանս ամէն:

Յետմագոյն յիշատակագրութիւնք.—

1590

1.— էջ 8, բոլորգիր.— Եւ Քի. Այ.
փառք յաւիտեանս ամէն: Եւ որ զողորմին Խ-
նէ գրչիս՝ մեղաւոր Յոհաննէսիս, լի բերա-
նով երգէ զողորմիս, ԱԾ. մեզ և ձեզ ողոր-
մեսցի ի միւսանգամ զալստեան իւրոյս ա-
մէն, եղիցի եղիցի ամէն: Ի թըւին ՌԼԹ:

2.— Էջ 10, վերը, բոլորդիւր.—
Որք ընթեռնուք սիրով սրտի,
աչք Սանահնոս սեռ Մոկացի,
գառմարս խնամ ամեցուցի,
մի մեղադիրն էլ, ով սիրեցի:

Երբ Աստուծոյ կամն լինի,
ամենայն ինչ գործք կատարի,
յիշման առնէք զմեզ արժանի,
ղեւհան զրիչս Սեղերցի:

2462

Ա.— ՏՈՄԱՐ.— 7

Բ.— ՄԵԿՆՈՒԹԻՒՆ ՏՈՄԱՐԻ.— 19

ՅԱԿՈԲ ՎՐԴ. ՂՐԻՄԵՅԻ

Տեղի

[ԺԵ. Դար]

ԵԿԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ.—

Մաւաւ 12×8×4.5: Էջ 450: Հանգս-
մանք լաւ. լուսանցքի ցեցահարութիւն թե-
թիւ. նորոգութիւն կրած, Թուղթ դորշոբակ,
կոկնալ, Գրութիւն՝ խորագրերները և սկզբ-
նատուները կարմիր, մնացեալը սև մելանով,
միաւուն, 22, 19 տող, Բոլորդիւր: Համառո-
տագրութիւնք և նշանագիրք առատ: Կարմը-
րաներկ գլխազարդ էջ 105: Կաշեկազմ խա-
ւաքարտեայ, դրոշմազարդ: Պահպանակ
Թղթեայ, վերջը չորս թերթ, սպիտակ, դա-
տարկ թուղթ:

Ա.— ՏՈՄԱՐ.— 7

ԲՈՒՆԴԱԿՆՈՒԹԻՒՆ.—

Էջ 1-2, դատարկ:

Էջ 3-4, նոր թուղթ, գրչութիւն նոր:

Էջ 3.— Զեյթունի ամսոյ այսպէս արա:

Էջ 5.— Եւթներեակ այսպէս արա:

Էջ 10.— Առաջաբանը Բարեկենդան
այսպէս արա:

Էջ 23-24, սպիտակ նոր թուղթ, դա-
տարկ մեծագոյն մասամբ:

Էջ 27.— Թվականն ամենայն ազգաց այս-
պէս արա:

Էջ 32.— Յաղագս Տարւոյ:

Էջ 41.— Զուգաւորութիւն Հայոց ընդ
Հոռմայեցոց այսպէս արա:

Էջ 53.— Դիր փոխառեալն այսպէս
արա:

Էջ 55, դատարկ:

Էջ 56-57.— Տոմարական աղիւսակներ:

Էջ 58.— Անփոխ եղանակի Բ ազգի ամ-
սով.— ...Մարտի... ԺԳ Նաւորդ է Զայա-
լին...:

Էջ 63.— Յաղագս մեծ յարակային:

Էջ 64.— Զիւն է զայլման. և դա
պատուեն քաղկեդոնիկըն, որ է մարտի Թ, և
ասեն. որպէս օրս այս լինի՝ Թ օր այնպէս լի-
նի:

Էջ 65.— Ամիսք երբայեցոց:

Էջ 69.— Կրումն Զատիկի այսպէս արա:

Էջ 73.— Զուգաւորութիւն մեծ Հայոց
ընդ Ասորոյ այսպէս արա:

Էջ 76.— Ամիսք Յունաց:

Էջ 79.— Զուգաւորութիւն մեծ Հայի
ընդ Ե ազգի այսպէս արա:

Էջ 81.— Ամիսք Ազուամից:

Նաւասարդուն

Տուլէն

Նամոցն

Ցիւէ

Բոկաւուն

Մարէ

Բոճկոնէ

Մախուլէ

Բոնդոկէ

Օրեւլին

Եխնեա

Բախնեա

Աւելիք

էջ 82.— Զուգադուրութիւն և քմ ազգիս
րնդ Հոռմայեցոյ այսպէս արասցես:

էջ 85.— Եւ տարեմուտ տորա մաւռուզմ
է:— Ամիսք Պարսից, որ ասի թալալիմ:

էջ 90.— Տաւար արքայական, որ է
յոյժ դժուարիմաց՝ բայց միայն վարժիցմ:

էջ 98.— Անշարժ եղանակէ երից ազ-
գաց, գոր միապէս վարիմ, Հոռմայեցոց,
Յումաց, Ասորաց:

էջ 104, տոմարական բոլորակ, կեդրո-
նը դրուած է. «Այս է անձերանալի բոլորն,
կարդա, և գտակաւ. դժողս յիշեա, ով ուսում-
նասէր»:

Բ. ՄԵԿՆՈՒԹԻՒՆ ՏՈՒՄԱՐԻ.— 19

Յակար վրդ. Ղրիմեցի

էջ 105.— Մեկնութիւն Տաւարի, գոր
խնդրեալ Թովմա վարդապետի Մեծոփա վա-
նացն աստուածաբանակ Սր. Ուխտիմ, և Երզն
գեայցաւածս մարա կատարեալ Յակար վար-
դապետի Ղրիմեցոյ: Աւգմնա Հոգիդ Սր.
Ած.:

Զհայցուածս ղերերջանիկ բարունապե-
տի...:

էջ 147.— Վասն երկրորդին ասելի է ե-
լէ տումարական մակացութիւնս առ մարդիկ
դսկիզրն յԱստուծոյ հառ...:

էջ 366.— Յաղագս Աւարց:

էջ 419.— Խնդրելի է Եւ վասն է՞ր զամ.
ինչ ըստ չափոյ և համարոյ ստեղծագործեաց
Աստուած:

էջ 433.— Նարիմ Յակար վարդապետի
Ղրիմեցոյ, Յաղագս տումարական մակագու-
թեանս Եւ ի յարոց մարդկանէ արքեստաւա-
րեցաւ:

էջ 448.— ...կալ զՀայ մեծ Թովականն,
ՇլԳ ի բաց գնայ, որ մնայ փոքր Թուական է
...:

Մամր յիշատակագրութիւնմ Գրչի.—

1.— էջ 158-159, ստորին լուսանցքին.—
Ով եղբայր, անձեղաղիւր լեր, զի յայսմ ա-
ւար լուսեզ զգերութիւն ընդանեաց, և յոյժ
տրտմեցաք, վասն այն սխալ:

2.— էջ 400, ստորոտը.— Զմեղուցեալ
դժողս յիշեա ի Տէր, ուսանող:

3.— էջ 432, ստորոտը.— Զգժողս յիշ-
եա ի Տէր, աղաչեմ:

Յիշատակարան Հեղինակի.—

էջ 448.— Փառք... յաւիտեանս յաւիտե-
նիւ ամէն: Արդ ով բարունի և աստուածային
իմաստութեանն ցանկացող հոգեւոր որդեակ
իմ, և եղբայր բաղձալի, վարդապետ Թովմայ
...: ...Եւ ըստ ուշիմ և նրբաշայնաց մտաց
քոց որոնեացես, զպակասն յցուցես, և դաւե-
լորդն կշռեցես, և գոր ինչ հաւանական
դոցես, Տեանն մատուցանիցես զչնորհս և
զփառս...: ...այլ ի սիրով քո խնդրելոյդ
յաղթեալ ձեռնակեցաք օժանդակութեամբ
Հոգոյ Սրբոյ, որ ոչ անտես առնէ զհաճն հա-
սարակաց ողորութեան:

[Վասն] որոյ աղաչեմ զքոյին հեղութիւ-
նըդ սիրով բաղձանաց, զի յիմաստասիրելն
քո, քոյովդ հանդերձ, զհոգոյ աղբատս քո՝
ղեակոր Ղրիմեցի սոսկանուն վարդապետս,
(և) ի հառաչայլիւր յաղթք քո յիշեցես. այլ
և յիշելն՝ զԱստուած ողորմին ասացես. ողջ
լեր ի Տէր: Այլ և աղաչեմ զդադափարողն Եր-
րմն Քրիստոսի, զի գտակաւ յիշատակարանս
իմ դրեցես, և Ած. դեզ զբէ ի գիրն կենդա-
նի. ամէն:

Փառք Հայ(յ)մայոյ և միասնական Սր.
Երրորդութեանն անբաժանելի, երբեակ անձ-
նա(նա)ւորութեանն և միակ ընութեանն՝ Հօր
և Որդոյ և Հոգոյն Սրբոյ, յաւիտեանս յաւի-
տենից, ամէն:

Որ ետ հասանել մեզ յաւարտ [այսչափ-
շարունակութիւնը կարտաւած]:— Հմմտ. ա-
ռաջին մասը, Թ. 785:

2463

ՇԱՐԱԿԱՆ.— 119

(ԺԸ. ՂԱՐ)

ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ.—

Մաւալ 16×11.5×6: էջ 780: Հանդա-
մանք լաւ. լուսանցքի ցեցաւարուքին թե-
թեւ. նորոգութիւն կրած. վերջւորութիւն
թերի: Թուղթ հասարակ, Գրութիւն՝ խոր-
դիրներ, սկզբնատողերը և նախատառերը
կարմիր, մնացեալը սև մկանով, միասին,
20 տող: Նորագիր չնշանակուի: Համառուա-
գրութիւնք սովորական: Կարմիր կապոյտ
դարդադիր և լուսանցադարդ կանոններու բա-
կիդրը, մեծ բաժանումները հանդերձ զլիսա-
զարդով: Խորանագարդ էջ 3, 285, 359: Կա-
լեկադմ տախտակեայ դրոշմադարդ: Գաղա-
թին երկաթադիր Վարդիսին է. թվ. ԲՃԶԳ-
ին: ստորութիւն՝ ձի վայելումն տիրացու Սէր-
գիսին:

ԲՈՎԱՆԴԱՅՈՒԹԻՒՆ.—

էջ 1-2, դատարկ, անմաքուր:
էջ 3.— Կանոն մեծի և երաշխաւ Մը-
նրնդեան Տիրուհոյ Կուսիմ ի Յովակիմա և
Աննայէ.— Երգեցէք որդիք Սիոնի...:
էջ 28-33ի միջև երկու թերթ դատարկ
թուղթ:
էջ 103.— Երգ բուռ բարեկեանդանիմ վա-
սըն աղուկացիցն:
էջ 124, դատարկ:

էջ 265.— Կանոն կեցեալներ Յարութեա
նըն Բրիտտոնի:

էջ 358, դատարկ:

էջ 359.— Կանոն պեմտակոստէն արեւ-
մուքիւն:

էջ 588, դատարկ:

էջ 587.— Կանոն Կամօրիմաց մարտիրո-
սաց:

էջ 677.— Տեառն Ներսէսի Կաթողիկո-
սի ասացեալ վառն առ ի Քո. մրեցեցիւոց.—
Ած. անեղ անժամանակ...:

էջ 680, դատարկ մեծագոյն մասամբ:

էջ 681.— Կարգ Արեւմտեանց Յարու-
թեան Տեառն մերոյ Յիսուսի Բրիտտոսի:

էջ 728.— ԴԿ.— Յաղթական քեզ արհ-
նութիւնք...:

Յետմագոյն յիշատակագրութիւն.—

էջ 729, վերը, նորագիր անհարթ.—
Թիշկայ Տէր զհոգիս Աստուածատուրին, և
կենդանի Սառային, Թագուհին, և Մեղեոն
Հանգուցելոյն, Մարթային, և Սարգսին, և
տէր Սահակին, նալ ևս Հաւասար Հին և նոր
նշեցեցիւոցն, Հաւասար կենդանեաց Հոգիքն
յիշեայ Տէր և ողորմեայ, ամէն:

էջ 730, դատարկ մեծագոյն մասամբ:

2464

ՇԱՐԱԿԱՆ.— 120

ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ.—

Մաւալ 15×10×6: էջ 566: Հանգամանք
յոյժ անբաւարար. խիստ հինցած. լուսանց-
քները ցեցակեր. նորոգութիւն կրած. դարձ-
եալ նորոգութեան կարտ: Թուղթ գորշո-
րակ, կրկնատեսակ: Գրութիւն՝ ոչ միատե-

սակ: Բոլորգիր: Տողք՝ 21, 20 (էջ 9-248),
27-28 (249-564): Սրճագոյն զարդագիր և լու-
սանցադարդ, Կանոններու սկիզբը, առաջին
հնագոյն մասին մէջ, կարմրաներկ զարդա-
գիր, լուսանցադարդ և զլիսազարդ, կարևոր
Կանոններու սկիզբը, երկրորդ մասին մէջ:

Կարմրաներկ խորանազարդ էջ 5, 255: Կաշե-
կազմ տախտակեայ դրոշմազարդ, հնամաշ,
բայթայուած:

ԲՈՎԱՆԴԱՅՈՒԹԻՒՆ.—

էջ 1.— Կամովն ծննդեանն Սր. Աստ-
ուածածնին.— Երգեցէք որդիք սիրովնի...:

էջ 5.— Որ նախիմաց իմաստութեամբ
...:

էջ 7-8, տարբեր թուղթ և գրչութիւն:
նշանակչւ էջ 19-20, 63-64:

էջ 210.— Կամովն Երկրորդ Գալուստեան
.— Թաղաւոր գողով...:

էջ 255.— Այսաւր յարեալ...:

էջ 318.— Կամովն Պննտեղատեղին Ա.
նաջի Աւուրն:

էջ 352.— Կամն Սրբոց Հոփսիսիւնեան
ցրն:

էջ 374.— Անձիմք Սր. Աստուածածնին
ասացեալ ի Կիրակոս վարդապետէ Եզրնկա-
ցուն:

էջ 389.— Կամն մաւակատեաց Սր. Խա-
չին:

էջ 465.— Կամովն համաւրէն ամեմայն
մարտիրոսաց:

էջ 491.— Կամովն համաւրէն ամեմայն
մեքեցեցուն:

էջ 505-508, տարբեր թուղթ և գրչու-
թիւն:

էջ 527.— Երգեսցուք երգ նոր...:

էջ 553-554, տարբեր թուղթ և գրչու-
թիւն:

էջ 555.— Անձիմք Սր. Գրիգորի Հուսա-
ւորչին.— Այսաւր զուարճացեալ...:

էջ 561.— Շարակամ Երկուստեան Առա-
քելոցն.— Ի յանսահման ծովէ...:

էջ 562.— Շարակամ Սր. Սարգսի Զաւ-
րավարին...:— Ամենասուրբ Երրորդութեան
...:

էջ 563.— Ողբ ամ. մեքեցեցուն ի [Գն].
— Արարիչ և մարդասէր...:

Յիշատակագրութիւնք.—

1.— Գրչի.— էջ 464, վարը, մանր բո-
լորդիր.— Զտառապեալ զծոզս յիշեալ ով
ա[ստուածասէր?] եղբարք:

2.— Նորոգողի, մնասուած և թերի,
մանր բոլորդիր.

էջ 565, վարը.— Զվերստին նորոգաւ-
ղըն և զկազմող սորա զ[Ղաղ]ար անարժան
սարկաւազս յիշեցէք յաղաթա [ձեր], հան-
ղերձ ծնաղ[աւ]ըն իմ, զմզտեսի Պաղտասա-
րըն [և զԼու]սին, և զմզտեսի մայրն իմ ըզ-
նանդերն, և զեղբարքս [իմ զՄ]անուկն [և ըզ-
Բար]դուղիմէն, և զՄարիամն և զՄարգարի-
տըն որ մանկութեամբ փոխեցան առ [Գն],
յիշեցէք և Ած. ...:— Հմմտ. Յիշտ. Ժէ. Դա-
րի, Ա. Հատոր, էջ 280:

3.— էջ 566, մէջտեղը, նորոգ շեղադիր.
— Յիշատակ է Շարակնոցս Մղտեսի Շրիշա-
հին և իւր ծնողացն և ննջեցելոցն ամէն:

2465

Շ Ա Ր Ա Կ Ա Ն.— 121

Աւանդանց Գիւղ

ՌՃԲ = 1653

ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ.—

Մաւալ 14.5×10×6.5: էջ 762: Հան-
դամանք համարեա բաւարար. խոնաւութենէ
ազդուած. լուսանցքները ցեցերէ մնասուած.
նորոգութիւն կրած: Թուղթ հասարակ: Գը-
րիչ՝ Թումայ, որդի Աւետիս Գահանայի: Գը-

րութիւն՝ խորագիրները, սկզբնատողները և
գլխատառերը կարմիր, մնացեալը սև մելա-
նով, միասին, 28 տող, կարմիր գիծերու մի-
ջև: Բոլորգիր անարուեստ: Կազմ կիսակաշի
խաւաքարտեայ: Պահպանակ մազաղաթեայ
սկիզբը երկու թերթ, ժանգագոյն թանազով,

կոկիկ երկաթադիր, մասն Աւետարանի: Կը-
նիք բոլորչի, փակագիր, «Յի. Քի. Մռ. Ստե-
փաննոս...», էջ 5: Ստացող՝ տէր Հայրպետ:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ.—

էջ 1-4, դատարկ, ի բաց առեալ կնիքնե-

ԸՐ՝

էջ 5.— Երգեցէք որդիք Սիոնի...:

էջ 49-50, սխալ դրուած:

էջ 112.— Երգ բուն բարեկեանքանիմ, ա-
ռաքի կիրակիի Ագուեացից, տեառն ներսէ-
սի ասացեալ:

էջ 274, դատարկ:

էջ 275.— Այսաւր յարեալ...:

էջ 370, դատարկ:

էջ 371.— Առաքելոյ Աղանւո...:

էջ 482.— Ամմինք Սր. Աստուածածնիմ,
ասացեալ ի կիրակեո վարդապետէ Երզնկե-
ցո:

էջ 478, դատարկ:

էջ 479.— Ի վերայ վիթի հաւատո...:

էջ 579.— Կառնվմ համարէմ ամ. մար-
տիրոսաց:

էջ 649.— Կառնվմ համարէմ ամբնայմ
մընջեցելոց ի Քրիստոս:

էջ 706.— Արեւմտեքեմեր Յարութեամ
Տեառն մերոյ Յիսուսի:

Յիշատակարան Գրչի.— 1653

էջ 752.—

Փառք եռակի աստուածութեանն,
և միակի անճառ բնութեանն,
Երրորդութեանն անջննական,
և միութեանն (ան)անզըն(ն)ական:

.....

Ձոր ես չարեացոս աւթարան,
և ի բարի դործոցս ունայն,
Թումայ Հողս և անարժան,
կատարեցի զնորին հրաման:

Մարմնովս աշխատ գործիական,
Հողովս յաւժար և ժըրական,
բազում ջանիւ աշխատական,
կատարեցի զսա ի լրման:

Ի թվականիս Ռ [= Հազար] ամեան,
ՃԲ [= Հարիւր երկու] թիւ ընդ նրման,

աւարտեցաւ սա ի լրման:

Որք Հանդիպիք սրմա տեսեան,
կամ վայելէք յայտ բուրաստան,
յիշման առնէք ըզմեզ արժան,
դժուժայ Հող և անպիտան: . .

Եւ արդ զբեցաւ եղանակաւոր տառս, և
աստուածաբան կտակաւ, և խնկալի տուփս, և
ղանազան ծաղկաւէտ բուրաստանս, և պողա-
լի դրախտս և քաղճրաճալի Հոգեղէն կերա-
կուրս, որ կոչի Շարակնոց, ի լաւ և յրնտիր
աւրինակէ, որ է Ոլիկ կոչեցեալ. ձեռամբ
յոգնէմեղ և անխմաստ գրչի մեղաւոր Թու-
մայիւ: Շնորհիւ Տեառն սկսաւ և ողորմու-
թեամբ նորին կատարեցի, ի թվականիս Հա-
յոյ ՌՃԲ, ի գեաւոս որ կոչի Աւրնդանց, ընդ
Հովանեաւ Սրբոյն Պատրոսի և Պաւղոսի և
Սուրբ Գէորգա զաւարյաբին, ի դառն և ի
նեղ ժամանակիս, յորում նեղիմք ի հարկա-
պահանջութենէ անաւրինաց, քանզի ևս քան
յկս սաստկանա բռնութիւն և նեղութիւն ի
վերա աշխարհիս, ևս ստաւել աղբիս Հայոց
վասն ծովացեալ մեղաց:

Արդ որք Հանդիպիք սմա, կարդալով
կամ աւրինակելով, յիշեցէք ի մաքրափայլ
յաղաւթս ձեռ՝ զանարժան դժոցոս, սուտա-
նուն Թումայ Հողս, և անպիտան, անամօթ,
աներես: Որ ես սիրուն տղա մի ունի փոխեց-
եալ առ Քս., և ծընաւդէն իմ զտէր Աւետիս և
մայր իմ զառիան, զեղբայր իմ Վարդիկ, ըղ-
կողակ[ից] իմ զԳոյար և զԵրեք Թանկիւն և
զՏրիսուն և Շիրին խաղաղական կենաւք պա-
հեսցէ մինչև ի հաւրէն ծերութեան. զպապ
դժուժա քահանայ, Վարդան քահանայ, զՋո-
ղիկ իմ զ[Մ]ահուր և զ[Մ]անուժ, և զվա[ր]դ-
պետն իմ զտէր Աւետիս, [որ] բազում աշխա-
տանք քարչեցին Հետ անարժանիս և ուսու-
ցին զիս. Ած. զնոցա Հոգիին լուսաւորէ յիւր
միւսանդ[ամ] դալըստեանն ամէն:

Դարձեալ կրկին անգամ աղանձ ըզձեզ
կողկողադին պաղատանաւք, զի լի սըրտիւ և
բոլոր հաւատով ասացէք Ած. ողորմի ստա-
ցաւդի Շարակնոցի սուրբ զրոցս, տէր Հայր-
պետին, որ ստացաւ ի հալալ վաստակոց իւ-
րոց յիշատակ Հոգւոյ իւրոյ և ծնաւդացն,
հաւրն Ուաչկին և մաւրն Սառային, լի սրտիւ
և բոլոր հաւատով Ած. ողորմի ասացէք նոցա

Հողոյն և իւրեանց ծնաւդացն, և իւրեանց իւր սուրբ միւսանդամ դայրստեամբն ամէն : ամ. արեան մերձաւորաց ողորմեացի Յս. Բս. էջ 761-762, դատարկ :

2466

Շ Ա Ր Ա Կ Ա Ն.— 122

ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ.—

Մաւալ 14.5×10×5: էջ 786: Հանգա-
մանք լաւ ընդհանուր առմամբ. լուսանցքի
ցեցահարութիւն չնչին. նորոգութիւն կրած :
Թուղթ կոկեալ, ոչ միատեսակ : Գրութիւն՝
խորաղիւրները, սկզբնատողերը և զլիւստա-
ռերը կարմիր, մնացեալը սև մեկանոյլ, միա-
սիւն, 23 տող : Բոլորդէր վարժ : Համառո-
տաւորութիւնք սովորական : Գունաւոր զար-
դաղիւր, լուսանցադարդ և զլիւսադարդ՝ մեծ
բաժանումներու սկիզբը : Խորանազարդ իւր
սարօք, էջ 3, 295 : Կաշեկազմ տախտակեայ
դրոշմադարդ : Պաշտական մազադարձեայ ըս-
կիւղը և վերջը մէկմէկ թերթ, անկիւնաւոր
և ըկաթաղիւր. ահաւասիկ քանի մը տող. և...
Քանդի հարկ է յերկուց միւն, կամ անբան լի-
նել, և կամ բանական գոյութիւն, և ի գործական
չըլծելով անձնիշխան գոյութիւն : Նշանակէ թղթ-
եայ պաշտական սկիզբը երկու թերթ, դա-
տարկ, բացի առաջին էջէն :

ԲՈՎԱՆԴԱՅՈՒԹԻՒՆ.—

էջ 1, նոր զարդադրույ, և չորսէյու-
վանքին է այս Եարականս. գրեցաւ Յարու-
թիւն, 1289 :

էջ 2, դատարկ :

էջ 3.— Երգեցէք որդիք Սիոնի... :

էջ 21.— Այլ Հարցն Աւտոնաց Աստուա-
ծածնի արդիւն.— Ուրախ լիք Մարիամ. . . —
Հմտ. Պարականոն Եարականներ, էջ 3 :

էջ 28.— Կանովն Աստուածայայտնու-
թեան ձրագայտցին Արեւմտեան.— Ուրա-
խացիւր սրբուհի... :

էջ 26-27ի միջև ինկած մէկ թերթ :

էջ 54-55ի միջև կարուած մէկ թերթ :

էջ 116.— Եարական Համալայ :

էջ 117.— Սրգ Բուն Բարեկեանացին... :

էջ 236.— Կանովն Յարութեան Ղազա-
րու :

էջ 294.— Այսաւր յարեալ... :

էջ 392.— Կանովն Պեմտեկոստէիմ Արեւ-
մտեան :

էջ 502.— Կանովն Յաւաւտեանց խաչիմ
Արեւմտեան :

էջ 599.— Եարական Տարագոտեանց.—
Տենչալի տաւնիւ սըբրոցն... — Հմտ. Պա-
րականոն Եարականներ, էջ 162 :

էջ 601.— Եարական Սըբրոյն Միմաւայ
.— Պրսակ և փառք պործանաց... — Հմտ.
նոյն, էջ 1-57 :

էջ 624.— Յորդարակ է յարեալիմ
ըստ պատշաճի տաւրց կարգաւ :

էջ 632.— Եարական քանդակի զգես-
տաւորիլ.— Խորհուրդ խորին... — Խաչա-
տաւր է :

Նկատ.— Ունի իններորդ տունը, և հա-
կից բանդ Աստուած... :

էջ 634.— Եարական Խըմկարկութեան
պատարագի.— Յայս յարկ... :

էջ 636.— Կանովն սրբոց մարտիրոսաց :

էջ 681.— Կանովն համօրէմ ամենայն ճըմ-
լեցեղաց :

էջ 696.— Սարսափելի որոտմամբ... —
Սարգիս :

էջ 716.— Ի հանդերձեալ նորոգմանը
... ,

էջ 736.— Յարութեան տըմկարկներն
կարգօ :

էջ 776.— Եարական Բժ Առաքելոցն.—
Ի յանահման ծովէն... :

էջ 779, անհարթ գրով.— Մարիամ
Մազթաղենի... :

էջ 780-781, դատարկ :

էջ 783-786, տարբեր թուղթ, դատարկ
մեծագոյն մասամբ :

Յետմագոյն յիշատակագրութիւնք։—

1.— Մանեսի Թումանճանի։— 1648

Էջ 172, նոտագիր անհարթ։— Ի յառաջորդութեան տէր Աստուածատուր քաջ լարունակեալի՝ այս սուրբ Երզրան, որ է Շարակնոց, ըստացո մահտեի Թումանճան, Սուրվաթն, Սիրուն, Գրիգորն, ի հալալ ընչիցն իւրոց, և եղ յիշատակ ի Սբ. Երուսաղէմ, ի դուռ Սուրբ Հրէի(տ)ակապետին, Թելին Ռէի։

Ի լուսարարութեան Մինաս երէց Եղնկացոյ, անարժանի, հողոյ մոխրոյ հասարի, որ բազում չարեօք է ի լի։

չատ աշխատեցայ իբրև զծառայի, ի դուռն Սուրբ Հրէականակեալի, վասն նորոգութեան սուրբ տաճարի, ըստացողի սուրբ գրոցս ասացէք Ած. ողորմի։

2.— Տիրացու Գրիգորի։

Սկիզբի պահանակին վրայ, նոտր շեղագիր։— Ես, Տիրացու Գրիգորըս, եկի ի Սբ. Նիկողայոս Վանքըս, ընթեցայ ի սուրբ գիրքս յիշեցէք Հայր մեղայիւս, Տէր յուսաւորեացէ չընջեցեալս հոգին, տէր Յարութիւնի որդին։

2467

ՇԱՐԱԿԱՆ.— 123

ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ։—

Մաւայ 12.5×8×5.5: էջ 512: Հանգամանք բաւարար. լուսանցքի ցեցահարութիւն թեթև. նորոգութիւն կրած: Գրիչ՝ Առաքել: Գրութիւն՝ խորագրերնբը, սկզբնատողերը և գլխատուերը կարմիր, մնացեալը սև մեւանով, միասին, 20, 19 տող: Բոլորգիր նոտրակերպ անարուեստ: Համառօտագրութիւնք սովորականէն աւելի: Ուղղագրութիւն ոչ գոհացողի: Զարդագիր և գլխազարդ մութ գոյներով՝ իւրաքանչիւր ձայնի սկիզբը: Ուրանազարդ էջ 5: Կաշեկազմ տախտակեայ դրոշմազարդ: Պահպանակ մազաղաթեայ վերջը երկու թերթ, մասն երկաթագիր Աւետարանի: Նորոգող՝ Գրիչ Սարգիս Քահանայ:

Նկատ.— Այս Շարակնոցի մէջ ալ, ԱՁ. ԴԿ, ութ ձայներուն պատկանող շարականները դասակարգուած են իրարու ետեւէն, բայց ոչ թիւ 1535 Շարակնոցի դրութեամբ, այլ բոլորովին տարբեր ձևով:

ԲՈՎԱՆԴԱՆՈՒԹԻՒՆ։—

էջ 1.— Յարութեան մեծեղի:

էջ 2.— Մեծեղիք Մարտիրոսաց:

էջ 4, անհարթ գրերով զանազան մանրութիւնք:

էջ 5.— ԱՁ.— Յանճառ փառաց խոնարհեցար...:

էջ 8.— Մեծացուցէք Յարութեան:

էջ 11.— Կամոն Ամռնոնի անապատակաւնի:

էջ 22.— Կամոն Յարութեան Ղազարոս:

էջ 24.— Ճաշու գովեայք Յիմնոց:

էջ 26.— Սբ. Զատիկիմ, Արեւմութիւմ.

— Այսաւր յարեաւ...:

էջ 56.— ԱԿ.— Կամոն Յովակիմայ և Ամնայի:

էջ 59.— Մեծացուցէք Հասարակաց:

էջ 84.— Մարգարէիցմ է.— Որ զաստուածային...:

էջ 92.— Երգեցէք Տեսնն երգ նոր...:

էջ 97.— (ԱՁ) [ԲՁ].— Ուրախացիր Սրբուհի...:

էջ 104.— Ապաշխարութեան.— Դարձոյ զցատուն զ...:

էջ 115.— Յարութեան է.— Իջեր յերկնից որդի Աստուծոյ...:

էջ 137.— ԲԿ.— Յովակ.։ Ո.— Որ ողորմեցար ի մեղքս ծընեալ մարդկան:

էջ 178.— Տբ. զբ.— Անեղին եղեալ մարդ...:

էջ 179.— ԳՁ.— Զանճառելի լուսոյ մայր...:

էջ 244.— ԳԿ.— Երգեցէք որդիք Սիոնի...:

էջ 270.— Յանքակղզի(ն)ական ծոցոյ հօր
...— Յ ա կ ւ բ :

էջ 278.— ԴՁ.— Նոր Սիոն ծընեալ ման-
կունք... :

էջ 358.— ԴԿ.— Նահապետացն Աբրա-
համու :

էջ 443.— Աստուած անեղ... :

էջ 449 - 498, պրակ Ի-ԻԱ, տարբեր,
վարժ բոլորգիր :

էջ 450.— Ծրք տեառն Ներսէսի... :—
Այսաւր անճառ... :

էջ 467.— Ասացեալ բարաւում Կիրա-
կոսի.— Արևելք գերարփին... :

էջ 477.— Շարախան Սրբոյն Գրիգորի
Լուսաւորչին.— Այսաւր զուարճացեալ... :

էջ 490.— Շարախան Խնկարկութեան.—
Յայս յարկ... :

էջ 493.— ԱԿ.— Ի յանսահման ծովէն
... :

էջ 495.— ԲԶ.— Շարախան սրբոց Խա-
տաճարակացն.— Յաւուրց վերջին ժամանա-
կի... :

էջ 497-500, տարբեր, սպիտակ թուղթ,
և ուրիշ բոլորգիր :

էջ 500, վարը.— Շարախանի խաղեր,
չեչտ, զարկ, և այլն :

էջ 502.— Շարախան Սրբոյն Մինաստ և
Ծրմազին.— ԲԿ.— Ըջիշխատի վերկային... :

— ԴԶ.— Մ.— Յով.— Որ է յամսեան
վեցերորդի... :

էջ 503.— ԴԶ.— Ի Հանդերձեալ նորոգ-
ման... :

էջ 504.— Շարախան Կերախմտի Ներսե-

սի Վամրոնն.— Ստեղի.— Անըսկիզբն Ասաւ-
ած Համապայծառ... :

էջ 505.— Ողբ գերեզմանաց ճընջեցելոց
.— Արարիչ և մարդաւոր... :

էջ 510, վարը, անհարթ գրով.— Ութ
ձայներ :

էջ 511, դարձեալ անհարթ գրով ութ
ձայներ :

Մամբ յիշատակագրութիւն Գրչի.—

էջ 277, ստորոտը.— Զառաքելս յիշեցէջ
և Ած. զձեզ յիշէ իւր սուրբ արքայութիւն,
ամէն :

Յիշատակարան՝ Կազմող Սարգիս Քա-
հանայի.—

էջ 509, վարը, բոլորգիր.— Արդ գրե-
ցաւ այս տետրս և կազմեցօ ձեռամբ սուտա-
նուն և անպիտան գրչի՝ Սարգիս քահանայի,
ի վայելումն անձին իւրոյ, տէր Կարապետին
և իւր ծնողացն՝ տէր Հերապետին, և մօրն
Շաքար Խաթունին, և Գուռլ սարկաւազին, և
մօրն իւրոյ Խալխաթունին, և լի բերանով և
ուղիղ սրտիւ Աստուած ողորմի ասացէջ իւր-
եանց հոգոյն, և որք զողորմին ասէ Աստուած
իւրն ողորմեսցի ամէն :

Յեռմագրն յիշատակագրութիւնմ.—

1.— էջ 510, վերը, անհարթ գրով.—

1638

Թվին ՌՁԷ դեկտեմբերի ԺԱ օր Գչի. ա-
ռաւօտ ժամու ատեն Լուսին խա. :

2.— էջ 512, վերը, անհարթ գրով.—
Սր. Սարգսի չարթօ օրն մեռաւ տիրամարն :

2468

Շ Ա Բ Ա Կ Ա Ն.— 124

ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ.—

Մաւալ 13×9×7: Էջք 558: Հանդամանք
բաւարար. վերջաւորութիւն թերի, Թուղթ
կոկեալ, գորշորակ: Գրութիւն՝ զլիսատառե-
րը կարմիր, մնացեալը սև մեկանով, միա-
սիւն, 19-23 տող: Բոլորգիր: Համառոտադը-
րութիւնք սովորական: Ուղղագրութիւն տը-

կար: Կարմիր կապոյտ զարդադիր, լուսա-
ցազարդ և զլիսազարդ ձայներու սկիզբը: Կա-
շեկազմ տախտակեայ դժազարդ, կոնալը
ճեղքուած: Պահպանակ մազադաթեայ սկիզ-
բը և վերջը երկուական թերթ, երկաթադիր,
մասն գրոց Դանիէլի :

Նկատ.— Այս Շարախնոցին մէջ ևս ութ

ձայնելու պատկանող շարահանները պատաս-
խարուած են իրարու ետեւէն, բայց նախորդ-
ներէն բոլորովին տարբեր ձևով, ԴԿ-ԱԶ:

ԲՈՎԱՆԴԱՅՈՒԹԻՒՆ.—

էջ 1-2.— աշխատանքի գրչափորձ և
այլն:

էջ 3.— ԴԿ.— Յաղթական քեզ աւրհնու-
թիւնք...

էջ 7.— Լուս զգաւնի...

էջ 8.— Կապուեալ(ե)ացն Արաւածու-
կան տաճար...

էջ 9.— Կամոն Աստուածայայտնութեան
տաղի ատուրն Արեւմտեային.— Խորհուրդ
մեծ...— Այսուր ցրեման...— Ի Հաւրէ
ծուկեցար...

էջ 10.— Այսուր Բանն ի Հաւրէ...—
Լուս ի լուսոյ...

էջ 12.— ԼՐ.— Աստուածածին Սր. Կոյս
անհարսնացեալ Մարիամ...— Ո.— Որ կեր-
պարան Հաւր...— [Տէր].— Քրիստոս ծըն-
եալ այսուր...

էջ 25.— Իմաստութիւն երկնային...

էջ 31.— Բանն որ ընդ Հաւր...

էջ 43.— Այսուր անճառ...

էջ 81.— Անձինք նուիրեալք...

էջ 127.— Աստուած անկ...

էջ 136.— Արեւմտեային Յարութեամբ...—
ԴԶ.— Աւրհնացուք զՏէր...

էջ 176.— Թագաւոր զոյով ք[ո]յ յաշ-
խար(ը)...

էջ 191.— Առաքելու ա(ւա)ղ(ն)աւնո...

էջ 240.— ԳԿ.— Երգեցէք Տեառն երգ
նոր...

էջ 275.— Այսուր զրարճացեալ...

էջ 289.— ԳԶ.— Աւրհնական ընդունելի

էջ 359.— Արեղակն արդարութեան Քս.
և ապաւնն յուսացելոցս...

էջ 360.— ԲԿ.— Փարաւոնն Հանդերձ
կատար...

էջ 374-375ի միջև կտրուած մէկ թերթ:

էջ 407.— Գայ զարուածեանց թագաւորն

էջ 408.— ԲԶ.— Աւրհնացուք ըզՏէր...
էջ 454.— ԱԿ.— Երգեցէք Տեառն երգ
նոր...

էջ 498.— Տ.— Յորժամ յերկնից գոգէ

էջ 499.— ԱԶ.— Երգեցուք երգ նոր
...

էջ 524.— Այսուր յարեալ...

էջ 547.— Ամենասուրբ Երրորդութեան
նրն ընդեայ ծառայ...

էջ 553.— Արեւելք գերարփին...

Լուսանցազրուիւն Գրչի.—
էջ 552-553, ստորին լուսանցքին.— Ան-
մեղադիր յեր տէր աւագ էրէց:

Յետնագոյն յիշատակազրուիւն.—

էջ 135, անհարթ զրոյով.— ԹՎ.— ՌԶԳ

սուրդան Մուրատ Եկաւ:

2469

Շ Ա Ր Ա Կ Ա Ն.— 125

ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ.—

Ծաւալ 12.5×8.5×7: Էջ 700: Հանգա-
մանք անբաւարար. Հնամաշ. սկիզբը և վեր-
ջը պակասաւոր. ատենօք նորոգութիւն կը-
րած. դարձեալ նորոգութեան կարօտ: Թուղթ
չորհորակ: Գրութիւն՝ խորագիրները, ըս-
կորնատողերը և գլխատուները կարճեր, մը-
նացեալը սև մեխանով, միասին, 23-21 տող:

Բոլորգիր, ոչ միատեսակ: Կարմրաներկ զար-
դադիր և լուսանցազարդ տեղտեղ. գլխա-
զարդ՝ էջ 95, 196, 245, 335: Կաշեկաղմ՝ կող-
բերը փրթած ինկած:

ԲՈՎԱՆԴԱՅՈՒԹԻՒՆ.—

էջ 1.— ԲԶ.— Ո.— Անկանխօք առաջի
քո Աստուածածին...

էջ 3.— Կանովն Աստուածաշայտնու-
րեան առաջի տաւրն.— *Պորհուրդ մեծ...*

էջ 45.— Մեծացու[ս]ցէք Յարութեան
Տեան մերոյ:

էջ 94.— Շարական Համամայ:

էջ 95.— Երգ բան Բարեկենդանին...

էջ 196.— Կանովն Յարութեան Ղազա-
րոյ:

էջ 244, անհարթ գրով մէկ երկու ման-
րութ:

էջ 245.— Կանովն Ար. Զատինն Արեւ-
նուրիւն.— *Այսաւր յարեալ...*

էջ 269-70, տարբեր, ճերմակ թուղթ, և
գրութիւն:

էջ 335.— Կանովն Պեմդակոստ առաջի
աւուրն:

էջ 373-376, տարբեր թուղթ և գրչու-
թիւն:

էջ 373.— Կանովն որդոց, քառանց.—
[Ո]ր զոյս աստուածային...

էջ 375.— Կանովն Սրբոյն Ներսէսի
Հայրապետին.— [Ո]ր զոյս...

էջ 397-398, տարբեր թուղթ և գրչու-
թիւն: Նոյնպէս էջ 417-422:

էջ 467-700, տարբեր թուղթ և գրչու-
թիւն, բայց ոչ միևնույն գրչէ: Պրակաթիւ
չունի:

էջ 469.— Կանովն Մանկանցն Բեթղե-
հէմի.— [Ա]սաւր անմեղ...

էջ 472.— Կանովն հրեշտակաց և հրեշ-
տակապետաց:

էջ 476.— Կանովն Սրբոց Հայրապե-
տացն:

էջ 483.— Շարական Իզմատիոսի...

— Շարական Բռնամնու Ոսկերի:

էջ 484.— Շարական Բարսղի Հայրապ:

էջ 485.— Շարական Գրիգորի Աստուա-
ծարանի:

էջ 486.— Շարական Սրբոյն Նիկիաւա-
յոսի Հայրա:

էջ 487.— Շարական Եփրեմի հորին:

էջ 505.— Կանովն Սրբոց Ղևոնդեանցն

էջ 515.— Երգ Առաջի տաւր միաշարա-
րին...

էջ 537.— Երգ զգնի երանեալ տաբժ
սաղ.— *Ի քէն հայցեմք...*

էջ 539.— Կանովն Կամօրէմ մարտիրո-
սաց:

էջ 583.— Կանովն Կամօրէն ճնջեցելոց Ի
Բրիստոս:

էջ 636.— Հանդերձի Պատարագին.—
Պորհուրդ խորին...

էջ 638.— Ար. Պատարագի Է.— Յայս
յարկ...

էջ 639.— *Այսաւր զուարճացեալ...*

էջ 650.— Անձինք Ար. Աստուածածնին,
տացեալ է Ի Կիրակոս վարդապետ.— *Ա-
լր|և|է|ք| Կերարիին...*

էջ 657.— Շարական Եւթն հոտաճարա-
կաց:

էջ 661.— Շարական Բի. Երկուստան
Առաքելոցն:

էջ 664.— Շարական Սրբոյն Սարգսի
Զօրավարի:

էջ 666.— Յարութեան Տեան Արեւնու-
րիւն.— *Երդեսցուք երգ նոր...*

էջ 700.— ...*Եոյս կենդանութեան և
փրկութեան խո...*

2470

Շ Ա Ր Ա Կ Ա Ն.— 126

Առեստ ցիւղ, և Ընծանիք

Զիւլ = 1479

ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ.—

Դասալ 12·5×8·5×4·5: էջ 752: Հան-
դամանք բաւարար ընդհանուր առմամբ. թա-

յութենէլ տղղուած. յուսանցքները մասամբ
յեղտակեր, քանի մը թերթ դանակով ճեղքը-
ւած վերին վար: Թուղթ յեղնորակ, կոկ-

եալ, Գրիշ՝ Մելքիսէդ Բաճանայ, Գրուէթիւն՝
 խորագիրները, սկզբնառողերը և գլխաւորա-
 ռները կարմիր, Զնացեալը սև մելանով, միա-
 սիւն, 23 տող, Բոլորգիր վարժ: Համառոտա-
 դրուէթիւնը սովորական, Գոնաւորոս օսկերի-
 ուն զարդագիր և լուսանցազարդ շատ մը կա-
 նոններու սկիզբը, ոմանք հանդերձ գլխաւոր-
 դով: Լուսանցանկաբք, Թուով 28: Խորան-
 դարդ իւր սարօք, էջ 5, 283, 381, 479: Նը-
 կաբք, Յովակիմ և Աննա էջ 4, Իշխարեք կա-
 նայք 282, Հոգեգալուստ 380, Երկրորդ Գա-
 լուստ Քրիստոսի 478: Կաշեկազմ տախտակ-
 եայ դրոշմազարդ: Պաշտօնական մազադարձ-
 եայ, սկիզբը երկու թերթ, անկէնաւոր եր-
 կաթագիր, մասն Սաղմոսի: ՎՄի նախանձիր
 ընդ չարս...: Վերջը երկու թերթ՝ վրացե-
 րէն մանրատառ: Ստացող՝ տէր Մկրտիչ կը-
 րօնաւոր, որդի Ներսիսի:

ԲՈՎԱՆԴԱՅՈՒԹԻՒՆ.—

- էջ 5.— Երգեցէք որդիք Սիոնի...
 էջ 27.— Կանովն Աստուածայայտուա-
 րեանն առաջին աւ:— Խորհուրդ մեծ...
 էջ 68.— Կանովն Տեառնընդառաջին...
 էջ 103.— Կանովն Եւթանաւուն և Բ Ա-
 րաքիլոցն.— Իմաստութիւն երկնային...
 էջ 107.— Կանովն Թաղէտի Առաքիլոյն
 .— Այսաւր ցընծան խրախմանապէս...
 Հմմտ. Պարականոն Շարականներ, էջ 33:
 էջ 121.— Երգ բուն քաղկեդոնի...
 էջ 130-131ի միջև ինկած մէկ թերթ,
 էջ 131.— Ո.— Պայծառացեալ ժողո-
 վորդը...— Հմմտ. նոյն, էջ 62:
 էջ 150-151ի միջև ինկած մէկ թերթ,
 էջ 195-196, ալ կողմը մասամբ պատռ-
 ուած:
 էջ 196.— Կանովն Գրիգորի Լուս:— Ի
 Հաւրէ զարդարեալ...— Հմմտ. նոյն, էջ
 79:— Տես ստորև:
 էջ 197-208, տարբեր թուղթ և դրչու-
 թիւն:
 էջ 197.— ԳԿ.— Այսաւր զուարճացեալ
 ...
 էջ 205.— [Է]երինք առնան...
 էջ 208, դատարկ:
 էջ 209.— ...Բազմաբարձը նահատակ
 ...— Հմմտ. նոյն, էջ 79:
 էջ 196 և 209.—

Ի Հաւրէ զարդարեալ Հայրական փա-
 ռաւք պըսակեալ, Հայր ազգաց բազմաց տէր
 սուրբ Գրիգոր, Հաւրն երկնաւոր կերպարան
 փառաց:

[Ի յոր]դույն առաքեալ, որդիական սի-
 րով... եալ, որդի լուսոյ և սուրբ ջիւան]
 սուրբ Գրիգոր, Որդւոյն Մի[ածնի] ճըշմա-
 րիտ պատկեր:

Ի Հոգւոյն ընտրեցար Հոգւոր որդւոցըս
 լինել Հովանի, Հայաստանեայց Հայր Հոգե-
 ւոր տէր սուրբ Գրիգոր, Հոգւոյն ճըշմարտի
 տեղ աւթեկանի:

Բազմաբարձը նահատակ յետ Քի. յոյս
 և ապաւն, աստուածադուր ծընաւղ տէր
 սուրբ Գրիգոր, մեղուցեալ որդւոցըս լեր բա-
 րեխաւս:

Ի վիրապն ընկեցեալ՝ երեքտասան տ-
 մաւք պահեցար կենդանի, և աղաւթիւք ըզ-
 Հայր չայտնցուցեր մե::

Ելանելով զո ի խորոց, ըզհարուածեալ-
 սրն ի դիւական ախտէն բժշկեցեր, և լու-
 սաւորեցեր ըզՀայաստան աշխարհս մեղուց::

էջ 209.— ԴԿ. Հ.— Որ ի Հաւրէ առաք-
 եա...:

էջ 210.— Ո.— Որ կոչեցեր ըզհետաց-
 եալս...:

էջ 211.— Տ.— Այսաւր զիմանալի...:
 — ԳԶ.— ՄԿ.— Այսաւր տաւնէ եկեղե-
 ցի::

էջ 212.— Կանովն Վեցերորդ Կիւրակե-
 ին.— Որ ըզխորհուրդ...:

էջ 227.— Կանովն Ղազարու Յարաւ-
 րեան:

էջ 283.— Այսաւր յարեալ...:

էջ 381.— Առաջելոյ աղաւանոյ...:

էջ 479.— Ի վերայ վիթի հաւատոյ...:

էջ 518.— Կանովն Սրբոց Մարգարէիցն
 Արեմուշիւն.— Որ զաստուածային...:

էջ 574.— Լուսանցանկաւր կարուած:

էջ 597.— Շարեկամ Համգրծի Պատա-
 րագի.— Խորհուրդ խորին...:

էջ 598.— Խնկարկուշեան.— Յայտարար
 ...:

էջ 603.— Կանովն Համարէն Մարտիրո-
 սացն:

էջ 645.— Կանովն Հմագրտեան Հա-
 մարէն Ամենայն Նմեցեցեց ի Քս::

Էջ 702.— Արհմութենի Ծառութեան
Տեղանք:

Էջ 742.— Գովեստ Սբ. Աստուածածնին
ի Կիրակոս Վարդապետէ.— Արևելք գերաբ-
փին...

Խ 748.— Փառաստմեր Ամ. Սրբոց:

Հոյս տիրամայր Աստուածածին, լուծիչ
երկանց մաւրն աղամածին, վառը մեր մա-
տիր յաղերս առ ժիւանին որդին քո Յիսուս.
կըցորդութեանդ սրբոց վերկայից, որոց ա-
ղաւթիւնն ի մեզ զըթանցես, անտիակալ Տէր
ն մարդեանդ:

Անհարմանցեալ մայր դուով, տիրածին
Կոյս երանուհի, միջնորդ վառն մեր լոյսերը
վրկայն առցես Քեզ առ Տէր, Հայցելով ան-
ձանց մեր գիտադադութիւն:

Ի թեղ ետք յանձինն՝ ապաւին մեր Սր. Աստուածածին, ընդ թեղ առցես միջնորդ կենաց մերոց զմեծ Հայրապետն Սեղբեստրոս, որով աւրհնեն զթեղ մանկունք եկեղեցւոյ:

Յիշատակարան Գրչի.— 1479

Ի՞նչ 749. — Փառք... Արդ կատարեցաւ
Հոգեւից եղանակաւոր մատենան, ի թվակա-
նին Հայոց ՋԻԸ, ի յընդեր աւրինակէ առա-
ջին վարժապետին և քաջ քարտուղարին Գրի-
գորի՝ մականուն Խոյկ կոչեցելոյ: Ի յերկերս
Տարբերունոյ ի զեղս Առեսա, որ կոչի Բան-
դուամահի: Ընդ Հովանեսա ուրբ տաճարին
Գեորգեայի և Անտոնի, և Հրաշազոր Գեոտար-
գելի Սբ. Նշանի, և կէսն զբեալ եղև ի յՆՆ-
դանին, ընդ Հովանեսա Սբ. Աստուածածնին
տիրածօր լուսոյ, և Սբ. Ասաքելոյ թաղէ-
սի: Գանգի փախեալ էաք ի յանաւրինաց, զի
Հասան բէզն ժեռաւ, և թազաւորեաց որդին
սոյթան խալիւն, և միւս որդին Աղուբ բէզն
յարեաւ բազում զաւրաք ի վերայ եղորոն և
եսպան զնա, և ինքն թազաւորեաց ամենայն
աշխարհի, և այժմ զնացեալ է բազում զօրօք
ի յարեանս զէմ Ջաղաթին, և զոր Աժ. կամի
այն յինի:

Աղբ եւ յետինն ի մանկուան եկեղեցւոյ,
 և անպիտանս յամենայնի, և թափուր յամե-
 նայն բարեաց, Մելքիսէդ առաւանձն զ-
 ըստ իմում կարի զբեցի զգա, ի վախուճն
 մաքրաթիտ և սրբաանունդ կրօնաւարքին տէր
 Մկրտիչ, և յիշատակ յարի, իւրն և ծնունդս

իւրոց՝ Ներսիսին և Թարթիվոյին, և եղբարն Յովանիսին, և Հանգուցելոյն ի Քս. Բախաւարին, Մկրտչին, Մխիթարին, Ստեփանոսին, և Զւերն Հոռոմսիմին, և Մեհհրնիդարին Հանգուցելոյն ի Քս.։ Եւ Հաւեղեղորն Խօրով Կրօնատուրին գնացելոյն առ Քս.։ Եւ միւս Հաւեղեղորն Մանուկչային, և Կողակցին Հադիային, և տղայոցն Յովանիսին և Ղարայ Խաթունին, Աննադէնին, Կերակոսին, և Եղբար որդոց տէր Մկրտչին՝ Մխիթարին, Ստեփանոսին, Խօրօքին, և Գոհարին. և Հարսանի Նարարին, և Հաւքաւերն Էլիւթթունին, և մեծ պապուն Ղազարին, և Մկրտչին, և Հանկացն Ամէնտիկնին և Խոթլումէլիբին, և Հաւքաւեր զստերն Սուրբորին, և որդւոյն Մուսեխին, և մօրքաւերն Նեէֆ Խաթունին, և որդոցն Կարպպետին և Շուքրաւնին։

Որք անդիպիք սմա, կարդալով կամ
աւրինակելով: յիշեցէք ի պատուական յա-
ղաւթս ձեռք, զտէր Մկրտիչ կրանաւորն և ըզ-
ծնաւորն իւր. և զամենայն արեան մերձա-
ւորսն, և զվերոյգրեալսց ի սմա, և Ած. ո-
ղորմի ասացէք լի բերանով և ուղիղ մտաւք,
և Ած. որ ողորմած է, և առաւ յամենայնի,
ձեզ ի յիշացող և յիշեցելոց առնասարակ ո-
ղորմելոց ի միւսանգամ գալստեանն տմէն:

Ընդ նոսրին աղայեմ յեղեկ ի տէր զՄարտիրոսն և զԿարապետն, զԵրուսաղէն, զԹաւրոն և զԵդեսադիկն, և Ած. ողորմի ասացեց նմա, ամէն — Հմմտ. Լ. Ս. Խաչիկեան, Յիշու. ԺԵ. Դարկ. Բ. Մասն, էջ 436, և Գ. Մասն, 1967, էջ 461:

Մամր յիշատակագրութիւն.—

Իջ 379, վարը.— Զատացող Շաբաթկնոցիս զտէր Մըրտիչ կրանաւորն և զծնաւորն իւր, զներսէսն և զԲարթիլայա, և զեղբարսն զՅովանէս, և զամ. արեւն մերձաւորն յիշեցէի Քս. և Ած. ողորմի ասացէք լի բերանով, և Ած. ձեզ ողորմի և ձեզ, յիւր դատաստանին, յորժամ զայ յպատկել զաւերբն իւր. և նմ փառք յամենայն գոյից՝ Ամէն:

ՅԵՒՈՒՆԱՊՈՅՄ յԻԶԱՍՏԱԿԱՓՐՈՒՄ Ի ՆԵՐՈՒՄ

1.— Տէր Յոհաննէս.— 1822

Էջ 379, Գեղարքյա. — ԹՎ: ՋՀԱ: ԶԳԵ:

լին ստացաւ որքա՝ զտէր Յոհաննէսն, յիշեցէք ի Քո. որ ստացաւ զսա ի հալալ վաստակոց իւրոց [Բերաւած է] Փլորի՝ յիշատակ հոգոյ իւրոց:

2.— Տէր Սահակի.— 1638

Էջ 762, բոլորդէր.— Յիշատակ է Ծառակնացոյ Յովնայի տէր Սահակին ի սուրբ քաղաքս Երուսաղէմ, ի դուռն Սր. Յակոբին. որք հանդիպէք սմա Ած. ողորմի՛ սոսցէք տէր Սահակին և իւր ծնողացն, հօրն Կարապետ քահանային և մօրն Մարգարտին, և այլ սմ. ազգականացն մեծ ի և փոքուն: Եղև սա յիշատակ ի Թվ. ՌՁԲ, վկայութեամբ Կարապետ վարդապետին:

3.— Ներսէս Գրչի, և տէր Յոհաննէս.

Էջ 1, բոլորդէր.— Ով մանգունք սուրբ հաւատոյ և որդիք Սր. Սիոնի, ծընեալք սուրբ աւագանին, յերես անկեալ աղաչեմք որբութիւնդ ձեր արտասուակց հառաչանաւք, և կողկողազին պաղատանաւք աղաչեմ որբութիւնդ ձեր, ի ժամ սուրբ աղաւթից և ի սոսկալի Սուրբ Պատարագին (ին) ինձ սոսցէք զԱստուած [ոչ]որմին, տէր Յոհաննէսն և իւր ծընակունի Ընդ նոսրն և յիշել ի Տէր զորբատէր և զհեղաճոցի եպիսկոպոսն մեր՝ զտէր Յուսէփն, և խէրպէտ սուրբ ուխ-

տիս՝ տէր Խէրապետն: Նաև զիս զանաբժան զրիչս զՆերսէս յիշել ի Տէր, և Ած. ողորմի՛ ասել, զի և Ած. ձեզ և մեզ [ոչ]որմեացիք. տմէն: Անմեղադիր լիբուք զի կ[ապ]տծ զէրբէրն զժամ կու գրէի:

4.— Էջ 281, բոլորդէր, նման նախորդին.— Ով եղանակողք սուրբ տառին, զտէր Յոհաննէսն յիշեցէք ի մաքրափ[այլ] աղաւթս ձեր և ծնաւդն իւր, զՄարգարէն և զկողակիցն զՄարթայ, և զաւակն իւրեանց զՅովսէփըն և զՅակոբն և զԳուլաղիզն, յիշեցէք ի Քո., և միով Ած. ողորմ[ի]ն արժանի արարէք զՅոհաննէս կրօնաւորն և զծնաւդն իւր, կրկին անգամ զՄարգարէն և զՄարթա, և զեղբարսն զՅովսէփն և զՅակոբն և զԳուլաղիզն, զի և Քո. ձեզ ողորմեացի յաւհնուքեան պահուն, և ի միւս անգամ զալքոտեանն, ամէն, և եղիցի: Ով զասք լուսեմածից և մանգունք սուրբ հաւատոյ (մ) յերես անդեալ աղաչեմ զորբութիւնդ ձեր որ զԱծ. ողորմ[ի]ն չմոռանաք:

5.— Էջ 3, բոլորդէր մեծ.— Ով որ զայս Ծարակնացոյ Սր. Յակոբայ զանէն հանէ նայ զանէնք զԿալիսիին և զԱղային տացէ. Տէր Ած., և զխաչանազաց:

2471

Ա.— ՇԱՐԱԿԱՆ.— 127

Աւագ Վաճի

ՋԱԱ = 1482

ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ.—

Մուտլ 12.5x8.5x5: Էջք 822: Հանգամանք լու ընդհանուր ուսմամբ. լուսանցքները մասամբ ցեցակեր. Բացութենէ աղաքւած: Բուլք կոկեալ: Գրիչ՝ Առաքել Արեղայ: Գրութիւն՝ Խորագրերէրը, սկզբնառդերը և վիճատաւները կարծիք, ձեռնադր սկսելանով, միասին, 21, 18 տող: Բոլորդէր: Յոյժ կրճատեալ: Կարծիք կազոյտ զարգացիւ և լուսանցազարդ Կանոններու սկիզբը,

մեծ բաժանունները հանդերձ զլիսազարդով: Խորանցազարդ իւր սարք, էջ 5, 188, 523: Կաշիկազմ տախտակեայ զորջաղաղ: Պահպանակ մագաղաթեայ սկիզբը և վերջը երկուսկան թերթ. առաջինը անկիւնաւոր երկաթադիր, կրօնական բովանդակութեամբ, աւաւատիկ քանի մը տող. «...Ս. Երանչիլի համեմատութիւն արարեալ զնէ այնուհետեւ ապա և զհրէիցն իմն զորպիսի միտք ունի առ հեթանոս...»: Երկրորդը՝ մանգաղային

թանաքով՝ բոլորածն ձիվակ երկաթագիր,
ժառն Մաշտոցի. կ'արտագրենք ճանի մը
տող. և... Եւ զկնկուղ, սաղաւարտ փրկու-
թեան, և զանաղափն ի նմանութիւն խաչին՝
Հաւատով զարդարեալ... :

ԲՈՎԱՆԵՂԱՅՈՒԹԻՒՆ. —

էջ 1-2. — զատարկ, Նոյնպէս էջ 4:

էջ 3. — Յիշատակ է ի դուռն Սբ. Յակո-
բայ որ յերուսաղէմ:

էջ 5. — Երգեցէ՛ք որդիք Սիոնի... :

էջ 75. — Երգ Բուն Բարեկեանանիմ... :

էջ 146. — Կանոն Ղազարու Յարութեան:

էջ 183. — Այսաւր յարեալ... :

էջ 246. — Կանոն Պետակոստէին... :

էջ 311. — Կանոն Նուակոստեաց Խաչին:

էջ 390. — Կանոն Համօրէմ ամ. Մարտի-
րոսաց:

էջ 418. — Կանոն Համօրէմ ամ. Նմեցե-
լոց:

էջ 453. — Արհմութեանք Յարութեան
Տեառն մերայ:

էջ 479. — Արևելք գերարդին... :

էջ 484. — Յաւուրց վերջին... :

էջ 486. — Ամենասուրբ Երբորդութեանն
... :

էջ 488. — Շարակամ Խմկարկութեան. —
Եայտարկ... :

էջ 489. — Շարակամ Նմեցեցլոց. — Արա-
բիէ և մարդասէր... :

էջ 492. — Խորհուրդ խորին... :

էջ 493. — Առաւաւտ լուսոյ... :

Բ. — Տ Օ Ն Ա Յ Ո Ց Ե Ց. — 40

էջ 497. — Տանացոյց և Աւտարանա-
ցոյց և կարգաւորութիւն և երաւագ տէրու-
նական տանից, զոր կարգեալ և ստեմանալ
է Սրբայ Սահակաւ Հայրապետի:

էջ 511. — Բուն Բարեկեանանիմ շարա-
քըն, ի կիրակէ լոյս, գմայն փոխէ ի ԳԿ... :

էջ 516. — Մաղկազարդին գիշերն հըս-
կումն է... :

էջ 532. — Սրբայ Զատիկին գիշերն Արեւ-
նութիւն ԱԶ... :

էջ 562. — Փոխմանն Աստուածայանիմ
գիշերն եսկումն է... :

էջ 582. — Յարութեան Հարցնացոյց:

էջ 583. — Խրատք Իւզաբերից Աւտա-
րաներուն քէ զպէս կարգան:

էջ 584. — Խրատք Ժամատեղաց Բ զատ-
ասելոյ:

էջ 590-592, դատարկ:

Գ. — Ե Ա Զ Գ Ի Բ. — 20

էջ 593. — Յիշեցուք ի զէշերի... :

էջ 600. — Կանոնագլխեր կարգաւ:

էջ 605. — Թգ. Ապաշխարութեան:

էջ 620. — Թգ. Մարտիրոսաց:

էջ 631. — Ալիւրէ Գիշերութեան:

էջ 656. — Առաւաւտերգ կարգաւ:

էջ 668. — Ժամատեղեր կարգաւ:

էջ 718. — Ստաղգիք Յիմնացն:

էջ 719. — Կարգ Ալիւրաց ճաշոյ:

էջ 727. — Հաւատա՛ք ի մի Աստուած... :

էջ 731. — Սրբաստցութեան կարգաւ:

էջ 742. — Գրիստոս պատարագեալ բաշ-
խի... :

էջ 747. — Խոնարհացոյ Տէր զունկըն քս-
... :

էջ 756. — Փառք Տանից և Մարտիրո-
սաց:

էջ 779. — Լոյս զուարթ... :

էջ 780. — Մեռնիք մեռնեալն ճեռն:

էջ 797. — Ուղիցիք միառատուոյ:

ԱԶ. — Գլածն, Իմաստնակ, Խաւարդն,
Զաքն, Մաճկոն, Զաքն, Հիւանդ, Գունակ,
Հոռոմ, Զուլահակ, Փորակ:

ԱԿ. — ԵԿ. — Բնքակ:

ԲԶ. — Արծիւն:

ԲԿ. — Կարմիր Վանեցի:

ԳԶ. — Զոհողոյ, Գալն:

ԳԿ. — Տարածուն, Խեղեկն:

ԴԶ. — Իսմիւր:

ԴԿ. — Աղաչանք, Գալ, Խէ, Կրկան

Երէց:

էջ 810, զատարկ:

էջ 812. — Այս եմ ամիս Հոռմայեցոց:

էջ 813. — Կրկնակ ամաց այսպէս արա:

էջ 816. — Վերագրով վերադիր այսպէս
արա:

էջ 819. — Տանուտէր տարայ այսպէս ա-
րա:

էջ 820. — Արագիւտ ձայնի այսպէս ա-
րա:

Իջ 821. — Լրմունք:

Էջ 822. — Անհարթ գրով մանրութիւն:

Մանր յիշատակագրութիւնք Գրչի. —

1. — էջ 245, ստորագր. — Ձևաքել անարժան գրելու յիշեալ մին Տէր ողորմաւ:

2. — էջ 496, ստորագր. — Յարժամ եղանակեալ, տէր Գրեգոր, զԱռաքել գրելն յիշեալ ի քո սուրբ աղաւթք մինն Տէր ողորմաւ յիւ, և Ած. չգեղ յիշէ ի յիւր արբայութիւնն:

3. — էջ 532, մէջտեղը. — Ձանարժան ղծողս զԱռաքելս յիշեցէք:

Մեծ յիշատակարան Գրչի. — 1482

Էջ 588. — Փառք... Արդ գրեցաւ Առաջարանս և Տաւադոյցս և տեսար ի լաւ և լընտիր ուրինակէ թիւ. ՋԱԱ, ի Սր. Անապատս, որ կոյի Աւաք Վանք, ընդ Հովանեաւ Սր. Աստուածածնին, և Սր. Կարապետին, և Սր. Առաքելոցս, առ իստ Թովանէն բարունապետին, յառաջնորդութիւն տէր Եղաննէն և պիսկոպոսի, ձեռամբ անարհեստ գրչի՝ Առաքել արեղի, ի փառս Քի. Այ. մերոյ:

Արդ աղաչեմ զամենեան, որք Հանդիպիք ռմա, տեսանելով կամ աւրինակելով, յիշեալիք ի սուրբ և ի մաքրափայլ աղաւթս ձեր զծնալցսն իմ և գերախտաւորսն, միով Տէր ողորմաւ յիւ, և զիս զանարժանս զԱռաքել, և

ձեզ յիշողացդ և յիշեցելոցս առհասարակ ողորմեսցի Քս. Ած. յիւր միւսանդամ գալաւս. տրն ամէն:

Յետմագոյն յիշատակագրութիւնք. —

1621

1. — էջ 589, նախորդին ներքև, բոլորգիր մեծ. — Կրկին անկամ յիշեցէք ի Քս. Ըղ. Ղազանիկ Բակին, որ ի յետին ժամոյն իւրեալ գնարակնոցս և զճաղատարս ի մի տուփ, ի Սր. Երուսաղէմ, ի դուռն Սր. Յակոբայ. ի Հայրապետութեան Տեառն Տէր Գրեգորին: Ով Հանդիպի ռմա՝ յիշեցէք և Ած. ողորմի աւացէք ամէն:

2. — էջ 811, բոլորգիր. — ԶԵՐԵՆԻ ԸՍՏԱՅՈՂ տառես յիշեցէք ի Քս. և Ած. ողորմի ասացէք, որ եղ զՇարակնոցս և զճաղատարս ի մի տուփ, ի Սր. Երուսաղէմ, ի դուռն Սր. Յակոբայ:

ԶԵՐԵՆԻ ԸՍՏԱՅՈՂ Շարակնոցիս՝ զՂազանիկ Պակին յիշեցէք ի սուրբ աղաւթս ձեր, որ ստացաւ ըզգիրքս զայս ի Հայալ վառատկոց իւրոց, Հոգևոր զաւակ և անլինջ յիշատակ Հոգւոյ իւրոյ, և եղ ի ձեռն տէր Գրեգոր Հայրապետին, զոր Տէր Ած. վայելել տուցէ նմա, և յետ աստեացս ելանելոյ՝ գերկնից արբայութիւնն ժառանկեացէ ծնալցաւք և ամենայն ազգակցաւք իւրովք, ամէն:

Թվին Ռ 2:

2472

Շ Ա Ր Ա Կ Ա Ն. — 128

ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ. —

Ծաւալ 12×8×5: Էջք 534: Հանդամանք լաւ ընդհանուր առմամբ. լուսանցքի ցեցաւարութիւն թեթիւ: Թուղթ կոկնալ: Գրչի՝ Կարապետ: Գրութիւն՝ խորագիրները, ընկղբատողները և զլխատառերը կարճիր, մընացեալը սև մեկնով, միասին, 16 տող: Բոլորգիր: Յոյժ կըմտեալ: Կարճիր կապոյտ զարդագիր և լուսանցազարդ Կանոններու սկիզբը, մեծ բաժանումները Հանդերձ գլխազարդով: Գունաւոր ոսկեխառն խորտաւ:

Նաղարդ, իւր սարօք, էջ 1, 219: Կաշեկազմ տախտակեայ դրոշմազարդ, առջևի կողքի կռնակէն ճեղքուած: Ներսի կողմը կայ մետաքսեայ կտոր, մուր կարճիր յատակի վրայ կանաչագոյն խաչերով, բոլորակներու մէջ առնուած: Խաչերուն չորս անկիւններուն կը տեսնուին երկաթազիր, «Տր. Ած. Յս. Քս. Ե. կտորը ծոռ փակցուած է: Պապանակ մագաղաթեայ սկիզբը երկու թերթ, ժանդադոյն թանաքով, մասն երկաթազիր Աւետաբանի:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ.—

- էջ 1.— Երգեցէ՛ք որդիք Սիողիւնի...
 էջ 6.— Կանովմի Յովակիմայն և Աննա-
 յի՝ ծնողաց Աստուածածնին: Աւրի:
 էջ 15.— Ուրախացիք շրջապահի...
 էջ 76.— Կանոն Յունացի Մարգ...
 էջ 80.— Շարական Համամա:
 էջ 81.— Կանոն բուն բարեկ. Աւրիմու:
 էջ 162.— Կանոն Ղազ. Աւրիմու:
 էջ 219.— Այսպէս յարեալ...
 էջ 295.— Կանոն Գալստեան Սր. Հո-
 գոյմ:
 էջ 377.— Կանովմ Նաւակատեաց Սր.
 Խաչիմ:
 էջ 448.— Կանովմ Սրբոց 'Լիոնդեանցմ:
 էջ 470.— Կարգ Համալուծմ ամ. մարտի-
 րոսաց:
 էջ 477-534.— տարբեր թուղթ և դր...
 թիւն:
 էջ 493.— Կանովմ Խաւարեմ ամ. ճիշե-
 ցելոց:
 էջ 514.— Աւրիմութեան Յարութեան
 Տեառն:

Մամր յիշատակագրութիւն Գրչի.—

էջ 447, ստորոտը.— Եւ զիս զանարժան
 Կարապ. յիշեալ:

Յետմագոյն յիշատակագրութիւնի.—

Ա.— Ստացող Վասիլի.—

1.— էջ 218, ստորոտը, բոլորգիր.—

Զվերջին ստացող սորա՝ զՎասիլիս, որ ստա-
 լայն զոտայ ի վայելունն որդոյն իմոյ, Ստե-
 փանոս զպրին:

2.— էջ 285, վարը, մասամբ Դնասուած
 — Եւ Վ... անուան, որ զնեցի զԱռաջա-
 լիանն ի Հալալ վաստակոց իմոց, ի վայելու-
 ժնն որդոյն իմոյ Ստեփանոս...]:

Բ.— Ստացող տէր Աւետիքի.—

էջ 533, յերը, ժանգաղոյն թանաքով,
 բոլորգիր.— Զվերջին ըստացողս, զտէր Աւե-
 տիքս, որ ըստացայ դոսայ ի Հալալ Հնչից ի-
 մոց, որ է յիշատակ Հոգոյ իմոյ: Ով ման-
 կունք եկեղեցոյ, յիշեցէ՛ք ի յաղաթս ձեր
 ղեղկելիս:

Գ.— Ստացող Խաչատուր Վարդապե-
 տի.—

1.— էջ 534, յերը, նոտրակերպ բոլոր-
 գիր.— Խաչատուր տիրացուին է:

2.— էջ 532, ստորին լուսանցքին, ծած-
 կագիր.—

ժ ժ ի, ա, ճ ճ ն, ա, ոռ, ճ ճ յ, ոռռ, ոռռ,
 ոռռ, ա, ոռռռ, առառ, ա, ճ ճ ճ ճ ճ ճ ճ,
 առառա, ոռռ, ժ ժ, ճ ճ ճ, առառառ
 [= Խաչատուր Վարդապետիմ է]:

3.— էջ 533, վարը, Եւ մեանով, սկիզ-
 բը երկու տող զիշուկէտ ծածկագիր, որ կը
 վերծանուի՝ Խաչատուր Վարդապետիմ է:
 Զվերջին ըստացող Շարակնոցիս, զնուստո
 յիշեցէ՛ք ի Քս., աարբ, ժ ժ ի, ա, ճ ճ յ, ոռ,
 ու, ճ ճ, ոռռ, ու, ոռ [= զԽաչատուր]:

2473

Շ Ա Ր Ա Կ Ա Ն.— 129

Տեղի

ԹԺԷ = 1508

ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ.—

Մաւալ 12×8.5×6: Էջ 694: Հանգա-
 մանք Համարեա բաւարար. նորոգութիւն կը-
 րած. սկիզբը թերի: Թուղթ կոկեալ: Գրիչ՝
 Վարդան Արեղայ, Գրութիւն՝ խորագրեան-
 րը, սկզբնատողերը և գլխատառերը կարժիր,
 մնացեալը սև մեղանով, ժխաթիւն, 21 տող:

Բոլորգիր: Համառոտագրութիւնք սովորա-
 կան: Ուղղագրութիւն տկար: Կարժաներկ
 զարդագիր և լուսանցազարդ շատ մը գլուխ-
 ներու սկիզբը, մեծ բաժանունները Հանգերձ
 զլխազարդով, արուեստ մանկունակ: Կաշե-
 կազմ տախտակեայ, դրոշմադարդ, ետևի
 կողքը ճեղքուած:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ.—

էջ 1.—...Որ ըզնախադրեալսն...

էջ 6.— Կանովն Յովակիմայն յԱմնա.

յի:

էջ 16-18, նոր Թուղթ և զբնութիւն:

էջ 17.— Կանովն Երեմիայի:

էջ 100.— Երգ բուն քանկեմարմին...

էջ 192, դատարկ, անմաքուր:

էջ 193.— Կանովն Ղազարոյ Յարու-

թեան:

էջ 243.— Կանովն Յարութեան:

էջ 334, դատարկ, անմաքուր:

էջ 335.— Առաքելոյ աղաւանդ...

էջ 522.— Կանովն Երեմիայի ժամայն.

— Նայեա սիրով Հայր(ը) զըթած...

էջ 525-528, տարբեր Թուղթ և զբնու-

թիւն:

էջ 525, դատարկ:

էջ 526.— Կանովն Համօրէն Մարտիրո-

սաց:

էջ 569.— Կանուն Հանգիստեան ննջեցե-

լոց:

էջ 579-584, տարբեր Թուղթ և զբնու-

թիւն: Նոյնպէս էջ 591-592, 597-606:

էջ 597, դատարկ, անմաքուր:

էջ 607.— Մեղեդ. — Ի Հանդերձեալ
նորոգմանն նորաքանչ ը նորահաշ դա-
լրստեան զո Տէր... — Հմմտ. Պարականոն
Շարականներ, էջ 187:

էջ 611-612, տարբեր Թուղթ և զբնու-

թիւն:

էջ 623.— Բազմութիւնը Հրեշտակաց և

զաւարաց...

էջ 624.— Ի վերանալ յինէն...

էջ 626.— Արարիչ և մարդասէր...

էջ 630, դատարկ:

էջ 631.— Կանուն Երեմիայի — ԱԶ.

— Երեմիայի երգ նոր Այ. Փրկչին մերոյ...

էջ 663.— Ամենա(յն)սուրբ Երրորդու-

թեան...

էջ 670.— Շարակամ Առաքելացն — Ի

յա(յ)նսահման ծովէն...

էջ 672.— Շարակամ Պատարագի.—

Յորհուրդ խոր(հ)ին...

էջ 673.— Յայս յարկ(ն) նուիրանաց...

էջ 675-680, տարբեր Թուղթ և զբնու-

թիւն:

էջ 675.— Կանոն Սրբոյն Գրիգորի (Լու-
սաւորչին, տաքեալ է Ամսիմքս Յանաճախ
Պիգոյ վարդապետի նգնիւյ.— Այսուր զը-
ւարճացեալ...

էջ 683.— Հերինք ամենայն...

էջ 686.— Արեւելք գերարբին...

էջ 692.— Սրբոյն Կիրակի Հայրապետին
— Մանկունքը Նոր Սիոնի...

էջ 693-694, տարբեր Թուղթ և զբնու-

թիւն:

էջ 693.— Շարակամ Սրբոյն Միմաւա,
Երմոգիմեա, Սեդրաքոսի, և Կամաւոր ա.—
Ըզիշտասկ վրկայեցն...

էջ 694, նորադիր խառնափնդոր, զըր-
չափորձ, և այլն:

Մամր յիշատակադրութիւնք Գրչի.—

1568

1.— էջ 426, ստորին լուսանցքին.— Գը-
րչայ ձեռամբ վարդան արեղին, Թւին ՌԺԼ:

2.— էջ 524, ստորտը.— Ած. ողորմի
ասացէք Արէլ վարդապետին, որ կամակից ե-
ղաւ՝ ինձ ուսուց զայս գիրս, վարցն Աստու-
ծոյ ատեն ամէն:

Անեղադիր լիրուք, ով եղբայր, որժամ
կարգեցի թէ գրեմ Շարակնոցս, անկարծակի
ջուռումեցին, և ոսկի առին. միտքս չէր բու-
լոր: Ելայ գնացի Յոսանկրտեան, կազմել
տուի մեծն ի Հռոմ, ապա կազմաց սրբա-
(յ)րեցի Շարակնոցս Սբ. Յակոբայ ճանա-
պարհին, Թվական ՌԺՁում գրեցի. ՌԺԼ
կազմեցի: Վայ զարկպին յերկիրն ըմպա-
նայ:

3.— էջ 395, մէջտեղը, մանրաստու.—
վարդան արեղես, Թվական ՌԺԹ, գնաց Սբ.
Յակոբ գերեզման:

2474

Շ Ա Ր Ա Կ Ա Ն.— 130

ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ.—

Մաւաւ 10.5×8×4.5: էջ 416: Հանգա-
մանք անբաւարար. Հնութենէ աղտոտուած.
կան պակաս և ճեղքուած Թերթեր. վերջը Թե-
րի: Թուղթ Հասարակ: Գրութիւն՝ խորագիր-
ները և գլխատառերը կարժիբ, ֆնացեալը սև
մելանով, միասին, 20 տող: Նոտարագիր մա-
նրը, անարուեստ: Յոյժ կրճատեալ: Ուղ-
ղագրութիւն շատ տկար: Կաշեկազմ տախ-
տակեայ Հնամաշ:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ.—

էջ 1.— (Երգեսցուք) երգ նոր. . . .—
Հմմտ. Բիւ 1671, Ե. Հատոր, էջ 528:

էջ 6.— Յարութեան մեծան.— Յան-
ճառ փառաց խոնարհեց.:

էջ 20-21ի միջև Թերթ ինկած: Նոյնպէս
էջ 24-25ի միջև:

էջ 536.— ԲԿ.— Եւ որդիքն իս-
րայէլն գնացին ընդ ցամաք. . . .

էջ 96-97ի միջև Թերթ ինկած:

էջ 146.— ԳԿ.— ի Հայրական

ծոցոյ վերկեւ զարարածս. . . .

էջ 168.— Մարտիրոսաց Հարց.— ԳԿ.—
Ջինուորութիւնը Հրեշտակաց. . . .

էջ 181.— ԴԶ.— Փառօք
երգեսցուք նրմա. . . .

էջ 254.— ԴԿ.— զի ի նմա
զրոհաւորին ջախեցեր ըզգլուին. . . .

էջ 264.— Մեծաւաստեալ Երարութեան
կարգաւ.— Ի ճեղ եմք ապաւինեալ. . . .

էջ 304-305ի միջև ինկած մէկ Թերթ:
Նոյնպէս 332-333ի միջև՝ երկու Թերթ:

էջ 348.— Կանոն ուրբերոյ աւուր,
Արիմուքիւմ.— Լոյս ի լուսոյ. . . .

էջ 350.— Մեծացուցեալ Յարութեան
Տեառն մերոյ:

էջ 351.— Կանոն Ամսովնի Անապատ.:

էջ 401.— Կանով. Պենտեկիստին տաք-
նութիւն, ընդէմ Այ.:— Առաքելոյ աղանոյ
. . . .

էջ 414.— Այսօր ժողովեալ սրբոց ի
միաս.:

էջ 416.— Այսօր Հրաշափառ. . . .

2475

Ժ Ո Ղ Ո Վ Ա Մ Ո Ւ (ԿՐՕՆԱԿԱՆ)

ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ.—

Մաւաւ 10.5×7.5×3: էջ 332: Հանգա-
մանք բաւարար. խոնաւութենէ ազդուած.
ցեցակերութիւն սակաւ: Թուղթ Հասարակ:
Գրութիւն՝ խորագիրները, սկզբնատողները և
գլխատառերը կարժիբ, ֆնացեալը սև մելա-
նով, միասին, 13-16 տող: Նոտարագիր: Հա-
մառօտադրութիւնը սովորական գրերէ:
Կարմրագիծ զարդագրեր սակաւ: Գունաւոր
զարդագիր, լուսանցազարդ և գլխազարդ, էջ
7: Կաշեկազմ տախտակեայ դրոշմազարդ:
Պահպանակ մագաղաթեայ սկիզբը և վերջը

երկուական Թերթ. առաջիններուն վրայ յո-
տըր շեղագիր՝ ազգականական Հասի և Հա-
սի մասին. վերջիններուն վրայ ազօթք մը,
Եթովպերէն տողերուն կից:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ.—

էջ 1, իբր գրչափորձ:

էջ 2.— Մէկ երկու մանրուք: Նոյնպէս
էջ 3-4:

էջ 5-6, Համարեա դասարկ:

էջ 7.— Մեղայ ամենատուր Երրորդու-
թեան. . . .

- էջ 16.— Կանոն Հաղորդ տալոյ...
 էջ 32-33ի միջև կտրուած մէկ թերթ:
 էջ 33.— ԱԶ.— Հանգստեան Քաղաքացիական
 շարականաց ի վերայ Ը ձայնից արարեալ:
 էջ 96.— ԴԿ.— Որ Թաղաւորդ եւ յայտնի
 տենից...
 էջ 110.— Աւետարան Հանգստեան:
 էջ 112.— Աւետարան Բժշկութեան:
 էջ 114.— Աւետարան Իւղարհից:
 էջ 148.— Երգ Տեառն Ներսէսի Հայոց
 Կաթողիկոսի ասացեալ վասն Ողջեցելոց.—
 Աստուած անեղ...
 էջ 167.— Շարական համօրէն ամենայն
 Որդեցելոց.— Արարիչի մարդասէր...
 էջ 173.— Երգ առաջի առաջ միաշարա-
 րիմ ի խորհուրդ արարչութեան և Յարա-
 րեան Քի...
 էջ 199.— Երգ Արևագայիմ...
 էջ 210.— Խաղաղականիմ Ժամուռ.—
 Շնորհահա մեղ Տէր...
 էջ 214.— Երգ երեկոյիմ Ժամուռ Խաղա-
 զականիմ.— Նայեա սիրով...:

- էջ 221.— Տէրունի առաջ ասայ.— Ա
 ռաւոտ լուսոյ...
 էջ 236.— Շարական յորժամ պատարա-
 ղի քահանայն մտանէ յաւնդատուն... —
 Պորհուրդ խորին...
 էջ 246.— Հաւատամք ի մի Աստուած...
 էջ 257.— Սրբասացութիւն կարգաւ:
 էջ 277.— Գոհութիւն և փառաբանու-
 թիւն...
 էջ 284.— Դպիրքն.— Քս. պատարա-
 քալ...
 էջ 284-285ի միջև թերթ ինկած:
 էջ 286, դատարկ:
 էջ 287-294, բոլորովին անհարթ.—
 Բնդդիմամարտ դիւաց այս մուգ ազօթից
 ... — Արդ այսքանեաց անբաւից Հրաշից
 ...
 էջ 295.— Հաղորդ տալոյ հիւանդիմ
 այսուէս արացես:
 էջ 299.— ԴԿ.— Հայր անկեմբ...
 էջ 309-312, դատարկ:
 էջ 313-317.— Սկսուածք սաղմոսաց:
 էջ 318-332, Համարեա դատարկ:

2476

ՇԱՐԱԿԱՆ.— 131

ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ.—

Մաւալ 10.5x7.5x6.5: էջ 956: Հան-
 դաման զորալի. ցեղակեր շարաշար, մաս-
 նաւորարար առաջին կէտը. կարօտ նորոգու-
 թեան: Թուրք հասարակ, կրկնատեսակ: Գը-
 րիչ՝ Կիրակոս: Գրութիւն՝ խորագրերները,
 սկզբնատողները և զլիսատառերը կարծիք, մը-
 նացեալը սև մելանով. միասին, 18, 19 տող:
 Նոտարագիր վարժ: Կարծիք կապոյտ դարդա-
 դիր և լուսանցազարդ Կանոններու սկիզբը՝
 մեծ բաժանումները Հանդերձ զլիսադարձով:
 Պորանագրդ իւր սարօք, էջ 1, 381: Կաշե-
 կաղմ տախտակեայ դրոշմադարդ, կռնակը
 ճեղքուած վերէն վար: Պահպանակ մաղա-
 դարձեայ սկիզբը երկու թերթ, մասամբ որդ-
 նակեր, յունարէն շնորհգիր:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ.—

- էջ 1.— Երգեցէք որդիք Սէոֆի...
 էջ 27.— Կանովն Աստուածայայտնու-
 քեան.— Ուրախացիր սրբունի...
 էջ 154.— Երգ բուն բարեկեանքիմ:
 էջ 312.— Այսուր գոյով ի Բեթանիայ
 ...
 էջ 381.— Այսուր յարեալ...
 էջ 528, դատարկ:
 էջ 529.— Կանովն Պնտուկոստէիմ:
 էջ 684-685ի միջև ինկած երկու թերթ:
 էջ 686, դատարկ:
 էջ 687.— Կանովն Նուախատեաց Սր-
 օսիմ:
 էջ 798, դատարկ:
 էջ 798-799ի միջև կտրուած քանի մը
 թերթ, կը մնան արժատները միայն:

էջ 799.— Կանալն Համալսարան Մաքա-
րոսաց:

էջ 849.— Կանալն Համալսարան ամ. անդե-
ցեղաց:

էջ 897.— Կանալն Յարութեան Արքանու-
թիւն:

էջ 942.— Շարական Նըմեցեցեղացն.—

Աստուած անհղ...:

էջ 951-956, դատարկ մեծագոյն մա-
սմբ:

Մանր յիշատակագրութիւն Գրչի.—

էջ 311, վարը.— Ձեզկէի գրչիկս գի-
րակոս, անհա[ր]ժան, յիշեցէք ի Տէր:

2477

Շ Ա Ր Ա Կ Ա Ն.— 132

ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ.—

Մաւալ 10×7.5×7: էջ 718: Հանգա-
մանք ողբալի. ցեցահար չարաչար. նորոգու-
թիւն կրած, դարձեալ կարօտ նորոգութեան:
Թուղթ կոկեալ: Գրութիւն խորագիրները,
կղերնատողերը և գլխատուները կարմիր, մը-
նացեալը սև միւլանով, միասիւն, 15 տող:
Բոլորգիր: Համառօտագրութիւնը չափա-
զանց առատ: Կարմրագիծ զարդագիր և լու-
սանցազարդ Կանոններու սկիզբը: Գլխազարդ
էջ 213: Գունաւոր խորանագարդ էջ 289: Կա-
շեկազմ տախտակեայ դրոշմազարդ:

ՐՈՎԱՆԴԱՅՈՒԹԻՒՆ.—

էջ 1-2, դատարկ:

էջ 3.— Կանոն ծննդեան.— Երգեցէք
որդէք Սիոնի...:

էջ 53-56, տարբեր թուղթ և գրչութիւն:

էջ 213.— Կանոն Ղազարու, Արքանու-
թիւն:

էջ 289.— Այսուր յարեալ...:

էջ 361-4, տարբեր թուղթ և գրչութիւն:

էջ 385.— Կանոն Գալըստեան Սր. Հոգ-
ւոյն:

էջ 510.— [Կ]անոն Վարագա Սր. Խաչի,
արքանութիւն:

էջ 527-528, տարբեր թուղթ և գրչու-
թիւն: Նոյնպէս 597-598, 647-648:

էջ 644.— Կանոն համալսարան ամ. անցե-
ցեղաց:

էջ 674.— Կանոն արքանութեան. . .:—
Երկնայուցի երդ նոր...:

էջ 717, նոտրագիր.— Յիշատակ է գիր-
քըս ի դուռն Սբ. Յակոբայ որ յԵրուսաղէմ:

էջ 718, դատարկ:

2478

Շ Ա Ր Ա Կ Ա Ն.— 133

(ՁԱՅՆՔԱՂ)

ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ.—

Մաւալ 10.5×7×5: էջ 510: Հանդա-
մանք համարեա բաւարար. հնութենէ մա-
լած. ցեցերէ ծակծկուած. նորոգութիւն կը-
րած: Թուղթ բամպակեայ, ոչ միատեսակ:
Գրութիւն՝ սկզբնատողերը և գլխատուները
կարմիր, հնագոյն մասը սև միւլանով, միա-

սիւն, 23 տող: Նոտրագիր հնածև, մանր:
Բալագոյն գլխազարդ էջ 276, 314. խորանա-
զարդ էջ 7: Կաշեկազմ տախտակեայ դրոշմա-
զարդ: Պահպանակ մաղաղաթեայ սկիզբը և
վերջը մէկմէկ թերթ, ժանդագոյն թան-
գով, մասն երկաթագիր Աւետարանի:

Նորոգող՝ Յովանէս զրէշ, աշակերտ

տէր Զաքարիայի: Հետագայ ստացող՝ Թորոս Բահանայ (1624):

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ.—

էջ 1-6, դատարկ մեծագոյն մասամբ:

էջ 7.— Երգեսցուք [երգ եւր Այ. Փրբի-
չին մերոյ] որ փրբեացն...— Հմմտ. Թիւ
1671, Ե. Հատոր, էջ 526:

էջ 73-242, տարբեր թուղթ և գրչու-
թիւն:

էջ 98.— Բ2.— Աւրհեսցուք ըզէր...:

էջ 162.— Բ4.— Փարաւոն Հանգերձ կա-
ռաւն ընկողմեցաւ...:

էջ 205.— Գ2.— Աւգնական ընդունելի

...:
էջ 276.— Գ4.— Երգեսցէ Տեառն երգ
նոր...:

էջ 314.— Դ2.— Աւրհեսցուք զՏէր...:

էջ 391.— Դ4.— Յաղթական թիգ աւրհ-
նութիւնք...:

էջ 485, դատարկ:

էջ 486.— Արեւելք դերարքին...:

էջ 493.— Արգար Հայոց Բազումք...:
— Հմմտ. Պարսկահոն Եարականներ, էջ 19:

էջ 499-502, դատարկ:

Մամր յիշատակագրութիւն Գրչի.—

էջ 313, ստորաբ.— Զեզկելի գծագր
յիշեալ, ոյ եղբայր, և ոյ յիշէ՝ յիշեալ լից(ի)
առաջի Այ.:

Յիշատակաբան Նարգաղի.— 1624

էջ 503.— Փառք ամենասուրբ Երբոր-
գութեանն Հաւր և Որդոյ և Սր. Հոգոյն յա-
ւիտեանս ամէն:

Որ ետ կարողութիւն անարժան ծառա-
յիւս, որ նորոգեցի վերբառին զայս Զայնքա-
ղաւ, ի վայելումս տէր Թորոս Զահանայի:
Մի մեղադրէք զբոյս խոշորութեան և անար-
ուեստութեան զի չէի հմուտ, այնչափ թէ
զայս կարացի առնել:

Յիշեցէք զվերբառին ըստ(աց)աւղ առ-
ախ, զտէր Թորոս Քհ. և զծնաւորն իւր, և
զամ. արեան մերձաւորքն, առ Բո.:

Յիշեցէք և զուսուցիչիքն իմ ի Բո., և
աւրուեստիս ուսուցանողն զտէր Զաքարիան:

Աւարտեցաւ ի դրունս Սրբոյ Հրեշտա-
կապետաց, ի քաղաքս Կաֆայ, ի դառն ժա-
ն... թիւն ՌՀԳ, ձեռամբ մեղապարտ
զրչի սուտ Յովանիսի:

Յիշեցէք և զծնողին իմ, և դուք յիշեալ
լինիք ի Տեառնէ:

էջ 505-510, դատարկ:

2479

ՇԱՐԱԿԱՆ.— 134

Արգելում Անապատ

ՊԶԶ = 1437

ԵԿԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ.—

Մաւաւ 11-5×8-5×7: էջք 694: Հանգա-
մանք անբաւարար. մեծապէս փաստաւոր.
նորոգութիւն կրած: Թուղթ կոկեակ: Գրչի՝
Գրիգոր կրօնաւոր: Գրութիւն՝ խորագրերնե-
րը և զվիստառները կարմիր, Կանոններու ըս-
կզքնատողները սոկեզոյն և կարմիր, մնացեա-
լը սև մելանով, միասին, 23 տող: Բոլորգէր
կանոնաւոր: Համառոտագրութիւնք սովորա-
կան: Մաղկող՝ Մինաս: Գունաւոր սոկեխա-
ռըն զարդադիր և լուսանցադարձ՝ Կանոննե-

րու սկիզբը, մեծ բաժանումները հանդերձ
զվիսադարձով: Լուսանցակարք մօտ երկու
տասնեակ: Որբանազարդ իւր սարօք էջ 5,
255: Նկարք՝ Յովակիմ և Սր. Աննա էջ 4,
Քաղիւթիւն և Իւլաբեր Կանայք 254, Համ-
բարձումն Տեառն 321, Հոգեպալուստ 346:
Կաշեկազմ խաւաքարտեայ անարուեստ: ԸՍ-
տացող՝ Գրիգոր կրօնաւոր, որդի Յովանու:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ.—

էջ 1-3, դատարկ:

- էջ 5.— Երգեցէք որդիք Սիոնի...
 էջ 22.— Կանովմ Աստուածայայտու-
 քեան ձրագայուցիմ, Արիմուքիմ:
 էջ 62.— Կանովմ Տնտնքնգառացիմ
 Արիմուքիմ:
 էջ 98.— Կանովմ Սրբոյն Թաղէսի Ա-
 ում: — Այսաւ ցընծան խրախճանապէս...
 — Հմմտ. Պար. Շարականներ, էջ 88:
 էջ 114, դատարկ:
 էջ 115.— Երգ բուն բարեկեանքիմ...:
 էջ 204.— Կանովմ Յարութեան Ղազա-
 ռու:
 էջ 253, դատարկ:
 էջ 255.— Այսաւ (յարեա)ւ...:
 էջ 321.— Յայս Հիմգլաքաթիւ Համ-
 քարծում է:
 էջ 345, դատարկ:
 էջ 347.— Կանովմ Գալըստեան Սր. Հոգ-
 ւոյն:
 էջ 437.— Կանովմ Նաւկատեաց Սր-
 եաչիմ:
 էջ 447.— Կանովմ Սրբոց Մարգարէիցն:
 էջ 530.— Կանովմ Համարէմ ամենայն
 Մարտիրոսաց ի Քրիստոս:
 էջ 571.— Կանովմ Համարէմ ամենայն
 ճընջեցեալք ի Քս.:
 էջ 626.— Արիմուքեմեր Յարութեան
 Տնտն մերոյ Յի. Քի.:
 էջ 666.— ԳԶ.— Թանկ աւուրն ուրբա-
 թու. . . — Հմմտ. Պար. Շարականներ, էջ
 95:
 էջ 667.— Մ.— Որ ի յամսեան վեցեր-
 րորդի...:
 էջ 668.— ԴԶ, Մ.— Ուրախացիք Աստ-
 ուածածին...:
 — Ան, Մ.— Ով գերահաւ ծաղիկի...:
 էջ 670, դատարկ:
 էջ 671.— Անճիմք Սրբոյն Գրիգորի Լու-
 սաւորչիմ, Յռեանքէս Վարդապետի ասաց-
 եալ՝ Նզնկացոյ:
 էջ 681.— [Կիբաղոս Վարդապետ]ի ա-
 սացեալ ամսիմք [Սր. Ած.] ամսիմք.— [Արեւելք
 Գեր]արքիւն...:
 էջ 689.— Թարեւից յարեմուս...:
 էջ 690.— Ի Քէն աղբարեւ հայցեմք...:
 Թիշատակարան Գրչի.— 1487
 էջ 663, վարը, զասուած.— . . Գրե-

ցաւ սա ի Թվականին Հայոց 922, ի յերկերո
 Տարբերունի, որ արժ մ կոչի Բերկեր, ի սուրբ
 մենաստանին և ի հրեշտակաբանի տնապա-
 տին Արգիշտի: Ընդ հովանեաւ մաւր լուսոյ
 Սր. Աստուածածնին, Սր. Կարապետին, և
 Սր. Յարութեան, սուրբ գրեմանին Տէր
 Յուսէպի Որդւոյ, և սքանչելադար Սր. Նը-
 շանին՝ Կարմիրակն կոչեալ: Ի յառաջնա-
 դուքիւն սուրբ Ուխտիս Հեղահողի և արեւել-
 քաւոյ Մկրտիչ վարդապետի, ձեռամբ անի-
 մասաւ և փրճուն գրչի Գրիգոր անորժան և
 սուսանուն կրօնաւորի, ի խնդրոյ պատուա-
 կան և սրբաւոր կրանաւորին Գրիգորի, որ
 ստացաւ դսս ի յիշատակ իւր և ծնողաց իւ-
 րոց՝ հօրն Յովանու և ծօրն Էդիմիլիքին:

Արդ աղայեմք զամենեսեան, որք աղա-
 տիք ի սմանէ ուսանելով կամ օրինակելով և
 կամ հալրանիցի տեսութեամբ: Յիշեմք...
 յետին Էդիմիլիքին և եղբօրն Թաղաթին, և
 Մէլիքաղին, և քունւրցն Շաքարխաթունին
 և Նարինին, և ամ. արեան մերձաւորացն՝
 կենդանեացն և հանդուցեցոցն: Սուս աղայեմ
 յիշել ի Քս. Ած. զչնորհալի և գոստուածի-
 մաստ վարդապետն Մկրտիչ, և զեղբայրն
 իւր զՄանգիմոս զքաջ փիլիսոփայն: Ընդ նո-
 սին աղայեմ յիշել ի Տէր զհօրեղբորդին իմ
 զԱստուածատուր սրբահողի քահանայն և ըզ-
 ծնողսն իւր ամէն:

Սուս առաւել յիշեալս անկեալ աղայեմ
 զամենեսեան որք մասամբ ինչ աւետիք ի
 սմանէ, յիշեմք... — Հմմտ. Լ. Ս. Խո-
 չիկեան, Յիշտ. ԺԵ. Դարի, Մասն Գ. էջ 884-
 385:

Մամբ յիշատակագրութիւնք Մաղկոյի.

- 1.— էջ 252, ստորոտը, բոլորդէր,
 տարբեր թանաքով.— Աղայեմ զամենեսեան
 յիշել ի Քս. Ած. [զՄի]նաս ծաղկողն, որ զար-
 դարեաց ... Տէր Ած. զհոգի նորա դարգ...:
 2.— էջ 321, նկարին ստորոտը, երկա-
 խաղիր.— «Զմիկնաս Մաղկոյն Յիշեցէք»:

Թիշատակարան Նարգազի.— 1551

էջ 691, բոլորդէր.— Նորդեցաւ զա-
 րակնոցս վերստին ձեռամբ Մաղար արեւդա-
 յի, ի Թվականին Հայոց Ռ. ի վախչիւն-
 մրն դեռարոյն մանկանն Հեղահողի և սրբա-
 միտ կրանաւորի տէր Յովանիտի, ի վախ-

լումն անձին իւրոյ, զոր Տէր Ած. վայելել տացէ երկարեալ ամաւջ մինչև ի կէտ կոչման իւրոյ: Եւ յիշատակ հոգւոյ իւրոյ յետ ատենաց ելանելոյ, այլ և յիշատակութիւն մարմնաւոր ծնաւոց (և) իւրոց և ամ. արեան մերձաւորաց. [նա] և հոգւոր հաւրն տէր Յոհաննիսին [հանգ]ուցելոյն, և մարմնաւոր եղբաւրն [Դաւիթ] քահանային...:

Յետմագոյն յիշատակագրութիւն.—

Էջ 692 և 693, ահաբարժ գրով.— Յիշատակ է Եարակնոցս տէր Յովաննիսին, և իւր որդոյն Սարգսին, և իւր դստերն Եանուսին, և իւր հարսին Ալամին, և Սարգսի դստերն Դուռնին, և ամ. արեան մերձաւորացն ամէն: Ի դուռն Մանրամաս Սր. Կարապետին ձեռամբ Սարգիս վարդապետին:

Էջ 694, դատարկ:

2480

11.— ՏԱՂԱՐԱՆ = ԽԱԶՏԵՏՐ.— 21

Ս. Յակոբ, Երուսաղէմ

ՌՃՁ = 1731

ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ.—

Մատալ 11×8.5×4: Էջ 660: Հանդամանք լաւ: Թուղթ հառարակ: Գրիչ և Նուրբող՝ Եղիա Վրդ., որդի Յովսէփի: Գրութիւն՝ խորագիրները, սկզբնատողերը և դրժխատուրը կարմիր, մնացեալը սև մելանով, միասին, 14 տող, զոյգ գիծերով միջև: Նոտքը շեղագիր: Համառոտագրութիւնը սովորականէն աւելի: Գունաւոր խորանագարդ էջ 29: Նկար՝ պատարագիչ եպիսկոպոս էջ 23: Կաշեկազմ տախտակեայ խաչադրոշմ:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ.—

Էջ 1-2, իւր պահպանակ:

Էջ 3, դատարկ:

Էջ 4.— ԴԿ.— Յիշատակ Քրիստոսի...:

Էջ 6.— Տեառնքեղաւթ, ժաշ. ԴԿ.— Անբակցիւրն Բանքն...:

Էջ 8.— ժաշ. ԳԶ.— Յովսէփ ճշմարիտ արդար...:

Էջ 14.— ԴԶ.— Հրաշափառ Աստուած...:

Էջ 16.— Առաքարանութիւն Սրբոց Գանձուց, որ կոչի ցանկ, որ ցուցանէ զամբ.— Ի.— Նախ Հրեշտակացն...: ՃԽ.— Իշխանացն Հայոց:

Էջ 27, դատարկ:

Էջ 29.— Երաւակա ճանդերն, յարժամ

զգննու.— Խորհուրդ խորին...: Խ ա չ ա տ ա ը ր:

Էջ 33.— Եւ ապա ձգնն զվարագոյն, և զպիքքն եղանակն մեղեդիք կամ տաղ խորհրդաւորս:

Մեղեդիք ըստ պատշաճի.— Հրեշտակաց.— Ա.— Գովհոս բերկրահանաց...:

Էջ 34.— Բ.— Տաղ ի Տէր Ներսէսէ կալ յեցոյ, Յարութեամբ.— Նախ ինն աւանդաբարբառ...:

Էջ 61.— Տաղ Իգնատիոսի Սր. Հայրապետի, ի Մերեմց վարդապետէ.— ԺԷ.— Ի սուրբ սերմանց...: Լուսանցքին՝ Առաքեալի դուռն է:

Էջ 83.— Մեղեդիք Մուսաղայի.— ԻԶ.— Կոյս անապական...:

Էջ 101.— Մեղեդիք լաւ ի Սր. Նարեկեացոյն, Հինգ Աւուր Մերեմցեամբ.— ԼԲ.— Էրն աջոյ, աջոյ ձեռին...:

Էջ 199.— Տաղ ի Ստեփանոսէ Ղազարոս Յարութեամբ է.— ՀԱ.— Սըբրոց հրեշտակաց...: Ս տ:

Էջ 223.— Այլ Գանձ Ուրբաքի առաջ.— ԶԴ.— Արարչական բանքն հայրական...: Ա տ ա մ ի է:

Էջ 347.— Մեղեդիք ամոյշ ի Սրիկ տէր Կատանդէ, Գեորգոյ զօրավարին.— ՃԼ.— Ի հանդիսական ամբի...:

Էջ 359.— Տաղ օծման բռնամայից ձեռն

նադրութեան — ձեռք — Ով անմահ հաց կե-
նաց...

Էջ 375. — Որ վասն անցաւոր մարդոյս
ասացեալ Նըպաշ եպիսկոպոսին յԱմիր քաղա-
քի, Որ իշխանացն Հայոց — ձեռք — Ան-
ցանէ մեծութիւն ու փառք աշխարհիս...

Ա. 9. — Էջ 377. — Մեղեդիկ ըստ պատշաճի:

Էջ 385. — Մեղեդիկ Միւստինի ի վերայ
նորածնիւցն. — Հայր ամենակալ. . . —
Հ ո ի ի:

Էջ 387. — Զընտրեալն որ ասես՝ մեղե-
դիկ մի ասեր. — Ընտրեալք յԱստուծոյ...

Էջ 389. — Շարականն իւրեղանութեան
Պատարագի. — Յայս յարկ...

Էջ 397. — Շարականն Մեռնի Օրինելոյ:

Էջ 399-430. — Ժամատուտք:

Էջ 431. — Գովեայք Յիմանցն ձաշու:

Էջ 434. — Շարականն Յարութեան:

Էջ 443. — Շարականն Համբարձման:

Էջ 446-566. — Ձաշու շարականք:

Էջ 567. — Մեղեդիք ձաշու շարքապա-
հոց նախ քան զգիրքն:

Էջ 572. — Եւ դպիրքն եղանակն զՍըր-
բասացութիւնն ըստ խորհրդոյ աւուրն:

Էջ 599. — ԲԶ. — Շարականն Խորանց խո-
տանարականցն:

Էջ 607. — Տաղ Աւետաց. — Անեղին տո-
նար...

Էջ 609. — Տաղ ի վնարման Պատարա-
գին:

Էջ 625. — Տաղ Յարութեան. — Յիսուս
Փրկիչ աշխարհի...

Էջ 638. — Նրգ զկնի իւղարերից Աւետա-
րանի:

Էջ 645. — Տաղ Յովակիմայ և Աննայի.
— Նդև ալք մի որդար ի ցեղէ Յուդայ...

Էջ 650-651, դատարկ:

Յիշատակարան Գրչի. — 1731

Էջ 652. — Արդ լակեղան զծննդման սոցին
ևղև ի Քվականութեանն Հայոց ի ՌՅՁԻն,
փոքրիկ նաղստորիկն ձեռամբ Նղեայ վար-
դապետէ. սկսաք դրել անձին իմոյ, Յուլիսի
ԻՂԻն, օրն Երկուշարթի, աւարտումն եղև Օ.
գոստոսի Ի, օրն Եշարթի. Եւ դարձեալ ծնու-
ղացս մահաւոր Յովակիմին, մահաւոր Ու-
տիանին, Գրիգորի, մահաւոր Մարիամին, և
եղբարցս մահաւոր Մուրատին, սարկաւադ
Գրիգորին, և ամ. զարմիցն յիշատակ է ի
դուռն Սբոյն Յակոբայ, Առաջէք Ած. ողոր-
մի. և որ ձեզ ողորմեսցի Քս. Ած. ի միւսան.
զամ գալտեանն իւրոյ, Ամէն:

Յաւուրց երեք սրբազանից և աստուա-
ծադգեստից արանց Բաղիշեցեաց, և միոյ Հու-
գևոր ծննդոց տեառն վարդաւանայ Հոգիւնկալ
վարդապետին Բաղիշեցեոյ, ի Տէր Հանդու-
ցելոյ, այսինքն՝ տեառն Աբրահամու ամենից
Հայոց սրբազան կաթողիկոսի, և Սբոյն Ա.
Թոռոյս Երուսաղէմի հրաշակենցադ և սր-
բէակոսն պատրիարզի Տեառն Գրիգորի վե-
հազան վարդապետի, և տեառն Յուսանու-
աստուածաբան վարդապետի՝ պատրիարզին
Կոստանդնուպոլսոյ, որք ներկայապէս կան և
վարեն զիշխանութիւնն իւրեանց, և լուսաւո-
րեն զաղգս մեր ամենայնիւ արդեամբք բարե-
կրօնութեամբ և լուսաւոր վարդապետու-
թեամբն իւրեանց, զոր Տէր Յս. զԵրեման իւ-
րև զվճմ անդրդուելիս պահիցէ հաստատուն
ի վերայ գաւաղանի իշխանութեանց իւր-
եանց, և յԱթոռոց սրբոց ընդ երկայն առաւր-
տարացէ, որ յամենայնէ կրից Հոգեկան և
մարմնականաց ազատելով ամէն:

Էջ 656-658, դատարկ:

Էջ 659-660, իբր պահպանակ:

2481

Ժ Ո Ղ Ո Վ Ա Մ Ո Յ

Տեղի

ՉԾԵ = 1306

Եկեք ԱԳՐՈՒԹԻՒՆ —

Մասը 12.5x8.5x5: էջ 472: Գրակ
ԺԳ—ԺԹ (էջ 3-170), Ծ—ԺԲ (171-368), Ի—
ԻԱ (369-404): Հանդամանք բաւարար. Հնա-
թեքնէ աղբուած. նորոգութիւն կրած. պրակ-
ները սխալ դրուած. սկիզբը և վերջը թերի:
Թուղթ բաժանկեայ զորչորակ: Գրիչ՝ Թա-
րոս Քաչանայ: Գրութիւն՝ խորագրերները,
սկզբնատղերը և զխառնակները յաճախ կար-
միք, քննարկելու և մեղմեցնել, միասին, 18-
38 տող: Բոլորգիր վարժ, ոչ միատեսակ:
Համառոտագրութիւնք սովորական դրեթէ:
Ուղղագրութիւն ոչ զօրաւոր: Կաշկած
աստիճանայ: Պաշտօնական մագաղաթեայ:
սկիզբը և վերջը մէկմէկ թերթ, մասն երկա-
թագիր Աւետարանի: Ստացող՝ Գրիչը:

Ո. — Բ Ա Ռ Գ Ի Ր Ք. — 34

էջ 1-2, պաշտօնական:

էջ 3-4, մայած, դժուարութեանը:

էջ 5. — Անվտանկ, անփութ:

Արցազոյն, կենդանաբարդոյն:

Անթրաք, անարատ, կամ, անհոգ,
կամ, անփութ:

էջ 13. — Բաղկանայ, աճել, կամ, զս-
տիւն. կամ, կենդանալ: Բաղել, պատմել
[պատել?]:

էջ 17. — Գրեմաթ (?), խեղ, կամ, Հեղա,
կամ, անհաւան:

էջ 23. — Երաժիշտ, երգիչ: Երջանիկ,
երանիլի, կամ, աշողեակ, կամ փառաւոր:

էջ 33. — Թելագրութիւն, յորդորումն
րանի, կամ, յաւդումն:

էջ 40. — Խնճոյք, ամբոյք, կամ, լկտի
խաղք:

էջ 44. — Մայթ, մանր:

էջ 54, խիտ տողերով, տարբեր նիւթ. —
Եղիշէ ասէ ընդ Անատէոս. ի քանի նիւթ ա.

բար Ած. զմարդն առաջին: Պատասխանի ետ
Անատէոս և ասէ...:

էջ 55. — Հաղթք, որոգայթք: Հաշի,
մաշի, կամ, տաշի, կամ, ծիւրի, կամ, ծո-
րի:

էջ 59. — Ղարաճո, իմաստուն:

էջ 75. — Ուղիմանք, լուսանք: Ուղբ,
խաւար:

էջ 78. — Պակոցեալ, երկուցեալ, կամ,
վախեալ:

էջ 83. — Ջաշմոց, դիւապաշտ, կամ,
դիւանութիւն:

էջ 89. — Վերաթուիչ, հողմավար:

էջ 93. — Տրամախոհ, ճշմարտախոհ,
կամ, հաստատախոհ:

էջ 97. — Բասել, հաւանել, կամ, հա-
ւասարել:

էջ 98. — Ճանկ, յաւէտ, կամ, միշտ,
կամ, հանապաղ:

էջ 99. — Փայգիլ, սփոփել:

էջ 101. — Քաշանայարան, աղաւթից
տուն:

էջ 103. — Հանդէտ Բանաստեղծաց փա-
ղանդաբար տոնրգիլ մորավարժիցն սակո
...: Ա. — Պարտ, պատշաճ, ի դէպ, ի ճաշ
...: Բ. — Նմանութիւն, [կերպարան,
պատկեր, կնիք, դէմ, կերպ, տեսակ, ձև,
սարսա...]:

էջ 104. — Գ. — Ապարանք, աշտարակք,
կայանք, տեղիք, քաղաք...:

էջ 110. — ՀԶ. — Ուստալ, պարսաւել,
ապագովել, բաժրատել...:

էջ 119-120. — Թարգմ. պարսիկ [բաղից]
...: Զարդալական, զբուն բուն, կամ, զկարե-
ւոր ուխտ...: Սեպուհ, հարկեւոր, կամ, մե-
ծարդոյ:

Ընթերցեալ գաի երես բառս, զոր պար-

թևն ոչ զիտաց տեսլով՝ չէ պարտիկ. և այլն այս է բովանդակ :

Էջ 121.— Այս բառք յնուսհիսական, բաղձաձին, հոմանունանց, բաղձաձին, զաժնայն որ ինչ են անունանք, հերթայեցի, յարենն և ի մարդարեն... :

Էջ 122.— Բառք Երբանցոյց.— Այս, երկիր, կամ, կոյս, կամ, երկիր մալմանացեալ, կամ, երկիր կարմիր, կամ, յերկէր... :

Էջ 149.— Քաղզէ, իբրև զղիւսանացոյցըս, կամ, մոլորունի խաւարի :

Էջ 150.— Խաւոք Խմատատիրաց :

Պատուոն ասէ. Անձին իւր ախտին յաղթել քան զամենայն առաքինութիւնն առաջին է, և քաջ... :

Դիմոսթենէս տեսեալ զտղէտն ձև ունենլով զղիտն, ասէ. Երևելիք ինձ, իսկ զիտելոք թշնամեացն իմոց :

Սոկրատէս ասէ. Խրատու արմատն դառն է, և պտուղն քաղցր :

Էջ 151.— Դաւթի Հարեացոյ մեծի փիլիսոփայի իմատատիրական և յիմատատիրելի Հարցումս. Հարցումն.— **Ձիւն** է մարդ։ Պատասխանի. Հոգի ի մարմնի կապեցեալ միջնորդաւ շնչոյ... :

Էջ 160.— Յոնանու Ոսկերքամու յԵրբանցոյց գրոց.— Եւ արդ նայեա և տես, ի վեր ի բարձունս ունիմ զքնձայն... : Դարձեալ եթէ պատարագ աւրհնութեան փառաւոր առնէ զիս.— Շարունակութիւն տեսնել էջ 359 :

Էջ 171, լս.— ԺԴ.— Սինի Հայոց Կաթող.— Թէ երախայն հիւանդացի և քահանայն հեռի իցէ... :

Էջ 172.— Ներսես Կաթողիկոսի՝ Եղբար տէր Գրիգորի Հայոց Կաթողիկոսի.— ԺԶ.— Մի՛ ոք արեան մերձաւոր ազգականաց պսակ աւրհնութեան դիցէ... :

Էջ 181.— Խ.— Սահակայ Կաթողիկոսիմ, ոչ Մեծիմ.— Երէջ որ բոթորի կամ ուրկանայ, առանձնանալ պարտ է... :

Էջ 185.— Կ.— Ներսէսի և Միրշապետի.

— Քահանայք մի՛ արեցողք, և մի հանգանակողք... :

Էջ 188.— ԿԶ.— Յոնանու Մանդակուն.— Որք դերանս իւրեանց պղծեալ են դատարկ բանիւք... :

Էջ 191.— ԶԲ.— Բարսղի.— Այսահարութիւն ոչ բնութեամբ հանդիպի մարդոյ... :

Էջ 198.— ՂԳ.— Սրբայն Սահակայ Մեծի.— Քահանայք միարան արասցեն զպաշտանն... :

Էջ 204.— ՃԺԴ.— Սր. Գրիգորի Լուսաւորչի.— Ձեռնածուացն Աւամ արտաքոյ, և Ախներս, հանդերձ արտասուաւք և ողորմութեամբ քահայցէ :

Էջ 209.— ՃԻԸ.— Կղեմայ.— Եպիսկոպոս կամ երէջ որ ոչ երես մկրտութիւնս միոյ արարութեան կատարեցէ, այլ ի մի մկրտութիւն, որ ի մահն Տեսնոն տուաւ... — Հմմտ. Կանոնք Կղեմայ, ԶԱ :

Էջ 212.— ՃԻԹ.— Բարսղի.— Քահանայ որ յապաշխարութիւն ածէ զմեղաւորս... :

Էջ 213.— ՃԼ.— Տեառն Յոնանու Մանդակունայ Կաշումն Ապաշխարութեան.— Երթալ քահանայն մեղուցնլովն ի դուռն եկեղեցոյն... :

Բ.— ԿԱՆՈՆԱԿԱՆ ՕՐԵՆՍՄԻՐՈՒԹԻՒՆ

(Թերի).— 1

Դաւիթ Գամձակեցի

Էջ 223.— Հարցումն Գամձակեցի խոստովանեալ քանի և Գամձակեցի պատահմանց եկեղեցի տն ի գգուշութիւն, գոր Խարեալ է հաւաքել քանեացի միջ, գիտիք ուն գիտեալեան :

Ա.— Ի որբազան խորհրդածութենէ, ի հոգոյն նախատեսութեանց տեսեալ երկիւղական զարութիւն... :

Էջ 226.— Ա.— Պատասխ.— Բանդի Ած. բարի է, և ամենայն բարի տուրք և պարզեք կատարեալք ի բարեբար Հաւրէն իջեալ... — Հմմտ. Թ. 182, Ա. Հատոր, էջ 538 :

Էջ 230.— Բ.— Արդ ի փոքրագոյն և յանարգ, ի զոգ և ի կծծի, յորմափոր կենդանոյն սկսար զհարցունքն զ... :

էջ 257. — ԺԶ. — Դարձեալ վասն մկան
թէ ի կենդանի մեղուանոց անդանիցի։...

էջ 259. — Լ. — Նոյնպէս և վասն կնքոյն
...:

էջ 260. — ԽԲ. — Այլ կին որ յղի իցէ մի
ամուսնացի։...

էջ 265. — ՄԷ. — Այլ որ հակառակ եկե-
ղեցի չինէ գրեալ է վասն այնորիկ թէ։...

էջ 273. — ԿԲ. — Այլ որ զմեզան հրապա-
րակ առնել հարցեալ էր զորպէսն։...

էջ 302. — ՀԴ. — Այլ քահանայ որ ոչ
քարոզէ ժողովրդեան իւրոյ։...

էջ 317. — ՁԲ. — Այլ երիտասարդ քա-
հանայ, որո կինն իւր մեռանիցի, մի՛ յապա-
ղեցէ կեալ յաշխարհի։...

էջ 331բ. — ՂԵ. — Այլ զխաչ առ ալլաղը-
եաց մի ոք անհոգացեալ ի բաց թողցէ, այլ
գնեսցէ։...

էջ 335. — Յռեանմու Ոսկիբերանու ա.
սացեալ Յաղագս կիրակէի աւուրմ. — Ով
աստուածառէր ժողովուրդք և հաւատաց-
եալ(ք) Գրիստոսի, պատուեցէք զաւր կերա-
կէին։...

էջ 345. — Թ(ու)ղթս զոր առաքեաց Յս.
Բս. յաշխարհս պատգամն Այ. և զթած ա-
րարածս իւր, որ վասն մերու փրկութեան ա-
ռաքեցաւ յերկնից, Սբ. Առաքելոցն Պետրոսի
և Պողոսի։

Ես Պապս Հռոմացիոց կկի ի տաճարն
Պողոսի և Պետրոսի։...

էջ 359. — Դարձեալ եթէ պատարազ Այ.
հոգի բեկեալ։...

էջ 361. — Բարադի և Գրիգորի Նիւսա-
ցոյ խնդիր Յաղագս Ուղղափառ հաւատոյ։

Բարսեղ ասէ. Կարողութիւն իցէ ար-
դէք պատմել ինչ յաղագս Որդւոյ նախ քան
զլինել աշխարհի։

էջ 377, մէջտեղը. — Կատարեցաւ քննու-
թիւն Հոգեկիր եղբարցն աստուածաբանացն
երկուցունցն, Գրիգորի և Բարադի։

էջ 377. — Տեառն Յռեանմու յերթայեց-
ւոց Գրոց. — Վասնորոյ աղաչեմ զայն հանա-
պազ զմառաւ ածել։...

էջ 390. — Տեառն Յռեանմու յերթայեց.

ւոց գրոց. — Վասնզի ոչխարուք և որթովք և
ծխով և ճենճերով մերում պաշտաման աւ-
րինակ։...

էջ 404. — ...Եւ արդ մի ասեք թէ չկա-
րեմ մերձեալ յատելին, այլ պահեմ զպատ-
ուիրանն. ահաւարիկ ողջ եղեր, մի ևս մեղի-
ցես։...

էջ 405. — ...Ով պատուական եղբայր,
կարգն և սահմանն այս է զոր գրեցաք։...

— Որ յանգէտս... ընդէջ գինով կամ նա-
չով պատարագէ, զանաւթան և զսկէ ծածկոցն
խորտակէ, և Գ չար. չարաթապաւ արասցէ
...:

էջ 420. — Թէ ոք ի պաշտանէնից կկ(ե-
ղեցոյ) յաղուհացսն և ի չորեքշաբ. և յուր-
բաթ ոչ պահեաց։...

էջ 421. — ...Եթէ ոք յանդիմի ի քահա-
նայից, որ չկ է առեալ զաւծումն ոսկիսկոպ-
տութեան։...

էջ 434. — Ի Կանոնաց Թաթեղոսի Առաք.
Հարցումն. — Որպիսի չափով պարտ է ձեռ-
նադրել քահանայս և սարկաւազունս։

էջ 442. — ...Քահանայ որ ի ժամ վախ-
ճանին միայն զղջանա։...

էջ 443. — Վկայեալ ի փերայ որդոյ նզո-
վեցէ զհոգի և զմարմին Թոնդրկիացւոցն։
Այլ դուք հաւատացեալք Սրբոյ Երրորդու-
թեանն զգոյշ երեքուք յաղանդոյ նոցայ և ի
զոհից նոցայ։... Եւ զպատուիրանս առաջ.
նոցն արհամարհեաց նայ և Գրիստոսի մար-
տափրին փառք յաւ։

էջ 444. — Պատմութիւն Սբ. և առաքի-
նաւոր կրտսմաւորիւն և ճգնագեաց միայնա-
կեցիւն Յովսիմոսիւն. յորժամ խորեքեալ և ըզ-
մտաւ Լաճ երթալ յերկիրն երամկեաց. — Ե-
րանելին Յովսիմոս յաղաւթս եկաց առ Տէր
և ասէ։...

էջ 465. — Լորիւն ասացեալ ի մայն խոր-
հուրդ. — Քս. էան երկիր պագեցուք. . .
Վերջը քերիլ։

Մամր յիշատակագրութիւնմ Գրչի,
նախնական շարքին համաձայն։

1. — էջ 222, ստորոտը. — Զբազմաթե-
ղա յիշեալ, ով սուրբ եղբայր, և Քս. զքեզ

յիշէ յայսմ և յապագայն, և խողորութեան գրոյս մի մեղադրեր, զի այդչափ էր կար մեր, որպէս Ած. զկարն պահանջէ: Գրիչս մաշի, մատունս փոփ:

2.— Էջ 334, ստորոտը.— Ով ընթերցողք և լսողք պատուիրանացս, զոր սուրբ Հայրապետքն Հաստատեալ են, յիշեցէ՛ք ըզրազմամեղ անձն զԹորոս. ընդ նմին և զՊետրոս արեղայն, որ է իւր վարքն նման Անտոնի արեղ., որ զարինակս շնորհեաց. Հաստատեցէ նմայ Տէրն մեր զիւր ողորմութիւն:

3.— Էջ 345, մէջտեղը.— Զգրողս յիշեցէ՛ք ի Քս. անմեղապիւր լերուք, կ(արողու)թիւնս այսչափ էր:

4.— Էջ 93, մէջտեղը.— Ո՛ր յորժամ ընթեռնուս յիշեա զողորմելիս:

5.— Էջ 149, վարը.— 1306
Զմեղուցեալ անձն Թորոս քահանայ, որ փափաքամբ գրեցի զսա վասն անձին իմոյ, արդ ազանձ զընթերցողս և զարինակողս

և զուսմափոս, յիշեցէ՛ք ի մաքրափայլ յաղաթս ձեր, զի Թերևս ողորմեցի մարդասէրն Ած. վասն աղաչանացն ձերոց, և փրկեցէ ի մեղաց, և ազատեցէ ի տանջանաց, և ձեզ ողորմեցի Հայցողացդ ամէն: Եւս առաւել յիշեցէ՛ք յաղաթս ձեր, զՊետրոս վանական արեղայն, Թէպէտև վանական է՝ այլ զկարգն Անտոնի ունի յանձին իւրում. և վասն նորա աղայեցէ՛ք զՏէրն, զի ընդ Հովան. [ե]աւ աշով իւրով պահեցէ զնա, որ դուրինակն շնորհեաց:

Գրեցաւ ի Թուլին Հայոց ՁՄԵ, ի յամ. [ե]անն ապրիլէի ի ԺԱ, որ էր պատկեր արն Բշարթի: Ո՛հ, ո՛հ, ո՛հ, վասն սղալ գրիս չեմեղադրել, զի ամբարյին է, և կարս այս էր:

Յետմագոյն յիշատակագրութիւն.—

Էջ 441, ստորին լուսանցքին, զունաթափ Թանաքով.— Յիշատակ է Գոմաց Վանից:

2482

ՄԻՍԱԿԱՆ ՄԱՏԵԱՆՔ

ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ.—

Մաւալ 16×10.5×3: Էջք 282: Հանգամանք անբաւարար. ստորին լուսանցքները ցեցակեր: Թուղթ կոկեալ: Գրութիւն՝ խորագիրները և զլիստառները կարմիր, մնացեալը սև մելանով, միասին, 18 տող: Բոլորգիր կրկնատեսակ: Համառօտագրութիւնք բաւական առատ: Գունաւոր զլիսագարդ էջ 42: Պահանջարդ էջ 1, 113: Կաշեկազմ տախտակեայ: Պահպանակ Թղթեայ, սկիզբը և վերջը երկուական Թերթ, անկիւնաւոր միջակ երկաթագիր խառն բոլորգրով, մասն ձաշոցի (Տես նաև Հետագայ Թիւ 2493 ձեռագրի պահպանակը):

Ա.— Տ Օ Ն Ա Ց Ո Ց Ե.— 41

Էջ 1.— Տօնացոյց և Աւետարանացոյց և Կորգաւորութիւն և Հրահանգ Տէրութեան Տօնից, գոր եղեալ և տեսմանալ է Սրբոյն Սահակայ Հայրապետի:

Էջ 42.— Սարբ Զատիկիմ Գիշերն Հսկում է և զմի արարութիւն ի վերայ քաղցնիմ...

Էջ 84.— Խաչվերացի գիշերն հսկումն է, և զմի Սբ. Խաչն և այլ Սրբութիւն յառեանն ի վերայ քաղցնիմ...:

Էջ 106.— Այսպիսի արարողութիւն տեսաք ի լեանն Սեպուհ, առ դամբարանին Սբ. Լուսաւորչին, որ կատարի ի փառս Քի. Այ. մերոյ: Ով եղբայր ուշիմ միտ դիր բանիս, զի աշակողմեան դեհն այն է, ուր աւազանն եկեղեցոյն:

Գովեալք Յիմմայց:

Էջ 107.— Մեհդիք Մեղնդեան:

Էջ 112.— Զաշու Մեհդիք Յարութեան:

Բ.— Ժ Ա Մ Ա Գ Ի Բ Գ.— 50

Էջ 113.— Տէր [եթ]է զըթունս իմ բանա...:

Էջ 127.— Կարգաւորութիւն Հասարակաց Աշօթից Առաւօտու ժամուն...:

էջ 162.— Կարդաւորութիւն Հասարակաց Աղօթից Արեւադաշի ժամուն...:

էջ 168.— Կարդաւորութիւն Հասարակաց Աղօթից Երրորդ ժամուն...:

էջ 163.— Կարդաւորութիւն Հասարակաց Աղօթից Վեցերորդ ժամուն...:

էջ 168.— Կարդաւորութիւն Հասարակաց Աղօթից Իններորդ ժամուն...:

Գ.— Խ Ո Ր Ը Ր Դ Ա Տ Ե Տ Ր.— 74

էջ 175.— Աւրէնք արկանելոյ պատնելիցեցւոյ:

էջ 184.— Դարձեալ կրկնեցից ի նոյն կարգ բանի...:— Աղաչեմք և աղերսեմք...:

էջ 191.— Եւ ասեմ գերեմքսրեանմն ձայնի:

էջ 224.— Եւ ապա ի ձաղեկոյմ սեղանայն քարոզէ սարկաւազմն ձեռք աղօթից ի քիւ, գոր մի ոք մտացածին կարծելով շրջեսցէ, զի մեծին Խոսրովու է ասացեալ գառաջնոց արիւնիւնցանման.— Գոհութիւն և յառաբանութիւն մատուցանեմք թեղ Տէր Ած. մեր, յասն սուրբ և անմահ պատարագիս, որ ի վերայ սրբոյ սեղանոյս, զի դառ մեզ ի սրբութիւն կենդանութեան պարգևեցես...: Եւս առանել յասն Հանդուցեալ բարունապետացն

և նախնեաց նոցին, Գոշի, Վանականայ, Վարդանայ, Ներսէսի, (յ)Ես(ս)այւայ, Դաւթի, Տիրաւորու, Յոհաննիսի, և Գրիգորի, Մելիթարայ, և Կարապետի, Յովաննիսի, և Գրիգորի, և ամ. աշակերտեալ մանկանց նոցին...:

էջ 241.— Այլ Աղօթք, որ ասի մախ քան զճաշակել խորհրդոյն, ի բանից Թումայի Առաքելոյն. քէ կարես ժամանել ի միասին տա.— Եւ փոխանակ լեզւոյն...:

էջ 248.— Կարդաւորութիւն Հասարակաց Աղօթից Երեկոյի ժամուն...:

էջ 249.— Յազագս Արիմուքեանն ճրագացն, արարեալ Սրբոյն Պետրոսի՝ Եղբորն Բարազի.— Աւրհնեալ Տէր բնակեալդ ի բարձուն...:

էջ 266.— Կարդաւորութիւն Հասարակաց Աղօթից Խաղաղական ժամուն...:

էջ 274.— Կարդաւորութիւն Հասարակաց Աղօթից Հանդստեան ժամուն...:

էջ 281-282, դատարկ:

Լուսանցագրութիւն Դրչի.—

էջ 175, ստորին լուսանցքին, կարմրաւառ.— Խորհուրդս պապս զրեց անմեղագիր:

2483

ՏՕՆԱՅՈՅՑ.— 42

ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ.—

Մաւալ 15.5x11x2: Էջք 204: Հանգամանք բաւարար. լուսանցքներու ցեցահարութիւն չափաւոր: Գրութիւն՝ պլանատառերը կարմիր, մնացեալը սև մելանով, միասին, 18 տող: Նոտրագիր: Համառօտագրութիւնք առատ: Ուղղագրութիւն ոչ ճշգրիտ: Թղթակալմ:

ԲՈՎԱՆԴԱՅՈՒԹԻՒՆ.—

էջ 1.— Կանոն ձրագալուցի Մեղմեղեան Տեառն և Յայտնութեան:

էջ 5.— Կարգ ջուր օրհնելոյ: Չկրի պատարագին ելանեն ամ. դարգիւր...:

էջ 74.— Սրբոյ Ջատիկի Յարութեանմէ Գի. գիշերն հեղումն է:

էջ 140.— Կերակրի Վերափոխման Աստուածածնին:

էջ 154.— Կերակրի Խայիբեաց է:

էջ 204.— Շարաթ. Սրբոցն Բարեգի Կեռարու Հայրապետին, և եղբորն ԲՐՆ Գրիգորի Նխառացւոյն, և Սեղրիկն Ստորոսի Հոռմայ Հայրապետին, և Արքայ Երբեմի Խորոյ Աստուծոյն:

2484

Ժ Ո Ղ Ո Վ Ա Ծ Ո Ւ

(ժե. ՊԱՐ)

ԵԿԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ.—

Մասալ 15×10×2.5: Էջ 274: Պրակե ...:

Ա—Դ (էջ 23-108), Ա—Բ (109-152): Հանգա-
մանք բաւարար: Թուղթ և գրութիւն ալլա-
զան: Կաշեկազմ տախտակեայ, քակուած:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ.—

էջ 1-22, նոտրագիր:

էջ 1, դատարկ:

էջ 2.— Գրչայփորցա Մելգոնին է գրե-
ցաւ գիրք ըստապօլ ձեռամբ իմով տիրացու
Պարսամին:

էջ 3.— Հրամարիմք ի սատանայէ...:

էջ 8-9, դատարկ:

էջ 10.— Տաղ ազմիւ և գեղեցիկ, Յակոբ
Քահանայի տառցեալ ի վերայ Սր. Յրաւա-
ղէմայ.— ՅԱստուծոյ շինեալ քաղաք պատ-
ուական...: Յ ա կ ր Ք ա հ ա տ յ ի ա
ւ ա ճ ե ա լ է:

էջ 15.— Աւրհնեմք ըղբեղ Հայր անըս-
կեղբն, էից էակ ի յանգոյից...:

էջ 16.— Շնորհեա մեզ Տէր ի գիշերի
գերկնային ըզխաղաղութիւն ք...:

էջ 20.— Փայռ քեզ Ած. որ պարգևեցեր
զորք ի բարի և ի խաղաղութիւն անցուցանել
...:

էջ 22, դատարկ:

Տ Օ Ն Ա Ց Ո Ց Ե.— 43

էջ 23-108, բոլորգիր:

էջ 23.— Տաւմացոյց և Անտարառա-
ցոյց.— Աստուածայայտութեան յառաջի ա-
ւուրն...:

էջ 49.— Այլ խրատ վասն Դռնքացի թէ
կամիտ արայ և թէ ոչ...:

էջ 64.— Սուրբ Ջատիկիմ գիշերն տարե-
նուրիւմ Աձ, Այսօր յարեաւ, իւր սարօք...:

էջ 76.— Պեմտէկաւտիմ գիշերն հսկու-
մքն է...:

էջ 92.— Խաչվերացի գիշերն հսկումն է

էջ 101.— Ջ. Կիլիկի խաչգիւտ է:

էջ 108.— Բէ. Է, Ինգնատիոսի Աստուա-
ծազգեաց Հայրապետին:

էջ 109-152, տարբեր բոլորգիր:

էջ 108-109ի միջև, ըստ երևոյթին, ին-
կած մէկ թերթ:

էջ 109.— Ա.— Սաղմոս ի Դաւիթ.—
Երանեալ է այր...:

էջ 111.— Սաղմոս ի Դաւիթ.— Ընդէ՞ր
խոռվեցաւ հեթանոսք...:

էջ 115.— Գ.— Սաղմոս ի Դաւիթ.—
Տէր զի բազում եղեն նեղիչք իմ...:

էջ 123.— Ջ.— Սաղմոս ի Դաւիթ.—
Տէր մի՛ սքըտմտութեամբ քոյ յանդիմաներ
զիս...:

էջ 128-129ի միջև ինկած մէկ թերթ:

էջ 131.— Թ.— Սաղմոս ի Դաւիթ.—
Դռնացայց քէն Տէր...:

էջ 151.— [ԺԵ].— Սաղմոս ի Դաւիթ.—
Պահեա զիս, Ած. իմ...:

էջ 153-164, ալլ բոլորգիր:

էջ 154.— [ԺԶ].— Ի կատարած Սաղմոս
ի Դաւիթ.— Լուր Տէր արդարութեան...:

էջ 157.— [ԺԷ].— Սաղմոս ի Դաւիթ.—
Սիրեցեց քեզ Տէր...:

էջ 165-184, նոտրագիր:

էջ 165.— Ազօքք Սրբոյն Ներսէսի Հալլ-
րապետիմ...:— Հաւատով խոստովանիմ...:
Լուսանցագրութիւմ Գրչի.—

էջ 166-167, ստորին լուսանցքին.— Ա՛խ
վա՛յ, մեղապարտ գծողիս, որ պիտիք գնամ,
ի Սբ. Երուսաղիմայ Հռոմեամ:

էջ 168-169ի միջև թերթ ինկած:

էջ 169.— Եւ Մբրոյն Գրիգորի՛ մերոյ
Լուսանցքին...:

— Մամր յիշատկագրութիւմ Գրչի.—

ՁԱտուածատուր ձեղապարտ դժողո յիշեցէք
առ Գս. աղայեմ զձեզ:

— Հաւատոյ դաւանութիւն... — Հա-
ւատամբ ի մի Աստուած...:

Էջ 173-174, սխալ դեռեղուած:

Էջ 175. — Գրեգորի Նարեկացոյ Մաղ-
բանք Յազագո արեւարաց գիշերոյ. — Ընկալ
բաղցրութեամբ...:

Էջ 178. — Նորին Գրեգորի Նարեկացոյ
— Որդի Այ. կենդանոյ...:

Էջ 180. — Յազագո խոստովանութեամբ
մեղաց... — Մեղայ ամենասուրբ Երրորդու-
թեան...:

Յիշատակարան Գրչի. — 1624

Էջ 184. — Գրեցաւ տեարս յԵրուսաղէմ,
ի դուռն Սր. Յակոբայ, Թվին ՌՉԳ, ձեռամբ
ձեղապարտ Աստուածատուր ռարկաւագին.
յիշեցէք դիտ զանարժանս ի Գս. և Ած. զձեզ
յիշէ ամէն:

Էջ 185-212, բոլորգիր:

Էջ 185. — Արեւմտեան երից մանկան-
ցուն, որ ի հնոցին: Հարցի սաղմոս է սայ:

Էջ 198. — Ողորմեա ինձ Աստուած...:

Էջ 201. — Աւրանեցէք զՏէր յերկնից...:

Էջ 207. — Տէր ամենակա...:

Էջ 213-264, նոտրագիր:

Էջ 213. —

Ա.

Աստուած գթած և մարդասէր,
յերակ լսէ իւր ծառային,
ով Աստուծոյ պարգևք խնդրէ,
շուտ կատարէ զիւր խնդրելիին:

Բ.

Մըտիկ դրէք բան մի ասեմ
Ալեքսանդոս ճգնաւորին,
Տէրն տայ ձեզ ակամջ լըսել,
ինձ ելանել ի ծառ բանին:

Գ.

Աստուածասէր իշխան մի կայր,
Եփրեմնոս անուն ասեմ,
մեծամիտս քաջաբ Ըստամպոյ,
որ Թագաւորքն արեւմտին:

Դ.

Ինքն իւր կինն էին բարի,
պառօ[ղ]ք սրբոց պատուիրանի,
դարպաս ունին ռսկով ծեփած,
գանձ ունէին, որդի չունին:

Ե.

Կինըն փափաքէր խիստ որդոյ,
յերակ պահէր ի լաց գալիին,
այն որ շրջէր ի վանդալքն,
լալով ասէր գանկատ սըրտին:

Զ.

Եկեղեցեաց շատ տար պարգևք,
նորմութիւն ազգատ ազգին,
քանակայիցն տար դրամ,
նսկի ծածկոց սուրբ սեղանին:

Է.

Ապայ գրքած Տէրն ոգորմած,
նորմեցաւ իւր ծառային,
երես գաւակ իւր ծնունդն օրհնեալ,
Ալեքսանդոս պտուղ բարին:

Ը.

Յորժամ մեծցաւ և զարգացաւ,
բարով ելից գէ տարին,
տարան ի վանքն Սուրբ Յովհաննոս
Ոսկիբերան վարդապետին:

Թ.

Ասին (յ)ուսոյ տէր մեր գորդին,
ուսումըն տուրք աստուածա(ծն)յին,
գոր ուսացաւ և կատարեաց,
ծանօթ եղև պատուիրանին:

Ժ.

Նայ հայրն և մայրն կամեցան,
զԱլեքսանդոսն կարգէին,
գնացին առաջ մեծ իշխանին,
գայն իշխանին դուստրն ուզեցին:

ԺԱ.

Նոքայ ուրախ սըրտի մըտաւ
բանն և գտալիքն կըտրեցին,
ասին կու տանք զմեր Մարգարիտն,
Ալեքսանդոս քոյս պատկերին:

ԺԲ.

Եզն և ոչխարքն գրնեցին,
 ծի և ջորի գարդարեցին,
 ըգհանանայն իշխանն առին,
 ևկէփսանոս մօտ գնացին:

ԺԳ.

Լալով գրնաց յեկեղեցին,
 և գիրկս ածեաց սուրբ սեղանին,
 Փրկիչ փրկեայ զիս հնարաւոր,
 որ ոչ կըռվի չար թշնամին:

ԺԴ.

Դարձաւ ի դուրս եկաւ նորին,
 գլուխ եղիր ժողովդդին,
 խոստացայ զիս Աստուծոյ,
 չեմ ի կարեր կնոջ գեղին:

ԺԵ.

Շատ ամօթով բաներ ասին,
 բռնադատեալ ճին հեծուցին,
 տարան ի դուռն իւր ծընողին,
 ծնողքն ի դէմ ելան զակկին:

ԺԶ.

Լալով գորդին համբուրեցին,
 հանց որ գեհծեալն ի լաց հանին,
 առին տարան ի հարսանիս,
 փառօք մտան յեկեղեցին:

ԺԷ.

Շատ ազաչեց գերիցանին,
 լայր հառաչէր ի դէմ վանին,
 մի դնէք պսակ ինձ անցաւոր,
 չունիմ կարիք կնոջ գեղին:

ԺԸ.

Հալաւն ի կեր յերկար հողին,
 ոսկի ւարծաթն ի կեր ժանգին,
 նախ գնաշն ճաշեցին,
 ես ինձ օրէնք ունիմ անգին:

ԺԹ.

Սուրբ քահանայքն գարմացան,
 պսակ դրին և օրհնեցին,
 յայն գտէրն կատարեցին,
 տարան ոսկի սննեակ ածին:

Ի.

Դուռն և դուռն փակեցին,
 անհոգ եղան և ննջեցին,
 զԱլէփսանոս ու զՄարգարիտ
 ու մէն թողին և գնացին:

ԻԱ.

Կինն խաղայր և գիրկ ածէր,
 գարթուցանէր զա[ն] մեղ հոգին,
 նա կուսուրեալ խորհուրդ ունէր,
 միտք չգնէր ամենեւին:

ԻԲ.

Ասաց առ կինն զի Մարգարիտ,
 առ քեզ նշան զիմ մատանին,
 մի[ն] չե ի դուրս երթամ և գամ,
 ալ չի դարձաւ իւր սննեկին:

ԻԳ.

Երբ չի դարձաւ իւր սննեկին,
 կինըն ճայնեց մօրն Աննային,
 ասաց տեսէ՛ք զճեր որդին,
 զիմ աչաց լոյսն և զճեր հոգին:

ԻԴ.

Ետես ազատ մի ողորմեցաւ,
 երես զքեհեզն և ծիրանին,
 ինքն զգեցաւ գգաւն ազատին,
 կամաւ գնաց եղբ ծովին:

ԻԵ.

Լալով ի դուրս կու վագէին,
 Ալիփսանին կու կանչէին.
 Ալէփսանոս նաւեց գնաց,
 ի Սիմէական Գրովքէ յերին:

ԻԶ.

Տան և երկու տարի պահաւ
 ազօթք արաւ յանապատին,
 անտի գնաց յերուսաղէմ,
 երկրպագեց Սուրբ Գերեզմանին:

ԻԷ.

Անտի գնաց Ուփայ քաղաք,
 շատ ազօթեաց գարմանային,
 անչափ եկաց ի ճգնութիւն,
 հրեշտակեալ կայր ի մարմին:

ԻԸ.

Այլ և վիշապն անդընդային,
որ ի բնէ չար քշնամին,
ի միտ էած գգոյթ ծնօղին,
այնով փորձեաց գերանելին:

ԻԹ.

Իջաւ գնաց յեզր ծովին,
այնկի նաւեց իւր աշխարհին,
գնաց ի դուռն ծնաւդին,
անդ որ աղատաւ կու կենային:

Լ.

Երկրպագեց հօրն իշխանին,
տեսաւ ըզմայրն և կին բարին,
սև ձգեալ ու շուրջ կու գային.
Ալէֆսանոս կու կոչէին:

ԼԱ.

Լալով ասաց զիւր գանկատնին,
տես ըզծնօղըդ քն մարմին,
թափէր արտասուք աղեղնացին.
Տէր, տուր ասէր համբերութիւն:

ԼԲ.

Հաւրըն խնդրէր ռոգումագին,
և մօրըն լալ կողկոզագին,
չինեցէք տուն ինձ հանգըս[տ]եան,
հանց կարօտով Ալէֆսանին:

ԼԳ.

Մայրըն լայր և հառաչէր,
աչքն ու երեսն է իմ որդուն,
չինեցէք իւր տեղն հանգըս[տ]եան,
կատարեցէք զիւր խնդրելին:

ԼԴ.

Ինչ մայրն և կինն ի նե[ր]ս գային,
կտի աղջկունսն և ծառանին
դուրս վագէին մագն առնէին,
երեսն ի քաշ կու տանէին:

ԼԵ.

Մոխրաթաւալ ջուր լինէին,
հանց որ լալով ասէր մտին,
դու ազատեայ զիս սուրբ տիկին,
հանց կարաւոտով Ալէֆսանին:

ԼԶ.

Այայ եհաւ օր վախճանին,
սուրբ և աղատ փգնաւորին,
էառ թանակ, թուխթ մի երկան,
գրեց ի նե[ր]ս անցանելին:

ԼԷ.

Վախճանեցաւ երանելին,
անուշահոտ խունկ բուրեցին,
ելան քաղաք տուն դարպասին,
գնլէֆսանոս ի տես գնացին:

ԼԸ.

Հրեշտակ եկին զհոգին առին,
փառօք յերկինս կու տանէին,
տարան ի գոգն Աբրահամու,
որտեղ արդարքն կու կենային:

ԼԹ.

Այլ այն ժողովքն որ կային,
գնացին ըզհայրըն կոչեցին,
արեկ և տես գայն մէկ աղատն,
ունի գրած գթոխքն ի ձեռին:

Խ.

Երեկ էառ գթոխքն ի ձեռին,
կարդաց տեսաւ զքանն առաջին,
Ալէֆսանոսն եմ ձեր որդին,
լալ և ողջուն իմ ծնաւդին:

ԽԱ.

Սաղմոսարանս իմ ձեզ նշան,
առ Մարգարիտ զիմ մատանին,
բայց մայր լըսէ զիմ գանկատնին,
զինչ քն ծառայդ հետ ինձ արին:

ԽԲ.

Հայրըն անկաւ խե[ղ]քն գնաց,
հանց որ նորով խե[ղ]քն բերին.
մայրն կու գայր խիստ մաղըսկաթ,
եմուտ առողջ չգտաւ գորդին:

ԽԳ.

Դարձեալ ցանեց կարմիր դեկան,
և մաւտն նորայ նայ հորդեցին,
մաւտ ընկաւ վերայ որդուն,
լալ և ողբում իւր ծնաւդին:

ԽԴ.

Ալեքսանդր Բն Մօրդ վայ,
Բն հօրդ եղուկ մեծ իշխանին,
Բան գԲն խոցն այլ ահագին,
հագար անշափ էր Մարգարտին:

ԽԵ.

Կատարեցաւ բանն առաջին,
Մրբոյ Դաւթեայ Մարգարէին՝
Սուրբք փառօքն պարծեցան,
և ցրնծութեամբ հանգիստ առին:

ԽԶ.

Քրիստոս Աստուած հաւատացին,
և գպատուիրան սուրբ պահեցին,
չարչարանաց համբերեցին,
և զանթառամ պըսակն առին:

ԽԷ.

Առին տարան անփոփեցին,
եկեղեցի սուրբ շինեցին,
Աստուածածին անուն եղին,
շատոց եղև բժշկութիւն:

ԽԸ.

Խել Յովանէս Թուրկուրանցի
շարեցի վանքն անցանելի.
այս ճանապարհս է դըրախտին,
ով չի գիտէ թող ուսանի:

Մանօք.— Այս տաղին ուրիշ մէկ փո-
փոխակը տեսնել, Տաղագիրք, Յ. Թլկուրան-
ցի, Երուսաղէմ, 1958, էջ 4-7:

էջ 223.— Բաճ իմաստասիրի յոյժ պի-
տանի և գեղեցիկ.— Կայր Թազաւոր մի, որ

տիրէր աշխարհի, արար Բ ապարանս գեղե-
ցիկս...:

էջ 226.— Այր մի երևեցաւ յարևելեան
յոյժ ազնւական և մեծազդի...:

էջ 226.— Առիւծն յորժամ ի ճանապարհ
երթայ, քարէ զադին և աւերէ զհետն իւր և
խաղաղէ...:

էջ 227.— Առիւծն հիւանդացաւ և ոչ
կարէր որոտլ որոս...:

էջ 228.— Առիւծն հիւանդացաւ, և եկ-
եալ բժիշկէ ասէն...:

էջ 231.— Ժողովեցան Թուրքն...:

— Գաղան մի կայ որ ի Ծովուն մէջն բը-
նակի...:

էջ 232.— Էր միակեց մի ի սահմանն
գեղջի միոյ...:

էջ 233.— Ո՞ն աղքատ երթայր ի գիւղ
մի...:

էջ 234.— Այր մի եւտա զաղտ ըղիկու
հորոյ զրացնոյն իւրոյ...:

էջ 235.— Այր մի աղքատ խորոյ՛կը միս
սակաւ մի...:

էջ 237, դրչափորձ, և այլն:

էջ 238.— Առաքեա Տէր զլոյս քո...:

էջ 239.— Եկեսցէ ի վերայ իմ...:

էջ 254.— Անկանիմ առաջի քո տիրա-
մայր Սուրբ Աստուածածին...:

էջ 255-256, դատարկ:

էջ 257.— Քարոզք հառարակաց ժամա-
տեղաց...:— Զարթուցեալքս ամենեքեան...:

էջ 263.— [Ա]սացուք ամենեքեան միա-
բանութեամբ...:

էջ 265, բոլորգիր.— Դս. ի մէջ մեր
յայտնեցաւ...:

էջ 266, բոլորգիր.— Այսաւր անճառ...:

էջ 268, նոտարագիր.— Զոր մաքրեցեր
...:

էջ 272.— Կեդրոնեան անկոյս ճորոյ...:

էջ 273-274, դրչափորձ, և այլն:

2485

ՏՕՆԱՅՈՅՑ.— 44

ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ.—

Ծաւալ 15.5×10.5×2.5: էջք 314: Հանգամանք լաւ: Թուղթ հաստաւ: Գրութիւն՝ սկզբնատողերը և գլխատառերը կարմիր, մընացեալը սև մեյանով, միասին, 20 տող: Նոտարգիր կանոնաւոր: Համառօտագրութիւնք յոյժ առատ: Կարմրագիծ զարդագիր, լուսանցազարդ և գլխազարդ քանի մը տեղ, անարուեստ: Կաշեկազմ տախտակեայ դրոշմազարդ:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ.—

էջ 1-6, դատարկ:

էջ 7.— Նախ և առաջին Աստուածայայտնութեան ճրագաւուրքին գիշերն...:

էջ 112.— Սր. Զատկին գիշերն հակում:

է...:

էջ 177.— Պենտակոստէին գիշերն հրակումն է...:

էջ 244.— Սուրբ Խաչվերացի գիշերն հակումն է...:

էջ 290.— Մեսեդիք Ծննդեան:

էջ 306.— Ալիւիա շաշու Յարութեան:

Յետմագոյն յիշատակագրութիւն.—

էջ 308, ստորին լուսանցքին, նոտր շեղադիր անհարթ.— Ի վայելումն վերաճայեալ իգնատիոս Արեղայի Կարենցոյ դարձեալ Մարբանք:

էջ 309-314, դատարկ:

2486

ՏՕՆԱՅՈՅՑ.— 45

ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ.—

Ծաւալ 15×10×2: էջք 208: Հանգամանք բաւարար. նորոգութիւն կրած: Գրութիւն՝ սկզբնատողերը և գլխատառերը կարմիր, մընացեալը սև մեյանով, միասին, 19-21 տող: Նոտարգիր անարուեստ: Համառօտագրութիւնք յոյժ առատ: Կաշեկազմ տախտակեայ խաչադրոշմ:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ.—

էջ 1-4, դատարկ:

էջ 5.— Աստուածայայտնութեան ճրագաւուրքի գիշերն...:

էջ 89.— Սր. Զատկին գիշերն հակումն է...:

էջ 152.— Սուրբ Խաչիմ գիշերն հակումն է...:

էջ 182.— Մեսեդիք Ծննդեան:

էջ 190.— Յիմնից ճաշուն:

էջ 206-208, համարեա դատարկ:

Լուսեմեցագրութիւնք հետագայ ստացոյձի, բորոգի:

1.— էջ 114, վերի լուսանցքին.— Տէր Սիմէոնի որդի Պետրոս վարդապետ:

2.— էջ 178-179, ստորին լուսանցքին.— Տօնացոյցս տէր Սիմոնին է, Ած. բարով վաշիկ տացէ ամէն: Տէր Սիմոնի որդի Պետրոս վարդապետին է Տօնացոյցս, Ած. բարով վաշիկ տացէ ամէն:

2487

Տ Օ Ն Ա Ց Ո Յ Ց.— 46

ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ.—

Մաւալ 15×10×2-5: էջ 256: Հանգա-
մանք լաւ. խոնաւութենէ և ցեցերէ փնս-
ռած չափաւորապէս: Թուղթ զորչորակ: Գը-
րութիւն՝ սկզբնատողերը և զլխատուերը
կարծիք, մնացեալը սև միանոյ, միասին,
19 տող: Բոլորդիք վարժ: Համառօտագրու-
թիւնք յոյժ առատ: Գունաւոր դարգադիր և
լուսանցազարդ զլխաւոր տօներուն սկիզբը:
Քորանազարդ կամ զլխազարդ իւր սարօք, էջ
9, 89, 199: Կաշեկազմ տախտակիայ զրոշմա-
զարդ: Կնիք սևադրոշմ, հաւկթածև, անծա-
նօթ տառերով, էջ 136, ձախակողմեան լու-
սանցքին:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ.—

էջ 1.— Գաղոց ամառայ Հայոց ԻԱՅ, և
դիկտմբերի Հոսմայեցոց ԻԲ...:

էջ 8, դատարկ:

էջ 9.— Աստուածայայտութեամ ձրա-
գալուցի աւուր գիշերմ...:

էջ 34.— Իսկ գրալստեամ Աստուածոր-
դայն բառամբերայ ի տաճարմ...:

էջ 44.— Բուն Բարեկենդանի Կիրակի
գիշերմ փոխէ գճայն ի վերջ...:

էջ 52.— Մազկազարդի գիշերմ հսկում
է...:

էջ 89.— Սբ. Զատիկի գիշերմ հսկումն է
...:

էջ 101.— Նոր Կիրակի գիշերմ հսկումն
է...:

էջ 113.— Պեմտեկաստէի գիշերմ հսկու-
մն է...:

էջ 137.— Եւթմբարդ Կիրակին վարդա-
վառ է, գիշերն հսկում է...:

էջ 149.— Փոխման Աստուածածնի գի-
շերմ հսկումն է...:

էջ 161.— Սեպտեմբերի 1 տօն է ծը-
նընդեամ ամէնօրեան Սբ. Կուսին...:

էջ 164.— Սբ. Խաչի վերացման գիշերմ
հսկումն է...:

էջ 199.— Թաղաւորք Ապաշխարու-
թեան:

էջ 209-256, նորը շեղագիր անարուեստ:

էջ 222.— Աւագ Տօներին.— Այսօր դասք
հրեշտակաց...:

էջ 225.— Ժամամուտք ըստ կարգի ա-
ւուրց պահոց և տօնից տէրամականաց և ամ.
սրբոց:

Մանր յիշատակագրութիւն Գրչի.—

էջ 88, ստորոտը.— Ով դասք պաշտօնէ-
ից, յիշեալիք ի մաքրափայլ յաղթան ձեր ըզ-
գծողս, և դուք յիշեալ լիշիք:

2488

Տ Օ Ն Ա Ց Ո Յ Ց.— 47

Տեղի

ՌՃԺԱ = 1662

ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ.—

Մաւալ 15×10×3-5: էջ 284: Հանգա-
մանք բաւարար. լուսանցքի ցեցահարութիւն
թեթև. նորոգութիւն կրած: Թուղթ հասա-
րակ: Գրիչ՝ Միքայէլ Մարգուանցի: Գրու-

թիւն՝ սկզբնատողերը և զլխատուերը կար-
միք, մնացեալը սև միանոյ, միասին, 22
տող: Նորագիր անարուեստ: Համառօտա-
գրութիւնք յոյժ առատ: Կարծիք կապոյտ
զարդագիր և լուսանցազարդ մեծ տօներու

սկիզբը: Խորանագարդ իւր սարօք, էջ 11:
Կաշեկազմ տախտակեայ դրոշմազարդ: Պահ-
պանակ մազազարթեայ վերջը մէկ թերթ ան-
մաքուր:

ԲՈՎԱՆԴԱՆՈՒԹԻՒՆ.—

էջ 1-2, անհարթ գրեր և գրչափորձեր:

էջ 3.— Առտուածաբան վարդապետացի
Հայաց արարեալ, Տօն Յղութեան և Մընըդ-
եան Սուրբ Աստուածածնին...:

էջ 10.— Տաւնացոյց, և Հարցնացոյց, և
Աւետարանացոյց, և Հրահանգ տէրունական
սոսից, զոր սահմանեալ է Սուրբն Իսահակ
Պարթևն՝ Հայրապետն Հայոց...:

էջ 11.— Աստուածայայտնութեան ձը-
րագայուցիմ առաջի տուր գիշերն...:

էջ 31.— Յետ Ութօրեիցն լինիմ սոսիք:

էջ 49.— Բուն Բարեկեցեացի Կիրակին
գիշերն փոխէ գծայիմ ի վերջ...:

էջ 64.— Մազկազարդի գիշերն եսկումն
է...:

էջ 103.— Սբ. Զատիկին գիշերն եսկումն
է...:

էջ 142.— Պետականստեին գիշերն հըս-
կումն է...:

էջ 207.— Խաչվերացի գիշերն եսկումն
է...:

էջ 253.— Խրատի Իզարեբից Աւետա-
րաններուն քէ որպէս կարգում:

էջ 254.— Այլ խրատի պիտանիք, վասն
Կիրակեից Համբարձեան:

էջ 255.— Դարձեալ այլ խրատի շարաթ-
աւուրց և այլ տուր:

էջ 256.— Աւետարանի Բժշկութեան:

էջ 258.— Աւետարանի Հանգստեան:

էջ 265.— Խրատ Յազազ Պաշտաման
Նկեղեցեաց Հայաստանեայց Ազգաց:

էջ 271.— Երգ գիշերային պաշտաման,
ասացեալ ի Տէր Ներսէսէ.— Աշխարհ ամե-
նայն...:

էջ 274.— Նորին Ներսէսի ասացեալ յա-
զազ պաշտամանց.— Առաւօտ լուսոյ...:

էջ 277.— Երգ գիշերային պաշտաման,
յԱստուածածնի Տօնին ասոյ:

Աստուածածին Կոյս,
արքային ծընօդ,

անարատ անբիծ:
Բանին մայր կենաց,
բանիւ քո մազթեա,
բարեխաւս լեր միշտ:

Գլուխ համայն կուսից,
գերագոյն գոյից,
գերագոյն զըստար:
Դրախտ եղեմական,
դուռն եղեր մըտից,
դասուց երջանկաց:

Երգս առեալ պարիւ,
երանեալ հովիւքն,
երգեմ ընդ հրեշտակս:
Զարք լուսեղիմաց,
գուարթումք անմարմինք,
գիտառ վերառաքեմ:

Էմն որ ի ծոց Հօր,
էր միշտ յաւիտեան,
էջ յարգանդ կուսիդ:
Ընտրեալ գունդ մագուցն,
ընտիր քեզ պարգևք,
ընծայս մատուցին:

Թախանձեալ սրբոտիւ,
թագաւորք մագուցն,
թողութիւն հայցեմ:
Ժամանեալ հասին,
ժամ քո ծընընդեան,
ժառանգ Հօր Բանին:

Ի հրաշից փառաց,
ի սէր քաղճանաց,
ի սպառ ցընծային:
Լուսափայլ աստեղք
լուսերամ գօրօք,
լրումն առեալ երգեմ:

Խայտային հովիւքն,
խուռներամ ընկերք,
խառնեալ ընդ հրեշտակս:
Մընընդեամբ Կուսիդ,
ծաղկեցաւ երկիրս,
ծագեաց լոյս առ մեզ:

Կոյսդ երամուհի,
կենաց պարգևիչդ,
կեանս շնորհեա մարդկան:
Հոյլ անմարմնական,
հոգւոյն ըզպարգևքն,
հարսինդ աւետեն:

Ձայնս աղերսանաց,
ձօնել ըզմաղթանս,
ձիւր քոյին բարեացդ:
Ղամպար լուսակիր,
ղեկավար լեր ինձ,
ղօղելոյս մեղօք:

Հանանչ գերարփի,
հեմս առեալ պարեմք,
հեմարան բանիդ:
Մաքուր աղանի,
մատոյ գաղաչանս,
Միածին Որդւոյդ:

Յիսուս միածին,
յիս լեր խնամակալ,
յերկինս ելանել:
Նորածին արքայ,
նախնոյն Աղաւաղ,
նորոգօղ կրկին:

Շնորհօք Սուրբ Հոգւոյն,
շքնչեա ի հոգիս,
շարժեա յիս բարիս:
Ոգւով բերկրանաց,
որպէս ըզեմլիս,
որք երգեն քեզ փառս:

Ձբքնաղ Կոյս անբիծ,
չկա քեզ օրինակ,
չարքն ի քեմ մերծին:
Պար առեալ մոգուցն,
պատարագս ոսկի,
պարգևք մատուցին:

Ջուրքն Յորդանանու,
չերմեռանդ սիրով,
ջանիւ յետս դառնայր:
Ռատ բարեաց շնորհեայ,
ռետիւ քո լըցոյ,
ռաւ գործել յերկինս:

Սիրով քո ծնընդեանն,
Սաքայէ եկեալ,
սուրբ Քաղաւորացն:
Վարսաւոր սրովքէ,
վերածնեա ըզմեզ,
վերբստին ծնընդեամբ:

Տարփամբ ըզմանաց,
տեսանողք եղեն,
Տիրածին Կուսիդ:
Րամից բազմութիւնքն,
րոտեալ ցընծային,
րայսացեալ հոգւով:

Յաւ մեղաց իմոց,
ցանգ եղեն հոգւոյս,
ցրրուեա մարդասէր:
Իիւթիւ մեղանաց,
լիւծեալ ցաւագին,
լիւսեցուք առ քեզ:

Փրկչիդ նորածնի,
փառք մօր քո կուսի,
փառս երգեմք յաւեր:
Քեզ Հօր և Հոգւոյդ,
քեզ երկիր պագեմք,
քաւիչ լեր մեղաց:

Էջ 280.— Այլ երգ գիշերային պաշտօն
ման՝ Աստուածածնի.— *Աստուածածին մայր
Քրիստոսի...*

Էջ 282.— Երգ պաշտաման Յաղագս Ա.
ւարց Պահոց.— *Արթունք եղբրուք, արթունք
իմաստունք, արթունք և պատրաստք...*

Էջ 284.— ...*Ռաւ բարի տուր ինձ, ռաւ
բըժշկութեան, ռաւ կենդանութեան. ահա
[Շարունակութիւնը կը պակսի] յարորդ թիւ.
թը կտրուած ըլլալուն:*

Մամբ յիշատակագրութիւնք Գրչի.—

1662

1.— Էջ 10, *Ճէշտեղը*.— Աւգնեա Հոգի
Սր. Ած. Մարգարանցի Միքայէլ Գրչի, ԹԸ
Վին Հայոց ՌձԺԱ:

2.— Էջ 35, *ստորոտը*.— Եւ զՄիքայէլ
Գրչի յիշեա, ով ժամասէր. ԹՎԻՆ ՌձԺԱ:

2489

ՏՕՆԱՅՈՅՑ.— 48

ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ.—

Մասալ 15×10×3: էջ 346: Հանգստանք անբաւարար. Գրութիւն՝ ցեցերէ: Թուղթ Հասարակ: Գրութիւն՝ խորագիրն է, սկզբնատողերը և գլխատառերը կարժիր, մնացեալը սև մելանով, միասին, 18-30 տող: Բոլորգիր նորակերպ անարուեստ: Համառոտագրութիւնը յոյժ առատ: Ուղղագրութիւն տկար: Կաշեկազմ տախտակեայ դրոշմազարդ: Պահպանակ մազաղաթեայ սկիզբը և վերջը մէկմէկ թերթ, մասն երկաթազիր Աւետարանի:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ.—

էջ 1-4, դատարկ:

էջ 5.— Տանայցոյց և Աւետարանայցոյց, և կազմայարութիւնք և հրայեանց տէրուանկան տօնից, զոր եղեալ և ռահմանալ է Սրբայն Սահակայ Հայոց Հայրապետին, որ ընկալեալ է մտանէ հառուցին մեզ մախնիք մեր:

էջ 31.— Այս է խրատ վասն Ամրաստան Արեանելոյ...:

էջ 89.— Սբ. Զատիկի գիշերն հսկումն է ...:

էջ 139.— Պետայկաստէին գիշերն հրահումն է...:

էջ 207.— Սուրբ Խաչի Տաւն է:

էջ 255.— Խրատք և կարգ շարայկանաց քաղելոյ, Ղուկաս Վարդապետին կեղացոյ:

էջ 283.— Այլ խրատք՝ քաղութան շարականաց, ըստ խորհրդոյ օտրց, աշխատեալ ումեմնէ երայժտել լայրումն և բանայսիւրէ, կիրակէի և ամ. տէրումն աւուրց, ի վերայ ուր ճայնի, աստ:

էջ 291.— Քաղութն յօւր տօնի Մարտիրոսաց և ամ. սրբոցն Աստուծոյ:

էջ 306.— Մեսեքիք մընդեանն Քրիստոսի:

էջ 308.— Առօտաւ երգ պահաց օտր:

էջ 313.— Գովեալք Յիմանց:

էջ 314.— Ալելուայ գիշերային, Յարութեան:

էջ 319-346, դատարկ:

2490

ԾԻՍԱԿԱՆ ՄԱՏԵԱՆՔ

ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ.—

Մասալ 15×10×3: էջ 333: Հանգստանք անբաւարար. Գրութիւն՝ ցեցերէ և խոնաւութենէ. նորագրութիւն կրած: Թուղթ Հասարակ: Գրութիւն՝ սկզբնատողերը և գլխատառերը կարժիր, մնացեալը սև մելանով, միասին, 24 տող: Նորագիր անարուեստ: Համառոտագրութիւնը յոյժ առատ: Կաշեկազմ տախտակեայ գծազարդ:

Ա.— ՏՕՆԱՅՈՅՑ.— 49

էջ 1, զանազան մանրութիւնք:

էջ 2, դատարկ:

էջ 5.— Առտուածայտմութեան ճրագալուցին գիշերն...:

էջ 31.— Ով տաւմաւեր, եթէ կամիս դոմբաց տանի՝ այսպէս արա...:

էջ 60.— Սբ. Զատիկի գիշերն հսկումն է ...:

էջ 92.— Խաչվերացիմ գիշերն հսկումն է...

էջ 110.— Մեհեդիֆ Ծննդեան և Փոխման:

էջ 113.— Առաւօտու երգ պահոց:

էջ 118.— Այլեւա՛ք մաշու Յարութեան:

էջ 119.— Ժամամտեր կարգաւ:

էջ 132-133, դատարկ:

Բ.— Ժ Ա Մ Ա Գ Ի Ր Բ.— 51

էջ 134.— Կարգաւարութիւն հառաքաւ կաց Աղաւթից Վեցիցեաց Հայաստանայց, որ կատարի ի մէջ գիշերի, ի դէմս Հաւր Աստուծոյ...:

էջ 147.— Կարգաւարութիւն Հասարակաց Աղաւթից Առաւօտու Ժամուն...:

էջ 171.— Կարգաւարութիւն Հասարակաց Աղաւթից Արեւադայի Ժամուն...:

էջ 175.— Կարգաւարութիւն Հասարակաց Աղաւթից Երրորդ Ժամուն...:

էջ 180.— Կարգաւարութիւն Հասարակաց Աղաւթից Վեցերորդ Ժամուն...:

էջ 184.— Կարգաւարութիւն Հասարակաց Աղաւթից Իններորդ Ժամուն...:

Գ.— Խ Ո Ր Հ Ր Գ Ա Տ Ե Տ Ր.— 75

էջ 189.— Յորժամ կամեցի քանանաւն Պատարագ մատուցանել՝ պարտ է այսպէս խորհրդաբար զգեստաւորիլ:

էջ 201.— Հաւատամք ի մի Աստուած...:

էջ 232.— Քս. պատարագեալ բաշխի ի միջի մերում...:

էջ 240.— Կարգաւարութիւն Հասարակաց Աղաւթից Երեկոյի Ժամուն...:

էջ 252.— Կարգաւարութիւն Հասարակաց Աղաւթից Խաղաղական Ժամուն...:

էջ 258.— Կարգաւարութիւն Հասարակաց Աղաւթից Հանգստեան Ժամուն...:

էջ 263, դատարկ:

էջ 265-266, մանրուք, անհարթ գրերով:

Դ.— Պ Ա Ր Զ Ա Տ Ո Ի Մ Ա Ր.— 10

էջ 267, դատարկ:

էջ 268.— Թվին ՌԲ, բամալի առաջի գիւնն է:

Եւ Տանուկէն ի վերեն Խոյն է, և կարմիր դրած տողերն նաւանջ է: Իսկ ի մէջ Պարզատումարիս յորժամ տարին նաւանջ լինի...

— Պարզատումարն է գովելի, է դեղեցիկ և պիտանի...:

էջ 270.— Թվին Հայոց ՌԵԻ, Եւթներեակն Գ, Վերադիրն Թ...:

էջ 271, կարմրագիծ աղիւսակ, անդիր:

էջ 272-281, տոմարական աղիւսակներ, ՌԲ-ՌԵԼԲ:

էջ 283-286, դատարկ մեծագոյն մասմբ:

էջ 287.— Պարզատումարս յընտիր և յըստոյգ օրինակէ անանց և յախտեմանէ:

էջ 333, կողքին փակած.— Եւթներեակ Գ, Յուկվար Ա Օր է, Եւի մտէ, Յայտնութիւն յուն. 2, օրն Գշի...:

Յիշատակարմբ.—

1.— էջ 189, ստորոտը, գրէն.— Ով սուրբ պատարագող, աղբրոնելով աղաչեմ յիշեմք զմեղաւոր զծող առաջի անմահ զառնըն Աստուծոյ:

2.— էջ 262, գրէն.— Զգծող սորա աղաչեմ յիշեմք ի Քրիստոս:

3.— էջ 264, Շարակնոցի տպադրութեան.— Շնորհօք Տեառն մերոյ Յի. Քի. և ողորմութեամբ նորին յանկ ելեալ աւարտեցաւ տառս երաժշտական, որ և Շարակնոց, ի տպադրանի Սրբոյ Աթոռոյն իջմիածնի, և Սրբոյն Սարգսի Զարաւարի և որդւի նորա, անուամբ միայն բանի պատաւարող և ոչ դործով (մեքիւք անապք գրով) տէր Աստուծոյն բարով վա[րդ]է:

4.— էջ 147, ստորին լուսանցքին, անհարթ գրով, հակառակ կողմէն.— Յիշատակ այս գիրք տէր Աստուծոյն, որ երեստ տէր Գիրգոր, որոյ իշատակն ունեութեամբ եղիցի:

5.— էջ 282, վերը, նոսր շեղագիր.— 1768

Յիշատակ է գիրքս Սր. Յակոբայ մեծի Աթոռոյս, և մի ոք իշխեսցէ Հանել զսա ի Սուրբ Աթոռոյս: Ընթերցողդ ասացէք Ած. ողորմի ընծայողին: Եղև ի ՌՄ Ժէ Թուին:

2491

ՏՕՆԱՅՈՅՑ.— 50

Տեղի

ՌՃԻՁ = 1677

ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ.—

Մաւալ 13×10×4: էջ 464: Հանգստանալու անհատական քանակը: Թույլ զորքերակ: Գրել՝ Մարտիրոս Քահանայ: Գրուելին՝ սկզբնատողերը և գլխատառերը կարմիր, մնացեալը սև մեյանով, միւսին, 16 տող: Բոլորգիր: Համառոտագրութիւնը յոթ առատ: Գունաւոր զարդադիր և լուանցազարդ կարեւոր աստիճանի սկզբը: Կաշեկազմ տախտակեայ դրոշմազարդ: Պահպանակ մազաղաթեայ սկզբը մէկ թերթ, վերջը մէկ ու կէս, անկիւնաւոր երկաթադիր, մասն ճաշոցի:

ԲՈՎԱՆԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ.—

էջ 1, դատարկ: Նոյնպէս էջ 10:

էջ 2.— Գաղափարային շարք Ա. և դեկտեմբեր Հոգեւորական թ. . . :

էջ 11.— Աստուծայայտմութեան ճշգրտութիւնը: . . . :

էջ 63.— Իսկ Գալստեան Աստուծոյն խառնակութեան ի տաճարն Սողոմոնի, որ է Տեառնընդառաջ: Երեկոյն նախ սկսիր. Ես առ Աստուծոյ կարգացի. . . :

էջ 86.— Եւ ապա զկնի սորա նախատուանակ անկիւնի. սկսիր լո. Դ. Այսաւր ի տաճարն եկիր Փռ., և զհարցն սարօքն ասայ. փառ. . . :

Անսկիզբն բանը առաջացար ի հայրական ծոցոյ աւետեօջ Հրեշտակապետին յարգանքի կուսին բռնակիւ, և ծնար մարմնով անասող վերնոց, որպէս մարդ ճշմարիտ, ներգործեալ զարարածս միաւորեցեր զքո անձառ բընութիւնը:

Տեսեալ զքո մահու և ապականութեան կերպիւ նախահաւրն Աշտմայ և դողացաւ յոյժ:

Մոգն յարեւելից արեգնակերպ աստեղ.

բըն եկին յերկրապաշտիւն ծննդեկոյդ ի կուսին:

Եւ հովիւքն ընդ Հրեշտական երդէին աւելով՝ Փառք ի բարձունս մեծիդ Աստուծոյ, որ եկիրդ ի փրկութիւն անձանց մերոց:

էջ 87.— Տաղ. Գրիգորոս փառաց:

էջ 88.— Բուն Բարեկեանքի Կերակրի գիշերն փոխէ զմայնի ի Դ. . . :

էջ 115.— Խրատք զոմարացի. . . :

էջ 172.— Սուրբ Զատիկի գիշերն հրաւումն է. . . :

էջ 213.— Պեղեկանութիւն գիշերն հսկումն է. . . :

էջ 253.— Եւթմարտի Կիրակին Վարդապետ է. . . :

էջ 297.— Խաչկերպի գիշերն հսկումն է. . . :

էջ 354.— Խրատք Իզաբեթից Անտառանքում Եւթմարտի Կիրակին:

էջ 356.— Խրատք յազգա Պաշտաման Եկեղեցի շարքային շարքային յազգա:

էջ 366.— Խրատք փոքր ժամանակաց, Բ զատ ասիւն:

էջ 371.— Ժաշու Մաքսուս Յիմանց:

էջ 372.— Մեծիկի Սննդեան:

էջ 379.— Ժաշու Ալիւսի կարգա:

էջ 386.— Ազգից Երեկոյն Մտադրեմ:

էջ 388.— Ժամանակն է կարգա:

էջ 422.— Խրատք Տեառն Ներսէսի Հայոց Կաթողիկոսի, զոր ետ բերել ի սուրբ և ի հրեշտակապետաւ սուրբ հարցն մեծ Ռիստից Մաքսիմացն. . . :

էջ 455.— Իսկ այլ արարողութիւն երեկոյն ժամանակ ըստ սուրբ հարցն Թեղեմացն:

Մամր յիշատակագրութիւնմ Գրիգ.— 1677

1.— էջ 86, մէջտեղը.— ՌՃԻՁ ԲՈՎԱՆԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ.

2.— էջ 172, *մէջտեղը* — *ի ՌձիՁ Բը-վին գրեցաւ:*

Բուն յիշատակարան Գրչի, անաւարտ.

էջ 468, *վարը* — *Փառք ամենասուրբ երրորդութեանն Հաւր և Որդոյ և Հոգոյն Սրբոյ, այժմ և անգրաւ յաւիտենիւ ամէն:*

Որ ետ կարողութիւն տկար անձինս, և անիմաստ գրչի, սուտանուն Մարտիրոսի, անարժան անուամբ քահանայ, որոյ՝ զանունս միայն ունիմ և ոչ զգործն. զօրինակն [այսւ չափ. յաջորդ էջը դատարի]: Նոյն պրակին մնացորդ չորս թերթերը, ըստ երևոյթին դատարկ, պատոււած հանուած:

2492

ՄԱՆՐՈՒՍՄՈՒՆԻ.— 9

Եզմկա

[ԺԳԺԴ Դար]

ՆԱՆՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ.—

Մաւալ 13×10×3.5: էջ 206: *Պրակք* ԻԽ—ԼԻ: Հանգամանք համարեա բաւարար. *Պեսսուած խոնաւութենէ և ցեցերէ*. Նորոգութիւն կրած: Թուղթ բամպակեայ: Գրիչ՝ Սողոմոն Գահանայ, որդի Հեթումի: Գրութիւն՝ խորագիրները, սկզբնատողները և զըլխատողները կարմիր, մնացեալը սև մեյանով, միասին, 23 տող: Բոլորգիր: Ողագրութիւն ճոխ: Կարմրաներկ զարդագիր և լուսանցազարդ շատ մը գլուխներու սկիզբը: Գունաւոր ոսկեխառն գլխազարդ իւր սարօք՝ մօտ մէկ տասնեակ: Որոշանազարդ էջ 1: Կաշեկազմ տախտակեայ դրոշմազարդ: Պահպանակ մագաղաթեայ սկիզբը և վերջը չորսանակն թերթ, երկաթագիր, ժանդագոյն թանաքով, յոյժ գունաթափ, մասն Գործոց Առաքելոց: Ստացող՝ Ստեփանոս կրօնաւոր, որդի Միմէոֆի:

ԲՈՎԱՆԴԱՅՈՒԹԻՒՆ.—

էջ 1.— Երգ Տէր Եթէ շրթանցմ. . . :— Երեւոյթէ ի գէշերէ...

էջ 4.— Կանովնագլխեր կարգաւ:

էջ 10.— Թագաւորք Ապաշխարութեան:

էջ 18.— Թագաւորք Մարտիրոսաց:

էջ 25.— Կարգ Գիշերութեան Ալիւնաց:

էջ 45.— Առաւտնորգեր կարգաւ:

էջ 51.— Հարցնախառն Ապաշխարութեան:

էջ 69.— Կարգ Ժամամտերոյ:

էջ 96.— Ճաշոյ Մեծնիք Պահոց:

էջ 100.— Ստաղգիք Յիմանցմ:

էջ 102.— Ճաշոյ Ալիւնի կարգաւ:

էջ 131.— Սրբապատիւքներ կարգաւ:

էջ 139.— Խոնարհեցոյ կարգաւ:

էջ 145.— Աւագ Մեծնիք Ազուհացիցմ:

էջ 149.— Խոնարհեցոյ հասարակաց:

էջ 151.— Փռնք Կիրակոսի Սր. Մարտիրոսաց:

էջ 163.— Մեծնիք Մննդեան:

էջ 176.— Ուղիցի կարգաւ միառատու:

ԱԶ.— Գզած, խաւող, ջաղն, Մամկոն, Ջաղն, Հիւանդ, Գունասն, Հոռոմ, Զուլահ, Փորակն, Զոր, Զոր:

ԱԿ.— Գուռ, Յինայն, Եկեղեցւ, Գընջակ, Վաղատէք, Մովցի, Զահրիկն:

ԲԶ.— Կատուն, Զորէքաշ, Արծիւ, Զադըն, Հովիւ, Լալկան, Անձեղն, Զոր:

ԲԿ.— Ծնորհազա, Հաւրնձին, Մեղուն, Սր. Նշանե, Կարմիր Վանե, Ուղտ, Զոր:

ԳԶ.— Ձոնտող, Տապտոպա, Գալլ(?), Ջաղն, Սալլ, Առնդ, Արջ, Մշեցիկն:

ԳԿ.— Տարածուհի, խեղեի, Մատն, Առաւտերգ, Տանուարակ, Յանեղն, Յետքաշ, Դոյնիկն, Դարբիէլ, Զոր, Զոր:

ԴԶ.— Ռոմվար, Փող, Դարբինն, Աչկերտ, Տոկատ, Այսաւր մտ, Զոր, Զոր, Զոր, Զոր:

ԴԿ.— Աղաչանք, Կաղն, Կիրակոս Երէցն, Սարկաւաղ, Զչող, Ջաղն, Փող, Թա-

գւոր, Գալ, Խաչ, Զոր, Զոր, Զոր:

Էջ 196-197ի մէջ կտրուած մէկ թերթ,
ըստ երևոյթի:

Էջ 198.— Տաղ Գալստեան Տեառն յա-
ւանկաւ յերևադէմ.— Նորահրաշ նոր եր-
կինք...:

Փ.— Այսաւր ցրծան արարածք բախ-
ճանապէս աւրհնութեամբ...:

Էջ 200.— Տաղ Յարութեան Տեառն մե-
րայ Յի. Քի.— Առաւանտին ը շաւիղին ը շող
ծագեալ...:

Էջ 203, դատարկ, ճեղքուած:

Էջ 204.— Խոնարհեցո...:

Էջ 205.— Ապրեցոյ...:

Մամր յիշատակագրութիւն Գրչի.—

1.— Էջ 44, ստորուր.— Եւ զեղեկէի զը-
ծողս յիշեա, ով պատանի կրանաւոր:

2.— Էջ 163, մէջտեղը.— Յիշեա զգրի-
չը...:

3.— Էջ 195, ստորուր.— Զգրիչս սորա
որ եհաս ի գրաւ սորա, յիշեալիք ի բարի, ով
մանկունք առաքատի. ըստ նոսին զՍտեփան-
նոս կրանաւոր որ շատ յոմեց զիրքս, նա
սրտոտեցաւ որ իրաւ էր:

Մեծ յիշատակագրութիւն Գրչի.—

Էջ 202.— Արդ աղաչեմ դամենեան,
ով մանկունք առաքատի երկնաւոր փեսա-
յին, յիշեալիք ի մաքրափայլ յաղանթս ձեր,
զՍտեփաննոս կրանաւոր, իմաստուն, հեղ և
զիւրայհաւան և հանդարտ, և վարժեալ ամ.
իմաստութեամբ հոգւոյ և մարմնոյ, և փիլի-
սոփական արուեստից վերահասու, զնու-
թեան, և քաղցր ձայնից: Ընդ նոսին յիշեա-
լիք զԴիան երէց, և զՍարգիս երէց, և զԴե-
րիզոր կրանաւոր, և յիշադէք աւրհնիք
յԱստուծոյ և յիւր ընտրեալ սրբոցն:

Զւծող սորա զՍողոմոն սուտանուն քա-
հանայ և զԾնաւդն իմ զՆեթում, և զմայրն
իմ զՍուրաթ, և զվարդապետն իմ զՅովան-
նէս քահանայ յիշեալիք:

Գրեցաւ ի մայրաքաղաք յեղնկոս, ընդ
հովանեաւ սուրբ աթոռոյն, և կաթուղիկէ-
ին, որ է մայր մեր հոգւոյ: Անմեղադէր լե-
րուք, զի խիտաւկար և անդաւր մարմնով զը-
րեցի, և ի վատ ժամանակ:

Յիշատակագրութիւն Ստեփանի.—

Էջ 196, նոյն բողոքգրով.— Ես նուաւստ
Ստեփաննոս ստացա զաստուածայիտ կտա-
կաւ, որ կոչի երգ շարականաց, ի նեղ և յան-
ճուկ աւուրցս, յորում դառնութիւն իմայն-
ական աղգին սփռեալ կայր ընդ ամենայն աշ-
խարհ:

Արդ գրեցաւ և յարմարեցաւ աստուա-
ծային բուրաստանս, որ և յինքն ամբարեալ
ունի բազում անուշահոտութեան լցեալ ծա-
ղիկս զանազան գունոց և երանկոց, դասա-
ռածայիտաւորութիւն աւաքելոց և մարդարէ-
ից, զոր և ծառիցնին մեզ սուրբ վարդապետք
եկեղեցւոյ, ըստ նմանութեան գորովայլի
մանկասէր մայրց, զերկուշ վտակս, եռա-
յիւսմամբ կարկանդակ ձայնիւ ոռոգեցին յո-
լորտս եկեղեցւոյ՝ զաւրէն երգուց լուսաւո-
րաց, յարբուցումն ողոց ծարաւելոց, և ի
լուսաւորութիւն խաւարեալ և մթացեալ ան.
ձանց մարդկան, ի վարժումն աստուածախ-
րաց անձանց. որ և զմարդիկ երկնաթռչն
առնէ, յերկրաքարէ թնդմանց, մարմնական
կենցաղոյս, վերայկանկնեցէ, առ բարձր
վիմին հաստատոյ, վերաթռչն առնելով,
տարեալ հասուցէ ի վերին քաղաքն Երուսա-
ղէմ, որ է մայր մեր ամենեցուն սուրբ եկե-
ղեցի Աստուծոյ մերձ կացուցանէ. զոր աւրի-
նակ ճարտար և անաւարադոյն թևոյն, որ ըլ-
ղեղեցիկս յինքն [Եջ 197] ազամիտ աստուա-
ծասէր և պատուական ճարտարապետի, և
նորընծայ քահանայի, կոչեցեալ անուն Սա-
ղոմոնի, զսայ առնել արժանի յիշատակի, և
ըստ համաւրէն իւր ցեղի: Ես Ստեփաննոս կը-
րանաւոր ստացա զսա յիշատակ ինձ և ամ-
ազգաւստոճի, փոխեցելոցն յաստեացս և մնա-
ցելոցն աստ:

Արդ յիշեալիք զվերատեսուչն մեր զհո-
գեւոր քահանայապետն և զուսուցիչն իմ ըզ-
տէր Աւետիս, և զփոխեցեալն առ Գա. զտէր
Գրիգոր, զհայրապատո նոցին զՍահակ երէց,
և զԽաչանուն փիլիսոփայ, նաև զսուրբիչն
իմ զԱղաթ Թաղուհի, և զԽաթումամն, և
ըստ մարմնոյ ծնաւղին իմ զՏղատիկին և ըզ-
Սիմէոնի, և զգորյն իմ Վայրց, և զհոգեւոր
քորյն իմ զԱստուայ խաթուն, և զպարոն Մե-
թարն, և զԽաթուն մայրն զՏիկնաց, և զբա-
րի շառաւիղ զԳործմելիք, զՄանուկն և զԱ-
ւաք պարոնն ոսկերիք, որ ամենդակ եղին ի

գիրս յայտ, և ետուն զարծաթ դրոցս, յիշես-
ջիբ շառաւղաւք և ծնաւղաւք. յիշեսջիբ զԱ-
լէքս, և զեղրայրն իւր զլիան, և զհայրն իւր-

եանց Աղբարիկ, զգիեսան իմ զՎարդիկ, և ըզ-
քոյրն իմ Մամատիկին, և զորդին իւր զԳա-
րիմն և զԳտաարեն:

2493

ԾԻՍԱԿԱՆ ՄԱՏԵԱՆՔ

Տեգի

ՌՂԸ = 1649

ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ.—

Մաւալ 14×9×4: էջք 342: Հանգամանք
լաւ: Թուղթ հասարակ, Թանձր: Գրիչ՝ Ներ-
սէս: Գրութիւն՝ խորագիրները, սկզբնատո-
ղները և գլխատառերը կարծիք, մնացեալը սև
մեկանով, միասին, 15 տող: Բոլորգիր մա-
քուր: Համառոտագրութիւնք յոյժ առատ:
Կարմիր կապոյտ գլխազարդ էջ 69, 91, 115,
127: Խորանագարդ 3, 187: Կաշեկազմ տախ-
տակեայ: Պահպանակ Թուղթ հնադոյն, սկեր
ջը, երկու թերթ, խոշոր բոլորգիր՝ երկաթա-
գրով խառն, մասն ճաշոցի: Ստացող՝ Պողոս
Քաշանայ:

Ա.— Տ Օ Ն Ա Ց Ո Յ Ց.— 51

էջ 1, դատարկ:

էջ 2.— Տօնացոյց և Աւետարանացոյց և
կարգաւորութիւն և երեսնագ տէրմանկան
տօնից, գար եղեալ և ասեմանեալ է Ստեակա
Հայրապետի:

էջ 3.— Աստուածայայտնութեան մըա-
գալուցին գիշերն...:

էջ 69.— Սուրբ Զատնիին գիշերն հսկաւ-
մըն է...:

էջ 91.— Պեմդալատտիւն գիշերն հըս-
կաւմն է...:

էջ 115.— Է Կիրակին Վարդապատ է. և
դէն սրբութիւն է վերայ բազմոցի յատեանն.
հետևակ շարական զչորն ասա...:

էջ 127.— Փնխման Աստուածածնին գի-
շերն հսկաւմն է...:

էջ 178.— Այսպիսի արարողութիւն տե-
սաք ի լեռն Սեպուհ, առ դալմաբարանին Սր.
Լուսաւորչին, որ կատարի է փառա Քի. Այ.
մերոյ: Ով եղբայր ուշիմ միտ դէր բանիս, գի

աջակողմեան դեհն այն է ուր աւաղանն եկե-
ղեցոյն:

էջ 179.— Գովեայք Յիմալմցն:

էջ 180.— Մեսեդիք Ծնընդեան:

էջ 183.— Մեսեդիք Ապաշխարութեան:

Բ.— Ժ Ա Մ Ա Գ Ի Բ Ք.— 52

էջ 185, դատարկ:

էջ 186.— Կարգաւորութիւն հասարա-
կաց Ազօթից Եկեղեցեաց Հայրաստանեայց, որ
կատարի է մէջ գիշերի...:

էջ 187.— Տէր եթէ զըթուես իմ բանսս
...:

էջ 210.— Կարգաւորութիւն հասարա-
կաց Ազօթից Առաւօտու ժամուն...:

էջ 254.— Կարգաւորութիւն հասարա-
կաց Ազօթից Արևազայի ժամուն...:

էջ 264.— Կարգաւորութիւն հասարա-
կաց Ազօթից Երրորդ ժամուն...:

էջ 274.— Կարգաւորութիւն հասարա-
կաց Ազօթից Վեցերորդ ժամուն...:

էջ 282.— Կարգաւորութիւն հասարա-
կաց Ազօթից Իններորդ ժամուն...:

Գ.— ԽՈՐՀՐԴԱՏԵՏՐ (Թերի).— 76

էջ 293.— Աւրեմ արկանեայ սպառ ե-
կեղեցոյ:

էջ 295.— Հաւատած է մի Աստուած
հայր ամենակալ...:

էջ 303.— Տէր Ած. օրհնեցէ զամենեւ-
եան:

էջ 303.— Կարգաւորութիւն հասարա-
կաց Ազօթից Երեկոյի ժամուն...:

էջ 327.— Կարգաւորութիւն Հասարակաց Աղօթից Խաղաղական ժամուն...:

էջ 336.— Կարգաւորութիւն Հասարակաց Աղաւթից Հանգստեան ժամուն...:

Յիշատակարան Գրչի.— 1649

էջ 341, վարը.— Գրեցաւ Աւետարանս

յայտնի և Աղօթմատոյցս ձեռամբ Ներսէս անարժանիս, Թուին Հայոց ՌԴԸ, ի վայելունք տէր Պաւղոսին: ԶՊրհուրդն չգրեցաք, վանդին ոչ պարտ է սարկաւազին ի վերայ խորհրդին նայել. այս խորհրդովս ստեղծեցաք և յետ չղաք. յետուց տետր մի գրել տուր քահանայի մի, Հոգի տէր Պողոս:

2494

ՏՕՆԱՅՈՑՑ.— 52

Ս. Յակոբ, Երուսաղէմ

ՌԻԱ = 1572

ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ.—

Մաւաւ 13×9×3: էջ 282: Հանգամանք շատ լաւ: Մազաղաթ կոկեալ, Գրիչ և Մաղ. կող՝ Սարգիս Հիզանցի: Գրութիւն՝ խորագիրները, սկզբնատողները և զլիստատները կարմիր, մնացեալը սև մելանով, միասին, 17 տող: Բոլորգիր: Համառոտագրութիւնք յոյժ առատ: Գունաւոր գլխաղարդ էջ 3, 115, 149, խորանաղարդ էջ 11, իւրեանց սարօք: Կաշեկազմ տախտակեայ դրոշմաղարդ: Դատարկ թուղթք սկիզբը և վերջը չորսական թերթ:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ.—

էջ 1, դատարկ:

էջ 2, ստորոտը.— Ազնութիւն ինձ ի Տեանէ եկեացէ, և Սբ. Հոգին յաւաքս Հասուցէ: Զգործս ձեռաց մերոց ուղիղ արա ի մեզ Տէր, զգործս ձեռաց մերոց աջողակ մեղ: էջ 3.— Քաղցոց ամսոյ Հայոց ի Ա...:

էջ 10.— Տաւնացոյց և Աւետարանացոյց, և կարգաւորութիւն և երաւանգք տէրաւական տաւնից, զոր եղեալ է և տաւնան. եւ Սրբայն Ստեանայ Հայրապետին, զոր առեալ ի մտմէ Յովնիմէ մեր հաւանցին ի մեզ:

էջ 11.— Աստուածայայտնութեան ձրադարձութիւն առաջի աւուրն...:

էջ 51.— Բուն Բարեկենդանի գիշերն Կիրակի լոյսն, զձայնն Կոթիչ ի վերջի ձայնն...:

էջ 62.— Մազաղաղարդի արձանեանց

գիշերն Հակումն է...:

էջ 115.— Սուրբ Զատիկի գիշերն հսկումն է, որ է Յարութիւն:

էջ 149.— Պետականութիւն գիշերն երաւումն է...:

էջ 202.— Փոխման Աստուածածնին գիշերն հսկումն է...:

էջ 218.— Խաչվերացին գիշերն հսկումն է...:

էջ 257.— Խրատք Յարութեան Հարցմաբուն:

էջ 260.— Խրատք Իւղաբերից Աւետարանաց:

էջ 262.— Աւետարանք Բժշկութեան:

էջ 262-263ի միջև ըստ Կրկնային կրպակի երկու թերթ:

էջ 263.— Երեկոյն Աղօթից ժամանադաց Խրատք:

էջ 267.— Իսկ այլ արարողութիւն Երեկոյն ժամանակ ըստ Խրատք Թեղեմեացին:

էջ 274.— Խրատք ժամանակաց ըստ արեւելեան տաւնեացին, սկիւածոց և տաւքեան աղօթիցն, զոր խնդրեալ Խրատք վարդապետն Յակոբ Ղրիմեցին, ի մեծ բարամայն Գրիգորի Խաչեցոյ, և մա կատարեաց այսպէս...:

էջ 277.— Մեծիկ Մննդն:

էջ 280.— Մեծիկ Ապաշխարութեան:

Մանր յիշատակագրութիւնք Գրչի.—

1.— էջ 115, վերջ.— Աստուծոյ սիրոյն

Համար ասա Աժ. ողորմի մեղաւոր Սարգիս զծողին:

2.— Էջ 123, ստորոտը, մանրատառ.— Աստուծոյ սիրուն Համար ասա Աժ. ողորմի մեղաւոր Սարգսին, ամէն:

3.— Էջ 261, ստորոտը.— Եւ մեղաւոր Սարգիս զծողին Աժ. ողորմի ասացէք, վասն սիրոյն Աստուծոյ:

Բուն յիշատակարան Գրչի.— 1572

Էջ 281.— Փառք ամենասուրբ Երրորդութեանն և մի աստուածութեանն, ամէն:

Որ ետ կարողութիւն իմոյ անարժանիս,

և կրկնակի տկարութեանս, Հասանել ի յաւարտ այսմ գրիս, սրբոց տաւնի յայտնիչ իրի, և ցուցարան ժամատեղի, սրբոյ տառի Տաւնացուցի: Որ շնորհէ՛ւ Տեառն սկսայ, և ողորմութեամբ նորին կատարեցի:

Եւ արդ զբեցաւ սա ի սուրբ և յաստուածակոխ քաղաք յԵրուսաղէմ, ընդ Հովանեաւ Սբ. Յակոբայ Առաքելոյն, ձեռամբ մեղաւոր Սարգիս Հիզանցոյն, յառաջնորդութիւն Սբ. Աթոռոյս տէր Աստուածատուր և տէր Անդրէաս արքեպիսկոպոսացս, և շնորհակցից Դաւթին, Թվ. ՌիԱ գրեցաւ:

Էջ 282, դատարկ:

2495

ԾԻՍԱԿԱՆ ՄԱՏԵԱՆՔ

ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ.—

Մաւալ 12×8.5×2.5: Էջ 372: Հանգստանք ցաւալի. որդնակեր չարաչար: Թուղթ կոկեալ: Գրութիւն՝ խորագիրները, սկզբնատողները և զլիատառները կարմիր, մնացեալը սև մելանով, միասիւն, 18 տող, կարմիր գծերու միջև: Բոլորգիր վարժ: Համառօտագրութիւնք յոյժ առատ: Կարմրաներկ զարդագիր և լուսանցազարդ շատ մը կտորներու սկիզբը, զլիազարդ էջ 7: Գունաւոր խորանազարդ իւր սարօք, էջ 165: Նկար՝ վարդապետ կանգնած կամարի տակ, ոչ անաղարտ, էջ 4: Կաշեկազմ տախտակեայ. Գ. պրակը քակուած:

Ա.— ՄԱՆՐՈՒՍՄՈՒՆՔ.— 10

Էջ 1, զանազան մանրութիւն:

Էջ 2-3, դատարկ. էջ 5-6, դատարկ, անմաքուր:

Էջ 7.— Յիշեցուցի ի գիշերի...:

Էջ 12.— Երգ Տեառն Ներսէսի ասացեալ.— Առաւօտ լուսոյ...:

Էջ 16.— Կանոնագլուխք կարգաւ:

Էջ 20.— Արարեալ Ներսէսի կարգդիկութիւն. վառ գիշերի պաշտման.— Աշխարհ ամենայն...:

Էջ 24-25.— Մաղթանք առ Սբ. Աստուածածինն է.— Աստուածածին մայր Քրիստոսի...:

Էջ 29.— Սրբապաշտութիւն կարգաւ:

Էջ 35.— Քս. ի մէջ մեր յայտնեցաւ...:

Էջ 39.— Երգ Բաշլուման Սբ. Խորհրդոյ.— Քս. պատարագեալ բաշխի...:

Էջ 43.— Ալիւմ գիշերութեանն:

Էջ 53.— Ճաշու Մեծնիքի Յարութեան:

Էջ 60.— Մաղթանք գիշեր պաշտմանն առ.— Աջ, Գջ.— Յիշեցէ՛ր բարեգութ և մարդասէրն Աստուած Համօրէն Հաւատացեալ ննջեցելոցն...:

Էջ 61.— ԱԿ, ԳԿ.— Պայծառացեալն Քս. Աժ. որ պայծառացաւ ի Թաբօր լերինն...:

Էջ 62.— ԲԶ, ԴԶ.— Լուսաւորիչն տիեզերաց Տէր մեր Յս. Քս. ...:

Էջ 63.— ԲԿ, ԴԿ.— Յոյն կենաց, քաւիչ մեղաց, ընդունօղն պատարագաց, Տէր մեր Յս. Քս. ...:

Էջ 64.— Իւպարիքի Աւտարանին է:

Էջ 71.— Կանոն Աղ Աւրանիւոյ:

Էջ 72-73ի միջև Թերթեր ինկած:

Էջ 73.— Թաղաւորք Ապաշխարութեան:

Էջ 89.— Թագաւորք Մարտիրոսաց:

էջ 104.— Երգ կիրակւմտի.— *Լոյս զը-
ւարթ...*

էջ 106.— Գամմի գումեր, Բում Բարե-
կեմդամիմ ասէ.— *Երգս յաւերթական. . .*—
Երեւում...:

էջ 111.— *Պորգ անքնին, անճառ ան
հասին...*— Խաչատուր...:

էջ 114.— *Բարձրեալ անքնին. . .*—
Բաճ Բաք զից:

էջ 117.— *Պորճըդազդեաց զոմարդե-
ղութեանդ...*— Խաչատուր չ:

էջ 120.— *Մեղեդիկ անոյշ ասողին.—
Պարադրի անպարազրի Բան...*

էջ 137.— *Տաղ Փոխման Աստուածած-
նին*— Գոհար վարդն ինքնազոյն...:

էջ 153.— *Հոմ Բու [Հոռոմ Բառիւ].—
Թուրա Նիզաթէ Թուրա Նիզաթէ, Թէ զաթէ
սըմ ըն տիլ կուլիայ պանիաւ ալոս ալոս էօս,
էլ կունացի էլ կունացի էլ կունացի էօս:*

էջ 163, տարբեր թանաքով, շեղադիր
անհարթ.— *Նախ գիտելի զի Սր. Աստուա-
ծածնին տօնք են ալօքիւք...*

էջ 164, դատարկ:

Բ.— ՏՕՆԱՅՈՅՑ— 53

էջ 165.— *Աստուածալայտնութեան ճր-
բազալուցի գիշերն...*

էջ 240.— *Սր. Զատկին զիշերն հսկումն
է...*

էջ 307.— *Պալկերացի գիշերն հսկումն
է...*

էջ 335.— Խրատք Իզաքերից Աւետա-
րաններում և Հանգստեան և Բժշկութեան:

էջ 340.— *Ժամամտերն կարդաւ:*

էջ 359-360.— *Պատճէն բանալի դրով
տումարի.— Բանալի գիր ալօպէս արա...*

էջ 364.— *[Աստուած]ածին Սր. Կոյս,
լուսեղէն տաճար...*

էջ 366, դատարկ: Նոյնպէս էլ 368-370:

էջ 367, մի քանի մանրութիւն: Նոյնպէս էլ
371:

էջ 372, դատարկ մեծագոյն մասամբ:

Մամբ յիշատակագրութիւն Գրիի.—

էջ 363.— *Զգեող սորա յիշեալ, ով եղ-
բայր, է Տէր, ամէն:*

2496

ՏՕՆԱՅՈՅՑ— 54

Ս. Յակոբ, Երուսաղէմ

ԹԶԳ = 1634

ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ.—

Մաւալ 10.5x8x3, էջ 384: Հանգա-
մանք լաւ: Թուղթ հասարակ, բաւական տո-
կուն: Գրիւ՝ Պալատուր: Գործիւն՝ խորա-
գիրները, սկզբնատողները և զլիսատառերը
նարնձագոյն, մնացեալը սև մեկանով, միա-
սիւն, 15 տող: Բոլորգիր: Համառօտագրու-
թիւնք յոթ առատ: Կաշեկազմ տախտակեայ
դրոշմազարդ: Պահպանակ մազադաթեայ ըս-
կեզրը և վերջը մէկմէկ թերթ եթովպերէն:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ.—

էջ 1.— *Գաղտն ամոց Հայոց է Ա. . .*

էջ 11.— *Տաւանցոյց և Աւետարանացոյց
...:*

էջ 65.— Բում Բարեկեմդամի գիշերն
կիրակի լոյսն, զճայնն փոխէ է վերջի ճայնն
...:

էջ 148.— Սուրբ գառնի գիշերն հսկու-
մն է, որ է Յարութիւն:

էջ 189.— Պենդապտետի գիշերն հսկու-
մն է...:

էջ 275.— Խաչկերացի գիշերն հսկումն
է...:

էջ 329.— Խրատք Յարութեան Հարցնե-
րում:

էջ 339.— Ժամամտերն հաւարակաց:

էջ 373.— Մեռնդի Մըրմընեան:

էջ 376.— Մեռնդի Ապաշխարութեան:

Մամր յիշատակագրութիւնք Գրչի.—

1.— Էջ 148, մէջտեղը.— Աստուծոյ սիրոյն համար ասա Ած. ողորմի մեղաւոր Խա. յատուրին գծողին:

2.— Էջ 159, մէջտեղը, նոսրագիր.— Աստուծոյ սիրոյն համար, ասա Ած. ողորմի մեղաւոր Խա. յատուրին ամէն:

Բռն յիշատակարան Գրչի.— 1634

Էջ 377, վարը.— Փառք ամենատուրը Եր. որդուրթեանն և մի Աստուածութեանն ամէն:

Որ ետ կարողութիւն անարժանիս և

կրկնակի տկարութեանս ի հասանել ի յաւարտ ալմ գրիս, սրբոց տանի յայտի ի. բի, և ցուցարան ժամատեղի, սրբոյ տառիս Տաւնցուցի, որ շնորհիւ Տեառն սկսայ, և ողորմութեամբ նորին կատարեցի:

Եւ արդ զբեցաւ սա ի սուրբ և յաստուածակոխ քաղաքս յերուսաղէմ, ընդ հս. վանեաւ Սուրբ Յակոբայ Առաքելոյն, ձեռամբ մեղաւոր Խա. յատուրիս. յառաջնորդութիւն Սուրբ Աթոռոյս տէր Գրչուր արհեստակարարին. թվին, ՌՁԳ. գրեցաւ:

Էջ 379-384, դատարկ:

2497

Տ Օ Ն Ա Ց Ո Ց Թ.— 55

Բերիա

ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ.—

Մասաւ 11x7.5x3: Թերթք 276: Հանգամանք շատ լաւ: Թուղթ հասարակ: Գրիչ՝ Աստուածատուր Բահանայ: Գրութիւն՝ ըս. կղբնատողերը և զխատաւերը կարծիր, մընացեալը սև մելանով, միասին, 17 տող: Նոսրագիր կանոնաւոր: Համառոտագրութիւնք յոյժ առատ: Գունաւոր զարդագիր և լուսանցազարդ նշանաւոր տօներու սկիզբը. զխազարդ թղ. 85ա, խորանցազարդ թղ. 8ա, իւրեանց սարօք: Կաշեկազմ տախտակեայ, դրոշմազարդում ինքնատիւ. առջևի կողքին՝ վեցթեւեան աստղ. վերջին կողքին՝ քառաթեւեան: Պահպանակ մազադաթեայ սկիզբը և վերջը մէկմէկ թերթ, բոլորգիր վարժ. ահաւաթիկ քանի մը տող. ճեւ ի միում աւուր կը չեցին զՊապիստիոս զհայրն իւր ի վանս. վառն ուխտի տանի վանացն: Եւ երթեալ անդ արար աւուրս երիւ. ուրախանայով ընդ կըրանաւորան: Իսկ Եփրոսինէ զաղտ դերձեաց զգլուխն իւր և զգեցաւ հանդերձ առն: Կնիք սևադրոշմ փակագիր, ճիւ: Բի. Մու. Յակոբ Վարդապետ Պալթթիւ: Թղ. 268ա, աշակողմեան լուսանցքին վերի կողմը: Ստացող՝ Յակոբ Վրդ. Պալթթիւ:

ԲՈՎԱՆԴԱՅՈՒԹԻՒՆ.—

Թղ. 1-5ա, դատարկ:

Թղ. 5բ, ծիրանեզոյն թանաքով, նոսր շեղագիր անհարթ.— Յիշատակ է գիրքս ի դուռն Սրբոյն Յակոբայ որ Երուսաղէմ. ով ոք հանցէ այս՝ գողութեամբ, առցէ պատիժն Կայենի ամէն:

Թղ. 6ա.—

Արդ պատուիրեմ կարգայ և տես, գրեց իրաւտեմ թէ միտ դնես, և զպատուիրեմ մօրա առնես, արդիս մըտաւ գլխատուած սիրես:

ՁՏանացոյցըս լաւ պահես, և գտնեալս տաւս տեսմանս, գտնատեղըն ժիւր պահես, գործն սրբոց տօնի պատուես:

Ըզմեատապեմ յիշատակես, սաղմոսելով միշտ յաղաւթես, շարակամաւ աւրեմաբանես, ըզվարք մոցս դաւ միշտ պատմես:

Գամձեր տաղեր ամայշ տես, և գծազովուրդն շուրախ տանես.

ալիւիւ գործ մեծարես,
քաղաւորի գաւառացիներն:

Եւ խոնկ ամուշ մատուցանես,
ի տուրք տաճարն մըտանես,
բաւ լուցանես և մամ վառես,
եկեղեցոյ տակ ածես:

Մալութեմէ ի գառ կացցես,
գիւնոյ և քնոյ չտա գիւց,
հեզ և խոնարի գամարդ պահես,
ընկերասէր եղիր և հեզ:

Քան գիւց մեծըն մեծարես,
քան գիւց մեծն ամուսնի չաւանես,
քան գիւց փոքրն խրատես,
հայր և եղբայր և տէր տես:

Եթէ գիրատու իմ դու լսես,
յաչա ըռամկաց տուրք երևիս,
գիւրկիւքդ քո յաւելցնես,
գիրտմամբ Տնարն կատարես:

Այս բաւական է թէ լսես,
և Աստուծոյ միշտ ծառայես,
և ամխափամ միշտ կատարես,
գտուրք Աստուծոյ արախ տանես:

Յորժամ գլխեցադըն վնարես,
նորին փառքըն հասանես,
գարբայութիւնըն ծառանցես,
գլխատած մաքաւ փառաւորես:

Որպէս և է ստոյգ վկայած,
յաստաւածքամ վարդապետաց,
թէ տաւմասէրն չէ գրկած,
ի պըսակաց մարտիրոսաց:

Այլ է հազարդ մոցիմ փառաց,
առանց գամիք և տանջամաց.
արքայութեան ամանց կեանց,
արժան առնէ ըզքից Աստուած:

Արդ պաղատիմ լալագիմ ես,
զգառածեալս գրծազ յիշես,
և դու ի Տէր յիշեալ լիցիս,
յորժամ տեսցես փառաւ յերկրիս:—

Հմտ. նոյնը ստորև, սակաւ տուներով և
փոքր տարբերութիւններով:

Քղ. 7բ.— Տաւադոյց և Աւետարանա-
ցոյց...:

Քղ. 8ա.— Աստուածայայտութեան
հրապարակութեան աւուր գիշերն...:

Քղ. 85ա.— Սրբոյ Զատիկին գիշերն հըս-
կումն է...:

Քղ. 132բ.— Պնտապոստի գիշերն հըս-
կումն է...:

Քղ. 187բ.— Սր. հաշվերացի գիշերն
հսկումն է...:

Քղ. 235բ.— Մեսեդիք Մնրնդեան:

Քղ. 237բ.— Ժամատեր կարգաւ ամ.
սրբոցն Այ. այս է:

Քղ. 258ա.— Խրատք Քահանայի Թաչ-
մանն:

Քղ. 266ա.— Ոտմաւոր Մատնիս:

Արդ պատուիրեմ կարգաւ և տես,
և խրատեմ թէ միտ դնես,
սրբոյ մըտք զԱստուած սիրես,
և զպատուիրեմ նորա առնես...:

Ըզնահատակն յիշատակես,
և սաղմոսիւք միշտ աղաթես,
չարականաւ աւրհնարանես,
և զպատուիրեմ նոցա պատմես:

Եւ խունկ անոյշ մատուցանես,
և ի տաճար նոցա մտցես,
ջահ լուցանես և մոմ վառես,
եկեղեցոյ տակ ածես:

Այս բաւական է թէ լսես,
և Աստուծոյ միշտ ծառայես,
և անխափան միշտ կատարես,
զսուրբն Աստուծոյ ուրախ առնես:

Յորժամ գլխեցադըն վընարես,
նոցին փառացըն հասանես,
զարբայութիւնըն ծառանցես,
զԱստուած նոքաւք փառաւորես:

Յիշատակարան Գրչի.— 1672

Քղ. 267ա.— Յիշատակարան.— Փառք
ամենասուրբ Նորդուրութեանն Հօր և Որդւոյ
և Հոգւոյն Սրբոյ այժմ և միշտ և յաւիտեա-
նըս յաւիտենեց ամէն:

Որ հաւուր կարողութիւն տկար անմիշտ

իմոյ, հանել յաւարտ զսուրբ մատենիկս, որ կոչի Տօնացոյց, լաւ և ընտիր օրինակէ և հաւաքեալ ի մի:

Արդ կատարեալ գրեցաւ սա, ի թուականիս Հայոց ՌՃ ի ԻԱ, Հոկտեմբերի ԻԱ, ի մայրաքաղաքն Իերիւս, որ կոչի Հալապ, ընդ Հովանեաւ սուրբ տաճարացս՝ Սր. Աստուածածնին, և Սր. Քառասնիցն, և այլ որոցոյ, որ աստ կան մեզ ի պահպանութիւն և ամբարտանդիցն. ձեռամբ մեղաւոր և անպիտան Աստուածատուր անուամբ ևեթ քահանայի,

որ զանուն ունիմ և զգործս ոչ ի հայրապետութեան Կիլիկեցոց տեառն տէր Խաչատուր կաթողիկոսին, և առաջնորդութեան մայրաքաղաքիս Ազարիայ Վարդապետին: Որ նշանկացող եղև սմա տէր Յակոբ բանասէրն, որ և բազում փափաքանաւք ետ գրել զՏաւնացոյցս հալալ ընչից իւրոց յիշատակ անմին իւրոյ, զոր Տէր Ած. բարով վայելել տացէ նմա, մինչև ի խորին ծերութիւն հասուցանէ, որ է արհնեալ յաւիտեանս ամէն:

Թղ. 268ր-276, գատարկ:

2498

Տ Օ Ն Ա Ց Ո Ց Ց.— 56

ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ.—

Ծաւալ 11.5×7.5×3: Էջ 314: Հանգաւանք բաւարար. թէև սկիզբը թերի է, թերթ մը ինկած ըլլալով, և լուսանցքները փաստած են որդերէ: Թուղթ գորշորակ: Գրութիւն՝ խորագիրները, սկզբնատողները և զըլխատառերը կարմիր, մնացեալը սև մելանով, միասին 18 տող, մասամբ կարմիր գիծերով: Բոլորգիր, ոչ միօրինակ: Համառօտագրութիւնք յոյժ առատ: Կաշեկաղմ տախտակեայ դրոշմադարդ: Պահպանակ մագաղաթեայ, սկիզբը և վերջը մէկմէկ թերթ, անկիւնաւոր երկաթագիր՝ մասն Սաղմոսի:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ.—

Էջ 1.—...Եւ յորժամ զԵւ Հովիւքն կարդան, եպիսկոպոսն և քահանայքն, և ամենայն ուխտ եկեղեցւոյն իջնեն յատեանն... Էջ 87.— Խրատք դմբացի, գկնի Հայր

գթածին յա[տ]եանն ելանեն...

Էջ 73.— Մեծի Աւագ Ծառքօմ խրատք, զոր հաստատեալ կայր ի նախնեաց սրբոց, և յետոյ շփոթմամբ այլ և այլ կատարէին ըզկարգն. զոր մեծ վարդապետն Սրապիոյն Եղեմացին, որ և Գրիգոր Կաթողիկոսն կոչիւր, գտեալ վերստին հաստատեաց...

Էջ 120.— Սուրբ ցուցակ պատեփիմ.— Սր. Զատկի գիշերն հակումն է, որ է Յարութիւն...:

Էջ 198.— Եւթմերարդ Կիրակիմ Վարդապետ Է...:

Էջ 242.— Խաչվերացի գիշերն եսկումն Է...:

Էջ 299.— Ալեյուք առաւատեամ, կարգաւ աստ:

Էջ 307.— Խրատք փոքր ժամատեղաց դաս անելոյ:

Էջ 314, գատարկ, ծակծկուած:

2499

Տ Օ Ն Ա Ց Ո Ց Ց.— 57

Կ. Պալիս

ՌՆՁ = 1627

ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ.—

Ծաւալ 10.5×7.5×3.5: Էջ 372: Հան

գամանք բաւարար. խոնաւութենէ աղդուած. կան անմաքուր էջեր: Թուղթ հասարակ, բա

էջ 392-393ի մէջ Թերթ ինկած:

էջ 396.— Համաբեա դատարկ:

էջ 397.— Քաղոց ամսոց Հայոց ԻԱ. .:

Մամբ յիշատակագրութիւնի Գրչի.—

1656

1.— էջ 52, ստորոտը.— Եւ զմեղուցեալ ծրագրողս յիշեալ:

2.— էջ 85, ստորոտը.— Զդատապարտ աշխատող սորայ՝ Սրապիտն Դպիր, ծնողօքն իմովք և ընտանեօք, և ճոցին ծնընդօք, յիշեալիք ի բարին Քրիստոս:

3.— էջ 152, մէջտեղը.— Փրկութիւն, Թողութիւն և ողորմութիւն ի Քրիստոսէ խնդրեցէք Սրապիտն Դպիրս, և իմօցն, որք աւգաիք յերկանցս մեր, զոր և ձեզ տացէ Տէր:

4.— էջ 240, վարը.— Աղանմ յիշել ի Տէր զծրագրող սորա՝ Սրապիտն սարկաւա գլս, որ և բազում աշխատանաւք որ ձարդեցի զսայ. ի մայրաքաղաքն Կեսարիա, ի դիւղն Եւքառայ, Թվին Ռձն ամին. ամէն:

5.— էջ 263, վարը.— Զմեղապարտ աշխատող սորա Սրապիտն սարկաւաղս աղանմ յիշել ի բարին Քրիստոս, մերայովքն և բնաւիւքն, որ և ինքն յիշեցէ զձեզ ամէն:

6.— էջ 393, վարը.— Յիշատակ է ի դուռն Սր. Ստեփաննոսի Ած. ողորմի:

Փառք քեզ յաղազս յամենայնի,
զի հասուցեր վերջն գրի,
զի դանդաղկոտ գթոտէի,
և վճարել ոչ կարէի:

7.— էջ 407, վերը.—

Զեռքս զնայ դառնայ ի հող,
գիրս մնայ յիշատակող,
Սրապիտն սորա գրող,
ոտից ձերոց կոխան ի հող:

Մեծ յիշատակարան Գրչի.— 1656

էջ 394.— Փառք ամենասուրբ Երրորդուրթնանն Հօր և Որդւոյ և Հոգւոյն Սրբոյ, այժմ:

Արդ շնորհիւ Տեառն Աստուծոյ զբեցաւ Տօնացոյցս և քաղաածոյս ըստ իւրաքանչիւր աւուրց ի միասին, ի Թվականութեանս Հայոց Ռձն ամի, և կատարեցաւ ի ունւարի ամ.

սոյ Դ, աւրն զԸ. ի հայրապետութեան

, ի մայրաքաղաքս Կեսարիայ, ի դիւղն Եւքառայ, ի դուռն Սր. Կարապետայ. և ամ. սրբութեանցն, ձեռամբն ոգնամեղ անձին Սր. րապիտն ոմն անաթանի, պիտակ անուամբն սարկաւազիս:

Արդ աղանմ զամենեանեւ, որ տիրա. նայք ամա, կամ օրինակէք, և կամ հանդի. պիք, յիշեցէք ի սուրբ յաղօթս ձեր ըմբեր ա. նարժանութիւնս, և զհոգևոր և զմարմնաւոր զծնաւդսն և զուսուցիչքն մեր, և որ յիշէ ըստ աղանմաց մերոց, յինքն յիշեալ լիցի ի Քր. րիստոսէ Աստուծոյ մերոյ, ամէն:

Յետնագայն յիշատակագրութիւնի.—

Ա.— Նուիրադի.— 1670

1.— էջ 152, ստորոտը, նոտարգիր.— Յիշատակ է Տօնացոյցս ի դուռն Սր. Ստեփաննոսի, Թվին ՌձԺԹ:

2.— էջ 408.— Ած. ողորմի Մարտիրոս իրիցու և իւր ծնողաց հոգուն, որ ետ Տօնացոյցս յիշատակ ի դուռն Սր. Ստեփաննոսի: Զուրի ոք իխանութիւն հանել զսա ի դրանէ Սր. Եկեղեցոյս, և եթէ յանդգնի և հանէ՝ մասն ընդ Յուդայի և ընդ Կայենին առցէ, և խնամով պահօղքն աւարչին Աստուծոյ ամէն, ի Թվին Ռձ և ԺԹ:

Բ.— Պօղոսի.— 1694

էջ 407, նոտարգիր տարբեր.— Թվին ՌձԺԹ, դեկտեմբերի ԺԶն, որ Ժէ լուսացաւ երկուշաբթի, լուսնին Ժն, որ լուսացաւ Բչի Ած. փրկէ ի փորձանաց Պօղոսաւ:

Գ.— Պօղոս Սարկաւադի.— 1728

էջ 409, նոտար շեղագիր.— Յիշատակ է կրկին ևս Տօնացոյցս զսայ ի դուռն Սրբոյն Դանիէլի Մարգարէին. որ սա կողպատեալ էին ի դրանէ Սրբոյն Ստեփաննոսի, և ես Ա. մանօղյո մՀ. Պօղոս սարկաւաղս Թօթափեցի ընջիւք իմովք և ետու յիշատակ: Ով ոք հանէ զսա ի դրանէ տաճարիս՝ մասն Յութայի առցէ, և բաժինն պատուհանն Կայենի ընկալցի, ամէն:

Գրեցաւ գիրս ՌձՀէ Թվին. նոյեմբերի Ժն օրն:

2501

ՏՕՆԱՅՈՅՑ.— 59

Ձըկըաշէն, Բաքերթ

ՌՃ = 1651

ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ.—

Ծաւալ 10.5×7.5×4: էջք 4+84: Հան-
գամանք լաւ: Թուղթ բաւական տոկոսն: Գը-
րէջ՝ Պետրոս Դպիր: Գրութիւն՝ խորագիրնե-
բԸ, սկզբնատողերը և զխատառերը կարմիր,
մնացեալը սև մեկնով, միասին, 19 տող:
Մանր բոլորգիր վարժ: Համառօտագրու-
թիւնք յոյժ առատ: Կաշեկազմ տախտակեայ
դրոշմադարձ: Պահպանակ մագաղաթեայ ը-
կիզբը և յիւրջը երկուական թերթ, մասն եր-
կաթադիր Աւետարանի, շատ լայն լուսանց-
քով:

ԲՈՎԱՆԴԱՅՈՒԹԻՒՆ.—

էջ 1-4, դատարկ:

էջ Ա.— Աւտուած՝այայտմութեամ ձը-
րագլուցի գիշերմ...:

էջ Խ.— Բաւ Բարեկենդամի գիշերմ ըզ-
մայն փոխէ...:

էջ ԿԹ.— Ծաղկայադարձի արմատեանց
գիշերմ հսկում է...:

էջ ՃԼԳ.— Ար. Զատիկիմ գիշերմ դմի
տրաւթիւմ ի վերայ բազմացի...:

էջ ՄԽԲ.— Փոխմամ Աւտուածածնի գի-
շերմ հսկում է...:

էջ ՄՂԸ.— Որ ի Հօբէ առաքեցար Փըր-
կէ...:

էջ ՅԻԱ.— Մեռեղի մընդեղմամ:

էջ ՅԻԵ.— Առաւառու երգ շարաքա-
պանց:

էջ ՅԻԸ.— Յիշեցուք ի գիշերի...:

էջ ՅԼԵ.— Առաւօտ լուսոյ...:

էջ ՅԽԳ.— Աշխարհ ամենայն...:

էջ ՅԽԵ.— Հայր անըկիզբն և գրթածա-
կան...:

Անճառդ Աստուած և անճնին և անսահման,
Հօր Ծո(ծ)ցածին որդի և Բան, խընայեալ ի
գինս քո առբար արեան...:

Անմահից արքայ և տէր Թագաւոր, դու ան-
վախճան միջնորդութեամբ սուրբ Հրեշտա-

կաց, Թող զպարտիս մերոյ բնութեան.
Տէր...:

Երկնաւոր փեսայ անմահ լուս գերարփի անս-
տուերական, մաղթանօք Կարապետին,
ձեռնադրողին քեզ ի Յորդանան. Տէր ո-
ղորմ...:

Պատճառ և սկիզբն մեր փրկութեան, ամէն-
աւրհնեալ կուս անապական, որ ծնար
մարմնով գէական բան, լեր մեզ կցորդ, որ
գորչեցուք ի մի բերան. Տէր ող...:

Էիջ ընտրեալ անօթս, որ են կապից և լուծ-
ման իշխանք, բարեխօսութեամբ՝ որոց
խոտապար նստիլ յաթոռ դատողական Տ...:
Տէր տընտեսին գերկինս բացեր, Ստեփաննո-
սի պսակ շնորհաց, անուան նորին սուրբ
հայցմամբ. արժանացո զմեզ ողորմու-
թեան. Տէր...:

Ծուցեր մեզ դուռն դիտութեան. ի խաւարէ
անգիտութեան. զՍուրբն Գրիգոր Պարթե-
ական, զլուսաւորիչն հայկազան. Տէր. —
Հ ա յ ա ի ե ո յ ե ա ի թ ա յ ի:— Հմտ. Թ.
1742, 2. Հատոր, էջ 59: Ներկայ ձեռագրին
մէջ տուններու դասաւորումը փոփոխութեան
ենթարկուած է:

Յիշատակարան Գրչի.— 1651

էջ ԵՄԴ.— Փառք ամենասուրբ Երբոր.
դութեան Հօր և Որդոյ և Հոգոյն Սբբոյ, որ
ես կարողութիւն ձեզոսանէր և տկար ոգոյ
ողալուս փոժոն և անարհեստ գրչի, սուտա-
նուն և անարժան Պետրոս Դպիրս.

Ես անպիտանս յամենայնի,
մեղօք լըցեալ ւողորմելի,
ունիթ տեղիք բանբասելի,
որ զՏօնացուցս յուշ գրեցի.
Ես էլ գիտեմ որ սուտ էի,
շատաջընիք յամէն տեղի:
Որք հանգիպիք յայո՞մ Տօնացուցիս,
ինձ առացէք Աստուած ողորմի,
և դուք արժան լինիք տեսոյն Գրիստոսի:

Արդ աղաչեմ զամենեանդ, որք հանդիպիք ամա՝ յիշեցէք ի Քս. և ի սուրբ յաղթքս ձեր, և ինձ մեղաւոր գրչիս, Պետրոս Դր. պիլիս, որ անուամբս միայն եմ և ոչ զործովս:

Արդ զրեցաւ Տօնացոյցս ի թկանկանի Հայոց Ռժժմի, ի զաւառս որ կոչի Բարերթ, ի մահալան Զըկրաչէն, ընդ Հովանեաւ Սբ.

Աստուածածնին:

Արդ, ով եղբայրք, խոշորութեան և սը չալանացն անմեղադիր լերուք, զի կար մեր այս էր: Եւ որք հանդիպիք ամայ, տեսանելով կամ օրինակելով, յիշեցէք ի Քս., և զամ. արեան մերձաւորոն իւր, և Ած. զըձեղ յիշէ ի միւսանդամ զալըստեան իւր ամէն:

Էջ 6ԾԶ-ԵԿ, դատարկ:

2502

Տ Օ Ն Ա Ց Ո Ց Ե.— 60

ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ.—

Ծաւալ 11×8×3: Էջ 286: Հանգամանք ցաւալի. չարաչար փնտռուած որդերէ և խոնաւութենէ: Թուղթ հասարակ: Գրութիւն՝ խորագիրները, սկզբնատողերը և գլխատառերը կարծիր, մնացեալը սև մելանով, միասիւն, 13 սող, կարմիր գիծերու մէջ և Նոտրադիր շեղակերպ: Համառօտագրութիւնք յոյժ առատ: Կաշեկազմ տախտակեայ հնամաշ: Պահպանակ մագաղաթեայ, սկիզբը մէկ թերթ՝ վերջը երկու, երկաթադիր, մասն Աւետարանի:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ.—

Էջ 1.— Հաշիւներ արաբական թուանը. չաններով:

Էջ 2.— Տաւաղոյց և Աւետարանացոյց ...:

Էջ 3.— Աստուածայայտութեամբ առաջին յաւարմ...:

Էջ 16-17ի մէջ և ինկած մէկ թերթ:

Էջ 28.— Տաւմբ ըստ արեւելիցմ, որ լինի

այս միջոցս համապագ կաւիմայ և կու ճաւադի:

Էջ 105.— Սրբոյ Զատիկի գիշերն հսկոււմն է...:

Էջ 200.— Փոխմն Աստուածածնի գիշերն հսկումն է...:

Էջ 271.— Խորաւ Իւպարիցի Աւետարանքում քէ սրպէս պիտի կարդամ:

Էջ 273.— Մեծնդիք Ծննդեան:

Էջ 285-286, համարեա դատարկ:

Մամբ յիշատակագրութիւն Գրչի.—

Էջ 271, մէջտեղը.— Եւ դանարժան գրի. չըս յիշեայ ի Տէր:

Յիշատակարան Կազմողի.— 1646

Էջ 284, բոլորգիր.— Կազմեցաւ Տաւաղ. ցոյցս և Աւետարանացոյցս ի Կարմիր Վանք, ընդ Հովանեաւ Սբ. Կարապետին և Սբ. Նշանին, ձեռամբ Ներսէս արեղին, ի թփկ. Հայոց Ռժժ, ի վայելումն անձին իւրոյ տէր Բարսեղին, որ կապել տուեց զայս Տաւաղոցոյս ամէն:

2503

Տ Օ Ն Ա Ց Ո Ց Ե.— 61

Տեղի?

ՌժԼԲ = 1683

ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ.—

Ծաւալ 10×7×3.5: Էջ 332: Հանգա-

մանք շատ լաւ: Մագաղաթ կոկեալ, Գրչի՝ Սարգիս Դպիր, Գրութիւն՝ խորագիրները,

սկզբնատողերը և գլխատառերը կարմիր, մը-
նացեալը սև մելանով, միասին, 16 տող:
Նոտարագիր վարժ: Համառոտագրութիւնը
յոյժ առատ: Գոնաւոր ոսկեխառն զարդա-
գիր և լուսանցազարդ՝ նշանաւոր տօներու
սկիզբը: Խորանգարդ իւր սարօք, էջ 5, 121,
163, 205, 227, 253: Լուսանցանկարք, Դաւիթ
Մարգարէ, Ս. Ստեփանոս էջ 309, Պետրոս և
Պօղոս 310, Որդիք Որոտման 311: Նկարք՝
Նուէրաբերութիւն Երեք Մոգերու էջ 4, Յա-
րութիւն Տեառն 120, Ալլակերպութիւն Տեա-
ռն 204, Վերափոխումն Ս. Կուսին 226, Կա-
շկութիւն Տեառն 252: Կաշկազմ տախտակ-
եայ դրոշմազարդ:

ԲՈՎԱՆԴԱՆԻԹԻԻՆ.—

էջ 1-2, դատարկ:

էջ 3.— Յիշատակ է գիրքս ի դուռն Սր.
Յակոբայ որ յերուսաղէմ:

էջ 5.— Աստուածայայտնութեամ ձրա-
գալուցի գիշերմ...:

էջ 30.— Տօմբ ըստ Ը օրէիցմ որ լինի
այս միջոցս համապագ կու աւելնայ, կո՛ւ՝ որ
պակտաի...:

էջ 121.— Ի Սբոյն Զատիկ գիշերն հըս-
կունն է...:

էջ 163.— Ի Պէնդակոստ գիշերն հսկունն
է...:

էջ 205.— Յեօթներորդի Կիրակին Վար-
դափառ է, գիշերըն հսկունն է...:

էջ 227.— Փոխման Աստուածածնին գի-
շերն հսկունն է...:

էջ 253.— Սր. Խաչի վերացի գիշերն
հսկունն է...:

էջ 323.— Այլ խրատա՞ Կիրակի աւուր
Համբարձիմներում:

էջ 325.— Խրատա՞ Իւզաբերից Աւետա-
քանիմ:

Մամբ յիշատակագրութիւն Գրչի.—

էջ 203, ստորոտը.— Որք հանդիպիք ըղ-
սայ տեսանել կամ հարեանցի անցանել, հայ-
ցեմք ի ձէնջ լըմեղադրել, զի բոտ կարեաց
ձեռնի:

Յիշատակաբան Գրչի.— 1683

էջ 326.— Գրեալ եղև սայ մայրաքա-
ղաքի, ի դուռն եկեղեցուն Սր. Աստուածած-
նի, Թվին Հայոց հազար ձԼԲ, ամսոյն Հոռ-
մայեցոց մարտին ի՞ն՝ աւարտեցաւ Տօնացու-
ցըս:

Արդ աղայնմ ըզձեղ, ո՛ր եղարաք սիրական,
որք հանդիպիք սովաւ ի տօնս ամենայն,
եթէ վարիք սովաւ ի տօնս ամենայն,
եթէ օրինակել կամ տես զանցական.
Անդ յիշեօղիք զգրիչըս նուաստական,
և ներեցէք իմոյս անարժանութեան,
զի ոչ էի հըմուտ գրոյս դիտութեան,
այլ ըստ կարգի իմում լինիմ բաւական,
նայ և խնդրեմ ի ձէնջ, եղարաք սիրելի,
զի թողցուք զոչինչս անմեղադրելի:

Սուտանուն Սարգիսըս զպիր, վասն այ-
նորիկ ոչ Համարիմ արժանի յիշատակել զա-
նունս ի ձէնջ գրոյս, Ամէն:

էջ 328-332, դատարկ:

2504

ՏՕՆԱՅՈՑՅ.— 62

ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹԻԻՆ.—

Մաւալ 10×7×2.5: Էջք 316: Հանգա-
մանք լաւ ընդհանուր առմամբ. լուսանցքի
ցեցահարութիւն չնչին: Թուղթ կոկեալ: Գը-
րիչ՝ Խաչատուր Եպիսկոպոս: Գրութիւն՝
խորագրերնբը, սկզբնատողերը և գլխատա-
ռերը կարմիր մնացեալը սև մելանով, միա-
սին, 18, 14 տող: Բոլորգիր: Համառոտագր.

րութիւնք յոյժ առատ: Կարմիր կապոյտ դար-
դագիր, լուսանցազարդ և տեղ տեղ գլխա-
զարդ, նշանաւոր տօներու սկիզբը: Խորանա-
զարդ իւր սարօք, էջ 5: Կաշկազմ տախտակ-
եայ դրոշմազարդ: Պահպանակ մագաղաթ.
եայ, սկիզբը երկու թերթ լատիներէն, իսկ
վերջը երկու թերթ դատարկ: Ստացողք՝ Խա-
չատուր և Աստուածատուր:

ԲՈՎԱՆԴԱՆՈՒԹԻՒՆ.—

էջ 1-2, դատարկ, տարբեր թուղթ:

էջ 2-3ի միջև կտրուած մէկ թերթ:

էջ 3.— Աստուածայայտնութեան ձրա-
գալուցի գիշերն...:

էջ 70.— Ծաղկազարդի գիշերն հսկումն
է...:

էջ 123.— Սր. Ջատիկի գիշերն հսկումն
է...:

էջ 220.— Խաչվերացի գիշերն հսկումն
է...:

էջ 265.— Գովեայքն Յիմնացն:

էջ 266.— Մեքեդիք Եղեմեանցն:

էջ 275.— Ժամամտեր կարգաւ:

էջ 312, դատարկ:

Յիշատակարան Գրչի.—

էջ 311.— Փառք ամենասուրբ Երրորդ.
դուքեան միշտ անդրաւ յաւիտենիւ ամէն:

Ենորհիւ և ողորմութեամբն Այ. յանկ
եղեալ կատարեցաւ Տաւնացոյցս և Աւետարա-
նացոյցս և Հրա[հա]նդ տէրունական տաւե-
ցըս բոլոր տարուն, զամ. սրբոց տաւնս, փը-

ծուն գրչի՝ Պատարկ եպիսկոպոսի, ի լաւ
և ընտիր արերեակէ, յիշեցէք ի մեզաց թո-
ղութիւն:

Եւ դարձեալ յիշեցէք ի մաքրափայլ
սուրբ յաղօթք մեր զըստացաւ սուրբ տա-
ռիս՝ զՊաշտօնքն և զԱստուածատուրն, որ
ստացան զսայ ի հալալ ընչից իւրեանց, և ե-
տուն Գաբրիէլ սարկաւագին յիշտակ իւր.
եանց Հոգոյն և ծնաւդացն ամէն:

Ծանօթ.— Ընդգծեալ Գաբրիէլ անունը
ետքէն դրուած է, տարբեր թանաքով և ան.
հարթ գրով:

Յետմագոյն յիշատակագրութիւն.—

1715

էջ 313, նոտրադիր.— Յիշտակ է Տո-
նացոյցս տէր Մարկոսին, ի մեռն տիրացու
Գաբրիէլին, թվին ՌՃԿԴ, որք հանդիպէ՝
յիշեցէք միով հայր մեղայիւ, զտէր Մարկո-
սին և զԾնող սորին՝ զտէր Արխտակէսն. և
ամ. մերձաւորսն, և դուք յիշեալ յիշիք ի Գը-
րխտոսէ ամէն:

էջ 314-316, դատարկ:

2505

Տ Օ Ն Ա Ց Ո Ց Ե.— 63

ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ.—

Մաւալ 9×6.5×3.5: էջք Դ+270: Հան-
գամանք ցաւալի. չարաչար որդեակեր. նո-
րողութիւն կրած: Թուղթ գորշորակ: Գրու-
թիւն՝ խորագիրները, սկզբնատողերը և զը-
խատառերը կարմիր, մնացեալը սև մեկանով,
միասին, 14 սող, առաջին մասը կարմիր գի-
ծերու միջև: Բոլորդիր վարժ: Համաստա-
զրութիւնը յոյժ առատ: Կարմրաներկ խորա-
նագարդ, էջ 1: Կաշեկազմ տախտակեայ դը-
րոշմազարդ: Պահպանակ մազադաթեայ ըս-
կիզբը և վերջը երկուական թերթ, ժանգա-
գոյն թանաքով, երկաթադիր հոյակապ, մա-
սըն Աւետարանի:

ԲՈՎԱՆԴԱՆՈՒԹԻՒՆ.—

էջ Ա-Բ, դատարկ:

էջ Գ-Դ, տարբեր թուղթ, առաջին երե-
սին գունաթափ մեկանով անհարթ գրու-
թիւն:

էջ 1.— Աստուածայայտնութեան առա-
ջի ուււրը յիշերն...:

էջ 130 - 131ի միջև կտրուած երկու
թերթ:

էջ 138-139ի միջև թերթեր կը պակսեն:
Նոյնպէս 140-141ի միջև:

էջ 152.— Աստուածածնի գիշերն հսկու-
մըն է...:

էջ 166.— [Ո]ւղիւրացին գիշերն հսկու-
մըն է...:

էջ 209.— Քաղոց ամսոյ Հայոց ի Ա...:

էջ 220.— Մեքեդի Թարութեան:

էջ 224, մանրուք, անհարթ գրով:

էջ 225.— Ժամամտերն կարգաւ:

էջ 257.— Ուլ տաւառէր, եթէ կամիցիս
դռնարացէք առնել՝ այսպէս արայ:

էջ 267, Ղատարկ:

էջ 268-270, մահրուք, անհարթ գրով:
Լուսամցաքաւքիւն Գրչի:

էջ 173, ստ. լուսանցքին, նոտրակերպ
դրով.— Աւաղ է շատ խաւանլոյ Ռ բերան:

Հիմ յիշատակարամ.—

էջ 137, վարը.— Ես նըւատս գրիւն ըվ-
տեփանոս մականուն Գոյնբրիցանց, ութ է
տասն ամ կացի առ ոսոս վարդապետին, մե-
ծին Գէորգեայ Լամբրունացոյ, և կարի Հա-
րուստ լուեալ եմ ի նմանէ, ունիմ և իւր ձե-
ռացն գիր վասն կիրակէիս, որ մեր Լուսաւո-
րիչն Սուրբն յայս կիրակէիս եկեղեցոյ տօն է
կարգեալ, Հ. ԳՁ, Այսօր պայծառ, իւր սա-
րաւք. և այս շարականս իւր իսկ արարեալ է,

յորժամ եկն Ըստական որդի իւր ի Ժողովոյն
Նիկիոյ. վասն որոյ և յիշէ՝ Կեցոյ զորդի ծա-
ռաի քո:

Յիշատակարամ Ստացադի.—

էջ 265, տարբեր թուղթ և բոլորգիր.—
Ես Շահիզադան ստացայ զայս Տօնացոյցս, ի
հալալ ընչից իմոց, յիշատակ Հոգոյ իմոյ և
Ծնօղաց իմոց, Մխիթարին, Ջանփաշին,
Մարտիրոսին, Աւետարին, Շողկին, Գուլ-
կան, Յախիջանին, և ամենայն արեան մերձա-
ւորաց իմոց՝ կենդանեաց և մեռելոց: Դարձ-
եալ աղայեմ, որ ընթեռնուք, յիշեցէք յա-
ղ[օ]թս մեր զՇահիզադան և զորդին զՄարտի-
րոս, որ ճատացան զսա յիշատակ Հոգոյ իւր.
եանց, յիշեցէք և Ած. ողորմի ասացէք, և
Ած. ձեզ ողորմի յիւր զալստեանն ամէն:

2506

Ա.— Տ Օ Ն Ա Յ Ո Յ Ց.— 64

ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ.—

Մաւալ 11×8×3: Էջք Դ+446: Հանգա-
մանք լաւ: Թուղթ հասարակ: Գրութիւն՝ խո-
րագրները, սկզբնատողերը և զլիսատառերը
կարծիր, մնացեալը սև մելանով, միասին,
15, 18 տող: Բոլորգիր կանոնաւոր: Համա-
ռօտագրութիւնք յոժ առատ: Կարմրագիծ
զարդագիր, լուսամցազարդ և զլիսազարդ էջ
1: Կաշեկաղմ տախտակեայ դրոշմազարդ:
Պաշտանակ մազաղաթեայ սկիզբը և վերջը
երկուական թերթ, ընտիր երկաթագիր, մա-
սըն Աւետարանի:

ԲՈՎԱՆԴԱՆՈՒԹԻՒՆ.—

էջ Ա-Դ, տարբեր թուղթ. էջ Ա, գրչա-
փորձ, Բ-Դ, մահրուք՝ անհարթ գրով, Դ,
ղատարկ:

էջ 1.— Աստուծայայտութեամ ձրա-
գալուցի առաջի աւարմ...:

էջ 99.— Սր. Ջատիի գիշերն հսկումն է
...:

էջ 199.— Խաչվերացի գիշերն հսկումն
է...:

էջ 241.— Խորտոք իւզաքերից Աւետա-
րամի:

էջ 243.— Մեծնդիմ Եմնդեամ:

էջ 249.— Ժաշու ժամամտեր կարգաւ:

էջ 278.— Շարալամի Քաղաւկ կարգաւ:

էջ 309.— Ի հասարակաց մարտիրոսաց
տօնին այսպէս արա. Ե շար. մարտիրոսաց
ասա. Ա. շար. ըստ աւուրն պատշաճին ասա.
Հոգոյ զաւագտեան հանգստեան ասա: Աստ-
ուածածնի ասա. խաչի. և փառք տուր:

Բ.— Պ Ա Ր Զ Ա Տ Ո Ի Մ Մ Ր.— 11

էջ 310-317, տոմարական աղիւսականեր.
ԻԵԶ-ԻՇԼԻ:

էջ 318.— Պարզատումարս է գովելի, է
գեղեցիկ և պիտանի...:

էջ 319.— Յարժամ Այրմ լիմի(մի) գիր
տարայ Եօթմերեակն Դ:

էջ 322.— Եօթմերեակն Գ:

էջ 429.— Է. Երեկմ Դ:

էջ 431.— Եւ գաւետիքն ուղղագրելովմ այսպէս արա:

էջ 432.— Եւ գլարդավառի միջոց ուղղագրելովմ այսպէս արա:

էջ 434.— Ի բանից Սարկաւազ Վարդապետի.— Ի Աղաժայ ի փոխելն Ենովբայ ամբ ՌնԶէ... Ի ժ Բվականին եղաւ Շեակն. Ի ժԱ Բվականին Իոհոն պատահեաց զատիկն:

էջ 440, դատարկ: Նոյնպէս էջ 444:

էջ 442-443.— Թուականներ և վերադիրներ:

էջ 445-446, տարբեր Թուղթ, նոտրադիր, տոմարական խրատներ:

Յետմագոյն յիշատակագրութիւնք.—

1633-1676

էջ 441, նոտրադիր.— Եւ նուստ Ա. մասնացի ծնեալ եմ Բվ. ՌԶԲ, և քահանայ ձեռնադրեալ ՌԶԲ, և վարդապետ լեալ ՌԶԺԱ, և յերուսաղէմ զնացեալ ՌԶԺԵ, և Ի Մարզանու վանքն եկեալ ՌԶԺԷին. մատենի Իսպէնտիէրն և եղբօրս մահն ՌԶԻԳին, Թոխաթի Գողոս վարդապետին մահն ՌԶԻԴ:

Ներքինը ճտրտագիր տարբեր.— 1697

Ամասնացի Գողոս Վարդապետի մահն Բվ. ՌԶԽԶ, մարտի ամիսն ժԱ, Իանապօրի քաղաքի փոխեցաւ Ի Գս.:

2507

Տ Օ Ն Ա Ց Ո Ց Ց.— 65

ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ.—

Մաւալ 11×8×2.5: էջ 310: Հանգաւ մանջ լաւ ընդհանուր առմամբ. ցեցահարու Թիւն սակաւ: Թուղթ Հասարակ: Գրուեթիւն՝ խորագիրները, սկզբնատողները և գլխատառերը կարծիր, քննացեալը սև մելանով, միաւրիւն, 18 տող, նոտր շեղագիր: Համառոտագրուեթիւնը յոյժ առատ: Կարծիր կանաչ գըլխազարդ էջ 111, խորանազարդ էջ 17, իւրեանց սարօք: Կաշեկազմ տախտակեայ դրոշմազարդ, հինցած:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ.—

էջ 1-4, հաշիւներ արաբական թուանը շաններով:

էջ 5.— Լոյս զուարթ...:

էջ 6.— Քաղոց ամսոց Հայոց ի Ա և զեկտեմբեր Հռոմայեցոց Թ...:

էջ 13.— Խրատի կիրակի օտր համարք ձիւներում:

էջ 15, դատարկ:

էջ 16.— Տաւնացոյց և յԱւետարանացոյց...:

էջ 17.— Աստուածախորութեան ճրագալուծին գիրքն հսկումն է...:

էջ 56.— Բուն Բարեկեանքի կիրակի գիրքն գրեմեան մայն փոխել ի վերջ...:

էջ 111.— Սր. Ջատիկի գիրքն հսկում է...:

էջ 134.— Պետեկեանտի գիրքն հսկում է...:

էջ 184.— Խաչի վերացի գիրքն հսկում է...:

էջ 216.— Ալեւուք գիրքային կարգաւ:

էջ 225.— Առատուտ երգ պահաց...:

էջ 237.— Մեռեղի Մնընդեան:

էջ 241.— Ժամամուտ կարգաւ, ըստ պատշաճի օտրն:

էջ 262.— Խրատի Իւղաքերից Աւետարանին, Համգտեան, և Բժշկութեան:

էջ 284.— Քաղաւած արքիմուքեանց տէրումեան տօնից և ամ. սրբաց ըստ իւրաց պատշաճից:

էջ 301-310, դատարկ, կամ մասամբ ծածկուած անհարթ գրուեթիւններով:

էջ 308, վերը, նոտր շեղագիր.— ՅԱ. մասից, Եղիայ օղլու դուստրի կաղ Հովիւսիմէն ձ դուրի մէկ տունն կտակ արար Սր. Երուսաղէմայ, ՌԶՀԲ Բվին, Հոկտեմբերի Իէ:

2508

ՏՕՆԱՅՈՅԸ.— 66

Բալու

ՌՃԲ = 1653

ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ.—

Մաւալ 10.5×7.5×3.5: էջ 380: Հան-
գամանք անբաւարար յոյժ. մեծապէս փնաս-
ուած ցեցերէ: Թուղթ հասարակ: Գրէի՝
Մարտիրոս Երէց: Գրութիւն՝ խորագիրնե-
րը, սկզբնատողերը և զլիսատառերը կարծիք,
մնացեալը սև մելանով, միասին, 13 տող:
Նոտրագիր: Համառօտագրութիւնք յոյժ ա.
ռատ: Կարմրաներկ զարդագիր և լուսանցա.
զարդ էջ 141, 285, հանդերձ զլիսազարդով էջ
5: Կաշեկազմ տախտակեայ դրոշմազարդ:
Պահպանակ մազադաթեայ սկիզբը և վերջը
մէկմէկ թերթ համարեա դատարկ: Ստացող՝
Պետրոս Կրօնաւոր:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ.—

էջ 1-2, դատարկ:

էջ 3.— Աւգնեա Հոգիդ Սբ. Ած. ...:

էջ 4.— Տաւեացոյց և Աւտարամացոյց
և Հարցմացոյց բովանդակ տաքայ, Սրբայն
Սահակայ Հայոց Հայրապետին արարեալ է և
յիշար միաւարեալ և կրկին ստուգաբանեալ
Գէորգ վարդապետին լամբումացոյ, ըստ
պատշաճի աւարց եղեալ:

էջ 5.— Աստուածայտմութեամ ձրա-
գալուցին առաջի աւար գիշերմ...:

էջ 141.— Սբ. Զատիկին գիշերմ հսկումն
է...:

էջ 268.— Խաչվերացին գիշերմ հսկումն
է...:

էջ 319.— Խրատք Իւղաբերեց Աւետա-
բաներուն...:

էջ 321.— Մեսեդի Ծննդեամ:

էջ 336.— Ժամամուտ կարգաւ տօնի:

Յիշատակաբամ Գրչի.— 1653

էջ 372.— Փառք ամենասուրբ Երրոր-
դութեանն Հաւր և Որդույ և Հոգւոյն Սրբոյ
այժ...:

Արդ զրեցաւ Տօնացոյցս ի Բալու քա.
ղաքս, ի դուռն Սբ. Գրիգորայ, ձեռամբ ան.
ուամբ միայն Մարտիրոս երիցու, որ անու-
նքս ունիմ և գործս ոչ. վայ ինձ Ռ րիբան,
Խնդրեմ ի սուրբ Հարցդ՝ երբ ի ձեռս առնուք
կարգալով տնտանելով կամ աւրինակ դնելով,
Աստուած ողորմի ասացէք ինձ և ծնողաց ի-
մոց. և որ առատն է ի տուրբ բարեաց ձեզ ո-
ղորմեացի և ծնողաց ձերոց ամէն:

Դարձեալ յիշեցէք ի Քս. զտէր Պետրոս
կրօնաւորն, որ ստացաւ զսա ի հալալ վաս-
տակոց իւրոց՝ յիշատակ իւր և ծնողաց իւ-
րոց, հօրն Գրիգորի և մօրն Ալթունին, և իւր
կողակցին փոխեցելոյն առ Քս. ամէն:

Ձունի ոք իշխանութիւն ի վերայ սորա,
ոչ ընտանիքն և ոչ բարեկամքն, այլ իւր Հո-
գոյն յիշատակ եղիցի յաւիտեանս յաւիտենեց
ի Սուրբ Երուսաղէմ, ի դուռն Սուրբ Ծննդ-
եան, ի Սուրբ Աստուածածին եկեղեցոյն, ի
հայրապետութեան Սուրբ Երուսաղէմայ տէր
Աստուածատուր աստուածաբան վարդապե-
տին, ի թվին Ռ և ՃԲունին:

էջ 375-380, դատարկ:

2509

Տ Օ Ն Ա Ց Ո Ց Ց.— 67

Կ. Պալիս

ՌՃԲ = 1653

ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ.—

Ծաւաւ 9.5×7×3.5: էջ 390: Հանգա-
մանք շատ լաւ: Մագաղաթ կոկեալ: Գրիչ՝
Թամուր Դպիր Ակնցի: Գրութիւն՝ խորագիր-
ները, սկզբնատողները և զլխատառերը կար-
միր, մնացեալը սև մելանով, միասին, 16
տող: Բոլորգիր: Համառօտագրութիւն քոյժ
առատ: Կարմիր կապոյտ զարդագիր և լու-
սանցազարդ էջ 104, 184, 269, Հանդերձ գըլ-
խազարդով 327: Խորանշաղկաւ գրութիւն
5: Կանգազմ տախտակեայ դրոշմազարդ,
վերջի կողքին վարի անկիւնը կտրուած: ԸՍ-
տացող՝ մահտեսի Մերուն:

ԲՈՒՂԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ.—

էջ 14, դատարկ:

էջ 5.— Աստուածայայտմութեամ ձրա-
գալուցիմ առաջի աւուր գիշերմ...

էջ 104.— Սըրբայ Զատիկիմ գիշերմ հըս-
կումն է...:

էջ 184.— Փռիմամ Ար. Աստուածածնիմ
գիշերմ եսկումն է...:

էջ 241.— Ժամատեղաց Բ դաս աւելայ
խրատմ այս է:

էջ 247.— Խրատմ Իւղաքերից Աւետա-
րամացի:

էջ 249.— Մեհաղիք Մննդեամ:

էջ 255.— Առաւառու երգ շարքաւ

Պանոց:

էջ 264.— Կարգաւ Մեծացուցէից ըստ
աւուրց շարքաւ:

էջ 268.— Պաշտածք Ծարակմաց ըստ
խորհրդաց աւուրց տէրամեկամացմ:

էջ 317.— Ալիուք Մննդեամ:

էջ 326, դատարկ:

էջ 327.— Երգ Տնառն Ներսէսի Հայոց
Կաթնղիկոսի առացալ:

էջ 331.— Կաննուգլխեր կարգաւ:

էջ 351.— Մեղայ ամենասուրբ Երրոր.
դութեան...:

էջ 360.— Ժամամըտեր կարգաւ աւ.
սրբացմ Այ. այս է:

էջ 390, դատարկ:

Յիշատակարամ Գրիչ.— 1653

էջ 325.— Փառք ամենասուրբ Երրոր-
դութեան...: Արդ ի գրաւ լինել զրոյն սո-
րա, ցանկացաւ եղեալ աստուածաբէր Խա-
րակաւիցն որդին մահտեսի Մերունն և ըստա-
ցաւ յիշատակ նշնջեցելոցն: Գրեցաւ ի դաւա-
ւորն Ասիա, ի մայրաքաղաքն Կոստանդնուպո-
լիս, ձեռամբ Ակնցի Թամուր Դպրի, Թվ.
ՌՃԲ, սեպտեմբեր ԺԴ, օրն Գլի:

2510

Ա.— Տ Օ Ն Ա Ց Ո Ց Ց.— 68

Սահառայ

ՌՃԽ = 1696

ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ.—

Ծաւաւ 10×7×3.5: էջ 486: Հանգա-
մանք լաւ: Լուսանցքի ցեցաւարութիւն թե-

թև: Թուղթ հատարակ: Գրիչ՝ Յարութիւն Ե-
րէց: Գրութիւն՝ խորագիրները, սկզբնատո-
ղները և զլխատառերը կարմիր, մնացեալը սև

մեկանով, միասին, 16 տող: Նոտր շնորհիւ:
Համառոտագրութիւնք յոյժ առատ: Կարմիր
կապոյտ զարդադիր և լուսանցարդ կարե-
ւոր տօներու սկիզբը, հանդերձ դիտագր-
ողով էջ 119, 377, 415: Խորանագարդ իւր սա-
բօք, էջ 13, 271: Կաշեկազմ տախտակեայ գր-
ծադարդ: Կեիք սեւադրոշմ փակագիր, «Է.
Քի. Մռ. Յակոբ Վարդապետ Պալաթցի»:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ.—

էջ 1-2, դատարկ:

էջ 3.— Աւետարան ըստ Մատթէոսի —
Եւ Յի. Քի. ծրեռնդն էր այսպէս....:

էջ 9-12, դատարկ:

էջ 13.— Աստուածայայտնութեան ձը-
րագայուցին առաջի ամուր գիշերն....:

էջ 70, դատարկ:

էջ 71.— Ծաղկագարդի գիշերն հսկումն
է....:

էջ 106.— Յաւել աւուրն ուրբաթու....:
— Հմմտ. Պար. Շարականներ, էջ 95:

էջ 119.— Սբ. Զատիկի գիշերն հսկումն
է....:

էջ 146.— Պնտապոստէի գիշերն հըս-
կումն է....:

էջ 183.— Եւթներորդ կիրակին Վարդա-
վառ է....:

էջ 200.— Փոխման Աստուածածնի գի-
շերն հսկումն է....:

էջ 218.— Խաչի վերացումն գիշերն հըս-
կումն է....:

էջ 254.— Խրատի Յարութեան Հարցնե-
րուն:

էջ 256.— Քաղցր ամառ Հայնց ԻԱ....:

էջ 262.— Քաղվածք Համօրէմ Մրտ....:

էջ 264-267, դատարկ:

Բ.— ՄԱՆՐՈՒՍՈՒՍՈՒՆՔ.— 11

էջ 268.— Սնարժանեկի....:

էջ 271.— Յիշեցուք ի դիշերի....:

էջ 277.— Կամեմագլխեր կարգաւ:

էջ 301.— Թագաւորք Ապաշխարու-
թեան:

էջ 322.— Թագաւորք Մարտիրոսաց,

էջ 338.— Ալիւսի....:

էջ 361.— Եւպրեթից Աւետարանին:

էջ 365-366, դատարկ:

էջ 367.— Առաւօտն Երգեր կարգաւ:

էջ 377.— Ժամամտեր կարգաւ:

էջ 397.— Մեծնիկ շաքաթապահաց ձա-
շունին:

էջ 401.— Ալիւսի ձաշուն կարգաւ:

էջ 407.— Խրատի Իւպրեթից, Բժշկու-
թեան, և Համգտեան Աւետարանաց:

էջ 409-414, դատարկ:

էջ 415.— Սրբատաղութիւն կարգաւ:

էջ 430.— Գոհութիւն և փառաբանու-
թիւն....:

էջ 434.— Քրիստոս պատարադեալ....:

էջ 442.— Լոյս զուարթ....:

էջ 444.— Մեծնիկ Մնրնդեան Քրիս-
տոսի:

էջ 454.— Երգ պատարագի զգետաւու-
րելոյ ժամն ամի.— Ընտրեալը յԱստուծոյ
....:

էջ 457.— Երգ այս քան զլցաքն յառաջ
ասայ.— Բաշխես ըզհազը մաքրակն....:

էջ 460-486, դատարկ:

Մանր յիշատակագրութիւն Գրչի.—

1696

1.— էջ 118, վարը.— Զգատապարտ աշ-
խատող սորայ, անպիտան նորընծա Յարու-
թիւն, ծնողօք իմովք և ընտանեօք, և նոցին
ծնընդօք, յիշեջիք ի բարին Քրիստոս:

2.— էջ 182, վարը.— Աղայն յիշել ի
Տէր զծրագրող սորա, Յարութիւն յերէցս,
որ և բազում աշխատանքօք որ ձարտեցի զսա-
ի մայրաբաղան Կեանքի, ի դիւղն Եւթա-
ռայ, Բովին Ռձնն:

2511

Տ Օ Ն Ա Ց Ո Ց Ց.— 69

Ս. Գեորգ, Լիմ

Ժամանակ?

ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ.—

Մաւալ 9×6.5×5: էջ 370: Հանգա-
մանք համարեա բաւարար. ազդուած խոնա-
ւութենէ և փնտրուած ցեցերէ: Թուղթ կոկ-
եալ: Գրիչ՝ Կարապետ: Գրութիւն՝ սկզբնա-
տողերը և զխատուերը կարմիր, մնացեալը
սև մեկանով, միասին, 13 տող: Բոլորգիր:
Համառոտագրութիւնք յոյժ առատ: Կաշե-
կազմ տախտակեայ հնամաշ: Պահպանակ մա-
զաղաթեայ սկիզբը և վերջը մէկմէկ թերթ,
անկիւնաւոր երկաթագիր, մասն Աւետարա-
նի: Ստացող՝ տէր Ստեփանոս, որդի Շաքա-
րի:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ.—

էջ 1.— Քաղոց ամսոյ Հայոց ի Ա...:
էջ 16.— Յայտնութեամբ քրտալուսիցի ա-
ռաքի աւարմ...:

էջ 72-73ի մէջ և կտրուած մէկ թերթ:
էջ 160.— Սրբոյ Զատիկի գիշերն հսկու-
ւրն է...:
էջ 291.— Խաչվերացի գիշերն հսկումն
է...:

էջ 345.— Աւագ Մեռնդիփ:
էջ 352.— Կարգ ժամամոտեայն:

Յիշատակարան Գրչի.—

էջ 369.— Փառք ամենայնուրեք Երրոր-
դութեան Հաւր և Որդոյ և Սբ. Հոգոյն ամէն:
Արդ զբեցաւ Տաւն(ե)ացուց ձեռամբ
սուտանուն Կարապետէ, ի դուռն Լման զՍբ.
Գէորգեա զաւրաւրին, յիշատակ տէր Ըստե-
փանոսին և ուր ծնող(ե)աց, խաւր Շաքարին
և մաւր [այսչափ. էջին (370) մնացեալ մասը
դատարի]:

2512

Խ Ո Ր Հ Ր Դ Ա Տ Ե Տ Ր.— 77

ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ.—

Մաւալ 15.5×10.5×1.5: էջ 77: Հան-
գամանք համարեա բաւարար. փնտրուած ցե-
ցերէ: Թուղթ հասարակ: Գրութիւն՝ սկզբ-
նատողերը և զխաղիւրները կարմիր, մնաց-
եալը սև մեկանով, միասին, 20 տող: Բո-
լորգիր վարժ: Համառոտագրութիւնք սովո-
րական: Կաշեկազմ տախտակեայ գծազարդ և
խաչադրոյմ: Կնիք սևադրոյմ փականգիր.
Հրիգոր Վարդապետ:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ.—

էջ 1-8, դատարի:
էջ 9.— Որ զգեցեալ են զլոյս...

էջ 15.— Ամենակալ Ած. բարեբար...:
էջ 29.— Հաւատամք ի մի Ած. ...
էջ 60.— Յոնանմու Ոսկիքերանին ա-
ռացեալ.— Գոհանամ և մեծացուցանեմ...:
էջ 66.— Որ օրհնեալ զայնոսիկ...:
էջ 68-76, դատարի:

Յետնագոյն յիշատակագրութիւն.—

1738

էջ 77, կողմին փական, նոտր չեղադիր.
— Յիշատակ է քահանայ ըզգեցուցանելոյ
գիրդս, Ակնայ խղաղարկ կողեցեալ գիւղէն,
խոստովանահայր Գրիգոր Վարդապետին, ի
Սբ. Երուսաղէմ, ի դուռն Սբ. Յակոբայ: Եւ

ով ոք իշխեսցէ հանել աստի, ըզմասն կայն-
նի և Յուդայի ընկալցի: Եւ դուք ընթերցող-
քէր՝ Ած. ողորմի ասացէք հեզանդի Գրի-

գոր եպիսկոպոսին, և ծնողաց նորա և հա-
մայն զարմիցն. ի ՌՆՁԷ ամին եղև այս:

2513

ԽՈՐՀՐԴԱՏԵՏՐ.— 78

ՆԿԱՏԱԳՐՈՒԹԻՒՆ.—

Մասաւ 14.5×10×3: Էջ 172: Հանդա-
մանք անբաւարար. փնտռած ցեցերէ. նո-
րորութիւն կրած: Թուղթ և գրութիւն այլա-
զան, կաշեկազմ տախտակեայ զծաղարդ,
Պահպանակ մագաղաթեայ սկիզբը և վերջը
մէկմէկ թերթ, անկիւնաւոր երկաթագիր,
մասն Աւետարանի:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ.—

Էջ 1-64, բոլորգիր, 16 տող, կարմիր
գիծերու միջև:

Էջ 1.— Արեւիք արեւմեայ սպասք եկե-
ղեցայ:

Էջ 14.— Հաւատամք ի մի Ած. . .

Էջ 43.— Գոհութիւն և փառաբանու-
թիւն. . .

Էջ 54.— Քա. պատարայեայ օւշիւի. . .

Էջ 64.— Կատարունմն աւրինաց. . .

Էջ 65-172, տարբեր թուղթ և գրու-
թիւն. բոլորգիր ոչ միատեսակ, 10-19 տող:

Էջ 65, գրչափորմ:

Էջ 66, դատարկ:

Էջ 67.— Վերքստին յաւելում կրկին
հեծութեամբ. . .— Ած. ողորմած, բազմա-
գուրթ. . .

Էջ 78.— Վերքստին յաւելում. . .—
Աբգայ երկնաւոր. . .

Էջ 85.— Վերքստին յաւելում. . .—
Եւ արդ ջուր կամաց. . .

Էջ 96.— Վերքստին յաւելում. . .—
Ած. և Տէր, կեանք և արարիչ. . .

Էջ 99.— Վերքստին յաւելում. . .—
Եւ արդ դու միայն Ած. երկնաւոր. . .

Էջ 105.— Վերքստին յաւելում. . .—

Ընկալ զարցրութեամբ. . .

Էջ 111.— Վերքստին յաւելում. . .—
Ած. յաւիտեակեան. . .

Էջ 118.— Վերքստին յաւելում. . .—
Թագաւոր բարձրեայ. . .

Էջ 126.— Վերքստին յաւելում. . .—
Եւ արդ զի՞նչ գործեսցես. . .

Էջ 129.— Վերքստին յաւելում. . .—
Ձայն հառաչանաց. . .

Էջ 134.— Վերքստին յաւելում. . .—
Իսկ արդ զի՞նչ բարեոք դոյ. . .

Էջ 144, դատարկ:

Էջ 145.— Վերքստին յաւելում. . .

Էջ 159.— Վերքստին յաւելում. . .—

Տէր Ած. գթութեան. . .

Էջ 163.— Վերքստին յաւելում. . .—
Բժշկական կրթականութեան. . .

Էջ 166.— Վերքստին յաւելում. . .—
Ած. անսահման. . .

Էջ 171, դատարկ:

Էջ 172, զանի մը մանրուք, անհարթ գը-
րերով:

Մտնի յիշատակագրութիւնմ Գրչաց.—

Ա.— Թումա Գրչի.

Էջ 98, ստորաւր, բոլորգիր.— Եւ գա-
նարժան Թումա գրչակս յիշեալ ի Տէր, և
դու յիշեալ ի իշխա ամէն:

Բ.— Ստեփանոս Գրչի.— 1586

Էջ 117, վարը, բոլորգիր տարբեր.—
Ած. բարով վայելել տացէ տեւորակս տէր
Մելքէսէթին, և զիս զանպիտանս Ստեփանոս
յիշեայ, և Ած. ԹՎ. ՌԼԵ, որ Թաւրէզ առաւ
ուռունն, որ խիտ աղճուկ եղաւ յամ. տեղ:

2514

Խ Ո Ր Հ Ր Դ Ա Տ Ե Տ Ր.— 79

Ս. Յակոբ, Երուսաղէմ

ՌՃՁԴ = 1735

ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ.—

Ծաւալ 15×11×1.5: Էջ 90: Հանգա-
մանք բաւարար. լուսանցքները ցեցակեր-
թուղթ ճերմակ թանձր: Գրէչ՝ Կիրակոս:
Գրութիւն՝ խորագիրները և գլխագիրները
կարծիք, ֆնացեալը սև մելանով, միասին,
14 տող, սև գիծերու միջև: Նոսրագիր մեծ:
Համառոտագրութիւնը սովորական: Կաշի-
կաղժ թղթեայ: Սկիզբը դատարկ թուղթ մէկ
թերթի, նուիրող՝ Կիւրեղ Վրդ. Ջուղայեցի:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ.—

Էջ 1.— Աղօթք.— Որ զգեցեալ ևս զլոյս
...

Էջ 62.— Յեռանում Ոսկերեքամի ասաց-
եալ, Աղօթք.— Գոհանամ և մեծացուցանեմ
...

Էջ 75.— Անէ Քաեամայն.— Օրհնեալք
եղերուք...

Էջ 76.— ...Եւ ասէ զԱղօթքս առ Սր. Հո-
գիմ տնօրէնիչ գործոց.— Ամենակալ, բարե-
բար...

Էջ 82.— Դարձեալ կրկնեցից...:— Ա-
ղանք և աղերսեմք...

Յիշատակարան Գրչի.— 1735

Էջ 87.— Շնորհիւ Տեառն և ողորմու-
թեամբ նորին, Կիրակոս նուաստ ծառայ Յի.
Քի. դրեցի այս Խորհրդատեւորակս ի ՌՃՁԴ
թուականին, յուլիսի ամսոյ ջրսանին, ի Սր.
Քաղաքս Երուսաղէմ, ընդ հովանեաւ Սրբոյն
Յակոբայ:

Դարձեալ աղանք զձեզ, ոյ. հոգևոր
հարք իմ, որք հանդիպիք ի տեսութիւն զը-
րոյս ընթերցմամբ, յիշեալիք ի սրբամատոյց
յաղօթս ձեր զԿիրակոս մեղօք լցեալս, և թո-
ղութիւն խնդրեցէք մեղաց իմոց, ի բարեբար
Տեառնէն մերմէ Յէ. Քէ.: Եւ նա որ մեծն է
ողորմութեամբ. ի միասնգամ զալստեանն
իւրոյ ողորմեցի ձեզ յիշողացդ, և մեզ յիշե-
ցելոցս ողորմեցի, ըստ մեծի ողորմութեա-
նըն իւրում, Ամէն:

Յիշատակ է փոքրոսիկ Խորհրդատեւոր
Ջուղայեցի ծերունի Կիւրեղ Վարդապետին,
ի դուռն Սր. Աստուածածնի շնորհարաշխ գե-
րեղմանին, և մի՛ ոք յիշեցէ տանել աստի:
Եւ դուք ընթերցողք Ած. ողորմի ասացէք
իւրն և ծնողաց նորա և համայն զարմիցն, ա-
մէն:

Էջ 90, դատարկ:

2515

Ժ Ո Ղ Ո Վ Ա Ծ Ո Ւ (ԿՐՕՆԱԿԱՆ)

[Երուսաղէմ]

ՌՀԵ = 1626

ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ.—

Ծաւալ 15×10.5×2.5: Էջ 180: Հան-
գամանք անբաւարար. լուսանցքները ցեցա-
կեր, թուղթ հասարակ: Գրէչ՝ Յոհան Հի-

ղանցի: Գրութիւն՝ խորագիրները և գլխա-
տուները կարծիք, տարբեր երանգներով, մը-
նացեալը սև մելանով, միասին, 13-15 տող:
Բոլորգիր յատակ՝ մեծագոյն մասամբ: Կաշի-

կազմ տախտակեայ դրոշմադարը ինքնատիպ :
Պաշտպանական մագաղաթեայ սկիզբը և վերջը
երկուական թերթ, ժանգագոյն թանաքով,
երկաթագիր, մասն Անտարանի :

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ .—

Էջ 1-2, քանի ժը մանրուք, անհարթ գը-
րերով :

Էջ 3.— Առ քեզ Տէր Համբարձի դանձն
իմ... :

Էջ 8.— Սազմոս ի Դաւիթ.— Դատ արա
ինձ Տէր... :

Էջ 11.— Սազմոս ի Դաւիթ.— Տէր լոյս
իմ... :

Էջ 16, նոտրագիր.— Վասն Հպարտու-
թեան, յԱռաքել Վարդապետէ ասացեալ.—
Քան զամ. դորժա չարեաց՝ Հըպարտութիւն
է զպրաւի... :

Ով Առաքել անմիտ յիմար,
խոնարհութիւն ստացիր յերկրի,
կոխան արայ զքեզ ամենի,
ապա Յիսուս ի քեզ բնակի :

Էջ 19, նոտրակերպ գրով.— Յակ[ար]
Քանիմայի աստուծաւոր ի վերա Սր. Քաղա-
քին Նրաւաղէմայ.— ՅԱստուծոյ շինեալ քա-
ղաք պատուական... — Յ ա կ ո թ Ք ա ի ա
ն ա յ ի ա ռ ա յ ե ալ է :

Էջ 25, բոլորգիր.— Երգ Աստիճանաց.
— Ի ներութեան իմում ես առ Տէր կարդացի
... :

Էջ 99.— Արեմաւրթին Երեց Մանկանց :

Էջ 119.— Ալիշուիա.— Աւրհնեցէ ման.
կունք զՏէր... :

Էջ 122, դատարկ :

Էջ 123.— Վայ ինձ, վայ ինձ, վայ ինձ,
զորն ասեմ... :

Էջ 124.— Քաննունհոյն լուար մային
... :

Էջ 127.— Տէր զի բազում եղեն ներշնչ
իմ... :

Էջ 139, նոտրագիր.— Անկանիմ քառ.
ջի քո, Աստուածածին... :

Էջ 140, դատարկ :

Էջ 141, բոլորգիր փոքր.— ՄԿ. ԳԶ.—
Նրմանեալ Մովսէսի... :

Էջ 142, դատարկ :

Էջ 143, բոլորգիր.— Քառք և աղայանք
Սր. Աստուածածին, որ արտառւեաց ի դէմ
խաշին.— Արդ այսր ամենայնի ոչ էր տեղ-
եակ Մարիամ, այլ նա աղաւթէր ի տանն,
այլ պարտ է զնալ և պատմել նմա. բայց ով
երթիցէ... : Վասն որոյ թէ մեղաւոր մարդ
այսաւր սոցա սղոյն ընկերակից լինին և ար-
տառուս հանեն ի մահն Քի. հաւատամ յԱՅ.
Թէ ընդդէմ բազում ժամանակաց արտառուա-
ցըն համարի ԱՅ. և քաւէ զնա յամ. մեղաց ի
ձեռն զըզլման և խոտտովանութեան. և Քի.
փառք յաւիտեանս ամէն :

Յիշատակարան Գրչի.— 1628

Էջ 178, վարդ.— Գրեցաւ տետրակս ձե-
ռամբ անպիտան Հիզանցի Յոհան ախմար
դրչի, ի թվ. ՌՆԵԻՆ : Աղայան զձեզ, ով հան.
դիպողք, մի ողորմի ասացէք զծոցիս, և ԱՅ.
ձեզ ողորմի :

Էջ 179-180, դատարկ :

2516

ՆՈՐԱԳՈՅԻ ԾԱՂԻԿ ԶՕՐՈՒԹԵԱՆՑ.— 1

Թրգմ. ՅՈՂԱՆԵՍ ՎՐԿ. Կ. ՊՈՒՍԵՅԻ

ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ .—

Մաւալ 15×10×2-5: Էջ 318: Հանգա-
մանք շատ լաւ : Թուղթ սպիտակ : Գրութիւն՝
ամբողջովին ս/և միւլանով, միասին, 17, 18
տող : Բոլորգիր անարուեստ : Համառոտագը-
րութիւնք սովորական գրեթէ : Ուղղագրու-

թիւն տկար : Կանչկազմ դրոշմադարը, կտաւ-
եայ : Դատարկ թուղթ սկիզբը և վերջը չոր-
սական թերթ :

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ .—

Էջ 1-2, դատարկ :

Էջ 3.— Նորագոյն Մադիկ Զօրութեանց, թարգմանեցեալ ի Յոհաննէսէ վարդապետէ Կոստանդինուպուլսեցոյ, ի դուարճութիւն հայկազունեաց, յամի ներմարմնութեան Տեառնն, Հնգետառանբորդութեամբ ամառնն փետրվարի, ի Հոտմ. ի փառս մեծադոյնս Այ.:

Բան առ Սուրբն Գրիգոր Լուսաւորիչն Հայաստանեացս.— Ով ամենայարեգութ, և ծնող մեր ի Քս. Յս., պարծանք Պարթևակաւնաց և Լուսաւորիչ Հայկազունեաց, հայցեմ ի քէն պաղատմամբ...:

Էջ 6.— Տրակ, Առ ընթերցողս.— Յատուկ է բնաւից կենդանեաց որոնե՛ն լըտ կարի զելս նեղութեանց...: Ուրեմն այս ողորկ նարեանն թարգմանի ըստ խնդրոյ Նապփի Գրիգ(ի)որեան առն երկուշածի...:

Էջ 9.— Նորագոյն Մադիկ Զօրութեանց, նորուն ընձեռն զմ(ւ)լութեանց յորոց պարտիմք ի րաց փաղճիլ առ ի կենցաղայվարիլ

ընդ երկուշիւն Այ.:

Յաղագս սիրոյ հասարակարար:

Էջ 53.— Գլուխ Եօթներորդ: Յաղագս դարութեան կամ նախանձու:

Էջ 59.— Գլուխ Ութերորդ: Յաղագս Ուրախութեան:

Էջ 64.— Գլուխ Իններորդ: Յաղագս տրամութեան:

Էջ 71.— Գլուխ Տասներորդ: Յաղագս Խաղաղութեան:

Էջ 149.— Գլուխ Քսաներորդ: Յաղագս Արդարութեան.— Արդարութիւն ըստ Մաքսիմի ի Հատուցո(ւ)մն իրաւանց իւրաքանչիւրոց...:

Էջ 220.— Գլուխ Երեսներորդ: Յաղագս Հաստատունութեան:

Էջ 288.— Գլուխ Քառասներորդ: Յաղագս Պարկեշ(լ)ութեան:

Էջ 308.— Ճանկը Գլխոց պարունակեցեւ լոց ընդդիման այսմիկ:

Էջ 314-318, դատարկ:

2517

ՎԱՐԴԱՊԵՏՈՒԹԻՒՆ ՃԾՄԱՐՏՈՒԹԵԱՆ.— 16

ՊԵՏՐՈՍ ՎՐԴ. ԹԻՖԼԻՉԵՑԻ

ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ.—

Մաւալ 16×10×2.5: Էջ 288: Հանգամանք Համարեա լաւ: Թուղթ վատորակ: Գրութիւն՝ ամբողջովին սև մեխնով, միաւսիւն, 19, 20 տող: Նոսր չեղադիր: Համառօտադրութիւնք չափազանց առատ: Կաշեկազմ տախտակեայ դրոշմազարդ: Պահպանակ թղթեայ սկիզբը երկու թերթ:

ԲՈՎԱՆԴԱՅՈՒԹԻՒՆ.—

Էջ 1.— Վարդապետութիւն առաջնեորդ ընդդէմ նոցա, որք զինքեանս երանելի և բարեպաշտ Համարեն վասն յաջորդութեան աշխարհիս յայսմիկ:

Էջ 151.— Վարդապետութիւն Ժերորդ. ընդդէմ նոցա, որք առնելով զօրինակն ի սուրբ աւագակէն կամին կեալ չարաբար, և

կամին մեռանիլ բարեաւ մահուամբն:

Էջ 169.— Ճանկ:

Էջ 172-176, դատարկ:

Էջ 177.— Ծնորոգ ամենազօրին Այ. սկսեալ եղև այս, և զօրութեամբ Սբ. Հոգոյն աւարտումն լիցի: Օգնեա Հոգի Սբ. տրկար և անխմաստ ծառայիս քո. և հաս ի թիկունս:

Բանք Ոսկեականք Գիրակէից:

Բան զգալստենէ Տեառն մերոյ ի դատաստան:

Էջ 271.— Բան յորում Հիւանդին թշուառութիւնն, ձապետին թախանձումն, և բըժշկին մեծ բժշկութեան կարողութիւնն բացայայտի:

2518

ԱՍՏՈՒԱԾԱՐԱՆՈՒԹԻՒՆ.— 10

ԱԼՊԵՐՏ

Հնձուց վաճի, Կարին

ՌՂՋ = 1647

ԵԿԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ.—

Ծաւալ 17×11×4-5: Էջ ՈՄԴ. երկու տեղ սխալմամբ ցատքեր է, Հէ—Ձ, և ՅԺԴ—ՅԺԹ: Հանգամանք շատ լաւ: Թուղթ հասարակ: Գրիչ՝ Մարգարէ: Գրութիւն՝ խորագիրները և զլխատուները կարմիր, մնացեալը սև միւսնով, միասին, 25 տող: Նոտք չեղաւ: Գիր: Համառոտագրութիւնը առատ: Կարմրադէղի վարդադէղ, լուսանցազարդ և զլխաւազարդ իւրաքանչիւր զրբի սկիզբը: Կանգկալմ տախտակեայ խալադրույմ: Դատարկ թուղթ սկիզբը տասներկու թերթ, կարմիր դիծերով:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ.—

Էջ Ա.— Քանզի գերադանցութիւն աստուածաբանական ճշմարտութեան է՝ նշյլ վերին ճառագայթի...:

Էջ Բ—Գ.— Յանկ: Ա.— Յաղագս թէ է Աստուած...: ԼԴ.— Յաղագս Ողորմութեան Աստուծոյ:

Էջ Դ, դատարկ:

Էջ Ե.— Գիրք Առաջին: Նախ յաղագս թէ է Աստուած.— Արդ եթէ է Ած. բազում կերպիւ ցուցանի...:

Էջ Ձ.— Սկիզբն Նրբարդ Գրաց. Յաղագս ստեղծման արարածոց.— Ա.— Յաղագս ստեղծման էիցս...:

Էջ ՁԳ.— Յաղագս ստեղծման էիցս:

Էջ ՁԶԳ, դատարկ:

Էջ ՁԶԴ.— Սկիզբն Նրբարդ Գրաց. Վասն ապականութեան մեղաց.— Ա.— Նախ յաղագս շարին առ հասարակ...:

Էջ ՁԶԵ.— Յաղագս շարին առ հասարակ:

Էջ ՄԿԷ.— Որպէս Ած. է սկիզբն ներդրական ամ. իրողութեանց ի ստեղծումն...:

Ա.— Նախ յաղագս հրեշտակական Ողորմութեան...:

Էջ ՄԿԹ.— Յաղագս Հրեշտակալի Ողորմութեան:

Էջ ՅԼԸ.— Ձոր օրինակ Ած. ոչ իմանէ յերկնից ըստ էութեանն իւրոյ...:

— Ա.— Յաղագս սկզբնական շնորհաց...:

Էջ ՅԹԱ.— Յաղագս սկզբնական շնորհաց:

Էջ ՆԿԳ.— Գիրք վեցերորդ, Յաղագս Խորհրդացն: — Ա.— Յաղագս սահմանի խորհրդոյն...:

Էջ ԾԽԳ.— Վերջինն դատաստանի...: — Յաղագս Քաւարանին...:

Էջ Ռ.— Լ.— Յաղագս քուեղոյ գերկնային խնդրութիւնն:

Էջ ՌԴ—ՈՄԴ, դատարկ, կարմիր դիծերով:

Յիշատակարան Գրչի.— 1647

Էջ ՄԿԸ, վարդ.—

Ձեռամբ իմով Մարգարէի, զընդհանրեալ գիրքս Ապօղոսի, ի Կարմիր Վանքս Աստուածածնի, որ և Ընծուց մականայնի. որ է Կանգնեալ յեղբր դաշտի, Կարնոյ անուամբ մեծ քաղաքի, ձեռամբ Ներսէս Հալապետի, որ անուամբ Մեծ նա յորջորջի: Ի Թուականիս հալապետի, երկ հինգ հարիւր և մալ յիսնի, և քառասուն ընդ մեց թուի, աւարտ առնու և կատարի: Ձձեղ աղաչեմ հորարք բարի, երբ պատահիք այսմիկ տառի, ինձ առաջէք մի ողորմի, զի նոյնն ի ձեզ անդրադարձցի:

Յետմագոյն՝ յիշատակագրութիւն.—
1718

Էջ ԾԽԴ, ստորոտը, նշար շեղագիր.—
Յիշատակ է պատուական Արեւրթս Կնսարա-
ցի Վանք կեղացի տէր Աբրահամի որդի Ե-

սայեան Վարդապետին, է վայելումն անձին
խորո այս իմ յիշատակ առ վայելողս. ողոր-
մին խնդրել աղաչեմ է Տէր: Գրեցաւ գիրքս
թիւն ՌձԿէին:

2519

ԱՍՏՈՒԱԾԱԲԱՆՈՒԹԻՒՆ.— 11

Ա Լ Պ Ե Ր Տ

ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ.—

Ծաւալ 16×11×5: Էջք 644. Երեք տեղ
սխալ ուսումնի երկատարած է. էջ 175—178,
475—478, և 537—528: Հանգամանք բաւա-
րար. լուսանցքի ցեցահարութիւն և խոնա-
ւութեան փնաս թեթև. վերջը թերի: Թուղթ
հասարակ: Գրութիւն՝ խորագիրները և ըս-
կգրնատուները կարճի, մնացեալը սև մեկա-
նով, միասին, 24, 25 տող: Նոտր շեղագիր
վարժ: Համառոտագրութիւնք առատ: Գու-
նաւոր զարդագիր և լուսանցազարդ իւրա-
քանչիւր գրքի սկիզբը: Կաշեկազմ տախտակ-
եայ դրոշմազարդ, կռնակի մասը ճեղքուած:
Կնիք սևադրոշմ, հաւկթածն, «Սարգիս Վար-
դապետ», էջ 3:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ.—

Էջ 1.— Համառոտ Հաւաքումն Աստու-
ծաբանական մշմարտութեան.— Քանզի գե-
րագանցութիւն աստուածաբանական ճշմար-
տութեանն է՝ նշոյլ վերինն ճառագայթի...:

Էջ 3.— Գիրք Ա. Յաղագս Աստուածա-
յիմ բնութեան:

Էջ 92.— Սկիզբն Երկրորդ Գրքի. Ռա-
ղագս ստեղծման արարածոց:

Էջ 95.— Յաղագս ստեղծման էիցս:

Էջ 212.— Սկիզբն Երրորդ Գրքի, որ Վա-
սըմ ապականութեան մարդկան:

Էջ 213.— Յաղագս չարին առ հառա-
քակ:

Էջ 294.— Գիրք Զորարդ, Յաղագս
Մարդկութեան Տեսան մերայ Յի. Քի.:

Էջ 295.— Յաղագս Հրեշտակական Ու-
ջումին:

Էջ 368.— Գիրք Հինգերորդ. Յաղագս
Շնորհաց և Առաքիմութեան:

Էջ 498.— Գիրք Վեցերորդ. Յաղագս
Խորհրդացն Եկեղեցւոյ:

Էջ 584.— Սկիզբն Եօթներորդ Գրքի.
Վասն կատարածի աշխարհին:

Էջ 643.— Ը.— Յաղագս Բուխոյ գերկ-
նային խնդրութիւնն:

2520

ՇԱՂԿԱՊԹ ԱՍՏՈՒԱԾԱԲԱՆԱԿԱՆՔ ՊՐՈՎԼԻ.— 10

Մեկն. ՍԻՄԷՈՆ ԵՊՍ. ԳԱՌՆԵՅԻ

ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ.—

Ծաւալ 15×10×2: Էջք 234: Հանգամանք
լուս: Թուղթ հասարակ: Գրիչ՝ Ստեփանոս

Վրդ. Կաֆայեցի: Գրութիւն՝ խորագիրները,
սկզբնատողները և գլխատառերը կարճի, մը-
նացեալը սև մեկանով, միասին, 25 տող:

Նոսր շեղադիր մանր : Համառոտագրութիւնք չափազանց առատ : Կարմրագիծ զարդադիր, լուսանցազարդ և գլխազարդ էջ 7 : Կաշեկազմ տախտակեայ դրոշմազարդ : Դատարկ թուղթք սկիզբը վեց թերթ, վերջը՝ չորս : Կնիք սևադրոշմ փակադիր, «Մխիթար? վարդապետ», էջ 6 :

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ.—

էջ 1.— Սիմեօնի Գառնայ Սպիսկապոսի արարեալ Մեկնութիւն Գրացն Պրակղի.— Ի թարգմանյացն մերոց առաջնոց... :

էջ 4.— Յամկ Գրացն Պրակղի :

էջ 7.— Պրակղի Դիադոխոսի Պատմանա.

կամ Իմաստասիրի Շաղկապք Աստուածաբանականք, Հատարք ԲՃԺԱ :

էջ 41, դատարկ :

էջ 92-93ի միջև ինկած մէկ թերթ :

էջ 231.— Յիշատակարան Թարգմանողի գրացն :

էջ 233-234, դատարկ :

Մամբ յիշատակագրութիւն Գրչի.—

էջ 3, ստորոտը.— Յիշեցէ պիտակս Կաֆայեցի Ստեփաննոս Վարդապետս :

Յետմագայն յիշատակագրութիւն.—

1768

էջ 232, շեղադիր անհարթ.— Յիշատակ է Սր. Յակոբայ որ յերուսղէմ, ՌՄԺԷ :

2521

ՄԵԿԵՆՈՒԹԻՒՆ ՅՈՎՀԱՆՆՈՒ.— 1

ԳՐԻԳՈՐ ԿՐԴ. ԽԼԱՌԾԵԻ

Ստվարայ վանք

Պիտ = 1400

ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ.—

Մառալ 14x9x5: էջք 532: Հանգամանք լաւ. լուսանցքի ցեցահարութիւն թեթև : Թուղթ գորշորակ : Գրիչ՝ Հեղինակը : Գրութիւն՝ սև մեկնով, միասին, 23-31 տող : Բոլորդիր նոտրակերպ : Համառոտագրութիւնք չափազանց առատ : Կաշեկազմ տախտակեայ դրոշմազարդ : Պահպանակ մաղա. դաթեայ սկիզբը երկու թերթ դատարկ, վերջը երկու թերթ, ժանգագոյն թանաքով անկիւնաւոր երկաթազիր, կրօնական բովանդակութեամբ : Դատարկ թուղթք սկիզբը և վերջը երկուական թերթ :

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ.—

էջ 1.— Պատման յայտնութեամբ Աստուածութեամբ Գի. քացայայտեալ ի գլխով, ըստ չարից չարից.— Եւ արդ գիտելի է զի որ ոք ծննայ է յԱստուծոյ՝ յաւիտենական և հոգևոր ծննդեամբ՝ Ած. է... :

էջ 11.— Համառուտ Մեկնութիւն Յով.

համնու Աւետարանին : Աւգնեա Յս.— Ի ըսկըղրանէ էր Բանն : Գիտեմ պարտ է թէ մասն է՞ր զսկիզբն ճառիս ի Բանն դնէ և ոչ ի Հայր... :

էջ 229.— Իբրև ստիպէին հարցանելով զնա, հայեցեալ ի վեր՝ ասէ ցնոսա Յս., Անմեղն ի մէջն, նախ նա արկցէ քար ի վերա նո. բայ իբրև թէ ասել՝ պատժեացի շնացողն, բայց ոչ ի յանցողաց օրինացն... — Հմմտ. Գյուրիս Ը, համար 7 :

էջ 529.— Բայց է և այլ ինչ բազում զոր արարն Յս. ... — Այսինքն բազում են այլ բան և գործ Գի. ըստ մարդկութեանն... :

Յիշատակարան Հեղինակի.— 1400

էջ 530.— Կատարեցաւ Մեկնութիւն Յո. հանու Աւետարանիս, բան առ բան ի վերայ բնաբանին, շնորհօքն Աստուծոյ, և ողորմութեամբ Սուրբ Աստուածածնին, որ է արհմ. եալ յաւիտենա յաւիտենից՝ ամէն :

Արդ ես վերջինս, և տրուպս ի խնդրողս

բանի, Գրիգոր անպիտան կրօնաւոր, ժողովեցի զծաղկաքաղ Մեկնութիւն Աւետարանին Յոհաննու, ըստ ամենայն աւուր դասու՝ ի լուսաւոր բանից տեառն իմոյ և վարժապետի՝ մեծին Սարգսի կորովամիտ բարոնապետի, որոյ յիշատակն աւրհնութեամբ եղիցի անդրաւ կենօք։

Զի թէ իցէ ինչ ըստ ձերում ախորժակացդ, Տեառն շնորհ, իսկ զպակասն, մերում տգիտութեանս ներել աղաչմ։ Որ և մարդասիրեալ կաթիլ մի ցօղոյ՝ յեղբայրական սիրոյ ձերմէ՝ զթով ցօղեսցէ յսակերս իմ, և իմ բաղում յանցանացն թողութիւն հայցել աղերսեմ, ներելոյն և մահացուին, զի թերես զտից ողորմութիւն ի հեշտալուր Տեառնէնս ամենայնի յիշմամբ ձերով։

Զի մնամ թէ արժեմ, և յ(ուսա)մ թէ հասնեմ, և հաւատամ թէ առնում, վասն... աշխատանաց իմոց, որ մտօք շատ շարժարեցայ՝ քան թէ մարմնով և զգայութեամբ։

Եւ արդ՝ եղև հաւաքումն լուսաւոր և պայծառ բանիցս՝ յամի Պիթ թուականիս, մերում տոմարիս, ի վասն Սուխարայ, որ արդ կոչի խառքաստայ, ընդ հովանեսու բարձրաշէն և պայծառաշէն, հոյակապ և դեղեցկալարմար տաճարի, մօրս լուսոյ՝ ամենասուրբ Աստուածածնի, յատաշնորհութեան Սուրբ Ուխտիս՝ վերոյ ասացեալ մեծ վարդապետի և տէր Զաքարի, հեղահողի և բարեբարոյ, խոնարամիտ և բարեսէր եպիսկոպոսի, որոց յիշատակն աւրհնութեամբ եղիցի՝ աստ և յապալս ժամանակի։

2522

Ժ Ո Ղ Ո Վ Ա Ս Ծ Ո Ւ (ԿՐՕՆԱԿԱՆ)

ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ.—

Մասաւ 13-5x10-5x3: Էջք 384: Հանգամանք լաւ. խոնաւութենէ ազդուած թեթեւակի, Թուղթ հասարակ: Գրութիւն՝ խորագիրները, և մասամբ սկզբնատողերը և զխատուերը կարմիր, մնացեալը սև մեյանով, միասիւն, 26 տող: Բոլորգիր էջ 3—297, նոսր շեղագիր էջ 298—382: Կաշեկազմ տախտակեայ դրոշմազարդ: Դատարկ թուղթ սկիզբը հինգ թերթ, վերջը երկու։

ՄԵԿՆ. ԸՆԹԵՐՑՈՒՄԾՈՑՆ

ՔԱՌԱՍՆՈՐԴԱՅ.— 2

Էջ 2, ստորոտը.— Աւանհայ Հոգիդ Սբ. Ած. ճամբարի։

Էջ 3.— Վասն քառասնորդաց պահոցն.— Մերձեալ է արքայութիւն Այ. քանդի ի ներքոյ վարդապետացն Այ. ծածկին պահողացն անկինքն...— Հմմտ. Թիւ 965, Գ. Հատոր, 1968, էջ 536։

Էջ 13.— Վասն երախայիցն, ընթերցւած մեկնութիւն.— Ամենայաղթ Սբ. Նշանն փայլեաց ի յերկնից աստուածահրաշ ծագմամբ...։

Էջ 14.— Ի գիր անկիւնցն ի Սբ. Քառասնորդարդն, որ հանդիմանալ են կնամք առնալ...— Ի մեծի հինգ շարաթի աւուրն ոմանք այսպէս ասացին...։

Էջ 24.— Զայս իբրև կարգեաց զնթերցուածս երանելին Կիւրեղ ի յորդորումն նորահաւատիցն և ապաշխարողացն...։

Էջ 25.— Աւրդարութիւն արդարոյն ի վերայ նորին եղիցի, և անաւրհնութիւն անօրինին ի վերայ նորին եղիցի։ Զայս ասելով զդառնացուցացն զստութիւնն յանդիմանէր և ըզհաւատացեալն սփոփէր բանիւքս...։

Էջ 29.— Խորհուրդ աստիճան չարեքաքիւն։

Էջ 84-85 պարսպ մնացած, բայց թերոյթ չկայ։

Էջ 92.— Սրկու Հիմկ շաքաթի աւուրն ժողովին ի Սբ. Յարութիւն և այս կամեմ կտարի.— Հեղի ծերացեալ էր յոյժ...։

Էջ 263.— Իսկ վեցերորդ չարիքաքիւն յսկից.— Եւ ասէ Տէր ցՄովսէս...։

Էջ 277.— Տեառն Յանաբնու Ոսկիւրառնի ասացեալ է.— Զի յորժամ կամի Ած. նշանս առնել...։

Էջ 289.— Վեցերորդ Ուրբաքում, և տե-

աւրբիւմ նարին յերկրորդ Օրինացն.— Այս ընթերցուածն լի է յուսով աւետեաց, որ ցուցանէ զհանգամանս երկրին պարզեաց, որ է հրկնից արքայութիւնն: Քանզի երկիրն յոր մասնելոց էջ ժառանգել զնա...:

Էջ 297.— ...որով մահն Աշտայ նկարագրի, սպասելով յուսով յարութեան Գրիտոսի, որում փառք յաւիտեանս, Ամէն.— Էջիմ վարի կէտը դատարկ:

Էջ 298.— Հրց.— Որքան է տեսակ հաւատոյ: Պի. Հաւատն նախ բաժանի յԲ. զի է հաւատ որ յունակութենէ է...:

Էջ 313.— Գեորգեա սիրողի բամի քարոզ վասն այնպիսի որ է գնմն յերուսաղէմ յամնաւայն աշխարհէ և ամնայն ազգաց քրիստոնէից. յարեւելից և յարեւմտից, ի հիւսիսայ և ի հարաւայ, ի բամն որ ասէ. Մոցուսի ի յարկըս նորա, և երկիր պագցուսի ի տեղուց ուր կացեալ են ռոսի նորայ.— Ասէ Տէր ուրեմն ի Ղուկաս Աւետարանին, իբրև էջ Տէր մեր Յս. Քս. ի լեւոնէ անտի, զնացին զհետ նորա ժողովուրդք բազումք: Արդ իմանալ պարտ է մեզ աստուծոյ լեւոն յորում Տէրն նստաւ...:

Էջ 330.— Նարին Գեորգեա Եղեմեանիմ քարոզ, ի բամն որ ասէ. Արթուր կացէք և ամնայն ժամ ազօրս արարէք...:— Եւ արդ զիտելի է զի նախահանութիւնն Այ. և բարերարութիւնն նորա յամ. ժամ յայտնի է առ իւր արարածս...:

Էջ 345.— Նարին Գեորգեա Եղեմեանի,

քաջ հանտարի և ի տեղերայլոյս վարդապետի քարոզ. Ոչ ոք կարէ երկուց տնորանց ծառայել.— Արար Ած. զմարդն մատուր և բաժանական զի զծայրայոցն բարին իմացի...:

Էջ 355.— Բամ Աւետարանս որ ասէ.— Եթէ աչ անի քն գայքազեցուցանէ՝ խլեայ և ընկեալ ի քն. . . :— Արդ զոր օրինակ ոք կամիցի ի նաւարկութիւն վաճառաւորութեան ընթանալ...:

Էջ 369.— Պատմութիւմ Տապաւնակ Ուխտին Իսրայէլացաց.— Եւ եղև իբրև միևսան. զամ զնաց Մովսէս ի տեսութիւն Աստուծոյ...:

Էջ 374.— Վամ գերութեամ Իսրայէլացաց.— Իսկ յետ վաղջանելոյն Յովսեփայ բազմացան ազգն Իսրայէլի...:

Էջ 379.— Թէ վասն էր Յս. իբրև զիտաց զի դալոց են յափշտակել զնա...:

Էջ 383-384, Համարեա դատարկ:

Մամր յիշատակագրութիւնի Գրչի.—

1.— Էջ 163, ստորին լուսանցքին.— Եւս առաւել զանարժան զբիւս ամէն:

2.— Էջ 277, մէջտեղը.— Եւ զիս զմեղաւոր զբիւս միտթարեա և կեցո:

Յետմագոյն յիշատակագրութիւն.—

1740

Էջ 1, վերջ, շեղագիր անհարթ.— Տէր Մարգարայ աստուածաբան վարդապետին յետին գա(յ)լն Երուսաղէմ, թվ. ՌՃԶԹ:

2523

ժ Ո Ղ Ո Վ Ա Մ Ո Ւ

(ԺԵ - ԺԸ ԴԱՐ)

ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ.—

Ծաւալ 15×10×3: Էջ 394: Հանգամանք Համարեա բաւարար. Թիթևորէն ազդուած խոնաւութենէ և ցեցերէ: Թուղթ և գրութիւն ալլազան, Կաշեկազմ տախտակեայ խաչադըրոյմ:

ԲՈՎԱՆԴԱՆՈՒԹԻՒՆ.—

Էջ 1-136, նորոք շեղագիր:

Էջ 1.— Խրատ եղևոր և պիտանի և զարմանալի, ասացեալ Յոնաննէս Պիոզ վարդապետի.— Արար Ած. զմարդն Հոգի և մարմին...:

էջ 13.— Սակաւ ի Հարցմանց Գրաց.—
Զինչ է որ զամէն ուսեւի կենդանի կու գե-
նեն և ապա կուտեն, իսկ զծուկն առանց գե-
նելոյ ուտեն:

էջ 39.— Բամբ հարցմանց, խորին մեկ-
նութեանց, գրաց սրաց.— Յաղագս ինչ
պատճառի փարսեցիքն առաքեցին առ Յո-
ւաննէս, թէ Քրիստոսն ես դու, թէ Եղիա, և
թէ մարգարէն:

էջ 43.— Այլ գիրք պատմութեանց
նախմտաց.— Անկար պատմուեալն, աստուա-
ծային նափոքան...:

էջ 44.— Վասն Նախահարցն.— Այլամ
Զլ տարի ապրեցաւ...:

էջ 50.— Վասն ժողովոցն.— Ա.— Զկնի
Յին ամի ծննդենէն Քի. եղև առաջին ժողո-
ւոն ի Նիկիայ ՅԺԸ Հայրապետացն...:

էջ 54.— Խրատ կրօնաւորաց, շնորհաւոր
և օգտակար.— Եթէ ոք կամիցի Քի. հետևող
լինիլ...:

էջ 56.— Հարցումն Ծանկաց:

էջ 57.— Լուծումն ի Սբ. Գրաց, Վար-
դանայ Վարդապետի, ի խնդրոյ Քաղաւորին
Հեքմոյ, ի քվին ՈՄԻ.— Հաւաքեցողք ծա-
ղիկս ի մարդաց Աւետարանին և յուծումնք
բանից դժուարիմացք: Զինչ է որ ասէ՝
Դարձաւ Յս. զօրութեամբ հոգւոյն ի Գալիլ-
եայ...:

էջ 74.— Քարոզ վասն մահու, ի բաւ
ազմասին որ ասէ. Մարդոյ որդէս խտտոյ եմ
աւուրք.— Մահկանացու կեանք մարդոյս Գ
յատկութիւն ունի...:

էջ 100.— Վասն Հաշտութեան: Տէր մեր
Յս. Քս. հրամայէ. Բարի արարէք ատելաց
ձերոց.— Թէ Քի. ծառայ ես՝ զոխն ի որտէղ
հանես, և զատելին սիրես...:

էջ 102.— Զգուշութիւն քահանայից հո-
գէրարձուաց.— Պարտ է քահանային յամ.
աւուր՝ միոյմ տան այց առնել, և ուսուցա-
նել զքրիստոնէական վարդապետութիւնն...:

էջ 104.— դատարկ:

էջ 105.— Ողբ վասն զղջման և քարոզի.
— Նախ ասա զպատմութիւն մեծատա՛ն և
Հազարու...:

էջ 113.— Քարոզ, յոյժ պիտանի լսո-
ղաց.— Եւ արդ գիտելի է, զի նախախնամու-

թիւնն Այ. և բարերարութիւն նորա յամ.
ժամ յայտնի է...— Հմնտ. աստ, էջ 196:

էջ 124.— Քարոզ վասն Ողորմութեան,
ի բանն որ ասէ. Որ ունիցի Բս. հանգերձս,
տացէ զմինն յայնժ որ ոչն գուցէ...:

էջ 126.— Քարոզ վասն Հազարդութեան
...:

էջ 131.— Ի բանն Յարայ.— Երկիր և ի
նմանէ հաց...:

էջ 135.— Ի բանն Մովսէսի Մարգարէ-
ին՝ Աւրեմութիւն Տեառն ի վերայ լորանց
մշտնջնմարաց.— Նախ մշտնջնմար լի-
րինք անուանին դասք հրեշտակաց...:

էջ 137-204, տարբեր Թուղթ և մեկնան:

էջ 137.— Հրց. Յորժամ ոք մատնի ի
բանոտս մարմնաւորս, քանի՞ կերպիւ կայ հը-
նար ազատել զնա: Պիս. Եւ արդ՝ գիտելի է զի
նախ բարեկամք նորա մտանեն առ թաղաւո-
րըն և աղաչեն վասն նորա...:

էջ 138.— Հրց. Յերթալն ի տուն սղոյ
առ ննջեցեալն, զինչ օգուտ լինի գնացողին,
որ ասէ. Լաւ է զնալ ի տուն սղոյ, քան ի
տուն արեցութեան:

էջ 141.— Հրց. Վասն է՞ր զմահն նեղ
դուռն անուանեն...:

էջ 143.— Քանի՞ք են դարք որ ասին:
Պիս. Եօթն...:

էջ 144.— Ագաթանի անյաղք փիլիսո-
փայի ասացեալ վասն Նեքին գայտեան.—
Արդ ի ընդ յետին դարի ութ հարիւր ամին
...:

էջ 159.— Քարոզ վասն Խոստովանու-
թեան, յոյժ պիտամի.— Բայց նախ վասն
խոստովանութեան խորհրդոյս, գիտելի է,
զի...:

էջ 166.— Քարոզ յոյժ պիտամի և օգ-
տակար:

էջ 173.— Քարոզ վասն Մխիթարու-
թեան, ի բանն Սաղմունի որ ասէ. Լաւ է օր
մեկու քան քէ օր ծննդեան:

էջ 177.— Քարոզ վասն Ապաշխարու-
թեան...:

էջ 186.— Քարոզ վասն Ողորմութեան
...:

էջ 197.— Քարոզ վասն Պանոց...:

էջ 202.— Քարոզ վասն Խաչելութեան
...:

էջ 205-230, տարբեր թուղթ:

էջ 210.— Քարազ վասն Ազօթից...:

էջ 218.— Քարազ, յիշոցմատաւաց...:

էջ 230.— Վիճակ խիտ տաղաւ.— Բ.—
Լինի զոր կամին Ատուծով, արա մտաւհու-
թեամբ...: ՄԵ.— Բարի պարգևս զայ քեզ
յԱյ. և խնդաւ յոյժ:

Մանօք. Գրչի, էջ 232, ստ. լուսանց-
քին. «Վեց թուխտ յառաջ զհայ, զպակասն
զտանեաց»:

էջ 231-306, տարբեր, ճերմակ թուղթ:

էջ 233.— Խրատ ցիտամի կրօնաւորաց.
— Լաւ է յատակ խորհրդով ննջել, քան թէ
պիղծ խորհրդով աղօթս մատուցանել և վար-
ձըս ոչ առնուլ...:

էջ 244, դատարկ:

էջ 245.— ՄԶ.— Ծնորհս առնուա յԱ-
տուծոյ, և ուրախանա Ատուծով...: ՂԶ.
— Ի բաց թող ի մտացդ զամ. չարիսն զոր ու-
նիս ի մտի քոմ ամբարեալ:

էջ 249.— Վասն ողորմութեան և վասն
աղքատաց, ի բանն որ ասէ. Երանի որ խոր-
հի զաղքատն...:

էջ 257.— Վասն Քնոյ. ի բանն Դուկա-
սու՝ Զի՞ ննջէք, արիք, կացէք յաղօթս:

էջ 262—268.— Երկոտառնեակ մը ման-
բաղէպեր իմաստասէրներու մասին:

էջ 269—270, դատարկ: էջ 270—271ի մի-
ջև կան արմատները՝ կտրուած թերթերու:

ՊԱՏՄ. ԵՒ ԽՕՍԳ ԽԻԿԱՐԱՅ.— 8

էջ 271.— ...Որդեակ, զորդին քո չը-
նազանդեցոյ միջնդեռ փորէ է և կակուղ, զի
մի ընդ քեզ մարտուցեալ ելանիցէ, և ի զնա-
սու նորա կորանայցես, և անէծա առցես յո-
տարաց վասն անհնազանդութեան նորա.—
Հմմտ. Պատմ. և Քրատք Քիկարայ իմաստ-
նոյ, Գիրք Ա., Ա. Ա. Մարտիրոսեան, Երե-
ւան, 1969, էջ 82, թիւ 19:

էջ 287.— ...Եւ իբրև զնացին նոքա,
ես Քիկար դպիր յուղարկեալ բերի Բ մազս
անկղ հաւու, որ տաճիկ բառով զարթալ ա-
սի, և բերի Բ փոքր ճարտար տղայ. . .—
Հմմտ. նոյն, էջ 114, տողատակին:

էջ 290.— Այլ խրատ Քիկարայ զոր ա-
սաց քիւր որդոյն իւրոյ Նազանայ:

Որդի Նազան, որ ընդ ականջն ոչ լսէ՝

ընդ թիկունսն և ընդ լանջն լսեցուցանեն...

— Հմմտ. նոյն, էջ 119:

էջ 292.— ...Որ սերէ զլար՝ ասելի
բազմաց է, և որ զհետ երթայ բարեաց՝ ժա-
ռանգէ զնա յարժամ: Եւ Քի. փառք յաւիտ-
եանս ամէն.— Հմմտ. նոյն, էջ 124:

էջ 292.— Վասն Իւլի.— Քանի՞ ազգ ծա-
ղիկ էր, որով օծանէին քահանայքն...:

էջ 293.— Ի բանն Սողոմոնի որ ասէ.
Երեսա զարարին քոյ յաւուր մանկութեան
քոյ...:

էջ 299.— Յազազս երկնային զնդոյն
պատկերաձևութեանցն, զոր զտաք յիմաստ-
նոց նկարեալ.— Քանզի երկոտառն են կեն-
դանակերպք...:

էջ 307-394, ալյատեսակ թուղթեր և զը-
րութիւններ:

էջ 307.— Հարցումն. Զի՞նչ է սահման
անշնչից:

էջ 312.— Արարչութեան առաջին օրն
զործէ է...:

— Զի թէպէտ այլ օմանք յուրով օրինա-
կըս տան Մբրոյ Երբորդութեանն ի զրոց
տաճկաց, բայց նուաստ տէր իզնատիտն՝
սակաւ տեղեակ և հմուտ գործող զրոց և լեզ-
ուի նոցա, զայս միայն օրինակեաց Երբոր-
դութեանն, և դառնեաց իրաւ և ճշմարիտ:

էջ 316.— Իսկ վասն օծանալ կամաց
այսպէս գիտելի է.— Զի ասէ Ոսկերեանն
Յոհաննէս, ի Մեկնութիւն Աւետարանչին...:

էջ 321.— Կարգ վարդապետաց էջմիած-
նա դաստառնն ակնեալ ի Գոչ.

Նախ եռամեծ վարդապետն Մխիթար,
որ մականունն Գոչ կոչի:

Նորին աշակերտ Յովանէս որ է Վանա-
կան:

Նորին աշակերտ Վարդան...:

Նորին աշակերտ Մովսէս Սիւնեցի, որ
եղև նորոգող էջմիածնա և կաթողիկոս:

Նորին աշակերտ Փիլիպոս կաթողիկոս
էջմիածնի:

Նորին աշակերտ անարժան և մեղա-
պարտ գրիշ Առաքեալ:

էջ 323, անհարթ զրով. Համառուտազը-
րութիւնք յոյժ առատ.— Եւ գիտելի է, զի
այսր ամենայնի անտեղեակ էր Մարիամ, և
ով ոք ի սերելեացն ոչ իշխէր ասել նմա...:

էջ 333-334, դատարկ: Նոյնպէս 341-42:
էջ 335.— Ի բանն Պօղոսի որ ասէ. ըն-
հարասիրութեան զհետ երթալք:

էջ 343.— Առաքելաբանութիւնք.— Ա.
— Կայր միայնակեաց մի ի սահմանս զեղջի
միոյ...:

էջ 348.— Քարոզ վասն ճիշտեցելոց...:

էջ 351—361, դատարկ մեծագոյն մա-
սմբ:

էջ 367.— Կտակ Տեառն Յակոբայ կա-
թողիկոսի ի ժամ վախճանի իւրոյ.— Ըստ
անշուշտ և անհրաժեշտ և ամենաճշմարիտ ա-
ւանդութեան Տեառն մերոյ Յի. Քրի.

էջ 369-373, մանրուք, անհարթ գրեթով,
էջ 374, դատարկ:

էջ 375.— Երբայեցեոց, Քարդէացեոց և
Յունաց անուանց թրգմ.:

Աբարիմ, անցք կամ անցաւորք...:

էջ 388.— ...Մասթէոս, պարզեւեալ:

էջ 384.— Ի Թվին Հայոց ՌձՈԸ, բար-
կութիւնն Այ. եղև ի վերայ ումենն մեղաու-
րի, ի վան քաղաք. էջ այր մի Համեա, աւե-
լի և կամ պակաս, ի ծննդենէ աւագանին այլ
ոչ էր մտեալ ի ժամատեղ...: Ով ընթերցող,
տես զիարդ եղև վախճան մեղաւորին, և ա-
բա քեզ օրինակ, և զնուստս Իգնատիոս երէ-
ցըն յիշեալ:

էջ 386, դատարկ:

էջ 387.— Պատմութիւն և խօսք վասն
Յուդայի պղծոյն, մտնոյն և ամիծեւոյն.—
Արդ ի հոգէկիր վարդապետաց այսպէս իմա-
ցաք և լուաք...:

էջ 390.— Ի բանիցն Սիրաբայ.— Զամ.
բան խրատու, զոր յայլոց լսես, ի միտ պահ-
ես...:

էջ 394.— Վասն աղօթից՝ Թէ երբեմն
երբեմն ընդէ՞ր ոչ լսէ Ած.

2524

Ե Ր Ա Զ Ա Է Ա Ն. — 1

ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ.—

Մաւալ 15×10×4: Էջք 380: Հանգամանք
լաւ. Թուղթ տոկուն: Գրութիւն՝ խորագիր-
ները և սկզբնաառեքը կարմիր, մնացեալը
ևս մեկանով, միասին, 15 տող: Նոտրագիր:
Համառօտագրութիւնք սովորական գրեթէ:
Կաշեկազմ տախտակեայ խաշաղորշմ:

ԲՈՎԱԼՆԵՐՈՒԹԻՒՆ.—

էջ 1, դատարկ:

էջ 2-6, նոտր շեղագիր մանրատառ.—
Շուրջ երեք տասնեակ երազներ, ՌձՈԸ-
նձՅԻ Թուականներով. արձանագրողը՝ Մի-
նաս Պար. Ամդեցի:

էջ 2.— . . . Թվին ՌձՈԸ, փետրվար
ԺԺ, պահոց Գ շաբաթու, Գ շաբթի օրն, ի
Սբ. Երուսաղէմ, տեսի յերազի, որ Շնքշոյ
Վանից եկեղեցոյ առջևի Թրթնի ծառոյն,
որ ի վերայ գերեզմանի վարդապետացն է,
զմէկ ճուղն կտրած էին, և մէկ կին ունէր ի
ձեռն, և Շնքշոյ դէպ ի վանքն կու գայր. և
հոգեւոր տէրն մօտս կայր:

— Թվին ՌձՈԸ, մարտ ԺԸ, ի Թօխաթ,
յերազիս զատամս վերինին զմինն ձեռամբս
քաշեցի, չցաւեց ի արիւն չեխաւ և մեծ էրե-
ւեցաւ ի ձեռս իմ որպէս զմեծ ոսկր. և սե-
չէր այլ սպիտակէ էր:

էջ 6.— Թվին ՌձՅԻ, մարտ ԺԱ, Նշաբ-
թի, լոյս ուրբաթ, մեծ պահոց Նշաբաթուն,
որ շաբաթ Լուսաւորչի մօտ ի Վերապն էր
տօնն, տեսի երազի լոյս ուրբաթ լուսնի Ե օ-
րէն, որ մարդ մի խշտեր? ունէր ի ձեռն, ե-
հար զձեռքս՝ ոչ ցաւեց և ոչ արիւն ելաւ:
Դարձաւ տեսի որ էի ի Սբ. Յակոբայ յեկե-
ղեցոյ մէջն նստած՝ աթոռի առջև ի գետինն.
և արեղայք կային. զլլխի տակն, աթոռի
թիկնատեղն ընէին ի զլլխի տակն, և ես որ-
պէս ուշաք զնացած էի, և ասէին Թէ վախե-
ցեր և ուշադնաց եղեր. և ես ոչ փոխուեք տե-
սի և ոչ ուշաք զնաց, և զարթեալ, և ժամ զնա-
ցի: Ած. բարին անէ:

էջ 7.— Մարմնախաղ, Դամիշի Մար-
գարէի.— Յորժամ զազաթն խաղայ մար-

դոյն, որ է սկսւումս, մեծութեան նշան է, և նորոգաց:

Էջ 9. — ա. լուսանցքին, նարնջադոյն թանաքով, անհարթ գրով. ճիւղատակ է երևումս դէմ ի դուռն Սրբոյն Յակոբայ:

Էջ 33. — Ուրից մատուց. — Թէ ալ տից բուրձն խաղայ, ի հետաւոր տեղաց իրք զայ իւրն, և խնդայ. կամ ի ճանապարհ երթայ:

Էջ 35. — Ումմիմ իմաստասիրի տաղեայ, Յաղագս լուսնի տալց, որ գերագմ յայտնէ:

Ա. — Առաջի օրն լուսնին Ած. զԱլամ ըստեղծեաց, յետ Գարբէին զաւետիս Կուսին: Բարի է՛ զամ. ինչ դործել, հիմն արեւնել, սերմանել, ի ճանապարհ երթալ, զնել վաճառել, մանուկն յուսումն առալ: Որ հիւանդանայ՝ տանջի, բայց ապրի. փախուցեալն՝ շուտով գտանի. որ ծնանի՛ բախտաւոր լինի: Երազն Բ օրն, կամ ԺԲ օրն իստարի Աստուծով:

Էջ 63. — Յառաջադրանքիւն Երագա. համիւ այս է. — Այս Երագահանս Ղալա սուլթանն Սիւխանու, որ Խորասանու և Շամախոյ տէր էր, զիւր աշխարհին զգիտնականքն ի մի տեղ ժողովեաց, և հրամայեաց զինչ մարգարէքն երազ են տեսեալ և մեկնեալ Այ. հրամանաւն. և զինչ որ ի լոյս հանին այս է, և թողին յիշատակ թագաւորաց, և անուն դրին, և մօտ ի Ղալա սուլթանն տարան և կարդացին, և նայ հաւանեցաւ, և գիտնականացն խիլայ երես...:

Էջ 71. — Յանկ Երագայհամիւ, մեկնութիւն երագի զոր տեսանն մարդիք և ի լոյս հանն:

Ա. — Վասն ծառի, սարի, առուի, ջրհորի...:

Էջ 86. — ԽԵ. — Վասն մեղուի, մեղրի, մորեխի, պիծակի, ճանճ, մըժեխ, և այլ յայս ի նմանիք. — Հմմտ. Թիւ 1605, Ե. Հատոր, էջ 400:

Էջ 88. — ԾԷ. — Վասն որ էրագին յերկնիցն օձ գայ, կամ սրայթուր, կամ աղվէս, կամ քար:

Էջ 88. — Պատմութիւն իրագոյ. — Հանց ասն թէ ծառն ու սարն. մարդէ անդ ուր տեսեալ է...:

Էջ 219. — ԾԷ. — Թէ յերագի երկնից օձ զա՛ պարոնաքն աներաւանան. թէ սրայթուր գայ երկնից՝ հեծել շարժի և արեան հեղութիւն լինի. թէ աղվէս գայ երկնից՝ հիւսթով մարդիք շատանան յերկրի, և ի վերայ մէկ-մէկի գուր ասնն. թէ քար գայ երկնից ի վայր՝ ան տարին սով լինի և աներաւութիւն պարոնացն:

Էջ 220. — Մեկնութիւն իրագի, զոր յայտնեաց Ած. Դանիէլ Մարգարէի. — Զի ոյ որ երազ տեսնու և վարի, յիչէ դիտիչի Մարգարէն, և գերեք մանկունքն, և զԱՅս. նազինէ Հայրապետն...:

Էջ 220. — Երագաեան, զոր առացեալ է Դանիէլ Մարգարէն, վառն պէտպէս տեսեալաց. — Ած. տեսնուն յերագին, լաւ լինի տեսնողին... — Ած. ի տան քում տեսանել՝ նորոգութիւն է. — Հմմտ. Թիւ 976, Գ. Հատոր, էջ 574:

Էջ 227. — Առամունս հանել. ներքինն՝ տրտուութիւն է. վերինն՝ ազգական մեռանի:

Էջ 244. — Ի վերա Բեմիմ է. — Բառնայ զինքն յոմեքէ՛ լա՛հ է և բարի:

Էջ 252. — Ի վերա Գեմիմ է. — Գառնս տեսանես՝ լա՛հ մեծ է:

Էջ 258. — Գնդի խաղայն տեսանես՝ պարոնին լաւ է, փոքր մարդոյն գէշ է:

Էջ 265. — Ի վերայ Դայիմ է. — Դարպաս տեսանես՝ Հարուստ կնիկ է:

Էջ 272. — Ի վերայ Ելիմ է. — Եզն տեսանես՝ ա՛հ չի լինի:

Էջ 281. — Ի վերայ Էիմ է. — Էլ խառնչէ՛ նախանձ է:

Էջ 328. — Ի վերայ Հայիմ է. — Հրեշտակ տեսանես՝ բարոյ յաւելումն է:

Էջ 346. — Ի վերայ Ին իմ է. — Յերկինս ելանի՛ մեծ պատիւ է:

Էջ 351. — Ի վերայ Շայիմ է. — Շիւ իւղոյ տեսանես՝ զնաս է:

Էջ 353. — Ի վերայ Ոյիմ է. — Ոսկի դեկան տեսանես՝ խիստ լա՛հ է:

Էջ 355. — Ի վերայ Զայիմ է. — Զամբիջ տեսանես՝ խիստ զնաս է:

Էջ 358. — Ի վերայ Զէիմ է. — Զուր ի գետէ ըմպել տեսանես՝ լա՛հ է:

Էջ 362. — Ի վերայ Սէիմ է. — Սիւն տեսանես՝ նեղութիւն է և կոբի:

էջ 365.— Ի վերայ Տիմիթ Է.— Տաճար
վարդարած տեսանես՝ բարի է:

էջ 366.— Ի վերայ Յայիթ Է.— Յորեան
տեսանես՝ ցնորք է, չէ աղէկ:

էջ 369.— Ի վերայ Օյիթ Է.— Օշինտր
խմել տեսանես՝ կոխէ է:...

Օձն ի մահիճս տեսանես՝ կին առնու:

էջ 372-377, դատարկ: Նոյնպէս էջ 379:

էջ 378, վերը, նոտր շեղազիր, տարբեր
մեկանով.— Հասցէ ի Սբ. Երուսաղէմ, ի դո-
ւրն Սրբոյն Ակորայ, ի Աթոռն ամենայն Հա-
յոց:

էջ 380, անհարթ դրով.— Թվին ՌձՁԱ,
վերին օտան աւայ եղև:

2525

Բ Ժ Կ Ա Ր Ա Ն.— 1

ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ.—

Մաւալ 16×10×4: էջ 454: Հանգամանք
լաւ: Թուղթ հասարակ: Գրութիւն՝ ամբող-
ջովին սև մեկանով, միասին, 19 տող: Նոտր
շեղազիր կանոնաւոր մեծագոյն մասամբ.
կան տեղտեղ տարբեր մեկանով շեղազիր է-
ջեր: Համառօտագրութիւնք սովորականէն
քիչ մը աւելի: Կաշկաղած խաւաքարտեայ դը-
րոյմազարդ: Կոթքի երկաթազիր. «Ի վա-
յելումն? Պօղոս Վարդապետին»: Դատարկ
թուղթք սկիզբը չորս թերթ, վերը երկու:
Դատարկ էջեր, 28—33, 35—36, 40—48, 289—
300, 303, 334—336, 361—408, 444, 447, 452:
Կնիք սևադրոշմ փակազիր. «Ք. Մ. Դաւիթ
Վարդապետ. 1272» [= 1823]:

ԲՈՎԱՆԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ.—

էջ 1.— (Ի Մաթեյիոսէ) (Ի Դէոսկորի-
ոսէ) (Յաղագս Երեւանոյն զոգարչտին):

էջ 2.— (Յաղագս խայթիւմոյ քէլէ-
րին):

էջ 11.— (Յաղագս ժանտամահէ պահել
դքեզ): Ամենին մի՛ կլաներ զխուխն քո:

էջ 34.— (Միւրէքէպի թէրթիպ Զոռն-
գաց):

էջ 37.— (Ակոապաւոյն):

էջ 50.— (Յաղագս կշտապաւոյն):

էջ 93.— (Յաղագս խորտակեալ ոսկրն
արտաքս հանելու համար):

էջ 125.— (Յաղագս ծարաւոյն):

էջ 177.— (Մաճուն սըթմա իւին):

էջ 187.— (Դապղ էթտրիթի իւանլար):

էջ 189.— (Գուսմայը քէսիճի իւանլար):

էջ 195.— (Յաղագս այն ցաւոյն, որ
քոյն աչքն չի բանայ) կամ միշտ քնանայ:

էջ 209.— (Յաղագս հին և նոր հազի):

էջ 211.— Յաղագս Աշաց: Ի Դէոսկորի-
ոսէսէ:

էջ 213.— (Յաղագս փէրտէին ի վերա
աշացն):

էջ 244.— (Կանոն սակս ճանաչման, բը-
նութեան) և զօրութեան ի այնց պտղոց:

Աղած խաւաքիւն, տաք է և համեղ, ու-
տողին զսիրտն ուրախացուցանէ...:

էջ 263.— (Յաղագս անուշ սուրճիւնի
զօրութեանն):

էջ 270.— (Գրիգոր Վարդապետի մա-
ճունի թէրթիպն է) — Սպիտակ սանտալ 2
տրամ և կէս, կարմիր սանտալ 2 տրամ և կէս
...:

էջ 273.— (Պէտովուքլունայ):

էջ 276.— Ատոռաժածնի կարապետ հ'—
քիմէն — (Պէտովուքլունայ բուհ):

էջ 281.— (Յաղագս երեկամաք քարին և
աւազին):

էջ 284.— (Յաղագս փորոյ ճըճոյն որ
բոլորն) ի դուրս թափէ:

էջ 301.— (Յաղագս ձիոյ մարազից ու-
ռեցքին):

էջ 304.— (Արիւն առնելոյ բարի օրն որ
լաւ է): (Արիւն չառնելոյ օրն որ փառարբեր
է):

Այս վերոյ գրեալ ամսոց աւուրքն՝ Զը-
ռանկաց ամսոց Թվովն պիտի լինի, որ ԺԱ օր
յառաջ է, և ոչ մերս ամսոյ Թուովն՝ այսքան
առայս իմա:

էջ 306.— Կալիանոսն, և այլ Հնագոյնքն
ասին ևս թէ, ոմանք լուսնական աւուրք ըստ
բնութեան իւրեանց են յաւթարագոյն...:

էջ 309.— (Յաղագս քթի արեան կտրե-
լոյ) որ յար Հոսի ի քթէն:

էջ 321.— (Յաղագս լեզու բռնվածին որ
բացվի):

էջ 329.— Յաղագս շերմի, Գաղատացի
Հաճի Սինանին, լաւ փորձեալ):

էջ 333.— (Շէրպէթ, Գիթաթիեացի

տէր Յարութինն, լաւ և ախրժեի):

էջ 338.— (Յաղագս ստամոքին յետ բե-
րելոյն, և զանելոյն ի կերակրոց) և Հագմը
չանելոյն:

էջ 341.— (Յաղագս քաժոտութեան ըս-
տամոքին):

էջ 409—443.— Յանկ Ալորութնի կար-
գով:

էջ 445.— Ասեր են բժիշկներն թէ, օդ-
նութիւն մարդոյ զարեան եղանակին է...:

2526

Ժ Ո Ղ Ո Վ Ա Տ Ո Ւ (ԿՐՕՆԱԿԱՆ)

ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ.—

Մաւալ 16×10×4: էջ 388: Հանգամանք
անբաւարար. զնառնած Թացութենէ. սկիզ-
բը Թերի: Թուղթ Հասարակ: Գրել՝ Աստուա-
ծատուր Գահանայ: Գրութիւն՝ խորագիրնե-
րը և զլիստատուրը կարմիր, մնացեալը սև
մեկանով, միասին, 20 տող: Նոսր շեղազիր:
Համառոտագրութիւնք առատ: Կաշեկազմ
տախտակեայ Հնամաշ: Պահպանակ մազա-
ղաթեայ սկիզբը և վերջը երկուական թերթ,
մասն երկաթագիր Աւետարանի:

ԲՈՎԱՆԴԱՆՈՒԹԻՒՆ.—

էջ 1.— ...ի Միխայէլ Պատմադէն.—
ի Հընդուստան աշխարհն քաղաքք մեծամեծ
կան, որպէս Պանիան, Պուրշաուր և Քազնի,
և Հահուր, և Քաշի, և Պանկլար...:

էջ 2.— Կաղ ալեք.— Յաուր միում ա-
սէ կաղ սիրելի...:

էջ 5-10, դատարկ մեծագոյն մասամբ:

էջ 9, վերը, շեղազիր, մանիշակազոյն
Բանաջով.— Յիշատակ Ս. Աթուրոյ Թան-
գարանին, 1890:

էջ 11.— Պատմութիւն Մաքիմու Մազ-
զիեցուն.— Մբ. աղաթինն Գի. Մարիամ էր ի
սահմանաց Մազզաղիինեայ Ասորոյ...:

էջ 22.— Գլխաւոր Աւաքեալն Պարս, և
անուն կնոջ Կորա Թութիա...:

— Առակ.— Ասի պատմութեանց թէ
կայր պարոն ոմն ի քաղաք մի խիստ անողորմ

և ունէր որսական շուն մի...:

էջ 23, ստորոտը.— Գիրքս այս գրեթե
Աստուածատուր վարդապետն Կողոնացի:

էջ 24.— Ասի պատմութեանց թէ էր տա-
նուէր մի...:

էջ 26, դատարկ:

էջ 27.— Քաբազ Մթ. Աւետարանի իմն
գլխի.— Ոչ է պիտոյ բժիշկ ողջաց այլ Հի-
ւանդաց...:

էջ 50.— Գրէ Սուրբն Կիրեղ վասն Տեա-
ռն մերոյ Յի. Գի. թէ կեաց որ ինչ էրն, և
եղև որ ինչ ոչն էր: Այսմ բանի և ամ. Հոգե-
լից Հարք վկայեն...:

էջ 58, դատարկ:

Հ Ա Ի Ս Տ Ա Ր Մ Ա Ս.— 2

Վարդան վրդ. Այգեցիցի

էջ 59.— Համառոտ Հատմամ Սրբոց
Վարդապետաց, Յաղագս դաւանութեան ա-
մենատուր Երրորդութեան, ընդդէմ հե-
ռուածողաց հակաճառութիւնի:

Հաւատով խոստովանիմ զհամազոյ դա-
մենատուր Երրորդութիւն անբաժանելի, ա-
նգիւղեն...:

էջ 63.— Վկայութիւնմ Յաղագս Տեառն
մերոյ Յի. Գի. և եռամեծեայ Աստուածու-
թեան, և մի բնութեան. Դաւիթ ասէ.

Յառն ի կերակուր ինձ լեղի. ինձ ասէ.
և ոչ մեր: Մակեցին ըզմեռա իմ և ոչ զմերս
...:

էջ 67.— Յնկիա Հաստա Հայրապետի վկայութիւնն ի քիտտն որ առ Դիմախոսու.— Մի պատճառաւ տացեն բաժանողացն երկուս ասելով բնութիւնս. մի բաժանեք զմարմնոյն բնութիւնն Այ. բնութեանն. զի չէր ասէ Հընար զբոլորն Որդի Մարդոյ կոչել՝ զվարդիեան յերկնից, և ոչ Որդի Այ. զԺննիցեանն ի կնոջէ՝ Թէ բաժանելու յերկուս բնութիւնս:

էջ 70.— Դիմախոսի Ազեմամարու Հայրապետի վկայութիւնն ընդդէմ Ստեփան [տ]ացոյն:

էջ 71.— Իգնատիոսի Անտիոքու եպիսկոպոսի, որ և Աստուածազգացան, ի Թղթէն որ առ Պաղիկարպոս:

էջ 72.— Սրաբոսի Հետեղի Առաքելացուն.—

Որք Հերմոն և պատառեն զմինն՝ ըզրորովամու պատուհանն ընկալցին: Քանզի ընդունայն և սնոտիք են, որք Բ բնութիւնս ասեն բաժանեալ, և ուրանն զԱստուծոյ փրկութիւնն, զոր է մարդանայն իւրում չընորհեաց մեզ:

Նարին յետ սակաւաց.

Որ եկն և մի բնութիւն Աստուծոյ և մարդոյն զործեաց, մեր ոչ կարացեալ կցորդ լինել անապականութեան. որ աներևոյթ է ի մէնջ՝ եղև տեսանելի. զի ըստ ամենայն մասին կցորդութիւն առցուք զանապականութիւն:

Ի Հաւատոյ բանէն Սրաբոսի [Լեկզմոյ] եպիսկոպոսի.

Անջատեալ են բարք նոցա Աստուծոյ, և ոչ գիտելով զի սորայ բանն միածինն, որ միշտ ընդ մարդկութեանս միաւորեալ, և ընդ սմա զանկեալ, ընդ իւրում ստեղծուածին:

Նարին.

ԶՀերմոն զործեն որ զմեծ (ա) [և] փառաւորեալ մարմինն Քրիստոսի բաժանեն և Հասակոտորեն:

Նարին.

Սաայի ասէ. Մերձեցայ առ կին իմ մարգարէ, և ծնաւ որդի. սքանչելի խորհրդակից, Աստուած Հօր իշխան բարոզելով՝ ըզմիութիւն Բանին առ ի ստեղծուածն իւր յայտնէին. քանզի Բանն մարմին եղև, և Որդին Աստուծոյ՝ Որդի Մարդոյ.— Հմմտ. Թ. 2331, է. Հատոր, էջ 445:

էջ 74.— Գրիգորի սքանչելի վկայու-

թիւնն.— Որ այլ ասէ զախտակրեալն, և այլ զոչ ախտակրեալն...

էջ 78.— Ուտիլա Հաստա Հայրապետի վկայութիւնն.— Որ ոք բաժանէ զՏէր Թս. Քս. և ասէ՝ այլ զԱծ. Բանն, և այլ զեղեալն մարդ, և ոչ խոստովանի զմի և զնոյն ինքն, այնպիսին նշովեալ եղիցի:

էջ 79.— Պետրոսի Հաստա Հայրապետի վկայութիւնն.— Քանզի Մարիամ ծնաւ ըզմարմնացեալ Բանն Ած. զմի և զնոյն, ոչ այլ և այլ, քաւ լիցի:

էջ 80.— Փելիկայ Հաստա Հայրապետի վկայութիւնն.— Բայց նշովեմ, որք ախտակր զաստուածութիւնն ասեն, և որք սոսկ մարդ զխաչեցեալն Քս. և ոչ բոլոր էութեամբ զԱծ.:

էջ 80.— Կեղեւտիամոս Հաստա Հայրապետն առ.— Ասեմ և Հաւատամ, զհաց պատարագին Ած. բովանդակ, առանց ապականութեան, խառնեալ Ած. Բանն ընդ մարդկութիւնս, և եղև մի բնութիւն:

էջ 81.— Ոնարա Հաստա Հայրապետի.— Զփորձ էառ կրից, չարչարանաց աստուածութիւնն, ոչ մերկ և անմարմին, այլ վասն անճառ միաւորութեանն մարմնոյն և աստուածային բնութեանն. վասնորոյ մի կամք և մի բնութիւն խոստովանիմք Տեառն մերոյ Յի. Քի. քանզի այլ և այլ կամք ոչ եղեն (ի) Փրկչին մերոյ:

էջ 91.— Կիրզի Ազեմամարու Հայրապետի ի Ժողովն Եփեսոսի տացեալ ընդդէմ Նեստորի.— Որ ոչ խոստովանեցի մի Տէր զԹս. Քս. և մի բնութիւն, և Աստուածածին՝ զիոյն Մարիամ, նշովեալ եղիցի:...

էջ 97.— Կիրզի ի Պարպումնց Գրաց, Թեոդոսի Թղթէն. զի պարտ է յաւտի երկուսն ընդ մրաքալուցին.— Արդ պահելով զօրն, յորում մասնեցաւ ի չորեքտասաներորդ լուսնին...:

էջ 98.— Թեոփիլի Ազեմամարու Հայրապետի ի Թղթմայն ձեռն.— Աստուածային բնութիւն ոչ նուազէր միաւորութեամբն ի քաղցն, և ի ծարաւն, ի չարչարանն, ի մահն, ի գերեզմանն, անբաժանելի էր ի մարմնոյն. ոչ չարչարէր բայց սակայն իւր Համարէր:

էջ 99.— Տիմոթէի Ազեմամարու Հայրապետի վկայութիւնն.— Տեսէք յորպիսի

Հայհոյութիւնս անկան քաղկեդոնականքն, որք ի բնութիւնս ասեն, և ընդ մասին դնեն մարդ և Ած. և ոչ ասեն Ած. մարմնացեալ:

Էջ 101.— Կիրարի Երուսաղէմայ Հայրապետի.— Արդ ոչ լուրդ մարդոյն երկիր պագանեւ արժան ինչ է, և ոչ Ած. մերկ ասել առանց մարդկութեան բարի է: Արդ երկրպագեացուք Աստուծոյ և Հաւատացուք թէ եկն և մարդկութիւն զգեցաւ ի Սրբոյ Կուսէն:

Էջ 102.— Յռնամնու յԵրուսաղէմայ Հայրապետին.— Աստուած ի կուսէ ծնեալ, և Ած. խաչեալ:

Էջ 113.— Գրիգորի Նիւստոյան ի Բնութեանց Գրքում, որ վառն հագալ և մարմնայ միաւորութեամբ:

Էջ 115.— Խորին, ի Թղթէմ որ առ Թէոփիլոս Աղեքսանդրոս Հայրապետ.— Ամ. որ ինչ տկար բնութեանն էր՝ խառնեալ և եղի որ ինչ աստուածութիւնն. քանզի անձանօքն բնութեամբ՝ ծնունդ ի վերայ ինքեան ներմանաց:

Էջ 133.— Աստիկոսի Կոստանդնուպոլսի Եպիսկոպոսի.— Այսօր Քս. Տէր զմարդասիրութեանն ծնելութիւնն ընկալաւ, Բանն Թափի անթափելի գրնութիւնն ունելով, առ մարմին՝ վասն չոր մարմնանայ, փարպոզոյն զերկինս՝ խանձարապատի և ի մարդ դնանի:

Էջ 140.— Յովսէփայ Արմնայ Եպիսկոպոսի.— Նորուն աստուածայինքն...:

Էջ 143.— Շմաւոնի Եպիսկոպոսի.— Որ յետ անճառ միաւորութեանն Քի. երկուս բռնութիւնս ասեն, օտար են աստուածութենէն. քանզի չիք դառն չարիք և մեծ հերձուած քան զայն, որ ի խաչին և կամ ի դերեզմանին բաժանեն զՔի. միացեալ բնութիւնն.— Հմմտ. նոյն, անդ, էջ 445:

Էջ 145.— Վառն Ժողովոյն Քաղկեդոնի.— Աղեքսանդրացիքն զնեոտոր աքսորեցին. իսկ Ժողովեալքն ի Քաղկեդոն Հաստատեցին ընդդէմ նոցա զնեոտորին՝ բռնադատեալք ի Մարկիանոսէ...:

Էջ 153-4.— Երանոսի Հետևողի Առաքելոցն. աշակերտ էր Յոհանու Աւետարանի:

Անարգին զՈրդին Աստուծոյ, և զմարմնոյ փրկութիւն ուրանան, և վերատին ծնունդ նորա անպատուեն, որք ոչ ասեն զնա լինել ընդունակ անապականութեան. քանզի եկն

Որդին Աստուծոյ և զգեցաւ մարմին անապական՝ յանապական Կուսէն Մարիամայ:

Էջ 157.— Պրնզի Կոստանդնուպոլսի Եպիսկոպոսի.— Եթէ ըստ բնութեանց մերոց ծնեալ էր Քրիստոս՝ յերաւի ոք ասէր ի նայ ապականութիւն. իսկ թէ ի վեր է քան զաստուածութիւն՝ ապա ի վեր է յերաւի քան զապականութիւն:

Էջ 159.— Սրբայն Գրիգորի Հայոց Լուսաւորչի.— Յետ յարութեան Հաղորդեցաւ կերակրոյ յանկարօտ արքայութեանն, զի ծանիցես թէ և նախ քան զխաչն անկարօտ էր և անապական, թէպէտ և կերակրեցաւ:

Էջ 162.— Ի Հաւատոյ Թղթէմ Ներսէսի վերջոյն Հայոց Կաթողիկոսի. որ առ Մամիլ քաղաքում:

Էջ 164.— Պատմութիւն.— Ասի պատմութեանց թէ այր մի ունէր ի որդիս...:

Էջ 165.— Այլ Լուծմունք ի մեկնացում.— Վասն աւուրն այտորիկ ոչ ոք զիտէ...:

Էջ 167.— Հայր իմ մեծ է բռն գիւ.— Երուսեանն նորա ոչ էին տեղեակք առաքեալք նորա...:

Էջ 170.— Որ յառաջ մարմնայ իրոյն ազօթէր առ այն որ կարօք էր փրկել գնաւ.— Մերովս վասն մեր առ Հայր գոչէր...:

Էջ 172.— Սրբայն Գրիգորի Հայոց Լուսաւորչի Վկայութիւն.— Խոնարհեցաւ և խառնեցաւ աստուածութիւնն ընդ մարդկութիւնս, և անմեռն՝ ընդ մեռոտս. սկիզբն առնու անսկզբնականն, և զմարմինն մարդկային՝ խառնեց յաստուածութիւնն իւր:

Էջ 173.— Ի Հաւատոյ Թղթէմ Ստեփանայ և Մաշտոցի...:

Էջ 175.— Ի Հաւատոյ ծառէն Դաւթի Հայոց փիլիսոփայի.— Բանն Ած. կատարեալ մարմնացեալ, կատարեալ մի անձն...:

Էջ 176.— Ի Հաւատոյ ծառէն Մօսէսի Քերթառեալով.— Մարդկայինն աստուածային, և որ յերկէս՝ յերկինց եկեալ...:

Էջ 178.— Ի մեծափառ Հաւատոյ Գրքում Ամանիայի Հայոց Վարդապետի.— Հօր Հաւատար և Սբ. Հոգւոյն խորհրդակից Որդին՝ ի կուսական յարգանդին զմաքրագործական զայն ներգործեաց զմիաւորութիւն, լրս անպատուան և անմատոյց ի լուսաթաղանթ միջոյ Սբ. Կուսէն զմերս վերաշարժեալ՝ շա-

բախառնեաց զմարմին. ընդ իւրում պարզական և անպարունակ բնութեանն միացեալ, անորիչ և անշիւթ միութեամբ, և ընդ միանալ բանին ընդ մարմնոյն, բարձան ի նմանէ ամ. կարեք և կրեք մարդկային բնութեանս, և եղև որ ինչ առաջին էր բնութիւն:

Էջ 179.— Գրիգորի Նարեկացոյ Հայոց վարդապետի.— Իսկակիցն Հօր աննուազ դուռնի, ընդ անփառացն հաճեցաւ մտանել յարդանդ մայրենի՝ Աստուածածինն կուսին մաքրութեան, յորում անեցոյց զըրոյն աւրհնութեան ի լուսասահման անդ տին անարատ և թեան...:

Էջ 181.— Պաղտոսի Հայոց վարդապետի.— Արդ ի նմանէ մերս այլ ըստ նմա...:

Էջ 183.— Ի քաթայ հաւատոյ, Կամիստա Հայոց Կաթողիկոսի.— Ի վերջին ժամանակս Աստուածորդին՝ կամօք Հօր և Սր. Հոգւոյն, վասն մերոյ փրկութեան ծնաւ աստուածափայլ լաւար...:

Էջ 183.— Ի Գրոց ար Կրօնաւար կոչի, ընդդէմ Ներսարի.— Ած. մարդացեալ ասեմ, խառնեալ ի մի լեալ ասեմ...:

Էջ 184.— Ի հաւատոյ Քաթէմ Սամաւելի Հայոց Կաթողիկոսի, գոր գրեաց պատասխանի Թեոփրասի Մելիսեմյ պատրիարքի.— Արդ թէպէտև հարբն առաջինք յիշեցին միայն... — Հմմտ. Թիւ 1110, Գ. Հատոր, 1969, էջ 168:

Էջ 184.— Ի հաւատոյ քաթէմ Սամաւելի Հայոց վարդապետի, գոր գրեաց ընդդէմ Երկարեակացն, ի խընդարայ իշխանին, ար մալ կամուսնբ Ոսկէճեմ կոչիւր.— Ով վսեմականդ, հարց երկարեական, թէ որ բնութեանցըն մեռաւ վասն մեր, Աստուծոյն թէ մարդոյն...:

Էջ 191.— Ի հաւատոյ քաթէմ Տիրամայ Հայոց վարդապետի. գոր գրեաց առ Մանեքեմ.— Այնի երկու բնութիւն ասողի անէծք: Վասն ջարդ է, զի Բ բնութիւնն՝ Բ կամք են, և Բ խորհուրդք, և Բ տեսքք. Թաղաւորութիւն(ք) բաժանեալ յանձն՝ ասերի. զի բնութիւն բնութեանն հակառակ մարտակիցք են միմեանց. և կամ մինն տէր և միւսն ծառայ, և թէ Բ բնութիւն է՝ ապա Աստուած ի մարմնի իւրում կոխ ունի, իբրև լեկեր առ ընկեր. կամ զիմարդ կարէ նայ այլում տալ խաղաղութիւն, զոր ինքն ոչ ունի:

Նարին յետ սակաւաց.

Արդ մեք մի բնութիւն ասեմք Բանին և մարմնոյն, ճշմարիտ Ած. և ստուգապէս մարդ, [երկու բնութիւն ի մի եկեալ] մի բնութիւն, մի թիւ Սրբոյ Երրորդութեան:

Նարին.

Արդ՝ անմահ է Ած., բայց մարմնով իւրով մեռանի. զի մահն և արեւն Աստուծոյ ասի, որպէս Հոգի անմահ է, բայց ի չարութիւն մարմնոյն վտանգի այն որ ոչ վտանգի.— Հմմտ. Թիւ 533, Բ. Հատոր, 1967, էջ 543:

Էջ 192.— Ի հաւատոյ քաթէմ Սաեակայ Հայոց վարդապետի...:

Էջ 195.— Ի հաւատոյ քաթէմ Միքեայ Ներսէսի Հայոց Կաթողիկոսի, գոր գրեաց ի խընդարայ Մուշեղա Բագրատունաց.— Ով դոք երկարեակ(ք), յորժամ դաւանեաց Պետրոս զՏէրն մեր Յ. Ք. Որդի Այ. կենդանոյ, ընդէ՞ր ոչ աստեաց նմա Տէրն, թէ ես զՈրդի Մարդոյ հարցանեմ և դու զՈրդի Այ. պատահանեմ. այլ վասն ուղիղ դաւանութեանքն, որ ոչ բաժանեաց զիսն ի մարմնոյն, երանեցաւ և վէմ հաւատոյ եղաւ ի Հիմն Եկեղեցւոյ.— Հմմտ. Թիւ 2331, Է. Հատոր, էջ 444:

Էջ 196.— Ի հաւատոյ քաթէմ Ներշապեայ՝ Մամիկոնից Եպիսկոպոսի, և Գրիգորի՝ Արծրունեաց Եպիսկոպոսի.— Իսկ թէ Բ բնութիւն էր Ք. ըստ Լեւոնի և Սամոստացւոյն նախ քան զիսչե...:

Էջ 199.— Ի քաթէմ Եգիպայ առ Մաշտոց.— Բանն Ած. ի վաղճան ժամանակաց եղեալ վասն մեր մարդ, առանց յեղաշրջելոյ յիւրմէ աստուածութեանէ. և ոչ բաժանի իմանուելն յերկուս առաջ...:

Էջ 199.— Այլ հաւատում ի բանից ի Հայոց վարդապետաց:

Էջ 202.— Ներսէսի վերջոյ իմաստասիրի, Հայոց Կաթողիկոսի, ի քաթէմ ար առ Մամիլ Թագաւարմ:

Էջ 203.— Եւ ես ողորմելիս վարդան, որ հաւաքեցի դայս աստուածային և լուսափայլ մարգարիտս հաւատքի՝ մեծաւ ցանկութեամբ յուսոյ և սիրոյ, հետևելով աստուածապան և բարեկաւա հարցն ուղիղ դաւանութեան, հաստով խոստովանեմ անթերի մտօք՝ զհամագոյ և զանհասուրբ Երրորդութիւնն...:

Արդ մեծաւ հոգաբարձութեամբ, և յղծալի սիրով հաւատոյ արարաբ հաւաքուեալ բազում բանից, ամ. ուղղափառ Հայրապետացն խօսից և վարդապետաց Եկեղեցոյ. ի մերոց Հայ(ե)աստանեաց, և յամ. աղգաց, առեալ միայն զվկայութիւնս՝ սակաւ բանիւ վկա մերոյ ճշմարիտ և ուղղափառ հաւատոյս. ընդդէմ երկարեակացն և արիւնոսացն, և ընդդէմ նոցա, որք ապականացու ասացին զանապական մարմին Բանին Այ. և անդոսեցի կիրք ետուն նմա:

Դարձեալ եկ բաղձալի, և բեր զմիտս զոգրնամակալութեամբ հոգոյն Այ., հաւաքեսցուք և ալ վկայութիւնս, որ կարի ևս պիտանացու է մերս Եկեղեցոյ կարողաց և օրինց, որք են խորհրդածութիւնք հաւատոյ յամ. աղգաց սուրբ առաջնորդաց և ի մերոց Հայ(ե)աստանեաց, և լցցուք զայս աստուածաբնակ տառս իբրև զգրախտ մի, լցեալ զսնազան ծաղկօք և պտօք, աստուածային հոգեխառն բանիւք, և իբրև դադարք մի լցեալ ամ. մեծութեամբ, և աստուածական համեմատ զանձին, և արասցուք զսա պարիսպ եկեղեցոյ ուղղափառաց յաղգաց յաղգս, որով Հերքեալ Հայածեացին ամ. Հերձուածողքն, և պապանձեացին շատարան և անդուռն բերանք նոցա:

Եւ արդ սկիզբն արասցուք, ուստի սկսանել արժան է: Նախ վասն Մենդեան Տեառն և Մկրտութեանն, և Սբ. Պատարազին, և Խաչեցարին, և զեղի և մատաղի, Զատիկի, և Նընջեցելոց, և վասն զսուրբն, զի եկեր Տէրն յերեկոյին Նշաբաթին, վասն աղի:

Էջ 211.— Վկայութիւնք վասն Մննդեան Տեառն մերոյ և Մկրտութեանն, զի պարտ է ի միտմալ տաւր տօնել, ի Զն յունկալի ամսոյն:

Ի կղեմայ առաքելասահման կանոնացն. Կարգեցին Առաքելաքն զօր Մենդեան Տեառն է Զն յունկալի:

Էջ 217.— Ի թղթէմ Գրիգորի Արծրունեաց Նախնեացոսի, զոր գրեաց Նրասաղեմայ ի Հայք:

Էջ 222.— Անամի Հայոց Վարդապետի.— Տեսցուք և զայն, զոր ասեն յոյնք թէ ուրում աւուր պապանձեցաւ Զաքարիայ, ի Նըմին աւուր յղացաւ կին նորա...:

Էջ 225-226.— Վկայութիւնք ընդդէմ

նոցա, որք տանն թէ Տէրն մեր գգառն ոչ եկեր յերեկոյին Նշաբաթին.— Յոհաննու Ոսկրեբեանի յԱւտարանի Մեկնութենէն, Վասն որոյ ի Հին զատկին սկսանի...:

Էջ 227.— Վկայութիւնք զի պարտ է զՍբ. Պատարագն ամիսմար և ամբուր մատուցանել, ամառ և ամռնէք:

Էջ 228.— Կիրթանոսի Եպիսկոպոսի, ի յՈղորմութեան Ճառէն.— Քանզի բազարը հացիւ և անապական գինով աւանդեցաւ մեզ Սուրբ Խորհուրդն:

Էջ 232.— Ի Կարմոյ Կանոնացն, որ եղաւ հրամանաւ Յուսիփմանոսի.— Քանզի լուաք լուր ծանրագոյն թէ ոմանք ապականեալք ի քաղկեդոնականացն, և զՍբ. Խորհուրդն ապականեն խմորով և ջրով. արդ որ ոք զացի ապակիս չար սովորութիւն՝ լուծցի ի պատուոյն, և ի Սբ. Ժողովոցն նշովնալ եղիցի:

Էջ 237.— Ի հաւատոյ թղթէմ Տիրամայ Հայոց Վարդապետի.— Արդ որ այսօր խմորեն և խառնեն, այս են միտքն. զի ի հարկէ այսու խառնելոյս՝ յապականութիւն խոնարհացի անապական մարմինն Քրիստոսի.— Հմմտ. Թիւ 533, Բ. Հատոր, էջ 544:

Էջ 239.— Վկայութիւնք զի պարտ է ըզխաչեցարն տանլ տմ. աւուր, ի զմեմ Որդւոյ:

Էջ 240.— Ի զորոց յՕղբերանոսի Հոռմայ Հայրապետի, որ Կանոնաց Լրմունք կուլի:

Էջ 244.— Ի հաւատոյ թղթէմ Ստեփանոսի Սիւնեաց Եպիսկոպոսի, զոր գրեաց պատասխանի Անտիոքա պատրիարքին:

Էջ 248.— Ի հաւատոյ թղթէմ Խոսրովոյ Հայոց Հոռնոսի:

Էջ 251.— Ի հաւատոյ թղթէմ տեառն Գեորգայ Հայոց Կաթաղիկոսի, որ առ պատրիարքն Առաքյ Յոհան, վասն ուրբաբագելի, զի տուտ է:

Էջ 256.— Վկայութիւնք վասն Զատիկի մատաղի զի քարի է և չէ խառնմ:

Էջ 257.— Ի Նիկիայ Նրկարոյ Կանոնացն. ընդդէմ նոցա որ խոսեն գագապմ, որ է մատաղ մնջեցիլոց:

Էջ 259.— Վասն Ազի Արքեմարեան: Յոսատի երբորդ եղելոյ Եպս. յՈրուսաղէս գինի Յակոբայ և Շմառնի...:

Յիշատակարամք. և Վերաբամ.—

Էջ 260.— Աւրհնեալ է ամենաւրհնեալ և ամենաբարի բնութիւն, համադոյ և ամենա-
սուր Երրորդութիւն, անբաժանելի. ամ. Ե-
ղեղցս, յաւիտեանս յաւիտենից, ամէն. որ
դորացոյց դոգոմելիս Աստուածատուր իբր
քահանայս, տանել ի կատարումն զայս աստ-
ուածարեան տառս, և լցոյց զցանկութիւնս
իմ ողորմութեամբն իւրով, որ և ցնծա հոգ-
ւովս ընդ աւարտումն սորա:

Եւ է սա երկոտասան գիրք, գրեալ և
փոխեալ յառաջին օրինակէն, ձեռամբ մեղա-
պարտիս Վարդանայ, և առաքել զպսակ՝ ուղ-
ղահաւատ Եկեղեցւոյ Հայաստանեայց, որ-
պէս և այլք, որ յառաջ քան զայլ թողեալ յի-
շատակ յարի մեղ, և ծնօղաց և եղբարց մե-
րոց և աղղի մերոյ: Եւ արդ առ ոտս ամենե-
ցոյ, տնկեալ պաղատիմ աղերսածօք և աղա-
չեմ արարէք յիշելոյ արժանի զմիզ զամենե-
եան, և խնդրեցէք թողութիւն մեղաց մերոց
յոգորմածէն Յէ. Քէ. Այ. մերմէ, զի թեոյս
ապրեսցուք անսպառ տանջանացն, որ և ըզ-
մեղ փրկեացէ Տէր Ած. ի նմանէ. Եւ նմա
փառք յուրիտեանս յաւիտենից ամէն:

Եւ գրեցաւ սա ի Պարվաւան, ՈՄԸ [= 1209] մերոյ թուիս, ընդ հովանեաւ Սր. Աստ-
ուածածնիս և Սրբոյ Նշանիս, յառաջնորդու-
թեան տեառն Մանուէլի սրբասնեալ եպիսկո-
պոսի:

Այս ինչ է կարգեալ այս աստուածաբը-
նակ տառս.

Սկիւա բան մեր յիշատակին:

Եւ պատուէր դրոցս առ ժառանգօղոս
իւր:

Եւ ուղղիղ դաւանութիւն Սր. Երրորդու-
թեանն:

Եւ բազում վկայութիւնք ընդդէմ երկա-
րեակացն:

Եւ բանն զոր ասէ Սուրբն Աթանաս թէ
դժոխք սգալոցեան ասել մի բնութիւն Բանին
Հօր և մարմնոյն որ ի Մարիամայ: Եւ զոր
Աստուածաբանն ասէ բնութիւնք երկուք: Եւ
զոր Եփրեմ ասէ թողիլք՝ զնա յարչարելի, և
թէ ի մահու անդ ոչ էր նայ ընդ նմայ: Բան-
զի այս երեք բանս, զոր այս երեք սուրբքս ա-
սեն, բազումք տկարանան, և զուղիղն ոչ կա-
րեն իմանալ: Իսկ դու գտցես զսոսա պարզս,

մեկնեալս, և եղեալ յերաքանչիւր կարդն,
շնորհօքն Այ. որով իմանաս ճշմարտութիւ-
նն, և յամօթ առնես զանոպայսն, որք ան-
միտք են:

Եւ ընդդէմ նոցա յուրով վկայութիւնք,
որք (յ)ապականացու ասացին զանապական
մարմին Տեառն մերոյ Յի. Քի. և անդոսնելի
կիրք ետուն նմա, այսինքն կերակրոց և ըմ-
պելեաց արտաբար հոսուին. արդարեւ փայ է
նոցա:

Եւ վասն դժուարալուր բաներոյ ոչ է իմ
տալ. Եւ անցո զբաժակս. և որք այսպիսիք
են:

Եւ վասն ճրագալուցին, զի երեկունն
պարտ է ուտել:

Եւ վասնզի պարտ է ի Ձն ունարի տո-
նել, ի միում աւուր, զՄիւնուր Տեառն և զմը-
կրտութիւնն:

Եւ զի կեկեր Տէր զդառն յերեկոյին Հինգ-
շաբաթին:

Եւ զի պարտ է դՊատարագն անխոբ և
անջուր մատուցանել:

Եւ զի պարտ է ասել զՊաչեցեարն՝ ամե-
նայն աւուր, ի դէմս Որդւոյ:

Եւ զի սուտ է, որ ուրբաթադել առնէ:

Եւ զի լարի է Զատիկի մատաղ, և այլ
մատաղ զոր առնեն:

Եւ աղն զոր աւրհնեն և տան անասնոց:

Զայսոսիկ գտցես եղեալ վկայութեամբ
բազմաւ ամբացեալ, որով խնուս գրեբանս
հակառակողաց:

Արդ է սա զանձարան Այ. կենդանւոյ,
լցեալ անբաւ և անձառ, լուսափայլ հաւատոյ
մարգարտով: Եւ որ շատ աշխատի բնթեմու-
մըն սորա՝ նա ճաշակէ զմեծապանծ գեղեց-
կութիւն սորա: Բանզի սայ լեառն է Սինէա-
կան, ուր բնակէ և ուստի խօսի Ած. և սայ է
հալածօղ հերձուածօղաց քարամբք հոգոյն
պարտելով զնոսա: Սայ է լոյս հոգոյ ի խա-
ւարին շաւիղոս յեղն մեր յերկինս: Սայ է
հիմն և մայր հաւատոյ, որ կամի ճաշակել
զԱծ.: Սայ է դուռն արքայութեան: Սայ է,
որ տեսնել տայ մեզ զԱծ. և շրջել համար-
ձակ և անամօթ յահագին ատենին. և օրհն-
եալ է (զ)Պս. դատաւորն արդար.— Հմմտ.
Թիւ 2331, Ի. Հատոր, էջ 446-447:

Էջ 265-274, դատարկ:

էջ 276.— Յաղագս մարգարէն իմնելու-
քեան.— Որպէս զի մեծ եմ գործք քո Տէր:

էջ 351.— Գովաստմք Սր. Եկեղեցւոյ,
որպիսութեամբ գորութեամբ և շնորհագրմ:

էջ 353.— Դեղ էլիփիմայի և հոգի:

էջ 355.— Հայր մեր որ յերկնս: Վար-
դապետք ասն թէ աղօթոյ այս յոյժ պատուա-
կան է... Այլ փրկեայ ի չարէ: Յամ. չարէ:
Նախ ստատանայ, որ է ամենեւին անբարի...:

էջ 371.— Փարոս ի բամ ամառակին...:
[Կը մնայ անաւարտ. յաջորդ էջերը՝ 380-383,
դատարկ. սպա կը տեսնուին կտրուած քանի
մը թերթերու արձատները]:

էջ 383 —

Թէ Հարցանեմք ի Սուրբ Գրոյն,
զէշ և զաղիք կասէ զթուիւն,
որպէս մեղուն փախի ծխոյն,
նոյնպէս Հրեշտակն այն պիղծ Հոտուն:

Սիրով ցանկայ աղաթելոյն,
ողորմութիւն տայ որբերուն,
և ազատի անէջ Հրոյն,
և ժառանգէ զարքայութիւն:

էջ 385, դատարկ: Նոյնպէս էջ 387: էջ
386 և 388, անհարթ դրերով մանրուք:

2527

ԲԱՌԳԻՐԻՔ ԹՐՓԵՐԵՆԵ ՀԱՅԵՐԵՆ (ՈՏԱՆԱՒՈՐ).— 1

ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ.—

Ծաւալ 15×9×2-5: էջը 290: Հանգա-
մանք Համարեա բաւարար. լուսանցքի ցեցա-
հարութիւն թեթև, թուղթ Հասարակ, Գրու-
թիւն՝ ամբողջովին և մեկանով, միասին,
12 տող, թուղթին աջակողմեան երեսը միայն
յրուած ընդհանրապէս: Նոտր շեղադիր, Հա-
մառտադրութիւնք յոյժ սակաւ: Թղթակազմ
անարուեստ: Վերջին պրակները սխալ դըր-
ուած:

ԲՈՎԱՆԴԱՅՈՒԹԻՒՆ.—

էջ 1.—

Ապանօս փայտն է ոպնիազ,
Այազ առէ յերբ օղն է պարզ,
Ապուռուռութեան է խառնախորթ,
Ամայ տնկոյն ասեր են որթ. . .

Եօրիւմէկ մամուկ և առի սարդ,
Եալընդաթ միակուղ և անբարդ,
Եէր սըլանին եղև խլուրդ,
Եիւնն Հայկմար անուանի բուրդ. . .

Ձէֆթըն որ առի կուպր և և ձիւթ,
Ձիւրաֆա բառն է անալութ,
Ձամիւրն կպտու չոր խէժ ծառի,
Ձէրէժ ասերն եղև նազի. . .

Էշեր վարտըր աժիոյժ ունի,
Էսկի շարափն է Հին դինի,
Էթրաֆ բառն ոլորտիք կոչի,
Էշիւնն թթուաշ յորջորջի. . .

Ըսպաննախ շոմին ծմելի,
Ըռէշէն է ճաղցրաւենի,
Ըռէշին դրաւ գրաւեալ,
Ըլընաք զաղլ արևեղկեալ. . .

Թէնճէրլ սան ւառի կաթաւ,
Թէրէ բուսուն կոտեմ ասաւ,
Թէրէ եաղը կոզի կարապ,
Թաւ վեհեց խոյր պառկ և թազ. . .

Իւրիւզկեար Հոյլ Հողմ և քամի,
Իյազըմլըն է պիտանի,
Իւզմէկ բառն է լեղալ լողալ,
Իլաւ վէրմէկն եղև դեղ տալ. . .

Լէշն է շաղիղ զէշ ւառի դի,
Լիւլէն ծորակ է աղբիւրի,
Լիօֆն որ է քայա կանանց զարդիկ,
Լէշիմ բառիկն մածուցիկ. . .

Նըզիւրը ուիւտ և ժլատ մարդ,
Նըուզըն կմախք ւասեր են ջարդ,

Խաւն է բռնցկելիք ւ արեթ,
Խուպպէն շէնքիկն եղն դմբեթ . . .

Էջ 99.—

Կեահիքէն է երբեմն և մերթ,
Կէլիբ կէտէրն է եկ և երթ,
Կեօրիւնմէզն է աներևոյթ,
Կէլիբ բառին ասեն հասոյթ . . .

Հաւայ ասեր օդ և քամի,
Հարպիճէ շուտ փութանակի,
Հաշարի շգառ ամեհի,
Հոնթալ ասելն է վիթխարի . . .

Ղարիպ պանդուխտ և նժդեհ մարդ,
Ղօշուն է կառք սայլ խորանարդ,
Ղամպուռ մարդ սապատօղն և կուզ,
Ղըրբըճրին է դանդուր դուռդ . . .

Ճիւճէ դանձ ասի դղուղ,
Ճէվիզ պողպակն եղն ընկուղ,
Ճսպայ բառին ասի ձրի,
Ճամն է անօր իմն ապակի . . .

Մէմլէքէթ զաւառ և նահանգ,
Միւրասօռ բաժանորդ ժառանգ,
Մայմուն կապիկ և ապղն է
Մախանայ դըման էրվիք է . . .

Նէմութլու օշ վաշ ւերանի,
Նէշտէրն Նշդբակ անուանի,
Նաթլ իթմէկ վիպկ ևամ ճառել,
Նազար վէրմէկն է դարեւ . . .

Շէշանէլի խորշխորշանի,
Շիշէ անօրիկ ապակի,
Շիֆէլէնմէկն է երկբայիլ,
Շաշի մարդուն ասեր են շիլ . . .

Էջ 163.—

Ուեռումաք Ննջիլ ու Նիրհիլ,
Ումուտլանմաքն է ակն ունիլ,
Ուշուրում վախք սարն արտուն,
Ուղղուն պատեհ փեշ կամ դիպան . . .

Չանախլըն տեսարան նաւի,
Չարտախ բառիկն է տամալի,
Չափիւրն սաղապանմ որ ձի,
Չէվրէ եզերք և ծագք իրի . . .

Պիւլիճի կախարդ ևասի դիւթ,
Պաղպօղունն է այգեկուլթ,
Պարխան ապիտվթ ջրոյ անօթ,
Պառլթ բառին ասա վառթ . . .

Սամսար կենդանին ասի կուզ,
Սալխըմ բառիկն եղն ողկոյլ,
Սուֆայ վտառ սրահ դաւիթ,
Սէպէպ պատճառ փառտ և առիթ . . .

Էջ 217.—

Քէրէվիդ բոյսն որ է քարոս,
Քիփրի ողնի և եքենոս,
Քասնի դաղրոն և զաղբանոս,
Քիւլֆ փութիւն որ է բորբոս . . .

Օթախ իջման բնակ,
Օռտու ճամբար և բանակ,
Օվայ դաշտ քեզ տափարակ,
Օմուզն է ուս թև գլխակ . . .

Ֆալճի ախտարմախ կամ մող,
Ֆէսֆէսէ վարան և հող,
Ֆիրուն որ է փեյմոնի,
Ֆալունն ասի ելմոնի . . .

Էջ 234-240, դատարկ:

Էջ 241.— Տեօշէկ եպեակ խիշտ ւանկո-
ղին . . .

Էջ 265.— Սէլվի ծառ եղևին կիպար . . .
Էջ 288-299, դժմոտած:

2528

ԾՈՂՈՎԱԾՈՅ (ՄԵԿՆԱՐԱՆԱԿԱՆ)

ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ —

Մաս 12×8×5: էջ 478: Հանգամանք անբաւարար. խոնարհութիւնէ մնաստած. նորոգութիւն կրած: Թուղթ բաժնակեայ: Գրութիւն՝ սե մեկանով, միասին, 17, 18 տող: Բոլորգէղ: Համառոտագրութիւնք յոյժ առատ: Կաշեկազմ տախտակեայ դրոշմազարդ հնամաշ: Պահպանակ մազաղաթեայ սկիզբը և վերջը մէկմէկ թերթ, յունարէն:

ԲՈՎԱՆԴԱՅՈՒԹԻՒՆ —

էջ 1-8, նոր ճերմակ թուղթ, դատարկ մեծագոյն մասամբ:

էջ 7.— ...ա արեգակն արդարութեան Բա. ի յարեւելից, այսինքն ի Մբ. Աստուածածնէն ծագեցաւ ծնընդեամբ ի տօնի ծնընդեանն, և եմուտ ի մեծի ուրբաթին (դ)ծածկեցաւ ի յերկրի, այլ այսաւր դարձեալ եկն ի տեղի իւր յարեւել, վասնզի յարեաւ և եկն առ Աստուածածնին և ուրախացոյց զնա. և ապա եկն ի հարաւ, որ ջերմ է, այսինքն առ առաքեալսն և ջերմացոյց զնոսա հաւատով և սիրով...:

էջ 19-24, նոր ճերմակ թուղթ, դատարկ մեծագոյն մասամբ:

էջ 60.— ...Յաղթող և պահապանը զօրականքն էին Գի. և սատանայ, որ ի մեծ ուրբաթին մարտեան ընդ իրեար, և Գա. զօրապետին մեր էջ ի ձիոյն իւրմէ, զի բաժանեցաւ հոգիին ի մարմնոյն իւր, և հետեակ, այսինքն հոգին առանց մարմնոյն էջ ի դժոխքս, և յաղթեաց զսատանայ, և էտաւ աւար զտունն նորա...:

էջ 65.— Ջոր Հայր աստուծոյն և Որդին Բմ.:— Առաջին Արիստ(ի) ասաց թէ արարած է որդի, զոր ասէ...:

էջ 66.— Հրց. Ձիւն է պահ և ուտիքն և նաւակատիւն:

Ա.— ՄԵԿՆ. ՄԱՏԹԵՈՍԻ — 1

էջ 70.— Լուծմամբ համառատ Աւետա.

րաճա.— Վասն էր ասաց հրեւտակն զՅովսէփ՝ Մի՛ երկնէր առնուլ առ քեզ զՄ.:

էջ 73-74, նոր թուղթ, դատարկ:

էջ 75.— Երանի աղքատաց հոգևով, զի նց.: Երանութիւնն պարտութիւն մանեայն բարեաց, որպէս և թշուառութիւնն մանեայն չարեաց...:

էջ 76.— Հրց. Մի՛ դատիք, զի մի դատիցիք:

էջ 92.— Հրց. Հոնձք բազում և մշակ սակաւ:

էջ 95-98, նոր թուղթ, դատարկ:

էջ 105.— Հրց. Հոգաթափ ազանիցիք:

էջ 119-122, նոր թուղթ, դատարկ մեծագոյն մասամբ:

էջ 123.— Հրց. Ուտարուք յինէն, զի հեղեմ, և խոնարհ արտիւ:

էջ 141.— Երկրորդ. զի Որդի վասն մըսապատ լինելոյ մարմնոյն, և իբր զմարդ տեսնէին, զի ուտէր ըմբէր...:

էջ 143-148, նոր թուղթ, դատարկ:

Բ.— ՄԵԿՆ. ՅՈՎՀԱՆՆՈՒՆ — 1

էջ 152.— . . . Եւ Ած. էր Բան: Գինէ յայտնէ...:

էջ 166.— Իսկ զի ի ծոցոյն Հօր էր ասել Միածինն, և այս վասն բազում պատճառի...:

էջ 181.— Եւ յաւուրն Երրորդի հարաւնիք էին:

էջ 219-220, նոր թուղթ, դատարկ:

էջ 225.— Աբրահամ հայր մեր ցանկացաւ, յորժամ զինոյր զԻսահակ: Ոսկերեան օր զիսայելութեանն ասէ, որով փրկեցան մարդիկ. իսկ այլք զաւարունն դժոխոցն առնն օր...:

էջ 243-244, նոր թուղթ, դատարկ:

էջ 253.— Իսկ խնդրելի է այս, թէ վասն էր ասաց Գա. թէ մինդ ի ձէն) ղ սատանայ է. Ա. պատճառ, զի ետեցէ թէ խորհրդաղէտ է, և այնու առաւել հաւատային թէ Ած. է...:

էջ 261-262, նոր թուղթ, դատարկ:

Էջ 268.— Այլ զԲ Աւետարանչացն, որ ի տուն Սիմոնի, և այլ զԹոհանուն ասէ, զի այս կին պարկեշտ էր, և այն պոռնիկ: Իսկ Իգնատիոս վարդապետն Հայոց ընդդիմանայ այսմ կերպիւ ինչ...:

տութեամբ. զի աղանին է բազմածին ձագույ, որ նմանի նմա գեղեցկութեամբ:

էջ 459-466, դատարկ, նոր թուղթ, վերի
մասերը խոնավ են: Նոյնպէս էլ
473-478:

Էջ 487.— Մինչ մահուկ էիր՝ անմահ
անձ. զօռ. և յորժամ ծերացաւ, Չայս Ավս-
տրի չարչարանացն առէ զոր կրեւոյց էր Պետ-
րոս. զի ի մանկութեան հասարկին ոչ չարչար-
անացաւ, այլ ի ծերութեանն խաչակից եղև
Բրիտանոս... :

էջ 283-284, նոր թուղթ, դատարկ:
Նոյնպէս էջ 309-310, 343-346:

էջ 355.— Դ. Առ ի ցուցանել մեզ թէ ի
ժամ մահուանն և մարտիրոսութեան, որ վա-
սրն իմ, հրեշտակք ձեռնադրակից լիցին ձեզ:

Ի՞նչ 382.— ...ինչ արիւն ճեղհաւ, որով
բոլորն կարմրացաւ, և կամ բոցափայլ ջեր-
մութեամբ սիրոյ, որով վասն մեր զարիւնն
իւր եճեղ...:

Ի՞նչ 415—...Այսպէս եթէ ոչ համար-
ձակեալ լուր դնէ ի պատարագն, ընդ անի-
ծիւք է և մահու չափ մեղանչէ, զի ոչ հետեւ-
եաց Քրիստոսի, որ ոչ ջրով պատարագեաց
...:

Իջ 443.— Եւ նախ գալուստ Հոգւոյն
Սրբոյ, որ ի միլառութիւն եղև առ ի ծննդա-
կան ելումն յնորհաց, և աղանային պարզմբ

Ի՞նչ 468.— . . . Գ. զի յատուկ անուամբ
սիրեցեալոյն զյատուկին տեսական վարու-
ցն յայտնեսցէ, քան թէ յատուկ անուամբ
իւրոյ:

Եւ Քի. Աստուծոյն մերոյ փառք յաւիտեանս յաւիտենից ամէն :

էջ 469-471, Հատուածներ տարբեր զբը-
նէ:

էջ 472, գլխաւորէ :

Յետմագոյն յիշատակագրութիւնք, ան-
հարթ գրով, նոյն բովանդակութեամբ.—
1778

Էջ 1, 6, 121.— Ես տիրացու Արուսիկան
եկայ ի Սուրբ Երուսաղէմ, որ Թվին Հաղար
երկու Հարուր քսան և եօթին:

2529

ԳԻՐԳ ԶԱՐԽԱՆԱՀՐԱՇ.— 1

ԳԱԼՈՒՍՏ ԿՐԴ. ԱՄԱՍԻԱՅԻ (1700)

ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ.—

Ծառաւ 10.5×7×4: Էջը 510: Հանդա-
մանը լաւ: Թուղթ Հասարակ: Գրութիւն-
խորագիրները, սկզբնատողերը և գլխագիր-
ները կարմիր, ֆնացեալը ևև միւսնով, միւս-
սին, 15-17 տող, կարմիր գիծերու միջև:
Նոսր շեղագիր: Համառոտագրութիւնք բա-
ւական առատ: Իւրաքանչիւր գլուխի սկիզբը
դունտոր զարդագիր և լուսանցագարդ, ոչ
նուրբ: Խորանագարդ իւր սարօք էջ 31: Նը-
կարմիր վարդապետ նստած, էջ 30: Վաշկակով
ստիւնապետ, դրոշմագարդ: Պաշպանակ մա-

գաղաթեայ վերջը երկու թերթ, մասն երկաթագիր Աւետարանի:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ. —

Էջ 1.— Որդի Սողոմոնի Ռաբոփան...

էջ 8.— Ա.— Երանեալ է այր որ եղիտ
...

Էջ 14.— Սիրեցեցն գՏԻբ Ած. Բռ ամ.
արտէ Բումմէ, և ամ. Գորութեմէ Բումմէ, և
ամ. մտաց Բոց.— *Շնորհիւ Տեառն բացա-
յայտեսցուք. նախ պարտիմք սիրել զԱստ-
ուած...*

էջ 22.— Դարձեալ վաստակք և փասք
զնալոյ յերուսաղէմ:

էջ 26.— Տէր լուր աղաւթից իմոց աղա-
ղակիմ առ ինք:

էջ 31.— Գիրք Ջարամախրաշ, Գալըս-
տի Ամասացոյ արարեալ շնորհիւ Տեսում:

Իմաստութիւն Համեմատութեամբ դի-
ցուք, և զքնաբանս Աւետարանէն. Առաքելոց,
Մարգարէից, և Ծիլխոսփայից Հնոց և Նորոց,
որ լինին հիմ...:

էջ 34.— ԾնորՀօք ամենագործն յԱստու-
ծոյ յաղագս Դ պատճառի կաղմեցաւ Բ դէրք,
մինն այս է, զոր գրեմք ամ. առաւելաց Հնոյ
նորոց կտակարանաց ոճիւ: Նախ շրջիլն բա-
զում տառիւ յերկրէ յերկիր յոյժ դժուար է
վասն աւագակաց ահէ, Բ. Երուս և ցամաքէ:
Երեք, յերկար քարոզութիւնքն դժուար է ա-
շակերտաց ուսանելն և սերտելն, յաղագս ո-
րոյ սուղ և պարզ, արդիւնաւոր և զօրաւոր,
յոյժ ծածուկ և յոյժ բացալայեալ ուսում-
նաւորաց Հեշտ արարաւ: Զորո, իբր յիշա-
տակ լիցի տառապեալ ողոյ իմոյ, որ բազում
բարութեանց եմ գրեալ: Եթէ ձ տառ գիրք
ընթանայցէ ընդ վարդապետացն ոչ որպէս
այս, որ ամ. գրոց դոյ աստ շնորհ, Թէ բնա-
բանն, Թէ վկայութիւնքն, զմեկնութիւն կա-
պակցեալ ի ներքոյ աշակերտաց տուն տալու,
որ ի լուծմանց և ի քաղուածուաց և արհեստ
աստուածաբանականաւ զարմանաշրաշ: Սա.
կըս որոյ աղաչեմ աստուածաբան եղբարնդ
յիշել զնուստս բանասիրաց և զծնողս, ըզ-
հայրն իմ և զմայրն իմ, և զաշակերտս իմ,
որք են նպաստ. միշտ քարոզագրութեանս,
որ Ռժն և Թ [= 1700] ամի աւարտեցաք ի
Թօխաթ քաղաք և գրեցաք:

էջ 37.—

Ով իմ եղբայր աստուածաբան,
Չանայ լինն գիրքս այս բերան,
որ կոչեցին աստուածաբան,
մեծ բարուհի և քրդազան,
և յիշեցես զիս անարժան,
որ նուստս եմ և անպիտան:

Ջարամախրաշ աստուածաբանու-
թիւնի յըզյունի Գալըստի արարեալ ինքն ճա-
րոց ճնով, կարողութեամբ Սր. Հոգւոյն Աս-
տուծոյ:

էջ 57.—

Մարգարիտ ես Աստուածածին,
ունին զՅիսուս Հօր Միածին,
կապեալ Գալուստդ լայագին,
Հան ի բանտէն դժոխային:

էջ 58-62, դատարկ:

էջ 78.— ԺԲ.— Իճճ Երամաւթեան զիրսմ
լուծցում:

էջ 99.—

Ով վարդապետ աստուածաբան,
տուն էք տեղի շնորհաց ծորան,
յիշեցէք զԳալուստն անպիտան,
յիմար, ախմար, և անարժան:

էջ 177.—

Հպարտութեան դէն Հալածեա,
զխնարհութեան ծառն տնկեալ,
արձատացոյ զիս վերածեալ,
Գալուստ ծառայիդ միշտ օգնեալ:

էջ 178-182, դատարկ:

էջ 183.— Հալածեալմ Է Մալութեանց:

էջ 309.— Ոչ լիցի խորշակեալ որպի
խմստուն:

էջ 385.—

Ով Սուրբ Հոգի աղբիւր Հոսան,
շնորհ ի վերուստ տառ յարաժամ,
Գալուստ ծառայդ և անպիտան,
խնդրէ նշոյլ իմաստութեան:

Ով վարդապետ սարսաբան,
զոյ լուծեալ յաճախաբան,
տկարք լուեալ փարթամանան,
զմեզ յիշեցես ի քո ատեան,
էջ 400.— ՉԱ.— Պառհ, Ազօթք և Ողոր-
մութիւն:

էջ 430.— Գեղեցկահիմ եկեղեցի,

սէնի մէջուռ էդսին ռաբբի...—

Գ ա լ ա ս տ Վ ա ք դ ա տ ի տ Է ա ս Ե ց ի լ:

էջ 492.— Գովտառմութիւն Սր. Աստ-
ուածածնի:

էջ 501.— Ես լայս աշխարհի եկի...:

Յիշատակարան Հեղինակի.—

էջ 487.— Փառք ետակի Երբորդութեան
Հօր և Որդոյ և Հոգւոյն Սրբոյ այժմ և միշտ և
յաւիտեանս յաւիտենից ամէն:

Արդ գիրքս այս կաղմեցաւ ի Թօխաթ
քաղաք ձեռամբ Գալուստ բանասիրի Ամասա-
ցոյ, որ փոքր ժամանակէ ըսկոյ Հոսեակ զը-

բոց սրբոց և ոգեկից վարդապետաց աստուածա-
ծարանից, ի ժամանակ Յակոբ և Եղիազար
սրբազան կաթողիկոսաց, մինչև ի նահապետ
սրբազան կաթողիկոսն, բառիւք բանիւք,
լուծմունք, քաղուածութիւնք, մեկնութիւնք, շա-
բադութիւնք, քերթողական ոճիւ և տրամա-
բանութեամբ, հակակայիւք, ճարտասանու-
թեամբ, արուեստիւ, լիզուաւ, մինչ զի աստ-
ուածարանականն գտաւ և եղաւ ժառան-
գորդ, և ամ. բնաբանից եղաւ և մեկնեցաւ
վարդապետական յոճիւ, կարողութեամբ
Սրբոյ Հոգւոյն ճշմարտի, սուղ ապա յեր-
կար, արդիւնաւոր և զօրաւոր, և ամ. տեսա-
կաց զխոթնածածուկն և զմանրամասնեայն,
հեշտ բառիւք, որ թէ աշակերտ ոք պատահի՝
չուտով հմտանայ, զի ամ. բոց զօրութիւնն
որ ի սմայ զոլով իմաստանայ յոյժ:

Զի այս Բ գիրք են զոյդ որպէս զեղ-
բայր. մին միոյ ամեան է բովանդակ հանդի-
սաւոր աւուրց, և սայ որպէս ծով ամենայնի
լցեալ, բայց փոքր երևի ի ցոյցս, զի այլ գը-
րոց ոչ կարօտանայ ոք:

Վասնորոյ երեսանկեալ ժտելով հայցեմ
սրբազան եղբարցդ և ուսումնասիրացդ, զի
յորժամ զայս ընթեռնուցուք և վայելիցէք
և առնիցէք ի մտի, յիշեալիք ի մաքրափայլ ա-
ղօթս ձեր զիս՝ զկայծակ Գալըստիկս, և
զաւրհնողն իմ՝ զՍահակ Կաթողիկոսն, և

զուսուցիչ և զծնողս իմ՝ զԹովհաննէս Վալ-
դապետն, և զմայրն իմ՝ զՀովիթիմէն, և
զամ. արեան մերձաւորացս, և զաշակերտե-
ցեղոցս, և զուրք յիշեալ լիջիք կատարածի ա-
ւուրն, ի մեծի հանդեսեան, և յաշակողմանս
լինիլիք դասակից և պսակակից:

Զի մինչ զայս սահմանեալ յառաջացու-
ցի եղև ամբ 15, և մինչ զի ԺԴ աշակերտ՝
վարդապետ արարի, և Զ քահանայ ձեռնադ-
րեցի: Զի յառաջնոյ քարոզութիւնքն յաջիւք
էին և ուսանելն զժողովուն էր, զի մարդս
կարճօրեայ զոլով, զայս վաղվաղակի ուսցին
և յառաջեցն, և սկսեցն զԱւետարանն
Քի. ընդ ամ. տեղիս արիութեամբ:

Թիւ արկանեմ ի քարտիղի,
ուրն մասանցն քերթողի,
յողն արտաքսեայ էիւ Թուի,
երբեակ Ժ (=տա)նիւ Դան աւարտի:
Ով նազելի աստուածաբան,
յիշեալ Գալուստն յարժամ,
յոյժ վաստակեալ եմ և յունայն,
արժանի արայ թողութեան:

Յետմագայն յիշատակագրութիւն.—

1876

Էջ 1, ստ. լուսանցքին, շեղագիր.—
Նուէր Թանգարանիս ի Մակար Վարդապետէ.
1876, մայիս 21:

2530

Ա Ղ Օ Թ Ա Գ Ի Ր Բ.— 2

(ԿԻՊՐԻԱՆՈՍ)

ՆԻՍՏՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ.—

Ծաւալ 9×6.5×4: Էջ 226: Հանգա-
մանք անբաւարար. մայած և աղտոտուած
ժամանակի ընթացքին: Թուղթ կոկեալ, գոր-
չորակ Պրութիւն՝ խորագրները և սկզբնա-
սողերը կարմիր, մնացեալը սև մեյանոյ,
միասին, 12 սող: Բոլորգիր վարժ: Համա-
ռօտագրութիւնք սովորականէն քիչ մը աւե-
լի: Գունաւոր զարդագիր և լուսանցազարդ
իւրաքանչիւր գլուխի սկիզբը: Միջազարդ
իւր սարօք էջ 3: Կանչկազմ տախտակեայ հը-

նամալ: Պահպանակ մագաղաթեայ վերջը
մէկ թերթ, մասն երկաթագիր Աւետարանի:

ԲՈՎԱՆԴԱՅՈՒԹԻՒՆ.—

Էջ 1-2, համարեա դասաբկ:

Էջ 3.— Աղաքք Սր. Խաչիմ ի պաշապա-
նութիւն ծառայիս Աստուծոյ.— Որ բնեռե-
ցար ի վերայ կենդանարմատ փայտին Քս.
Ած. մեր...:

Էջ 7.— Ընթերցաւած՝ յնգնիկէլ Մար-
գարէէ:

էջ 14.— Աւետարան ըստ Յովհաննէ.— Ի սկզբանէ էր Բանն...:

էջ 19.— Աւետարան ըստ Մարքոսի:

էջ 22.— Աւետարան ըստ Մարկոսի:

էջ 22-23ի միջև թերթ ինկած: Նոյնպէս 24-25ի միջև:

էջ 26.— Յայնժամ կայր ի քաղաքին զուտոր մի մեծատան, կոյս մի գեղեցիկ, որում անուէր էր Յուստինէ. . . . Ասեմ ես Կիպրիանոսս, թէ նշան խաչին այնչափ ունի զաւրութիւն, ապա խաչեալն որչափ ևս առաւել. . . . Հմմտ. թիւ 1915, 2. Հատոր, էջ 362 (238):

Ես Կիպրիանոսս մեղուցեալ ծառայս Այ. և Հաւատացեալ ի Յս. Գո. յորում շաղախեալ էի և ընեռեալ յանաւրէն կուսպաշտութիւն, և եղեալ էի արքանեակ և որդի աստուծոյ, առեալ էի իշխանութիւն ի վերայ դիւցա՝ կապելոյ և արձակելոյ, սպանանելոյ և կեցուցանելոյ. . . .

էջ 45.— Երդմնեցուցանեմ զձեզ չար դէք և որդիք աստանայի. . . .

էջ 56.— Բարեխաւսութեամբ և աղաւթիւք որդոյն Աբելի, Սեթա, Ենոփա, Ենոփա, Նոյի. . . .

էջ 67.— Անըսկիդրն Ած. Հաւր սկըզբնակից. . . .

էջ 91.— Աղաւթ վառն հիւանդաց և ամ. վշտացելոց.— Կարգամ առ ճեղ թագաւոր անմահ. . . . Արդ մի՛ հանգուցողք, մի հըլուռք, մի ծրարաւորք, մի հատընկէց, մի ձեռնածուք, մի անապարարք, մի արմացադորք, և մի այլ ինչ աստանայական արհեստ, զոր դիւարանակ մարդիկ առնեն, և պատրին զարս և զկանայս անմեղս. . . . Կապեմ զձեզ դէք յանուէն Սրբոյն Թէոդորոսի Զաւրաւորին, այն որ զվիրապէս եսպան, և ընդ նրա՛ն զձեր դառնութիւնդ յամաւթ արար. . . . Արդ խորտակեալ և խափանեալ եղիցի ամ. չար և քնաս և որդագլթ ի ծառայէս Աստուծոյ [աւելցուած է տարբեր գրով] ի տէր Զաքարէ, և ի Ղազարէն, և յիւրեանց զաւակացն ամէն:

էջ 111.— Բարեխաւսութեամբ Սբ. Աստուածածնին և Յովհաննէ Կարապետին. . . .

էջ 117.— Ով ամենասրբունի Աստուածածին, պարծանք կուսութեան. . . . Մայր

Այ. բարեխաւսեա առ Տէր վասն ամ. Հաւատացելոց, մանաւանդ վասն ծառայիս Աստուծոյ [տարբեր գրով] տէր Զաքարէ, և Ղազարէն և իւրեանց զաւակացն:

էջ 122.— Բարեխաւսութեամբ Սբ. Զաւրաւորացն, Սրբոյն Սարգսի Զաւրաւորին. . . . Աղաւթիւք և բարեխաւսութեամբ ուղորմեա և պահեա [տարբեր գրով] Ղազարն և Զաքարէ էրէցն և զիւրեանց զոսկն ամէն:

էջ 125.— Բարեխաւսութեամբ սրբոց քառասուն և թ կուսանացն, Եփեմեա և Քրիստիներ. . . .

էջ 130.— Սբ. Պաղն եղիցի պահապան պարոն Ղազարին, և տէր Զարարէ և զաւակաց նոցա և սիրելեացն ամէն:

Արդ Սբ. Պաղն եղիցի մեղ նշան յաղթութեան և դիւացն անմարմին խորտակիչ. . . . Հաւածին ամ. չար և կախարդք, և չար սպալարանք, և չար ինքուք ի ծառայէս Աստուծոյ [տարբեր գրով] ի տէր Զաքարէ իրիցուէն և ի Ղազարէն:

էջ 149, խորագիրը նորոգ գրով.— Գիրաւագոց և երեսօթիտութեամ.— Կայր Մովսէս յեղ Վարժիք Մովսէս և արտաշուեաց. . . . Հմմտ. թիւ 1915, 2. Հատոր, էջ 351 (148):

էջ 154.— Գիր Ակին.— Յս. ի վերնատուն ի Սբ. Սիոն կայր, և զրեցին զիր ակին՝ աշխատածիտ է. . . .

էջ 156-157ի միջև թերթ ինկած:

էջ 157, խորագիրը նորոգ գրով, նոյնպէս զանի մը յաջորդներն ալ.— Կապի արեւմ որ գնայ և ոչ դադարի: Զաքարիք ի վերայ դիր և տայ Գ ենդ.— Բաղ, Բուկ, տապառուկ. . . .

էջ 158.— Գիր յորժամ տայնմ դժար ծըմանի, գրէ և ի վերանմ կապէ, բաժանի Աստուծով.— Կարժին կատին, կամիր կատին, խառնիւրայ. . . .

էջ 159.— Այլ Գիր չար աչաց.— Զարաչեղն երթար ընդ չար ճանապարհն. . . .

էջ 161.— Աղաւթ Սրբոյն Պաղաւթի, զոր ետ մտա հրեշտակն, յաղագս աւանդարի և այլ ելումնի որ ելանէ ի մարդն. . . .

էջ 163.— Այս է աղօթք Սրբոյն Պաղաւթի, զոր ետ մտա հրեշտակն, մինչ ել նա ի ծովն և ետար գնա իմն: Եւ գայս այլ տայ թէ երկիւղ մտնու չկենայ:

էջ 165.— Եւ ասա գաղաւթս ի վերայ օժտեալիմ և այլ ամ. ցաւոց.— Եւ Պաւղոս հալածել է կեղեցոյ զաւուրս բազումս, և այժմ եղէ անաբ ընտրութեան... — Հմմտ. նոյն, էջ 351 (128):

էջ 177.— Յամաւ Այ. Գիր գամի և ամագգի ազգի ցաւոց... — Մառ մի կայր ի մէջ երկրի, որ ոչ ճեղ ունէր և ոչ տերև և ոչ արմատ. արծիւ մի նստել էր ի վերայ նորա որ ոչ ոսն ունէր և ոչ գլուխ...:

էջ 184—185 ի միջև կը պահէ մէկ թերթ:

էջ 187.— Գիր գլխայ և օժտեալի.— Այր անկար ելանէր ի ծովէն...:

էջ 189, բոլորգիր.— Գիր ամառեալի յարժամ ամառ գնալովն հարկամէ և կանչկամն ի բեզ գա, դու լից քարդանովն չուր և գայս Ձ հրեշտակի անուամբս մատաւարդ գրէ և ասա. րէ ամառեալիմ չծմնես, դու այն մարդուն խմել տուր, որ կանչկամ եկաւ. քափի ամառեալիմ Աստուծով:

էջ 191.— Գիր ամառեալի. գայս բամբ. բըս ասայ և գրէ ի վերայ պղնձի ամմի, յրա ջրով և տուր որ խմէ, ազտէ:

էջ 197.— Անտարամ Մարտա.— Յայնժամ մատուցին առ նա դիւանար մի կոյր և համբ...:

էջ 201.— Աղաւթ Գրիգորի Նորեկացայ առաջեալ Յաղագս գիշերի փնայ.— Ընկալ մարդասէր քաղցրութեամբ Տէր Ած. հաւարդառնացողիս զաղանան...:

էջ 202—203 ի միջև թերթ ինկած:

էջ 203.— Ձեռն Տնտես Է և է մատնա. հար մարիմ և մեկնութիւն գրիմ որ ի մատնա. հարի, գար Արգարու գրեալ էր և առով մատնա. հարեալ և ի դիւ ամ. ցաւոց, և խաչակըն. ժէ ազովն ամեղիմ:

էջ 205.— Աղաւթ Ամստեմա Բժշկապետիմ և ընկերացն, ազատեալ է.— Նա ի ժամ չարաբանացն իւրոց խնդրեաց յԱստուծոյ...:

էջ 207.— Գիր Ալի, գար կարգամ ի վերայ դպցեղանի:

էջ 212.— Վառն Յովսեփայ Գնդեցիի.— Որպէս ետուր Տէր Ած. Յովսեփայ զաւուրութիւն և շնորհս առաջի փաբաւունի, և շնորհս Մովսէսի աստուածախաւսի, և իգնատիոսի Աստուածազգեցի...:

էջ 216.— Վառն կախարդաց, որ ազգի ազգի դիւանեմ աղանդութիւնք աման...:

էջ 222.— Այս են անուանք Հրեշտակապետացն Աստուծոյ...:

էջ 222—223 ի միջև երկու թերթ ինկած, ուստի կը մնայ յիշատակարանին վերջաւորութիւնը միայն:

էջ 223, վերը.— և մեզ յիշեցելոցս առհասարակ ի միւսանգամ զալուստն ամէն ամէն:

էջ 224—226, դատարկ մեծագոյն մասմբ:

2531

ԺՈՂՈՎԱԾՈՒ — ՔԱՐՈՋԳԻՐՔ

ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ.—

Մաւալ 9×13.5×7: էջք 606: Հանգամանք անբաւարար. զնասուած թացութիւնէ և ցեցեղէ: Թուղթ գորշորակ: Գրիչ՝ Գրիգոր: Գրութիւն՝ խորագիրները, սկզբնատողները և զլխատառերը կարմիր, մնացեալը սև մեկանով, միասին, 21 տող: Բոլորգիր: Համառօտագրութիւնք չափազանց առատ: Կաշեկազմ տախտակեայ դրոշմազարդ Հնամաշ: Պահպա-

նակ մագաղաթեայ սկիզբը երկու թերթ, վերջը՝ մէկ, անկիւնաւոր երկաթադիր, ահաւառիկ մաս մը. ճերմոց ոճանք հատեալ զնիւզակափակ գիշերապահացն տեղիս, և զբազումս ի նոցանէ կոտորեալ, զնային ի բաց ողջանդամք:

Եւ զայդս ի փախտեղիցն Հայոց ի վաղիւրն ձերբակալ արարեալ և ածեալ ի բանակն կոտորեալն զէնս որով և զայդս բազումս

արկեալ զփղօք՝ սպանանեին և զմնացորդս? զերծեցոց փախստեցն յայդ և յայդ կողման չալառտան աշխարհին ցրուելին:

Բայց որք ի ժամուն երանելի և երկնաւոր կոչմանն եղին արժանաւորք ընդ Սրբոյն Վարդանայ և նահատակեցան, են այսոքէիկ:

Յազգէն խորիտ[րունեաց] երանելին խորեն, [յազգէն Պալունեաց [երա]նելի սեպուհն Ար[տա]կ, յազգէն Գնդունեաց երանելին Տաճատ, [յազգէն Գիմաքանեից [երա]նելին Հմայեակ]:— Հմմտ. Ղ. Փարսեցի, Պատմութիւն, Վենետիկ, 1933, էջ 227-228:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ —

էջ 1.— Յաղազս որպիսութեան պահոց.— Գիտելի է զի վեց իմն որպիսութեամբ դաւաղանութիւն է Գառաւորդաց Պահոցս այս...:

էջ 11.— Դարձեալ ի բանն, Որով մեղանէ՞ ո՞ր մովսիս և տանջեցի.— Ջիթէպէտ Համառօտ և կարճ է բանս այս...:

էջ 21.— Խրիմ Բարդ Վամ Առաջնորդաց, Թագաւորաց, և իշխանաց, ի Բան Առաւիժն. Որոց ոչ քոյ Առաջնորդ քօթափիմ իբրն գտիւ.— Գրէ [ուր]եմն Հանճարեղ և ի մաստեղեցեալն յԱստուծոյ՝ առակախօսն Սօղոմոն...:

էջ 41.— Խրիմ Բարդ Վամ Փոխման Աստուածածնի կուսին.— Դարձեալ զերագոյն գտաւ միանգամայն քան զարտ և զկաւայս...:

էջ 48, նոտր շեղադիր, տարբեր մելանով.— Գիր որ կապածն արձակեն:

Ա.— էջ 49.— Ա.— Վամ Բարդ[ա]յ խաւին.— [Ջր]արտ իւրաքանչիւր ազգացդ դաղափարելով արտասանեալ ունի յինքեան տառս...— Հմմտ. Թիւ 372, Բ. Հատոր, էջ 203:

էջ 76.— ԼԸ.— է Թուռն ինչ փանաքի և վարտ...:

Մանօք.— Հետադայ Հատուածները Համարաթիւ չունին:

էջ 83.— . . . Եւ այս է պաշտօն նոցա. յարուցեալ առաւառտուն արեգական երկիր պաղաննն ասելով. մեք դեք կարծեմք աստուած, թէ այլ ոք կայ աստուած, որ չոր արա-

րիչ է, մեր երկրպարութիւնս նմա Համարեսցի:

Բ.— էջ 83.— Ոգորմեա իմ Տէր, զի հիւանդ եմ ես.— Գիտելի է զի ժ ազգ Հիւանդութիւն կայ յաշխարհի...:

Գ.— էջ 85.— Վամ Յարութեամ:

Դ.— էջ 89.— Ապաքիմ դուք տաճար Աստուծոյ կենդանայ էք.— Վարդապետք ասեն թէ Ած. ի ժ տեղիս բնակէ...:

էջ 91.— Արքեպիսկոպոս:

Ե.— էջ 99.— Աւետարտ ձայն մեղաւորաց յաստուածաշունջ քրոց, զի մի յաւառաւ տեսցին:

Զ.— էջ 107.— Յեկեղեցիս Արեւնցէք զԱստուած:

Է.— էջ 122.— Վարդապետք ասեն եթէ սեղան կոչի Հայր Ած. Միանի Բանին...:

Ը.— էջ 126.— Վարդապետք ասեն թէ զհացս և քորմաւոր սեղանս աւրհնել պարտ է վասն Ժ պատճառի...:

Թ.— էջ 132.— Գիտելի է զի Հինգետաւան բարեխօս կայ քրիստոնէից ազգից...:

Ժ.— էջ 147.— Գիտելի է զի կուրութիւն աշացն՝ ատելի է ամ. անդամոցն, նոյնպէս կուրութիւն մտացն ատելի է Աստուծոյ...:

ԺԱ.— էջ 154.— Առացի և պատմեցիք իմնէն զմեզս իմ...:

ԺԲ.— էջ 155.— Տէր ի մեղութեամ յիշեցաք:

ԺԸ.— էջ 172.— Վամ Գաւառն թէ որքան է գաւառիմ, և զինչ խորհարդ ունի.— Գիտելի է...:

Ի.— էջ 179.— Կշիտ մեծ և փաքր, և չափ կրկին, պիղծեմ առաջի Տեառն:

ԻԱ.— էջ 180.— Մի՛ տեսք թէ առից վրէժ ի բշխմանց, այլ հուրերես Տեառն, և Յաւազմեսցէ քեզ, առ Սողոմոն:

ԻԲ.— էջ 182.— Վամ Վարդապետաց իրաւո:

ԻԳ.— էջ 193.— Խրատ կրօնաւորաց Վանականաց թէ որպէս պարտ է կալ արեգաւ. յից...:

ԻԶ.— էջ 209.— Երանի մամլւմ որ ոչ գիտաց գանդակին յանցանաց...:

ԻԸ.— էջ 218.— Վամ Բագաւորաց խրատ գգովաւոր:

ԼԳ. — էջ 240. — Այգալացիք, ի բանն՝
Ընդ երկնայն հանգիցեմ.:

ԼԴ. — էջ 247. — Յազագս է աւար մնջե-
ցելոցն:

ԼԵ. — էջ 252. — Քարոզ ի բանն՝ Պառ-
ուակամ է առաջի Տեառն մեկ սրբոց. . .:

ԼԶ. — էջ 260. — Քարոզ Վասն Ծննդ-
եան:

ԼԷ. — էջ 273. — Յայլմէ քարոզ Վասն
Մկրտութեան:

ԽԱ. — էջ 320. — Յազագս Օծման Քահա-
նայիցն:

Ծ. — էջ 397. — Նորին Քարոզ Վասն
Համարմանն:

ԾԸ. — էջ 516. — Վասն Արեւագալի Աղօ-
թիցն:

ԾԹ. — էջ 522. — Վասն Աղաւթից:

Կ. — էջ 528. — Նորին Քարոզ Վասն
Դաւթի և Յակոբայ:

ԿԲ. — էջ 537. — Նորին, Վասն Առաքե-

լոցն Պետրոսի և Պօղոսի:

էջ 577. — Յառաջ քան զմտանքն ի դա-
տաստան քննեցիք զանձն քո, ասէ Սիրաւ:

էջ 601. — . . . ի Զբահեղէն ի ծնունդն
Աբրահամու, ամբ ԶԽԲ: Անտի ի յելոն Եղիպ-
տոսին, ամբ ՇԵ. . .:

էջ 605-606. — Յանկ, Ա—Ժէ Գլուխներ,
Հարունակութիւնը կը պակսի, Թերթ Ինկած
ըլլաւով:

Մամր յիշատակագրութիւն Գրչի. —

1. — էջ 397, մէջտեղը, մանրատառ. —
Զմեղապարտ դժողո յիշեցէք ի Տէր:

2. — էջ 535, ստորոտը. — Զաւակաւիս
ծրողս զԳր. աղաւթի ի Տէր, և մեղաց թողու-
թիւն խնդրել:

Յետադգն յիշատակագրութիւն. —

էջ 594, վերի յուսանցքին, չեղադիր. —
Յիշատակ է ի դուռն Սր. Յակոբայ որ յերու-
սաղէմ:

2532

Ժ Ո Ղ Ո Վ Ա Մ Ո Ւ (ԿՐՕՆԱԿԱՆ)

ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ. —

Ծաւալ 16.5×11.5×1.5: էջք 210: Հան-
դամանք բաւարար դրեթէ: Թուղթ հասա-
րակ: Գրութիւն՝ ամբողջովին ու մեկանով,
միասին, 22-29 տող: Նոտր շեղագիր անար-
ուեստ: Համառոտագրութիւնք առատ: Կաշե-
կազմ խաւաքարտայ զրոյմազարդ, մասամբ
աւակուած: Դատարկ թուղթ սկիզբը եօթ
թերթ:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ. —

էջ 1. — Հրամայէ Տէրն մեր, նախ խնդ-
րել զարքայութիւն իւր սուրբ: Վասնզի ըն-
դունայ իմն է չահիլն զաշխարհս ամ. և զան-
ձն իւր կորուսանելն:

էջ 63. — . . . Քանզի ոչ ոք է և ոչ ոյ
մարդ որ ունիցի ուղիղ կենցաղ և յարութեան
ոչ հաւատայ:

էջ 64, գառարկ, անմաքուր: Նոյնպէս
էջ 75: Դատարկ են նաև էջ 94-96:

ՊԱՏԱՍԽԱՆԱՏՐՈՒԹԻՒՆ. — 1

Յռնամենւ վրդ. Կ. Պալեսիքի

ձակատ. էջ 97. —

Յոհաննիսի Վարդապետի Կոտտանդէ-
նուպօլեսցւոյ Պատախանատրութիւնք Թղթոյ
ուրումն ընդդիմադրականի դրեցելոյ
յեղբարց ոմանց] հայկազունեաց:

Յամի Տեառն 1687, ի վէնէտիկ քաղա-
քի, առ Եաջօմ Սօրէթթի:

էջ 98. — Օրինակ Թղթոյն. — Ընդդէմ
այնոցիկ որք հակառակին ճշմարտութեան ա-
սելով թէ Բանն Ած. անհաղորդ է կրից մարմ-
նոյն, այսինքն չարքարանացն, խաչելութեա-
նըն, և մահուանն, որ է յոյժ սուտ. . .:

էջ 101. — Առաջբանութիւն Պատա-
խանատրութեան:

էջ 107. — Երկու կամք և երկու տեսակ
ներգործութեանցն ի Բրիտանոյ:

առի զսուրբ կարգն սարկաւազութեան, ի Սբ. Ամենաիրկիչի եկեղեցին, զոր յառաջ դիմ գիւղըն տուեալ էր ինձ չորս աշտիման, զՍբ. էջմիածնայ նուիրակ Արարանցի տեառն Մարտիրոս վարդապետն, որ վերջն ի Սբ. Երուսաղէմայ զործող նուիրակութեան հանգեալ ի նահանգն Կարնոյ ի Սբ. Վանքն Քաչի:

Ձորս այնպէս էր սոփրութիւն առաջնորդաց տարին անգամ [մ]ի ելանել ի թէմս իւր, յորս էր այնմ ժամանակին առաջնորդ տեառն Մկրտիչ վարդապետն, Ղազար հոգեւոր տիրոջ հղբայրն ծահկեցի: Եւ զկնի առնելոյս կարգն սարկաւազութեան հրամայեաց զնալ ինձ զՍբ. Կարապետ Վանքն Երկնակու, զոր յառաջ ծնողքս վասն իմ աղչիկի մի նշանդրեալ բազում ծախիւք, մինչև Դ ամ պահեցին, որ դեռ ևս տղայ էի, մինչ էհաս ժամանակն հարսանիս առնելոյ, Նեառն որդի թահմաղն խնդրեաց աղչիկ յերկրէն, հանդերձ տղայով: Ես փախեալ գերծա, զնա այլ տղի տալով տարին խորասան:

Զկնի տանելուն՝ մայրն աղչկան տեսանելով զիս լայր և անիծանէր ասելով՝ և երգեցցեցի և ոչ կարմիր: Վասն այն կրօնաւորեցաւ և առի ի վերայ իմ դանէծն զայն: Եւ Գ ամ հազիւ մնալոյս ի Սբ. Վանքն Երկնակու, յաղաքս փորձութեան բարբարոսաց, որ մինչև ի վարդապետք մեռան ի ներքոյ. զանհարեալ փայտի, և մընացորդեաց ցիր և ցան եղեալ անկաք յերկիր դարիպութեան:

Եւ իմ հասեալ Արդրում, հանդերձ պէսպէս նեղութեամբ, գնացի զՍբ. Աստուածածնա Վանքն Բասէնու, և անդ առի Կարապետ վարդապետէն զսուրբ կարգն արեղայութեան և մասնաւոր դաւազան վարդապետութեան ի ամի թէ մնալոյս և եթէ ժողովք գնալու յաղաքս այնմ Վանիցն Հասանդալայու հրամանաւ օրհնողիս լուսահոգի Կարապետ վարդապետին, ելեալ գնացի զՍբ. Երուսաղէմ ուխտ և երկրպագութիւն տեղեացն Բրիտոսին, որ այնմ ժամանակին տեառն Թեոդորոս պատրիարքն էր: Զկնի ամաց մի վախճանեցաւ օրհնողս Նարիմանու Օլթի դասապայն, լուսայ ես Երուսաղէմ, նաև ոչ ունելու դարբարն խարջ ճանապարհի՜ մնացի միաբան զՍբ. Յակոբ:

Թվին Ռիժժին վերոյ յեկեալ պատրիարքն լուսահոգի մեծ գաւազան ծայրա-

դոյն ի յախնութեան տուալ ինձ մեղապարտ զտէր Իսահակ վարդապետիս, և զկնի Գ ամաց մնալուս վախճանելուն նորայ, Իրկապարիարք տեառն Կարապետ վարդապետն Գանճեցի, և նա ետ ինձ կոնդակ նուիրակութեան առաքեաց ի յերկիրն Վանա: Եւ ամեն ևս կացեալ դառն դժուար նեղութեամբ, զոր ինչ Աժ. պատրաստեաց ի հաւաքելս լուսեալ չուարեալ զայի զՍբ. Նազարէթ, անդ արգելեալ մնացի Իժ օր, Ռիժժին թվին էր, բերին ինձ գիր օրթալից վախճանման պատրիարքին: Ռհ ոհ, որքան դառն է և դժուար կեանք մարդոյս և փորձութիւն ի վերա անցաւոր աշխարհիս:

Դարձեալ ողորմածն ողորմելով հասուց մեզ իւր գահն Երուսաղէմ, և եղին պատրիարք Վանեցի տեառն Պողոս վարդապետն: Եւ այնմ թվին զկնի Գ ամաց, Թաղաւորն ըՍտամպոլ, սուլթան Մուսղափան էր: Նորա ժամանակն շարժեցաւ Ստամպոլ, բազում տեղիք փրան և աւերեցան: Կաթողիկոս էջմիածին տեառն Սիմէոն էր, որ Գ անգամ դընացի նուիրակութեան էջմիածին, որ օրհնէր զիս եպիսկոպոս, չի օրհնեց, թէ դեռ ևս թ ամաց ես:

Զայս կամիմ ասել սերիք եղբարցդ և ընթերցողացդ տեսրակս զայս, թէ որ փոքր մի ընչին մարդ որդն ողորմելի և փոշի կուրտեալ, այսքան տառապանաց և վշտաց պատայեցաւ և զլլորեցաւ, միթէ ասել և գրել կրան՝ զիմ կրեալ նեղութիւնքն, քաւ լիցի, մինչ ի հազարէն գիր արկի, քանզի իմաստնոց ոչ ծածկի որժամ կարդա այս ինչ խանաւերեաց, կամ թէ քանի մարդիք մեռան ի փայտի, կամ թէ տարին աղչիկն ես փախի, կամ թէ Բասէնու Վանքն լաւանդք կոխեցին. և ժողովք գնալս վասն նորայ, և դարձեալ նուիրակութիւնս յերկիրն Վանա, թէ որքան սպանութիւն և զողութիւն տեսի:

Ե տարի ժողովին, դաւար ոչխար դառ և ուլ պահէի մահմտանք, տարեալ ծախէի խօյս քաղաքն, և այնպէս դառն տանջմանօր ժողովեալս յերկրներաց զոր կարացի գնալ հեռի և կամ մօտ, եղև ստակ ի սոսլրակ, փառք բարբարին, էժ դու. վանօրէից ողորմութիւն տուի, Ռիժ դու. հաքիմներաց, և հետ ինձ մարդ ուսող յինչն մշակ և փոքրաւոր: Վանա ելանք մինչև Երուսաղէմ Ե

ամիս ճանապարհի սղուծիւն տարի խարջիւնով դափար և քիւրահ տալով զնացի. նորուստն է՝ ժեքակ և հետ Գիւսիս առի Գողթոս պատրիարքին. Իբր թէ անծանօթ զարիսլ մարդ եմ շահեսցի Այլ ինչ և ինչ վարձատրօղն Ած. է. Այնպէս գիտէին թէ շատ ունիւմ. ոչ ետ ինձ Ե դռն. և կամ տասն:

Զկնի թանի մի ամսոյ է բազմութեան սեղանի իւր յաղազս խօսելոյ ինչ առարկութեան բարկացեալ է վերայ իմ ասաց, Դեռ չես արժանի աստ խօսելոյ, լուռ լիւր. Դեռ այս մէկ խօսքն առաւել չարչարանք եցուց ինձ քան զայն զոր կրեալ էի այլ աղագաց. և իմ եկեալ խուցս, լացի անհամբերութիւնս իմ, և բերի միտս զայն խօսքն Փրկչին, զոր է միւսանդամ դալխտեանն ասելոց է յիմ նըմանաց, թէ պընացէ յետ, ոչ զիտեմ զձեզ, վայ ինձ մեղաւորիս:

Ոչ թէ լաւ գորոյս և կամ յարմարագոյնեղ շարադրութեան ցանկացայ զրեւ, որ ունէ ամենին ընթերցողի, այլ այս միայն զկնի մեր եկողաց աշխարհ, եթէ պատայիցեն փոր-

ձութեան, որ միշտ լի է զաղաւտացեալ. Բընութիւնս փորձութեան մի զանգիտիցեն, և միշտ փառս ի վեր առաքելով աղօթս մատուցանեմք առ Ած. որ ինչն փրկէ և աղատէ ըմեզ է հոգեկան և մարմնական փորձութեանց ամէն:

Երանի այն մարդոյն որ մեղաւոր ծրնանի աշխարհ և արդար մեռանի աշխարհի, Երանի մարդոյն այնմիկ զոր մեղաւոր լան և ինչն ծիծաղելով մտանէ ի գերեզման: Երանի մարդոյն այն որ տիւն և գիշեր լան յիշելով զմեզս գործեցեալ առ Ած. կարդան: Երանի մարդոյն այն զոր ինչ փորձութիւն կրէ աշխարհի այնքան համբերէ որ Աստուծոյ Հանձնացի և առջէ զպսակն մարտիրոսութեան:

Մտաայ ծառայիցող Աստուծոյ մեղաւոր և անարժան զոր ինչ իմս է գրեցի, Գիտութեան թողեցի յիշման զոր անցաւորիս տաք ուղորմին զայն, ուստի դուք ակն ունիք առնուլ այն, որ է արքայութիւն յաւիտեան: Բաւ է:

Էջ 51-52, դատարկ:

2534

ՌՈՒՐԱՍՏԱՆ ՔԱՐՈՂՁԱՆ. — 1

ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ. —

Մտաւ 16×10×3: Էջ Ը+412: Հանգամանք լաւ. խոնաւութենէ աղղուած: Թուղթ հասարակ Գրութիւն՝ ամբողջովին սև մելանով, միասին, 23 տող: Նորո շեղադիր: Համառօտագրութիւնք առատ: Կաշեկազմ տախտակեայ զծաղաբոյ:

ԲՈՎԱՆԴԱՅՈՒԹԻՒՆ. —

Էջ Ա-Դ, դատարկ:

Էջ Ե. — Յանկ և ցուցակ դիտոց անուշահամ ասացածոց, որք զոն համազուգեալ է սուրբ գիրս յայս, որ կոչի Բուրաստան Քարոզաց. — Ա-ԻՖ Գլուխներ:

Էջ Է. — ...

ԺԹ. — Նորին Քարոզ դարձեալ վասն Մենդեանն...

Ի. — Քարոզ դարձեալ վասն Մենդեանն ի բանն Աւետարանին թէ Բանն մարմին եղև

...յայմէ ասացեալ:

ԻԱ. — Դարձեալ Կտակ վասն սարսուղի շարչարանացն Քի. և խաչելութեանն ասացեալ Յովհաննէսի Նոր Ջուղանցւոյ, նոր իմն փրիստիպի և սրբակրօն վարդապետի:

ԻԲ. — Նորին Յովհաննէսի վարդապետի դրուատ, և ներբողեան, ասացեալ ի Յարութիւն Քի. Այ. մերոյ:

Էջ Ը, դատարկ:

Էջ 1. — Մեծի Հռետորին Տերատորոյ տեսութիւն ի բան Սբ. Աւետարանին որ ասէ. Մինչդեռ նա զայն խօսէր ահա ամպ մի լուսաւոր հովանի եղև ի վերայ նոցա, ձայն եղև յամպոյն որ ասէ. Դայ է Որդի իմ սիրելի, ընդ որ հաճեցայ, դմա լուարուք. — Գլուխ Ա. — Եկեղեցի սուրբ պատկեր աստուածային փառացն, յորում ամբարնալք կան դանձք ի մատուցեան և գիտութեան...:

Էջ 27. — Նորին ի բան Հրեշտակին, որ

ասէ՛. Ըղիորհուրդս արքային ծածկել բարւոք է... — Գլուխ Բ.:

Էջ 44. — դատարկ:

Էջ 45. — Նոյնոյ Տիրատուրի. Ասէն ասեմ ձեզ, զոր միանգամ կապէցէք յերկրի՝ եղիցի կապեալ յերկինս... — Գլուխ Գ. — Ձմի ունելով աղբեր ջրոյ բնութիւն՝ յովովից և զանազան կենդանեաց դժշկութիւն ծարաւոյն կենդանեաց շնորհէ...:

Էջ 61. — Նորին ի Սբ. Աւետարանչին՝ Բանին մարմին եղև և բնականաց ի մեզ. — Գլուխ Դ. — Որպէս օրէն Հրոյ մշտաւարժ զով յերթութեամբ և յորում տեղումը երևցել՝ կայծակունս նշույից արծարծեալ վայրատակէ...:

Էջ 75. — Նորին Տիրատուր Վարդապետի. Տէր ի տաճար տուր իւրում, Տէր յերկինս յաթոռ իւրում. — Գլուխ Ե. — Ասաց ոմն իմաստուն թէ...:

Էջ 87. — Նորին Նախբարդանք. — Գլուխ Զ. — Սէր է Ած. և սիրոյ աղբիւր ըստ Յովհաննու ձայնին...:

Էջ 90. — Նախբարդան. — Որք միշտ բառանս ունին...:

Էջ 92. — Նախբարդան. — Յամ. դգայեացը...:

Էջ 97. — Ի Կոնստանտինոպոլ, սրբոց վարդապետաց ասացեալ. — Գլուխ Է. — Ըստ բարուցն բուռոյ բնաւորեալ անձն բաւական...:

Էջ 114. — Ի Յարութիւն Քի. Ներբողեան ասացեալ. — Գլուխ Ը. — Իմաստոյ, Թիւն Հօր՝ Որդի Աստուծոյ, տուր զօրութիւն մըտաց իմոց տեւի ինչ բանս յարութեան քո...:

Էջ 123. — Երանելոյն Յովհաննու Որոտնեցոյ ասացեալ ի վերայ բանի մարդարէին որ ասէ. Որպէս զի մեծ են զործք քո. — Գլուխ Թ. — Զխորս անճառելի իմաստոցի Հոգւոյն...:

Էջ 149. — Քարոզ Համեղ և խորհրդայի, Տիրատուր Վարդապետի ասացեալ ի Յայտնութիւն Քի. ի վերայ բանի մարդարէին Եսայեա որ ասէ. Ուրախ եղիցին երկինք ի վերուստ և ամպք. — Գլուխ Ժ. — Արդ՝ որպէս ի գալ մեծի և տիեզերակալ Թագաւորի...:

Էջ 176. — Քարոզ զովեստի և զբուռտ Ներբողինի վասն քառասնօրեայ զայտնան Քի. ի Հրաշակերտ տաճարն Սողոմոնի, ասացեալ ի Սիւնեաց պետէ յԱռաքել Վարդա-

պետէ. — Գլուխ ԺԱ. — Անճառ ծնունդ Հօր Որդի Յ. Քս. սրբեա զաղտեղացեալ զմիտս իմ...:

Էջ 187. — Կտակ Մեծի Ուրբաթի... — Գլուխ ԺԲ. — Կանխաճառութիւնք մարդարէիցն...:

Էջ 211. — Զաքարիայ Հայոց Կաթողիկոսի ասացեալ ի Յովսէփ Արեմթացին, և ի Թաղումն Քի. և առ Գեղեցմանն Սուրբ. — Գլուխ ԺԳ. — Նոր երկին և նոր երկիր աշոր յերկրի Հաստատեցաւ. գերեզման Փրկիչն մերոյ...:

Էջ 229. — Սակա Սրբալոյս Մեծոռնի բանք պիտանիք՝ Համազուգապէս ի մի վայր ժողովեալ ի մեկնախօս և ի Թաղմանօրէն բանից Սրբոյ Նարեկացւոյն Գրիգորի, յաշիտատախորութեամբ կրկնամեռ խօսուն իբրու. — Գլուխ ԺԴ. — Շնչամաքուր արծիւն երկնաւայց...:

Էջ 235. — Աղօթք առ Տէր Քս. ի նոյն դրոյ ժողովեալ նոյնոյ Նիկոլի՝ Գնասապարտ անցաւոր ծառայի. — Եւ արդ օրհնեա զմեզ Տէր ամենակալ...:

Էջ 236. — Քարոզ Վասն Արիւթեան... — Գլուխ ԺԵ. — Ասեն իմաստունքն թէ...:

Էջ 245. — Տէր Առաքելի՝ Սիւնեաց Եպիսկոպոսի և Հոգնեղորդ վարժապետի Քարոզ Մենդեան... — Գլուխ ԺԶ. — Խառնողատմունք սիրոյ երկնային բաղձանացն...:

Էջ 282. — Նորին առ նոյն Քարոզ Մընդեանն Տեառն ի Կուսէն... — Գլուխ ԺԷ. — Ասէ ուրեմն յերգս Երգոցն...:

Էջ 283. — Նորին Տէր Առաքելոյ ի նոյն բանն Սողոմոնի որ ասէ. Գեղեցիկ ես մերձաւոր իմ. — Գլուխ ԺԸ:

Էջ 312. — Նորին Քարոզ Մենդեան Տեառն... — Գլուխ ԺԹ:

Էջ 329. — Տէրն մեր Յս. պատուիրեաց և Հրամայեաց սիրելի ապկերտացն իւրոց ասելով. Եւ իբրև մտանէք ի տուն ողջոյն տալիք նմա և ասացէք...:

Էջ 341. — Բղիկեացէ գաւազան յարժատոյն Յեսսեայ. — Ոմանք ասեն զրանս զայս վասն Եղեկիայի, որ կարի անյարմար է...:

Էջ 350-382, դատարկ:

Էջ 393. — Եւ որ Հանդերձեալ է քարոզ ասել երեցս երկրպագէք Սբ. Սեղանոյն...:

էջ 365.— Նախերգանք զարդոյց աբարե-
հալ ի վարդապետաց սրբոց...

էջ 373.— Յորժամ զարդոյն եզրեցի ա-
սանց զորդորակս զասյ:

էջ 396.— Աղբիւրն ամ. շնորհաց ողբե-
րացուցէ ի ձեզ զլոյս անճառ իւրոց շնորհա-
ցըն.— Ա.Ք:

Յիշատակագրութիւն —

էջ 401, ստորոտը.— Ած. բարով վայի-
լուն տայցէ Աբրահամ Վարդապետին: Զմռ
թիւ է այս, ով եղպայր:

Գրեցեալ թիւն Սուրբ Քաջին է,
դուռն սորա քառակողմ է,
վեց զբով ինքն փակեալ է,
լիւն և ըթ գիրն այսոր բանալին է,
առ և բաց զանիմաստ Աստուածատուրս յիշէ:
էջ 402-412, դատարկ:

2535

Ա.— ՍԿՋԲՈՒՆՔ ԲՆԱԿԱՆ ԳԻՏՈՒԹԵԱՆՑ.— 1

Եղանկիա

1830

ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ.—

Մասալ 17×10×1.5: Էջք Ը+124+124:
Հանդամանք լաւ: Թուղթ հասարակ: Գրիչ՝
Գրիգոր Դպիր Յակոբեան: Գրութիւն՝ ամ-
բողջովին սև մեկանով, միասիւն, 18 տող:
Շեղագիր: Համառօտագրութիւնք բաւական
առատ: Կազմ կիսակաշի խաւաքարտեայ:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ.—

էջ Ա.Ձ, դատարկ:

էջ Է.— Ճեպատ.—

Սկզբունք Բնական Գիտութեանց, յաշ-
խարհիկ լեզուէ ի զբարառն յեղաշրջեալ ի
ներվարժութիւն շարժանութեան և ի վայի-
լըս հայազգի մանկանցս Սիւնի. որք են իւր
անդրանիկ նուէր, մերս նախակարգ համա-
գումար աշակերտացս, որ մնամք ի յուսում-
նարանին Եւդոկիոյ, որ ընդ հովանեաւ Հրա-
շալի Ուստին Սրբոցն Յովակիմայ և Աննայի,
յամի Տեառն 1830, յուլիսի 18ին աւարտեալ:

էջ Ը, դատարկ:

էջ 1.— Սկզբունք Բնական Գիտու-
թեանց:

Համար Ա. Հարց.— Եղբայր զի՞նչ է
աշխարհագրութիւնն: Պի. է պատմութիւն
կամ ճառ ի վերայ ամ. իրաց, որք են ընդ
հանուր աշխարհի:

էջ 112.— Համար ԿԱ.— Հ. Ուրեմն հո-
տըն և համն ո՞չ են ի մարմինս: Պի. Ոչ, թէ-

պէտ աշխպէս կարծի անդիտութեամբ առ հա-
տարակ...:

էջ 114-124, դատարկ:

Բ.— ՄԵԿՆ. ԺԱՄԱԿԱՐԳՈՒԹԻՒՆ.— 1

էջ 1.— Ճեպատ.—

Մեկնութիւն Ժամակարգութեան, օրի-
նակեալ ի յընտիր զաղփարէ, ի նուաստ Գր-
իգորէ, ի յուսումնարանն, որ ընդ հովանե-
աւ Հրաշալի Ուստին Սրբոցն Յովակիմայ և
Աննայի, յԵւդոկիայ, յամի Տեառն 1830, յու-
նիսի մէկին, ի վայել ծառայիցդ ծառայի,
Պէօթէկեան Գրիգոր Դպիր Յակոբեան:

էջ 2, դատարկ:

էջ 3.— Առ բարեպաշտ ընթերցասէր եղ-
բարսդ.— Ի միտ առ եղբայր Հոգեսէր, զի
պաշտօն աստուածալին ոչ այլ ինչ է, եթէ ոչ
Աստուծոյ սպասաւորութիւն, ծառայութիւն
և Հրամանակատարութիւն...: Յաղազս այ-
սորիկ կամեցաք սոպազրել և ի լոյս ածել,
զոր ի պաշտման Եկեղեցւոյ զարդութիւնք և
աղօթք զահանալականք...:

էջ 10, նկար փակցուած, Ս. Ստեփա-
նոս:

էջ 11.— Յաղազս Հօգման Գիշերոյ:
Կարգաւորութիւնք Հասարակաց Աղօթից Գի-
շերային Ժամուռ...—

Հարց.— Թէ քանի՞ անգամ աղօթեմք
յաւուրն, և կամ զի՞նչ խորհուրդս ունին:

Պի. Ինն անդամ աղօթք կատարեմք յամ. ա-
ւուր:

Էջ 25 էն սխալմամբ ցատեաւ և դրած է
56:

Էջ 64.— Այսքանս ասացաւ վասն առա-
ջին ժամու աղօթիցն, յետ այսորիկ ճառելի
է վասն երկրորդին, որ է Հարցն, այսինքն
Երգ Երկրց Մանկանց:

Էջ 100.— Ժամ է մեզ այսու իմանալ ըզ-
խորհուրդ երկկոյի ժամու:

Էջ 113.— Հ.— Ո՞րք են իններորդ տե-
ղամ ժամք աղօթից:

Էջ 115.— Յորդորակ արիացեալ Հոգե-
պէս զինուորեցելոց:

Էջ 118.— Վասն Կոչնակին:

Էջ 122-124, դատարկ:

2536

Ժ Ո Ղ Ո Վ Ա Ծ Ո Ւ (ԿՐՕՆԱԿԱՆ)

Տեղի

1773 - 1776

ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ.—

Մասու 16×10.5×1.5: Էջ 200: Հանգա-
մանք լաւ: Թուղթ ապիտակ: Գրուածին՝ ըս-
կզքնարառերը յաճախ կարմիր, մնացեալը
սևորակ մեղանով, միասին, 19 տող: Շեղա-
դիր նոսրակերպ, Համառոտագրութիւնք ռո-
վորականէն քիչ մը աւելի: Կաշեկաղժ խաւա-
քարտեայ գծազարդ:

ԲՈՎԱՆԴԱՅՈՒԹԻՒՆ.—

Էջ 1, տարբեր գրով.— Սաղմոսի գա-
նազանութիւն արարեալ Դաւթի անյաղթ փի-
լիսոփայէ: Երանեալի կանոն է բոլորն զոր
բազում շահէ: Ա.Ի.Թ. Գրուածներ:

Էջ 5-10, դատարկ:

Էջ 11.— Ի փառս Տէր տմնացի Ե-
րիցի տմնացի.— Որդի Հարազատ՝ զհօրն նը-
մանութիւն յինքեան ցուցանէ...:

Էջ 62.— Վերջարանք և խօսք ինչ զաղօ-
թից ի նոյնոյ շարամանողէ կարգեալ:

Էջ 71.— Ի նոյն ումեքէ երգ պաղատա-
խառն առ տիրապէսն անշալի:

Էջ 74, դատարկ:

Էջ 75.— Յաղագս երկց երևելի և զլխա-
ւոր ախտից, այսինքն, Հպարտութեան, ա-
զահութեան, և Հեշտառիւթեան:

Էջ 114, վարը.— 1774 թիւն Փրկչին,
Յունվարի 18, Վախճան:

Էջ 116.— Առաքինի անձին յարակ, խո-
նարհելոյ ճար ու ճարակ:

Էջ 122.— Երեք գլխաւոր նիւթք խոկ-
մանն, և տիպք զարգանալոյ յառաքինու-
թեան:

Էջ 134, վարը.— 1773, Եկպտեմբերի 13,
Վերջ:

Էջ 135.— Յայնժամ կարես զԱծ. սիրել, յորժամ ուսցիս ըզքեզ ատել...:

Էջ 153.— Նախաբանք:

Էջ 178.— Վերջարանք:

Էջ 184, վարը.— 1776 ամի Տեառն, և
1226 թուականին: Վերջ:

Էջ 185, տարբեր գրով քանի մը տող.—
Գարոզ վասն ողջոյնի:

Էջ 186-200, դատարկ:

2537

ԱՂՕԹԱԳԻՐԻՔ (ԿԻՊՐԻԱՆՈՍ).— 3

ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ.—

Մասալ 17×10.5×1: էջ 92: Հանգա-
ման լաւ, թուղթ կապոյտ: Գրուածին՝ խո-
րագիրները և սկզբնատողերը կարժիւր, մը-
նացեալը սև մելանով, միասին, 19-25 տող:
Շեղագիր նոտրադիւրալ: Համառոտագրու-
թիւնք բաւական առատ: Կաշեկազմ խաւա-
քարտայ գծազարդ:

ԲՈՎԱՆԴԱՆՈՒԹԻՒՆ.—

էջ 1.— Ուրբաթ օր, կամ չօրեկաբար
աւուրն, տանին զիւսանդն ի դուռն սուրբ ե-
կեղեցուն, և ասն գշարցի սաղմոսն մինչև ի
Գործոցն, և ապա ասն երկոստասն Տէր ու-
ղարմա, և ասն զԱղօթս գայս ի վերայ եի-
ւանդին:

Կարգամ առ քեզ Հայր Տեառն մերոյ
Յիսուսի Քրիստոսի...:

էջ 11.— Վասն Երզնան ի Սր. Գաղաթն
Երուսաղէմ.— Երզնեացոցանեմ դամ. դէս և
դէմն յանունն այն, յորմէ զորան երկինք և
երկիր...:

էջ 19.— Եւ աստ սաղմոս, Տէր մի սրտ-
մտութեամբ, և ապա կարդայ Աւստարան
Մատթէոսի.— Եւ մտեալ ի Կափառնայում...:

էջ 21.— Եւ ապա ասէ գաղօթս գայս.—
Տէր Ած. ամենակալ, Հօր և Կառաւորեալ...:

էջ 25.— Աղօթք և գիր ամ. ցեղ գանի:
Առ արդատ դանակ, և Գ քեն, և տեառնա-
գրեալ ի վերայ վիրին, և ասէ գաղօթս գայս.—
Կար ծառ մի ի մէջ երկրի, որ ոչ ճշու ու-
նէր և ոչ տերեւ...:

էջ 29.— Եւ աստ սաղմոս.— Տէր յոր
իմ...:

էջ 32.— Աղօթք վասն Սր. Նշանաց
Տեառն մերոյ Յի. Քի.— Բարեխօսութեամբ
սուրբ և աստուածային նշանացն Քի. ...:

էջ 35.— Եւ յետայ ասայ գայս քարագոյ,
և գաղօթս գայեալի:

էջ 38.— Աղօթք Սրբայն Կիպրիանոսի
Հայրապետին.— Եւ Կիպրիանոս ծառայ Յի.
Քի., Անտքացի, աղգաւ Հայկենացի, առն
Հեթանոսի որդի, անուն Հօր իմոյ Եղեսիայ,
և մօր իմոյ Կղզեայ...:

էջ 41.— Աղօթք վասն Ուստիանէ Կաւ-
սին.— Յայնժամ կայր ի քաղաքն Անտիօք
աղջիկ մի կոյս գեղեցիկ յոյժ...:

էջ 44.— Աղօթք առ ամ. սուրբն Ուս-
տուծայ.— Բարեխօսութեամբ ամէնօրհնեալ
Սրբուհոյ, Աստուածածին...:

էջ 51.— Աղօթք Սրբայն Գրիգորի Նաղե-
կացոյ.— Որդի Աստուծոյ կենդանոյ...:

էջ 53.— Աղօթք Պանդանութեան:

էջ 55.— Վասն Բժշկութեան Տեառն մե-
րոյ Յի. Քի.: Սրբայ Աւստարանին Մատթէո-
սի.— Եւ մտեալ Յս. ի Կափառնայում...:

էջ 61.— Բարեբանեալ Ած. երկնաւոր
...:

էջ 69-72, դատարկ:

էջ 73.— Աղօթք և մաղթամք առ սուրբ
մարմինն արիւնն Քրիստոսի:

էջ 75-82, ճերմակ թուղթ:

էջ 76.— Վասն Զերմի Հաւատով կար-
դայ Աստուծով կատարի:

էջ 77-84, դատարկ:

էջ 85, չոր օրերու ցուցակ:

էջ 86-92, դատարկ:

2538

Ա.— ՔՐԻՍՏՈՆԵԱԿԱՆ ՎԱՐԴԱՊԵՏՈՒԹԻՒՆ.— 1

Տեղի

1833

ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ.—

Ծաւաւ 16.5×11: էջ 106: Հանդամանք լաւ: Թուղթ հասարակ: Գրութիւն՝ ամբողջովին սևորակ միւլանով, միասին, 19 - 24 տող, Շեղադիր նոտրակերպ: Համառոտագրութիւնք առատ: Կազմ խաւաքարտեայ:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ.—

էջ 1.— Քրիստոնէական Վարդապետութեան Մասն Երրորդ:

Հ. Սիբելի եղբայր, ծանուցեր ինձ ըզսահման ապաշխարութեան. արդ կամի՞մ գիտել թէ՞ դի՞նէ է նիւթ ապաշխարութեան:

էջ 6.— Քրիստոնէական Վարդապետութեան Մասն Զորրորդ:

Հ. Քանի՞ են պարզեք Հոգւոյն Սրբոյ:

էջ 17.— Քրիստոնէական Վարդապետութեան Մասն Հինգերորդ:

Հ. Զի՞նչ է մեղքն:

էջ 25.— Քրիստոնէական Վարդապետութեան Մասն Վեցերորդ:

Հ. Սիբելի եղբայր, կամի՞մ ուսանիլ ի քէն զխորհուրդ արարողութեան Սրբոյ Պատարագին:

Բ.— ԺՈՂՈՎԱԾՈՅ (Քերթնդակաթ)

էջ 41.— Ներբող Սբ. էջմիածնի.— Ես ոչ դադարիմ ի հիւս ներբողի...:

էջ 45.— Դարձեալ ի նոյն միտս՝ ըստ նոյն եղանակի.— Ի յիւրց կուսէ, արփային ծագման...— Ի Յ ռ վ ը ք փ ա յ:

էջ 47.— Դարձեալ առ նոյն մայրն օրհնաբանեալ, ըստ նոյն եղանակ, որպէս ի յիւրց կուսէ.— Ի Հօրէն լուսոյ, յաւուրց յառաջնոց...— Ի Յ ռ վ ը ք փ ա յ:

էջ 49.— Դարձեալ առ Սբ. Իջմանն տեղի, որ երգի յեղանակ, Գառն Աստուծոյ ի սպանդ.— Ի ցոյց պատուոյ՝ քուժ մեծութեան...:

էջ 54.— Դարձեալ առ Սբ. էջմիածնի...— Ի քոյ սիրոյդ խանդակաթեալ բորբոքիմ...:

էջ 56.— Ի խորհուրդ Սրբոյ էջմիածնի սեանցն չորից, որք յաստուածակերտ Մայր Եկեղեցիս.— Եղծական մարմնոյ վիճակեալ բնութեան...:

էջ 77.— Ներբող ի վերայ Հնգից Կաթուղիկեայց Սրբոյ էջմիածնի, և պսակ բոլոր սկսեալ ներբողից.— Ի բարւոյն բնութեամբ՝ էութիւնք գոյից...:

էջ 96.— Թիւ Փրկչին, Ռամ քառեակ չարից, սկզբնատառից, պատկերակերպես դմակազիր տողից, լուծեալ լրապէս, դիսկն բուն խնդրոյն, գրութեանս եզրի, այս չափման բանից:

Ծանօթ.— Գրութեան թուականը տըրուած է այս քառեակին սկզբնատառերով, ՈՊԼԳ = 1833:

էջ 97.— Տաղ զսիրելեալ.— Ի բաղձալսոյ յսիրոյն վառեայ միշտ և ի յար տողերիմ...— Ի Յ ա լ ք յ:

էջ 98-106, դատարկ:

2539

Ձ Գ Օ Ն.— 7

Երուսաղէմ

ՌՃՁԲ = 1733

ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ.—

Երաւ 15.5×9.5×1.5: էջ 232: Հանգամանք բաւարար. վերի լուսանցքը մասամբ ցեցակեր: Թուղթ հասարակ: Գրիչ և Ստացող՝ Աբրահամ Արդ. Բիւզանդացի: Գրութիւն՝ խորագիրները և սկզբնատողները կարճիւր, մնացեալը սև մելանով, միասին, 25 տող: Նոտր շնորհիւ: Համառոտագրութիւնը չափազանց առատ: Գունակոր զարդագիր և գլխագիրը էջ 17: Կաշեկազմ խաւաքարտեայ գծազարդ:

ԲՈՎԱՆԴԱՆՈՒԹԻՒՆ.—

էջ 1-3, դատարկ:

էջ 4.— Տետմ ներսէսի կայեցելոյ Հալս Կաթողիկոսի ասացեալ համելուկս վասն խրախմանքեան և գուարմութեան մարդկան:

էջ 5.— Ձայլ հողդ որ ի յափղ ունիս, ու գաղտուկ կ'ուզես որ պահես, ասեմ որ ի դուրս հանես...

էջ 9.— 31.—

Ձայլ իրքդ որ պահել ջանաս,
այդ երկաթ է, հան երևան,
կարծես թէ դու մէն ունիս,
զայդ ունի ամէն իննական:

էջ 10-12, դատարկ: Նոյնպէս էջ 14-15:

էջ 13.— Ա.—

Թէ շատ կաթայ չափես ի ձախ,
դուցես ի յաջ դայ խիտ յաճախ:

էջ 16.— Յանկ սրբոյ գրգոյս — Աժ Գլուխներ:

էջ 17.— Խօսք Սրբոյն Յակոբայ Մծրիմ քաղաքի Կախկապոսի. Սրբոյն Գրիգորի Պարթևեան տնտիւն, Յաղագս օրինակամաց

հաւատաց, առ ի զգայութիւն պատմութեան ծարաւելոց. կատարեցաւ վասն հաւատաց օրինակի սիրոյ, ի բանն Տետմ.— Բայց քեզ սիրելի իմ, հարց և խնդիրս ողջոյն ետու բերել վասն կարօտութեան իմոյ...

էջ 35-36.— Վասն հաւատոյ ի բանն Տետմ.— Հաւանութեամբ ամ. օրէնք և մարգարէքն յերկուս պատուիրանս կախեալ են...

էջ 57.— Գ.— Օրինակ Հաւատոյ Պառնոց:

էջ 76.— Դ.— Վասն Սրբոյ Աղօթից.— Սրբութեամբ սրտի աղօթք առաւել է քան դամ. աղօթոս...

էջ 97.— Ե.— Օրինակ Պատերազմի.— Այս հոգա խորհրդեան ինձ անկալ յայտմ ժամանակի...

էջ 197.— Ժ.— Վասն Խանարիութեան.— Բարեւոյ է խոնարհութիւն...

էջ 214, դատարկ:

էջ 215.— Սահման իմաստասիրութեան, որք են թուով 2.— Առաջինն է գիտութիւն գոյիցն...

էջ 217-232, դատարկ:

Յիշատակարան Գրչի.— 1733

էջ 18, վարը.— Ով քրիստոսակիր ընթերցող, միով Աժ. ողորմայիւ յիշեալք զամենատգեղս համայն ազանց Աբրահամ իբր թերաւարժ տկար արեղայս Բիւզանդացի, Տեառն կարողութեամբ զայս փոքր դրժոյց Սրբոյն ազանչելագործ Հայրապետին Մծրին քաղաքին, արարեալ է ի ՌՃՁԲ ամին, չորացեալ մատամբ գրեալ եղև ի վայելումն յանձինս, ի Սբ. Քաղաքն Երուսաղէմ:

2540

ԲԱՑԱՅԱՅՏՈՒԹԻՒՆ ԲԱՆԻՑ Ս. ԳՐ. ՆԱՐԵԿԱՑԻՈՑ.— 2

ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ.—

Մաւաւ 15.5×10.5×1.5: էջք 164: Գրա-
կըք Խ—Խ: Հանգամանք լաւ: Թուղթ հասա-
րակ: Գրութիւն՝ խորագիրները, սկզբնատո-
ղիւրը և գլխատառերը կարմիր, մնացեալը սև
մեկանով, միասին, 23 տող: Նոտր շեղագիր:
Համառոտագրութիւնք առատ: Կաշեկազմ
տախտակեայ գծազարդ, հինցած:

ԲՈՎԱՆԴԱՅՈՒԹԻՒՆ.—

էջ 1-2, դատարկ:

էջ 3.— Բացայայտութիւն բանից տարր
հորմ մերայ Գրիգորի Նարեկացայ: Ի խորագ
սրտէ խօսք բնդ Աստուծոյ.— Հինգ ճառն.
կաճառն, լծ. հոյս կամ ժողովս: Եօթն ճա-

ռն. հեշտածինք են, լծ. դիւան է որ տանի
ի կորուստն...: Հմմտ. Թիւ 318, Բ. Հատոր,
էջ 177, ԺԴ:

էջ 119.— Ժամեաքիւն.— ՂԲ.— Աղա-
չանս ընդ Թարգմանութեանս. աղօթք է սա և
դոհարանութիւն և մեկնութիւն ժամահարին
...:

էջ 127.— Միւռնիւն.— ՂԵ.— Աղօթք
Թարգմանօրէն վասն սրբալոյս մեռոնին. ա-
ղօթք առ սուրբ մեռոնն, որ է Յիսուս...:

էջ 158.— ...Սոսկականացն. որ միաձի
լինի և աղքատ զի մի ի զրկոնս անկանիցի,
կամ յաւա [այսպէս կամք առած. յաջորդ է-
ջերը 159-164, կը մնան դատարկ]:

2541

Տ Ո Մ Ա Ր.— 7

(ԺԸ. ՊԱՐ)

ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ.—

Մաւաւ 15×10×1: էջք 94: Հանգամանք
բաւարար: Թուղթ հասարակ, ոչ միատեսակ:
Գրութիւն՝ նոտր շեղագիր, այլազան: Կազմ
կիսակաշի խաւաքարտեայ:

ԲՈՎԱՆԴԱՅՈՒԹԻՒՆ.—

էջ 1.— Ձին է կաւ ԺԳ և զնահանջըն:
Վասն զի յառաջին Թուականին հառարակա-
ծըն յահկի ի ԺԳն դիպեցաւ...:

էջ 12.— Անմիայնի Երեմկացոյ անաց-
եալ.— Ի ժամանակս հայրապետութեան
տեառն Մովսէսի, որ Իերրու էր հայրապե-
տի Սրբոն Գրիգորի. ի սորա չորրորդ ամին
եղաւ կարգ Թուականին Հայոց...:

էջ 16.— Եւսեբի Կեսարու արքեպիսկո-
պոս արար ժամանակագիր ամ. տիեզերաց
...:

էջ 27.— Յաղաքս Թուականացն:

էջ 33-38, դատարկ:

էջ 39.— Մեկնութիւն Հայոց ամեայն ա-
րարեալ Անմիայն Երեմկացոյն:

էջ 42, դատարկ: Նոյնպէս 47-48:

էջ 43.— Եթէ կամիցիս դեռեւ զիտը-
հուրդ ըստեւերայտի ցուցակիս, այսպէս արա
...:

էջ 49.— Երեսնեակս ամ. ազգաց վերա-
դիր առնէ, այսպէս...:

էջ 52, 54, դատարկ:

էջ 53.— Ձմուռ Բ բոլորիս միապէս ա-
րա, զի մի խորհուրդ է և համարողական, և
իմաստաւորացն Հայոց, Մովսէսի և Դաւթի
և Անանիայի, և այլ սուրբ արանց, այսպէս
արա...:

էջ 55 - 61, տոմարական բոլորակներ,
հանդերձ բացատրութիւններով:

էջ 62, դատարկ, անմաքուր: Նոյնպէս էջ 64:

էջ 63.— Ի թուին Հայոց, որ էր ՌՃՂԹ, է երակն տաճկաց էր Ա, և ՌՄին լինի Բեն, ևայն, ըստ կարգին դնա անսխալ:

էջ 65.— Յաղագս տաւարին քէ յուսմէ է ասացնալ:

էջ 66-67է միջև կտրուած մէկ թերթ:

էջ 67.— Բողոք այսպէս արա...:

էջ 71.— Պատճէն տուածին Երբայեցւոյ:

էջ 75-76, դատարկ:

էջ 77.— Մեկնութիւն Տումարի յԱնդրէասա՝ եղբոր Մակնոսի եպիսկոպոսի.— Տումար առ ժողով, սկիզբն աստեղաբաշխութեան...:

էջ 84.— .այլ ոչ ունի հաստատութիւն բանն, քանզի ի շինելոյն Հրոտմայ, մինչև յառաջին ամն Փրկիպոսի կայսէր, Ռամ լըցաւ, յորոյ Դամ [այսչափ. յաղորդ էրերը, 85-94, կը մնան գտաւարկ]:

2542

Ժ Ո Ղ Ո Վ Ա Մ Ո Ւ

Կ. Պալիս

ՌՄԻԸ = 1779

ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ —

Ծաւալ 14×10×1.5: էջ 174: Հանգամանք շատ լաւ: Թուղթ տոկոն: Գրիչ՝ Ստեփանոս Բարսուղար Կ. Պոլսեցի: Գրութիւն՝ խորագրերն եւ սկզբնատողերը կարմիր, մընացեալը սև մեկանով, միասին, 17 տող, կարմիր գիծերու միջև: Ենդադիր նոտրակերպ: Համառոտագրութիւնք բաւական առատ: Կաշեկապմ խաւաքարտեայ նորադրոմ:

ԲՈՎԱՆԴԱՆՈՒԹԻՒՆ —

էջ 2, դատարկ:

էջ 3.— Պատմութիւն Յաղագս վարաց Մեծի տիեզերալոյն Հայրապետի Տեառն Երսիսի ամ. Հայոց Կաթուղիկոսի.— Յայսմաւուրցս Հայոց:

Ենորհազարդն և հոգեւին Տէր Ներսէս յաջորդեաց զԱթոռն յեղբորէն ի տէր Գրիգորիսէ, ի 614 թուին Հայոց...:

էջ 9.— Տեառն Ներսիսի Հայոց Կաթուղիկոսի Գալստալ բամի Ներքաղակամի, Յաղագս Տոմի գերագումնիցմ Էուքեանց Հրեշտակապետացմ արքոց. . .:— Այսօր երկրաւորս Եկեղեցւոյ հանդիսաւորեալ քահանայապետութիւն ցընծայ հրաշափառապէս...:

էջ 100.— Կարգաւորութիւն իմն դասուց հրեշտակաց, և մեցին փառաբանութեանց:

էջ 103.— Ներքաղեմմ տա երկնային

Զօրսն, ասացնալ Տեառն Ներսիսի Կաթուղիկոսի, յաւալ Տոմի Սրբոց Հրեշտակապետացն.— Արդ պաղատիմք առ հոգեղէնսդ...:

էջ 115.— Հաքիւր տուն է ըստ քաւոյ հարիւր ոչխարացմ առակիմ, և յիշատակաւ րամ երգողիմ.— Ջանձին բարեաց ծընող բանիս...:

էջ 116-118, դատարկ:

էջ 119.— Պատմութիւն Ներսիսի Լամբրոմացւոյ և Արքեպիսկոպոսի Տարսնի և Երգոց Սաղմոսի Ֆննօղի.— Ընդ նուազիլ Թագաւորութեան և իշխանութեան Հայոց. . .: Իսկ ՈՒԲ Թուականին Հայոց փոխեալ առ Բս. Սր. Հայրապետն Ներսէս, և յաջորդեալ դաթոռն սուրբ նորին եղբորորդին Գրիգորիս, մակ նունն կոչեալն Տղայ...: և յոյս բարեաց շնորհօքն իւրովք ի սուրբ մատենի միութարեացմ զմիտս մէր, և հաստատեցէ ի յոյսն և ի սէքն Բի. որում փառք յաւիտեանս, Ամէն:

Ի Թուականին Հայոց ՈՒԹ [= 1190] գըրեցաւ աստուածախումբ մատենիս օրինակն, մեռամբ Սամուէլի նուաստ և յետին գըրչի, հրամանաւ սրբասնեալ վարդապետի, և Արհեպիսկոպոսին մերոյ տեառն Ներսիսի, որոյ վաստակաւ յղղղութիւնն Աստուծոյ, և անհաս գիտութիւնն և իմաստութիւնն իւր, համարձակեցաւ ի հոգեւից Սաղմոսի Մեկ-

նութիւնն, և մեկնեաց զսա, և եթող զսա յիշատակ իւր, և ի վախելուսն սրբոյ եկեղեցւոյ այնոցիկ, որք ունիցին ականջս ուղիղս լսել դրանս իմաստից սորա, և խնդրել զթողութիւն մեղաց ի Բրիտանոսէ, որ է օրհնեալ յաւիտեանս, Ամէն:

Յայնմ ժամանակի յափշտակեցաւ Սր. Բաղաքն յերուսաղէմ ի Յօսէփայ, որ տիրէր յեդիպտոսի, և արաքացւոց, և Դամասկոսի, ի թվականիս ՈՒԻ [= 1178]: Եւ շարժեցան հրամանաւ Հայրապետին Հոսոմայ՝ Թաղաւորք և իշխանք բազումք և անթիւ զօրք յարեմոսից, և գան կրելով զխաչն Քրի. առ ի փրկել զՍր. Տեղիսն: Եւ այս ամբ Գ յապաղէ կամքն Աստուծոյ զփրկութիւնն, և ղեգեքին տակաւին առնթրի Գողոմիդայ:

Գրեցաւ ի նախալիշատակեալ Սր. Ուխտըս Սկևռայ, առննթրի հայրենատուր ամբողջի տէրանց մերոց Լամբրօնի, իշխանութեան մեծազանճար և աստուածասէր Սեփաստոսին Հեթմոյ, և վերակացութեան տեառն մերոյ Ներսիսի, և եղբարց սոցին՝ Ապիրատի և Շահնշահի, զորս տացի Քս. ի Հոգեւոր և ի մարմնաւոր իշխանութիւնս բազում ժամանակաւ, և ի փոխելն յաշխարհէս ի պարս սրբոց Հայրապետացն դասեսցէ ի ժողով արքայութեան իւրոյ ընդ ամենայն սուրբս:

Եկեցէք բարեաւ զբարի ծնօղս սոցին զնախալիտեանն առ Քս. զմեծանունն Օշին, հանդերձ երէց դատերաւն Մարեմաւ, և կրտսեր որդեկաւն Գրիգորին, զի հանդիցեն ի գոգըն Արարհամու, և մխիթարեսցին փառօքն Լազարու. և մայր սոցին Շահանդուխտ, ամենաբարի և ճգնագգեաց, այժմ կրօնաւորեալ ի ձեռաց որդւոյ սուրբ Հօրս, երկու դըստերօքն՝ Շուշանաւ և Տայիթայիւ, որք նորին ճգնօղ շաւղացն հետևին, զի մխիթարեո-

ցեն ի կեանս զաւակաց իւրոց և եղբարց, և սօքօք ընդ նախահանգուցեալսն փրկեսցին իշխանութենէ խաւարի, և փոխեսցին յարքայութիւնն Տեսառն մերոյ Յի. Քրի. ի մասն վիճակի սրբոցն ի լոյս և յարագուարձ խնդութիւնն, ի Քս. Յս. ի Տէր մեր, որ է օրհնեալ յաւիտեանս, Ամէն.— Հմմտ. առաջին մասը Ուխտ. Ձեռագրաց, Անթիլիաս, Թիւ 245, իսկ երկրորդ մասը՝ Թիւ 244:

Էջ 147.— Ամենապատճառ և [ան]ոկղբ նական էութիւն, երանական Երրորդութեանն Սրբոյ, որ բոլոր գոյիցս է պատճառ... յորժամ արքայ նորին տէրս ճանապարհորդեալ էր յարեւելս ի դուռն դանին Արղունին... Եկեցէք և զբարի յիշատակ սոցին զարքայիս.— Հմմտ. Սամուէլ Անեցի, Ժամանակագրութիւն, Վաղարշապատ, էջ 234-242:

Էջ 171-174, դատարկ:

Յիշատկագրութիւնք Գրչի.— 1779

1.— էջ 115, ստորոտը.— Յամի Տեսառն 1779, սեպտ. 18, զաղափարեցաւ:

2.— էջ 170, վարբ.— Վերջ տետրակիս պատմական, և իբր վերջարանական սրբոյն Ներսիսի Լամբրօնացւոյն, եղև ի թուին Հայոց ՌՄԻԸ, ձեռամբ Ստեփաննոս քարտուղարէ Կոստանդնուպօլսեցւոյ, ընդ հոփանեալ Սր. Հրեշտակապետաց Եկեղեցւոյ:

Յետմագոյն յիշատկագրութիւն.—

1901

Էջ 1, մանիշակագոյն թանաքով, շեղագիր.— Նուիրեաց զայս գրչագիր մատենան ի Թանգարան Ս. Աթոռոյս, Արթ. Տ. Իգնատիոս Վրդ. Փափաղեսն, միաբան Ս. Ուխտիս, 1901, ապրիլ 20:

2543

ՔԵՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ.— 12

ՍՄԵՆՆ ԿՐԴ. ԶՈՒՂԱՅԵՑԻ

Տեղի

ՌՃՀԱ = 1722

ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ.—

Մաւալ 14×9.5×2: էջ 224: Հանդա-
մանք բաւարար. լուսանցքները ցեցահար:
Թուղթ հասարակ: Գրէչ՝ Ստեփան Երէց:
Գրութիւն՝ խորագիրները և գլխատառերը
կարմիր, մնացեալը սև մելանով, միասին,
19 տող, կարմիր գիծերու միջև: Նոսր չեղա-
գիր: Համառոտագրութիւնք սովորականէն
քիչ մը աւելի: Կաշեկաղմ տախտակեայ դը-
րոշմադարդ:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ.—

էջ 1-4, դատարկ:

էջ 5.— (Ս)իմէռնի վարդապետի առաջ.
եայ Գերակաթիւնիմ քստ լեզուի մերում
էտյկազանց.— (Ք)երականութիւն է գիտու-
թիւն տառից և ասութեանց...:

էջ 51.— Հռովմ Մասմալամ Նշանաց:

էջ 53-54, դատարկ:

էջ 55.— Յաղագս Բայի:

էջ 122.— (Թ)աղագս Շաղկապի:

էջ 128, դատարկ:

էջ 129.— Յաղագս Կիրառութեամ, որ է
Հատոր Երկրորդ.— (Ք)անդի կիրառութիւնք
են կիր առնիաց...:

էջ 210.— Յաղագս Կիտի.— Կէտ է տրո-
հօղ խառնակման տրամախոհութեան...:

էջ 214, դատարկ:

էջ 215.— (Ա)մենայն իրի լափ և քանա-
կութիւն, կոպր և սահման բնաւորեցաւ լինիլ
...:

Յիշատակարամբ.—

էջ 219.— 1701

Թիւ գրուկիւս աւարտեցման,
գոյլ շրջանիկ եղ յորելեան,
և մակ եռակ ճառապատիեան,
քառիկ դարձեալ և մու քրտան:

Գրեցաւ վայելչատիպ գրողիս ձեռամբ
Ստեփան Երկրոյ, ի Թուականութեանս Հայոց
ՌՃՀԱ [= 1722], և յունիս ամսոյ, և խնդրեմ
ի վայելողացտդ ի ներեսիք սխալանաց իմոց:
էջ 220-224, դատարկ:

2544

ՀԻՆ ԿՏԱԿԱՐԱՆ (ՄԱՍՆԱԿԻ).— 11

ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ.—

Մաւալ 13×9.5×5: էջ 688: Հանդա-
մանք անբաւարար. միաստաւ խոնարութենէ
և որդերէ. սկիզբը և վերջը թերի: Թուղթ
բամպակեայ, դրոշորակ: Գրութիւն՝ խորա-
գիրները, սկզբնատողները և գլխատառերը
կարմիր, մնացեալը սև մելանով, միասին,
19, 17 տող: Բոլորգիր վարժ: Համառոտագր-
ութիւնք սովորական, Գունաւոր խորանա-

գարդ, կամ գլխազարդ, իւր սարօք, էջ 11,
63, 156, 187, 245, 275, 383, 513: Կաշեկաղմ
տախտակեայ դրոշմազարդ հնամաշ: Ստա-
ցող՝ Յովանէս Աբեղայ:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ.—

էջ 2.— Դուլիս Առաջնոյ Բանի Առակա-
ցըս.— Ա.իւ Գլուխներ:

էջ 9-10, դատարկ մեծագոյն մասամբ:

էջ 11.— Ճանաչել զիմաստութիւն և ըզ-
խրատ, իմանալ զդասն Հանճարոյ...:

էջ 54.— Նոտրադէր.— Յիշատակարամ Ա-
ռակացն Սողովմանի, գոր իւրով ձեռօք գըր-
եաց Տէր Ներսէս.— Աստուածեղէն Հոգոյն ի
սմա...:

էջ 62, դատարկ:

էջ 63.— Որդի իմաստուն ուրախ առնէ
զհայր...:

էջ 154.— Նարին Ներսէսի.— Նորոյ
ծնունդ որ յերկիր դաս...— Ն ե ք ս է ն:

էջ 156.— Այո Առաքի՛ Սողովմանի Ար-
քայի Խորայեղի ամբօնիմք, գոր գրեցիմ քա-
րեկաւքն Եղեկիայ արքայի Խորայեղի Հրէա-
տանի.— Փառք Աստուծոյ ծածկին զբանս,
փառք Թաղաւորի պատմեն զհրամանս...:

էջ 185.— Նարին Ներսէսի.— Բանիդ
ընդ Հաւր էականի...— Բ ա մ Ն ե ք ս է ն ի:

էջ 187.— Բամբ Ժողովողիմ Որդայ
Դաւիթի՛ Սողովմանի արքայի Խորայեղի յՆ-
րուսաղէտ, Եղիշեիստէտ.— Ունայնութիւն
ունայնութեան...:

էջ 242, Նոտրադէր.— Նարին Տեառն
Ներսէսի ի Ժողովողն.— Նըմանարար խոր-
հուրդ խորին...:

էջ 245.— Երգ Երգաց, որ է Արինու-
րին Արինութեանց, ասացեալ Սողովմանի
արքայի Խորայեղի:

էջ 274.— Նարին Ներսէսի.— Նորոգե-
լոյս ի քէն Յիսուս...— Ն ե ք ս է ն ի է:

էջ 275.— Իմաստութիւն Սողովմանի.—
Սիրեցէ՛ք յարդարութիւն ոյ՛ք դատի՛ք զերկիր
...:

էջ 375, Նոտրադէր.— Նուստտ Յռնամի-
սի Սարծոբեցայ, իմաստութիւն Գլխոյն.—
Յիմաստութիւն կենաց վերին...— Յ ա ն Ե
ն ե ս է ք ա մ:

էջ 376, Նոտրադէր.— Նարին Տէր Ներ-
սէսի ասացեալ ի Սողովման արքայն.— [Մ]ա
մարդարէ՛ աստուածարան...:

էջ 379.— ...Համարձակիմ ասել թէ ի-
ցէ ի մարդարէից, այլ ասեն զսա ոմանք ըս-
պասաւոր լեալ մեծ իմաստնոյն Սողոմոնի.
սակայն Հնոյ արէնադրութեան զիր[ձ] Հա-
մարին Երբայեցիք ընդ ամ. ի և Բ. Մովսիսի
Ե, Մարդարէիցն Ը, սրբաբարան Թ, և զԵն-
սու Սիրաբայ, և զԵնդիթ, Տուբիայ, և ըզ-
Հովին Համարին արժանի Կանոնի: Այլ և ի

ճաշ իմն Թուի ինձ ասացեալն զսմանէ աշ-
կերտ եղեալ Սողոմոնի, զի արար զո՞ն ի[ձ]ը
Հանդոյն Երդոյն նորայ, և սկանի ասիլ ըստ
Սողոմոնի, թէ պատուեա զհայր քո և լիբ Հը-
նազանդ մաւր քո, և թէ երանեալ է այր որ
զիմաստութիւն խորհի, և թէ ի մանկութեան
քոյ ընտրեա զիմաստութիւն, և այլ բազում
երկար բանիւք խրատեալ աւարտէ ի փառս
Աստուծոյ:

էջ 380-381.— Գլխոյ՛ Սիրաբայ.— Ա.—
Վասն որ յԱստուծոյ իմաստութիւնն է թէ
յաւիտեանական է և ոչ անցանի...— ԺԶ.—
Վասն արարչադործ Հրդմանին Տեառն...:

էջ 383.— Ամենայն իմաստութիւն ի
Տեառնէ է կայ և մնա ընդ նմա յաւիտեան...:

էջ 440.— Բ.— Բանք Առակաց Երկրորդ
— Որ բանիւք իմաստուն է պոռճնորդեցեն
նմա...:

էջ 453.— Գ.— Աւրհնութիւն Զգանու-
թեան.— Զգանութիւն զովեցէ՛ զանձ իւր
...:

էջ 472.— Զ.— Բան խրատական Յաղա-
զըս Կերակրոց.— Ոչ է մեծութիւն լաւ քան
զմարմնոց առողջութիւն...:

էջ 479.— Թ.— Յաղազս ցնորից Հոգոց.
— Տքնութիւն մեծ մաշէ՛ զոսկերս...:

էջ 498.— ԺԶ.— Յաղազս արարչական
հրամանին խրատ.— Յիշեցի՛ զգործս Տեառն
և զոր ինչ տեսի պատմեցից...:

էջ 501.— Նախադրութիւն Յովթայ.—
Զայրս զայս ոմանք ըստ պատմութեան ազ-
գահամարին Հինդերորդ ասեն Աբրահամէ...:

էջ 507.— Յուլիանոս Եղիշեպոսի Ա.
զիկառնացւոյ.— Նշանակէ՛ զիրք երանելոյս
Յորայ թէ Հինդերորդ էր յԱբրահամէ...:

էջ 513.— Գիրք Յովթայ Արդարոյ.—
Այր ոմն էր յԱստուր աշխարհի, որում անուն
էր Յոր...:

Ծանօթ.— Որդինեան աստղանիշեր
կան, էջ 578, 580, 596, 603, 606, 617, 630,
662, 663:

էջ 688.— ...Եւ ետ Տէր կրկին քան որ-
չափ ինչ էին յառաջագոյն Յորայ ի յաճա-
խութիւն: [Ե]ւ լուան ամենայն եղբայրք ի[ձ]ո-
րա և չորք նորայ զամենայն անցն որ ան-
ցին ընդ նա [այսչափ]. յաջորդ քրթքերը կը
պակշիմ]:

Յիշատկագրութիւնք Գրչի.—

1.— Էջ 155, վարջ.—

Ով Յովանէս, սիրաւոյ բանի,
 քո սուրբ հոգիդ փառաւորի,
 Որ ցանկացար սրտի մտաւք՝
 ասացեալ բանից Սողոմոնի:
 Քրիստոս տացէ քեզ սիրտ բարի,
 զի ընթեռնու զբանս առաւի,
 Եւ զորս ի սայս կա աւարտակար՝
 ի քո խորհուրդդ համբարի:
 Յորժամ կարդաս և զշխաւսիս,
 և միտքդ առ քեզ ամփոփեսցի,
 Դու գիտ յիշես սրտի մտաւք,
 Ըզ զանունս զոր գրեցի.
 Նայ որ անուն Յիսուս կոչի,
 ինքն ինձ և քեզ ողորմեսցի:

2.— Էջ 276, վերը.— Ընդ քեզ և ընդ
 քոյդ նմանողսն ընկալի Քս. Ած. զտէր Յո-
 վանէս արեղայն, զծնաւդն իւր և զհամա-
 րէն ննջեցեալսն, ամէն:

Յետմագոյն յիշատկագրութիւնք.—

Ա.— Իգմատիս Տէր Կարապետեանի.

Էջ 482, ձախակողմեան լուսանցքին,
 բոլորգիր.— Յիշեցէք ի մաքրափայլ յաղօթս
 ձեր զշնանադուեղ Իգմատիոս Տէր Կարա-
 պետեանս:

Բ.— Մարգար և Կարապետ Քանաճայից
 — 1738

1.— Էջ 512, գունաթափ թանաքով,

նոսր շեղազիր.— Դարձեալ յիշեմք ի Քս.
 հանգուցեալ՝ տէր Մարգարի որդի տէր տէր
 Կարապետին և իւր ի կողակից Մայրամըա-
 նին և որդւոցն Յովսէփին, Յակոբին, Իկ-
 նատիոսին, Դաւթին և Սէթին, և զստերն
 Սուֆիանին, և ամ. արեանառու մերձաւո.
 բացն, և որք ողորմի ասէք ամէն:

Ի Նորն Ջուղայ, թիւն ՌձՁի, և Նիր-
 հան ամսին 26, ևս Իկնատիոսին քահանայ
 օրհնեցին, և անուն եղաւ տէր Մարգար, ով-
 դան 15:

2.— Էջ 568, ձախակողմեան լուսանց-
 քին, նոյն գրչութեամբ.— ...Սէթայ, տէր
 Կարապետ, տէր Մարգարեան, առի սաստիջան
 չորս, ի Գէորգ առաջնորդէն:

Գ.— Յակոբբանի արդի Սիմոնի.— 1738?

Էջ 8, նոսր շեղազիր մանր.— Յիշայ-
 տակ է զայս Առակաց պատմութիւնն, և իմ
 ձեռացն գրեալ, և իմ ձեռացն զեղազիրն
 գրեալ, որ իմ ձեռոցն կազմեալ ամ. տվել:
 Դարձեալ յիշեցէք ի Քս. տէր Զաքարն, և Ուր
 որդի տէր? Մարգարէն, և Մարգարէ որդի
 Յակոբբանն, և Յակոբբանի որդիք և զստերք
 հանգուցեալ Աղիզ տատիկն, և միոյս զուս-
 տըր Մարամ տատիկն, և զորդիքն՝ Աղէք-
 սանդրն, և Սիմոնն: Զայս ով որ յիշի, վախ-
 ցըն Քէ. առցէ աստ և անդերձելուցն: Զայս
 ով որ վաջաւի՞ մասն Ուրայէ առցէ: Գրվե-
 ցաւ զայս յիշատակարանս թիփն ... ՌձՁի?
 Բիրայ Իդուսն գրվեցաւ: Ես Յակոբբանի որ-
 դի Սիմոնն գրեցի, վերջ:

2545

ՄԵԿՆՈՒԹԻՒՆ ՏՈՒՄԱՐԻ.— 20

ՅԱՍՈՑ ՎՐԴ. ՂՐԻՄԵՅԻ

ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ.—

Մասաւ 12.5×9.5×4: Էջ 342: Հանգա-
 մանք անբաւարար. փնասուած որդերէ:
 Թուղթ բաժակեալ: Գրութիւն՝ խորագիր-
 ները և սկզբնատողերը, և մասամբ գլխագիր-
 ները կարծիք, մնացեալսն և մեխանով, միա-
 սիւն, 16 տող, կարմիր գիծերու միջև: Նոսր
 շեղազիր անարուեստ: Համառուադրու-

թիւնք յոյժ առատ, Կաշեկազմ տախտակեայ
 գորշմագարդ համաշ: Դատարկ թուղթ ըս-
 կեզբը մէկ թերթ:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ.—

Էջ 1.— Զինչ է որ ըլլաք ծովու աղի են
 ...:

Էջ 2, դատարկ:

էջ 3.— Մեկնութիւն Տաւադի, գործնական Թովմայ վարդապետն Մեծ Ոփուաց վանաց աստուածաբանն Ուխտին, և սիրով գիտցուածն մարտ կատարեալ Յակոբայ [Ղրիմեցւոյ]։— *Ձհայցուածս գերբըջանիկ բարունակետի, և երկոյս երանելոյ...*

էջ 137.— Իսկ այժմ ասացումք է գիմն է Թ և Ժ երբայ։— *է լըջան լուսնին որ ամս կատարէ ԺԹ, զընթացս իւր...*

էջ 176.— Ամսամուտ այսպէս արա...

էջ 236.— Այժմ տալի է Թ է վասն էր կենդանակերպոյ եմ քուով ԲԺմ։

էջ 241.— Եթէ կամիցիս գիտնի Թ է տրեգակն որում կենդանակերպի է։

էջ 252.— Յաղագս արքանութեան չափուց, Թ է վասն էր չափայրեանց։

էջ 276.— Խնդրելի է այս Թ է վասն էր տառն և ի ամենն ոչ բուսանին սերմանիք։

էջ 301.— Խնդրելի է Թ է վասն էր գամ. իմն ըստ չափոյ և համարոյ ոտնգծագործեաց Աստուած։

էջ 309.— Նորին Յակոբ վարդապետի Ղրիմեցւոյ, Յաղագս Տաւադապետն Մակացութեան Թ է յարցոյ մարդկանէ արհեստաւորեաց։

էջ 327.— Յաղագս Շրջանաց։

էջ 342.— ...*Փառք անբաժանելի Երրորդական անձնաւորութեանն և միակ բընութեանն, Հաւք և Որդոյ և Հոգոյն Սրբոյ, յաւիտեանս ամէն,*

Դիտ.— *Ըստ երևոյթի վերջին Ժն պըրական վերջին երեք Թերթերը կը պակսին։*

2546

Ժ Ո Ղ Ո Վ Ա Ծ Ո Ւ

Պալաք, Կ. Պալիս

1779

ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ.—

Մաւալ 13×9×2: Էջ 202: Հանգամանք լաւ. վերի լուսանցքը մասամբ ազդուած խոնաւութենէ, Թուղթ տոկուն: Գրիչ՝ Ստեփանոս Գարսուղար Կ. Պոլսեցի: Գրութիւն՝ խորագրերնբը, սկզբնատողերը և սկզբնատառերը կարմիր, մնացեալը սև մելանով, միասին, 17 տող, կարմիր գիծերու միջև, Շեղագիր նորակերպ: Համառոտագրութիւնք բաւական առատ: Կաշեկազմ տախտակեայ դրոշմազարդ։

ԲՈՎԱՆԴԱՅՈՒԹԻՒՆ.—

էջ 1-2, դատարկ։

էջ 3.— Տեսան ներսիսի կամբոմացւոյ Արքեպիսկոպոսի Տարաննի Կիլիկեցւոյ,

Պատասխանի Թղթոյն վարդապետին Տաւադապետ և մարին մամնացն Զարդեւտացւոյն և Հաղբատուցոցն։

Էջերութեամբ ամենայնի, որ հարցանէ վասն յուսոյն, որ է ի ձեզ, խրատ տայ մեզ գլխաւոր առաքելոցն Պետրոս...։

էջ 40.— Դարձեալ և զայս աւելորդ ոչ համարմբ յայտնել ըստ աստուածաշարտութեանդ, զի ոէրն գլուխ է ամ. պատուիրանաց, ասաց Սուրբն Պօղոս...

էջ 58—61, դատարկ, մէկ բացառութեամբ։

էջ 62, անհարթ գրով, տարբեր թանաքով, մանրուք։

էջ 63.— Թուղթ ի ներսիս Արքեպիսկոպոսէ Կիլիկեցւոց Տարաննի, Պատասխանի Յուսկամ արգիւակամ ձգեալոյն, ի մեծն Անտիոք...։ Գիր ըր պատուականութեանդ, երանելի այրը Աստուծոյ, եհաս առ իմս չափաւորութիւն...։

էջ 106-110, դատարկ։

էջ 111.— Պատմութիւն ներսիսի կամբոմացւոյ Եպիսկոպոսի Տարաննի՝ Երզնցն Սաղմոսի Գնմաղի։

Ընդ նուագիլ թաղաւորութեան և իշխանութեան Հայոց...։ Իսկ ՁԺ և ԻԲ թվականին փոխեալ առ Քս. Հայրապետն Սբ. Ներսէս...։— Հմմտ. աստ Թ. 2542, էջ 228։

էջ 136 — Ի թուականիս Հայոց ՈԼԹ՝ դը-
րեցաւ աստուածախումբ մատենիս օրինակն,
ձեռամբ Սամուէլի նուաստ և յետին գրչի...

էջ 136 — Յայնժ Ժամանակի յափշտա-
կեցաւ Սր. Գաղբա յերուսաղէմ ի Յօսէփայ
...

Յիշեցէք բարեաւ. դրարի ծնօղս սոցին
...

էջ 140 — Ամենապատճառ և անսկզբնա-
կան էութիւն... — Հմմտ. նոյն, էջ 229:

էջ 163 — Պատմութիւն վարուց տնտն
ներսիսի Լամբրոնացոյ, և արքեպիսկոպո-
սին Տարսնի Կիլիկիացոյ — Սա էր որդի մե-
ծի իշխանին Հայոց Օշնի՝ տեառն Լամբրոնի
և այլ զաւառաց, ուստի կոչեցաւ. Լամբրոնա-
ցի: Սա էր իմաստուն յոյժ, և քաջ ճարտա-
բարիս, ուսմաւ դպրանց գիրն և գլխուն...
(Ըստ Յայնժամուրացն):

էջ 168-170, դատարկ:

էջ 171 — Ատենական Խօսք քրքայ Խօրն
Ներսիսի Լամբրոնացոյն առաջի Տարսնի
Ժաղպոյն:

Գլխադրութիւնք Հռոմաց, գորս պա-
հանքն առ ի մեծի ի պէտս խաղաղութեան,
ընդ որս և լուծմունքն առքնքիւր եղեալ:

Խնդրեմ Հռոմիք ի Հայոց — Ա — Նդո-
վեցէք զասօղն մի բնութիւն դրս, ղեւտի-
քէս, և գիշնակորոս, և զճիմութէս գիտլն,
և զամ. Համարուն նոցին:

Պատասխանէ աւելք ժաղպն — Նդովեմք
զեւտիքէս, զոր և նդովեցին, նախքան զմեզ
սուրբ Հարքն մեր, և զՍեբեդիս: Իսկ գիշնո-

կորոս մինչև ցայժմ ոչ էր լրեւալ եւտիքեան
Համարուն գոլ...:

էջ 189 — Թ — Կամիմք, զի ընդունիցիք
ղառնարկութիւն կաթողիկոսին՝ միայն ի
թաղաւորէն Հռոմոց — Պիմի — Այս գլուխ
թէպէտ և յետոյ դասեցաւ, բայց սակայն
պարունակօղ է ամ. նախակարդեալ կարդացն
գլխոց...:

էջ 197 — Հետևիմ խնդիրք Հայոց ի Հռ-
ոմաց — Ա — Խնդրեմք, զի ամ. մեղուց-
եալք՝ ըստ իւրբանիցիւր յանցանաց կանոնա-
կան Հրամանաւ դատեցին...:

էջ 198 — է — Եւ կալցէ գլխուն Ան-
տիոքայ Կաթողիկոսն Հայոց...:

Մամր յիշատակագրութիւնք Գրչի —

1779

1 — էջ 57, ստ. լուսանցքին — 1779,
սեպտ. 2, Ս. Ք. Կ. զաղապարեալ:

2 — էջ 61, ստորոտը — Ընտիր օրինա-
կէ սրբադրեալ եղև, որ դրեցեալ էր ի թիւն
Հայոց էՅԱ [էճՅԱ?], ի տանն Կիլիկիոյ:

3 — էջ 162, ստորոտը — Վախճան
տետրակիս պատմական, և իբր մերջարտնա-
կան՝ սրբոյն Ներսիսի Լամբրոնացոյն:

Գաղափարեցաւ Ստեփաննոս Քր. Կոս. —
1779, Տեառն, օգոստոսի 30, որ ի Պաւսթ:

4 — էջ 198, ստորոտը — Գաղափարե-
ցաւ ձեռամբ Ստեփաննոս Քարտուղարէ Կոս-
տանդնուպոլսեցոյ, յամի Տեառն 1779,
սեպ. 9:

էջ 199-202, դատարկ:

2547

Մ Ա Շ Տ Ո Ց — 105

Լիմ Անապատ

ՌՃՂԲ = 1743

ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ —

Մակալ 13×9×2: էջ 6 ԹԴ+178: Հանգա-
մանք լաւ: Մագաղաթ կոկեալ: Գրութիւն՝
խորագիրները, սկզբնատողերը և գլխատա-
ռերը կարմիր, մնացեալը սև մեխնով, միա-
սին, 17—20 տող: Նոտր շեղագիր: Համառո-
տագրութիւնք յոյժ առատ: Լաթակազմ խա-

ւաքարտեայ:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ —

էջ Ա — Եթէ ոք էւր ձեռք ընդ ինքեան
մաքառի... Եթէ ոք զագիր խորհրդով մեղ-
կացաւ...:

էջ Ե—ԺԴ, դատարկ, բացի վերջին է-

ջէն, ուր կայ սա սողը, անհարթ գրով. «Յի-
շատակ է Սբ. Յակոբայ»:

Էջ 1, սրակ Ա.— Վասն մեծի գաւազան
տալոյ վարդապետի՝ իրոյ բանիքումն և կա-
տարեալ աշակերտի...:

Էջ 16, դատարկ, անմաքուր:

Էջ 45.— Հինգերորդ Գրուի, Աստիճան,
Քրատ և Օրհնութիւն դաւազան տալոյ վար-
դապետաց:

Էջ 51.— Եւ ասէ գԱզօքս Յօհաննու Ու-
կիրեքանին առ Որդին Ած. Յշմարիտ.— Տէր
մեր Յս. Քս. որ զքո խաղաղութիւնդ շնոր-
հեցեր Սրբոց քոց Առաքելոցն՝ փշմամբ ի նո-
սա...:

Էջ 56.— Վեցերորդ Գրուի, Աստիճան,
Խրատ և Օրհնութիւն գաւազան տալոյ վար-
դապետաց:

Էջ 82.— Տասներորդ Գրուի, Աստիճան,
Քրատ և Օրհնութիւն դաւազան տալոյ վար-
դապետաց:

Էջ 85.— Եւ ապայ ասէ գԱզօքս Յօհան-
նու Ուկիրեքանին առ Սբ. Հագին Յշմարիտ.—
Որ եւդ Տէր զօրութեանց Ած. ճշմարիտ,
աղբիւր լուսոյ և կենաց...:

Էջ 104.— Երկուսասաներորդ Գրուի,
Աստիճան, Քրատ և Օրհնութիւն դաւազան
տալոյ վարդապետաց:

Էջ 114.— Գովասանք Գաւազանի.

Եպիսկոպոս յոյժ անպիտան,
ետու չինել զայս դաւազան,
արծաթապատ և զանազան,
որ և չկայ իւրեան նման:

Ետոս անկանիմ վարդապետին,
յորժամ կարդայ ըստ պատշաճին,
յիւն զնիւրհեալ զծօղ չնչին,
ի Ռժ [=Հազար հարիւր] վատուուն թվին:

Էջ 116-120, դատարկ:

Էջ 121.— Կանոն Քունկ Օրհնելոյ:

— Ազօք ի վերայ Երզնմանարաց:

Էջ 122.— Ներսէս Կաթուղիկոսի Կա-
նոնք.— Քահանայն դամ. կարդեալ աղօթան
անխափան կատարեսցէ զինն ժամուցն...:

Էջ 124, դատարկ:

Էջ 127.— Քարագ ի բանն Դաւթի՝ Զի
բարի կամ զի վայելուչ զի բնակին եղբարք ի
միասին:

Էջ 138-148, դատարկ:

Էջ 149.— Քարագ վարդապետաց ի բան
Մարգարէին Դաւթի որ ասէ. Գաւազան գո-
րաւքեան առաջեսցէ քեզ Տէր, և տիրեսցես
դու ի մէջ բշմամեաց քոց:

Էջ 157-178, դատարկ:

Մամր յիշատակագրութիւնք Գրչի.—

1743

1.— Էջ 115, վարը.— Գրեցի աւս դատա-
դանադիրքս ի թվականիս մերոյ ՌՄԴԲ աս-
մին, ղեկտեմբերի ժիշին:

2.— Էջ 137, ստ. լուսանցքին.— Գրե-
ցաւ քարոզս առ դրան Լիմու Անպատին,
ձեռամբ[ը] լազմամեղ և չնչին [Շարու Ոսկու-
քիւնը կտրուած կազմի ժամանակ]:

2548

Ժ Ո Ղ Ո Վ Ա Ծ Ո Ի (ԿՐՕՆԱԿԱՆ).

ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ.—

Մաւալ 13×9.5×1.5: Էջք 163: Հանգա-
մանք լաւ: Թուղթ հասարակ: Գրութիւն՝ սե-
ւորակ միլանով, միասին, 17-19 տող: Նոտր
չեղազիր անարուեստ: Կազմ խաւաքարտեայ:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ.—

Սկիզբը առանձին թերթի մը վրայ եր-

կու բոլորակներ, որոնք կը ներկայացնեն Ա-
ռաքինութեան և Զարութեան բաժանումնե-
րը: Ապա մէկ թերթ՝ դատարկ:

Էջ 1.— Հարցմունք և Պատասխանիք,
Յաղագս Քահանայութեան Աստիճանի:

Էջ 9.— Հ.— Զինչ է պատարագն ի հա-
սարակի:

էջ 12.— Համառօտ և խնկական սահման պատարագի:

էջ 43.— Սահման խորհրդոց առ հասարակի:

էջ 64.— Հ.— Ի քանիս բաժանի ժամակարգութիւնն:

Պ.— Յեօթն, ի գիշերային, յառաւօտին, յարեազան, և այլն:

էջ 65.— Աղօթք առ Սբ. Կոյսն Մարիամ.— Կոյս Մարիամ, մայր Այ. Փրկչին աշխարհի...:

էջ 66, դատարկ: Նոյնպէս 87-88:

էջ 67.— Ողորմութիւնք Տեառն անպառք են, և ոչ նուազին գթութիւնք նորա:

էջ 74.— Երևեցաւ Աստուածածին Կոյսն յարգելոյ կուսի միոյ, որ կոչէր Ձրանչեակա փառնեաս...:

էջ 89.— Սաղմոս ՃԼԱ.— Քահանայք թո՛ղ զդեցցին զարդարութիւն...:

էջ 95.— Ներդրութիւնք օղտակարք յառաջ կամ յետ պատարագին առնելիք:

էջ 96.— Գրեգոր ժԳ ծայրագոյն քահանայապետ շնորհեաց զհետեւեալ աղօթս ասողաց գլխսուն ամաց ներդրութիւն:

էջ 98.— Աղօթք զկնի հաղորդութեան:

էջ 110.— Աղօթք յառաջ քան զսուրբ հաղորդութիւնն, ասացեալ ի սրբոյն Թօմայի Ազուկնացոյ:

էջ 118.— Աղօթք յառուր Կիրակէի, զոր

մի անգամ ասելով աղատի հոգի մի ի քաւարանէ:

էջ 121.— Կրթութիւն ջերմեռանդութեան առ ամենառուր կոյսն եօթն ցաւոց:

էջ 132.— Աղօթք Սրբոյն Յովնիպայ Աստուածաւօրն.— Ով փառաւորեալ Սբ. Հայր Յովնէփ, փեսայ Կուսին Մարիամու, Հայր հոգաբարձու Որդւոյն Աստուծոյ...:

էջ 137.— Աղօթք սրբոյն Բեռնարդոսի արքայի թաղցրաբան վարդապետի:

էջ 143.— Աղօթք Սրբոյն Գրիգորի Նարեկացոյ առ Սբ. Աստուածածինն, 2.— Եւ արդ ի վերայ յաթանեաց յուսահատութեանց...:

էջ 149.— Աղօթք Սրբոյն Աթանասի Աղէքսանդրու Հայրապետի.— Լուր աղաչանաց մերոց, Սբ. Կոյս Աստուածածին Մարիամ...:

էջ 150.— Աղօթք Սրբոյն Արքայ Եփրեմի Պուրբին Ասորւոյ.— Ով անբիծ և անարատ Կոյս Մարիամ Սբ. Աստուածածին...:

էջ 153.— Աղօթք Սրբոյն Յովհաննու Դամասկացոյն առ Սբ. Կոյսն.— Ողջոյն ընդ թղ Մարիամ, որ յոյս և ապաւն են քրիստոնէից...:

էջ 154.— Ըղձական խօսակցութիւնք առ ամենաբարձի Կոյսն:

էջ 160.— Ըղձական խօսակցութիւնք առ սուրբս Աստուծոյ:

էջ 163, փակած կողքին:

2549

ՔԱՐՈԶԻՐՔ

ՆԿԱՏԱԳՐՈՒԹԻՒՆ.—

Մաւալ 13×9×3-5: էջք ժԲ+470: Հանգամանք լաւ. խոնաւութենէ ազդուած. նորդութիւն կրած: Թուղթ հասարակ: Գրութիւն խորագրերներ և զվազիւրներ կարժիւր, ֆնացեալ սև մեկանով, միասին, 17-20 տող: Նորը չեղազիւր, ոչ միակերպ: Համառօտադրութիւնք յոյժ առատ: Կաշեկաղմ տախտակեայ երկգաւրոյն:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ.—

էջ Ա—ԺԲ, ճերմակ նոր թուղթ, դատարկ, բացի Բ. էջէն:

էջ 1.— Նարին Գարոգ վասն պառնոց...:

էջ 10.— Նարին Գարոգ վասն խոստովա. Յուքեմ...:

էջ 23.— Նարին Գարոգ վասն Հիւրբնկա. յուքեմ...:

էջ 50.— Նարին Գարոգ վասն Աղօթից...:

էջ 102.— Գարոգ վասն Տնտեսին...:

էջ 115.— Նորին Գրիգորի Գարոգ վասն

Հողւոյ և մարմնոյ...:

էջ 138.— Նորին Քարոզ վասն Աղօթից
...:

էջ 194.— Նորին դարձեալ Քարոզ վասն
Սիրոյն որ առ Ած. և առ ընկերն...:

էջ 219.— Շաբաթ օր. Նորին Քարոզ
Թարութեանն Ղազարու...:

էջ 329.— Նորին Քարոզ վասն Մեծի Բ
շաբաթին...:

էջ 385.— Նորին Քարոզ Մեծի Գ շաբա-
թին, ի խորհուրդ Ջրեղեղին...:

էջ 421.— Նորին դարձեալ Քարոզ Մեծի
Գ շաբաթին ի բանն՝ Նմանցաւ արքայու-
թիւնն երկնից ժ իւստամաց...:

էջ 447, նախորդ էջին շարունակութիւ-

նը չէ, Թուղթը, գրչութիւնը և նիւթը կը
փոխուին:

էջ 459, Թանաքը և գրչութիւնը դարձ-
եալ կը փոխուին:

էջ 467—470, նոր ճերմակ Թուղթ, դա-
տարկ:

Ենտնագոյն յիշատակագրութիւն.—

1831

էջ Բ, շեղագիր նոտրակերպ.— Թամի
Տեառն 1831, և Ե ի սեպտեմբ. Հոգևոր Հայրն
իմ Առաքել Արքեպիսկոպոսն առ Տէր վերա-
կոչեցաւ: Ի ժամանակին յայնժին Հոլեռ ան-
ուամբ ցաւ եղև, ուստի անձինք բազումք ի
Քս. Ննիցցին, զորոց զհոգիսն Տէր լուսաւո-
րեացէ:

2550

ՆԵՐՐՈՂ ՏԻՐՈՒՀԻՈՅՆ.— 1

ՅՈՎՍԷՓ ՍԱՐԿԱՅԻ (1846)

Խաղաղ

1883

ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ —

Մաւալ 12.5×9×1: էջք Բ+123: Հանգա-
մանք լաւ: Թուղթ Հասարակ: Գրիչ՝ Գրիգոր
Վրժ. Ռուբինեան, Գրութիւն՝ սև մելանով,
միասին, 28 տող: Շեղագիր նոտրակերպ
մանր: Համառօտագրութիւնք չափազանց ա-
ռատ, Կաշեկազմ խաւաքարոնայ:

էջ Ա.— Ճակատ —

Ներքող Տիրուհւոյն, յօրինեցեալի Սըր-
բոյն Գրիգորէ Նարեկացւոյ, որ ի ճառն Գոռ
մարք խմբից, առ մայրն ողորմութեան Սբ.
Աստուածածին:

Աշխատասիրութեամբ ուսնին ի բնակ-
չաց Սաղմկոյ գիւղոյն Արաքսեղու, ուսում-
նասիրաց ծառայողի, ի լոյս ընծայեալ՝ մեկ-
նօղօրէն չափաբերութեամբ:

Թամի փրկութեան մերոյ 1846, մարտի
11, ի Սբ. Կարապետեան Դպրոցի, որ ի քա-
ղաքն Խաղաղ:

էջ Բ.— Կանխաբանութիւն.— Աստուա-

ծայնական խորհրդոց նորոյ օրինացս գերա-
զանցութեան ոչ կարելով տանել մարդկայի-
նըս տկար ըմբռնմանն Հասողութիւն...
որ ունի զսկիզբն բանից դրութեան այսպիս-
եօք հոգեշարժ բանիւք վայելչաւիւնեալ: Ն.
Յովսէփ Սաղմկացի:

Ներքեւ սևատիպ կնիք օրինակողի.
«ՔՄ. Մահտեսի Գ. Վարժապետ Ռուբինեան,
1865», էջ 1:

էջ 2, դունաւոր նկար, «Մայր Երսու-
սի», ներքեւ մանրատառ արձանագրու-
թեամբ, «Նկարեաց Թակոբ մահտեսի Գրիգոր
Վարժապետեան, Ռուբինեան, 1883ին»:

էջ 3.— Ներքող բանի դրուատականի,
առ Կոյսն ամենօրհնեալ մայրն երանութեան,
ի բանն Հիւսեալ յարիւրոյն Նարեկալ Սրբոյն
Գրիգորի.— Ա. Գրուիւս, Գումարք խմբից,
Վերջ, զովեցին զիս, 40 համար:

Գումարք խմբից դասուց երջանկաց,
պատուին գովեստի բանիւք յարգանաց,

դէն զբակզբնալոյսն կենացս զոյնից,
ի կիցս ճայնից ըղձաձայնութեանց:

Այս է զոր ասեն թէ դասք հրեշտակաց,
զոյնն բիւր ազգի բանիւք զովանաց,
այլ սկզբնալոյս ամենայն զոյնից,
զՀայրն Աստուած ուսաք ըստ սուրբ մեկնչաց:

...

Էջ 113.— Հիւսող Ներքողի.

Արդ ես ծառայողս՝ այս բանի հիւսման,
որ հեղինակէ՝ յարիւսոյն Նարեկեան,
Նախ յոյս ունելով ըզիս ի սրտի,
մատչի ապա յոտս մօրն զթուփեան:
Զի միջնորդելով նորին Հսկողի,
իմ ծառայութիւնն ի հաճոյս զտցի,
Թեհեա ընկալեալ շնորհ ողորմութեան,
արժան ես զսայց հետոցն համբուրի:
Նոյաւ զնուէր զգնաբանութեան,
առեալ մատուցից՝ յիմս այրիութեան,
Որ յիմ փեսայէս մեղօք տարազրեալ,
յաջորդս մնամ ի պանտիստութեան:
Ի Պարբերէ, 1846, Ն. Յովսէփ Սաղմկացի:

Էջ 113, Նախորդին Ներքեւ.

Օրինակող Ներքողի.

Ստիպեալ ի սիրոյ սրտիս բաղձնաց,
վրեժմ Ներքողիս սոյն զովասանաց,
Որ բանահիւսեալ Սրբոյն Գրիգորի,
Նարեկեան Վանից վեհին հռետորաց:
Զի է ձևացեալ ոտանաւորի,
մեկնողականաւ խորհրդականի,
Զանասիրութեամբ մեծին Յովսեփայ,
Սաղմկան գեղջէ վեհ վարժապետի:
Որ և իմ տեսեալ զայս հիւս պատուական,
յօրինակելոյ եղէ փութաբան,
Մահտեսի Գրիգորեա վարատական,
իբր վարժապետ տոհմէ Ռուբինեան:
Սովաւ պաղատիմ առ մայրն կենաց,
որ է զանձաբան անսպառ շնորհաց,

Գրթացի փրկել զիս զտառապեալս,
հոգւոյ և մարմնոյ համայն փորձանաց:
Ով կոյս Մարիամ՝ Սուրբ Աստուածածին,
լեր միշտ բարեբօս՝ Որդիդ Միածին,
Զի ի շնորհս քոյ հաճեսցի և զիս
արժանաւորել վարժականաց մասին:
1883, Պարբերէ, Ն.Մ.Գ.Վ.Ռ.

Էջ 114.— Յանկ ակնանաւոր բանից:

Էջ 115, դատարկ:

Էջ 116, գունաւոր նկար՝ Քրիստոս փր-
չապաակ, շուրջը արձանազրուած. «Փուշ
պսակացդ անապական և սուրբ արիւնդ հե-
ղանի»։ Շրջանակի վարի մասին մէջ՝ «1882,
Գրիգ Յակոբ Ռուբինեան»:

Էջ 118-122, դատարկ, թէև գծուած ու
պատրաստ:

Էջ 123, կողքին փակած, մանիշակա-
զոյն թանաքով շեղազիր, ոտանաւոր չորս
տուն:

Ով վիճակ մարդկան, վիճակ ստուերին,

.....

Որ շնորհէ հանգիստ ի յաւիտենին:

«Վօսփոր»

Էջ 117, մանիշակազոյն թանաքով, շե-
ղազիր:

Յիշատակագրութիւն — 1886

Ի ձեռն առաքինասէր մահտեսի Կարա-
պետ Աղայի Պապայան Պարբերողոյ՝ մա-
տուցեալ ի գերազահ Աթոռն Սրբոց Յակոբ-
եանց, որ ի Սբ. Քաղաքն յերևուաղէմ, առ
առաքելաշնորհ տէր Սահակ Սրբազան Արքե-
պիսկոպոս. խնդրելով միանդամայն ղշնորհ
տպագրութեան սորին, և ի պատիւ երկնից թա-
գուհւոյն՝ Սբ. Աստուածածնի.— Նուաստա-
զոյն ծառայ Ձեր, մահտեսի Գրիգոր Վարժա-
պետ Ռուբինեան. 25 հոկտ. 1886, ի Պար-
բերէ:

2551

Ժ Ո Ղ Ո Վ Ա Ծ Ո Ւ Ի (ԿՐՕՆԱԿԱՆ)

(ԺԹ. ՂԱՐ)

ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ.—

Ծաւալ 11·5×21×2·5: Էջ 366: Հանգամանք լաւ: Թուղթ Հասարակ, ոչ միատեսակ: Գրութիւն՝ ամբողջովին սևորակ մելանով, միասիւն, 24—26 տող: Ենդագիր: Համառոտագրութիւնք սովորականէն աւելի: Կաղճ կիսակաշի խաւաքարտեայ:

ԲՈՎԱՆԴԱՅՈՒԹԻՒՆ.—

Էջ 1, դատարկ: Նոյնպէս էջ 4:
Էջ 2-3.— Քանի մը տեսակ դեղագիրներ:

Էջ 5.— Յուշակ Սբ. Գրոց, որոնց հեղինակութեանը վրայ ամենեւին երկբայութիւն մը չեղաւ եկեղեցւոյ մէջ:

Էջ 7-19.— Դարձեալ դեղագիրներ զանազան հիւանդութեանց համար:

Էջ 20-21, դատարկ:

Էջ 22.— Խոստովունքն Աստուծոյ առ մարդն:

Էջ 37.— Դաս Երկրորդ: Խոստանայ Ած. Հաւատացելոց յընդունել զնոսա յորդեգրութիւն ի ձեռն Յի. Քի.:

Էջ 39.— Դաս Զորորդ: Յաղաղ միութեան և հաղորդութեան ընդ Սրբոյ Եկեղեցւոյ:

Էջ 48.— Գլուխ Եօթներորդ: Յաղաղ սրբացուցիչ շնորհացն Աստուծոյ ի Հասարակի:

Էջ 75.— Խոստանայ Ած. մեզ զշնորհազօրացուցիչս յաղթելոյ աշխարհի:

Էջ 90.— Տասն պատգամք շիւղացուց:

Էջ 91-116, դատարկ:

Էջ 117.— Քաղեալ ի սրբազնագործութենէ գրոց:

Էջ 135.— Գլուխ ԺԶ: Յաղաղ թէ յետ խոստովանութեանն պարտ է զգուշանալ, զի մի ի նոյնն դարձցի:

Էջ 143.— Գլուխ ԺԷ: Յաղաղ թէ ի սրբազնագործութենէ Հացին և զինչոյն փոխարկի ի զոյացութիւն մարմնոյ և արեանն Քրիստոսի:

Էջ 169.— Գլուխ Ի: Յաղաղ թէ պարտ է մատուցանողն քահանայ լինիլ:

Էջ 211.— Ընթերցելի զճմարտութիւնս յաւիտեական. ընձեռունն վեշտասաներորդ. յաղաղս Յարութեանն Քի. և փառացն երկնից:

Էջ 217.— Յամ. խորհուրդս եկեղեցւոյ պէտք են լինել նիւթոյ և տեսակի:

Էջ 223-224, դատարկ: Նոյնպէս էջ 248, 252:

Էջ 225.— Սբ. Պատարադ շէրիՖ գուրպանըն սըրբը հէճէթին նաքլի:

Էջ 249-251, քանի մը Հատուածներ:

Էջ 253.— Քաղեալ ի կրթութենէ խոստովանութեան...:

Էջ 306.— Յաղաղ Խոստովանութեան:

Էջ 309.— Պատճէն գրութեան... 1860, ապրիլ 3, ի Սբ. Երուսաղէմ:

Էջ 316, դատարկ:

Էջ 317.— Սբ. Գրոց պատմութիւններուն ցանկը իրենց ժամանակովը:

Էջ 331.— Մեղայ ամենասուրբըն թիւրք ճէսի տիւր:

Էջ 339.— Հարց. Սէվկիւլիւ զարտաշըմ սէն աղօթասէր միսին:

Էջ 360.— Հարց. Հէր կիւն Սբ. Պատարադ թէճիլինէտէք տուրուրմուտուն, եօթաս պագի կիւն չըքար կիտէրմիսին:

Էջ 362-366, դատարկ:

2552

ԺՈՂՈՎԱԾՈՒ

Տեղի

ՌԵԲ = 1603

ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ.—

Մասալ 11×8×2: էջ 154+39-126: Հանդամանք անբաժանաբար. Զնանուած խնամուած ենէ. պակասաւոր. նորոգութիւն կրած: Թուղթ կրկնատեսակ: Գրիչ՝ Պետրոս? Սարկաւադ: Գրութիւն՝ առաջին մասը բոլորգիր, երկրորդ մասը տպուած: Կաշեկազմ խաւաքարտեայ գծազարդ: Ստացող՝ Թորոս Սարկաւադ:

ԲՈՎԱՆԴԱՅՈՒԹԻՒՆ.—

էջ 1.— Աւրհնեալ Հայր երկնաւոր, լոյս անճառական... — Հմմտ. Թ. 1647, Ե. Հատոր, էջ 468:

էջ 65.—

Առեալ է բաժակէն փըրկազործ արեան, նովաւ դըրեալք դաշինք միարանութեան, ի միմեանց նեղութեան լինել աւգնական, եղեալ արձան սիրոյ յաւիտենական:

էջ 65.— Նորին Առաքել Վարդապետէ Թէ ոյժ եմ տեսցեալ գնալալեմն.— Յասուուածային շնորհաց վերին... — Հմմտ. Ե. Ս. Անասեան, Հայկ. Մատենագիտութիւն, Ա. Երևան, 1959, էջ LXIX:

էջ 81.—

Ես Առաքել լրցեալ մեղաւք բազմադոյն, որ զովեցի զմարդկան հոգւոց լուսատուն, զձեզ աղաչեմ լալով յոյժ աղերսագոյն, մեղաց իմոց առ Տէր խնդրել զթողութիւն: Հմմտ. Թ. 1647, Ե. Հատոր, էջ 468:

էջ 81, նախորդին ետեւէն անմիջապէս.

Ըստ իմում աղքատ տըկարի,
զինդիբըրդ քո կատարեցի,
ի վայելումն Թորոս սարկաւադի,
զի ինքն մեծանունն և պատուելի:

ի Թուականին մերոյ ազգի,

Ժ [= տասն] հարիւր և Ե [= հինգ] տասնի,
ի յաւելորդն երկու թուի,
որ յաւարտաւ տետրս ի յաւերի:

Եւ յամիսն սեպտեմբերի,
որ վերջացաւ երեքշաբթի,
և զբանալի գիրն լինի,
որ զբոլոր տարին ի յինքն ունի:

Ձեռամբ սուտ անարժանի,
և սարկաւադս մեղօք իրի,
որ վեց դրով դանունս կոչի,
զէն առաջի, և Կեն վերջի:

Մամօք.— Տրուած Թուականն է 1000+50+2=1052+551=1603: Իսկ վեց գիր ունեցող և Պէ տառով սկսող անունը հաւանաբար Պետրոս եղած է, իբր վերջին տառ նշանակուած Կեմը քիչ մը կասկածելի է, Թերևս նախապէս գրուած էր Եմն:

էջ 83-84, դատարկ: Նոյնպէս էջ 87:

էջ 85-86, 88-91, դանազան մանրուք, անհարթ գրերով: Նոյնպէս էջ 131-132:

էջ 92.— Տոմարական աղիւսակ:

էջ 93.— Պատմէմք Տումարիւ.— Կրկնակ մամոց այսպէս արա...:

էջ 106.— Ամսայնահանը այսպէս արա...:

էջ 125.— Կատարումն լուսնի այսպէս արա...:

էջ 133.— Կրկնակ մամոց այսպէս...:

էջ 145.— Անշարժ եղանակի որ եմ այնտեղի:

էջ 153-154, դատարկ տարբեր Թուղթ:

Բ.— ԺՈՂՈՎԱԾՈՒ (Թերի)

(Տպագիր)

էջ 39.— Վերադիր ԺԱ:

էջ 57.— Վերադիր Լ:
 էջ 58.— Վասն երակ առնելու և հաճա-
 ժաթ և բանքայ որ է չիշայ:
 էջ 60.— Այս է չար աստղն, զոր յայտն-
 եաց Ած. Յեսուայ քահանային և ասաց...:
 էջ 61.— Յունկար ամսոյ ցերեկն ժ-
 ժամք, և գիշերն ժի ժամք:
 էջ 62, վարը.— Դարձեալ ծանիր, ոյ
 ընթերցող, զի Ապրիլի Իր Սրբոյն Գեղար-
 Զօրավարին է, որ յայսմ աւուր Խորելէլզ ա-
 սեն. Հոկտեմբերի Ին Սրբոյն Դեմետրեայ
 վկային է, որ յայսմ աւուր Ղաստմ ասեն:
 էջ 47.— Սրբոյն Կիւրղի Հայրապետին
 ասացեալ է վասն Կաղանդաց թէ զին է լինիցի:
 էջ 57.— Հարցմունք Սրբոյն Բարսեղի

Կեօարացոյ, և Պատառխանիք եղբոր իւրոյ
 Սրբոյն Գրիգորի:
 էջ 64-69ի միջև կը պակսի երկու թերթ:
 էջ 76-81ի միջև կը պակսի երկու թերթ:
 էջ 82.— Ասէ Սուրբն Գրիգոր. Չհոգին
 դու հանես թէ ինքն արձակէ:
 Ասէ Հրեշտակն. Չհոգին ցաւն հանէ, և
 ապալ ես առնում...:
 էջ 109.— Տեսիլ Սր. Աստուածածնին,
 զոր ետես ի ռառն Զիթենեաց.— Խորհեցաւ
 ամենասարուհի Աստուածածնին Մարիամ եր-
 թալ ի Լեռն Զիթենեաց կալ յաղօթ...:
 էջ 126.— ...Եւ նոյն ժամայն քաղմու-
 թիւնք Հրեշտակացն հանին զերկրեան ի
 ձախակողմն, և ահայ գետք Հրեշէնք կայր
 անդ, և խա [աշխատի. շարունակալ թիւն չը-
 կալ]:

2553

Ք Ա Ր Ո Ջ Գ Ի Ր Ք (ՄԱՂԱՄՔԱՂ)

Ս. Մնումք, Բեթլեհեմ

ՌՄԿԷ = 1818

ԵԿԱՄԱԳՐՈՒԹԻՒՆ.—

Մաւալ 11×8×2: Էջք 204: Հանգամանք
 լաւ: Թուղթ հասարակ: Գրիչ՝ Մինաս կրօն.
 Մովսէսի Գրութիւն՝ խորագիրը և զխատա-
 ռերը կարծիր, մնացեալը սև մեյանով, միա-
 սիւն, 13 տող, կարծիր գիծերու միջև: Բո-
 լորգիւր: Համառօտադրութիւնք բաւական ա-
 ռատ: Կաշեկազմ խաւարարտեայ գծազարդ:
 Ստացող՝ Մովսէսի ճշնակիր եպիսկոպոս:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ.—

էջ 1-4, դատարկ:
 էջ 5.— Գիրք սակաւ վասն ողջունակամ
 Գարդի վարդապետաց.— Օրհնութիւն Հօր,
 պահպանութիւն Որդոյ, և նախախնամու-
 թիւն ամենասուրբ Հոգոյն ճշմարտի...:
 էջ 21.— Այլ և օրհնացէ գծեղ Տէր Ած.
 մեր, որպէս օրհնեաց զինն դաս Հրեշտակի ի
 յերկինս...:
 էջ 23.— Այլ բնաբան.— Մի՛ Հոգայք
 վասն ոգոց ձերոց թէ զինչ ուտեցէք...:
 էջ 75.— Մի՛ երկնիւր օտոս փոքրիկ...:

էջ 127.— Ոչ է պիտոյ բժիշկ ողջաց ալլ
 հիւանդաց...:
 էջ 138.— Վասն Խոստովանութեան, թէ
 զին է Խոստովանութիւն...:
 էջ 176.— Առն միոջ էին երկու որդիք
 ...:
 էջ 195.— Վասն Ահեղ Դատաստանի:
 էջ 199-204, տարբեր Թուղթ, առաջին
 թերթը դատարկ, վերջին երկուքը լի արա-
 բական թուանշաններով, ևայլն:

Յիշատակարան Գրչի.— 1818

էջ 194.— Գրեցաւ սակաւ բանս ծաղկա-
 քաղ հանեալ ի Տաթև Գրէ, ձեռամբ Մովս-
 ցի անարժան և անիմաստ տէր Մինասէ, ի
 Սուրբն Բեթլէհէմ, ի Սր. Մնումք Տեառն մե-
 ռոյ Յի. Գի., ի վայելումն Մովսէսի կուսակա-
 րօն ճշնակիր եպիսկոպոսին, Ած. վայելել
 տացէ. Թվ. ՌՄԿԷ, նոյեմբերի 5, ի փառս
 ամենասուրբ Հոգւոյն, որում փառք յաւիտ.
 եանս ամէն:

2554

Մ Ա Ն Ր ՈՒ Ս Մ ՈՒ Ն Ք. — 12

ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ. —

Մաւաւ 10.5×7.5×1.5: էջք 132: Հանգամանք համարեա բաւարար. ֆնատուած որդերէ: Թուղթ հասարակ: Գրութիւն՝ խորագրերէն, սկզբնատողերը և գլխատառերը կարծիք, անգեղաւր սև մելանով, միասին, 12 տող: Նոտրագիր: Մեղեդիներու խաղաղըրութիւնը ճոխ: Կաշեկազմ խաւաքարտեայ դրոշմազարդ, մասամբ քայքայուած:

ԲՈՎԱՆԴԱՅՈՒԹԻՒՆ. —

էջ 1-6, զանազան մանրուք, անհարթ զրերով:

էջ 7. — Գեմնի գումեր, Գ վանկէն:

Երգս յաւէթական, երգեմք բանական, երկեղ միական... — Ե Ր Ե Ն Է Մ ՈՒ Ն Գ Ի ՈՒ Ն Ս Մ ՈՒ Ն Ք:

էջ 18. — Գեմնի Երկվանկի:

Պորհուրդն անճառ, անհաս անքըննին... — Խ Վ Ս Մ ՈՒ Ն Ք:

էջ 24. — Մեծ և հըզոր, անմահ թագաւոր... — Մ Կ Ր Ս Ի Զ Ն:

էջ 29. — Գեմնի գոյն, Գ վանկի:

Գոյական էական, Հոր սահման և բան,

աստուածպետական... — Գ Ր Ի Գ Ն Ր:

էջ 32. — Դ վանկէն:

Մեծ և հըզոր անուն հրաշալի, հայր հայ մայնից՝ Աստուած կենդանի... — Մ Վ ՈՒ Ն Ե:

էջ 37—38. — Մեղեդի կարգաւ և ամոյշ — Մ Ն. — Կոյս անապական...:

էջ 73. — Անէն կիրիէ, քէքրաքոյ...:

էջ 74. — Թանաւոյի թիւթէ կրանտո...:

էջ 75. — Յարապուլ, ֆարապուլ, ֆարապուլի փերէմէ...:

— Իսէն ծիւ էսէն...:

էջ 76. — Էտո սօֆօ թանաւո...:

էջ 77. — Դաքիս անկէլոն...:

էջ 78. — Քարազ և Տաղ Մնդեան. — Եմմենյն ժամ օրհնեմք...:

էջ 79. — Այսօր ժայնը հայրական...:

էջ 98. — Ած. անեղ, անսարազիծ...:

էջ 99-101, մանր հատուածներ:

էջ 102-104, դատարկ:

էջ 105. — Տաղ զարմանալի. — Այսօր մանկունք Սիոնի...:

էջ 106-132, դատարկ:

2555

Ա Ի Ե Տ Ա Ր Ա Ն. — 75

(Ժ. ՊԱՐ)

ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ. —

Մաւաւ 41×29×8.5: Թերթք 236: Պրակաթիւք պակողմեան վերի անկիւնը, երկաթադիր, կարծիք կապոյտ բոլորակի մէջ, Ա. Ք. (թղ. 9-236): Հանգամանք լաւ ընդհանուր առմամբ, բայց պակասներ շատ կան: Մագաղաթ թանձր, Գրութիւն՝ մուգ սրճադոյն մելանով, երկսին, 20 տող: Երկաթադիր կանոնաւոր: Համառոտագրութիւնք սովորա-

կան: Գունաւոր խորանագրողք թղ. 2-8ա, Ա—Ժ Կանոններ: Նկարք՝ չորս Աւետարանիչներ, ոտքի վրայ, Մատթէոս և Մարկոս, թղ. 7բ, Դուկաս և Յովհաննէս 8ա: Ս. Կոյսը՝ մանուկ Յիսուսը գրկին, 8բ վերը: Արբանճամի զոհը 8բ վարը: Կաշեկազմ տախտակեայ, խաչադրոշմ, արծաթազամ, կոնակի կաշին մասամբ փրթած:

ԲՈՎԱՆԴԱՅՈՒԹԻՒՆ.—

Թղ. 1ա, անմաքուր: Բուրդգիր գրու-
թիւն մաշած եղծուած:

Թղ. 1բ, քառաթև խաչ, շրջանակի մէջ,
մուկ կարմիր և կանաչ գոյներով:

Թղ. 2ա, աջակողմեան վերի անկիւնը
պատուում:— Անկիւնաւոր փոքր երկաթա-
դիր՝ Եւսեբի Կարպիանոսի տիրելոյ եղբաւր
ի Տէր ողջոյն:

Թղ. 9ա.— Աւետարան ըստ Մաթեոսի.
— Ամբողջ էջը այլևայլ գոյներով և կէտկիտ-
ուած մեծ հաստադիր երկաթադիր.— Գիրք
ծննդեան Յի. Քի. Որդւոյ Դաւթի...:



2.— Կ տ մ ռ թ ի տ տ խ տ տ Կ

Թ. 2555, Թղ. 5բ

Թղ. 17-18ի միջև թերթ ինկած: Թղ. 19-
20ի միջև թերթ կտրուած: Թղ. 24-25ի միջև
թերթ ինկած:

Թղ. 32-33ի միջև կը պակսին չորս պը-
րակներ, 2—Թ:

Թղ. 41ա.— Աւետարան ըստ Մարկոսի
ս[ի]:

Թղ. 49-50ի միջև կտրուած մէկ թերթ:
Թղ. 90բ, 1-2.— . . Եւ ոչ ումեք ինչ ա-
սացին՝ զի երկնչեին:— Աւետարան ըստ
Մարկոսի:

Թղ. 90բ2, անկիւնաւոր մանր երկաթա-
դիր.— Աւետարանացոյց Մարկոսի Գլխոյս.—
Ա.— Յովաննու Քարոզութիւնն: . . . ՃԺԵ.
— Ողորմեանն: . . . ՄԼԱ. Յարութեանն:

Թղ. 91ա, գունաւոր երկու կամարներ,
երեք սիւներու վրայ, Նոյնպէս 91բ:

Թղ. 91ա1.— Աւետարանացոյց Մաթեո-
սի.— Ա.— Ազգահամարն: . . .

Թղ. 91բ1.— Աւետարանացոյց Ղուկա:

Թղ. 92ա.— Աւետարան ըստ Ղուկա.—
Ամբողջ էջը այլևայլ գոյներով և կէտկիտ-
ուած մեծ հաստադիր երկաթադիր.— Քանզի
բազումք յաւտարեցին: . . .

Թղ. 177բ.— Գունաւոր երկու կամար-
ներ, երեք սիւներու վրայ:

Թղ. 177բ1.— Աւետարանացոյց Յով-
հաննու:

Թղ. 178ա1.— Աւետարան ըստ Յովհան-
նու.— Ի սկզբանէ էր Բանն: . . .

Թղ. 219—220ի միջև կտրուած մէկ
թերթ:

Թղ. 235բ1.— . . Եւ ոչ աշխարհա բա-
ւական էր տանել զբոգիրսն որ թե դրեալ էին:

Թղ. 235բ2.— Երկրորդ գուրեղային
րան անաւրէն եղին ի վերայ իմ: . . .

Թղ. 236ա. գունաւոր երկու կամարներ,
երեք սիւներու վրայ. Նոյնպէս նաև յաջորդ
երեսին:

Թղ. 236ա1.— Խորատե Սրբոյ Աւետարա-
նիս կարդալոյ:

Թղ. 236բ2.— . . Վլ. Եմուտ ինքն և ա-
շակերտքն իւր:

Կնիզ յիշատակարաններ և թուակնն-
ներ.—

1.— Թղ. 7ա, խորանազարդին մէջ.—
Հայոց թուական ՄԱ, ԶՃԲ, դրեցաւ Յաւէի,
Յաւուրո Մուշեղի Գրիգոր Երէցէ.— Հմմտ.
Յիշատակարանք Զեռադրաց, Անթիլիաս, Թ.
73:

2.— Թղ. 7բ, Աւետարանիչներու ձեռ-
քին.— Յամի Տեառն ՈԲ, Հայոց ՄԱ:

3.— Թղ. 40բ.— Թվ. ՄԱ:

4.— Թղ. 91ա, ստորին լուսանցքին:—



3.— Մանուկ Յիսուս : Արքեամի գոհը
Թ. 2555, Թղ. 8բ

Թուրին Հայոց ՄԱ, Յաւուրս Մուշեղի՝ Տեառն Տարոնոյ, Յոճ քաղաքի:

5.— Թղ. 177բ, ստորոտը.— Թվին ՄԱ:

6.— Թղ. 235բ.— Թվական Տեառն ՈՒ:

7.— Թղ. 236բ2, ստորոտը.— Թվ. ՄԱ:

Յետմագոյն յիշատակագրութիւնք.

1.— Թղ. 2ա, ավակողմեան լուսանցքին, բոլորգիր նոտարական.— Ես Մարիամս ծառայ Սբ. Յոհաննիսիս, որ տամ խտրած յամէն տարի Բ դրամ:

2.— Թղ. 9ա, ստորին լուսանցքին, շեղադիր.— Սբ. Աւետարանս, զոր խոստացայ

ընծայել յիշատակ Թանգարանի Սրբոյ Երուսաղէմի Յակօբեանց Սրբազան Առաքելոց Վանուց, ահաւասիկ ի ձեռն մեծապատիւ Միշասեան մահտեսի Յովհաննէս էֆէնտուն յըղեցի մնալ ի նոյն Թանգարանն յիշատակ յաւիտեական: Յամի 1872, յունիս 12, ի Տիգրանակերտ.— Մկրտիչ Եպս. Տիգրանեան:

3.— Թղ. 25բ, ստ. լուսանցքին, գունաթափ մեղանով, շեղադիր մեծ.— Յիշատակ է Տիգրանեան Մկրտիչ Արքայիսկոպոսի յերուսաղէմ, Սբ. Յակոբայ Վանուց Թանգարանին, յամի Տեառն 1872, յունիս, ի Տիգրանակերտ:

2556 — 1

Ա Ի Ե Տ Ա Ր Ա Ն.— 76

Տեղի

1029-1064ի վիզի

ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ.—

Մաւալ 46×35×16: Թերթք 481: Պրակաթիւք վերի ավակողմեան անկիւնը, Ա—Բ [= 36] + 1 է—Մ է [= Թղ. 452]: Հանգամանք այժմ բաւարար. բայց վանտալներու ձեռքին մէջ կտրտուած չարաչար և կորսնցուցած իր սկզբնական հոյակապ զեղեցկութիւնը. նորոգութիւնը կատարուած է խնամքով, փրկելու համար մնացորդը հայկական մանրանկարչութեան և զրուգութեան ամէնէն փառաւոր արտադրութիւններէն մին հանդիսացող արքայական այս Աւետարանին: Մագաղաթ կոկեալ. նորոգութիւն թանձր թուղթով: Գրուածիւն՝ սև մեղանով ընդհանրապէս, երկսիւն, 16 տող. Երկաթադիր մեծ և կանոնաւոր: Համառոտագրութիւնք սովորական: Կաշեկազմ տախտակեայ թաւշապատ, առաջին կողքը ակնազարդ, չրմանակ արծաթեայ ոսկեջրեալ. մէջտեղը խաչ, Առջևը կայ արծաթեայ փակոց, երկաթադիր արձանագրութեամբ: Մեծ գլխատառերուն վերի կամ վարի ծայրը գունաւոր մանր զարդեր, տերև, ծաղիկ, և այլն: Լուսանցքի վրայ թռչուններ և երբեմն ուրիշ կենդանիներ կամ անօթներ, թռուով

305: Յովհաննու Աւետարանին մէջ շատ աւելաւ: Քառանկիւն լուսանցադարձեր՝ հիւսուածեղէնի զանազան նմոյշներ, թուով 56: Գունաւոր մեծ գլխադարձ Թղ. 9ա, 223ա, 372ա: Նկարք ինքնատիպ և շատ յաջող.

- 1.— Փորձութիւն Տեառն, Թղ. 18ա, 18բ, 19ա
 - 2.— Յիսուս և Առաքեալներ, 21բ
 - 3.— Գեթսեմանիի տաղանալը, 118ա
 - 4.— Քրիստոս Պիղատոսի առջև, 125ա
 - 5.— Քրիստոսի նախատուիլը, 127ա
 - 6.— Չորս Իւղաբեր Կանաչը, 132բ
 - 7.— Քրիստոսի Երևումը ի Գալիլէա, 134բ
 - 8.— Գաղիկ թգր., Մարեմ և Գորանդուխտ թագունի, Թղ. 135բ, նոր փակցուած
 - 9.— Առեւտարոյծին բշկութիւնը, 143բ
 - 10.— Վերջին Ընթրիք, 206բ
 - 11.— Պետրոսի Լացը, 214բ
 - 12.— Փորձութիւն Տեառն, 244ա, բ
 - 13.— Քրիստոս և Հարուստ իշխանը, 330ա2
 - 14.— Ի ծնէ կոյրը և Հարցաքննողներ, 419բ
- Ստացող՝ Գաղիկ Շահանշահ, որդի Արասայ: Նորոգող՝ Պողոս Երէց Ղալաթիացի

(1703)։ Արծաթապատող՝ Դրիգոր Պար. Ե.
բուսաղէմի (1743)։

ԲՈՎԱՆԴԱՅՈՒԹԻՒՆ.—

Թղ. 1-3, դատարկ թուղթք։

Թղ. 4-5, մազաղաթ.— Գունաւոր խո-
րանադարդք, հնամաշ. վերի կողմէն քիւ՝ մը
կտրուած՝ կազմի ժամանակ։ Դասաւորում
անհիշք։

Թղ. 5բ2, Եւեբիսի նամակին վերջա-
ւորութեան երկաթագիր ոսկետառ. «Եբրոր-
դութիւն Սուրբ ողորմե[ա] Գազկայ Շահան-
շահի»։

Թղ. 115, նոր թուղթ երկաթագիր։
Նոյնպէս 129ա։ 129բ, դատարկ։

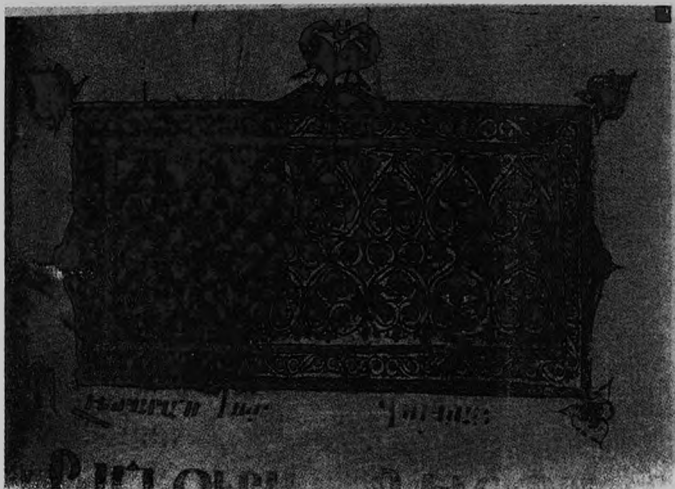
Թղ. 135բ, խոշոր երկաթագիր, կարմր.
բառառ. «Ջատացող Սուրբ Աւետարանիս ըղ-
Գազիկ Շահանշահ, զորդին Արասայ յիշե-
ջիք ի Տր. Յս. Գս.»։— Ներքեւ արքայական
ընտանիքի նկարք՝ նոր փակցուած։

Թղ. 136, նոր թուղթ, դատարկ։

Թղ. 137ա1, խոշոր երկաթագիր, ոսկե-
գոյն.— Սկիզբն Աւետարանի Յի. Գի. ...։

Թղ. 174, նոր թուղթ, երկաթագիր։
Նոյնպէս 178։

Թղ. 202, բոլորգիր մեծ։



4.— ԽՈՐԱՄԳՈՐԴ. Թ. 2556, Թղ. 223ա

Թղ. 6-7, դատարկ թուղթք։

Թղ. 8.— Գունաւոր խորանադարդ, ներ-
կերը մասամբ թափուած։

Թղ. 9, կարմրառառ.։

Թղ. 9ա1.— Գիրք Մենդեան Յի. Գի.
որդւոյ Դաւթի...։

Թղ. 33-36, բոլորգիր մեծ։

Թղ. 61.— Նոր թուղթ, երկաթագիր։
Նոյնպէս 87։

Թղ. 111ա, նոր երկաթագիր, բ. դա-
տարկ։

Թղ. 205, նոր երկաթագիր։ Նոյնպէս
Թղ. 218։

Թղ. 222ա2 — ...Եւ ոչ ումեք ինչ ասա-
ցին զի երկնչէին։

Թղ. 222բ1, կարմրառառ երկաթագիր.
«Ջատացող Սուրբ Աւետարանիս զԳալիկի Շա-
հանշահ, զորդին Աբասայ՝ յիշեցիք ի Տր.
[Ես. Գս.]»։— Ներքեւի նկարէն կը փնայ փոքր
չերտ մը միայն։

Թղ. 223ա.— Անտառաւ ըստ Ղուկայ.
— Քանզի բազումք յաւտարեցին...։

Թղ. 241, նոր երկաթագիր: Նոյնպէս
թղ. 321:

Թղ. 353բ2, ներքևի նկարին վերի մասը
միայն կը մնայ, որ է Քրիստոսի լուսապսակ
գլուխը, կապոյտ խորքի վրայ:

Թղ. 362, նոր երկաթագիր:

Թղ. 363, էջ նշանակուած իջնամարտի
ընթացքին՝ ըստ երևոյթին սխալմամբ:

Թղ. 365, նոր երկաթագիր:

Թղ. 370, նոր բոլորգիր:

Թղ. 371բ, վերը, մեծ երկաթագիր կար-
մբատառ. — «Ձստացող Սրբոյ Աւետարանի»
դՊաղիկ Շահան[շահ՝ որդի] Արասայ և դԳո.

Թղ. 440, դատարկ. բնագիրը: էջ ամբող-
ջացուած:

Թղ. 449, նոր երկաթագիր: Նոյնպէս
թղ. 454:

Թղ. 460բ, վարի մասը բոլորգիր նոր:

Թղ. 464, նոր երկաթագիր:

Թղ. 474-477ա, բոլորգիր նոր:

Թղ. 477բ-481, դատարկ:

Յիշատակարան Գրչի, բեկոր մը միայն,
արքայական անտանիքի նկարին ետև, անկիւ-
նաւոր մեծ երկաթագիր, երկսին, որ ըստ
երևոյթին՝ աւելի փոքր վերջի մը իբրն սրահ-



5.— Խ յ ռ ւ մ ա զ ւ ր ղ. Թ. 2556, Թղ. 372ա

բանդուխտ թաղու[ն]ի և զՄարեմ յիշեալիք ի
Տէր Յս. Քս.]» — Հմմտ. Յիշա. Չեռագրաց,
Թիւ 110, էջ 240:

Թղ. 372ա1. — Աւետարան ըստ Յովնամ.
Յու. — Ի սկզբանէ էր Բանն...

Թղ. 411ա, աջակողմեան լուսանցքին,
գունաթափ մեղանով, փոքր անկիւնաւոր եր-
կաթագիր. «Իրք կնոջն շնացելոյ» — Պատ-
մութիւնը բնագրին այդ մասին մէջ չէ ներ-
մուծուած այլ միայն տեղից ցոյց տրուած է:

սլանակ ծառայած է և միասուտած խոնաւու-
թենէ:

Առաջին սիւմակ. — ...Երրորդութեանն
յոր բնակէ Հոգին Սուրբ ի ղեղեցիկ վարս սո-
րա, և լցեալ Հոգւով երկիւղի Տեառն, անա-
րատ վարիւք, վարժեալ քննէր զամենայն
տառս Հոգեգա

Երկրորդ սիւմակ. — ...[Գո]րանդիտոյ
[սու]րբ թաղոճոյն, և վասն Մարեմայ նոցուն
զարմին, զի շնորհեցցէ զնոսա Ած. եկեհչւոյ

իւրոյ ընդ երկայն աւուրս, խաղաղական ամ-
եաւք առ [այսչափ միայն] :

Յիշատակարանք Թարգմաթեան.— 1703

1.— Թղ. 477ա2, բոլորգիր մեծ.— Ի
թուին Հայոց ՌՃԾԲ, ի փետրվարի ԻԲ, Հը-
բամանաւ տեառն Մինասայ աստուածարան
վարդապետի, վերստին նորոգեցաւ Սբ. Աւե-
տարանս, ձեռամբ յղծեամեղ Պօղոս Երէցու
Հալաթեացոյ, (չոր յառաջագոյն կայր ի
Սբ. Քաղաքս Երուսաղէմ, ի դուռն Սբ. Յա-
կոբայ: Որք հանդիպէ՞ աստղիք Ած. ոգոր-
մի:

2.— Առջևի արծաթեայ փակոցին Վը-
րայ, մեծ երկաթադիր, շատ բառեր սղուած.
— 1743.—

Հրաշագործ Սբ. Աւետարանս յիշատակ
է արքային Հայոց Գաղկայ Շահանշահ կոչե-
ցելոյ, որդոյն Աբասայ: Ի թվին ՌՃԾԲ նո-
րոգեալ և կապեալ էր սա Մինաս վատրիալդ
վարդապետն: Ի թվին ՌՃՂԲ Գրիգոր մեղա-
պարտ վարդապետս արծաթապատ ետու զար-
դարել ի փրկութիւն հոգոյ իմոյ, ի Սբ. Ե-
րուսաղէմ, ի դուռն Սբ. Յակոբայ:

2557 — 2

Ա Ս Տ ՈՒ Ա Մ Ա Շ ՈՒ Ն 2.— 25

[Հիպոմո?]]

ԺԷ. Դար

ՆԵՍՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ.—

Մաւալ 27.5×19×8: Թերթք 667: Հան-
գամանք շատ լաւ. լուսանցքի ցեցահարու-
թիւն աննշան: Թուղթ դեղնորակ: Գրէ՛ կի-
բակոս Քահանայ, որդի Մուշեհի Գրութիւն՝
խորագիրները, սկզբնատողերը և զլխատա-
ռերը կարմիր, մնացեալը սև մեղանով, երկ-
սիւն, 48 տող, կարմիր գծերու միջև: Բո-
լորգիր վարժ: Համառօտագրութիւնք բաւա-
կան աստու: Կարմիր կապոյտ զարդագիր,
լուսանցազարդ և զլխազարդ՝ գիրքերու ըս-
կիւղը: Լուսանցակարք, Թղ. 315ա, 318ա,
504բ, 548բ, 552բ, 554բ, 570բ, 583բ, 584բ:
Կիսախորան իւր սարօք, Թղ. 146ա2, 271բ1,
305ա2, 394բ2, 490ա1, 587բ2, 630բ1: Խորա-
նազարդ իւր սարօք, Թղ. 4ա, 52աա, 542ա,
554ա, 573ա: Կաշեկազմ տախտակեայ, թաւ-
շապատ. աստղին կողքին ոսկեջրեայ արծա-
թէ շրջանակ մէջտեղը խաչ, հինգ կանաչ ա-
կերով. խաչի պատուանդանին կեղերոնը մութ
կանաչ ակ մը, երկու կողմերուն երկաթա-
գիր. «Գրիգոր Վարդապետ» (Շղթալակիր):
Վերջին կողքին մէկ մեծ խաչ, չորս անկիւն-
ներուն մէկմէկ հրեշտակ: Փահպանակ մազա-
ղաթեայ սկիզբը երկու թերթ, վերջը մէկ,

երկսիւն, ընտիր երկաթագիր, սրճադոյն
թանաքով, մասունք Աւետարանին Մատթէո-
սի: Ստացող՝ Սիմէոն Վրդ. Ապարանից, որ-
դի Խաչատուրի:

ԲՈՎԱՆԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ.—

Թղ. 1-2բ1, դատարկ:

Թղ. 2բ2.— Նախագրութիւն Մնքնդպն.
— Ջսուրբ և զատուածային գիրք Մնքնդպն
գրեաց Նախամարգարէն Մովսէս....:

Թղ. 4ա.— Ի սկզբանէ արար Ած. զեր-
կին և զերկիր...:

Թղ. 28բ2.— Նախագրութիւնք Եկիցն:

Թղ. 53բ2.— Նախագրութիւն Ղևտա-
կամի:

Թղ. 56ա1.— Ղևտակամ.— Եւ կոչեաց
Տէր զՄովսէս....:

Թղ. 71ա2.— Նախագրութիւն Թուոց:

Թղ. 83բ2.— Նախագրութիւն Երկրորդ
Արիմաց:

Թղ. 113բ1.— Նախագրութիւն Գրոց
Յեռուա՝ որդի Նաւա:

Թղ. 128ա2.— Նախագրութիւն Դատա-
ւորաց:

թղ. 142թ1.— Նախագործութիւն Հռու-
քաւ.— Պատմաւորաց Հոռութաւ...

թղ. 144թ1.— Յառաջաբան Յայնական-
եայ վասն յերկուս զերս առ զհերթայեցւոց
Պատմութիւն բաժանելոյ...

թղ. 145թ1.— Նախագործութիւն Թագա-
ւորութեանց:

թղ. 146թ2.— Առաջին Գլուխ Թագաւոր-
ութեանց, զոր ասացեալ Յեւս մարգարէ որ-
դի Ամանայ:

Մանօք.— Որոգիներն աստղանիւրէր կը
տեսնուին լուսանցքի վրայ ԽԳ—ԽԸ Հատ-
ուածներուն մէջ, թղ. 155: Նուազ թիւով
կան նաև ԿԶ, ԿԷ, Հ. Հատուածներուն կից—
Կ'աթէ դիտել նաև որ Հոս Յէու մարգարէն
Համարուած է Հեղինակ Թագաւորութեանց
Գրքի մէկ մասին: (Հմմտ. Բ. Մնց. Ի, 34,
ըստ Հայկական Թարգմանութեան: Երբայե-
րէն բնագիրը ունի տարբեր ընթերցում):

թղ. 162թ1.— Գլուխ Երկրորդ Թագա-
ւորութեանց:

թղ. 163թ1.— Թագաւորութեանց Երկ-
րորդ:

Մանօք.— Այս զիրքին մէջ ալ կան Որո-
գիներն աստղանիւրէր՝ փոքր թիւով:

թղ. 177թ2.— Թագաւորութեանց Եր-
րորդ:

թղ. 194թ1.— Թագաւորութեանց Զոր-
րորդ:

թղ. 208թ1.— Յառաջաբան Առաջին և
Երկրորդ Մնացորդաց:

թղ. 221թ2.— Գլուխ Երկրորդ Մնա-
ցորդաց:

թղ. 238թ1.— Նախագործութիւն Երի:

թղ. 238թ1.— Գիրք Երի Առաջին.— Եւ
արար Յովսէփ Թագաւոր զգաւորին Տեսնոն
յԵրուսաղէմ, ի ԺԴ՝ ամսոյն առաջնոյ...

թղ. 248թ1.— Երբ Երկրորդ.— Յառաջ-
եւում ամի Կլարոսի արքային Պարսից...

թղ. 250թ1.— Նախագործութիւն Նեմի:

թղ. 251թ1.— Եւ եղև յամենան զաս-

ղև, յամի Իերրորդի Արտաշէսի արքայի...

թղ. 257թ1.— Նախագործութիւն Յորայ:

թղ. 257թ2.— Յուլիեա Եպիսկոպ.—
Նշանակել Գիրք երանելոյն Յորա, եթէ Են
րորդ էր յԱրտաշէս...

թղ. 268թ2.— Յառաջաբան Առաջին
Սաղմունք:

թղ. 271թ1.— Ժանաչել զժամատութիւն
և զխրատ...

թղ. 282թ1.— Առաջ և Բանք Ժողովու-
ղին, որպէս Դաւթի՝ Սաղմունքի արքայի Իս-
րայելի յԵրուսաղէմի. Եկիսիստտես ասաց.
— Ունայնութիւն ունայնութեանց...

թղ. 286թ1.— Երբ Երգաց, որ է Արի-
նայի Երկրորդութեանց, ասացեալ Սաղմունքի
արքայի Իսրայելի:

թղ. 288թ2.— զժամատութիւն Սողոմո-
նի.— Սիրեցէ՛ք զարդարութիւն ոչ զաստիք
զերկիր...

թղ. 295թ2.— Գիրք Սիրաբա, որ կաշե-
ցաւ Յեսու.— Ամենայն ժամատութիւն ի
Տեսնոն է (ի Տեսնոնէ) կայ և մնա ընդ նմա
յուրիսեան...

թղ. 295թ1.— Որդեակ իմ, եթէ մերձե-
նա ծառայի Այ., պատրաստեալ գտնէ զո-
ւամ. փորձութեան: Ուղղի արա զսիրտ զո, և
զմիտս զո Հաստատեալ Համբերութեամբ...:
— Հմմտ. Աստուածաշունչ, 1860, Վենետիկ,
էջ 682, Գլուխ Բ. 1-2. կան շատ շօշափելի
տարբերութիւններ: Կը Համաձայնի 1805ի
տպագրութեան Հետ:

թղ. 298թ1, կէս սինակն աւելի բաց
միջոց ձգուած է.— Հմմտ. Տպ. 1805ի, Գլ.
ԺԴ. 21—ԺԵ. 14, որմէ կը Հասկցուի թէ ԺԵ.
Գլուխի 1—13 Համարներուն ի Հաշիւ կատար-
ուած է այդ բացթողումը:

թղ. 302թ2, կէս սինակի չափ բաց մի-
ջոց ձգուած է. և և լցալ ամրահութեամբ Տես-
նոն իբրև զՀնձան կոխողի տողին ետք: Ա-
պա կու գայ. «Հայեցարուք և տեսէ՛ք, զի ո՛ր
ինձ միայն վաստակեցի» Համարը.— Հմմտ.
Տպ. 1805ի, Գլ. ԼԳ. 16, 17. կը Հետևի թէ՛
ԼԳ. Գլուխի 1—15 Համարները կը պա՛սին
Հայկական Թարգմանութեան մէջ:

թղ. 304թ1.— Յառաջաբան Մարգարէ-
ին Յեսայի:

թղ. 305թ2.— Տեսիլ Եսայի, որպէս
Ամովսա...:— Լուր երկին և ունկն զեր եր-
կիր...

թղ. 315թ1.— Տեսիլ չարճատանաց
յամապատիմ...

թղ. 318թ2.— Ազօք Եզրիկայ արքայի
Հրեատառնի...

թղ. 328թ2.— Մտի Եսայի.— Յեսա-

յի ժարգարէ. սայ էր որդի Ամուսա ի Թեկ.
ուայ...:

Թղ. 328բ1.— Նախադրութիւն Սր.
Մարգարէի Երեմիայ տաքեալ Միսիքարա
վարդապետի.— Մարգարէացաւ Երեմիա յա-
ւուրս Թագաւորութեան Յովսիայ բարեպաշտ
Թագաւորին Յուդայ...:

Թղ. 329ա2.— Գիրք Երեմիայ Մարգա-
րէիմ:

Թղ. 354բ1.— Երեմիայ Մարգարէի
Ոգրք:

Թղ. 358բ2.— Եւ այս են բանք Թղթոյն, զոր
գրեաց Բարուք, որդի Նեբւա...:

Թղ. 359ա1.— Գլուխ Գրոց Եզեկիի Սրա-
գարէի.— Տեսիլ զազանացն...:

Թղ. 382բ2.— Մահ Եզեկիի Մարգա-
րէիմ.— Եզեկիէլ էր յերկրէն Սարաբա...:

Թղ. 383ա2.— Հետադրութիւն և Յանկ
Դանիէլի:

Թղ. 383բ2.— Յամի Երրորդի Թաղաւո-
րութեան Յովսիայի արքայի Յուդայ...:

Թղ. 393բ1.— Մահ Դանիէլի Սրագարէ-
իմ.— Դանիէլ էր ի ցեղէ Յուդայ...:

Թղ. 394ա1.— Նախադրութիւն Երեմ-
տասան Մարգարէիցն:

Թղ. 394բ2.— Սկիզբն բանէցն Տեառն
առ Ուսէէ:

Թղ. 415բ1.— Մահ Մազաբիա Մարգա-
րէիմ.— Մազաբիա յետ դարձին ի կերութե-
նէն ծնաւ ի Սովիթիւս...:

Թղ. 415բ2.— Նախադրութիւն Գրոց Ես-
թերայ:

Թղ. 421բ1.— Նախադրութիւն Յուդի-
թայ:

Թղ. 429բ1.— Նախադրութիւն Տովիթ-
թայ:

Թղ. 434բ2.— Նախադրութիւն Առաջին
Մակաբայեցոց:

Թղ. 454ա1.— Նախադրութիւն Երկրորդ
Մակաբայեցոց:

Թղ. 463ա2.— Նախադրութիւն Երրորդ
Գլխոյն Մակաբէ:

ԿՏԱԿԻ ՆԱՀԱՊԵՏԱՑ — 10

Թղ. 474բ2.— Կտակ և Խաւաք Ռուբենի
ի մմաքարաց գրոց.— Հրաման Կտակի Ռու-
բենի որպէս պատուիրեաց որդւոց իւրոց...:

Թղ. 489ա1.— Կտակ Բենիամենի Բժա-
մերարդի.— Հրաման կտակ Բենիամենի զոր
պատմեաց որդւոց իւրոց...:

Թղ. 490ա1.— Երանեալ է այր որ ոչ զը-
նաց ի խորհուրդս ամբարըշտաց...:

Թղ. 520բ1.— Ազաւթ Մամաւէ Բագա-
ւարիմ:

Թղ. 521-523, դատարկ:

Թղ. 524ա.— Գիրք ծննդեան Յի. Բի.
...:

Թղ. 540բ1.— Գլուխք Մարկոսի Աւե-
ստարանին:

Թղ. 541, դատարկ: Նոյնպէս 553բ:

Թղ. 452ա.— Սկիզբն Աւետարանի Յի.
Բի. ...:

Թղ. 554ա.— Բանդի բաղումք յաւա-
րեցին...:

Թղ. 572, դատարկ:

Թղ. 573ա.— Ի սկզբանէ էր Բանն...:

Թղ. 584բ2.— Իրք կնոջն շնացելոյ:

Թղ. 585ա1.— Յառաջաբան Պաւղոսի Ա-
ռաքիչոյ մախարարեալ ի գլուխ գրոց:

Թղ. 594բ2, ստորին լուսանցքին, տար-
բեր մեկնով, նոսր շեղադիր. «Գրիգոր ա-
րեղայ, կարդաց»:

Թղ. 625ա1.— Առ Տիտոս կրիստէ Թուղթ:

Թղ. 626բ1.— «Գ. Թուղթ կորնթացոց»
.— Մտեփաննոս և որք ընդ նմա եր' յունե
...:

Թղ. 627բ2.— Այլ մախարարութիւն Գոր-
ծոց կարն այլոց որում Գործք Առաքելոց
գիրքս անուանեցաւ...:

— Յառաջաբան Գրոց Գործոց Առա-
քելոց:

Թղ. 630բ1.— Զբանն առաջին զոր առա-
րի...:

Թղ. 646բ1.— Նախադրութիւն Կաթո-
ղիկեա Թղթոյն Յակովբայ' Գեորգեա Վար-
դապետին.— Բանդի ինչ իսկ Յակովբոս գրէ
զայս...:

Թղ. 646-647.— Յառաջաբան Եւթամե-
ցունց Թղթոցն Կաթողիկեայց.— Ի փոքունս
փոքումք ինչ յանդգնելոց, չէ' առանց կաս-
կածանաց...:

Թղ. 656ա1.— Ազիրս Եւթաղի:

Թղ. 656ա2.— Յառաջաբան Յայտնա-

քեան Յովհաննէս Աւետարանչի.— Մբրոյ Աւետարանչին Յովհաննէս է գիրքս որ կոչի Յայտնութիւն...:

Թղ. 657ա2.— Յայտնութիւն Սբրայ Յովհաննէս աստուածաբան.— Յայտնութիւն Յի. Բի. ի ձեռն որոյ ետ Ած. ցուցանել ծառայից իւրոց...:

Թղ. 664ա2.— Համգիստ Սբրայն Յովհաննէս Աւետարանչի Յի. Բի.:— Էր ընդ եղբարս...:

Թղ. 665բ-667, դատարկ:

Լուսանցագրութիւնք Գրչի.—

1.— Թղ. 67բ, ստորին լուսանցքին.— Աւախ վասն Թանաքիս, ի բազում մեղաց ի մոց իբրև զՊուր դառնայ, վայ ինձ Ռ բերան:

2.— Թղ. 96ա1, ստ. լուսանցքին.— Աւաղ վասն Թանաքիս որ յիմ մեղացն շուր կու դառնա:

3.— Թղ. 110բ, ստ. լուսանցքին.— Աւախ վասն Թանաքիս, ի յիմ մեղացն եղև, զի այսար զԱծ. բարկացուցի որ ոչ կացի յուխտի նորա և եղէ անըզպա:

4.— Թղ. 192բ1, ստ. լուսանցքին.— Թաղաւորութեանց Երրորդ աւարտեցաւ, և մեղաւորս մեղօք լցաւ:

Մամր յիշատակագրութիւնք Գրչի՝ աւելի քան տասնեակ մը. կ'առնենք ընտրովի:

1.— Թղ. 56բ2.— Զատացող Սբ. Գրոցս զՍիմէոն Վարդապետն, և զԾնաւղսն, և զամ. արեան մերձաւորս յիշեցէ, և Ած. ողորմի ասացէք նմայ ամէն:

2.— Թղ. 192բ2.— Որ ողորմի Տէր Ած. ստացողի գրոցս, Սիմէոն Վարդապետին, և ծնողացն՝ Քաջատուրին և Նարնջին, և եղբարցն՝ Պարսամին և Կարապետին, տէր Գրբիգորին և Թաղլընին, և որդւոցն՝ Մարտիրոս սարկաւազին, Սքանդարին և Քաջատուրին, և ամ. արեան մերձաւորաց նորին. և ինձ մեղապարտ գծողիս և ծնողաց իմոց, կարդացողաց և լսողաց:

3.— Թղ. 221բ2.— Յիշեցէ ի Բս. և Ած. ողորմի ասացէք Սիմէոն Վարդապետին, որ ետ գրել զԱստուածաշունչս յիշատակ հոգւոյ իւրոյ, և ծնողացն՝ Քաջատուրին և Նարնջին, և եղբարցն Պարսամին, որ փոխեցաւ առ Բս. և եթող մեզ սուգ անմխիթար.

Կարապետին, և տէր Գրբիգորին, և ամ. արեան մերձաւորաց նոցին. և դուք արժան լինիք Այ. ողորմութիւնն: Եւ զիս զանարժան Կիրակոս գծողս, և զԾնողս իմ յիշեցէ ի Բս. որ քան զամ. ոք յանցող եմ պատուիրացն Այ., վայ է ինձ Ռ բերան:

4.— Թղ. 238ա1.— Յիշեցէ ի Բս. և Ած. ողորմի ասացէք ստացողի Սբ. Գրիս, Սիմէոն Վարդապետին և իւր ծնողացն Քաջատուրին և Նարնջին, և եղբարցն՝ Պարսամին և Կարապետին, տէր Գրբիգորին, և նոցա որդւոցն՝ Թաղլընին և Մարտիրոս սարկաւազին և ճուրղին Եղիսին, և ամ. արեան մերձաւորաց նոցին ամէն: Եւ ինձ անպիտան գրչիս Թողութիւն Հայցեցէ ի Տեառնէ, և ծնողաց իմոց՝ Մուսէին և Թուխին, միթէ Ած. ողորմութիւն պարգևէ ձեզ ամէն:

5.— Թղ. 256բ2.— Ողորմեա Տէր Ած. ստացողի գրոցս՝ Սիմէոն Վարդապետին, և ծնողաց նորին, և ամ. ազգականացն: Եւ ինձ անպիտան Կիրակոսի գրչի, որ քան զամ. ոք առաւել յանցող եմ պատուիրաց քոց. զի ի կարգ քահանայի Հռաիփեցայ, և աղդի աղդի մահաւոր մեղօք ապականեալ դտայ: Վայ է ինձ Ռ բերան:

6.— Թղ. 328բ1.— Բարեխաւսութեամբ աստուածախոս մարգարէին Եսայի ողորմեա Տէր Ած. ստացողի գրոցս՝ Ապարանից Սիմէոն Վարդապետին, և ծնողաց նորին, և ամ. ազգականա:

7.— Թղ. 358բ2.— Բարեխոսութեամբ Սբ. Մարգարէին Երեմիայի ողորմեա Տէր Ած. Ապարանից Սիմէոն Վարդապետին, և ծնողացն՝ Քաջատուրին և Նարնջին, և եղբարցն՝ Կարապետին, Պարսամին, և տէր Գրբիգորին, և որդւոցն՝ Թաղլընին և Մարտիրոս սարկաւազին, և ամ. արեան մերձաւորաց նոցին ամէն: Եւ ինձ մեղաւոր գծողիս Կիրակոսի, և իմ ծնողացն՝ Մուսէին և Թուխին, և եղբարցն, և ամ. ազգականաց իմոց, և վարդապետին իմոյ Սարգիս քահանային և իւր ծնողացն ամէն:

8.— Թղ. 657ա1.—

Աւաղ զմեղաւոր գերիս՝ որ մեղօք մեռուցի զհոգիս, էրունք Թուրունք լացէք զիս, վայ լեղուկ ասցէք զծօղիս:

Ով Հանդիպողք սուրբ տառիս,

ձեզ մոխիր ու հող ես գերիս,
լալով լացէ՛ք զեղկելիս,
փու և թու տուք ի՞մ երեսիս:
Ձրկայ մեղաւոր քան զիս,
ծանրամեղ ի մէջ աշխարհիս:

Յիշատակարան մուիրոյ Սիմէոն վարդապետի.—

Քղ. 665ա2.— Աղբ ես յետնեայս ի վարդապետաց և առաջինս ի մեղաւորաց՝ սոսկ անունն Սիմէոն Մովկացի ետու զՄուրբ Աստուածաշունչս յիշատակ ի Սր. յերուսաղէմ, ի դուռն Յակոբայ. ի յառաջնորդութեան տեառն տէր Գրիգոր Հայրապետին, և այլ ամեն նայն միաբան եղբարց մերոց: Եւ ո՛ր ոք Հանդիպի սուրբ բուրաստանիս և երկնային մասնային՝ Աստուածաշունչ կոչեցեալ տառիս, լի սրտիւ և բոլոր հաւատով յիւնց՛ք, և

Թողութիւն Հայեցեցէ ինձ մեղաւորի Սիմէոն Վարդապետիս, և ծնողաց իմոց, և ամ. արեանառու մերձաւորաց՝ կենդանեաց և ննջեցելոց, նաև ուսուցանող վարդապետին իմոյ՝ տէր Կարապետ քաջ բարունապետին, որ փոխեալ է առ Քս., և ձեզ յիշողացդ և մեզ յիշեցելոցս ողորմեցի Քս. Ած. մեր յիւր միւսանկամ դալըստեանն ամէն:

Յնոմագոյն յիշատակագրութիւն.—

1706

Քղ. 665բ1, վերջը, նոսր շեղագիր.— Ես անարժան և մեղօք լի՝ կարդացի զայս Աստուածաշունչ գիրքս, և Ած. ողորմի ասացի, Թվ. ՌձԾԵ: Զի յիշատակ է ի երուսաղէմ, ի դուռն Սր. Յակոբայ.— Հմմտ. Քղ. 594ի լուսանցագրութիւնը:

2558 — 3

ԱՍՏՈՒԱԾԱՇՈՒՆ 2.— 26

Դաշտ Թաղ Մոկաց: Վառ

Ռեմ: Ռկր

ՆԿԱՐԱՆԳՈՒԹԻՒՆ.—

Մաւալ 33×23×9: Թերթք 579: Հանդամանք շատ լաւ. նորոգութիւն ինձմեալ: Թուղթ դեղնորակ: Գրիչք՝ առաջին մասին՝ Յուսէփ (Քղ. 2—286), երկրորդ մասին՝ Զաքար, որդի Նահապետի (Քղ. 287—578): Գրութիւն՝ խորագիրներ, սկզբնատողեր, գլխագիրներ կարմիր, մնացեալը սև մեքենով, երկսիւն, 53, 52 տող, կարմրագիծ շրջանակ ներու մէջ, յաճախ խաչագարդ: Բոլորգիր վարժ: Համառոտագրութիւնք սովորականէն՝ աւելի: Ուղղագրութիւն քիչ մը տկար: Մաղկող՝ Մեղեհսէթ, որդի Բաշարթի: Գունաւոր դարձագիր և լուսանցագրող գլուխներու սկիզբը յաճախ, դիրքերը հանդերձ գլխագրողով: Պորանագարդ իւր սարօք, Քղ. 74ա, 92ա, 103ա, 162ա, 287ա, 319ա, 334ա, 346ա, 359ա: Լուսանցանկարք մէկ երկուսանեակ, Քղ. 300ա—368բ, և 576բ: Նկարք. Վերջին Դատաստան Քղ. 102բ, ներքեւը ալ կողմը ար.

ձանագրուած, ՎՍտացող Սր. Գրոցն է՝ Մարտիրոս Վարդապետն է խնդրէ զթողութիւն իւրոյ. Դաւիթ Մարգարէ 286բ, Ս. Մատթէոս 318բ, Ս. Մարկոս Ս. Պետրոսի Հետ 333բ, Ս. Ղուկաս 343բ, Ս. Յովհաննէս և Պրոխորոն 358բ: Կաշեկագմ տախտակեայ Թաւապատ, առաջին կողքին ոսկեջրեալ արծաթէ շրջանակ, մէջտեղը խաչ: Վերջին կողքին մէկ մեծ խաչ, չորս անկիւններուն մէկ մէկ հրեշտակ: Պահպանակ մաղաղաթեայ լուկիղը մէկ Թերթ, մասն երկաթագիր Աւետարանի: Դատարկ նոր թուղթք սկիզբը և վերջը երկուսական Թերթ: Ստացող՝ Մարտիրոս Վրդ. ՎԱրահոյ, որդի Կարապետի:

ՌՈՎԱՆԴԱՆՈՒԹԻՒՆ.—

Քղ. 1, գծուած բայց դատարկ, լացի մէկ հակիրճ յիշատակագրութեան:

Քղ. 2ա1.— Յոտագարմուր իւր յնրմ. դոց.— Զսուրբ և զաստուածային գիրս Սը.

նեղոց գրեաց նախամարգարէն Մովսէս...:

Թղ. 3ա1.— Մնումեղ և Արարածք.— Ի ոկրդրանէ արար Ած. գերկին և գերկիր...:

Թղ. 18ա2.— Նախադրութիւն Ելիցն Գըրոց:

Թղ. 20ա1.— Գիրք Ելիցն Խարայեղի:

Թղ. 33ա2.— Նախադրութիւն Ղևտաւանիմ:

Թղ. 44ա2.— Նախադրութիւն Թուռցն:

Թղ. 50ա.— Մեծ շրջանակի մը մէջ պատկերացուած Խարայէի 12 ցեղերուն դիրքաւորումը:

Թղ. 60.— Նախադրութիւն Երկրորդ Աւրիմացն Այ. եղբայրն ի Մովսէսէ.— Այս է պատճառ պրոցս, որ կոչի Երկրորդուն Աւրիմացն...:

ԿՏԱԿՔ ՆԱՀԱՊԵՏԱՅ.— 11

Թղ. 74ա.— Հրաման Կտակի Ռուբենի, որո պատկերաց որդոց իւրոց...:

Թղ. 75ա2.— Կտակ Շմաւոնի Նաեալեւտի, որդայն Յակոբայ Խարայեղի:

Թղ. 85բ1.— Կտակ Բեմիւսնի՝ որդայն Յակոբայ Խարայեղի:

ՊԵՏԱՄ. ԱՍԱՆԹԱՅ.— 6

Թղ. 86ա1.— Պատմութիւն Ասանթայ կնոջն.— Եւ եղև յամին առաջնում, յեաւթնամաց լիութեանն, յամսեանն առաջնում, որ աւր Հինգ էր ամսոյն...:

Թղ. 91ա1.— Յառաջադրութիւն Գրոցն Յետաւայ՝ որդայ Նաեալայ:

Թղ. 92ա.— Եւ եղև յետ վախճանելոյն Մովսէսի՝ ծառայի Տեառն...:

Թղ. 101բ2.— Նախադրութիւն Դատաւորացն:

Թղ. 103ա.— Եւ եղև յետ վախճանելոյն Յետաւայ...:

Թղ. 112բ2.— Պատմաւք Գրոցս Հռութայ:

Թղ. 114ա2.— Նախադրութիւն Թագաւորութեանցն:

Թղ. 161ա1.—

Թագաւորք աստուածարեալք,
սուրբ և զգալի իւղով աւետեալք,
իբր աւրինակ արպաւորեալք,

զերկնաւորին անուշ առեալք:
Լաւք և ընտի՛րքն մեծարեալք,
զոն ճահաւոր պատկերացեալք.
Հարք և յուրքն և խոտորեալք
մեծ հարուածովք եղեն տուտեալք:
Պահանջի՛ ի նոցանէ,
կարծեմ բարի գոլ յանուանէ,
ոչ խոտորել իսկ ի Տեառնէ,
և ոչ պատժել իսկ ի նմանէ:
Բայց թէ՛ չա՛ր գոլ պատահէ,
ըստ արժանեացն և չար կրքէ,
մինչ զի և յո՛յսն ժամանէ,
մարդկան Փրկիչն, և աղատէ:



6.— Վերջին Դատաւորացն

Թ. 2558, Թղ. 102բ

Թղ. 161ա1.— Յառաջադրութիւն Մընացորդաց:

Թղ. 162ա.— Աւամ, Սէթ, Ենուս, Կայան...:

Թղ. 184ա2.— Ի մնացորդացն մնացոր.

դպոյ, վասն Առաջվանի արժանի.— Վասնզի
զրեաց Մովսէս՝ թէ մի առնուցուա զուստը
նորա զստիք թու՛մ, և մի տացես զաւակի թու՛մ
փեսայանալ նոցա...։ Եւ յայտնապէս պո-
ռնկեցաւ դէմ յանդիման տաճարին սրբու-
թեան և թշնամեաց իւրոց։ Բայց զի եղև նմա
ժամ պարապոյ ի սենեկի իւրում, և խորհե-
ցաւ ի միտս իւր յիշել զպատուէր հօր իւրոյ
զնալ նմա ի ճանապարհս Տեառն և յօրէնսն
Մովսէսի ծառայի նորա, և յիշեաց նա զպատ-
ուէրս հօրն իւրոյ, և զգամ մարուն Դաւթի,
և ելաց նա ի խորոց սրտէ իւրմէ, մինչև առու-
ղանել զսենեակն և զմահման իւր ի տան ձմե-
րոցաց արքայութեան իւրոյ։ Եւ զդուրս սե-
նեկին իւրոյ ինքնին ձգեաց առանց ձգողի։
Զի Դոթիթ ելաց զամենայն դիշխրս, և Սողաւ-
մոն հեղեղեաց զսենեակն իւր.— Հմմտ. Ան-
կանոն Գիրք Հին Կտակարանաց, 1896, էջ
228-229, և 234։

Ի մնացորդաց մնացորդէն գոր քաղմա-
յամ յալգմամբ հազիւ կարացի գտանել.—
Յորժամ յարոյց Ած. սատան Սողոմոնի զԱդ-
րազար արքայ Նըզվմայ...։— Հմմտ. նոյն,
էջ 232-233։

Քղ. 184բ1.— Նախագրութիւն Ների։

Քղ. 185ա1.— Գիրք Առաջին Ների Դըպ-
րի Գանաճայի։— Եւ արար Յովսիփ թագա-
ւոր զղատիկն Տեառն յերուսաղէմ...։

Քղ. 191բ2.— Ներաւ Նրկարդ.— Յա-
ռաջնութեամբ արքային Գարսից Կիւրոսի...։

Քղ. 195ա1.— Նախագրութիւն Նեխմ-
եայ։

Քղ. 196բ1.— Բանք Նեխմեայ, Ափա-
լայ։— Եւ եղև յամսեանն Քառուկ...։

Քղ. 200ա1.— Նախագրութիւն Գրոցն
Իսթերայ։

Քղ. 200բ1.— Գիրք Պատմութեանն Նո-
թերայ։

Քղ. 204բ2.— Գիրք Յուդիթայ։

Քղ. 210բ1.— Տավրիթ։

Քղ. 214ա2.— Նախագրութիւն Առաջին
Մակաբայեցոցն։

Քղ. 215բ2.— Գիրք Առաջին Մակաբա-
յեցոցն։

Քղ. 240բ2.— Մակաբայեցիք Նրբարդ։

Քղ. 245բ2.— Նախագրութիւն Առաջի-
ցն։

Քղ. 248ա2.— Ի Տէր Ներսիսէ բամ վա-

սըն Առաջացն.— Նորոգ ծնունդ որ յերկեր
գաւ...։

Քղ. 254բ2.— Բամ ի Տէր Ներսիսէ կա-
թողիկոսէ տացեալ վասն ամենայն առաքա-
ցըս Առաջանի։— Բանկը ընդ Հաւր Հականի
...։

Քղ. 255ա1.— Առաջ Մագումանի ամբըն-
միմք, գոր գրեցին քարեկամքն Նզեկայ ար-
ժային Հրէաստանի։

Քղ. 256բ2.— Նախագրութիւն ժողովու-
րին։

Քղ. 258ա1.— Նըմանաբար խորհուրդ
խորին...։— Ն Ե Ր Ա Ն Ի Բ Ա Յ Ա Է։

Քղ. 258բ1, վերջ.— Ի գծողէս բամ առ
նշմարիտ ժողովուրդ։

Գրեթեալ չարեակը սիրտ իմ անժոյժ,
զրեակ արտիւղ հոգիս անբուժ։
Բոսի բարւոյ ստեղծուածըս թո՛ւ,
բամեալ չարին հակառակ զո՛ւ։
Ի յանցաւոր ոճանկ կենցաղ,
ի յայս սնոտի կենաց ըղբաւ։
Դրտեալ կամաց թոց արտաքո՛ւ,
զրուրեալ եհան ի դաւթէ զո՛ւ։
Ունանութեան պեղծ խորհըրդով,
ոգիս խոցեալ է չար գործով։
Բարուն բարի լոյս ի յուսոյ,
բամ աւետեաց ինձ լըսեցոյ։
Ի փոյթ բարեաց Տէր կամեցող,
ինձ դիտելոյս դու լեր խնդրող։
Կը հակից Հաւր Միածին,
ինձ ողորմեալ յաւրն ահագին։

Քղ. 258ա2.— Բանք ժողովուրդի սրբոյ
Դաւթի քաղաւորի Իսրայելի. Նկնեսիտա-
տէս։

Քղ. 262ա1.— Տեառն Ներսիսի ասա-
ցեալ բան, Յաղագս Նրգոց Նրգոյն.— Նորո-
գելոյս ի թէն Յիսուս...։

Քղ. 264ա1.— Նախագրութիւն Իմա-
տութեան։

Քղ. 264բ2.— Յոհաննու Մարթարեցոյ
ասացեալ վասն Իմաստութեան։

Յիմաստութիւն կենաց վերին,
չարժեա և զիմ սիրտս ըստորին։
Որում ըղձամ տարփմամբ կըրկին,
զպէր լինել Սողոմոնին։
Հեղցես և յիս աստուածս զհոգին,

արփիաւոր զիմաստ բանին.
Առնուլ ըզտիպ որ ասա քերին,
առաւաւոր խորոց խըրթին:
Նմանել առճմին իւրայելին,
որ յայս պարզեւ վայելեցին,
Եկեղեցւոյ սուրբ ժողովին,
առնուլ և զիս հաղորդ նոցին:
Սըրբել սիրով յախտեց զմարմին,
այլ և զհոգին իմ անմարմին.
Ի փառքս քո սուրբ տաճարին,
երգել զերիս առար սրովբէին:
Էիդ լուսոյ Հաւորդ երկնային,
այլ և Որդւոյդ քո Միածնին.
Բըղիման Հոգւոյդ ի մի բնութիւն,
և կատարեալ երրեակ անձին.
Այժմ և յանցեալ, յապագային,
տալ զաւրհնութիւն յաւիտենին.
Նրման իննեակ դասուցն յերկին,
որք են սկսեալ ու ոյ դադարին:
Թղ. 265ա1.— Իմաստութիւն Սօզմօնի:
Թղ. 271ա2.— Նախադրութիւն Յոբայ:
Թղ. 271բ1.— Յովիամեայ Եպիսկոպոս
սի Աղիկառնացւոյ ասացեալ Վասն Յոբայ:
Թղ. 284բ1.— Երամեղոյն Եպիսկոպոս
եւ պիսկոպոսապետին Կիպրոսի արարեալ պատ-
մառս երգոց Սաղմոսաբանին:
Թղ. 285բ1.— Խրատի հոգեշնչի գոր-
ւածացեալ է ճգնագգեաց միայնաւոր վարդապե-
տին Յովամէս Գառնեցոյն.— Ծառայակիցս
ձեր ի Քս. Յս. Յովհանէս Գառնեցի Հարցա-
նեմ զողջոյնէ սրեցեցեցող ի Տեառնէ Աստու-
ծոյ...:

Թղ. 287ա.— Երանեալ է այր...:
Թղ. 300ա2.— Աղաթք Աննայի, մաւրն
Սամուելի, զոր մատոյց առ դրան խորանին
ուր նստէր Հեղի ծերացեալ, և ասէր. Լուաւ
քեզ Տէր, երթ ի խաղաղութիւն:
Թղ. 317ա2.— Տէր ամենակալ, Ած. Ար-
բահամու...:

Թղ. 318ա, դատարկ:
Թղ. 319ա.— Գիրք ծնընդեան Յի. Քի.
...:

Թղ. 333ա, դատարկ:
Թղ. 334ա1.— Սկիզբն Աւետարանի Յի.
Քի. ...:

Թղ. 343ա1.— Յարուցեալ Յս. առաւա-
տուն...:

Թղ. 344ա1.— Քանզի բազումք յաւթա-
րեցին...:

Թղ. 359ա1.— Ի Եկզբանէ էր Բանն...:

Թղ. 369ա2.— Գիր կնոջն(ն) Հնացողի:

Թղ. 369բ1.— Վասն երկիւղի և աստ-
ուածպաշտութեան խրատի հոգեւոր. Իմա-
տութիւն Սիրաբայ.— Ամենայն իմաստու-
թիւն ի Տեառնէ է, կայ և մնա ընդ նմա յա-
ւիտեան...:



7.— Ս. Յովհաննէս և Պրոխորոս

Թ. 2568, Թղ. 358բ

Թղ. 377ա1.— Վասն ծառայից.— Բուս
և բիւր և բեռն էլոյ, հաց և դան և գործ ծա-
ռայից...— Հմմտ. Տպ. 1860, էջ 698:

Թղ. 379բ2.— ...Ամենայն ինչ կրկին՝
մի ընդդէմ միոյ, և ոչինչ արար թերի.—
Հմմտ. նոյն, էջ 704, Գրուսի ԽԲ, 25:

Մի զմիոյ հաստատեաց զբարիս, և ո՞
յադեսցի տեսանելով զփառս նորա.— Տես՝
Ուսումնասիրութիւնք, Եղիշէ Արքեպս. Դուր-
եան, 1935, Երուսաղէմ, էջ 320:

Քղ. 380ա1.— . . . Զի զամ. ինչ արար Տէր, և բարեպաշտից ետ իմաստութիւն: Տունք ԶՈ:

Աւրհնութիւնք Հարանցն.— Աւրհնեացուք զարտ փառաւորս...:

Քղ. 380բ2.— Կատարեցաւ իմաստութիւնս Միբաբայ, մեծախոհ իմաստնոյ, ի փառս իմաստութեան Այ. Հօր՝ Յիսուսի.— Տես նոյն, էջ 326:

Զկարաւտս ողորմութեան, և զբազմաց առունս զքծողս յիշեցէք ի Տէր, և անյարմարութեանս ներեցէք, զի կարի յոյժ նեղացեալ եմ յերկուց կողմանց. միթէ՞ Գն. Հանցէ զիս յանդորր՝ յիշմամբ ձեր՝ ով եղբարք:

Եւ արդ՝ ամենազուրկ, ամենախնամ և ողորմած Տէր, յիշեալ զփողովուրդս զո զոր ստացար ի սկզբանէ . . . և որք ի պատուիրանապաշտութեանն են, զարացոյ զնոսա մնալ ի նոյն Հաստատութեամբ, և աւրբասորէ յառաջնաւորով ելլ ի սրտի զնել, և զնալ զօրութենէ ի զօրութիւն, և փառաց ի փառս:

Քղ. 381ա1.— Ատաւածաբանութիւնք իմաստասիրաց:

Ա.— Հերթէն նշանաւոր փրկիստփայ աւսէ. Գ զօրութիւն զոյ յերկինս, զերագոյն, անճանախիթ, և անհասանելիք, ամենեցուն աւարիչ, և է նա մի աստուածութիւն:

Թ.— Սոփոկլէս ասաց. Մի է Ած. որ արար զերկինս և զլայնածիզ երկիրս, զծովս, և զփականս Հողմոց: Եւ մեք մոլորեալ պատկերս նկարեցաք երկրպագելով.— Հմմտ. ՆՀԲ, Լայնածիզ, էջ 878բ:

ԺԶ.— Այլ ոմն ասաց. Աստուած մարմնով երևեալ յերկրի, խաչի ի մէջ աւազակաց:

Քղ. 381բ1.— Վասն յեղաց է: Կրիստարքոս ասէ. Ճանապարհորդք՝ ի տունս իւրեանց փութան, և իմաստունք՝ ի խելս...:

ԶԱղեքսանդր ստիպէին ի գիշերի երթալ ի վերայ թշնամեացն. և նա ասէ. Ոչ վայելէ թագաւորի զոգանալ զյաղթութիւն...:

Հակոն իմաստասէր իշխան, քանզի կաղէր և երթայր ի պատերազմ, ասենց նա. ԶԲնչ զործես դու՛ զոր չէ պարտ: Եւ նա ասէ. Ոչ եթէ վազողաց ունիմք պէտս այլ զա

շարողաց և ջանոտաց.— Հմմտ. ՆՀԲ, Զանոս, էջ 670գ:

Քղ. 384ա1.— ՃԶ.— ԶԹէոնաս ոմն կին պիթագորական Հարցեալ թէ յետ քանի աւուր մտցէ ի տուն կողոց՝ այր որ լիցի ընդ կնոջ, Եւ նա ասէ. Թէ յիւրն ի նոյն աւրն, և թէ յօտարին՝ ոչ բնաւ:

Քղ. 384բ2.— Սողմիական քիմեոն զազան է, առաջին կողմն առիւծու, և յետքն վիշապի և մէջն քիմեոն, այսինքն խառնւած. և Հուր ելեալ ի նմանէ՝ սատակէ զտեսեալն:

Ով Հանդիպողք, զմեզ անապառաւ թողու աղաչեմ վասն զրեւեացս, և յիշել առ Տէր ի բարին ամէն:

Քղ. 384բ2.— Պատմաւ Եսայայ.— Կաւորն ի մարգարէսն Եսայիաս՝ որդին Ամովայս...:

Քղ. 385ա2.— Գառնեցոյ բամից հատարմ է.— Եւ զճայնն ահագնաւոր եթէ ոչ զիտեմ զձեզ, և զանդարձ ճանապարհն ի խաւարն արտաքին. . . : Եւ արդ՝ եթէ կամիս զերծանել յայնմ ամենայնէ որ լինելոցն է, և Հասանել խոտացեալ պարզեացն. Զնետ Եւ գեկիւղի գրգռմ գիտ զպակասող այն բամիս: Տեսիլ Եսայայ որդոյ Ամովաս. . . :—

Լուր երկին և ունկն զիւր երկիր, զի Տէր խաւոցաւ...:

Քղ. 404ա2.— Ման Եսայայ Մարգարէի:

Նախադրութիւն Երկուտասան Մարգարէիցն:

Քղ. 421բ1.— Ման Զաքարիայ Մարգարէի:

Քղ. 421բ2.— Մարգարէութիւն Մազաքիայ:

Քղ. 422բ2.— Ման Մազաքիայ Մարգարէի:

Դպրութիւն Եղբայ.— Ես Սաղաթիէլ, որ և Եօք կոչեցայ, էի ի Բաբելոնի, յամի երեսներորդի զերութեանն Հրէաստանի, և աւերածոյն Երուսաղէմի, Հիացեալ կուր յանկոյնի իմում և զմտաւ ամէնի վասն աւերածոյն Սիոնի, և վասն շինուածոյն Բաբելոնի: Եւ անդէն իսկ ապշեալ լինէի ի սրտի իմում: Եւ սկըսայ ասել ցարճրեալն, բռնս ահա. գին: Եւ ասեմ. Տէր Ած. իմ, ոչ դու արարեք զերկինս և զերկիր, և զամ. որ է ի նոսա...:

Հմմտ. Անկ. Գիրք. Հին Կտակարանաց, էջ 261:

Քղ. 428բ2.— ...լուր ձայնի իմում, և ունկն դիր բանից իմոց զոր խաւածոս առաջի զո, յազաւթս կալ առաջի զո:

Որոյ աչք զամ. ինչ հաւատարեաւ տեսաւնն և քննեն, և վերնայարկէ իւր յօշոս, որոյ աթոռն անճառ և փառքն անպատում. . . — Հմմտ. Նոյն, էջ 278:

Քղ. 430ա2.— Եւ իբրև եկն ողորն իմ յառազատն իւր, անկաւ և մեռաւ, և անցուցաւ [զլոյսն], և արարաւ փոխանակ մեծ ուրախութեան սուգ անչափ: Եւ յարեան ամ. քաղաքացիք մեր, վասն նորա միեթարել զիս . . . — Հմմտ. Նոյն, էջ 285:

Քղ. 433ա2.— Յամի յորորդեան շաւաթուն ամաց, յետ եմ ամաց արարածոց աշխարհի, և երկուց ամսոց աւուրց, և ինքն եղբաս վերացաւ և համբարձաւ ի գունդս նը. մանողաց իւրոց. ընդ սուրբս և ընդ արդարոս: Գրեցի զայս ամ. և յորջորջեցայ զպիր թարձրելոյն, Կատարեցաւ Գիրքս եղբայ. — Հմմտ. Նոյն, էջ 299:

Նախադրութիւն Դամիւի Մրգ.:

Քղ. 433բ2.— Իբք Դամիւի. — Եւ էր այր մի բնակեալ ի Բաբելոն յորդուոցն իսրաւ յեղի. . . :

Քղ. 442բ1.— Այլ բան վասն Դամիւի. — Դանիէլ էր յազգէն Յուդայ՝ ի դիւանարաց . . . :

Քղ. 442բ2.— Նախադրութիւն Նքմիւա յի:

Քղ. 472բ2.— Ողբք Նքմիւայի ի վերայ Նքուսաղէմի, և ժողովրդեան:

Քղ. 476ա1.— Վասն Մեհաւն Նքմիւայ յի.— Երեմիա մարգարէ՝ էր յԱնթովթայ Բենիամենի՝ յազգէ քահանայիցն: Եւ ի Տափնաս քաղաքի յեղիպտոս քարկոծեալ մեռաւ. և եղաւ մերձ յապարանս փարաւոնի. քանդի եղիպտացիքն փառաւորեցին զնա՝ բարի զըտեալ յԱստուծոյ ի ձեռս նորա, վասնդի զազաւթս արար. և քարքն, որ սպանանէին ըզնոսա կարկեցան. նոյնպէս և դազանք ջրոցն, որո եղիպտացիքն կոչէին եփովթ, և Նինա. ցիւն կոկորդիլոս. . . — Հմմտ. Նոյն, էջ 222:

Քղ. 476բ1.— Նախադրութիւն Եզեկի. լի:

Քղ. 476ա1.— Գառնեցոյ բանից հաստ.

բնմ է.— Դու զգոյշ լիբ, խորհրդոց, բանից և գործոց, և փոխանակեա ընդդէմ զնեւով յարեաց դարբնս. . . :

Քղ. 476ա2.— Գուլթ Տեղեմանց և Մարգարէութեանց Եզեկիի Գառնայի:

Քղ. 476բ2.— Տեղի Եզեկիի Գառնայ յի՝ արդւոյ Բուգեայ, գոր ետես ի վերայ Քուար գետոյ:

Քղ. 500բ1.— Մաե Եզեկիի Մարգարէի. — Եզեկիէլ էր ի Կարիթարիմայ, ի քահանայիցն, և մեռաւ յերկրին Քաղդէացոց ի դերութեան. . . — Հմմտ. Նոյն, էջ 224:

Քղ. 500բ2.— Նախադրութիւն Դամիւի Մարգարէի. — Դանիէլ մի ի նոցանէ էր զորոս ոչ արժէ աշխարհա. . . :

Քղ. 501ա2.— Յառաջարան Պաւլոսի Առաքելոյ, ճախարարեալ ի գլոյս գրոցս:

Քղ. 507բ2.— Վեց են սահմանք իմաստաւորութեան, Նախ իմաստասիրութիւն է դիտութիւն գոյից. . . :

Քղ. 508ա1.— Առ Հռովմայեցիսն. — Պաւլոս ծառայ Յի. Բի. . . :

Քղ. 524ա1.— Գուլթ Նքորոյ Քղթոյն կարնքացոց ի Պաւլոս Առաքելոյ:

Քղ. 543ա2.— Յառաջարան Գործոց Առաքելոց:

Քղ. 569բ2.— Յառաջարան Եւթանեցանց Քղթոցն կարնքն կարնքիկեայց:

Քղ. 568ա1.— Ի տիեզերական ժողովոյն կամոս, որ եղև ի յաստուածապաշտեցի Կոստանդինուպոլիս, Յայտնութիւնս Յովհաննու ընկալեալ եղև. . . :

Քղ. 569ա1.— Յայտնութիւն Սրբոյն Յովհաննու Առաքելոյ և առաւածարան Աւետարանի, գոր ետես ի Պատմա եղգրոցն: Ճառ Առաքիւն. — Յայտնութիւն Յի. Բի. . . :

Քղ. 576ա2.— Տեսան Նքմեայ գրեալ առ եղբորդիս իւր Ապիքաոն ի Կատանդի. ճախարարեալ ի յուր յառաջարանս. . . :

Քղ. 576բ1.— Հանգիստ Յովհաննու Առաքելոյ և Աւետարանի. — էր ընդ եղբարոս . . . :

Քղ. 579, դատարկ մեծագոյն մասամբ:

Յիշատակարան.

Ա.— Մամբ յիշատակարանքիւնք Թուսէփ Գրիլ. —

1.— Թղ. 61ա1, ստորոտը.— Ած. Հարցն մերոց Յս. Քս. ողորմեա ստացողի Մր. Գրոցս՝ Մարտիրոս վարդապետի, և ծնողաց իւրոց, և անպիտան գծողիս, և ծնաւաւաց իւրոց ամէն:

2.— Թղ. 102ա2, ստորոտը.— 1696

Որ վասն անշափ սիրոյ յոյին, Բանդ ի Կուսէն առեր մարմին, աղաչանաւ Աստուածածնին, թող զանցանքն զՄարտիրոս բարունի վարդապետին, և զվախի գծողին, թին. Ռեմին.

յորժամ զայցես յաշխարհս կրկին, յարոյ զմեզ փառաւք յոյին.— Հմմտ. 26ռ. Ս. Յ. Թիւ 1776, էջ 164:

3.— Թղ. 284ա2, ստորոտը.— Զանար-ժան Յուսեփիկս յիշեալ ի սուրբ յաղօթս քո, վարդապետ. Ած. զեզ յիշէ ամէն:

Բ.— Մանր յիշատակագրութիւնք Զաւար Գրչի.—

1.— Թղ. 476բ2.— Զստացող սուրբ մատենիս, և զգծող սորին՝ Զաբարայ պիտակ առնուն սյասաւոր բանին, յիշեցէ ի Քրիստոս, որք հանդիպէ սրմին:

2.— Թղ. 567բ, ստորոտը.— Գրեցան Առաքելական Մատենանքս ի Մոզս:

Մեծ յիշատակարան Զաւար Գրչի.—

1615

Թղ. 577բ2.— Փառք մաննապար, ամենիմաստ, ամենառատ բարեբարութեանն Աստուծոյ, Հաւր և Որդւոյ և Հոգւոյն Սրբոյ, որ ետ կարողութիւն մեղսամած, մատնաշեղս և և բաղձալէք Հոգւոյ գրչիս Զաբարի, հասնել և տեսանել զաւարս Աստուածաշունչ: Գրոցս, ի փառս և ի դոյնստ ամենասուրբ անուան իւրոյ: Ի քառահոլով չլմանս արեգակնածաղ փայլողութեանն, ի ժամանակս զարնայնոյ հանդիպեալ համբակաց, յորում ծաղիկեանկ վայելչութիւնքն, զունազեղ գեղեցկութեամբ, զսեռաւոյն՝ հրճուալից ուրախութեամբ, հոտաւքն և համաւքն խրախացուցանեն:

Վասն որոյ ի բաց եղեալ բաղձաց, ըզմարմնական աշխատութիւնս, ընդ ծայրս լե-

բանց ճեպեալ, և ի հովիտս դաշտացն քայլալից արագութեամբ ժամանեալ, զընտիր ընտիրսն միահաւաք արարեալ, բերեալ մատուցանեն թափեալացն, և հարազատ ընկերացն և ընտանեացն, մանաւանդ ճոխազանցն թագազարդեան զարմիցն:

Վասնզի յուրվազոյնք են յարմատոց բուսոցն, որք, ըստ բժշկական արհեստից են բուժինք, և ցաւոցն մերժինք. Սակս որոյ սոփեանեաքն երկայնաձիգ ուղեւորութեամբ ճեպին ի խնդիր միոյ զարածիցն, գոլ բերել զառողջութիւն անձին և մարմնոյ:

Ըստ այսմ սարասի, իբրև այնքն հանարեղք, որ ջան աշխատ փութով ի խնդիր լինէին ցանկալի իմն դտանել: Ըստ նմին աւրինակի և ես բարձրամեղս, և ամենախաւ րանիս Մարտիրոս վարդապետս, խնդրողս բանիս, իբր զժրջան մեղու, անվեհեր և արաղաղարձ, ջանացայ, և հասի յաւարտ սորին, Տեսուն մատակարարութեամբ, ի մի հաւաքեալ, կուտեալ, ժողովեալ, դիզեալ և բարդեալ, զՀին և զՆոր Կտակարանս աստուածային: Եւս, և զեղբերեալ աղայեմ զամենաբարին Ած. որ քաղցրաւորն է ամենեցուն, զի արաղէ զսա ինձ ի վայելս ընդ երկայն առուրս, և զովացուցէ զպապեալ Հոգիս Մարտիրոս վարդապետին, և իւր ծնողացն, հաւրն Կարապետին և մօրն Զանաղին, և եղբարցն Աւետիսին և Մուրատին և Ղաղարին, որ փոխեցեալ են առ Քս., և քուերին Գուլիգաղին, և Հոգեւոր եղբարս խօջա Մէլիէին և կողակցոյն Սօլթանաղին, և մաւրն Զանաղին, խօջա Աւետին, և կողակցոյն Շահասուլթանին, խօջա Ամիրաղին և կողակցոյն Օլթաբէկին, խօջա պարոն Շիրաքին և կողակցոյն Սթիլանին, խօջա Աւետիսին և կողակցոյն Փաշաբէկին, խօջա Էղբաւին և իւր որդոցն Ամիրջանին, Աղամիրին, խօջա Ամիրաղին և կողակցոյն Մարգարտին, խօջա Սաֆարին, խօջա Մարութին, խօջա Նուրիջանին, խօջա Շէխիլանին, խօջա Մէլիէզաղին, և զքուերսն իւրեանց, զԹաթարաղասին, զԱղասուլթանն, զՓարեխանն, զխօջա Մէլիէի քուեր Աղանա. նէն, խանումն, և զորդիս իւրեանց, ամէն:

Կրկին անգամ աղաչեմ զմեզ, որ հաւատով և բոլոր սրտիւ Ած. ողորմի ասացէք Մարտիրոս վարդապետին, և ծնաւացն Կարապետին և Զանաղին, և առ Քս. հանդուց-

եալ եղբարցն՝ Աւետիքն և Մուրատին և Ղազարին և քուերին Գուլաղին, և փեսային իւրոյ Զիրաքին և կողակցոյն Շաղաղին, և Հայրապետին և կողակցոյն Հովփսիմին, և որդոց իւրեանց, Մուրատին և Սարգսին, և Մեկեղին և Գրիգորին և Բաղդասարին և Թուրանդին ամէն: Եւ հոգևոր եղբարքն խօշա Մէլիքին, և պարոն որդոցն խօշայ Աւետին և կողակցոյն Շաղաղիանին, խօշա Շիրաքին և կողակցոյն Ստիլանին, խօշա Ամիրաղին և կողակցոյն Օլաբէկին, խօշա Աւետիսին և կողակցոյն Փաշաբէկին, խօշա Ամիրգաղին և կողակցոյն Մարգարէին, հացթուի Աղառօլթանին, ամէն:

Դարձեալ աղայնմ զձեզ, ով թահանաք և ժողովուրդք, յորժամ կարդալք և կամ աւրինակէք նա զԱՅ. ողորմին ասացէք Մարտիրոս վարդապետին, և ծնողացն Կարապետին և Զանաղին, և եղբարցն Աւետիքն և Մուրատին և Ղազարին, որ փոխեցեալ են առ Քս., և զքուերն իւր զԳուլաղին, և հոգևոր եղբորն Մէլիքին և կողակցոյն Սոլթանաղին, և պարոն որդոցն խօշա Աւետին և կողակցոյն Շահուլթանին, խօշա Շիրաքին և կողակցոյն Ստիլանին, խօշա Ամիրաղին և կողակցոյն Ալաբէկին, խօշա Աւետիքն և կողակցոյն Փաշաբէկին, և ամ. արեան մերձաւորացն, ամէն:

Դարձեալ կրկին անգամ յիշեցէք և ԱՅ. ողորմի ասացէք Վարապ Առաջնորդ Մարտիրոս վարդապետին—որ մականուն Արահո կոչի— և իւր ծնաւդացն, հօրն Կարապետին և մօրն Զանաղին, և յիւրոյ դրժալ ամ. արեանառու մերձաւորացն կենդանեաց և նրն ջեցելոց, որ եղ զԱստուածաշունչ Գիրքս յիշատակ ի Սբ. Երուսաղէմ ի դուռն Գի. լուսաբուխ Սբ. Գերեզմանին, և Սբ. Յակոբա Առաքելոյ զլիսադիր սուրբ դամբարանին, և Սբ. Փրկչին, և ամ. Սբ. Տօբիթականացն Գի. Հայոց ազգի յիշեալին. ի հայրապետութիւն Սբ. Երուսաղէմայ ազգին Հայոց, և աթոռակալ Յակոբա Տեառն եղբարքն, տէր Գրիգորին:

Որ յառաջ թան զսա անկեալ կայր յիհաւկըս ազգին Հայոց ի ներքո անթիւ և անհամար պարտուց. և զանօթս սպասուց Սբ. Եկեղեցեացս զամէն առ ալլազգիսն գրաւ էին եղեալ: Ապա զԴՆՈՒԹԻՒՆ ու փառք Այ. յամ.

ժամ, որ ինքն ԱՅ. իւր բազում զթուլեամբն և անբաւ մարդասիրութեամբն հայեցաւ ի տառապեալ ազգս Հայոց, և տընկեաց զսա ի Սբ. Քաղաքս Երուսաղէմ, ի յԱթոռս Տեառնեղբօրն Յակոբա, ընտրութեամբ ամ. մեծամեծաց, վարդապետաց, հայրապետաց, և ամ. տղլվաթաւորաց, և սա Աստուծով սկսաւ ընդ ամ. տեղիս համբաւել թղթով զՍբ. Երուսաղէմայ նեղութիւն: Որք յորժամ լուան ազգն Հայոց զամբաւ բարի վարուց նորա, դիմեցին ամենեքեան առ հասարակ ի Սբ. Երուսաղէմ, վարդապետք, հայրապետք, տղլվաթաւորք, և միարան ժողովուրդք, և ետուն տուրս լի և առատ ի ձեռն սորայ, և սա զգրաւեալ անօթս Սբ. Եկեղեցեացն աղատեաց ի ձեռնաց սոյլ ազգաց: Եւ նորոգեաց զՄուռնին, զՓրկչին, և զՍբ. Յուհաննէս. և առաւ Գ. կամար ի Սբ. Յարութեան վերնատուն: Եւ բազում աշխատանս և երախտիս արար ի Սբ. Յակոբ և յամ. եկեղեցիս Հայոց, որ միշտ բարեխօսեն նմա և ծնողաց իւրոց և ամ. ազգին Հայոց, ամէն:

Թղ. 578թ2.—

Դարձեալ միոյ ողորմի արժանի արայ զանարժան զծողս և զծնողս իմ՝ ղնահապետ և զԲէկաղէն, և զԵղբարսն իմ, ղԱմիրջան և զՍուքիաս և զԱւագն և զԳուրբս իմ, ղԽաթունաղէն և զՇիրազն, ամէն:

Կրկին անգամ աղայնմ զձեզ, և արտաուելով ճարձարեմ զոտո ձեք, որ հաւատով և եռափափազ արտիւ զԱՅ. ողորմին ասացէք ինձ տառապեալ Զաքարիս և ծնողացն իմոց՝ Նահապետին և Բէկաղին, կողակցին Շայուսին և ղստեբաց իմոց՝ Խաթունաղին և Զառաղին, և եղբարցն իմոց՝ Ամիրջանին և Սուքիասին և Աւագին, և հօրեղբարք իմոց Միւթարին և Ստեփանոսին, Սրապիոնին և Յովանիսին, և ղպիւր Շաղաղաթին. և Միւթարին և իւր կողակցոյն Ինախին, և որդոցն Խրլղաթին և Յովասափին, Թումին, և Հայրապետին և Մեկեղիսթին, և ղստեբացն՝ Գուլաղին և Արուսին, Զանաղին և Վարթ խաթունին, և իմ թուրքն Խաթունաղին և Շիրաղին և Սուլթանաղին, և ամ. արեան մերձաւորացն, ամէն:

Դարձեալ աղայնմ ղձեզ, ով թահանաք և ժողովուրդք, յորժամ հայիք և տեսնէք, և կամ արեւնակէք նա ԱՅ. ողորմի ասացէք

և ինձ մեղադարտ Զաքարյայ գրչին և ծնողաց իմոց՝ Նահապետին և Բէկադին, և իմ կողակցոյն Շալումին, և իմ վարպետին Հիդանցի տէր Սարգիս վարպետին, և իւր որդիս տէր Յովաննիսին և տէր Մարտիրոս վարպետին և իւր որդիս տէր Գրիգորիսին, որ աշխատեցան հետ մեղաւորիս. և իմ հոգեւոր եղբաւր Հիւս Գրիգորին, և բնայ Կարապետին, ամէն:

Գրեցաւ աստուածախաւս տառս, որ կուլի Աստուածաշունչ, ի դառ և ի ննդ ժամանակիս, ի քաղաքիս Մոկաց, ի Թաղս որ Դաշա կոչի, ընդ հովանեաւ Սրբոյն Յակոբայ Մծբնայ Հայրապետին և Սբ. Աստուածածնին, որ սակաւ մի հեռի է: Ի Թուակահիս մեր ՌԿԴ [= 1615]:

Գ.— Մամր յիշատեկազրութիւնք Մելքիսէք Մազկազի.—

1.— Թղ. 218բ1, վարը, բոլորգիր.

Զատացող սորա զհոգեւոր հայրն մեր ըզհեզհոգի և զմաքարմիտ դաստուածուրան վարդապետն զՄարտիրոս, բանի սպասուորըն, որ առաջնորդէ Սբ. Ուխտին Վարդապայ, զոր ետ գրել և զարդարել յիշատակ հոգեւոր իւրոյ, և բարի ծնաւդացն, և ամ. արեան մերձաւորաց, և կարդացողացն և լուրդացն, և գրոց լաւ պահողացն ողորմեսցի Յս. Միածինն ամէն: Ընդ նոսին և զանարժան ծաղիւղըս, և զհայրն իմ զԲա[ւ]լաթն և զինախ, փաշէն, և զեղբարքն իմ, և զորդին իմ զՅոհաննէս սարգաւազն յիշեցէ ի Քս., և Ած. ողորմի ասացէք, և Ած. ձեզ ողորմեսցի յաւուր սոսկալի սուրբ դասաստանի, յորժամ մեռեալք յարին, յորժամ սուրբքն ամ. զարդարին և զնան ընդ յառաջ Գի., յայնժամ Թողութիւն շնորհեա ստացողին, և ծաղկոյն. և որ ի վերայ մեր աշխատանք ունին. հանգուցէ զհոգիս նոցա ի տեղւոյ լուսոյ և ի տեղւոյ հանգստեան, ուր անճառ ցնծութիւն է և անպատուութիւն, անդ պարին և լուսաւորին անպատմելի և աննուագելի լուսոյն ամէն:

2.— Թղ. 240բ1, վարը — 1616

Զմեղուցեալ ծաղկող Սբ. Աստուածաշունչիս զնուաստ անուն Մեղեքանէթս յիշեալիք ի Քս., և Ած. ողորմի ասացէք ինձ, և իմ ծնաւդացն՝ Բաշարաթին և Ինախփաշին, և իմ եղբարն Շէրէկին, և մահառոր Յովաննէ-

սին, և իմ կողակցոն Գուլադին, և իմ որդւոյն Յոհաննէսին, և ամ. արեան մերձաւորաց մերոց, և որ ի վերայ մեզ աշխատանք ունին, և գրոց լաւ պահողացն, և կարդացողացն և ողորմի աստուացն ողորմեսցի Յս. Միածինն ամէն:

Այլ և իմ վարդապետին՝ տէր Սարգիսին, որ մականունն Մաղման ասի, որ խիստ աշխատեցաւ ի հետ անարուեստիս, Ած. զիւր մեղքն Թողու, և զիւր ծնաւդացն, և զինքն ընդ ԽԴ քահանայիցն դասուցն և պսակացն արժանի արասցէ, որ ասէ. Եկալք ասրհնեալք Հաւր իմոյ, ժառանգեցէք զարքայութիւն երկնից. զի քաղքեա, և ետուք ինձ ուտել, և ծաղու էի և արբուցէք զիս, հիւանդ և ի բանտ էի և եկիք առ իս: Զայս ասրհնեալ ժայն լսել տայ իւրն և ծնողացն ամէն:

Այլ և զստացող սորա զՄարտիրոս բաւանապետն, որ եռափափաղ սրտիւ և ջերմեռանդ հաւատով ետ գրել զՍբ. Աստուածաշունչս և ետ ծաղկել յիշատակ հոգեւոր իւրոյ և բարի ծնաւդացն և ամ. արեան մերձաւորացն, կենդանեացն և հանգուցելոց, և իւր սուրբ տեւոտն և սուրբ արքայութեան արժանի արասցէ Յս. Քս. Ած. անմենայնի ամէն:

Մաղկեցաւ Սբ. Աստուածաշունչս ի դըբունս Սբ. Վարդանայ Զաւարմարին և Շուշան տիկնոջն, ի Թուակահիս Հայոց Ռ և ԿԵ: Արդ սքե հանդիպիք ամա՛ Ած. ողորմի ասացէք ծաղկողիս, և իմ ծնաւդացն ամէն:

3.— Թղ. 318բ, նկարին ներքեւ, նոտաւ գիր.—

Սուրբ Մաթէոս մարդ(տ) անուանեալ, ի մարդկութիւն Տեառն սկսեալ, և Երդ Կենաց զեզդ կոչեալ, որ բնութիւնս կենդանացեալ: Ջրանն ի Փրկչին մերձէ առեալ, զուրախութիւն մեզ աւետեալ, ճարդութեամբ աշխարհս յցեալ, ծովէ մեղաց զմեզ ամբարձեալ: Բարեխօսեալ առ Բանն ընտրեալ, որ ի Սրբոյ Կուսին ծնեալ, զի փրկեսցէ զմեզ ազատեալ, պարտուց մեղաց արդարացեալ: Մտացող սորա յոյժ երանեալ, զբարեւանապետ յոյժ ընտրեալ, լիցի և օայ արժանացեալ, փառաց սրբոց հաղորդ գտեալ:

Եղուկ ծաղկողս պիտակացեալ,
Մեղքեսէթ հողս նուաստացեալ,
լիցի ի մէջն ոչ վերջացեալ,
այլ արդարոցն արժանացեալ:

4.— Թղ. 333բ, նկարին ներքև, նոտրա-

գիրք —

Մարկոսդ արի քաջ և արդար,
Պետրոսի աշակերտեցար,
Վիմէն հրաման դու ընկալար,
զԱւետարանն գրել ի յար:
Մկրտութեանն սկզբնաբար,
Փրկչին մերոյ կենդանաբար,
առիւծաբար յառաջ տարար,
փոյթ առնելով զբանն կատար:
Բարձր Պատուար անուանեցար,
վերա վիմի սահմանեցար,
ապաստանաց տեղ շինեցար,
յուրախութիւն հաստատեցար:
Դու աղաչեա միշտ անդադար,
զՅիսուս Փրկիչն կենաբար,
զի զմեզ փրկէ ազատաբար,
Յորդանանու շնորհօքն յարմար:
Զատացող սորա արդիւնաբար,
զՄարտիրոս բարունակետն սրբաբար,
այլ և զծաղկողս անյարմար,
մի մոռացի Տէրն և արդար,
յորժամ զայցէ աստուածաբար:

5.— Թղ. 343ա2, բոլորգիրք —

Ով լուսերամ դասք վարդապետաց և
կուսակոթն և ամուսնացեալ քահանայք և ա-
րիացեալ հայրապետք, յորժամ հանդիպիք
Սբ. Աստուածաշնչիս կարդալով կամ աւրի-
նակով, և կամ տեսութեամբ, յիշեսցիք ի
մաքրափայլ յաղաւթս ձեր զծաղկող սորա ըզ-
նուաստ անուն Մեղքեսէթս, և զիմ ծննդանի
զԲաշարաթն և զինախալէն, և զեղբարքն
իմ զմահդասի Յովանէսն և զՇէրբէկն, և իր-
կողակիցն իմ զԴուլաղէն, և զորդին իմ զՅո-
հանէս ասրկաւազն, և զայլ ամ. արեան մեր-
ձաւորսն իմ յիշեցէք ի մաքրափայլ և յերկ.
նազնայ յաղաւթս ձեր, և Ած. ողորմի ասա-
ցէք մեզ, և Ած. ձեզ և մեզ ողորմեսցի առ
հասարակ ամէն:

Եւ արդ ես անկարգս ի կարգաւորաց,
անպիտանս և վերջացեալս յամ. առաքինու-
թեանց, և անարուեստս յարուեստաւորացս,
ծաղկեցի զԱստուածաշնչիս ի մայրաքաղա-
քս Վան, ի դըռնս Սբ. Վարդանայ Զաւրա-

վարին և Շուշան Տիկնոջն, ի վայելումս Մար-
տիրոս Վարդապետին, և որ առաջնորդէ Սբ.
Ուստին Վարազայ, ի վայելումն անձին իւ-
րոյ և յիշատակ բարի, հոգւոյ իւրոյ և ծնաւ-
ղացն և ամ. արեան մերձաւորացն ամէն:

Դարձեալ յիշեցէք ի Իս., և Ած. ողոր-
մի տացե՛ք անարժան ծաղկողիս, և իմ ծը-
նաւղացն, և եղբարքն, և որդւոցն, և ամ.
մերձաւորացն ամէն:

Եւ արդ ես, մեղուցեալ ծաղկողս, զե-
րեսս ի գետին դնելով և զոտս ձեր համբուրե-
լով, աղաչեմ զձեզ, որք ամա հանդիպիք,
կարդալով կամ աւրինակելով, յիշեսցիք ի
մաքրափայլ յաղաւթս զնուաստ անուն զՄե-
ղքեսէթս՝ ծաղկողն զսուրբ տառիս, որ խիստ
աշխատեցայ ի ճարտարելն. և իմ վարպե-
տին, որ մականուն Մագման ասնն, և ամ.
նախնեաց և զաւակացն, և ամ. արեան մեր-
ձաւորացն, որ բազում աշխատեցաւ հետ ա-
նարժանիս. Ած. զիւր մեղքն թողու և զիւր
ծնողացն: Այլ և ինձ անբարեւոտ գրչիս Մե-
(հ)քեսէթս, և իմ միամօրին՝ Յուհանէսին, և
իմ ծնողացն, և որ ի վերայ մեր, և ի վերայ
զրոցս աշխատանք ունին, Ած. զիւրեանց
մեղքն թողու, և ողորմի ասողացն, և զրոց
լաւ պահողացն ամէն:

6.— Թղ. 343բ, նկարին ներքև, նոտրա-
գիրք —

Ծրանեկիդ անուն Դուկաս,
որ Գրիստոսի ես մերձակայս,
ի Պօղոսէ վար ըստանաս,
զաւետարան Տեառն իմանաս:
Զհրաշալի դուռն բանաս,
Հոգւոյն Սրբոյ հանգոյնանաս,
զոգզահամարն սորոյ իմանաս,
ըզՀոգւին Սուրբ մատն ասել տաս:
Նվին նման մեղմով զմաս,
վարել զերկիր ոչ ծուլանաս,
զմիտըս մարդկան նովաւ բանաս,
յերկրէս յերկինս վերանալ տաս:
Ընդ մեր մաղթեա զանճառն անհաս,
այն որ բազմաւ ի խանձարրայս,
տաճարն եկաւ քառասնաւորայ,
և արձակեաց ըզպաշտօնեայս:
Զեղեկիլ ծաղկողս և զծառայս,
և զստացող զրոցս որ այս,
բարեխօսել ոչ մոռանաս,
յորժամ առ Տէրն վերանաս:

7. — Թղ. 358բ, նկարին ներքև, նոտրա-
գիր. —

Ով աշակերտ սուրբ սիրելի,
սքանչելազորժ ալրդ զովելի,
որ Գրիստոսի սիրոյն մեծի,
դու միշտ գտար վիճ սիրելի:
Արծուանման զարմանալի,
Թըռար մտօք անճառելի,
յանհասն ի հուպն մեքենալի,
յերբորդուքիւնն անգննելի,
Բանիւ պատմել զանպատմելի,
զրանն ի Հաւրէ անճառելի,
որ մարդ եղև վասն ամենի,
փրկեաց զդերեալսն որք ի բանտի:
Մեզ բախիսաւ լեր անդադար,
Սուրբ Յոհաննէսըդ հրաշալի,
աշակերտաւդ Պրոփորոնի,
յաւուրն ահեղ յաներեկի:
Մանաւանդ այսմ գրոցս ըստացողի,
աստուածաւէր վարդապետի,
Մարտիրոս անուն հեղահոգի.
այլ և զծաղկողսն ի հետ կարգի,
դասիլ ի դասս յաջակողմի,
այլ և զմեր բանս ընկալցի,
ամենայնի Տէրն ողորմեսցի.

Ամէն:

Յետմագոյն յիշատակագրութիւնմ.

7. — Մամբ յիշատակագրութիւնմ մը-
ւիրմամ. — 1641

1. — Թղ. 312ա1, բոլորգիր վարժ. —
Եիշատակ է Սբ. Աստուածաշունչս ի Սբ. Ե-
րուսաղէմ, ի դուռն Սբ. Յակոբայ: Եիշեցէ ի
Քս. զՄարտիրոս Վարդապետն, որ ետ դաս

յիշատակ հոգւոյ իւրո և ծնողացն, ի Հայրա-
պետութեան Տէր Գրիգորին:

2. — Թղ. 377բ1, վարժ, բոլորգիր վարժ.
— Եիշատակ է Սբ. Աստուածաշունչս Սար-
տիրոս Վարդապետին, ի Սբ. Երուսաղէմ, ի
դուռն Սբ. Յակոբայ, յիշատակ հոգւոյ իւրոյ
և ծնողացն, ի Հայրապետութեան Տէր Գրի-
գոր Արհեպիսկոպոսին, Թվին ՌՂ: Աստուած
ողորմի իւրեանց հոգւոյն:

Ե. — Երևաղէմի Առաջնորդ Յոսեփմէն
Վարդապետի. — 1652

Թղ. 578բ1, նոտրագիր, տարբեր մեյա.
նով. — Ես նուստ Յոհաննէս բանի ըսպասա-
ւոր, աշակերտ տեառն Աստուածատրոյ՝ Սբ.
Երուսաղէմայ Հայրապետի, որ և ես մեղա-
ւորս՝ շնորհօք Սբ. Հոգոյն եղէ առաջնորդ
Սրբոյ Աթոռոյս ամ. Հայոց: Երբժամ ըսկիւ-
բըն արարի ընթերցման գրոց, ի սոյն Աստ-
ուածաշնչիս վերա ընթերցայ, Թվին Հայոց
ՌՂի ամին ըսկիւբն արարի, և ՌժԱ ամին ա-
ւարտ Հասի Աստուծով: Եւ Տէր լուսաւորես-
ցէ զհոգիս Մարտիրոս Վարդապետին, որ
եղեալ է զԱստուածաշունչս յիշատակ հոգոյ
իւրոյ Սբ. յԱթոռս:

Զ. — Նարեգի տաւղ Գր. Վարդապետի.
— 1722

Թղ. 1ա1, վերջ, նոտր չեղագիր. — ԸԶ.
սուրբ Գիրքս Նորոգել և կազմել տուող զԳր-
րիգոր մեղապարտ Վարդապետս աղայեմ յի-
շել ի Քս., հանդերձ ծնողօք և համայն զար-
միւքս, և աշակերտեալ մանկամբքս, ամէն:
Ի Թվ. ՌժՀԱ:

$$2559 = 4 - 2669 = 114$$

Ծանոթ.— Ստորև կը մերկայացնեմք վերագրեալ թիւերը կրող գրչագիրներուն յոյժ հակիրճ ցուցակը, արտագրելով Մեռլուպ Վրդ. Նշանեանի 1907 Սեպտ. 3 թուականը կրող ձեռագիր տետրակէն:

2559 — 4

ԱՍՏՈՒԱԾԱՇՈՒՆԶ, արծաթապատ, մագաղաթ. գրիչ՝ Ամբեցի տէր Միքայէլ և Միմաս Վարդապետ, յերուսաղէմ. ՌՀԱ—ՌԶԱ = 1622 — 1632:

*

2560 — 5

ԱՍՏՈՒԱԾԱՇՈՒՆԶ, արծաթապատ, գրիչ՝ Կիրակոս Քահանայ ի Հիգան, ստացող՝ Մոկացի Կարապետ Վարդապետ. ՌՀԳ = 1624:

“ *

2561 — 6

ԱՍՏՈՒԱԾԱՇՈՒՆԶ, արծաթապատ. գրիչ և ծաղկող՝ զանազան անձինք ի Կ. Պոլիս. ՌՀԳ = 1654:

*

2562 — 7

ԱԻԵՏԱՐԱՆ, արծաթապատ, մագաղաթ և երկաթագիր. Թ — Ժ Դար:

*

2563 — 8

ԱԻԵՏԱՐԱՆ, ռսկիապատ, մագաղաթ. գրիչ՝ Աւետիս Քահանայ. Ստացող՝ Կեռան Քազուհի. ի վերջն Լեւոն Քազաւորի և Կեռան Քազուհոյ և զաւակաց պատկերներով:

2564 — 9

ԱԽԵՏԱՐԱՆ, արծաթապատ. գրիչ՝ Յովհաննէս. Երէց Ի Մանգլիս. ՌԺԸ = 1569:

Դիտ.— Յուցակագրողը սխալմամբ 1659 գրած է:

*

2565 — 10

ԱԽԵՏԱՐԱՆ, արծաթապատ, յիշատակ յերուսաղէմ, ՌՃՁԹ = 1740:

*

2566 — 11

ԱԽԵՏԱՐԱՆ, արծաթապատ, մագաղաթ. գրիչ՝ Գրիգոր Քահանայ. ՁՆԶ = 1307:

*

2567 — 12

ԱԽԵՏԱՐԱՆ, արծաթապատ, մագաղաթ. գրիչ՝ Մարտիրոս յերուսաղէմ. ՋԺԳ = 1464:

*

2568 — 13

ԱԽԵՏԱՐԱՆ, արծաթապատ, մագաղաթ. Ստացող՝ Վասակ իշխան արքայեղբայր. Ի վերջն մեյն իշխանի և երկու որդւոց պատկերներով:

*

2569 — 14

ԱԽԵՏԱՐԱՆ, արծաթապատ. գրիչ՝ Մարտիրոս Քահանայ Ի Հիզան. ՌԻԶ — Ը = 1577 — 9:

*

2570 — 15

ԱԽԵՏԱՐԱՆ, արծաթապատ. նորոգող և կազմող՝ Գրիգոր Շղթայակիր. ՌՃՂ = 1741:

2571 — 16

ԱԻԵՏԱՐԱՆ, արծաթապատ, մագաղաթ. գրիչ՝ Յովհաննէս ի Մոկս. ՌՁՁ = 1637:

*

2572 — 17

ԱԻԵՏԱՐԱՆ, արծաթապատ, գրեալ ի Պոլիս, ի դարմ ժէ — ժԸ:

*

2573 — 18

ԱԻԵՏԱՐԱՆ, արծաթապատ, մագաղաթ, գրեալ ի Պոլիս. ՌՂՁ = 1647:

*

2574 — 19

ԱԻԵՏԱՐԱՆ, ոսկիապատ, մագաղաթ. Ստացող՝ Սասունցի մահտեսի Աւետիք յԵրուսաղէմ. ՌՃԲ = 1653:

*

2575 — 20

ԱԻԵՏԱՐԱՆ, ոսկիապատ, մագաղաթ, և ակունքներով. Ստացող՝ Կոլոտ Յովհաննէս Պատրիարք ի Կ. Պոլիս:

*

2576 — 21

ԱԻԵՏԱՐԱՆ, ոսկիապատ և ակունքներով, մագաղաթ. յիշատակ Ջուղայեցի մահտեսի Յարութիւնի. ՌՄԺԳ = 1764:

*

2577 — 22

ԱԻԵՏԱՐԱՆ, արծաթապատ, մագաղաթ. գրիչ՝ Ղուկաս սարկաւագ ի Պաղարչայ. ՌՃԺԹ = 1670:

2578 — 23

ԱԻԵՏԱՐԱՆ, արծաթապատ. դար ժէ — ԺԸ:

*

2579 — 24

ԱԻԵՏԱՐԱՆ, արծաթապատ, մագաղաթ. յիշատակող՝
մահտեսի Յովսէփ. ՌՃԵ = 1656:

*

2580 — 25

ԱԻԵՏԱՐԱՆ, արծաթապատ, մագաղաթ. գրիչ՝ Մարու-
թա. դար՝ ժէ:

*

2581 — 26

ԱԻԵՏԱՐԱՆ, արծաթապատ. գրիչ՝ Տ. Սահակ ի Զէյթուն.
ՌՃԾԲ = 1703:

*

2582 — 27

ԱԻԵՏԱՐԱՆ, արծաթապատ, մագաղաթ. գրիչ՝ Ատանացի
Ղափլան յերուսաղէմ: Ստացող՝ Գրիգոր Պատրիարք Շղթայակիր.
ՌՃՀԲ = 1723:

*

2583 — 28

ԱԻԵՏԱՐԱՆ, արծաթապատ. գրիչ՝ Զաքար պետ ի Վա-
րագ. ՊՂԳ = 1444:

*

2584 — 29

ԱԻԵՏԱՐԱՆ, արծաթապատ. գրիչ՝ Յովսէփ դպիր յԱդրիա-
նուպոլիս. ՌՃԻԷ = 1678:

2585 — 30

ԱԻԵՏԱՐԱՆ, արծաթապատ. յիշատակող՝ մահտեսի Սարգիս և ալիք յերուսաղէմ. ՌՃԼԶ = 1687:

*

2586 — 31

ԱԻԵՏԱՐԱՆ, արծաթապատ. արծաթապատող՝ հարբերդցի հաչատուր Վարդապետ. ՌՄԺԸ = 1769:

*

2587 — 32

ԱԻԵՏԱՐԱՆ, արծաթապատ. գրիչ՝ Դպիր Մարգար ի Շօշ — Զուղայ. ՌՂԳ = 1644:

*

2588 — 33

ԱԻԵՏԱՐԱՆ, արծաթապատ. գրիչ՝ Աստուածատուր Արեւայ ի Կարին. ԶԾԵ = 1306:

*

2589 — 34

ԱԻԵՏԱՐԱՆ, արծաթապատ. յիշատակող՝ Նոր Զուղայեցի Զիրէն. ՌՃԶԴ = 1735:

*

2590 — 35

ԱԻԵՏԱՐԱՆ, արծաթապատ, մագաղաթ. յիշատակող՝ Սահակ յերուսաղէմ:

*

2591 — 36

ԱԻԵՏԱՐԱՆ, արծաթապատ, մագաղաթ. գրիչ՝ Աստուածատուր Դպիր:

2592 — 37

ԱԻՆՏԱՐԱՆ, արծաթապատ, մագաղաթ. գրիչ՝ Յովհանն-
նէս սարկաւազ ի Պոլիս. ՌՃԳ = 1654:

*

2593 — 38

ԱԻՆՏԱՐԱՆ, արծաթապատ, մագաղաթ. Ստացող՝ մահ-
տեսի Գրիգոր յերուսաղէմ. ՌՃԷ = 1658:

*

2594 — 39

ԱԻՆՏԱՐԱՆ, արծաթապատ, մագաղաթ. գրիչ՝ Թորոս ի
Դրագարկ. ԶԽԸ = 1299:

Դիտ.— Թուականը կրմայ ըլլալ ԶԻԴ = 1275:

*

2595 — 40

ԱԻՆՏԱՐԱՆ, արծաթապատ, մագաղաթ. յիշատակա-
րան՝ քերի:

*

2596 — 41

ԱԻՆՏԱՐԱՆ, արծաթապատ և քարերով. գրիչ՝ Յոհան Հի-
գանցի յերուսաղէմ. ՌՂԶ = 1647:

*

2597 — 42

ԱԻՆՏԱՐԱՆ, արծաթապատ. գրիչ՝ Շամլու ի Սեբաստիա.
ՌՃԴ = 1655:

*

2598 — 43

ԱԻՆՏԱՐԱՆ, արծաթապատ, մագաղաթ. Ստացող՝ Արիս-
տակէս Քահանայ:

2599 — 44

ԱԻԵՏԱՐԱՆ, արծաթապատ, մագաղաթ. Ստացող և յիշատակող՝ Պալաթցի մահտեսի Գասպար. ՌՃՀԵ = 1726:

*

2600 — 45

ԱԻԵՏԱՐԱՆ, արծաթապատ, մագաղաթ. յիշատակարան՝ Թերի:

*

2601 — 46

ԱԻԵՏԱՐԱՆ, արծաթապատ. գրիչ՝ Դաւիթ յանապատն Կտուց Վանուց. ՌՃԴ = 1655:

*

2602 — 47

ԱԻԵՏԱՐԱՆ, արծաթապատ, մագաղաթ. Տէր՝ Յովհաննէս ստաջնորդ վախճանեալ. ՌՃԽԶ = 1697:

*

2603 — 48

ԱԻԵՏԱՐԱՆ, արծաթապատ, մագաղաթ. գրիչ՝ Յակոբ Երէց. ՌՃԻԲ = 1673:

*

2604 — 49

ԱԻԵՏԱՐԱՆ, արծաթապատ, մագաղաթ. ստացող՝ մահտեսի Մարութա ի Զմիւռին. ՌՃԺ = 1661:

*

2605 — 50

ԱԻԵՏԱՐԱՆ, արծաթապատ, մագաղաթ. գրիչ՝ Խաչատուր Երէց Կեսարացի ի Պուլիս. ՌՃԱ = 1652:

2606 — 51

ԱԻԵՏԱՐԱՆ, արծաթապատ, մագաղաթ. յիշատակա-
րան՝ չունի:

*

2607 — 52

ԱԻԵՏԱՐԱՆ, արծաթապատ. Ստացող՝ մահտեսի Տաւնա-
պետ 40ամեայ Միաբան և քարգման առ ժամանակօք Պարոն-Տէրի
և Աստուածատուր Պատրիարքի. ՌՂԷ = 1648:

*

2608 — 53

ԱԻԵՏԱՐԱՆ, արծաթապատ, մագաղաթ. գրիչ՝ Յոհան Հի-
զանցի յերուսաղէմ. ՌՃԷ = 1658:

*

2609 — 54

ԱԻԵՏԱՐԱՆ, արծաթապատ, մագաղաթ. գրիչ և տեղի՝
անյայտ:

*

2610 — 55

ԱԻԵՏԱՐԱՆ, արծաթապատ. Ստացող՝ Գրիգոր Քահանայ
ի Շօշ-Ջուղայ. ՌՃԳ = 1654:

*

2611 — 56

ԱԻԵՏԱՐԱՆ, արծաթապատ, մագաղաթ. յիշատակ վանե-
ցի Ջրբաշեմց մահտեսի Գասպարի. ՌՄԻԸ = 1779:

*

2612 — 57

ԱԻԵՏԱՐԱՆ, արծաթապատ, մագաղաթ. գրիչ՝ վահրամ
վ. ի Գոնեք. ԶԽԲ = 1293:

2613 — 58

ԱԻԵՏԱՐԱՆ, արծաթապատ. գրիչ՝ Յոհան Հիգանցի յերուսաղէմ. ՌՃԹ = 1660:

*

2614 — 59

ԱԻԵՏԱՐԱՆ, արծաթապատ, յիշատակ՝ վարդան վարդապետին. ՌՃԱ = 1652:

*

2615 — 60

ԱԻԵՏԱՐԱՆ, արծաթապատ, մագաղաթ. գրիչ՝ Ղափլան Ատանացի յԱլաշխան Եայլա. ՌՃՀԷ = 1728:

*

2616 — 61

ԱԻԵՏԱՐԱՆ, արծաթապատ, մագաղաթ. գրիչ՝ Դաւիթ Երէց յԵրզրում. ՌՃ = 1651:

*

2617 — 62

ԱԻԵՏԱՐԱՆ, արծաթապատ. գրիչ՝ Գրիգոր Ի Զուլայ. ՌՉԶ = 1637:

*

2618 — 63

ԱԻԵՏԱՐԱՆ, արծաթապատ. գրիչ՝ վարդան կրօնաւոր յԱւրնդանց. ՌՃԺԸ = 1669:

*

2619 — 64

ԱԻԵՏԱՐԱՆ, արծաթապատ, մագաղաթ. Ստացոյ՝ Դաւրիժեցի Զօհրապ Ի Պուլիս. ՌՃԽԷ = 1698:

2620 — 65

ԱԻԵՏԱՐԱՆ, արծաթապատ. գրիչ՝ Յոհան յերուսաղէմ.
ՌՁԳ = 1634:

*

2621 — 66

ԱԻԵՏԱՐԱՆ, արծաթապատ. Ստացող՝ Ղըրփունդարցի խո-
նա Մուրատ. ՌՃԳ = 1654:

*

2622 — 67

ԱԻԵՏԱՐԱՆ, արծաթապատ, մագաղաթ, կեղծ ֆաբերով.
Ստացող՝ մահտեսի Ամիրագիզ Բաղիշեցի. ՌՀԵ = 1626:

*

2623 — 68

ԱԻԵՏԱՐԱՆ, արծաթապատ, մագաղաթ. գրիչ՝ Յովհան-
նէս Երէց Ի Քօթահիա. ՌԴ = 1641:

*

2624 — 69

ԱԻԵՏԱՐԱՆ, արծաթապատ, մագաղաթ, ֆաբերով. գրիչ՝
Մատթէոս Ի Պուլիս. ՌՃԴ = 1655:

*

2625 — 70

ԱԻԵՏԱՐԱՆ, արծաթապատ, մագաղաթ, ֆաբերով և մար-
գարտագարդ. գրիչ՝ [Ղազար] Եպիսկոպոս Ի Հալէպ. ՌԿԱ = 1612:

*

2626 — 71

ԱԻԵՏԱՐԱՆ, մագաղաթ, արծաթապատ և ֆաբերով. Ստա-
ցող՝ մահտեսի Ամիրագիզ Բաղիշեցի. ՌՀԵ = 1626:

2627 — 72

ԱԻԵՏԱՐԱՆ, մագաղաթ, արծաթապատ և ֆաբերով. վա-
նառող հոսարովին՝ Կարապետ վարդապետ. ՌՁԶ = 1637:

*

2628 — 73

ԱԻԵՏԱՐԱՆ, մագաղաթ, արծաթապատ. գրիչ՝ Ղափլան
Ատանացի յերուսաղէմ. ՌՃՀԲ = 1724:

Դիտ.— Սովորական հաշուով պիտի ըլլար ՌՃՀԲ = 1723:

*

2629 — 74

ԱԻԵՏԱՐԱՆ, մագաղաթ, արծաթապատ և ֆաբերով. գր-
րիչ՝ Յովհաննէս, ՊԴ = 1355: Ստացող՝ Ամիր ի Հալէպ ի Բ-վ. ՊԻԸ
(= 1379):

*

2630 — 75

ԱԻԵՏԱՐԱՆ, մագաղաթ, արծաթապատ և ֆաբերով. գր-
րիչ՝ Աստուածատուր:

*

2631 — 76

ԱԻԵՏԱՐԱՆ, մագաղաթ, արծաթապատ և ֆաբերով. գրիչ՝
Յոհան Հիգանցի ի Հիգան. ՌՂԳ = 1644:

*

2632 — 77

ԱԻԵՏԱՐԱՆ, մագաղաթ, արծաթապատ. գրիչ՝ Յղնցի տէր
Յակոբ. Ստացող՝ Գաբրիէլ վ. ՌՃՂԵ = 1748:

*

2633 — 78

ԱԻԵՏԱՐԱՆ, մագաղաթ, արծաթապատ, ակունքներով և
միներով. յիշատակարան չունի:

2634 — 79

ԱԻԵՏԱՐԱՆ, մագաղաթ, արծաթապատ և փայրով. գրիչ՝
Աստուածատուր Երէց յԵղնիկա. ՌՃԽԹ = 1700:

*

2635 — 80

ԱԻԵՏԱՐԱՆ, մագաղաթ, արծաթապատ և փայրով. գր-
րիչ՝ Սարգիս Շոռօթեցի ի Նախչեան. ՌՃԺԷ = 1668:

*

2636 — 81

ԱԻԵՏԱՐԱՆ, մագաղաթ, արծաթապատ. յիշատան Զաւ-
կեցի Խօնա էմիրզին յԵրուսաղէմ. ՌՃԺԱ = 1662:

*

2637 — 82

ԱԻԵՏԱՐԱՆ, մագաղաթ, արծաթապատ. գրիչ՝ Թոխաթցի
Լիֆայէլ ի Պալիս. ՌՀԴ = 1625:

*

2638 — 83

ԱԻԵՏԱՐԱՆ, մագաղաթ, արծաթապատ, մէկ փայրով. գր-
րիչ՝ Աստուածատուր Քահանայ ի Մարաշ. ՌՃՀԸ = 1729:

*

2639 — 84

ԱԻԵՏԱՐԱՆ, մագաղաթ, արծաթապատ. գրիչ՝ Յոնան Հի-
գանցի. Ստացող՝ Գրիգոր Պարոնտէր յԵրուսաղէմ. ՌՁԹ = 1640:

*

2640 — 85

ԱԻԵՏԱՐԱՆ, արծաթապատ և փայրով. գրիչ՝ Սահակ Ե-
րէց ի Զէյթուն. ՌՃՀԹ = 1730:

2641 — 86

ԱԻԵՏԱՐԱՆ, արծաթապատ. գրիչ՝ Միֆայելի ի գիւղն Խիպի. ՌձԼԶ = 1687:

*

2642 — 87

ԱԻԵՏԱՐԱՆ, մագաղաթ, արծաթապատ. յիշատակող՝ տիրացու մահտեսի Գեորգ. ՌձԶԹ = 1740:

*

2643 — 88

ԱԻԵՏԱՐԱՆ, նոսր գիր, արծաթապատ թելփարի, Մատթէոս և Մարկոս. գրիչ՝ Գրիգոր արեղայ:

*

2644 — 89

ԱԻԵՏԱՐԱՆ, նոսր գիր, արծաթապատ, Ղուկաս և Յովհաննէս. գրիչ՝ նոյն. շարունակութիւն վերնոյն:

*

2645 — 90

ԱԻԵՏԱՐԱՆ, մագաղաթ, արծաթապատ, չորս ֆարով:

*

2646 — 91

ԱԻԵՏԱՐԱՆ, արծաթապատ. գրիչ՝ Աստուածատուր Երէց ի Մարաշ. ՌձՀԶ = 1727:

*

2647 — 92

ԱԻԵՏԱՐԱՆ, մագաղաթ, ռսկիապատ, թելփարի. գրիչ՝ Ատանացի Ղափլան յԱլաշխան, ՌձԾԹ = 1710: Ի վերջն Շղթա-յակրի և Կոլոտի պատկերներով, նկարուած ի թվ. ՌձԿԶ (= 1717):

2648 — 93

ԽԱԶԳԻՐՔ ԵՒ ՏՕՆԱՑՈՑՑ, արծաթապատ. գրեալ յամապատն վահկայ. ՌԿ = 1611:

*

2649 — 94

ԱԻԵՏԱՐԱՆ, մագաղաթ, արծաթապատ (ծովէն ելած). գրիչ՝ Սարգիս Քահանայ ի Սիս. 22Ա = 1332:

*

2650 — 95

ԱԻԵՏԱՐԱՆ, արծաթապատ, չորս ֆարով. յիշատակարան՝ թերի: Վերջին նորոգող՝ Պօղոս եպիսկոպոս. ՌՃ = 1651:

*

2651 — 96

ԱԻԵՏԱՐԱՆ, մագաղաթ, արծաթապատ. գրիչ՝ Յոհան ՀԻՊԱՆՑԻ յԵՐՈՍԱՊԷԼ. ՌՃԴ = 1655:

*

2652 — 97

ԱԻԵՏԱՐԱՆ, մագաղաթ, արծաթապատ. գրիչ՝ Երեմ անձնի, վերջինը՝ Յոհան Հիգանցի յԵՐՈՍԱՊԷԼ. ՌՃԲ = 1653:

*

2653 — 98

ԱԻԵՏԱՐԱՆ, արծաթապատ. գրիչ՝ Մեսրոպ յԵՐՈՍԱՊԷԼ. ՌՂԲ = 1643:

*

2654 — 99

ԱԻԵՏԱՐԱՆ, արծաթապատ, չորս ֆարերով, յիշատակարան՝ թերի. գրչութիւն՝ նման վերնոյն:

2655 — 100

ԱԻԵՏԱՐԱՆ, արծաթապատ, 22 կեղծ ֆաբերով. գրիչ՝ Ե-
գեկիել Երեց ի Կեօ[զ]լով Ղրիմու. ՌՃՀԶ = 1727:

*

2656 — 101

ԱԻԵՏԱՐԱՆ, արծաթապատ. վերջին ստացող՝ մահտեսի
Խաչատուր. ՌՃՂԵ = 1748:

*

2657 — 102

ԱԻԵՏԱՐԱՆ, արծաթապատ, հորոգեալ ի Ք-վին ՌՃՀԵ =
1726:

*

2658 — 103

ԱԻԵՏԱՐԱՆ, արծաթապատ. գրիչ՝ Վարդան Քահանայ յԱ-
րբնդանց. ծաղկող՝ Մկրտիչ Երեց. ՌՃԼԲ = 1683:

*

2659 — 104

ԱԻԵՏԱՐԱՆ, արծաթապատ. գրիչ՝ Յոհան Հիգանցի յԵ-
րուսաղէմ. ՌՁԳ = 1634:

*

2660 — 105

ԱԻԵՏԱՐԱՆ, մագաղաթ, արծաթապատ. գրիչ՝ Աւետիս
Քահանայ և Ռաւսլին (Թորոս), Ստացող՝ Լեւոն Քազաւոր. ի վեր-
ջըն Լեւոն Քազաւորի և Կեռան Քազուհւոյ պատկերներով. ՁԺ =
1261:

*

2661 — 106

ԱԻԵՏԱՐԱՆ, մագաղաթ, արծաթապատ. Ստացող՝ Տիպ-
րիկցի մահտեսի Խուբ-լուշ. գրեալ ի Պուլիս. ՌՁԵ = 1638:

2662 — 107

ԱԻԵՏԱՐԱՆ, արծաթապատ, հինգ ֆարով. գրեալ յԱնկիր-
իա և յԵրուսաղէմ. Ստացող՝ մահտեսի Ամիր. ՌժԱ = 1562:

*

2663 — 108

ԱԻԵՏԱՐԱՆ, արծաթապատ, 4 ֆարով. յիշատակարան թե-
րի. գրեալ ի թվ. ՊԿԳ = 1414:

*

2664 — 109

ԱԻԵՏԱՐԱՆ, արծաթապատ. գրիչ՝ Աստուածատուր Երէց ի
Գեորմանիկ. ՌՃՀԸ = 1729:

*

2665 — 110

ԱԻԵՏԱՐԱՆ, արծաթապատ. գրիչ՝ Յոհաննէս Հիգանցի
յԵրուսաղէմ. ՌՃԺԲ = 1663:

*

2666 — 111

ԱԻԵՏԱՐԱՆ ՃԱՇՈՒ, արծաթապատ. գրիչ՝ Գանազանֆ, ի
Սպահան. ՌՃԿԹ — ՌՃՁԲ = 1720 — 1733:

Դիտ.— Յուցակագրողը սխալմամբ 43 գրած է փոխանակ
33ի:

*

2667 — 112

ԱԻԵՏԱՐԱՆ, արծաթապատ. գրիչ՝ Քրիստոսատուր Երէց ի
Կաֆայ. ՌՃԿ = 1711:

*

2668 — 113

ԱԻԵՏԱՐԱՆ, արծաթապատ. գրիչ՝ Յոհան Հիգանցի յԵ-
րուսաղէմ. ՌՁԹ = 1640:

2669—114

ԱԽԵՏԱՐԱՆ, մագաղաթ, ռսկիապատ. գրիչ և ծաղկող՝
Սեբաստացի տիրացու Բարսեղ և Յակոբ. յիշատակ Կոլոտի. ՌՃՁԷ
= 1738:

2670

Ա Խ Ե Տ Ա Ր Ա Ն.— 183

Աւքնդամց Գիւղ

ՌՁԹ = 1640

ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ.—

Մաւաւ 17x11x6: Թերթք 326: Պրակք
Ա—ԻԲ (թղ. 49—324): Հռնդամանք շատ լաւ:
Մագաղաթ աղուոր: Գրիչ՝ Կիրակոս, յորդի
Մուսէսի: Գրութիւնն՝ խորագիրները կար-
միր, սկզբնատողերը ոսկեգոյն և կապոյտ,
գլխատառերը ընդհանրապէս ոսկի, մնացեա-
լը սև մելանով, երկսիւն, 23 տող, կարմիր
գիծերու միջև: Մաղկող՝ Յովանէս Ղարե-
ցի: Գունաւոր ոսկեխառն նրբագիծ զարդա-
դիր և լուսանցազարդ հատուածներու սկիզ-
բը: Քորանազարդ իւր սարօք թղ. 54ա, 130ա,
183ա, 264ա: Հուսանցանկարք՝ Մատթէոսի
մէջ 3, Մարկոսի՝ 4, Ղուկասի՝ 6, Յովհան-
նէսի՝ 6:

Նկարք՝

- 1.— Տեսիլ Եղեկիէլի Մարգարէին, թղ. 3բ
- 2.— Գուշակումն Մարգարէիցն, 4ա
- 3.— Գաբրիէլ աւետէ Կուսին Մարիամու, 5բ
- 4.— Մենուղն Յիսուսի, 6ա
- 5.— Քառասնաւորեայ զաւուստն ի տաճարն,
7բ
- 6.— Մկրտի Քրիստոս, 8ա
- 7.— Հարսանիքն ի Կանա Գալիլեացւոց, 9բ
- 8.— Ջանդամալոյն բժշկէ Քրիստոս, 10ա
- 9.— Պայծառակերպութիւնն Քրիստոսի,
11բ
- 10.— Ղազարու Յարութիւնն, 12ա
- 11.— Մաղկազարդն է, 13բ
- 12.— Ոտնալուսն է, 14ա
- 13.— Ըմբռնումն Տեառն, 15բ
- 14.— Տանիլն առաջի Աննայի և Կայափայ, ըզ-
Եիսուս, 16ա

- 15.— Տանիլն առաջի Հերովդէի, Եւ բարձ-
եալ էր ինքնին զխալափաշտն, 17բ
- 16.— Քաշկութիւն Տեառն, 18ա
- 17.— Թաղումն Տեառն: Իւղարեք Կանայք,
18բ
- 18.— Երևիլ Քի. երկու կանանցն ի Լեառն
Ձիթենեաց: Աւերումն Դժոխոց, 20ա
- 19.— Համբարձումն Տեառն, 21բ



8.— Ըմբռնումն Տեառն
Թ. 2870, Թզ. 15բ

- 20.— Գալուստն Հոգւոյն Սրբոյ, 22ա
 21.— Երկրորդ Գալուստ, Յնրադիր Սիմէոն
 վարդապետ Ապարանցի, 23բ
 22.— Հինաւորցն նըստեալ յաթոռ քերով-
 բէական, 24ա
 23.— Գաբրիէլ զգողն հարկանէ, 25բ
 24.— Ղազար ի գոգն Աբրահամին, մեծա-
 տունն ի տապակին, 26ա
 25.— Իմաստուն և յիմար կուսանք, 27բ
 26.— Զարդանկար, 28ա
 27.— Յիսուս Քրիստոս, 29բ
 28.— Սբ. Կոյս Մարիամ Աստուածածին, 30ա
 29.— Դրախտն է Աշամայ, 33բ

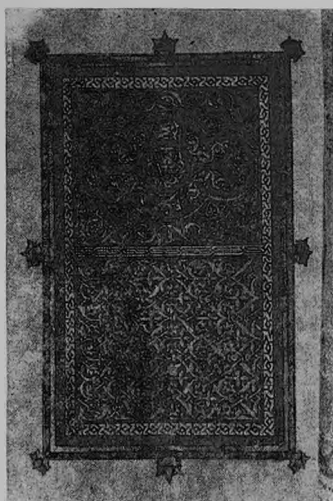
ւասիկ քանի մը տող. «Քանզի ոչ վայելէ ա-
 նզգամին փափկութիւն ըստ Սողոմոնի:
 Զինչ արդեաւք մարմն գիւրախտանայի և
 մանդութիւն այսր անդր բերեալ...»: Ստա-
 ցող* Սիմէոն վրդ. Ապարանցի:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ.—

- Թղ. 1-2, պահպանակ:
 Թղ. 3-29, մէկ երեսը պարապ, միւս ե-
 բեսին նկար, երբեմն երկու հատ:
 Թղ. 18ա, վերի լուսանցքին. «Յարի.
 նակ Քրիստոսի* հաւայրսան զկողն պատառ-
 եաց և ղճաւերն կենդանացոյց: Քս. զկողն



9.— Երկրորդ Գալուստ
 Թ. 2670, Թղ. 23բ



10.— Զարդանկար
 Թ. 2670, Թղ. 28ա

- 30.— Մատթէոս Աւետարանիչ, 53բ
 31.— Սբ. Մարկոս և Սբ. Պետրոս, 127բ
 32.— Ղուկաս Աւետարանիչ, 182բ
 33.— Յովհաննէս և Պրիստորոն, 263բ

Կաշեկազմ տախտակեայ խաչադր շմ:
 Պահպանակ մազադաթեայ սկիզբը և վերջը
 երկուական թերթ, անկիւնաւոր երկաթա-
 դիր, կրօնական բովանդակութեամբ, ահա-

պատառեաց և արեամբն ղմեզ գնեաց:

Թղ. 30բ1.— Տիեզերալուր և աշխար-
 հալուր վարդապետի, և հոգեմուտք երգողի,
 Տեառն ներսէսի Հայոց Կաթողիկոսի Կալայե-
 տյ, արարեալ զգաւտնառ Տասն հարանաց
 Սրբոյ Աւետարանիս, և վասն երանգ ըտանգ
 գումնջն ծաղկեանց և հաւուցն և ծառոցն, ի
 փառս Քրի. Այ. մարդասիրիմ, որ է աւրինալ

յախտեամն, ամէն.— Առաւելապէս հրաշից արժանի, սոսկալի դերապանծութիւն բանից ...:

Թղ. 33ա, գծուած, դատարկ:

Թղ. 34ա1.— Յայլմէ վարդապետէ աւացեալ վասն խորամագ Աւետարանիս.— Դը. բախտ իմանալի Սբ. Եկեղեցի, փոխանակ դրախտին Արամայ...:

Թղ. 38ա-47բ, Թուղթ Եւանքիոսի, և կանոնի տախտակներ, Թերթի մէկ երեսին՝ միւսը դատարկ:

Թղ. 48, դատարկ:

Թղ. 49ա1.— Նախադրութիւն Մատթէոսի Աւետարանի:

Թղ. 50ա.— Գլուխք Մատթէոսի Աւետարանին:

Թղ. 126բ2.— Նախադրութիւն Մարկոսի Աւետարանին:

Թղ. 130ա.— Սկիզբն Աւետարանի Յի. Գի. ...:

Թղ. 176բ1.— Յարուցեալ Յս. առաւաւտուն...:

Թղ. 177բ1.— Նախադրութիւն Դուկայ Աւետարանին:

Թղ. 183ա.— Քանգի բազումք յաւտարեցին...:

Թղ. 260ա2.— Յոհաննու Աւետարանն՝ գրեալ է Յովհաննու...:

Թղ. 261ա.— Գլուխք Աւետարանին Յո. համնու:

Թղ. 320բ1.— Իրք կնոջն շնացելոյ.— Գնացին իւրաքանչիւր ոք ի տեղի իւր...:

Ձայս յիշատակ բանի ընկալաւ եկեղեցի յԱսորոց Աւետարանէ բանիւ Պապիսասոյ ու մեմն...:

Թղ. 325-326, պահպանակ:

Յիշատակարան.— ԹՂԲ, ԹՂԹ

Թղ. 321բ1.— Փառք անընկղբանն և ըս. կղբանն մաննայնի, անեղին և գոյացուցչին բնաւից...:

Ուստի և տեսեալ զսորայս անճառ փրկադործութեան խորհուրդ ոմն ի լուսածընեալ զարմից սրբոյ Սիոնի, Սիմէոն քաջ բաբունսպետն, զոր ի վաղուց հետէ ցանկայր աստուածախաւս այսմ մարգարտաշար լուսափթիթ Սբ. Աւետարանիս, և ետ զընկ յիշատակ հոգւոյ իւրոյ և ծնողաց իւրոց, ի միտ

առեալ զբանն ծառայոյ որ ասէ. Երանի որ ունիցի զաւակ ի Սիոն և ընդանեակ յերուսաղէմ: Վասն այն յուսոյն ետ զընկ զՍուրբ Աւետարանս, և զարդարել ետ ոսկւով և երանդ բանդ ծաղկով, յիշատակ իւրն և իւր ծնողացն և ամենայն արեանառու մերձաւորացն՝ կենդանեաց և հանգուցեցիցն: Նաև սուրբ հօրն իւրոյ հոգևորի՝ կարապետ գիտնական բարունապետի, որ հանգուցեալ է առ Քս., և եղեալ կայ յերուսաղէմ քաղաքս ի Սբ. Փրկչի եկեղեցին:

Դարձեալ կրկին աղաչեմ յիշել ի Տէր, ես Սիմէոն վարդապետս Ապարանցի, որ ըստացա զսա մեծ կարաւորիւ, և առեալ զՍուրբ Աւետարանս և եկի ի Սբ. Քաղաքս յերուսաղէմ, և եղի յիշատակ ի դուռն Սբ. Յակոբայ, ի Թլլին Հայոց ՌՂԲ. ի հայրապետութեան Սբ. Տեղեացս Երուսաղէմայ՝ տեսն տէր Գր. րիզոր արի և քաջ Հայրապետին, որ է առաքինութեամբ և ճգնաղկեաց, ունելով բազում երախտիք ի վերայ աղբիս Հայոց, չէինով զերուսաղէմայ տնօրինականքն և դարգարելով զեկեղեցիքն, զոր Յս. Քս. վարձահատուց լիցի ամէն: Կացցէ սա ի դուռն Սբ. Յակոբայ յիշատակ հոգոյ իմոյ և ծնողացս, յիշեցէք և Թողութիւն մեղաց խնդրեցէք յԱստուծոյ. և Ած. ձեզ յիշողացդ և մեզ յիշեցեցուցս ողորմեսցի Ամէն:

Եւ արդ յետինս ի կարգաւորացս, և աւարտանս ի մանկուսն եկեղեցւոյ, անարուեստըս ի դիրս զընթեան, Կիրակոս անարտանըս, հրաման առեալ ի պատուիրանադիր առաքելական բանէն որ ասէ. Յոր կոչումն կռնեցար ի նմին կացչիր:

Եւ արդ իմ ոչ բերելով զայսպիսի մըտաւորութիւն, այլ ունայն յամ. բարեկամելու չուրենէ, որ առաքինեացն է համարձակութիւն: Այլ ի բարեխօսութիւն մաղթելով զամսուրբս, և ի մարդասիրութիւնն Աստուծոյ յուսադրել, զկործանեալ և զլքեալ անձն իմ եղկելի: Ով դիւբակործան մարմին երկրածին, որովք ձայնարկութեամբ զգեղ աւաղեցից, կամ զհարդ ի զիր յառեցից, և կամ զորոց նշանակեցից, զմարմնական տաժմանց, եթէ զհոգեկանս սխալանաց, զոր ոչ բաւէ նա. մակս վերաբերել և կամ զընկ. այլ զիտողին

զգալունքներն ահա՛ նմա առաջի արկեալ հեղից զանձն իմ մարթանաւք, որ կարաւորն է կեցուցանել և վերստին հրաշագործել յիս աղաթիւք ամ. սրբոց ամէն:

Շնորհիւ Տեառն սկսայ և ողորմութեամբ նորին կատարեցի զաստուածախառն և զաստուածաբանկ տառն, զլուսազարդ Սբ. Աւետարանս, ի լաւ և յընտիր արկնակէ, ի մեծ թուականիս Հայոց ի Ռ և ԶԹ ամիս, ի դիւպս որ կուի Աւրիւսաց, յանդիման Ապարանից Սբ. Պայլին. ընդ հովանեաւ աստուածաբանկ սուրբ տաճարացս, Սբ. Պետրոսի և Պօղոսի և Սբ. Գէորգեան Զօրավարին. ի հայրապետութեան հայկազեան սեռի՝ էջմիածնին տեառն տէր Փիլիպպոսին, և ի մերոյս կաթողիկոսութեանն Աղթամարայ տեառն տէր Ստեփանոսի, ի թագաւորութեանն այլասեռից սուլթան Բրահիմ Ռոնդաբարին, և ի մերոյս պարոնութեանն Աւդալ Բէկին, ի դաւառն և ի նեղ և ի վշտալատ ժամանակի, յորում նեղիմք ի հարկապահանջութենէ անաւրինաց: Քանզի ևս քան զևս սաստկանայ բրոնութիւնն և նեղութիւնն ի վերայ աշխարհիս, ևս առաւել ազդիս Հայոց: Զոր յուսամք և խնդրեմք և հայցեմք ի յամենաուս քաղորկամք մարդասիրէն Աստուծոյ, որ վերստին նորգեցէ կանգնեաց և հաստատեցէ զաթոռ և զգաւազան իշխանութեան զհայրապետին մերոյ և զթագաւորին, յառաջին սէր և ի միաբանութիւն և անբրկիւղ և անմիաս պահեցէ զազգս Հայոց յամենայն հէնից և հնարից սատանայի, ի պէս պէս չարաց և փորձանաց՝ ներքոյ և արտաքոյ. Ամէն:

Արդ որք ճաշակէք յամենաուս սեղանոյս, և վայելէք յաստուածային բուրաստանէս, և հանդիպէք տեսութեան Սբ. Աւետարանիս, կարգալով կամ արկնակելով և կամ հարեանցի տեսանելով, զաւելորդն բառնալք և զպակասութիւնն ընուլ, և խոշորութեանս և սխալանացս անմեղադիր լինել, զի կարմեր այս էր: Վասն որոյ երես ի դէսին ղնելով աղայեմ զմանկունսդ Սբ. Եկեղեցոյ, զի լի սրտիւ և բոլոր հաւատով, անարժան կիրակոսիս Ած. ողորմի ասացէք, և մեղաց թողութիւն խնդրեցէ ինձ և ծնաւոյց իմոց՝ Մուսէսին և Թուխկին, և կենակցին իմոյ Մուսթին, և իմ զաւակացն՝ Մուսխին և Գո-

հար մահաւորն, Գոգալին, և ամ. արեան մերձաւորաց իմոց: Ամէն:

Յիշատակագրաւթխմթ Ծաղկաղի.—

1.— Թղ. 29թ, 30ա, նկարներուն ներքեւ, բոլորգիր.—

Մեղայ յերկինս և առաջի քո, դեզ խոստովանիմք Տէր և Ած. Յս. Քս. դու ողորմես յաւուրն դատաստանի և փրկես յաւիտենական հրոյն, մահաւանդ զստացող սորա՝ ըդտէր Սիմէոն վարդապետն, և զմեղաւոր Յովանէս Ժաղկողս ամէն:

Աւ ծնեալն ի քէն փրկիչն Յս. Քս. բարեխաւսես յաւուր ահեղ ատենին, զի փրկեսցէ և ազատեսցէ զամ. հաւատացեալ երկրպագուս ամենասուրբ Երրորդութեանն, յահագին հրոյն, մահաւանդ զըստացողս և ըդժաղկող սորա ամէն:

2.— Թղ. 32ա2.— Ով ընթերցողք լուսազարդ Սբ. Աւետարանիս, աղայեմ զձեզ լաւով և կողկողազին պաղատանաւք, յիշեալիք զիս զանարժան Ժաղկողս՝ զՅովանէս Ղարէցիս, նաև զԾնողն իմ, զհայրն իմ զտէր Յովանէս, որ փոխեցեալ է առ Քս., և ըզմայրն իմ զՇահում, և զեղբայրն իմ զՀայրապետ, որ տարածած մահուամբ փոխեցաւ յատիկ կենացս առ Քս. և եթող մեզ սուք ժամանակաւոր, և ջրհերցն իմ, Պանաղին, և Մարգարտին, Մուսթին, Թարւէղին, և Եղիսաբեթին, որ փոխեցեալ է առ Քս., և կենակցին իմոյ Շահումին, և զաւակացն իմոց Հայրապետին և Յոհանէս արկաւազին, Անդրէասին և Աղատին, և դստերացն իմոց՝ Լուիսիսին, և փոխեցելոյն ի Քս. Եղիսաբեթին, և այլ ամ. ազգականաց իմոց և մերձաւորաց: Յիշեցէք և Ած. ողորմի ասացէք, և Ած. որ առաւն է ի տուրս բարեաց, ձեզ և մեզ ողորմեցի յիւր միւսանգամ զարուստն. Ամէն:

Այլ և զհոգեւոր հայրն իմ՝ զՅովանէս Հիզանցին, որ բազում աշխատանք ունի ի վերա մեղաւոր որդւոյս, թէ ի դէր և ի Ժաղկիկ ուսուցանել, թէ ի շարական և ի ծայրակող պաշտեցընել, զոր ինքն Քս. Ած. ընդ սուրբ քահանայիցն դասակից և սոսակակից արասցէ յիւր միւսանգամ զարուստն. Ամէն:

3.— Թղ. 37բ1, վերը.—

Ձեռք աղաչեմ, ով փառակալ,
որ ամենայնք ես վերջեցեալ,
զԱւետարանն հրաշափառ,
մի՛ հանապազ ի ձեռքն տալ,
որ շաղտտան զանգին ջաւհար,
Աստուածածնի սիրոյն համար:
Աստուած զայն քահանայն աւրհնէ,
որ զմատն չըթանայ և զթուղթն չըլէ:

4.— Թղ. 53բ, նկարին ներքև, բոլոր-
գիթ մանր, կարմրադեղով.

Սբ. Մատթէոս մարդոտ անուանեալ,
ի մարդկութիւն Տեառն սկըսեալ,
և երգ կենաց ըզքեզ կոչեալ,
որով բնութիւնս կենդանացեալ:
Ջրանն ի Փրկչէն մերմէ առեալ,
զուրախութիւն մեզ աւետեալ,
քարոզութեամբ զաշխարհ լըցեալ,
ծովէ մեղաց զմեզ ամբարձեալ:
Բարեխաւսեա առ Բանն ընտրեալ,
որ ի Սրբոյ Կուսէն ծնեալ,
զի փրկեացէ զմեզ ազատեալ,
պարտուց մեղաց արդարացեալ:
Ստացող սորա յոյժ երանեալ,
տէր Սիմէոն բարեունին որ սուրբ է սընեալ,
լիցի և սա արժանացեալ,
փառաց սբոց հաղորդ գըտեալ:
Նշուկ ծաղկողս պիտակացեալ,
Յովանէս հողս նուաստացեալ,
լիցի ի ձէնջ ոչ վերջացեալ,
այլ հաղորդոյն արժանացեալ:

5.— Թղ. 129բ, նկարին ներքև, ըստ
նախորդին.

Մարկոսդ արի, քաջ և արդար,
Պետրոսի աշակերտեցար,
վիմէն հրաման դու ընկալար,
զԱւետարանն գըրել ի յար:
Մելըրտութեանն սկըզբն արար,
Փրկչին մերոյ կենդանարար,
առիւծաբար յառաջ տարար,
փոյթ առնելով զբանն ի կատար:
Բարձր պատուար անուանեցար,
վերայ վիմի սահմանեցար,
ապաստանաց տեղ շինեցար,
յուրախութիւն հաստատեցար:
Դու աղաչեա միշտ անդադար,
զՅիսուս Փրկչիւն կենարար,

զի զմեզ փրկէ ազատարար,
Յորդանանու շնորհաւքն յարմար:
Ջստացող սորա արդիւնարար,
մի՛ մոռացի Տէրն և արդար,
յորժամ զայցէ աստուածաբար:

6.— Թղ. 182բ, նկարին ներքև, ըստ
նախորդին.

Նրանելիդ անուն Ղուկաս,
որ Քրիստոսի ես մերձակայս,
ի Պաղոսէ վարըս ստանաս,
զԱւետարան Տեառն իմանաս.
Ըզհրաշալի դուռն բանաս,
Հողոյն Սրբոյ հանգոյնանաս,
զազգահամարն ստոյգ իմանաս,
ըզՆոգին Սուրբ մատն ասել տաս:
Նոգին նման մեղմով գնաս,
վարել զերկիր ոչ ծուլանաս,
զմիտըս մարդկան նովաւ բանաս,
յերկէս յերկինս վերանալ տաս:
Ընդ մեր մաղթեա զանճառն անհաս,
այն որ բազմաւ ի խանձարայս,
տաճարն եկաւ քառասունաւայս,
և արձակեաց ըզպաշտանեալս,
Ձեղկելի ծրողս և ըզծառայս,
և զըտացող գրոց սորայս,
բարեխաւսել ոչ մոռանաս,
յորժամ առ Տէրն վերանաս:

7.— Թղ. 263բ, նկարին ներքև, ըստ
նախորդին, բայց քիչ մը եղծուած.

Ով աշակերտ սուրբ յիրելի,
սքանչելադործ այլդ գովելի,
որ Քրիստոսի սիրոյն մեծի,
դու միշտ զըտար վեհ սիրելի:
Արծուանման զարմանալի,
Թըրար մըտաւք անճառելի,
յանհասն ի հուպ մերձանալի,
յնըրրորութիւնն անզընեղի:
Բանիւ պատմել զանպատեղին,
զԲանն ի Հաւքէ անճառելի,
որ մարդ եղև վասն ամենի,
փրկեալ զգերեալն որք ի բանտի:
Մեզ բարեխաւս լեր անաղար,
Սուրբ Յոհաննէսը հրաշալի,
աշակերտաւք Պրոխորոնի,
յաւուքն ահեղ յաներեկի:
Մանաւանդ այսմ ըստացողի,

տէր Սիմէոն քաջ հռետորի,
ընդ նոյն և զմեր բանս ընկալցի,

ամենի Տէր ողորմեսցի:
Ամէն:

2671

Ա Ի Ե Տ Ա Ր Ա Ն. — 184

(ժէ. ՊԱՐ?)

ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ.—

Մաւալ 12.5×9×4.5: էջք 640: Հանգա-
մանք ընդհանուր առմամբ շատ լաւ. լու-
սանցքի ցեցահարութիւն թեթեւ, Թուղթ կոկ-
եալ: Գրութիւն՝ սկզբնատողերը կարմիր,
զլիստառերը ոսկեգոյն, մնացեալը սև մե-
լանով, երկաթին, 21 սող, կարմիր գիծերու
միջև: Բոլորգիր կանոնաւոր: Համառոտա-
գրութիւնք սովորական: Գունաւոր ոսկեխա-
ռըն զարդագիր և լուսանցազարդ հատուած-
ներու սկիզբը: Քորանադարդ իւր սարօք, է՝
39, 203, 317, 499: Նկարք՝ Ս. Մատթէոս էջ
38, Ս. Մարկոս 202, Ս. Ղուկաս 315, Ս.
Թովհ. Աւետարանի էջ 498: Կաշեկազմ տախ.
տակեայ ոսկեղբորմ, լատիներէն արձանագ-
րութեամբ:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ.—

էջ 1-9, դատարկ:

էջ 10-11.— Թուղթ Եւսեբիոսի, նոտր
շեղագիր, գունազեղ խորանազարդի մէջ:

Դատարկ էջեր, 12, 13, 16, 17, 20, 21,
24, 25, 28:

Կանոնի տախտակներ, նոտր շեղագիր,
ճոխ գոյներով և նրբազեղ զարդերով շրջա-
նակուած, էջ 14, 15, 18, 19, 22, 23, 26, 27:

էջ 29.— Նախադրութիւն Մատթէի Աւե-
տարանին:

էջ 37, դատարկ:

էջ 39.— Գրքք Մենդեան Յի. Գի.

էջ 197բ.— Նախադրութիւն Մարկոսի
Աւետարանին:

էջ 203.— Սկիզբն Աւետարանի Յի. Գի.
....

էջ 304ա.— Յարուցեալ Յս. առաւօտոյն
....

էջ 306բ.— Նախադրութիւն Ղուկայ
Աւետարանին:

էջ 317.— Քանգի բազումք յօժարեցան
....

էջ 490ա.— Նախադրութիւն Յովհաննու
Աւետարանին:

էջ 496-497, դատարկ:

էջ 499.— Ի սկզբանէ էր Բանն....

էջ 628բ.— Գնացիին իւրաքանչիւր ոք ի
սեղի իւր....

Յիշատակագրութիւնք.— Կանխագոյն.
Ա.— Գրչի.—

1.— էջ 308ա, վերը.— Արհնութիւն ր
կարդայ, գովութիւն որ լսէ, փառք փրկչին,
և յիշատակ գրչիւս, ամէն:

2.— էջ 630ա, վերը.— Փառք Փրկչին և
յիշատակ ստացող և գծող գրչին, և իւրց. ծը
նողացն ամ. ի, Ամէն:

Բ.— Մաղկազի.—

էջ 198բ, մէջտեղը, բոլորգիր անհարթ
.— Ով ընթերցողք Սբ. Աւետարանիս, յիշե-
ցէք ի սուրբ յաղօթն մեր, սևերե(ր)ս Յակոբ
ոչ էրէցս զծաղկող սորայ, յիշեալ լիջիք դուք
ի Գրիստոսէ, ամէն:

Յեռմագոյն.—

Գ.— Ղուկասի.— 1737

էջ 308ա, նոտր շեղագիր անհարթ, աղ-
ճատ ուղղագրութեամբ.— Յիշատակ է Սբ.
Աւետարանս լուսաւորչի նա(հա)տակ Մեսրոբի
որդի ալլ մի նահատակ Մատթէոսին, զոր գեր-
եալ էր (ալլ) ալլապակց, ի ժամանակի յո-
րում Ամղաւըն խառնակէց աշխարհս, և պա-
տեբազմեցան ասկն Օսմանցու ի յետ Ղզրլա-
չին, որ և աւերեցաւ բազում քաղաքս Ղզրլ-

բաշին, և զերեալ ի ձեռն Օսմանցուն՝ զմեծս և փոքրս, և կոտորեաց բազում զքրիստոնեայս: Եւ զերեալ էին Սբ. Աւետարանս, ըստացաք և արաք յիշատակ՝ իւր և կամ ծնողացն, որդոս և զստերաց, ասկաց և ընդանեաց իւրոց: Ով ոք յանդիպի ի սմ կարգալով՝ բերան մի յայր մեղալիս յիշեցէ զտառապեալ երիտաւարդ նահատակ Մաթէոսն, և զուք յիշեալ լիցի[ք] Յիսուսն և Քրիստոսն ամէն:

Դարձեալ յիշեցէ զմեղայորս գրչիս Մաթէոսի որդի սուտանուն Ղուկասը, և մայրն իմ Դուլքստանըն և եխվարս իմ Մէշրոն, միւս եխպարս Օհանէսն, այլ և միւս եխպար Հովիկ, և քուրս Յեղիւնարն. ով ոք զմեղ յիշէ՝ ինք յիշեալ է ի Քրիստոսն ամէն:

Ի ըստանալ Սբ. Աւետարանիս, ի թուականի յայոց ՌձԿԴուսն, ի կատարումն գըրչիս, թվին ՌձՁ, փետրվարի Իուսն, եղև նըւաստութիւնն գրչիս ամէն:

Ձեռն փթի կամ հող դառնա, դիրս յիշատակ առ ձեզ մնա, ով ոք յանդիպի ի սմ կարգա, բերան մի հայր մեղալիս զմեղ յիշեա. ոչ ձանձրանալով, այլ ուղիւ սրտիւ, Տէրն մեզ և ձեզ ողորմիա, ամէն. Հայր:

Դ.— Յովհաննէս Երեցի.— 1754

Էջ 630բ, բոլորգիր վարժ.— Փառք...

Արդ կաղմեցաւ և ծաղկեցաւ ոսկէգօծ և ձոյլ արծաթապատ Աւետարանս՝ ձեռամբ

յօղնամեղ Յովաննէս անարժան իրիցու, ի թուահաշիւթեանս ՌՄԳ, Յուլիսի ԻՁ, յերկրէն Կեսարացի, ծառայ Սբ. Աւետարանիս, ի հովուապետութեան Սբ. Էջմիածնի տեանն Աղէկսանդր կաթողիկոսի, և Սբ. Երուսաղէմայ տէր Թէոդորոս սրբազան Հայրապետի, և ի յառաջնորդութեան յայտ նահանգիս Կեսարիոյ՝ տէր Դաւիթ հեղահողի վարդապետի, ընդ հովանեաւ ամէնասուրբ Աստուածածնին և Սրբոյն Յովհաննու Կարապետի և այլ սրբոցս որք աստ կան:

Արդ աղչեմ զամենեանդ, զմեզ հանդիպիք սմա, յիշեցէ ի մաքրափայլ յաղթածք, զստացող Սբ. Աւետարանիս՝ մահտեի Կարապետն, որ է Կեսարացի, որ մահաւումբ Դաղօլի, և եղ ի վայելումն Սբ. Երուսաղէմայ վէճիլ և գործակալ զերերջանիկ և զերգոծ տեառն Կարապետի բնաբանութեան վարդապետի և արքեպիսկոպոսի, Տէր Յս. բարեաւ խաղաղութեամբ վայելի տաղ, և ընդ երկայն աւուրս արասցէ՝ Թարգ իմիր փառաց պահեսցէ ամէն:

Վասնորոյ աղչեմ մեծաւ պաղատանօք, լիով սրտիւ հայր մեղայ ասել, և մեղաց թողութիւն խնդրել զվերագրելոցս. և Տէրն տերանց ձեզ և մեզ ողորմեսցի իւր միւսանդամ զայստեանն, և արժանի արասցէ սուրբ արքայութեանն ամէն. Հայր:

Էջ 634-640, դատարկ:

2672

Ա Ի Ե Տ Ա Ր Ա Ն.— 185

Երուսաղէմ

ՌՁԴ = 1635

ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ.—

Ծաւալ 20·5×15×7: Թերթք 356: Հանդամանք լաւ. լուսանցքի ցեցահարութիւն թեթև: Թուղթ բաւական թանձր. թղ. 2-21, 23-28, տարբեր գորշորակ: Գրիչ, Ծաղկող և Ստացող՝ Մեղեքեթ ԲՅՆ. Մոկացի, որդի բաշարաթի: Գրութիւն՝ սկզբնատողերը և զլիստատողեր կարմիր, մնացեալը դե մեղանով, երկսիւն, 19 տող: Բոլորգիր: Համառո.

տաղրութիւնք սովորական: Գունաւոր զարդադիր և լուսանցազարդ հատուածներու ըսկիդրը, թանձր գոյներով. տիրապետող՝ կարմիր: Խորանազարդ իւր սարօք, թղ. 33ա, 120ա, 180ա, 277ա: Լուսանցանկարք մէկ տառնեակ:

Նկարք.

- 1.— Աւետիք Աստուածածնին է, թղ. 6բ
- 2.— Ծնունդն է, 7ա

- 3.— Քառասնաբեա Տաճարն է, 8բ
 4.— Մկրտութիւն Քրիստոսի է, 9ա
 5.— Պաշտօնակերպութիւն է, 10բ
 6.— Ղազարու Յարութիւն է, 11ա
 7.— Եաղկազարդն է, 12բ
 8.— Ոտնալուարն է, 13ա
 9.— Խաչելութիւն է, 14բ
 10.— Թաղումն Տեառն է, 15ա
 11.— Դժոխոց աւերումն է, 16բ
 12.— Յարութիւն է, 17ա
 13.— Համբարձումն է, 18բ
 14.— Սբ. Հռզուոյն Գալուստն է, 19ա



11.— Խաչելութիւն Տեառն
 Թ. 2672, Թզ. 14բ

- 15.— Տէրունական Խաչն է, 20բ
 16.— Զորեքերպեան Աթոռն է, 21ա
 17.— Մատթէոս Աւետարանիչ, 32բ
 18.— Մարկոս Աւետարանիչ, 119բ
 19.— Ղուկաս Աւետարանիչ, 179բ
 20.— Յովհաննէս և Պրոխորոն, 276բ
 Կաշեկազմ տախտակեայ դրոշմազարդ :

Պաշտօնակ յազարկեայ սկիզբը և վերջը
 մէկմէկ թերթ (թղ. 1 և 356), եթովպերէն :

ԲՈՎԱՆԴԱՅՈՒԹԻՒՆ .—

Թղ. 1.— Մազաղաթեայ պաշտօնակ ե.
 Թովպերէն :

Դատարկ Թուղթք, 2-6ա, 7բ, 8ա, 9բ,
 10ա, 11բ, 12ա, 13բ, 14ա, 15բ, 16ա, 17բ,
 18ա, 19բ, 20ա, 21բ-23ա :

Թուղթ եւսերթոսի, Թղ. 23բ-24ա :

Կանոնի տախտակներ, միջակ արուես.
 տով, Թղ. 24բ-28ա :



12.— Համբարձումն Տեառն
 Թ. 2672, Թզ. 18բ

Դատարկ Թուղթք, 28բ-30ա :
 Թղ. 30բ1.— Նախադրութիւն Մատթէո-
 սի Աւետարանին :

Թղ. 33ա.— Գիրք ծնունդեան Յի. Քի.
 ... :

Թղ. 117ա2.— Նախադրութիւն Մարկո-
 սի Աւետարանին :

Թղ. 120ա.— Սկիզբն Աւետարանի Յի.
Քի.

Թղ. 174բ1.— Աւետարանն ըստ Մարկոսի.— Յարուցեալ Յս. առաւատուն առաջին միաշարքուն....

Թղ. 175բ1.— Նախադրութիւն Ղուկասու Աւետարանի:

Թղ. 180ա.— Քանգի բազումք յաւտարեցին....

Թղ. 272բ1.— Նախադրութիւն Բովանման Աւետարանի:

Թղ. 275-278ա, դատարկ:

Թղ. 277ա.— Ի սկզբանէ էր Բանն....

Թղ. 330-355, տարբեր թուղթ, գորշորակ:

Թղ. 345բ2.— Վառն կնոջն շնացելոյ.— Գնացին իւրաքանչիւր ոք ի տեղի իւր....

Մեծ յիշատակարան Գրչի.— 1635

Թղ. 347ա2.— Փառք եղակի եռահիսակ դաւանութեանն ապէնիագին կատարեալ և անսահմանելի Աստուծոյ Հաւր. Աստուծոյ Որդւոյ, Աստուծոյ Հոգւոյ, յաւիտեանս ամէն:

Շնորհին Տեառն ամենակալի և Ն. րին աւգնականութեամբ աւարտեցաւ եռահաշիւ և հոգիադարձ Աւետարանս, զոր էր շաղկապեալ երանեալ աւետարանացն ըստ բազմեանոց գունոց ի մի ոստայն անկելով հանճար....

Զորք Աւետարանք ի բազում պատճառէ....

Արդ սանկ ելեալ կատարեցաւ սուրբ և աստուածախաւս Աւետարանս քառաբուղիս և քառավտակ....

Որ և սոցին սիրելիացս Աստուծոյ Հս. մանրմանեալ բարեմիտ և ուն քահանայ՝ անուամբ կոչեցեալ Մեղեքեթ Սոկացի, որ և դործովս հեռի եմ յամ. բարութեանց, ցանկացայ աստուածախաւս Սբ. Աւետարանին, զոր վաղուց փափաքէի ապաւինելով ի մարդասիրութիւն Աստուծոյ և ի սրբոց բարեխաւսութիւն:

Արդ սկսայ գրել, մեղսաթաւալ անձամբ և անարուեստ ձեռաւք և մեղսամած մատամբ ըս, ի Սբ. Քաղաքս Երուսաղէմ, ընդ հովանեաւ Սբ. Յարութեանն և լուսաբուղիս Սբ. Գեորգիանին Քի. և կափարիչ Սուրբ Վիմին և սուրբ բանին, և Սբ. Յակոբայ զխաղիբ

Սբ. Գեորգիանին, և Սբ. Յակոբայ Տեառնեղբարս գերեզմանին և Սբ. Տաճարին, և Սբ. Հրեշտակապետին, և այլ ամ. Սբ. Տնարիճականացն Քի. Այ. որ աստ կան հաւաքեալ ի Սբ. Քաղաքս Երուսաղէմ: Ի թվականին Հայոց ՌՁԴ ամին, ի հայրապետութեան Սբ. Աթոռոյս Երուսաղէմ քաղաքիս Տեառնեղբարս Յակոբայ, Տէր Գրիգոր Արքեպիսկոպոսին:

Որ ի Հայոց Ռ [= հազար] թվին, ՁԳ [= ութուկն երեք] յաւելորդին, հոռոմ ազգի ծոպատկին, որ բազում վիշտք մեզ հասուցին: Վասն լուսոյն որ միշտ բոլորին, յաստուածընկալ գերեզմանին, զոր աղաթիւք Լուսաւորչին, լոյսն բոլրեաց ըստ բնական կարողին, ի մեր Հայոց մեծ Պապեքին, ուրախացան ազգ ուղղափառին, յամաթ եղեն երկաքանկին, զոր դիտապետ մեր քաջ լաւին, անուանակց Լուսաւորչին, Աթոռն անուն զուարթագին, կանգնեաց ղեղիկը Հայկան ռեռին. որ ամենայն ազգ և ազնի, երանի տան Երման ազգին: Յերես անկեալ առ ձեր ոտին, և մանաւանդ դարչապարին, զի հայեմք ի Քրիստոսէ, տեսան կենաց, տէր Գրիգորին, և յետ աստեացս ելանելոյ, արժանանցի ընտրեալ դասին:

Արդ որք ճաշակէք յամէնառատ սեղանոյս, և վայելէք յաստուածային բուրաստանէս, և հանդիպէք Սբ. Աւետարանիս, կարդալով կամ աւերիթակելով, և կամ տեսանելով, յիշեսցի ի սուրբ և ի մաքրափայլ յաղաթս ձեր առաջի անարին ղենմանն ի ժամ ոսկալի Սբ. Պատարագին, և լի թերանով և բոլորով ստիւ Ած. ողորմի ասացէք, և բուրբ հաւատով մեղաց թողութիւն հայեցեք մեղապարտ և անարժան և անարուեստ գրչիս լով անուն քահանայի Դուստաանուն Մեղեքեթի Սոկացոյ, որ ստացայ Սբ. Աւետարանն յարդար վաստակոց, որ բազում աշխատութեամբ և տառապանեաց զրեցի և ծաղկեցի, յիշատակ բարի՝ հոգւոյ իմոյ և ծնաւդաց՝ հաւր Բալարաթին և մօր Ինսիփաչին, և եղբարցն, տէր Յովանէս կրանաւորին, և

Շէրբէկին, և կողակցոն իմոյ Գուլաղին, և իմ որդոյն տէր Յոհանէսին և կողակցոն Փաշին և դստերն Գուլաղին, և իմ քուերց Ջանաղին, և իւր որդւոցն, և Գօղալաղին և իւր որդւոցն, և Փաշին և իւր որդւոցն, և իմ հաւրեղաւսն Աւետիսին, և իմ մեծ պապին Սիւնաքարիմին, և ամ. արեան մերձաւորացն, և ողորմի ասողացն, և լաւ պահողացն, ողորմեացի Յս. Միածինն ամէն:

Եւ արդեա յետինս ի կարգաւորաց, և ապիրատս ի բարի գործոց, թափառնիկ, և ունայնս, լցեալ ամ. գործով չարութեամբ, անպիտան և անարժան, ի մանկունս Եկեղեցւոյ, բազմամեղ և անիմաստս ի գիրդընութեան, վիրաւորեալս հոգւով, և յանցաւորս ամ. պատուիրանացն Աստուծոյ, Մեկեռէթ առտանուն քահանայ, որ անուամբ միայն եմ, բայց գործովս թափուր յամ. բարիգործութեանց, ոչ լահեցուցանելով զքանքարն տէրունական, այլ թաղելով յերկիր անպիտան, զոր յուսամբ յամէնառատ քաղցրութիւն մարդասիրին Աստուծոյ, որ

վերստին կանգնեցէ զձեզ և զմեզ միջնորդու. թեամբ ամ. արքոց իւրոց, ամէն:

Ենորհիւ Տեառն սկսայ և ողորմու. թեամբ նորին կատարեցի զՍր. Աւետարանս, յիշատակ հոգւոյ իմոյ, և ծնաւդացն Բաշաբաթին և Ինախփաշին, և իմ եղբարցն տէր Յովանէս կրանաւորին և Շէրբէկին, և իմ քուերց և ամ. աղգականաց և համաւրէն նրն. ջեցեղացն, և ողորմի ասողացն և լաւ պահողացն, ամէն:

Արդ աղայեմ զամենեսեան զմանկունս Սր. Եկեղեցւոյ, զի որք հանդիպէ տեսութեամբ Սր. Աւետարանիս՝ զաւելորդն բառնայք, և զպակասութիւնն ընուք, և խորորութեան և սխալանացն անմեղադիր լերուք, զի կար մեր այս էր: Վասն որոյ երես ի դետն ղնելով և զոտս ձեռ համբուրելով աղայեմ զձեզ, զի լի սրտիւ և բոլոր հաւատով անարժանիս Ած. ողորմի ասացէք ինձ և ծնաւդաց իմոց, և ամ. արեան մերձաւորաց, և կարողացողաց, և ողորմի ասողացն ողորմեսորի Յս. Միածինն ի միւս զալտեան ամէն:

Թղ. 352բ2-355, դատարկ:

2673

Մ Ա Յ Բ Մ Ա Շ Տ Ո Ց.— 106

ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ.—

Մաւալ 24.5×17×9: էջք ժԲ+822: Պըրակէ Ա—ԼԵ (էջ 1.644), Ա—Լ (645-816), սըխալ զետեղուած նախկին կազմի ժամանակ, ինադրութենէն առաջ: Հանգամանք լաւ ընդհանուր առմամբ. նորագութիւն կրած: Մա. դաղաթ կոկեալ: Գրիչք՝ Ա. մասին՝ Ստեփանոս. Բ. մասին՝ Յովանէս Գահանայ: Գրութիւն՝ խորագրերները և սկզբնատողերը կարմիր կամ ոսկեզօյն, տէրունական անունները ոսկեզօյն, մնացեալը սև սկիւնով, միասին, 13 տող: Բոլորգիր յոտակ և կանոնաւոր: Համառոտագրութիւնք սովորական: Յարևոր կտորներու սկիզբը զոնաւոր մեծ զարդագիր և ոսկեխառն լուսանցազարդ, յաճախ ինքնատիպ ոճով: Խորանագարդ իւր սարօք, ընդհանրապէս մուլթ գոյներով, էջ 1, 21, 61,

147, 178, 257, 319, 399, 467: Կաշեկազմ տախտակեայ դրոշմազարդ, յրան երկաթադիր բարձրաքանդակ արձանագրութեամբ. «Գրիչքը՝ Վարդապ. և Պատրիարք Սր. Եմի.»: Ստացող՝ Վարդան Արքեպս. Տարսնի և Ս. Ուխտին Միժոյ:

ԲՈՎԱՆԴԱՅՈՒԹԻՒՆ.—

էջ ԱԲ, սպիտակ նոր թուղթ, առաջին երեսը դատարկ: Նոյնպէս էջ ԵԼ:

էջ ԳԴ, հին թուղթ, դատարկ: Նոյնպէս էջ ԹԺ:

էջ ԺԱ, մազաղաթ.— Այս իմէ է կարգեալ ի գիրս.— Ծանկ, ԱԺԴ Գրուիներ:

էջ ԺԲ, լատիներէն գրութիւն:

էջ 1.— Կամոն Ձեռնադրութեան Ամա. գամնաց, որ քարզամիմ գրակարգաց...

էջ 6.— Ձեռնադրութիւն կէս սարկաւա-
զաց:

էջ 17-20, *Երկու թերթ թուղթ, բոլոր-
պիտ տարբեր*:

էջ 17.— Ի յարիմութիւն սարկաւազի:

էջ 21.— Առնու սարկաւազն զԱնտա-
րանն, և կանգնի առաջի աշտիճանի բնին. և
ծայմէ առ եպիսկոպոսն...:

էջ 60, *Համարեա դատարկ*:

էջ 61.— Ձեռնադրութիւն Գահանայու-
թեան:

էջ 135, *ստ. լուսանցքին, տարբեր մե-
լանով, նոտրակերպ գրով. — Զօծունն գիտ
ի Գ տեսնն, ուր նշանս այս (+) կայ. դի է*

Կաթողիկոսի, գոր յետ եպիսկոպոսն առնելոյ
ասի ծայմիւ:

Գահանայ և Գահանայապետ Քրիստոս, պա-
տարագ և մատուցաւ պատարագի, որ ի
Հարէ երդամբն ընկալար ըզգահանայա-
պետ յախտեանկան, ըստ կարգին Մելքի-
սեդեկի. շնորհեաւ և այժմնն մտայ ընծայիս
քեզ մուկրելոյ ըզՀագույդ Սրբայ առտուա-
ծային շնորհս, ի յաւծումն հոգևոր Գահա-
նայութեան, որքութեան քում խորհրդայ
պատարարել որքութեամբ, ըզհատ քո
քանաւոր հովանի իմաստութեամբ, առաջ-
նորդելով ի կեանն յախտեմից:



13 — Նուսանցագրող և գրողագիր

Թ. 2673, էջ 148

շարեւն մուրեւէ է. և զայսն ըստ կարգին ա-
րայ, Տես էջ 419:

էջ 137-146, *Հինգ թերթ թուղթ, տա-
րբեր գրչութեմբ*:

էջ 147.— Կանովն Ձեռնադրութեան Ե-
պիսկոպոսաց:

էջ 174, *ստ. լուսանցքին, տարբեր մե-
լանով, նոտրակերպ գրով. — Զօծունն գիտ ի
ի Գ տեսնն այս նշանովս (T) — Տես էջ 390:*

էջ 175.— Երգ Տեառն Ներսէսի Հայոց

Երկնաւոր Գահանայութեանց պետ Յիսուս,
գորոց և գոխայ շնորհեցեր յերկրի մարդ-
կան, մայն Անարովեան ստաւորակամ ա-
րիմաց Գահանայութեանն, մարմնական
գարդիւ պըտակեալ խոյրի և վակասաւ-
շնորհեա...:

Բարձրագոյն փառաւ պայծառացեցեր Տէր,
գահանայութիւնն ճշմարիտ քո արիմաց,
մեռամբ, որով ձգեցեր գերկինս, մեռնող-
րեցեր գառաճեալսն Գահանայապետս աշ-

խաբհի, ի հաւաքաւորաց առ չայր. գնայն շնորհ արգելեցնէր Եկեղեցւոյ քո, մինչ ի կատարած. շնորհեաւ և այժմ...

Էջ 178.— Արքեմուքիւմ Կաթողիկոսութեան:

Էջ 183 — 202, նոր, սպիտակ թանձր թուղթ. սևերակ մեկնով շեղադիր 183-187, այլ դրով 188-198, դատարկ 199-222:

Էջ 219 — 230, նոր, սպիտակ թանձր թուղթ, սևերակ մեկնով շեղադիր՝ երկրորդ գրէ:

Էջ 255-256, մէկ թերթ թուղթ. առաջին էջը շեղադիր, երկրորդը դատարկ:

Էջ 257.— Կանոն քաղաքի մեռնողներին:

Էջ 306.— Կաթողիկոսութեան Արքեմութեան քաղաքի ըստ մեծի Եկեղեցւոյն Հրամայւոյ: Եւ կաթողիկոսն ասէ զԱղաթ.— Ա՛ն. ամենակարող յամենայնի, որ զծառայս քո պատշաճեցուցեր դաւ ի պատիւ Թաղաւորութեան...:

Էջ 319.— Կանոն խորհրդածութեան Սր. Իւղայն գոր միւսեան կոչեն:

Էջ 377.— Քաղաքի մայրի յետ Աւետարանին ըստ տնուան զգողին.— Նոր աւրհուրութիւն ընդ Հայցուածոց մաղթանաց մատուցանեմք առաջի քո, Հայր անընկիրն. . . — Ն է ր ա ե ո ի:

Մանօք.— Յաջորդ պրակները կամ էջերը խառնակ վիճակ մը ունին. նախնական շարքը ճշգրտւեալ նպատակով նոր իջաթիւեր նշանակեցինք, փակագիծի մէջ, և ըստ այնմ կը ներկայացնենք այստեղ:

Էջ (387), 403.— Շարունակութիւն վերոյիշեալ Քարոզին, որուն ծայրանունը կ'ըլլայ... երգ:

Էջ (390), 406.— Արքեմութեան Աղաթի յեղն ածութեան.— Մուրբ, ահաւոր անուն, լոյս ի լուսոյ և ծագումն առ ի Հաւրէ... — Կը վերջնայ էջ (407), 389:

Էջ 390.— Եւ աստմայն դմէ գաւծումն ի գլուխ մարտ խաչմկումն և ասէ.— Գլուխ քո եղիցի ասեալ...:

Էջ 395.— Յարծմալ կատարի տրեմութիւն, կմբէ գրայքն ածութեամբն և ասէ.— Ա՛ն. Հայր Տեսնէ մերոյ Յի. Քի. . . .

Էջ 397.— Ապտ ստա ի մտ գգիր Աւետա-

րանիւմ և ասէ.— Ա՛ն ի քեզ այժմ զԱւետարանըս արքայութեան երկնից...:

Էջ 399.— Թ.— Վկան Եկեղեցի Արհ. ներոյ.— Բարեխաւսութեամբ Սուրբ Աստուածածնին և ամենայն սրտոց լուր մեզ Տէր Ա՛ն. մեր, Հաստատեալ զՀիմունս սորա...:

Էջ 400.— ...Աւրհնեցի ասեցի և սըրբեսցի քարին (շար. էջ 421) Յանուն Հաւր և Որդւոյ և Սրբոյ Հոգւոյ. այժմ.:

Էջ 419.— Յետ այսր տնեմեքեան մեռնողներու քանանային կացցն շուրջ եպիսկոպոսին տիւնայ գափոյ յառեալ ի միւսեան, և



14.— Խ ո ր ա ն ա գ ա ր դ

Թ. 2673, էջ 399

ինքն տանելով զմիւսեան ուրք կմբէ խաչ մի յերկուսին մեռնալ բութիւն և ասէ այսպէս.— Տէք, դու ասե՛ք արքայութեամբ և աւրհնութեամբ զմեռս սոցա...:

Էջ 421.— ...Ձայս ասէ եպիսկ. ի չորեաին անկիւնն. և յետ այսորիկ այս կանոն կատարի:

Էջ 449.— Եւ ասէ տնու եպիսկոպ. ըգրիչն և հարկանէ գերկիրն գոր ծրագրեալ էր արուեստաւորին...:

էջ 466.— Իսկ ի նաւակատիս եկեղեցւոյն... այս կանոն կատարի:

էջ 467.— Ընթերցուած յԱռաքեաց.— Ի մասսութիւն չիկեաց իւր տուն...:

էջ 559.— Կանովն Առաքեան Աւրիմիլայ:

էջ 580.— Կանոն գնկաքեալ եկեղեցի տարեմիլ:

էջ 582.— Կանոն, որ է մօր դուռն դնելու եկեղեցւոյ:

էջ 586.— Կանոն Հայր առնիլ. ժողովին ամենայն Ուխտն, և առաջի կացուցանեն զքն տրեմալն...:

էջ 597.— Բարդի Հայրապ. առաջեալ Բան Պրատու.— Արդ յառաջ ընտրեալ՝ մի՛ խափանեացէ զքեզ ամենայն կողմնաւոր կամք

***:

էջ 602.— [ԺԴ].— Կանովն Ջուր Աւրիմիլայ յաւուր Սր. Յայտնութեանն Տեսնմ մեքայ Յի. Բի.: Եւ այս կանոն կատարի:

էջ 645-822, Թուղթ, տարբեր գրչու թիւն:

էջ 645-646, դատարկ, անմաքուր:

էջ 647, բոլորգիր վարժ, 14 տող.— Կարգ ամենմիլ գնիւմադ...:

էջ 656.— Կանոն Նաւակատեաց եկեղեցւոյ, պղծելոյ յամալքիմաց, և զարժեալ տեղանն վերտնիմ հատատել...:

էջ 707.— Կարգաւորութիւն զանաւորի եկեղեցն ի գզդումն, որք ի բռնաւորացն երկիւղ մեռու ուրացան գրիստեմէութիւն...:

էջ 732.— Աւրիմիլայ Սիւն և Մազգւմայի...:

էջ 734.— Կանոն Համդերմ տարեմիլայ

***:

էջ 736.— Աւրիմիլայ Գորիմարայի.— Գթած Տէր, որոյ զարութիւնդ անպատեւի է...:

էջ 739.— Ազալք տարեմիլ դատառաւիմ Սրբայ Սեղանայն:

— Աւրիմիլայ ամէն համդերմեղէն ըզգեստից:

էջ 742.— Ազալք ամ. Բանայալեան գզեստեղէն կազմածայն.— Ամենակալ յաւիտենական ողորմած Աստուած...:

էջ 743.— Աւրիմիլայ Գաւառայ:

էջ 749.— Աւրիմիլայ Բաղկարարի:

էջ 750.— Աւրիմիլայ Ուրարի:

էջ 751.— Ազալք Շաւրղառի.— Տէր

Ած. ա(ւ)ղբեր գթութեան, արդարութեան և իրաւանց...:

էջ 753.— Աւրիմիլայ տարբ տաւուփք բռնիմ Բանայալեանայն: Ումուփք բռնիմ Ուսայ գզեստ Բարգամիլ: Զի ամանմ՝ ուլիւքն է, և Փալտանմ՝ գզեստ: Եւ է մշտեան յաւիմ Գրիստեմ, և առաքեալեան վերաբնդիմ — Տէր Ած. արարիչ բոլորից ամենակալ և ամենազաւր...:

էջ 760.— Աւրիմիլայ վիմի մանապարհարդ Բանայալից:

էջ 769.— Կարգ տն ի գրչուլն գտայն և գնմնիւմն. տալայն բռնիմ յայ բազուկն, իսկ մեծքն դնեն գտուքն ի վերայ ոտից կնիւ հալք...:

էջ 773.— Կանոն ապաշխարող ամնիլ

***:

էջ 818-822, դատարկ:

Մանք յիշատակագրութիւնմ Գրչի մօտ մէկ տասնեակ, ընդհանրապէս Կանոններու վերջաւորութեան. կ'առնենք ընտրովի.

1.— էջ 6, մէջտեղը.— Տէր Ած. ողորմեա արքեպիսկոպոսին Տարսոնի տէր Վարդանայ և ծնողաց իւրոց և որ ամէն ասէ:

2.— էջ 16.— Ած. ողորմեա տեառն Վարդանայ արքեպիսկոպոսին Տարսոնի և Սուրբ Ուխտին Միւնոյն և որ ամէն ասէ:

3.— էջ 59.— Քս. Ած. ողորմեա ստացողի գրոցս տեառն Վարդանայ արքեպիսկոպոսին Տարսոնի և եղբար Նորին Թորոսի, և յոյժ տառապեալ գրչիս Ստեփան(ոսի) և որ ամէն [ասէ]:

4.— էջ 818.— Յս. լրումն քահանայապետական, ողորմեա ծառային քո տէր Վարդանայ և եղբար իւրոյ Թորոսի քահանայի, և այնոցիկ որ ամէն ասեն:

5.— էջ 668.— Ջատուածապատիւ արքեպիսկոպոսն Տարսոնի զտէր Վարդան, և զեղբայրն իւր գթորոս փակակալ Սրբայ Ուխտին Միւնոյս, աղաչեմ յիշել ի Տէր:

6.— էջ 679, վարը.— Ջատուածապատիւ արհեպիսկ. զտէր Վարդան, յիշեցէ ի Տէր:

Յիշատակագրութիւն, էջ 644, ստորին լուսանցքին, գունաթափ թանաքով, անհարթ գրով.— «Գրեցաւ Ձեզ [= 1294] թվ. Հայոց»:

Յիշատակարան Գրէի Երկրորդ մասին.— [ԺԵ. Գարու Բ. Քառորդ?]

Էջ 814.— Փառք համազոյ և միասնական Սր. Երրորդութեանն Հաւր և Որդւոյ և Սուրբ Հոգւոյն յաւիտեանն ամէն. որ ետ կարողութեան իմոյ զսակաւ գիծս զծագրել և հասանել յաւարտ շնորհաւն Աստուծոյ:

Ամ. ոք յամ. ուրուք յամ. ուրեք ժամ և ժամանակ եղ Ած. որպէս և [կէտ տալ եղծւած] տապի և հասանի դադարի, նոյնպէս և ես փանաբիմաստ մտաւք իմովք սկիզբն արարի սակաւ գիծս, և հասաք յաւարտ բանիս շնորհօքն Աստուծոյ ամենակարողի և հղաւրի և մարդասիրի:

Արդ յերեսս անկեալ աղայեմ զձեզ, ոյ դասք լոյս եղեցոյ, յիշեցէք յաղաթս ձեր Ըզարաղան և սրբասնեալ և դառաքինի և արհի եպիսկոպոսս Երուսաղէմի զտէր Մարտիրոս և զծնողս իւր և զամ. արեան մերձաւորքն իւր, ընդ նմին և զեղկելի և զախմար և զանարհետ զծողս, որ լոկ անուամբ կոչիմ քահանայ, և զործովք թափաւր յամենայնի, Ըզ-Յովանէս, և զծնողս իմ, և զամ. արեան մերձաւորքն մեր և ըստ հոգւոյ մայրս իմ Ըզ-Յնովոր, որ սպասաւորէ մեզ ի մարմնաւոր պիտոյս. և զմիւս մայր մեր զԱղութ:

Արդ կրկին յերեսս [անկեալ] աղայեմ զձեզ, որ բոլոր սրտիւ յիշեցիք յաղաթս ձեր զարբաղան և առաքինի արհապս. Երուսաղէմի զտէր Մարտիրոս, որ ետ գրել զպաւկասում զորոյս յիշատակ իւր, և ի վայելումն անձին իւրոյ, և ձեզ ողորմեսցի Ած. որ առատն է ի տուրոս պարգեւաց, և նմա փառք յաւիտեանն ամէն:

Յիշատակարան յիշատակագրութիւնք.—

Էջ 398, բոլորգիր, խազաւորեալ.— 1645 թվին Ռէշ, սեպտեմբեր ամսոյ Ժ, աւրբն չորեքշաբթի, Գրիգոր Հայրապետն քաջ՝ առ Ած. փոխեցաւ, և եթող զմեզ որբ և անտէր:

Աստուածատուր Վարդապետն Ած. անփորձ և անարատ պահեսցէ ամէն:

Էջ 817ա, երկսիւն նոտրագիր:

Յիշատակարան.— Ով ընթերցողք աստուածաբար մատենիս և հոգւով սրբով լցեալ բանից սորին...

Որոյ վասն զինքն ի գերութիւն ետ յօժար կամօք, և զյիթալագործ երկաթն ի պարանոցի էառ ներ թուարեւութեան Հայոց տուժարիս ոչ սակաւ այլոյ իւրեք, այլ միայն առ ի պարտուցս գոհակացս դիպեց. մանց հինգ հարիւրից քսակացն թնթեւութեանց...

Մտեալ եղև առ զրատուն՝ վաղ ուրեմն[ն] անտէրունձ ննացեալ, ուր ետես զզըրեանս՝ զոմանս եղծեալս, զոմանս քայալեալս, զոմանս ցեցակեբեալս, և վերջապէս զոմանս քակտեալս. աւաղեալ ի վերա սուրբ գրեանց, վասն որոյ գրեաց գիրս առ վերոյգրեալ հարազատն իւր՝ Յովհաննէս Վարդապետն և պատրիարքն Բիւզանդիոյ, և նա ընդ տէրունական ուխտաւորացն զտպագրիչ Գրիգորն առաքել աստ: Որպէս և յորդորեալն եկն ի Սր. Գահա Քրիստոսեան, և հրամանաւ վեհոյ ձեռնամուխ եղև յալոգութեամբն Աստուծոյ զեղծեալսն գրել, զքայալեալսն վերանշնորոգել, և զամենևինք քակտեալսն վերակերտել և կազմել: Որք իւրաքանչիւրում յիշատակարանն լոյն տեսակապէս բացատրին ընթերցողացդ, որք և նոքա անմոռաց յիշամար զհայրապետն քաղաքաւթ, և զծնողսն սորին ընդ համայն աղնչիւք ի Քրիստոս ննջեցելովքն յիշել տէրունական աղօթիւք հայցեմք:

Նա ևս զփոխանորդ նորին զվէթիւ Էջնէ՝ Յովհաննէս վարդապետն Երուսաղէմացի ունիլ ի մտի և (և) յիշատակել զնա ևս. և դուք օրհնեալք ի Տեառնէ հանապաղ օրհնեալք լիջիք ի մարանաթայ: Որ և ծրող սորին Պօղոս և եղբ անուամբ պաշտօնեալ բանի Տեառն, և միաբան Սրբոյ Ուխտիս՝ աղերսեմք զՀայր մերն Ամէն.— Հմմտ. Թիւ 1950, 2. Հատոր, էջ 515:

Նոտրագրան յիշատակագրութիւնք.—

1.— Էջ 398, ստորոտը, անհարթ գրով.— Ապրել 25, Գարբիէլ Սրբազան առ Ած. փոխեցաւ, 1840:

2.— Էջ 255, շեղագիր.— «Զերմանիկ սուրբ հայրապետն Հայաստանեաց զտէր Կոստանդին, զստացաւոր սորին, յիշեցիք ի Քս., պատահաւորք ամին»:

Պակասորդ Մաշտոցիս ընդօրինակեցաւ

ի Մաշտոցէն Ստոյ մայրավանդաց ի 1903 ա. մի, մարտի 28:

3.— Էջ Բ, շնորհակեր.— Նորոգեցաւ

կազմն Մայր Մաշտոցիս յամի Տեառն 1968 և ի 11 յուլիս ամսոյ, ի կազմատան Ս. Աթոռոյս որ յերուսաղէմ — Տեսուչ Զեռագրատան՝ Նորայր Եպս.:

2674

ՔԱՐՈՁԳԻՐՔ (ՏԱՐԵԿԱՆ).— 4

ԿԱՐԱՊԵՏ ԱՐՔ. Կ. ՊՈԼՍԵՅՈ

Ս. Յակոբ, Երուսաղէմ

1873

ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ.—

Մաւաւ 33×20×3: Էջ ԺԲ+452. տեղ մը սխալած է, 119էն յետոյ դրած է 112: Հանդամանք շատ լաւ: Թուղթ կապոյտ: Գըրէ՛ Մեսրոպ Վրդ. Գալթագնանց: Գրութիւն՝ սևորակ և կարմրորակ մեկաններով, միասին, 33 տող: Շնորհակեր մաշուր: Հաւատարմագրութիւնք բաւական առատ: Կաշեկազմ խաւաքարտեայ նորագործ: Դատարկ սպիտակ Թուղթք սկիզբը և վերջը մէկմէկ թերթ: Ստացող՝ Գրիգը:

ԲՈՎԱՆԻԱԿՈՒԹԻՒՆ.—

Էջ Ա-Դ, դատարկ:

Էջ Ե.— ձախաւ.—

Տարեկան Քարոզք, Հաւաքեալ ի Սր. Գրոց և ի մատենից սուրբ և իմաստուն վարդապետաց:

Հատոր Առաջին:

Աշխատասիրութեամբ Պօլսեցի տեառն Կարապետի Արքեպիսկոպոսի և պատրիարկի Կոստանդնուպօլսեցոյ:

Յամի Տեառն 1834, և մերոյս ՌՄՁԳ:

Զարդիս վերստին ընդօրինակեալ ընդ Հանդիպեալ զաղափարի ուրումն և ապա բաղդատեալ ընդ Հարազատ Հեղինակի բաղդատելոյ դաղափարէ ձեռամբ ամեներջանիկ Ուխտիս Սրբոց Յակովբանց, որ յերուսաղէմ, միաբան Վանցի Մեսրոպայ Վարդապետի, որ ի Վասպուրական զաւառէ մականուամբ Գալթագնանց կոչեցելոյ:

Ի հայրապետութեան լուսանկար Սրբոյ Աթոռոյն Էջմիածնի տեառն և տեառն Գէորգ

դայ սրբազնակատար կաթողիկոսի ամենայն Հայոց:

Ի պատրիարքութեան Սրբոյ Աթոռոյս Երուսաղէմի Տ. Տ. Եսայեայ արժանընտիր արքեպիսկոպոսի:

Եւ ի պատրիարքութեան Պօլսոյ տեառն և տեառն Մկրտչի ազգանամ արքեպիսկոպոսի:

Յամի Փրկչին մերոյ 1873, ի Մայիսի 15, յերուսաղէմ:

Էջ 2, դատարկ:

Էջ Է.— Առաջաբանութիւն.— Եկեղեցի բանական՝ զեղեցիկ իմն յարմարութեամբ ի դրախտ օրինակի...:

Էջ Թ-ԺԱ, դատարկ մեծագոյն մասամբ:

Էջ ԺԲ.— Գունաւոր նկար, տարբեր թուղթով, «Ես. Փրկիչ աշխարհի»:

Էջ 1.— Քաբազ Ա. Կաղանդ.— Դիտաւառութիւն, Խաչուսմ մտնուամ: Բնաբան. «Յոյց ինձ Տէր զկատարած իմ».— Սաղ. 38, 5: Էջ 416.— Քաբազ ձԺԵ. Կիւրակէ պաւտեմալ ի մէջ Աւագ Տօնից: Բացատրութիւն առակի՝ ազնուակեմիմ:

Էջ 421-424, դատարկ:

Էջ 425-428.— Ցանկ: Ա-ձԺԵ Գլուխներ:

Էջ 429-452, դատարկ:

Յիշատակարան Գրչի.— 1873

Էջ 420.— Յաջողութեամբ անջոյն անեղին Աստուծոյ, և օգնականութեամբ նորին Սուրբ Հոգւոյն ամենալաւացուցչի, ոչ սակաւ փափաքանօք սրտի յայս զիրք տարեկան քա-

բողոքեանց ձեռնամուխ եղաք, զայն գիրք, որ ի վաղուց հետէ ցանկայի ընդ գրչաւ արկանել ի սպիտակութիւն դաշտի ի գիր արձանացուցանել ի Հարազատ օրինակէն. (Թէպէտ ոչ յաջողեցաւ ըստ մերոյս). վասնորոյ զոր ինչ դէպ եղև մեզ զաղափար՝ զմասնէ բոռն հարաք, (ակն եղեալ յայլում ժամանակի ի ձեռս բերել՝ անդէն բաղդատել) զմին կալեալ շաւիղս, ջանս եղեալ ըստ մերոյ կարողութեան զգուշութիւն ունիլ ի ձեռին զոչնչ ի նմին յաւելուլ ի մտաց, որ ի բաղում տեղիս ինքնին խնդրէին բանք ի մէջ զի ի սրբոց հարցն գրոց գհաւաքեալս մեր ի գիրս կամ ի միտս. այլ մեր զգուշութենէ սորին զգուշացեալ և ոչ մի ինչ ընդ նոսին խառնեցաք:

Եւ իբրև ի լրումն հասեալ, Թոյլ ոչ ետ ինձ փափաք սրտիս Թողուլ զայն յաճկատարութեան յայն, զոր միանգամ ունէր յիւր ծոց զյայտայտութիւնս բանի և բառի, զորս ի գրէն ի գրէն փոխելն ընկալեալ էր: Վասնո-

րոյ յոյզ և խնդիր եղեալ զտաք զմի ևս օրինակ բաղդատեալ ընդ երկրորդ օրինակին ի բնագիր հեղինակէ յօրինակելոյ: Ուստի և մեր համեմատեալ ոչ ի սակաւ տեղիս յերևան ելանէին սորին պակասութիւնքն. զայնոսիկ ևս ի տեղիս իւրեանց ի լուսանցն նշաւ նակեցաք. ձեռամբ սորին յօրինակողի, ի բարերջանիկ միաբանութենէ Սրբոյ Երուսաղէմի Աթոռոյն Սրբոց Յակովբեանց յետնեայս ապիկար աւելածու Մեսրոփ բարդապետ ի Վասպուրական դաւառէ իսկ Վանցի Ղալթաղիանց մականունեալ, յետ քսանամեայ միաբանութեան, 1873, ի Հինգիտասան աւուր մայիս ամսոյ սկսեալ՝ ի միջոցի 89 աւուր աւարտեալ. ի վայելումն ինձ նուաստիս, և ապա Թողուլ յիշատակ Հարազատ եղբարց, որք զինի մերս կալնուն տեղի ի Սր. Տանն Աստուծոյ, որք և ողջ լինիցին յիշելով զմեզ յաղօթն իւրեանց:

2675

ՔԱՐՈՁԳԻՐՔ

Ս. Յակոբ, Երուսաղէմ

1853

ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ.—

Ծաւալ 33×20×2: Էջ Դ+231. 54 Թիւր կրկնուած է: Հանգամանք շատ լաւ: Թուղթ կապոյտ: Գրիչ և Ստացող՝ Դաւիթ Արք. Գէորգեան, Կարնեցի: Գրութիւն՝ խորագիրն եւ և սկզբնատողեր ընդհանրապէս կարմիր, մնացեալը սև որակ մեղանիւն, միասին, 33 տող: Եեղագիր մաքուր: Համառօտագրութիւնք բաւական առատ: Կաշեկցած խաւաքարեայ նորագործ: Դատարկ Թուղթք ըսկիցք և վերջը մէկմէկ թերթ:

ԲՈՎԱՆԴԱՅՈՒԹԻՒՆ.—

Էջ Ա-Գ, դատարկ:

Էջ Դ, Փակցուած նկար, ճերմակ թանձր Թուղթի վրայ: «Տիրամայր Մուրբ Կոյս», գրկին մանուկ Յիսուս:

Էջ 1.— Ծնունդ Մարիամու ի յԱննայ. — Աստուած իմաստութեամբ հիմունն էարկ

երկրի.— Առաւ. 3, 19:

Էջ 7.— Ի վերայ երկց ամաց Ընծայման.— Ի պտղոյ արգարութեան բուսեմի ծառ կեմաց.— Առաւ. 11, 30.— Աստանօր հակառակ խօսի Սողոմօն...:

Էջ 168.— Քարոզ Ապաշխարութեան.—

Ողորմութեամբ քաւեսցես զմեզ քո.— Դան. Էջ 1, 4, 24:

Էջ 171.— Քարոզ Սրբոյ Հօրն մերոյ Գրիգորի Լուսաւորչի:

Էջ 211.— Սկսն Սրբոյ Ծննդեան Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի Որդւոյն Աստուծոյ.— Նարդոս իմ բուրեաց զհոտ իւր: Երդ. 1, 11.— Այսօր մայրս մեր Սր. Եկեղեցի բուրեաց...:

Էջ 219.— Քարոզ վասն միաբանութեան և անմիաբանութեան, զոր խօսեցաւ յատենի Սրբոյ Աթոռոյն Տ. Տ. Զաքարիա Սրբազան պատրիարք հայրն մեր ցաւակցական սրտիւ.

— Որչափ դիտուն է ճարտարապետ Հիմնադիրն, ալիքի չափադասուն ղեկի Հիմն շինուածոց, զի ըստ իմաստութեան կշռի գործ շինուածոց.— Գիտուն ճարտարապետը միշտ է վերայ կարծիք սեպացեալ վիճի արկանեն զհիմունն շինուածոց. իսկ տգէտքն է վերայ հողոյ և անողոյ...:

Էջ 224.— Յանկ Գաբրիել և բանից անցա ըստ իւրաքանչիւր երեսաց և քաղաքաւմարիցն:

Էջ 229-231, դատարկ:

Յիշատեցաբարութիւն.— 1853

Էջ 218, ստորոտը.— Լրացաւ սրբազրուութիւն գեղեցկանիւթ Գաբրիելի ընտրելոյ, որը օրինակէք անպակաս և համարարաւ՝ շահիք հոգաւով, և միւլթարիք մարմնով՝ բերկրեալ է մեծագոյն իմաստ սորա. տուք փառս Աստուծոյ և ասացէք Ած. ողորմեսցի ծնողաց Դաւթի արքեպիսկոպոսի Գեորգեան Կարենցւոյ, որ հոգ տարեալ այսմ ըստ կարի աշխատասիրեաց յօգուտ տեսակակցի յիրելի միաբան եղբարց իւրոց Սրբոյ Մայր Աթոռոյն Երուսաղէմի, է 1853, դեկտեմբեր 22:

2676

Լ Ո Ւ Ս Ա Շ Ա Ի Ի Ղ.— 3

ԳՐ. ՓԷՇՏԻՄԱԼՃԵԱՆ

Օրբագիւղ, Կ. Պալիս

1825

ԵԿԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ.—

Մաւալ 28×20×2: Էջ Դ+240: Հանգամանք շատ լաւ: Թուղթ հասարակ: Գրութիւն՝ սեռերակ մեկնով, միասին, 26 տող: Շեղագիր մաքուր: Համառօտագրութիւնք առատ: Կաշեկազմ խաւաքարտեայ ոսկեղբրուազ: Դատարկ թուղթք սկիզբը և վերջը մէկ մէկ թերթ:

ԲՈՎԱՆԴԱՅՈՒԹԻՒՆ.—

Էջ Ա.— ձեւաւոր.—

Լուսաշաւիղ, յորում բացատրին գլխաւոր մասունք հանգանակին հաւատոյ ըստ ընթերցողածոց Հայաստանեաց Սր. Եկեղեցւոյ:

Աշխատասիրութեամբ Գրիգոր Դպրի փէշտիմայնեան ըստ հարկադիր հրամանի տեսուն Պօղոսի արքեպիսկոպոսի է ժամանակի պատրիարքութեան իւրոյ է թագաւորեալ մայրաքաղաքն Կոստանդնուպօլիս, յամի Տեառն 1825, յօրթագիւղ:

Էջ Բ, դատարկ:

Էջ Գ, շեղագիր, տարբեր գրչութիւն:

Առ ազնուամեծար յարգութիւն մեծահաւատ Միքայէլ ազգասէր ամերթյոյ Փիշմիլեան, ուղերձ սիրալրական.— Ո՛վ, զիմքդ դէպ բարեպատեհ է պսակ ձերումդ նախանձելի փափազանաց՝ առ յանժաշն մշտնջենաւորութիւն անուան բարեյիշատակ ամուսնոյդ՝ այս ձերք յարմարաւոր. . . :— Ձերդ մեծապատուութեան բարեմաղթու Կոստանդնուպօլսոյ պատրիարք Մատթէոս արքեպիսկոպոս, 1848, յուլիս 30:

Էջ Դ-2, դատարկ մեծագոյն մասամբ:

Էջ 3.— Յառաջաբանութիւն.— Ըստ կարդաւորեալ նախախնամութեանն Աստուծոյ, ոչ ոք կարէ ինքեամբ ճանաչել զիւր հոգեւ հաւատոյ...:

Էջ 231.— Ձիմքդ հունաւոր միտք երանելոց կարեն հայեցողապէս տեսանել զանհուն էութիւնն Աստուծոյ:

Էջ 233-240, դատարկ:

2677

ՔԱՐՈՁԳԻՐՔ.—10

ԳԵՈՐԳ ԱՐՔ. ԶՄԻՌՆԱՅԻ

Ս. Յակոբ, Երուսաղեմ

ՌՅԹ = 1859

ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ.—

Երևալ 25.5×17×4: էջք Ժ+714. երկու տեղ կան փոքր սխալներ՝ 107—109, 421—423: Հանդամանք չատ լաւ: Թուղթ հասարակ: Գրիչ՝ Տէր. Պօղոս Վանեցի: Գրութիւն՝ խորագրերները և սկզբնատողերը կապոյտ, տեղ տեղ մասամբ նարնջագոյն, մնացեալը սևութակ մեկնումով, միասին, 29 տող: Շեղագիր մաքուր: Համառօտագրութիւնք առատ: Կշեկազմ խաւաքարտեայ ոսկեդրուագ:

ԲՈՎԱՆԴԱՅՈՒԹԻՒՆ.—

էջ Ա.Բ, դատարկ:

էջ Գ.— ձեկատ.—

Յօրինեալ է Գէորգ Արքեպիսկոպոսէ Զմիւռնացւոյ, ի յառաջնորդութեան իւրում յԵւդկիայ քաղաքի, ի Վանս Սրբոց Յովակիմայ և Աննայի:

Յօր բովանդակին 98 ընտիր Գարոզդ աւետարանական բանից և առակաց և օրինակաց Աստուածաշունչ Սբ. Գրոց, համառօտ և դիւրեմաց ոճով աւանդեալ Հոգեւէր քարոզիչ վարդապետաց:

Ի հայրապետութեան լուսանկար Մայր Աթոռոյ մերոյ էջմիածնի Տ. Տ. Մատթէոսի սրբազան կաթողիկոսի: Ի պատրիարկութեան Սրբոյ Աթոռոյ երուսաղէմի Տ. Յովհաննէս սրբազան արքեպիսկոպոսի: Եւ պատ.

րիարկութեան Կ. Պօլոսոյ Տ. Գէորգայ Արքեպիսկոպոսի:

Զարդէն է կապուտակ դաշտի ընդօրինակեալ մեծաւ գգուչութեամբ թափեալ յեղափոխեցաւ ի բարեբանիկ միաբանութենէ զերազան Աթոռոյ Սրբոյ Ուխտի երուսաղէմի Ս. Յակոբեանց յետին սպասաւոր Վանեցի ուրարակիր տիրացու Պօղոսէ:

1859, գրեցաւ ի Վանս Սրբոց Յակովբեանց որ յԵրուսաղէմ, ՌՅԹ:

էջ Դ-Զ, դատարկ:

էջ Է.— Յառաջաբանութիւն.— Դիտու մըն յայտ գործ չէ՛ վասն քաղցւած քարոզացն ազգիս բանս սեղանաւորել...:

էջ Թ-Ժ, դատարկ:

էջ 1.— Գարոզ Առաջին.— Դիտաւորութիւն.— Յաղաք Պահոց և Աղօթից: Բնաբան. վարդապետ, ածի զորդի իմ առ քեզ. Մրկ. 9, 16.— Սկըսուած.— Պատմէ սրբազան աւետարանիչն Մարկոս...:

էջ 655.— Գարոզ 2Թ.— Դիտաւորութիւն.— Յաղաք Հրեշտակաց:

էջ 661.— Մանուգում: Համառօտակամ բանիւ խրատել ժողովրդեանմ:

էջ 662, դատարկ:

էջ 695.— Վաղման մատենիս:

էջ 696.— Յանկ Գարոզից.— Ա-ՂԹ Գըլուխներ:

էջ 700-714, դատարկ:

2678

ՄԵԿԵՆՈՒԹԻՒՆ ԾՆՆԴՈՑ.— 2

ԿՈՒՌՆԵԼԻՈՍ

ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ.—

Մաւալ 27×17·5×4·5: Էջ 696: Հան-
դամանք շատ լաւ: Թուղթ հասարակ, փայ-
լուն: Գրութիւն՝ խորագիրները, սկզբնատո-
ղերը և բնագրանները կարճիւր, մնացեալը սև
մելանով, միասին, 39 տող, կարճիւր գիծե-
րու միջև: Նոսր շեղադիր վարժ: Համառո-
տագրութիւնք յոյժ առատ: Կաշեկազմ խա-
ւաքարտեայ, խաչադրոշմ ոսկեդրուադ: Դա-
տարկ թուղթ սկիզբը երկու թերթ:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ.—

Էջ 1.— Առաջաբանութիւն, և Գովառա-
նութիւն Սր. Գրաց: Առաջին բաժանումն:

Զգադափարէ նորին զարժանապատու-
թենէ, զառարկայէ, հարկաւորութենէ, պրո-
դոյ, լայնութենէ, դժուարութենէ, օրհնա-

կէ, կարգէ և զտրամադրութեանց.— Հմմտ.
թիւ 100, Ա. Հատոր, էջ 310:

Էջ 62.— Մեկնութիւն Մննդաց: Գլուխ
Առաջին:

Էջ 460.— Գլուխ Գոռն և ութմերորդ:
Շար Գլխոց.— Յակոբ փախչելով Եսաւայ դը-
նաց ի Միջագետս, և ի ճանապարհին ննջե-
լով, ետես զԱծ. յեցեալ ի սանդխտոջ, առ ո-
րով հրեշտակքն ելանէին, և իջանէին, և զին-
քըն մխիթարէին...— Հմմտ. Թիւ 667, Գ.
Հատոր, էջ 102:

Էջ 669.— Գլուխ Յիսուսմերորդ: Շար
Գլխոց.— Յովսէփ ընդ եղբարց և եգիպտաց-
ւոց ելաց զմեռեալ հայրն...:

Էջ 671-696, դատարկ, թէև դժուած և
պատրաստ:

2679

Ա.— ՄԵԿԵՆՈՒԹԻՒՆ ՅՈՐԱՅ.— 5

ՎԱՆԱԿԱՆ ՎԱՐՊԱՊԵՏ

Կ. Պալիս

1822

ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ.—

Մաւալ 26×20×2: Էջ 304: Հանգա-
մանք շատ լաւ: Թուղթ հասարակ: Գրիչ՝ Նա-
զարէթ Դպրի Կ. Պոլսեցի: Գրութիւն՝ վեր-
նագիրները կարճիւր, մնացեալը սևերակ մե-
լանով, միասին, 29 տող: Նոսր շեղադիր
մաքուր: Համառոտագրութիւնք յոյժ առատ:
Կաշեկազմ խաւաքարտեայ ոսկեդրուադ: Դա-
տարկ թուղթ սկիզբը և վերջը չորսական
թերթ: Ստացող՝ Բարթուղիմէոս Վարդա-
պետ:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ.—

Էջ 1.— Մեկնութիւն Համառոտ Յօրայ
հաւաքեալ ձեռամբ Վանական Վարդապետին:
Ներդրածական իմն զօրութիւն կատա-
րունութեան բնաւորեալ ունի սէր սեռն և ա-
նապակ. . .:

Էջ 3.— Գլուխ Ա.— (Այր ոմն էր յՍփա
աշխարհի): Աշխարհ մեծ է մօտ ճմաթ, և
քաղաք փոքրիկ ի նմա անուն յօսիտ, նախա-
դահ լեալ արաքացւոցն. Թէպէտ և ի գիրս
Դամասկոս յիշի, Բայց տեղին՝ յորում նըս-
տէր ի հարուածսն, և գերեզմանն այժմ յԱ-

բարեխաչ է: (Այբ մի էր յօսել) . Տեսանե՞ս, որպիսի գովութիւն գերայ գրեաց հոգին Աստուծոյ . . . :

Բ. — ՄԵՆՆ. ԴԱՆԻԵԼԻ — 12

Վարդան Վրդ.

Էջ 211. — Մեկնութիւն Դանիէլի Մարգարէին, արարեալ ի Վարդան աստուածի մաստ վարդապետէ Հայոց:

Դանիէլ ի նոցանէ է, զորս ոչ արժէ աշխարհ, ըստ Պողոսի ասիցն . . . :

Յիշատակարան —

Էջ 303. — Կատարեցաւ Մարգարէութիւնն Դանիէլի, ոչ միայն մատենադրոցս, այլ և մարգարէութիւնս. զի դարձաւ գերին, և եկն Տէր վէմն հասեալ առանց ձեռնի ըստ լրման Եօթներորդացն, և միշտ կատարի ի վերայ ամ. ժամանակի մինչև ի դալ Նեոինն, և ի Տեսուն մերոյ յերկրորդ անգամ յերկնից. որպէս ետես ըստ նմանութեան Որդւոյ Մարդոյ, եկեալ ընդ ամպս երկնից. յորում և սուրբք զարեցաւ թիւնն ժառանգեն, և երդնն դրան մարգարէիս, թէ կատարեցաւ մարդաբէութիւն Դանիէլի մարդոյն Աստուծոյ, և ցանկալւոյն Հոգւոյն Սրբոյ և Հրեշտակաց:

Ընդ որում և մեզ լիցի մասն անարժանի

անձինս՝ սակաւ ինչ վաստակողի ի բանս սըրբոյս՝ նուազոտ Յոռաննիսի Եղնկացւոյ, որ և Ծործորեցի կոչեցելոյ, վայելել ի փառս շնորհաց նորա, հանդերձ կրկին ծնողօք, ի գթութեանն Հօր ամենակալի, և յաւերժապաշտաց պարգևս Որդւոյն Միածնի Յի. Գի. Տեսաւն մերոյ, և յուղիս սիրոյ մարդասէր Հոգւոյն Աստուծոյ, որում ամ. վայելէ փառք անեղբական, և պատիւ վայելչական, և զոհութիւն անվախճան, այժմ և միշտ յաւիտեանս յաւիտենից, ամէն:

Օրինակեցան Մեկնութիւնքս յամի Տեսուն 1822, ի Կոստանդնուպօլիս, ի պէտս բարեսէր Բարթողիմէոս իմաստասիրայլ Վարդապետի: Ի նուազոտ Նազարէթ գրադէր դպրէ Կոստանդնուպօլսեցւոյ:

Յետմագոյն յիշատակագրութիւնք, նախորդին ներքև.

1. — Ընկալայ ի 1827, սեպ. 16, արդեամբ իմով ի դէն 180 ղշի: Անդրէաս Վրդ. գրադէր պատրիարքարանի:

2. — Ի սարկաւագութեանն զնեցի Յեղ. զատցի Աբրահամ Վարդապետէն, 1854:

1857, Զաքարիայ Մ. Վրդ. Եղիայեան, Սբ. Երուսաղէմի միաբան:

Էջ 304, դատարկ:

2680

ԱՆՏԱՌ ԱՅԼԱՐԱՆՈՒԹԻՅԱՆ. — 2

Հմտ. ՊՕՂՈՍ ՎՐԴ. Ա. ՊՈԼՍԵՅԻ

Ս. Յակար, Երուսաղէմ

1860 - 1861

ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ. —

Մաւալ 25×19×6.5: Էջք Ժ+1006: Հանդամանք շատ լաւ: Թուղթ կապոյտ: Գրիչ՝ Յակոբ Սրկ. Պօղոսեան Զաքարեանց, Շուշեցի: Գրութիւն՝ սևորակ մեկնումով, միասին, 32 տող: Եղադրեր մաքուր: Համառօտապարութիւնք առատ: Կազմ կիսակաշի խաւաբարտեայ: Ստացող՝ Փիլիպոս Վրդ. Ոստումբեան Նաճառեանց, Բազումցի:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ. —

Էջ Ա-Ը, դատարկ:

Էջ Թ. — Ճակատ. —

Անառա Այաբանութեան Սուրբ Գրոց, որ պարունակէ յինքեան զնորին խորհրդաւոր մեկնութիւնն և ըստ մեծի մասին զգրականն յոյժ օղտակար և հարկաւոր՝ պայծառ և պարզ աստուածաբանութեան:

Արարեալ ի հեղինակէ եղբօր Հօր Հերօ.

նիմոսի կոչեցելոյ Լաուռէթօ ձէրվարիէյն-սիոյ, ի կարգէ սրբոյն Պէնէտիէտոսի կրօնաւորին, ի վանս Մօնթիսերաթոյ և արքայի վանացն սրբոյն Փիլիշիոսի Կուիքօլէնիոյ:

Մենաւ խնդրանօք, և բազմօք ծախիւք Թարգմանեցեալ արհի և պանծալի պատրիարքին Տ. Թօհաննու մեծի աստուածաբան վարդապետի Կոստանդնուպօլսոյ Բաղիշեցւոյ, և Սրբոց Տեղեացն Քի. Այ. մերոյ զլիսովին աւելուի և անարժան ծառայի և պաշտօնէի, ի Կոստանդնուպօլիս, յամի Տեառն 1733:

Յորոյ լայնածաւալ Անտառէ Համառօտեցաւ առանց այլայլելոյ զմիտ բնագիրն, ի ձեռն Անդրիանուպօսեցւոյ Պօղոս զերիմաստ սրբազանի, ի Մարաշուքի մէջ Սրբոյ Աթոռոյս Երուսաղէմի ամ. Հայոց:

Եւ այժմ ընդօրինակեցաւ ձեռամբ Սըրբոյ Աթոռոյս Երուսաղէմի նուաստ միարան Շուշեցի Յակոբ Պօղոսեան Ձաքարեանց յետին սարկաւադի: Յամի Տեառն 1860, դեկ. 21, ի Սբ. Երուսաղէմ, ի կաթողիկոսութեան Բ. Մատթէոս սրբազանին, և ի պատրիարքութեան Երուսաղէմի Տ. Թօհաննու:

Ի վայելս Բազուցի Խաչատուրեան Նաճառեանց Փիլիպպոս Վարդապետ ընդհափայլ չօր իմոյ և աշխատար միաբանի և Արտուածածին Կուսի լուսափայլ զամբարանին Հաւատարիմ ծառայի և զլիսովին տեսչի՝ մատուցանեմ եռանդազին սիրով, ակնկալեալ օժանդակութեան աղօթից և յիշմանց նորին սուրբ Հայրութեանն՝ այժմ և յաւէտ:

Էջ 927.— Մի, կամ մէկ, 1: Կցորդ Անտառի Այլաբանութեան ըստ Թուոց:

Էջ 1000.— Վերջաբան:

Փառք և երկրպագութիւն Քի. ամենագոր տէրութեանն, որ իւրով ողորմութեամբն զօրացոյց զամենանիւար անօթ տառապեալ Հոգւոյս և ընդհանց ցաւազին աշացս բաւական լոյս՝ Հանգ Հանել մեծաւ աշխատանօք և զայս ևս բազմաթիւք մատեան, և այն ի յոգնամիջոցով ժամանակին, յորում Սբ. Աթոռս իբր ի նաւակի կարյ յերբերի յարտաքին և ի ներքին բճարքի Հոգմոց:

Քանզի ի սկզբան ձեռնարկութեանս մերոյ ի քոյն, յերկրորդում աւուր որ էջ 22

դեկտեմբեր ամսոյ 1861 [1860] ամի՝ Սրբոյ Աթոռոյս մերոյ այցելու և պատրիարք ԸԶմիւնեցի Թօհաննէս արքեպիսկոպոս սրբազան Հոգեւոր Հայրն մեր զմա ճաշակեալ եղաւ ի շիրիմս սրբոց:

Եւ մինչ ակն ունէաք յետ այնորիկ երկրորդի և մի միայն միիթարութեան մերում, որ այն ինքն էր Աւագ Լուսարար Գէորգ Սըրբազան Արքեպիսկոպոսն, աւա՛ղ Թշուառութեանս, և նա՛ որոյ բազմարդիւն կենացն բազումս կարօտէր Սբ. Աթոռս, իբրու թէ դաշն եղեալ իցէին ընդ Դարպասընկալ ծերունազարդ Մկրտիչ Վարդապետին, ի 16 ներկայ յունվար ամսոյ՝ արհամարհեալ ըզկեանս մտին յանանց Հանգիստն ինքեանց ուրախութիւն և մնացորդացս սուգ և տրտմութիւն թողլով:

Եւ վանս զի յետ այնորիկ առանց պատրիարքի և առանց եպիսկոպոսի մնայր Սբ. Աթոռս, ուստի և չէլոր ոք որ կարօղ իցէր օրբքի զարտօսը յաշաց մերոց, բայց միայն քանի մի վարդապետք, որոց ժողովոյ խորհրդակցութեամբն Հազիւ Թէ կառավարի զերահուշակ Սբ. Աթոռս: Եւ ահաւասիկ ամիսք ոչ սակաւք անցեալ և տակաւն սպասեմ աչք մեր՝ ի բարեհաճութենէ Կոստանդնուպօլսոյ ազդային սահմանադրական ժողովոյ՝ ընտրել մեզ զոմն՝ պատրիարք և արթուն դիտաւիտ, զոր Տէր Հոգին Սուրբ ինքն ցուցցէ և զարժանաւորն վաղ յայտնեսցէ: Ամէն:

Աւարտ մատենիս եղև ի 25 յուլիս ամսոյս 1861 ամի, ի Սբ. Երուսաղէմ, յԱթոռ Սբ. Յակոբեանց:

Էջ 1002-1006, դատարկ:

Յետմտալոյն յիշատակագրութիւն.—

1867

Էջ Ժ, վարը, զունաթափ մեյանով, շեղադիր տարբեր.— Այս զիրքս Անտառ Այլաբանութեան կոչեցեալ ընդ ձեռն Բառնարաս Վարդապետիս, ի տեսչութեան ի Դամասկոն, ընդհանցաւ Սրբոյ Աթոռոյ միաբան Մեսրոպ Վարդապետին վանեցւոյ, ի վայելումն իւր. և չունի ոք իբրաւան ի վերայ այսր իրի.— Բառնարաս Վարդապետ Տէր Յովսէփեան, Տեսուչ Վանուցն Սրբոյ Սարգսի 1867, Հոգտեմբեր 6ին, ի Դամասկոս մայրաքաղաքն:

2681

ՀՐԱՀԱՆԳ ՔՐԻՍՏՈՆԵԱԿԱՆ ՎԱՐԴԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆ.— 1

Թրգմ. ՊՕՂՈՍ ՄՐԿ. ԳԱԹԱԳՃԵԱՆ

Ս. Յակոբ, Նրուստպէմ

1864

ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ.—

Մասաւ 22×17×1.5: էջք 170: Հանգամանք շատ լաւ: Թուղթ հասարակ: Գրիչ՝ Պօղոս Մրկ. Գալթազեան, Վանքի: Գրութիւն՝ սեւորակ մելանով, միասին, 21 տող. յաճախ մէկ երկու տող պակաս, զոյգ գիծերու միջև: Շեղագիր մաքուր: Համառոտագրութիւնք սովորական գրեթէ, Կազմ կիսակաշի խաւաքարտեայ: Դատարկ թուղթք սկիզբը երկու թերթ, վերջը մէկ:

ԲՈՎԱՆԴԱՅՈՒԹԻՒՆ.—

էջ 1.— Ներածութիւն.— Բաւական ժամանակէ ի վեր մեր ողջամիտ բաղձանաց համեմատ կ'ընտէինք օր ըստ օրէ մեր նպատակին հասնիլ, ոգւով լաւ գիտելով, որ նպատակնուս առարկայն ինքնին արդէն աղնուական և աստուածամայն է:

Գործ մը, որ հոգւոյն ալ մարմնոյն ալ մանակէ ի վեր մեր ողջամիտ բաղձանաց համար, բարեբախտաբար, մինչ ցարդ զսնուած Քրիստոնէական Վարդապետութեանց՝ անշուշտ առաջինը կրնայ համարուիլ, մեր ձեռք հասած Կալկաթայի տիպ Տէր Յարութիւն բազմամուտ Քահանայի աշխատութիւնը: Ապաքէն մենք ալ հատընտիր ոճին և աստուածաբանական խնդրոց կրօնական ուղղափառութեանը փափաքելով, ձեռնամուխ եղանք որչափ արեւելի էր, առանց բնագրին միտքը ալլալելու թարգմանել յաշխարհիկ լեզու:

Ուստի թէև չի պիտի պարծիմ իբրև նոյն իսկ հեղինակ: Այլ պիտի պարծիմ և խորախուսիմ աշխատել ի ներկայ զործոյս, այսինքն Հրահանգ Քրիստոնէական Հաւատոյ ըստած գրքոյնիս մասին. վասն որոյ և թէ ընթերձանէք բարեհաճ կամօք մեր աշխատու-

թիւնը անբասիր և անեպերելի կերպիւ ընդունեն, մեք սոյն այս բարեմասնութիւնը բովանդակելի նիւթոյն ընտրութեանը կուտամք, որով զմեզ անմեղադրելի ընելով, չընորհապարտ կ'կացուցանեն բերանալիր գոհութեամբ.— 1864, յԱռաքելական Աթոռ Մրգոց Յակովբեանց որ յերուսաղէմ: Ն. միաբան նոյն Ուխտի Վանքի Ա. Սարկաւազ Պօղոս Գալթազեան:

էջ 3.— Հրահանգ Քրիստոնէական Վարդապետութեան, ի պէտս Հայաստանայց Ուղղափառ Սուրբ Եկեղեցւոյ:

Ներածութիւն:

Հ. Խնչ կ'սորվեցնէ քրիստոնէական վարդապետութիւնը:

Պ. Աստուած ճանաչել, ու անոր կամաց կամ օրինաց համեմատ վարուիլ...

էջ 116.— Գլուխ ԺԲ: Հանդերձեալ կենաց համար:

էջ 120-121, դատարկ:

էջ 122.— Յանկ: Առաջին Մաս Ա.— 2, Երկրորդ Մաս Ա.— ԺԳ Գլուխներ:

էջ 123-126, դատարկ:

էջ 127.— Քրիստոնէական Վարդապետութիւն և Սբ. Պատարադի արարողութեան խորհրդաւոր բացատրութիւնք, հաւաքեալ ի սրբոց հարց ողջամիտ վարդապետութենէ: Ներածութիւն: Քրիստոնէական վարդապետութեան մասն Ա:

Հ. Խնչ է պաշխարութիւնը:

էջ 154.— Քրիստոնէական վարդապետութեան երրորդ մասը:

Հ. Խնչ է Սբ. Պատարադի արարողութեան խորհուրդը:

էջ 169-170, դատարկ:

2682

Ք Ե Ր Ա Կ Ա Ն Ո Ւ Թ Ի Ի Ն.— 1

ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ.—

Մաւալ 21×17×2: Էջ 312: Հանգա-
մանք շատ լաւ: Թուղթ հասարակ: Գրութիւն
սևորակ մեկնով, միասին, 18 տող, յաճախ
նուազ: Շեղազիր անարուեստ: Համառօտա-
գրութիւնք յոյժ առատ: Կազմ կիսակաշի խա-
ւաքարտեայ:

Ճակատ.—

Էջ 1.— Ընտիր Քերականութիւն Հայ-
կազնեան Լեզուի, յօրինեալ ի պէտս ուսում-
նականաց, ի մեծն Պօլիս, 1840:

Էջ 2, դատարկ:

Էջ 3.— Մասն Ա.— Ներածութիւն Քե-
րականութեան:

1.— Քերականութիւնը ամեն ազգի մէջ

էր լեզուին գիտութիւնն է, որ անսխալ խօ-
սիլ, ու անսխալ գրելը կը սորվեցընէ:...

Էջ 127.— Յաւելուած: Կազմութիւն բա-
ռից:

Հ. Բառերը իրենց կազմութեանը նայե-
լով քանի՞ կերպ կ'ըլլան:

Էջ 162.— Մասն Բ.— Զուգադրութիւն
Մասանց Բանի:

Հ. Մասանց Բանի զուգադրութիւն ըսե-
լով ի՞նչ կ'իմանամք:

Էջ 311.— Գլուխ ԺԱ.— Միջարկութիւն:

Հ. Միջարկութիւնը ի՞նչ պաշտօն ու-
նի:

Էջ 312.— Վերջ Զուգադրութեան Մա-
սանց Բանի:

2683

ՀՈԳԵՇԱՀ ՆԻԻԹՔ ՔԱՐՈՁԻՑ.— 2

ԴԱՐԻԹ ՎՐԴ. ԿԱՐՆԵՑԻ

Ս. Յակոբ, Երասաղէմ

1856

ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ.—

Մաւալ 18×12×2: Էջ ԺԲ+328: Հան-
գամանք շատ լաւ: Թուղթ հասարակ: Գրու-
թիւն սևորակ մեկնով, միասին, 22 տող:
Շեղազիր վարժ: Համառօտագրութիւնք յոյժ
առատ: Կաշիկազմ խաւաքարտեայ նորադը-
րոշմ:

ԲՈՎԱՆԴԱՅՈՒԹԻՒՆ.—

Էջ ԱԺ, դատարկ:

Էջ ԺԱ.— Հոգեշահ Նիւթք Քարոզից,
ընտրեալ ի բազում սուրբ գրոց. . . — Երկ-
րորդ Հատոր:

Ի վեհափառ Հայրապետութեան Սրբոյ
Էջմիածնի ամենայն Հայոց Տ. Տ. Ներսէսի

սրբազնակատար կաթողիկոսի՝ հոգևոր ծնո-
ղին իմոյ:

Ի պատրիարքութեան Սրբոյ Երուսաղէ-
մի, և Կ. Պօլսոյ տեառն Յովհաննու, տեառն
Յակովբայ Ամենապատիւ սրբազան Արքեպիս-
կոպոսաց՝ հարցն մերոց:

Նուաստ ծառայ Կարենցի Դաւիթ Եպս-
միարան Սբ. Երուսաղէմի, 1856, ի սկզբան
յունվարի, ի գերապանծ մայր Սբ. Աթոռա
Քրիստոսական Սրբոց Յակոբեանց յերուսա-
ղէմ:

Էջ 1.— Գլուխ Առաջին: Յաղագս սի-
րոյն Աստուծոյ, որ ունի ի վերայ մարդոյ:

էջ 16.— Գլուխ Բ.— Յաղագս նախկին
գալութեան փրկչին.— Հմմտ. Թիւ 2173, է.
Հատոր, էջ 235:

էջ 227.— Գլուխ ԽԸ.— Յաղագս նա-
խահանգութեան Աստուծոյ:

էջ 230.— Գլուխ ԽԹ.— Բացատրութիւն
ոմանց Բանկից Տեսուն մերոյ ըստ մտաց Աւե-

տարանին Յովհաննու:

էջ 246.— Գլուխ ԾԳ.— Մասնաւոր
Բանք պիտանիք:

էջ 258, անմաքուր:

էջ 259.— Յանկ գրքոյս գլխոյ և Թղթա-
համարից.— Ա-ԾԳ Գլուխներ:

էջ 262-323, դատարկ:

2684

Տ Ր Ա Մ Ա Բ Ա Ն ՈՒ Թ Ի Ի Ն.— 1

ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ.—

Մաւալ 19×13.5×2: էջք 399. Երկու
տեղ սխալ սպրդած է. Թիւ 71 չէ գրուած,
իսկ 191-192 կրկնուած է: Հանգամանք շատ
լաւ: Թուղթ հասարակ: Գրութիւն սևորակ
մեկանով, միասին, 24 տող: Շեղադիր մա-
քուր: Համառոտագրութիւնք սովորականէն
աւելի: Կազմ կիսակաշի խաւաքարտեայ:
Դատարկ Թուղթք սկիզբը և վերջը չորսական
թերթ:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ.—

էջ 1.— Տրամաբանութիւն որ և Ար-
ուեստ Բանական:

Հ. Խնչ է Տրամաբանութիւնը:

Պ. Տրամաբանութիւնն է արուեստ ու-
ղիղ խորհելոյ, որովհետեւ բարւոք քննել՝ ու
ճշմարիտը սուտէն, և ստոյղն ալ անըստու-

գէն որոշել կը սորվեցնէ.— Հմմտ. Թիւ 1049,
Գրաբար, Գրիգոր Վրթ. Փէշաբալճեանի,
Դ. Հատոր, էջ 73:

էջ 20.— Մասն Աւաջին, Ըմբռնունմ:

Հ. Խնչ է ըմբռնունմ:

Պ. Ըմբռնունմ է մտաց ներգործութիւն,
որով զգայութեան մէջ տպաւորուած իրաց
պատկերները և անոնց հանգամանաց ծանո-
թութիւնները կերեակայիմք առանց դատաս-
տան ընելու:

էջ 221.— Մասն Երկրորդ: Դատունմ:

էջ 311.— Մասն Երրորդ: Տրամաբա-
նութիւն կամ ճշկամտութիւն:

էջ 358-359ի մէջն երկու էջ դատարկ.
ըստ երևոյթին սխալմամբ երկու թերթ մէ-
կէն դարձուած է:

էջ 387, դատարկ:

էջ 388.— Յանկ Գլխոյ:

էջ 399, դատարկ:

2685

Ժ Ո Ղ Ո Վ Ա Ծ Ո Ւ

ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ.—

Մաւալ 20×11.5×2: էջք 368: Հանգա-
մանք լաւ: Թուղթ հասարակ: Գրութիւն սև-
ւորակ մեկանով, միասին, 27 տող (էջ 2-
276): Շեղադիր: Համառոտագրութիւնք ա-
ռատ: Ուղղագրութիւն ոչ զօրաւոր: Կաշե-
կազմ խաւաքարտեայ:

Ա.— Մեծն. ԲԱՌԱՐԱՆԻՆ ՈՐ ԿՈՁԻ

ՇԱՀԱՍԻ.— 1

Գէորգ Դպիր Կ. Պալանքի (1796)

ձեպատ.— էջ 1

Թարգմանօրէն Մեկնութիւն Տաղաւա-

փական Բառարանին այնորիկ որ կոչի Ծահատի,

ի լոյս անել աշխատութեամբ Գէորգայ ուրումն Մշակ անուն Դպրի, ի մայրաքաղաքն Կոստանդինուպոլիս, ընդ Հովանեալ Տաճարի Սրբոյ Հրեշտակապետին Միքայէլի որ ի Պալատն:

Յամի Տեառն 1795 մայիսի 8:

ի վայելումն Բառարանին վերծանողաց հայկազունեաց:

Իջ 2.— Յառաջարանութիւն ինչ:

Հեղինակն պատուական զբողոքիս այսորիկ, որ կոչի Թէօֆէի Ծահալտի, էր ի գավառն Մէնթէշի, ի գիւղաքաղաքն Մուղլայի, ըստ աղանդոյն մէվլէվի, որդի առն ուրուք որ կոչեալ խիւտայի, որ ի մանկութենէ ղեղերեալ ի վարժս ուսման և եղեալ հըմուտ ի դիտութեան լեզուին պարսկական, շարպարեաց զգիրս զայս բառական, մեկնելով զսոյն որչափ մարթ էր բառիւք թուրքական լեզուին և ուրեք ուրեք, առ ի չգոյէ համապատասխան բառի ի թուրքական բարբառի, վարեցաւ արարիական ձայնիւ. և սակա ղիւրընկալ լինելոյ բառիցն ի միտս ընթերցողաց, յօրինեաց զսոյն գիրս ոտանաւոր տաղաչափութեամբ, լինել նմանակ ոտանաւոր զրոցն Թեօֆէ Հիւսամի կոչեցելոյ, որով ինքըն վարժեալ էր ի մանկութեան իւրում, բաժանելով զսա ի պրակս կամ ի գլուխս 27...: Եւ աշխատասիրեալ աւարտեաց զսոյն գիրս ի թուականի հիճրէթին 921 [= 1515]...:

Արդ և ես Գէւորգ անուն չնչին Կոստանդինուպոլսեցի Պալատական, հայեցեալ ի շահ օգտութեան մատենիս այսօրիկ յանձն առի աշխատութիւն, և զբեցի զմեկնութիւն սորա զըրշեալ ի քարտէս հայկական տառագծութեամբ, ուր նախ զպարսիցն եղեալ ապա հայոցն, յետոյ զթուրքոցն, և հուսկ յետոյ զարապոցն, որով եղև սա գիրք բառից, լեզուաց և բարբառոց քառից, և այս ամ. ի վայելս ուսումնասէր անձանց հայկազունեաց, ի թուականին Հայոց ՌՄՊԻ, ի Թագաւորեալ քաղաքն Կոստանդինուպոլիս, ի տեղւոր անդ որ կոչի Պալատ, ընդ հովանեալ եկեղեցւոյ Սրբոյն Միքայելի երկնայնոցն պետի:

Իջ 3.— Թարգմանօրէն մեկնութիւն տաղաչափական Բառարանին որ կոչի Ծահատի: Գլուխ Ա:

Իյդիտ, Աստուած, Թանկըը, Ալլահ. Եզտան, արարիչ, եարատըը, խալիգ...:

Իջ 9.— Գլուխ Գ:

Գիւշատէ, բացեալ, ալըգ, մէֆթուհ...:

Իջ 43.— Գլուխ ԺԵ:

Միւթիւրէ, անելի, իւթուտա, արպ. մու, և է սա գործի իմն որով գերծուն զգլուխ...:

Իջ 82.— Գլուխ ԻԷ:

Ճահ, պատիւ կամ աստիճան պատուոյ, մանսըպ, արպ. ևս մանսըպ, դի ի բնէ արէպի է, որ և ասի մէրթէպէ...:

Իջ 118.— Աւարտ:

Իջ 119, զատարկ:

Բ.— Բ Ա Ռ Ա Ր Ա Ն.— 1

Վեպի (1782)

Թրգմ. Գէորգ Դպիր Կ. Պոլսեցի

Իջ 120.— «Այլ Բառարան իմն նորոգ յօրինեալ»:

— Յառաջարանութիւն ինչ:

Գործս այս և աշխատութիւն այլոյ ուրուք հեղինակի Վէհպի անուն, որ ի Թագաւորեալ քաղաքն ղեսպանութեամբ յաշխարհըն պարսից ուղեորեալ...: Եւ յետ ժամանակի ըստ խնդրոյ խալիլ փաշային, որ եղև Վէգիրի ազմ ի թուականի հիճրէթին 1197 [= 1782] արարեալ է նորոգապէս զհաւաքումն մեկնութեան պարսկական բառիցս այսոցիկ ի թուրքաց բարբառ ոտանաւոր յափամամ բնական իմն զորոցն Ծահատի բանատեղծին...: Ջոր տեսեալ ընթերցայ...:

Վասնորոյ յեղաշրջեալ ի զարգ վայելչութեան Արամեան լեզուի վայելչել իմն յօրինելի զնա ի վայելս ուսումնասէր անձանց մերազնէից, որ է առաջիկայ գիրքս այս, ես Գէորգ չընչին Դպիր Կոստանդինուպոլսեցի, որդի տեսան Յոհաննու քահանայի ի Տէր հանգուցեցելոյ:

Եւ այս պատահեաց ի թուականին Հայոց ՌՄՊԳ, յամսեանն յունիսի, ընդ հովանեալ տաճարի եկեղեցւոյ Սրբոյն Միքայէլի:

երկնային զօրացն պետի, որ է ի Թաղին Պալատի:

Էջ 121.— Գումարութիւն պարսկական բառից պարզաբանեալ ի բարբառ թուրքական և հայկական:

Էջ 132.— [Գլուխ] 2:
Ձէհի, նէ կիւզէլ, զի բարի...:

Էջ 138.— Գլուխ Ժ:
Քիււշէ, պուճադ, անկիւն, որ և ասի քիւնճ...:

Էջ 141.— Գլուխ ԺԳ:
Ճէբրիւիս, գութիւ, միւսարէք, օրհնեալ...:

Էջ 161.— Գլուխ ԺԹ:
Փետէք, աթա, պապա, հայր...:

Էջ 201.— Գլուխ ԾԳ:
Տաբա, խալիս, զուտ...:

Էջ 203.— Վախճան:

Էջ 203.— Մեկնութիւն Բառիցն, Դարձեալ ի նոյն հեղինակէ Հաւաքեալ ոճք ասից որք գտանին ի մէջ լեզուին պարսից, որովք այլ ինչ ասի և այլ ինչ իմանի:

Էջ 222.— Յաղագս ձեակերպութեան դիմաց բայից և կազմութեան հրամայականին և ապառնի ամանակին, յորոց բոլորն և այլք:

Գիտելի է զի բոլոր աներևոյթ բայք պարսից յերկու վերջաւորութիւնս յանդին, այսինքն ի տէն, և ի թէն...:

Էջ 278-279, դատարկ:

Էջ 280 - 366, տարբեր, այլազան գրուածք.— Գրիչ՝ Պօյսեցի մահտեսի Յովսէփ (1809): Ուղղագրութիւն տկար:

Գ.— ՏԵՏՐԱԿ ԳՈՎԱՍՏԱՆԱՑ — 1

Էջ 280.—

Ըռնովէ է ծովուն մօտիկ,
Երուսաղէմ խիստ խորտոսիկ,
Կու գա արքայական հոտիկ.
Եկայք ի Սուրբ Երուսաղէմ:

Երուսաղէմ կամեանք դաշտ է,
Մէջի մարդն խաչադաշտ է,
Քրիստոս ի մեր հետն հաշտ է.
Եկայք ի Սուրբ Երուսաղէմ:

Երուսաղէմ խաւ քաղաք է,
Եւսն ի վերայ ճառագայթէ,
Մաւն օր միշտ պատարագ է.
Եկայք ի Սուրբ Երուսաղէմ:

Երուսաղէմ ոսկի խընծար,
Եկազն գտանէ գանձ հազար,
Մահտեսութեան ամուսն մար.
Եկայք ի Սուրբ Երուսաղէմ:

Երուսաղէմ վեց դուռ ունի,
Մտնազն շնորհօք կու լինի,
Քի Ստաւոյն քաղաք ասի.
Եկայք ի Սուրբ Երուսաղէմ:

Սուրբ Փրկիչն է էվան էվան,
Հրեշտակապետն ոսկի բերան,
Սուրբ Յակոբն աշխարհիս տիվան.
Եկայք ի Սուրբ Երուսաղէմ:

Գետ Յարդանան միտուութիւն,
Սուրբ Վերմատումն հաղորդութիւն,
Սուրբ Գազարա խաչելութիւն.
Եկայք ի Սուրբ Երուսաղէմ:

Սուրբ Յարութիւն բարձր է շինած,
Խիստ գանգաւ է օրինած,
Մէջ աշխարհիս ակ մէ գրքած.
Եկայք ի Սուրբ Երուսաղէմ:

Սուրբ Յակոբ այլ բարձր է շինած,
Աւագ խորան ոսկէջրած,
Գլխադիրը մէջն է գրքած.
Երբ որ տեսայ գարեւորեցայ:

Աւագ խորան ոսկէջրած,
Պօզու Պետրոս վերան շինած,
Աչքն տեսալ խելքն գրեաց.
Մեզայ քեզ Տէր Քրիստոս փառաց:

Գլխադիրին դուռն բացին,
Ուխտաւորքն ամեն լացին,
Ի ծուր անկեալ համբարեցին.
Եկայք և դուք համբարեցէ՛ք:

Սուրբ Գլխադիրն յորժամ բանամ,
Տէր ազարմա ասն և լամ,
Ուրախեման հազար զննեմ.
Եկայք դուք ևս զննեցէ՛ք:

Գլխադիրին անհ է լալի,
համարադաց Տէրն ողորմի,
Քրիստոս Աստուած մեզին քաղէ.
եկայք դուք ևս համարութեք:

Սուրբ Յակոբն է զարմանալի,
արեգական ճըման փայլի,
պարգևի սրվեալ Հայաց ազգի.
եկայք և դուք աշօք տեսէք:

Սուրբ Յակոբն է Էլմն Էլմն,
վարդապետէրն կանգնած սիւլմն,
մէջն ունի քամն և եօթ խորան.
եկայք ի Սուրբ Երուսաղէմ:

Սուրբ վերձատուսն վեր հայեցայ,
Սուրբ Նշանէն զարեւոյցայ,
ամուշ հասույն յայտ մայեցայ.
եկայք դուք ևս մայեցարուք:

Սուրբ Յակոբն է յայտ գեղեցիկ,
բալորն ամէն եկեղեցիք,
Սուրբ Խաչն ի տեղն համարութեքի.
եկայք դուք ևս համարութեք:

Էջմածինն յետայ շինած,
Սուրբ Սիմայ ճոր խորան օծած,
երկրպագեն երից վիմաց.
եկայք դուք ևս երկիր պագէք:

Ես մեղաւոր եմ հազածին,
իմ յայսմ դու յաւուր մեծին,
բարեխոսեա Աստածածին,
տեսնդ մեծի դատաստանին:

Ի սէր բոյ սուրբ գլխայդ օրհնեալ,
երկու արժայն սիրով վառեալ,
Մեծն Տըրքատ և Կոստանդին,
որք հովատով առ ճեղ դիմին:

Քրիստոս Աստուած Տէրն ողորմի,
ամսն չառնէ գործս ձեռի,
և իւր օրհնեալ եկեալ ժայռի,
արծառն առնէ ձեզ ամենի.

Ամէն:

— Հմմտ. Տեորակ Գովասանաց, 1914, էջ 5:

էջ 284.— Տաղ ի վերայ Սբ. Երուսաղէ-

մայ ալլազգի բառով.— Գուժուռ շէրիֆ քեն-
տի ուլու...:

էջ 289.— Տաղ ի վերայ Սբ. Յակոբայ.
— Սուրբ Յակոբ ակըն բիւրեղ...:

էջ 290.— Տաղ ի վերայ Յովակիմա և
Աննայի.— Եղև ալր մի արդար ի յազգէն
Յուժայի...:

էջ 294.— Գովասանք Սբ. Աստուածած-
նի...:— Ի Գետսամանի ձորին ի դէմ տաճա-
րին...:

էջ 312.— Տաղ ի վերայ Սբ. Գողգոթա-
յի.

Սուրբ Գողգոթա բարձր է շինած,
խիստ գեղեցիկ է զարդարած,
աբիւմաներկ խաչ մի կանգնած.
եկայք երթամք Սուրբ Գողգոթա:

Սուրբ Գողգոթա որ շինեցին,
կաթով ղզկիրոն շաղախեցին,
մեր Տէրն Քրիստոս ամէլ խաչեցին.
եկայք երթամք Սուրբ Գողգոթա:

Սուրբ Գողգոթայ բարձր տեղ է,
բալորն ամէն ուխտատեղ է,
հոգն և քարն մեղաց դեղ է.
եկայք երթամք Սուրբ Գողգոթա:

Սուրբ Գողգոթա է գեղեցիկ,
բալորն ամէն եկեղեցի,
Սուրբ Խաչն ի տեղն համարութեքի.
եկայք երթամք Սուրբ Գողգոթա:

Սուրբ Գողգոթա խաւ արծաթ է,
ով ոք որ գայ լինի հալաւ,
ազօք արէ՛ք տեղդ համապագ.
եկայք երթամք Սուրբ Գողգոթա:

Սուրբ Գողգոթա ճախշուն խալի,
համարադաց մեղքն քալի,
Քրիստոս Աստուած Տէրն ողորմի.
եկայք երթամք Սուրբ Գողգոթա:

Սուրբ Գողգոթայ տարածեցին,
ըզճռսն և գոտըն կապեցին,
վերայ խաչին բնվեռեցին.
եկայք երթամք Սուրբ Գողգոթա:

Քրիստոս Աստուած մեր խաչեցաւ,
Սուրբ Գողգոթա բնվեռեցաւ,

ավաճ ուրբաթ ի կէտ օրին,
արեւի լուսին խաւարեցաւ:

Աստուածածնին Կույս Տիրածին,
փնտաւր մագեր քափէր առջին,
Միածին Որդին կայր ի խաչին.
Եկայք Երթամք Սուրբ Գողգոթա:

— Հմմտ. նոյն, էջ 33:

էջ 314.— Տաղ ի վերայ լուսարուի Սր.
Գերեզմանին Գի. Աստուծոյն և Փրկչին մե-
րոյ.— Սուրբ Գերեզման յոյժ զովելի...:

էջ 315.— Տաղ ի վերայ լուսածալայ
Սր. Գերեզմանին Գի. Այ. մերոյ.— Առ ճեղ
եկի փափաջ սրբոտով...:

էջ 316.— Տաղ ի վերայ լուսարուի Սր.
Գերեզմանին Գի. Աստուծոյն մերոյ.— Արե-
զական նրման փայլի...:

էջ 318.— Տաղ ի վերայ Մարդեղութեա-
նըն Գի. Աստուծոյն մերոյ, այլազգի բառով.
— Քիմսէ պէնի պիլմէղ իտի...:

էջ 319.— Շարական տաճկէվար ի Սար-
գիսէ Թարգմանեալ ի վերայ դատաստանին.
ավազ ԲԳ կողմ.— Սահաթիբի շալարլար,
Միջայիլ ձկարայիլիբ...: Ս է ր կ ի ս:

էջ 321.— Երգի որպէս տէստան Սրբոյ
Յարութեան վերայ Գրիստոսի.— Նիճէ էօյ-
սէմ Սուրբ Յարութիւն...:

Յիշատակագրութիւն Գրչի.— 1809

էջ 323, վերը.— Գրեցաւ այս ղեղեցիկ

Սրբոյ Երուսաղէմայ Գովասանաց Տետրակս
Թրվոյն ՌՄԾԸ, և յամսեանն ղեկտեմբեր 12,
ի Սր. Աթոռոյս միեաբան Պօլսեցի մահտեսի
Յովսեփա:

էջ 323.— Այս է Սր. Յարութեան ուխ-
տատեղիբ...:

Դ.— ԱՂՕԹԱԳԻՐԳ.— 21

էջ 324.— Տետրակ Աղօթամատոյց Սր.
Տեղեաց:

էջ 324.— Աղօթք առաջի Սրբոյ Ծննդ-
եան Տեղոյն Գրիստոսի:

էջ 327.— Աղօթք առաջի Սր. Գողգո-
թայի:

էջ 328.— Աղօթք առաջի աստուածըն-
կալ գերեզմանին Գրիստոսի:

էջ 331.— Աղօթք առաջի ամենօրհնեալ
Տիրամայր Սր. Աստուածածնի գերեզմանին:

էջ 332.— Աղօթք Երբեմ խորին.— Տես
Տէր զտառապանս իմ...:

էջ 358.— Աղօթք յորժամ յորդալթ ան-
կանի:

էջ 360.— Դարձեալ Աղօթք ղիջնին ա-
պաշխարութեան:

էջ 362.— Մշտնջենաւոր Տետրակ Թա-
րորի, որ կատարի ի մէջ Սրբոյ Յարութեան
Տաճարի, յառուրս ուրբաղ, շարաղ, կիրա-
կի, գրեալ շարականօք:

էջ 367-368, զատարկ:

2686

ՀԱՐՏԱՍԱՆՈՒԹԻՒՆ.— 2

ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ.—

Մաւալ 19·5×13·5×2: Էջ 332: Հան-
գամանք շատ լաւ: Թուղթ հասարակ: Գրու-
թիւն սևորակ մելանով, միասին, 21 տող:
Շեղագիր մաշուր: Համառօտագրութիւնք ա-
ռատ: Կազմ կիսակաշի խաւաքարտեայ:

ԲՈՎԱՆԴԱՅՈՒԹԻՒՆ.—

էջ 1.— Նախալրթութիւն Յաղազս ծա-
րտասանութեան.— Գլուխ Ա:

Հ. Խնչ է ծարտասանութիւնը:

Գ. Ծարտասանութիւնն է [որ] ճարտար
խօսելու կանոնաւոր ձևերը ու հանգամանք-
ները կը սորվեցնէ, և ով որ այս ձևերը ու
հանգամանքները ճարտարութեամբ կ'գործա-
ծէ՝ ճարտասան կամ բանիբուն կ'սուի. կամ
թէ բանաւոր փաստերով, յարմարաւոր ի-
մաստներով, ու չլեղ ասացուածով՝ բարուք
խօսելու ազատական արհեստ մի է.— Հմմտ.
Թիւ 2089, էջ. Հատոր, էջ 117:

էջ 83.— Գիրք Երկրորդ: Յաղագս Տը-
րամադրութեան: Գլուխ Առաջին:

էջ 305.— Գիրք Հինգերորդ: Յաղագս
Արտասանութեան:

Հ. Խնչ է Արտասանութիւնը:

Պ. Արտասանութիւնն է, ճառին իրե-
րուն և բառերուն հետ ձայնի ու շարժման
քաջայարմար համաձայնութիւնը. անոր հա-

մար հիկերոն պատշաճաբար մարմնոյ պեր-
ճաբանութիւն մը, կամ մարմնոյ ճառ կ'ան-
ուանէ արտասանութիւնը:

էջ 314.— Գլուխ Երրորդ: Յաղագս
շարժմանց մարմնոյ:

էջ 321.— Յանկ Նիւթոն:

էջ 330-332, զատարկ:

2687

ՄԵԿՆՈՒԹԻՒՆ ԱՌԱՎԱՑ ԱՒԵՏԱՐԱՆԻ.— 21

Պ. ԱՐՔ. ԲԵՐԴՈՒՍԵԱՆ

ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ.—

Ծաւալ 21×15×1.5: էջ 178, անկա-
նոն: Հանգամանք լաւ: Գրութիւն՝ խորա-
գիրները և գլխատուները կարմիր, մնացեալը
սև մելանով, միասին, 25 տող: Նոսր շեղա-
գիր վարժ: Համառոտագրութիւնք առատ:
Կաղմ կիսակաշի խաւաքարտեայ: Դատարկ
թուղթք սկիզբը և վերջը մէկմէկ թերթ:

ԲՈՎԱՆԴԱՅՈՒԹԻՒՆ.—

էջ 2.— Յաղագս առաջիկայ սուրբ աւե-
տաբանական առակացոյ, քամ առ քարէմիտ

ընթերցագոյ.— Կանխաբարբառ և հոգէաշարժ
աւետարանիչն Մատթէոս...:

էջ 12.— Յաղագս տեսականորեալ հա-
ւատոյ:

էջ 71ին կը յաջորդէ 73:

էջ 82.— Վասն միւս անգամ գալստեան
Տեառն: Գլուխ ԺԹ:

էջ 162.— Զարբայութեան Տեառն մե-
րոյ: Գլուխ ԼԳ:

էջ 173.— Ցանկ Գլխոց Գրքոյն ըստ
կարգի:

էջ 175-178, զատարկ:

2688

Թ Ա Մ Ի Ր Ա Ս Կ Ո Ւ Ր Ա Մ Ի Ն.— 1

Կ. Պալիս

1860

ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ.—

Ծաւալ 20×14.5×1: էջ 100: Հանգա-
մանք շատ լաւ: Թուղթ հասարակ: Գրու-
թիւն սևորակ մելանով, միասին, 17 տող:
Շեղադիր: Համառոտագրութիւնք յոյժ ա-
ռատ: Կաղմ կիսակաշի խաւաքարտեայ:

Ճակատ.—

Թամիրաս Կուրաժին, յԱրարատեան
Մուգայից զրկեալ է ճնարէ, ի Մոսկով, 1832:

Ի վաղելումն տեառն Իգնատիոս Վարդա-
պետի Տակէսեան Պօլսեցւոյ:

Եւ այժմ վաղափարեալ յուճեմէ բարե-
սիրէ, ի Պօլիս, 1860:

էջ 1.— Ա.— Յառաջ բերեն նախնի դիւ-
ցարանք...:

էջ 3.— Բ.— Լար զրպարտութեան:

էջ 14.— Գ.— Լար խաբեբայութեան և
անամօթութեան:

էջ 41.— Վեր առաքեմք առ Աստուած
ղաղերս մեր և հառաչեմք... — Վ ա ղ ա ղ :
— Ուստի կու գաս դու գառնիկ... :

էջ 42.— Նոյն ուստի կու գասին եղա-
նակն է.— Բարի եկիր սուրբ հայր մեր... :

էջ 45.—

Սրահար երբեր չար իշխան,
թշնամի խաչին Ջափատ խան,
եղև այն ուղիղ դատաստան,
Աստուծոյ անդառնալի բան.
փորձանաց զմեզ մատնեցեր,
Տէր եղև վրէժխնդիր մեր:

եղեր դու գործովդ վատքար,
տուաւ քեզ փոխադարձ արդար,
գոր Հերակըլ ծերոյն կամեցար,
վաշ վաշ այնմ ենթակայացար.
ի փորձանս զմեզ մատնեցեր,
կայսր եղև վրէժխնդիր մեր:

Բամբ Թուսաց չէին ինչ յաչս ձեր,
արուքեամբ ի դաշտ քո իլեր,
գորուքինք բազկի ձեր ցուցեր,
անդրէն փոյթ ծակամուտ եղեր.
փորձանաց զմեզ մատնեցեր,
Տէր եղև վրէժխնդիր մեր:

Օձ անգուք խալթահարիչ մեր,
ո՞ր է չար թոյն քո մահաբեր,
սառակիլ քեզ հեշտ հմար չէր,
մի գուցէ թովչահար եղեր.
ի փորձանս զմեզ մատնեցեր,
կայսր եղև վրէժխնդիր մեր:

Բարբարոս սա այն հօգորն էր,
յորմէ մեծ խոնոտեանքն սարսէր,
ելլադայն էլ աման գոչէր,
Ֆրանկսըզ մարտիկն փախչէր.
փորձանաց զմեզ մատնեցեր,
Տէր եղև վրէժխնդիր մեր:

Ե՞ր Է՞ր քեզ գճարպանս չյիշել,
միշտ յաղթիլն ի միտ ոչ թերել,
գթագաւոր քո ոչ մանաչել,
իրաւամբ կտտամախ լինել.
ի փորձանս զմեզ մատնեցեր,
կայսր եղև վրէժխնդիր մեր:

Խըստացար ըստ փաբաւօմի,
չարչարել մոր իսրայէլի,
զի արքցես գմբուրն Մովսիսի,
կուսակալ Յիցիեմնովի.
փորձանաց զմեզ մատնեցեր,
Տէր եղև վրէժխնդիր մեր:

Ծագեր լոյս տասին Յունվարի,
հագար ութ հարիւր չորս ամի,
մինչ գտայն երգարանցի,
ըստ ձայնին ուսամարթլօպի.
գձափատ խանն սգացի,
զգլուխ նորին հողեցի.— Ս ե ռ օ բ է
խ ծ:

էջ 52-56, դատարկ :

էջ 57.— Տաղ ի վերայ ազգիս մերոյ.—
Հուրն սիրոյ՝ իմոյս ազգի... :

էջ 58.— Տաղ ի վերայ Հոռն արքայի.—
Շառախղ ընտիր՝ տոհմին Ռուբինեան... :

էջ 61.— Տաղ ի վերայ Անի քաղաքի, պէ-
յաթի գունդով.— Պարծանք քաղաքաց՝ քա-
ղաք մեծ Անի... :

էջ 67.— Եղանակ առաջարկ գոյն կենչ
կիւլ կիւլ.— Փայլակնացալս սուսեր հատու
... :

էջ 73.— Եղանակ հիւզդամ. . . — Ով
գերարփի լոյս երկնաւոր անսահման... :

էջ 75, դատարկ :

էջ 76, մանիչակազոյն Թանաքով. եղա-
նակներ և ձայնանիւրի :

էջ 77, հայկական ձայնագրութեամբ.—
Տիրանին կոյս յերաստ երկնից դու ես Թա-
գուհի... :

էջ 83-84, դատարկ :

էջ 84-85ի միջև կը մնան՝ կտրուած չառ
մը Թերթերու արձանները :

Յուշագրութիւն.— 1879

էջ 86, շեղագիր անհարթ, մանիչակա-
զոյն Թանաքով.— Այս կտրուած թղթերս Պ.
Երևանդիկն սղոյալկան անտուութեան տիոց
արդիւնքն են, զոր 1879 մինչ յերկիր ի հայ-
րենիք դնացած էինք ի Կոստանդնուպօլսոյ,
յուլիս ի Մովկիմայ քահանային չուարձավա-
յի ջրլիզն, կտրուած մէկ թղթի երեսն չորսի
բաժնած փոքր տետրակ մի կարած էր, զոր
պարծանօք կցուցանէր ինձ, տես հօրեղբայր

բառաստեղծութիւն, ինչ աղուորիկ է: Գովելով եռանդն բառաստեղծութեան համար այդպիսի պատրաստութիւններ կնէ. բայց վերջն տեսնելով յիմ ամենապիտանի տեսարանէր զայն տեսնել երբէք և ոչ յանդիմանութիւն մը ըրի երբէք՝ զի օգուտ չունէր քանի կտրուած էր: Թողի նմա զայս անտրա որ ի խելահասութեան ձեռքը հասնի զայս քաղցրանուագ տաղերուս Երզնայան, և երբ զայ հասնի յայս տեղս՝ կարդայ գրուածքս, առանց հրամանիս զայս թղթերս կտրելուն յանդիմանութեան ապտակն ինչ իւր երեսին զարեւելով զղջայ՝ ո՛հ վաչ անմտութեանս, ո՛ր աստիճան անմիտ գտնուելով կտրատած եմ զթղթերս ասելով, և քիչ մնալ ջերմ արտաւումս հեղիով յալացն թողութիւն քանի ըրա-

ծին համար: Եւ կտակեմ որ այս տետրակս որուն ձեռքն ալ հասնելու լինի պէտք առ Գ. Երևանդ ճեպի Թովհաննէս Եղիայեանին հասցնէ իբրև ասանդ ժառանգական ի հօրեղբայր Զաքարիա ծայրագոյն վարդապետէ, 1879, սեպ. 3ին. ի Մալկար քաղաքն Թրական դաւառին:

Էջ 86-91, դատարկ:

Էջ 92, Եւրոպական ձայնախելներ. — Դասաւորին, Ալաֆրանկայ:

Էջ 93. — Հայերէն կամ տաճկերէն նշանադիր ձայնից:

Էջ 95, դատարկ:

Էջ 96. — Անուանք եղանակաց, և նշանք ձայնից:

2690

ԿՐԹՈՒԹԻՒՆ ՄԱՆԿԱՆՑ.— 1

ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ.—

Մուտլ 22×16: Էջ 48: Հանգամանք լաւ: Թուղթ հասարակ: Գրութիւն սևորակ մեկնով, միասիւն, 24 տող, երեսմս պական: Շեղագիր: Համառոտագրութիւնք յոյժ առատ: Թղթակազմ:

Ճակատ.—

Կրթութիւն Մանկանց, ի ճարտասանական մթին բառան:

Ի պէտս նորավարժ համբակաց վարժելոց յուսումն ճարտասանութեան, ի Զուխուր Խանն:

Ի Ձիգիզայէ, ի ցաւալի նօդեհութեան չարչարանօք անձին:

1837, յունվար 1, ի Զուխուր Խանն մեծի Գօլտոյն:

Էջ 1.— Բացատրութիւն ոմանց ի ճարտասանական մթին բառան:

Էջ 9.— Ճառ Յառաջարանական: Մանթութիւն հանրական ի վերայ ճարտասանութեան:

Էջ 45.— Գանդի կառավարութիւն խղճին հայի առ գործողութիւն օտարին լիւսակ զօտարն:

2691

Ն Ի Ի Թ Գ Ա Ր Ո Ձ Ի Ց.— 1

ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ.—

Մուտլ 20×15: Էջ 76: Հանգամանք լաւ: Թուղթ հասարակ: Գրութիւն սևորակ մեկնով, միասիւն, 22 տող: Շեղագիր: Հա-

մառոտագրութիւնք յոյժ առատ: Թղթակազմ:

Ճակատ.—

Նիւթ Քարողից, Հաւաքեալ յերեւելից մատենից հանդուցեալ Կարապետի Արքեպիսկոպոսի և պատրիարքի մեծի Պօլսոյս, ի նըպատն քարողիչ վարդապետաց. 1830, յիւսկիւտար:

Էջ 1.— Գլուխ Առաջին: Յաղագս եի-

րոյն Աստուծոյ որ առ մեզ:

Էջ 7.— Գլուխ Բ.— Յաղագս նախկին դալատեան Փրկչին:

Էջ 70.— Գլուխ Լ.— Յաղագս պատժոց մեղաց:

Էջ 72.— Խրթին մեկնութիւնք:

Էջ 76.— Բանք զհոգւոյս:— Վերջ:

2692

Վ Ա Հ Ա Ն Հ Ա Ի Ա Տ Ո Յ.— 1

Լ. ՄԻՔԱՅԷԼ ՉԱՄՉԵԱՆՅ (1776)

(Մաղկաքաղ Համառոտեալ, 1800)

Բերայ, Կ. Պոլիս

1821

ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ.—

Մաւալ 16×9.5×3: Էջ Ը+640: Հանգամանք շատ լաւ, Թուղթ հասարակ: Գրիչ՝ Պօղոս Սարկաւազ: Գրութիւն սևորակ մելանով, միասին, 18-14 տող, Շեղագիր: Համառոտագրութիւնք չափազանց աղատ, Կազմ կիսակաշի խաւաքարտեայ:

ԲՈՎԱՆԴԱՅՈՒԹԻՒՆ.—

Էջ Ա-Դ, դատարկ:

Էջ Ե.— Վահան Հաստոյ, Չամչեան Հ.

Մ. վարդապետի յօրինեալ, և ծաղկաքաղ համառոտեալ յումենէ ճշմարտասիրէ, 1800:

Էջ դատարկ:

Էջ Է.— Գիրք կոչեցեալ Վահան Հաստոյ ուղղափառութեան Հայոց, շարադրեալ ուղիղ քննութեամբ և աստուածաբանական ոճով, անպատրուակ դիտողութեամբ և բացայտ եզերօք, աշխատասիրութեամբ տեսաւ չոր Միքայէլի վարդապետի Չամչեան, 1776:

Վկայեալ յաղագս ուղղափառութեան սորին բոտ ներազննին քննութեան սուրբ ժողովոյն Հոռմայ՝ որ կոչի տարածութիւն հաստոյ և վերնադրական դրօշմիւ սրբազան պապին Ծօթնեորդ Պիոսին քահանայապետի:

Համառոտեալ ի բուն օկզբեագիր մատենէն ծաղկաքաղ հաւաքմամբ զլիւսաւոր խնդրոց, նովին շարադրութեամբ իսկ հեղինակին առանց փոփոխելոյ և ո՛չ բառ մի անգամ:

Էջ Ը, դատարկ:

Էջ 1.— Շարունակութիւն կամ հաստատութիւն յառաջագոյն գրեալ մերում տեսարանի. կամ յայտնի ապացոյց նոր հերձուածող լինելոյ վերապատուելի հայր Միքայէլի Չամչեանց, և բոլոր միաբանութեան իւրոյ. քաղեալ ի բուն ձեռագիր դրուածոյ իւրոյ՝ ՊՊ իբր հրաշիւք ձգեցաք ի ձեռս մեր, յամի Տեառն 1815, մարտի 6:

Ձոր ինչ միանգամ գրեալ էր յառաջին մերում տեսարանի երևեցուցչի մօլար վարդապետութեանց Աբրայեանց...

Էջ 21.— Յաղագս ժողովոյն Քաղկեդոնի, Յօդ. Ա:

Էջ 80.— Խնդիր Գ. ի վերայ Բղիսման Հոգւոյն Սրբոյ:

Էջ 294.— Ի վերայ վերջին օծման:

Էջ 509.— Վէճ Վ. Հ. Միքայէլի՝ ի վերայ Քաւարանի. համառօտիւ քաղեալ յընդարձակ ձեռագիր մատենէ իւրմէ:

Էջ 539.— Ի Չամչեան Հ. Միքայէլէ Վերապատուելի վարդապետաց տեսաւ և տես-

աւն հօր Մկրտչի և հօր Իգնատիոսի ի Տէր խնդալ:

Ձգիր վերապատուելեաց ձերոց դրեալ ի Հոռովմայ ի 9 Դեկտեմբերի 1815, ընկալալ ի 16 Փետրվարի 1816, ընթերցալ առաջի մեքայնոց զամ. բանադ...:

Էջ 569.— Յայտարարութիւն դաւանութեան վ. Հ. Պօղոս վարդապետի Թնկրեան, աշակերտի վ. Հ. Միքայէլի Ձամչեան, զոր դրեաց ի ժամանակ վերջին միաբանութեան ...:

Էջ 597.— Գլխաւորումն Բանից:

Էջ 605.— Ցանկ վաւան Հաւատոյ Գրույր.— ԱճԺՁ Գրութիւններ:

Էջ 635-640, դատարկ:

Յիշատակագրութիւն Գրչի.— 1821

Էջ 604.— Այս գիրք օրինակեցաւ ի Նըւաստ Պօղոս Սարկաւազէ որ եմ մանկավարժ ի տան Այլահիբրեան բարեհամբաւ Նազարէթ Ամիրայի, 1821, յունվար 16, ի Բերայն:

2693

ԱՂՕԹԱԳԻՐՔ.— 22

Ս. Յակոբ, Երուսաղէմ

1858

ԵԿԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ.—

Մաւալ 15.5×10×1: Էջ 144: Հանգամանք չատ լաւ: Թուղթ դեղնորակ, Գրիչ՝ Մկրտիչ Դպիր Յովհաննէսեան, Վանեցի: Գրութիւն կարծիք և ևս մեկնանքով, միասին, 13 տող: Շեղադիր մաքուր: Համառօտագրութիւնք սովորական: Կազմ կիսակաշի խաւաքարտեայ:

Ճակատ.—

Փռքրիկ Աղօթամատոյց, Հաւաքեալ ի Սրբոյ Աթոռոյս Եէրուսաղէմի յետին միաբան Վանեցի դպիր Մկրտիչ Յովհաննէսեան:

Ի Հայրապետութեան մեծի դահին էջ միածնի տեառն նորընտիր Մատթէոսի Սրբազան կաթողիկոսի ամ. Հայոց: Եւ ի պատրիարքութեան Սրբոյ Աթոռոյս տեառն Յովհաննէս մաքրափայլ սրբազան արքեպիսկոպոսի: Եւ ի պատրիարքութեան Կ. Պօլսոյ տեառն Յակովբայ վանական վարդապետի, յամի Տեառն 1858, նոյ. 4ին:

Էջ 1.—

Սուրբն Գրիգոր Նարեկացին, զայս ներբողեաց քեզ Տիրածին, Թէ դասք սրբոց գեբերջնակաց դովնն զարժանդ Որդւոյդ փառաց:

Աղօթք.— Գումարք խմբից դասուց երջանկացն պատուարիւն բերարեգուն բանիւք գովեստի...:

Էջ 71.— Ի խորաց սրտից խօսք ընդ Տիրուհոյն.— Եւ արդ ի վերայ այսբանեաց յուսահատութեանց...:

Էջ 80.— Աղօթք առաջի ամենօրեայ Տիրամայր Սուրբ Աստուածածնի Գերեզմանին.— Ով մայր ողորմութեան...:

Էջ 81.— Աղօթք ի Սր. Յարութեան Դուռն.— Եկեալ առաջի Սր. Դրան երկնատիտ Տաճարի շրջ...:

Էջ 83.— Աղօթք Սր. Գերեզմանին.— Դուհանա՞մ զքէն Թաղաւոր անմահ...:

Էջ 86.— Աղօթք Սր. Պարտիզին.— Մեծ ես դու Տէր և սքանչելի են գործք քո...:

Էջ 87.— Աղօթք առաջի սեռն.— Բազմազուր մարդաւէր Տէր...:

Էջ 89.— Աղօթք Հանդերձ Բաժանման.— Տէրդ բոլորից...:

Էջ 91.— Աղօթք առաջի փշով պսակեալ տեղոյն.— Երկայնամիտ և բազում ողորմ Տէր...:

Էջ 93.— Աղօթք առաջի Սր. Բանտին.— Ով ճառագայթ անշիջանելի...:

Էջ 94.— Աղօթք տարածման Սր. Տեղոյն.— Ձեքզ Տէր Աժ. իմ օրհնեմ...:

էջ 97.— Աղօթք Սբ. Գաղգաթայի.—
Թագաւոր անձա՛հ, Տէր բոլորից...

էջ 98.— Աղօթք Սբ. Պատմաստեղւոյն.—
Անպարազրելի Բանդ Հօր...

էջ 100.— Աղօթք առաջի աղօթաւեղ-
ւոյն Քի. Ի Ջարմ Գիտսեմամի.— Հօրն երկ-
նաւորի Միածին Որդի...

էջ 103.— Գլուխ 36.— Ի խորաց սրտից
խօսք ընդ Աստուծոյ.— Եւ քանզի անթիւ են
յաճախեցեալ...

էջ 103.— Գլուխ 36.— Ի խորաց սրտից
խօսք ընդ Աստուծոյ.— Եւ քանզի օր է օր-
նաբանեալ և լուսանորոգ...

էջ 117.— Գլուխ 90.— Ի խորաց սրտից

խօսք ընդ Աստուծոյ.— Բարեբանեալ Ած.
երկնաւոր...

էջ 135, տարբեր գրով.— Այլ և աղա-
չեմ և խնդրեմ ի քէն, ով բազմադուրթ Ած.,
վասն ազգիս Հնոց և նորոց Հաւատով և յու-
սով ի քեզ ննջեցեցից, մանաւանդ վասն իմոյ
Հոգեւոր և մարմնաւոր ծնողացս...

էջ 137-138, դատարկ:

էջ 139.— Յուցակ:

էջ 141, տարբեր գրով.— Աղօթք առ
Սբ. Աստուածածին.— Մարի(մ)ամ Աստուա-
ծածին մայր լուսոյ...

էջ 144, դատարկ:

2694

Բ Ա Ռ Ա Գ Ի Ր Ք.— 9

ԵՐԵՄԻԱ ՎՐԴ. ՄԵՂՈՒՅԻ

Ազուլիս

ՌՃԻԴ = 1675

ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ.—

Ծաւալ 12×9×4: Էջ 696: Հանդամանք
լաւ: Թուղթ գորչորակ: Գրիչ, Ծաղկող և
Կազմող՝ Պօղոս կրօնաւոր Յնջի, որդի Հայ-
րապետի: Գրութիւն՝ խորագրերները, և յա-
ճախ սկզբնատողներն ու գլխատառերը կար-
ժիբ, մնացեալը սև մելանով, միասին, 20
տող: Նոտրագիր մանր: Համառօտագրու-
թիւնք սովորական: Կարժրաներկ կամ սևա-
գէծ զարդագիր և լուսանկարող շատ մը զը-
լուխներու սկիզբը: Գլխագարդ էջ 481: Խո-
րանագարդ իւր սարօք, էջ 5: Կաշեկազմ
տախտակեայ դրոշմազարդ:

ԲՈՎԱՆԴԱՅՈՒԹԻՒՆ.—

էջ 1-4, համարեա դատարկ:

էջ 5.— Համառօտ հաւաքումն և գումա-
քումն լուծումն բառից յԱստուածաշունչ Գը-
րոց, յուսման յնքնմիայէ բանասիրէ Մեդ-
րեցւոյ:

էջ 29.— Բառք ի Գրոց ելիցն:

էջ 121.— Բառք ի Գրոց Թագաւորա-
բեանց Առաջին:

էջ 361.— Աղօթք, խօսք ընդ Աստուծոյ,
կամ, վերացունն մտաց առ Աստուած:

էջ 370.— Բառք ի Գրոց Մարգարէին Ե-
գեկիկի:

էջ 391.— Բառք ի Գրոց Յետւոյ որդ-
ւոյ Սիրաբայ:

էջ 400.— Բառք Աւետարանչին Մաթե-
սեան Գլխոյն:

էջ 475.— Բառք Տեսլանքն Յովնանու:

էջ 481.— Աբբամայ, քար որ երկրպա-
ղէին, կամ, կոռց տուն, կամ բաղանիք,
կամ, լուսցման տեղիք:

էջ 536.— Դաքիբ, տաճար:

էջ 559.— Իսխաքն, ճարտարախորհ:

էջ 566.— Թաքաղում, լի, կամ, պատա-
րուն:

էջ 615.— Կարանս, իմաստասէր:

էջ 636.— Կարաթ, կամաւոր:

էջ 648.— Ոգել, ասել:

էջ 661.— Ջառնումակ, աշտանակ:

էջ 684.— Բարունի, վարդապետ:

էջ 242.— Բառք ի Գրոց յԱռակացն Առաքմանի:

էջ 689.— Քառամայարամ, աղօթից տուն:

Մամբ յիշատակագրութիւն Գրչի.—

1675

էջ 480.— Աւարտեցաւ Հին և Նոր Կտակարանաց բառքս, ձեռամբ անագործն Պօղոս և եթ քահանայի, ի ՌձԻԴ Թուի:

Մեծ յիշատակարամ Գրչի.— 1675

էջ 693.— Փառք պատիւ և գոհութիւն արարչին և անեղին Հօր և Որդւոյ և Հոգւոյն Սրբոյ. Ամէն:

Արդ զրեցաւ զիրքս, որ կոչի Բառ, ի ՌձԻ և Դ Հայկազեան Թուի, և ի Հայրապետութեան արեթեան ազգի տեսուն Յակոբայ արքայան, և ի Թագաւորութեան Պարսից ազգի լան Սէլէման արքայի. զէտ և տեսուչ տանն Գողթեաց՝ տեսուն Պետրոսի տրամաբան վարդապետի: Զծրող սորին զտէր Պօղոս

սի, և եթ անուամբ կրօնաւորի, զի չեմ արժան անուան յիշատակի, վասնզի կամ մտօքս ի մէջ տղմի, յիշողքդ զին յիշեալ լիցիք ի յաւուրն անկղ դատաստանին. ամէն:

Այլ և զրեցաւ զիրքս ի տանն Գողթեաց, ի զիւղաքաղաքն որ կոչի յԱզուլիս, ընդ Հովան(ե)աւ Սբ. Առաքելոյն Թուի:

Արդ աղաչեմ զձեզ՝ (ի մաքրափայլ յաղթս ձեր) զի որք հանդիպիք այսմ տառին, կամ զբառս լուծանելով, և կամ թէ օրինակելով, յիշեալիք զին ի մաքրափայլ յաղթս ձեր, զյորովամեղ խարբայս, և զհանգուցեալ ծնողսն իմ, զՀայրապետն և զՊանունն, և ամ. արեան մերձաւորսն իմ. որ է օրհնեալ յաւիտեանս յաւիտենից. Ամէն:

Գրեցաւ, ծաղկեցաւ և կազմեցաւ ձեռամբ Յղեցի Պօղոսի:

Ի ՌձԴ [= 1654] Թվին արեգակն խաւարեցաւ:

էջ 695-696, համարեա դատարկ:

2695

Ա.— Ժ Ա Մ Ա Գ Ի Ռ Ք (ՓՈՔՐԱԿԻՐ).— 53

Տեղի

ՌՁԹ = 1640

ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ.—

Մաւալ 8-5×6×3-5: էջ 320: Հանգամանք լաւ: Մագաղաթ կոկեալ, Գրիչ՝ Թաղէոս: Գրութիւն՝ խորագիրները, սկզբնատողները և դիւատառերը կարմիր, մնացեալը սև մեյլանով, միասեւ, 16 տող: Բոլորգիր: Համառոտագրութիւնք բաւական առատ: Գունաւոր դիւատառք իւր սարօք՝ ժամերգութեանց սկիզբը, Կաշեկազմ տախտակեայ: Պահպանակ սկիզբը երկու թերթ մագաղաթ, մերջը երկու թերթ Թուղթ, դատարկ:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ.—

էջ 1, նոտրագիր.— Ժամագիրք Հայաստանեայց Սբ. Եկեղեցւոյ, ի Թուին Հայոց ՌՁԹ:

էջ 2, դատարկ:

էջ 3.— Տէր եթէ զըթուես իմ բանաս...

էջ 28.— Կարգաւորութիւն հասարակաց Աղօթից Առաւուտու ժամում:

էջ 74.— Կարգաւորութիւն հասարակաց Աղօթից Արևագալի ժամում:

էջ 85.— Կարգաւորութիւն հասարակաց Աղօթից Նրբարդ ժամում:

էջ 95.— [Կարգաւորութիւն հասարակաց Աղօթից Վեցերարդ ժամում:

էջ 105.— Կարգաւորութիւն հասարակաց Աղօթից Իմներարդ ժամում:

Բ.— Խ Ո Ր Հ Ր Գ Ա Տ Տ Տ Ր.— 80

էջ 117.— Արեւիկ արկամելոյ սպաս Եկեղեցւոյ:

էջ 118, դատարկ:

էջ 119.— Որ զգեցեալ ես ղլոյս...:

էջ 137.— Եւ ասէ զԱզօթս ի ծածուկ Յռ-
հանու Ոսկէքերանի.— Տէր Ած. մեր որ զերկ-
նաւոր Հացդ...:

էջ 151.— Հաւատամք ի մի Աստուած
...:

էջ 168.— Տէր Ած. զօրութեանց և արա-
բիչ ամ. լինելութեանց...:

էջ 193.— Գոհութիւն և փառաբանու-
թիւն մատուցանեմք քեզ Տէր Ած. մեր...:

էջ 222.— Որ աւրհնես զայնոսիկ...:

էջ 228.— Կարգաւորութիւն հասարա-
կաց Ազօթից Երեկոյնի ժամում:

էջ 256.— Կարգաւորութիւն հասարա-
կաց Ազօթից Խաղաղական ժամում:

էջ 270.— Կարգաւորութիւն հասարա-
կաց Ազօթից Համգտեան ժամում:

էջ 299.— Հրատարեմք ի սաստնայէ...:

էջ 313.— Արձակմամբ Ազօթի.— Ողոր-
մեսցի քեզ մարդասէրն Աստուած...:

էջ 317, դատարկ:

Յիշատակարան Գրչի.— 1640

էջ 315.— Փառք ամենաուրբ Երրոր-
դութեան միադոյ յատկադէմ և զուգապա-
տիւ երէց անձանցն և միոյ բնութեան և աստ-
ուածութեան, Հօր Աստուծոյ անհասի, և Որ-
դոյն Աստուծոյ Միածնի, և Սբ. Հոգոյն Աս-
տուծոյ ճշմարտի, յամ. յաւիտեանս, ամէն:

Արդ զըրեցաւ փրկական սուրբ խորհուր-
դըս պատարագի, և Աղօթմատոյցս Հասա-
րակաց աղաւթից քրիստոնէից մերս Հայկազ-
նի, բնտրեալ և սրբազրեալ՝ վարդապետաց
և սուրբ Հարցն մեր առաջնոց, և եղեալ ի
սուրբ եկեղեցի, ի պայծառութիւն մանկանց
եկեղեցոյ Նոր Սիոնի:

Արդ զըրեցաւ ի Թվականութեանս մեր
ՌՃԹ ամին, ձեռամբ անարժան Թադէոսի.
Ած. ողորմի ասացէք ինձ և ծնօղաց իմոց. և
Ած. ձեզ ողորմեսցի: Ամէն:

Յաշտագրութիւն.— 1726

էջ 318, նոտարագիր անհարթ.— Թվին
ՌՃՀԵ ոգոստոսի ժ, օրն չորեքշաբթի, իրի-
կուն կըրակովաբն՝ տղայ եղաւ Մելքոնն, որ
և Զ ամաց եղև զնաց, ըստմազօլ, Նահապե-
տըս զըրեցի, Թէ Հարցանեն դիւրաւ գտցեն:

էջ 319-320, դատարկ:

2696

Կ Ա Ն Ո Ն Ա Գ Ի Բ.— 2

(Խմբ. ՅԱԿՈԲ ԴՊԻՐ ԱՄԱՍԻԱՅԻ)

Ս. Յակոբ, Երուսաղէմ

ՌԵԺԶ, 1868

ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ.—

Մաւալ 32x21x1.5: Էջը 164: Հանգա-
մանք բաւարար: Թուղթ գծաւոր: Գրիչ՝
Աստուածատուր Խաչատուրեան, Կ. Պոլսե-
ցի: Գրութիւն սեւորակ միլանով, 37 տող:
Շեղագիր: Համառօտագրութիւնք յոյժ ա-
ռատ: Կազմ կիսալաթ խաւաքարտեայ հնա-
մաշ:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ.—

էջ 1-2, դատարկ:

էջ 3.— ձեկաւտ.—

Գիրք Կանոնաց, Հաւաքեալ ըստ կարգի
այբուբենից, աշխատասիրութեամբ Յակոբ
Դպրի Ամասիացոյ, 1800 — ՌՄԽԹ:

Եւ այժմ վերստին օրինակեալ յընտիւր
զաղափարէ յԱռաքելական Աթոռ Սբ. Երու-
սաղէմ:

Ի Հայրապետութեան Տ. Ներսեսի Ե.
Սրբազնազոյն կաթողիկոսի ամ. Հայոց: Ի
պատրիարքութեան Սրբոյ Գահեա Երուսա-
ղէմի Տ. Յովհաննու սրբազան աքջեպիսկո-
պոսի: Եւ ի պատրիարքութեան Կոստանդնու-

պօլսոյ Տ. Յակոբայ սրբազան արքեպիսկոպոսի:

Ձեռամբ միարան Պօլսեցի Աստուածատրոյ Պաշտօնաւորան, 1868, ՌԵԺԶ:

Էջ 4, դատարկ:

Էջ 5.— Կանխարանութիւն.— Յաղագս օգտակարութեան Կանոնադրաց և մանաւանդ Հարկատրութեան նորին առ ամ. Հաւատացեալս, և ևս առ քահանայս և առ Եպիսկոպոսունս... — Հմմտ. Թիւ 2056, է. Հատոր, էջ 102:

Էջ 12, դատարկ:

Էջ 13.— Ազատ լիցին եկեղեցականք ի Հարկաց...:

Մտնօք.— Կանոններու աղբիւրները նը.

չանակուած են արտաքին լուսանցներուն կից ուրոյն սեռականերու մէջ:

Էջ 22.— Բաժակէն Սրբոյ ևս պարտ է տալ ժողովրդեան ոչ Թերացուցեալ զսրբութիւնն:

Էջ 50.— Կաթնկերք ախինջն ի միոյ [ժօր] կաթանէ սնեալք ոչ կարեն ամուսնանալ ընդ միմեանս:

Էջ 79.— Ջրախառն գինեաւ պատարազօղք նզովեալ եղիցին:

Էջ 98.— Ի Ռձ Թուին մերոյ Փիլիպպոս կաթողիկոսն էլմիածնի...:

Էջ 99.— Զեկուցուին ի վերոյ. Յաղագրս ինչ ինչ բանից գիտելի է:

Էջ 101-164, դատարկ:

2697Ա

Օ Ր Ա Գ Ր Ո Ւ Թ Ի Ի Ն

ՅԱԿՈԲ ԿՐԴ. ՅՈՎԱՆՆԵՍԵԱՆ

Սրտաւագիւմ

1850-1852

ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ.—

Մաւաւ 20.5×12×2: Էջք 342: Հանդամանք լաւ: Թուղթ կապտորակ: Գրիչ՝ Յակոբ Վրդ. Յովհաննէսեան, Տիգրանակերտցի: Գրութիւն սեղորակ մեղանով, շեղագիր, ալլազան: Համառօտագրութիւնք յոյժ առատ: Կաղմ կիսակաշի խաւաքարտեայ:

ՐՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ.—

Էջ 1-18, դատարկ սպիտակ թուղթ:

Էջ 19.— Ի 1849էն մինչև ց1850 ապրիլի վերջ. Պուլսեցի նախկին Տեսչին Սր. Յարութեան Տաճարին Հաշիւ:

Էջ 0.— 1860, մայիս 3, ի պատրիարքութեան տեառն և տեառն Կիրակոսի ճշնակակրօն արքեպիսկոպոսի Երուսաղէմացւոյ՝ ծառայ Տեառն Յակոբ վարդապետ Տիգրանակերտցի, մահտեսի Յօհաննէսեան:

Էջ 21.— 1850 ամի Տեառն մերոյ:

Ողորմութեամբ Տեառն յետ զնացման

տէրունական ուխտաւորաց յերուսաղէմէ՝ կամաւ իմով Հրաժարեցայ ի Թարգմանութեան գործոյն...:

Էջ 53.— Կանօն աւելելոյ, յուրբաթէ յուրբաթ մի ազգ աւելէ, ախինջն կամ լատինք, կամ յոյնք, և կամ Հայքս...:

Էջ 97.— 1851, յունվար 1, օր Բշ...:

Էջ 206.— Սեպտ. 16, Կիր. — ...Իսկ յետ շաշու զբքին պատրիարկ Հայրն նստեալ յաթոռ, կոչեաց զնորընծայացու վեց սարկաւադս... կոչեաց զանունս նոցա մի մի, որք են ախոքիկ.

Մարաշի Յարութիւնն կոչեցաւ Պաշտաւոր,

Վանցի Բարադամն՝ Մեղիսեթ,

Կեսարացի Եսային՝ Եսայի,

Պօլսեցի մեր լուսարար Գրիգորն՝ Արիտակէս,

Սիլիֆրիցի կամ Զօուլուցի Գէորգն՝ Արաւամ,

Կէլիպօլցի Յակոբն՝ Կիրակոս. յետ լը-

բացման՝ Սրբազանն քարոզ ետ ժողովրդոց,
և այլն:

Էջ 260.— 1852, յունվար 1, Գշ.:

Էջ 325.— Տոմարի Սբ. Յարութեան
գերաւորաւ Տաճարի եկեղեցական եղեալ զար-

դուց և զգնատուց, և կահուց և կարասեաց,
1850, մայիս 5, զորս յանձնեցաք Յակոբ
վարդապետին Տիգրանակերտցոյ:

Էջ 336-342, դատարկ:

2697Բ

Օ Ր Ա Գ Ր Ո Ի Թ Ի Ի Ն

ՅԱՎՈԲ ՎՐԴ. ՅՈՎԱՆՆԵՍԵԱՆ

Ս. Յակոբ, Երուսաղէմ

1862

ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ.—

Մաւալ 19×14×2: Էջ 344: Հանգա-
մանք լաւ: Թուղթ կապտորակ: Գրիչ՝ Յա-
կոբ Վրդ. Յովհաննէսեան: Գրութիւն սևո-
րակ մեկանով, շեղագիր մանր: Համառոտա-
գրութիւնք յոյժ առատ: Կազմ կիսակաշի
խաւաքարտեայ: Դատարկ սպիտակ թուղթ
սկիզբը չորս թերթ:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ.—

Էջ 1.— 1862, յունվար 1, Բշ.:

Էջ 138.— Մայիս 6 Կիր.— Պատարազի
Սբ. Յակոբ, աւագ սեղան, ժամաւոր եպի-
կոպոսն, Երեման խաչ, ի ժամ գրքին ընթեր-
ցողք ելին ի բեմն և ձեռնադրելիք... և կոչ-

եաց զանունս նոցա մի առ մի. զոր օրինակ,
սարկաւազ

Յարութիւն՝ Եփրեմ, իսկ
Յակոբն՝ Ղևոնդ կոչեցաւ,
Մանուկն կոչեցաւ Մամբրէ,
Գրիգոր՝ Իգնատիոս,
Պօլսեցի խաչատուրն՝ Գէորգ,
Պարբերթցի Թորոսն՝ Արսէն,
Վանցի Աբրահամն՝ Պորէն
և Դաւիթն՝ Դաւիթ:

Էջ 226.— Օգոստոս 15, Դշ.— Ի քանի
աւուրց անտի աստղ մի պոչով ծագի, տուտն
դէպ ի յարեւելս, որ ի վերայ մեր վանուց
պարտիզին դրան առաջ:

Էջ 329-344, դատարկ:

2697Գ

Օ Ր Ա Գ Ր Ո Ի Թ Ի Ի Ն

ՅԱՎՈԲ ԵՊՍ. ՅՈՎԱՆՆԵՍԵԱՆ

Երուսաղէմ

1863

ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ.—

Մաւալ 19×14×2: Էջ 336: Հանգա-
մանք լաւ: Թուղթ դեղնորակ կամ ճերմակ:
Գրիչ՝ Յակոբ Եպս. Յովհաննէսեան: Գրու-
թիւն սևորակ մեկանով, շեղագիր: Համառո-

տագրութիւնք յոյժ առատ: Կազմ կիսակաշի
խաւաքարտեայ: Դատարկ թուղթ սկիզբը
չորս թերթ:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ.—

էջ 1.— 1863, յունվար 1, Գշ.:

էջ 100.— Զճանապարհորդութենէն մերմէ.— Մայիս 28, Գշ.— Հանդերձ ուրբհարբէ և եղբարք զնացաք ի Սբ. Յարութիւն յուխտ և յերկրպագութիւն... Գայօնի... Ռէմիլ... Յոպպէ... Հայֆա... Պէրութ (էջ 104)... Թարապուս... Հաթաքիա... Իսքէնտէրուն...:

էջ 107.— Յունիս 8, չբ.— Ի ժամ 10ին ելաք ի նաւէն ի նաւահանգիստն Ալէքսա:տրքէդ... կացաք ի սենեակ Կեսարացի Շուայի աղայի փոքր ինչ մինչև դուաք զՂործպանս և ելաք ի ճանապարհ. ժամ 4ին Հեծաք ի ձիս, իւրաքանչիւրոց վարձէն մինչև ցերեթա 50 դր. և զնացաք ի Պէլէնկ ուղղակի ճին իջաք ի մեր Սբ. Եկեղեցին Սրբոյն Սարգսի, որոյ քահանայնք էին տէր մահտեսի Մարտիրոս, տէր մահտեսի Յովսէփ, տէր Յակոբ, և տէր Սարգիս: Սոյն դասապալայ լրայի և զեղեցիկ տեսարանաւ ի մէջ անտառաց լերանց: Հայոց ժողովրդոց բնակութիւնք են ոմանք մերձ Սրբոյ Եկեղեցւոյս, և ոմանք հանդէպ լերինս ի վերայ միւս լեռան. բնակիչք ոչ այնչափ հարուստ միջակ են և աղքատ, եկեղեցին փոքրիկ, տաճիկք բազումք:

էջ 107.— Յունիս 9, Կիր.— . . . Ժամ 10ին Հեծեալ զնացաք ընդ միջով անտառաց . . . Հասաք ի Սաւուր Սուլու. . . Գարս Սուլու. . . Այ Փուղար. . . Թըմանի գիւղ. . . Ինճիր քէօյ. . . Բերիա, զնացաք ի մեր Հողտուն (էջ 108) . . . եկին ևս քաղաքիս քահանայք Ծերունի տէր Սարգիս, և տէր Յօհաննէս. . . եկն ի տեսութիւն քաղաքիս առաջնորդ Գեր. Յակոբ Եպ. Եղեսացի, և քահանայք տէր Յակոբ, տէր Մարգար, տէր Նսալատուր. . .:

էջ 115.— Յունիս 18, Գշ.— . . . Ժամ 9 անտի ելաք ի ճանապարհ զնացաք հասաք ի 12 պահուս ի Տէյրիմէն դեօյիւն, որ ասի 4 ժամաւ Հեռի ի Բերիոյ. կարաւան մեր բաղմութեամբ կան Ջերմուկից տաճիկք և հայք, թէ հայանք և թէ աւանակովք. . .:

Յունիս 19, Գշ. ի ժամ 7 գիշերիս Հեծեալ զնամք ընդ ճանապարհաւ. ջրոյն Անթէպու եկաք ուղղակի յԱթթարի գիւղն, որ սիւրի սիւրի դմբեթաւոր տունք էին բնակչաց, և անտի մինչև ի Զօպան գիւղն եկաք. . . ապա Հեծեալ եկաք ի Պէլլէրպէյ գիւղն. . .:

Յունիս 20, Եշ. ի գիշերիս ժամ 5 Հեծեալ լուսնկայով եկաք քանի փոքրիկ դետակք անցաք և եկաք ի Միղար գիւղ իջևանեցաք. յայտր գոն գիւղեիկ պարտէզք, բարեհամ ջուրք. 7 ժամաւ հասաք յայտր. գոն ընկուզենի թղենի և այլն բազում. 3 տուն հայ կան: Ի Միղար նստեալ մինչև ժամ 7ին, ապա Հեծեալ զնացաք ի Նըզիպ դասապալան, մի ժամ և 3 բուլով հասաք և իջևանեցաք յայտր, աժնութիւն մսոյ և այլն: Կային տունք հայոց բնիկ Սասնից արհեստաւորք, բայց առանց եկեղեցւոյ, միայն օրհնեալ ժողովուրդք ռապսոն ճանապարհորդ քահանայի, որ երբեմն զան խոստովանցեն և հաղորդեն: Գիւղ մի Հեռի կայ, ունին եկեղեցի մի, հանդիսի աւուրս տօնից զնան ի Սուրբ Պատարաղ.:

էջ 116.— Յունիս 21, ուր.— . . . Գնացաք քաղաքին Պէրճիկի միւս կողմն իջաք. . . Թէպէտ կային յայտր Հայք բազումք, այլ լուծին հատապոռն եկեղեցի, ի մէջ միոյ տան աղօթեն. ունին մի քահանայ, զոր ոչ տեսաք. կան նաև կաթողիկէ և բողոքականք, տաճիկք բազումք. . .:

էջ 118.— Յունիս 22, չբ. . . Զար Մէլիք. . . Գարա Մէլիք. . . Եղեսիա. . . Զիթթիլի. . . Գարայ ճուրուն. . . Մըմըզ գիւղ. . . Սէւերէկ. . . տեղւոյս Սբ. Եկեղեցւոյս անունն Սբ. Թորոսի, և ունի գերիս քահանայս, 2 տէր Սարգիս, և միւսն Ծերունի տէր Կարապետ (էջ 122) . . . Ջերմուկ. . . Կիսկիս գիւղ. . . Արդին. . . Տէլ Կէլիտ. . . Եըլպէ. . . Ամիթ (էջ 132) . . . Ուրբուլլըզ գիւղ. . . Թէլէթին գիւղ (էջ 141) . . . Հայնի գիւղաքաղաք. . . Տուղա գիւղ. . . Դարիպ գիւղ. . . Մատուրակ գիւղ. . . Օղնութ գիւղ. . . Վանք Սրբոյ Կարապետին. . . Պաղու գիւղ. . . Զաթալ գիւղ. . . Գարան շիւս գիւղ. . . Փալան Թօղան լեռ. . . Զիթթիլի գիւղ. . .:

էջ 149.— Յունիս 18, Եշ. . . հասաք ի Կարին. . . Հասան Գայալ. . . Քեօփիւր քէօյ. . . Սօղանի տաղ. . . Քեօր օղլու բերդ. . . Դարս գետ. . . Ուղուղլու գիւղ. . . Անի քաղաք՝ փրեալ և քայքայեալ. . . Արբայ չայ. . . Դըպալու Վանք. . . Կիւլէլ տէրէ գիւղ. . . Սաղմոսականք. . . Մուղնի Սբ. Գէորգ Վանք. . . Օշական. . .:

էջ 171.— Օգոստոս 9, ուրբաթ, ժամ 9 մտաք ի Սբ. Աթոռն իջմիսծնի. . .:

էջ 174.— Օգոստոս 12, բշ. Ձկնի առաւօտեան ժամուէն գնացաք ի վանս Սրբոյն Դայրանէի, և ձեռնադրեցաք ծայրագոյն...:

էջ 181.— Օգոստոս 15, Եշ. Եպս. ձեռնադրութիւն:

էջ 271.— Նոյեմբեր 25, բշ. Ի Պերէճիք քաղաք փոքրիկ:

էջ 272.— Նոյմ. 26, Դշ.— . . . անցաք յայն կոյս գետոյն Մուրատայ...: . . . Նըղէպի դիւղ...: Միգար...:

էջ 273.— Նոյմ. 27, Դշ.— Կանցաք նուաւստս երթալ Անթապուր. ճանապարհաւ, և անդիպիլ մեր Սր. Աթոռոյս բնիկ միաբան ծերունի աւագ սարկաւազ տիրացու Յովսէփին ի տեսութիւն, իսկ քեարմանն և Կարապետ սրբազան հանդերձ բեռամբք գնալ միւս ճանապարհաւ, որ ելանէ ի Պէյլէք դիւղն, յոր ննջեցեան, իսկ մեք յԱնթապ, և անտի երթեալ հասանիմք նոցա յԱթթարի դիւղն: Այսու խորհրդով զտէր տառն առեալ ի միասին զճանապարհն ցոյց տալ և 2 տղայք ընդ իս ի միասին առնլով:

Ի լուսանալ առաւօտուն բառցաք, նոքա գնացին Հալէպուր Պէյլէք դիւղի ճանապարհաւ, և մեք ուղղեցաք դէպ ի Հանդէպ. գնացաք փոքր ինչ, և անդիպեցաք դիւղի մի: և անցաք, յորում կայր հայադղի սակաւ:

Ի 11 պահուն հասաք ի Հանդէպ, առ տիրացու Յովսէփ հայրն տեսութիւն արարեալ ինքա յուխտ ի Սր. Եկեղեցի, որ յայսր յիշեալ սարկաւազ Յովսէփ 2 սենեակ և ալլն չինել տուեալ է ի քսակէ իւրմէ ի յիշատակ անուան իւրոյ Սրբոյ Եկեղեցւոյս յետ մահուան իւրոյ. այլ ըստ իւրում բանի ըստացուածքն Սր. Աթոռոյս է Երուսաղէմի:

Անտի ելաք ի ժողովն իշխանաց, խօսեցաք ի բանս յորդորանաց միութեանս սիրոյ և ազգութեան. և պահպանել ասացեալ վերադարձաք ի մեր սենեակ: Ենն ի տեսութիւն Սրբոյ Կիրակոս վեհափառ Կաթողիկոսի աղական Յարութիւն Եպիսկոպոսն, որ յայս քաղաք բնակի, իսկ տեղւոյս առաջնորդ Մըկրտիչ Եպս. ի Հալէպ գնացեալ է առ բռնչին վանս ազգային գործոյ և զանկատ զտեղւոյս միւտիքէ: . . .

Սր. Եկեղեցիս զմբեթաւոր նման յերուսաղէմ Սր. Յարութեան Տաճարի Սր. Լուսաւորչի Եկեղեցւոյն, մի և նոյն և ոտից վերայ

և պատուհանք լուսանցոյց 16. անուամբ Սր. Աստուածածնի Եկեղեցի կոչի:

Այլ և յիշեալ տիրացու Յովսէփ սիրելին էհարց զմարդալայէ իւրմէ, (որ յերուսաղէմ առաջի բերդին Դաւթայ յիշնանին ի լուկայն զալլօնի ի կողմն ձախակողման Ա. մարդալայն է) քանի տարի յառաջ յոժ սակաւ էր վարձն, այլ այժմ կոտոր դրամով 3300 ա. մինչև հանեալ եմք. բայց յայս տարի չդիտեմք զինչ առնուլ ունի Գէսերիկցի Արթ. Երեմիա վրդ. եղբայրն, որուն յանձնեալ եմ առնուլ յսկիզբն մուհարէմի. (վասնդի յիշեալ տիրացու Յովսէփն մեզ յանձնեալ է զայն պաշտօն տալ վարձու. և առնուլ զդրամն և յղել ինքեան, որպէս և առնեմք ի քանի ամաց անտի:

Նաև խոստացաւ ի նստիլ նորնորի Սրբ. պատրիարքի ունի զալ յերուսաղէմ, և Մաղժոս տպել տալ յանուն իւր ի յիշատակ, և կտակաւորի առնուլ յետ մահուան իւրոյ ամ. ինչք իւր Սր. Աթոռոյս է վասնդի ինքն ի բազում ամաց միաբան էր, և սպասաւոր աւագ լուսարար Մեղրիկ Միկրտիչ Եպիսկոպոսին, որ ի 1838 վարձանեցաւ:

էջ 286.— Դեկտ. 24, Եր. հասաք առաջի նաւահանգստին Պէյրուտի...:

էջ 288.— Դեկտ. 16, բշ. օգն խառնակեալ, չկարաց նաւապետն մերձենալ ի բարէհամբա նաւահանգիստն Յոպպէի, որուն Տէր ողորմեսցի, և մինն ի տէրութեանց և յողորմածաց չինել տացէ նաւահանգիստն, որ յերկիւղէ չկարացաք գնալ և հանգիստ առնուլ. այլ ո՞ր գնացաք ոչ ոք գիտէ բաց յԱստուծոյ: Յերեկոյիս սաստիկս անձրևեաց, օգն տարաւ զմեզ ի տարտարոսն ծովու...:

էջ 292.— Դեկտ. 24, Դշ. ի ցերեկին հասաք ի նաւահանգիստն Յոպպէի...:

էջ 293.— Դեկտ. 25, Դշ. . . . հասաք ի Ռեմէի և իջնանեցաք ի վանս մեր:

էջ 295.— Դեկտ. 26, Եշ. . . . սպա հեծեալ եկաք բազում հանդիսել մտաք ի Սր. ցանկալի Սր. Քաղաքս, ժամու 8...:

էջ 301.— Օրինակ վկայականի:

էջ 304.— Ի 27 մայիսի յիշեալ կալուածոց քննութեան հրամանագրոյն օրինակն...:

էջ 306-312, դատարկ:

էջ 313.— Ըստ տնօրինման արժանապատիւ միաբան սրբոց հարց և եղբայր մերոց գնացաք ի Մայր Սր. Աթոռն էլմիածին յե-

պիսկոպոսութիւն ցամաքային ճանապարհաւ. ուստի թէ ի գնայն և ի վերադառնալն մեր՝ յոր մայրաքաղաք և ի գերլորէն հանդիպեցաք գրեցաք փոքր ինչ համառօտաբար

զանուանս նոցա, զորս տեսցես յատորև, և զընդարձակն ի տարեկան օրագրիս, որչափ և կարողացաք իմանալ և գրել:

Էջ 329-336, դատարկ:

2697Դ

Օ Ր Ա Գ Ր Ո Ւ Թ Ի Ի Ն

ՅԱԿՈԲ ԵՊՍ. ՅՈՎՀԱՆՆԵՍԵԱՆ

Ս. Յակոբ, Երուսաղէմ

1864

ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ.—

Մաւալ 19.5×14×1: Էջ 182: Հանգամանք լաւ: Թուղթ հասարակ: Գրիչ՝ Յակոբ Եպս. Յովհաննէսեան: Գրութիւն՝ սևորակ մելանով, միասին, չեղազիր: Համառօտագրութիւնք յոյժ առատ: Կազմ կիսալաթ խաւաքարտեայ:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ.—

Էջ 1.— Ի 1864 ամի պատահաւք:

— Յունվարի 1, Դշ, Նոր Տարի և բարի Կաղանդ...:

Էջ 22.— Ապրիլ 19, կիր. Սբ. Զատիկ:

Էջ 31.— Յունիս 29, Բշ.— . . Պոլսոյ վէճիլ Իսահակ Եպս. Պալպուրոցի. . . Թա-

լասցի Եսայի Վրդ. (արևանկար) . . Պուլանըիցի Թադէոս Վրդ.՝ ծերունագոյն (85 տրկ.) . . Պօլսեցի Մարկոս Վրդ. գրեալան . . .:

Էջ 72.— Սեպտ. 16, Դշ. Փոստայիւ գիր գրեցաք ի Բերիա Սրբոյ Աթոռոյս կալուածոց վերակացու Գալլընիեան Գրիգոր Աղային՝ յըղել ի յԱնթապ 2890 դ. տիրացու սրկ. Յովսէփ պապային, որ իւրեան մաղաղայի վարձէն աւելցաւ:

Էջ 170.— Դեկտ. 30, դշ. . . 180 հատ Օրացոյց թէ եալուողը թէ պատկերադարձ ի Պօլսոյ եկեալ՝ յանձնեցաք Վրդանէս Վարդապետին բաժանել միաբանաց:

Էջ 172-182, դատարկ:

2697Ե

Օ Ր Ա Գ Ր Ո Ւ Թ Ի Ի Ն

ՅԱԿՈԲ ԵՊՍ. ՅՈՎՀԱՆՆԵՍԵԱՆ

Ս. Յակոբ, Երուսաղէմ

1865

ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ.—

Մաւալ 19.5×14×2: Էջ 320: Հանգամանք լաւ: Թուղթ հասարակ: Գրիչ՝ Յակոբ Եպս. Յովհաննէսեան: Գրութիւն սևորակ մելանով, միասին, չեղազիր: Համառօտագրութիւնք յոյժ առատ: Կազմ կիսալաթ խաւաքարտեայ:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ.—

Էջ 1.— 1865, յունվար 1, Ուրբաթ, Նոր Տարի և բարի Կաղանդ...:

Էջ 5.— Յունվար 6, Դշ. Մնունդ Տեառն մերոյ...:

Էջ 78.— Ապրիլ 4, Կիրակի, Սբ. Զատիկ Յարութեան...:

Իջ 196.— Օգոստոս 15, Կիրակի, Վերա-
փոխունի:

Իջ 290.— Դեկտեմբեր 20, Բշ.— Ընթեր-
ցաւ ժողովն զապիւի Սիօն լրագրի օրինակն,
որ 1000 օրինակ տպեալ են:

Իջ 304.— Ի 22 Հոկ. դրեալ Վեհափառ

Սրբազան Կաթողիկոսի գիրն յանուն Միա-
բանութեան, որ ի 1864 սեպտեմբեր 9 դրե-
աւ մեր գրոյն պատասխանն է յատրեւ, զոր
ընթերցաք ի 6 ապրիլի սոյն տարւոյս...

Իջ 309-320, ղատարկ:

2697Զ

Օ Ր Ա Գ Ր Ո Ւ Թ Ի Ի Ն

ՅԱՎՈՐ ԵՊՍ. ՅՈՎԱՆՆԵՍԵԱՆ

Ս. Յաղար, Երուսաղէմ

1873

ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ.—

Երեւալ 19.5×14×1.5: Իջ 228: Հան-
գամանք լաւ: Թուղթ հասարակ: Գրիչ՝ Յա-
կոբ Եպս. Յովհաննէսեան: Գրութիւն սեռ-
բակ մեյանով, միասին, շեղագիր: Համա-
ռօտագրութիւնք յոյժ առատ: Կազմ կիսա-
լաթ խաւաքարտեայ:

ՔՈՎԱՆԴԱՅՈՒԹԻՒՆ.—

Իջ 1-4, ղատարկ:

Իջ 5.— 1873.— Օրագիր պատահեալ ի-
րաց զխաւարաց:

Յունվար 1, Բշ. Պատարագ ի Սբ. Այ-
րբն, ժամարար Մշու Թիւ գիւղացի տէր Ան-
տիս, զոր Տէրամբ ձեռնադրեցաք 1869,
Փետր. 14, յաւուր Տեառնընդառաջին ի Վա-
նըս Սրբոց Առաքելոց ի Մուշ:

Իջ 8.— Յունվար 6, Շբ. Սբ. Մնունդ:

Իջ 66.— Ապրիլ 8, Կիրակի, Բն. յար-
եաւ:

Իջ 174.— Սեպտեմբեր 16, Կիրակի, Սբ.
Խաչ:

Իջ 207.— Դեկտեմբեր 2, Կիրակի, յե-
րեկոյիս ժամերգութիւն ի Սբ. Թորոս, Սըր-
բոյ Մերկեռիկոսի նախատունակ:

— Դեկտ. 3, Բշ. Պատարագ ի Սբ. Թո-
րոս, ժամարար Եփրեմ վարդապետն՝ նախ-
կին Թարգման. ծանուցումն ներսէս Վրդ-
երեւ 40 րոպէ:

Իջ 219.— Դեկտ. 29, Շբ. Որդւոց Ո-
րոման.— Պատարագ ի Սբ. Գլխադիր, ժա-
մարար Սրբազան պատրիարք՝ Հանդիսաւոր,
ջարդ գլինի ձաշու Գրգին, մի ժամ...:

Իջ 220.— Դեկտ. 31, Բշ. ...յերեկոյիս
սեղանի կերակուրն էր սխռէթ Թօփ քուֆթայ,
և ճերմակ բէլթէ:

Իջ 221-228, ղատարկ:

2698

ՎԱՍՆ ԶԱՐՄԱՆԱԼԵԱՑ ՆՈՐ ԱՇԽԱՐՀԻՆ.— 1

ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ.—

Երեւալ 19.5×13.5×3: Իջ 270: Հան-
գամանք լաւ: Թուղթ տոկուն: Գրութիւն՝
խորագրեմբը և սկզբնատառերը կարմիր,

մնացեալը սևորակ մեյանով, միասին, 17
տող, կարմիր գիծերու միջև: Նոտարագիր:
Համառօտագրութիւնք սակաւ: Կաշեկազմ
տախտակեայ դժաղարդ:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ.—

էջ 1.— Վասն Զարամախաց Նոր Աշխարհին, որ ասի Ենեի տիւննա, և քէ ո՞վ գտաւ զմա յառաջ, կամ քէ ի յո՞ր ժամանակի.— Այր մի յերկրէն ձինկվիզու՝ անունն Գրիստափոր, մականունսմբ Բոյնպոն կոչեցեալ, շատ երկիր լընգաշեալ ծովով և ցամաքով, և շատ դարմանալիք տեսեալ, զնաց երբեմն ժամանակաց ի կողմն Սէպթէյու, ո՞ր է նեղուց ովկիանու, և բնակեցաւ անդ ժամանակ մի ի կղզի մի Մատրա անուն՝ յիշխանութեան փորթուղալու...:

էջ 31.— Վասն Լսփամեօյէ կղզոյն որպիսութեամբ:

էջ 38.— Յաղագս Գուպա կղզոյն:

էջ 40.— Վասն Սամ Եագօ կղզոյն, որ է Սր. Յակար:

էջ 41.— Վասն Բիգօ կղզոյն:

էջ 43.— Վասն Բուքթամայի երկրին:

էջ 44.— Վասն Սէգուրէի երկրին:

էջ 45.— Վասն Մարիմօն, և Օրլիամէ գետերացն.— Այս երկու գետերաց զլուխն մեկ է...:

էջ 47.— Վասն Թուրմավիպա կղզոյն:

էջ 48.— Վասն Գարքամնիէի երկրին:

էջ 50.— Վասն Սամթա Մարքայի երկրին:

էջ 55.— Վասն Էվրափայի, և Թարեանի:

էջ 68.— Վասն Գարամախաց Էվրափայի և Թարեամայ.— Յայս երկիրս անթիւ առիծք կան...:

էջ 78.— Վասն արծաթի գետոյն.— Այս գետս փէրու անուն երկրէ մի կու ելնէ...:

էջ 80.— Վասն Դաւարիգա կղզոյն:

էջ 83.— Վասն Թուպազրա կղզոյն:

էջ 89.— Վասն Պամուգոյի երկրին:

էջ 91.— Վասն Մաղալիամու ծովուն, և Գարամախաց ճորուն:

էջ 107.— Վասն Մալուգէի կղզեացն:

էջ 111.— Վասն Ագուսիլ կղզոյն:

էջ 182.— Իսկ պատմութիւն հարաւատակի է այսպիսի.— Բայց նախ գրեցիք է ի յեղբորն սուր կոչեցեալ ծովուն կայ իլիման մի Փէնամէ անուն...:

էջ 208.— Այլ ինչ խաղար ի կեանքամեան ցըն Նոր Աշխարհին:

էջ 269.— ...Եւ այս Հողս պէկլիկ է. ով որ կերթայ կու բերէ կու ծախէ, կէս ըստակն միբուն կու տայ, և կէսն իրեն կու մնայ.— ձկն բուխք է:

էջ 270, դատարկ:

2699

ՄԵԿՆՈՒԹԻՒՆ ԿԱԹՈՒՂԻԿՆԱՅ.— 3

Թրգմ. ԳՐԻԳՈՐ ԴՊԻՐ

ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ.—

Մաւալ 22×15×2.5: Թերթք 116: Հանդամանք լաւ: Թուղթ տոկուն: Գրութիւն՝ խորագրերեքը և սկզբնատառերը կարմիր, մնացեալը սև մեյանով, երկսիւն, 31 տող, կարմիր գլծերու միջև: Նորո շեղագիր: Համառոտագրութիւնք յոյժ առատ: Ուղղագրութիւն ոչ զօրաւոր: Կաշեկազմ տախտակեայ զորոշագորդ, կոնակը մասամբ հինցած:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ.—

Թղ. 1ա.— Հաւաքումն Մեկնութեան Եօթանցունց քիթոյն Կաթուղիկէից: Նախադրութիւն Թիւքոյն Յակոբայ.— [Արդարեւ Յակոբոս, որ էր ըստ մարմնոյ եղբայր Տեառն մերոյ, զբէ զայս թուղթ...— Հմմտ. Թիւ 1301, Դ. Հատոր, էջ 528:

Թղ. 1բ2.— Դիպիմասի.— Որպէս մարդիկ որք յաշխարհի աշխարհական գիրս, այսինքն ի նամակս և ի մուհակս զպատիւն որով ճանաչին ի զլուխ գրեցոցն կամգեն...:

Թղ. 3բ2.— Յառանգն Ոսկերեքամի.—

Ձի ի գործելն զմեղս ի փափկութեանց և ի բռանաց արբեալք, ոչ զգամք և ոչ թաղծիմք մինչև առնու զկատարունմն...:

Թղ. 22ա1.— Նախադրութիւն Առաջին Թղթոյս Պետրոսի.— Պետրոս ինքնին դրեաց զայս թուխթ. . . — Հմմտ. Թիւ 1072, Դ. Հատոր, էջ 103:

Թղ. 24բ2.— Թէոդորոսի առացեալ ի սաղմոսն. Երկինք երկնից Տեառն եմ.— Թայս երկինս ոչ ոք էլ, բայց միայն որ յերկնիցն իջաւ...:

Թղ. 27ա1.— Թէոդորոսի առացեալ. — Ճշմարտապէս որ նման խոսոյ էր Ժողովորդն չարացաւ և թառամեցաւ...:

Թղ. 27ա2.— Սևեռիտի Ամտիւմագոյ Եպիսկոպոսի, ի քիստայն որ առ Նիկեացի Եպիսկոպոսն.— Բանն մարմնացեալ, մնաց և այսպէս, յորս էրն...:

Թղ. 33բ2.— Հիւսիփոսի.— Ընդէք մի դիտմանն հայեցումն ի դառնութիւն և ի քողցմութիւն որոշի: Քանզի զապաշխարօղսն ընդունի, և որ անզեղլ մնան ի մեղս՝ տանջէ . . . :

Թղ. 35ա2.— Սևեռիտոսի քիստայն որ առ Ամնն.— Քարոզեաց որոց ի դժոխսն էին զի զնոսա արձակեցէ որք հանդերձեալ էին հաւատալ...:

Թղ. 43ա1.— Թէոդորի.— Նաւապետ ունիմք և կառավար, ընդ նորա նախախնամութեամբն արկէք զանձինս, որպէս զի անշարժ մնայցէք և առանց ալէկոծութեան:

Թղ. 44ա2.— Նախադրութիւն Պետրոսի Երկրորդ Թղթոյն:

Թղ. 53ա2.— Սրբոյն Աթմասի Աղէքսանդրացոյ.— Հազար ամ զժամանակ օրինաւոր հաւատոցն ղնէ...:

Թղ. 56ա1.— Նախադրութիւն Առաջին Թխթոյն Յովնանմոս:

Թղ. 59բ1.— Պատառնութիւն Մաքսիմոսի.— Որպէս ըստ գոյութեան ճշմարտապէս է լոյս Աստուած...:

Թղ. 67ա2.— Որոգիմ[ի] Երգ Երգացին առաջին բանէն.— Հոմանուն իրաց և անունաց պատահի ներքինս մեր մարդ արտաքնունմն... — Հմմտ. Թիւ 1072, Դ. Հատոր, էջ 104:

Թղ. 73ա2.— Սևեռի Ամտիւմագոյ ի քիստայն որ առ Իրիակիմանսի.— Աւտեալք են ոչ միայն մարգարէքն...:

Թղ. 82բ2.— Պատառնութիւն Մաքսիմոսի.— Ձննունդն մեր յԱստուծոյ ըստ երկուց դիմաց պարտ է որոշել...:

Թղ. 92բ2.— Պատառնութիւն Մաքսիմոսի.— Այլ եղեն զորոց բարեկարգութիւն և կեցուցանեղ Հոգևոր օրէնքն...:

Թղ. 102բ1.— Նախադրութիւն Յսնանմոս Երկրորդ Թխթոյն:

Թղ. 105ա2.— Նախադրութիւն Երկրորդ Թխթոյն Յսնանմոս:

Թղ. 106ա2.— Բարսղի.— Որ զվկայսն պատուէ՝ վկայէ՝ առանց չարչարանաց, առանց զանի և բանդի:

Թղ. 107բ2.— Նախադրութիւն Թխթոյն Յովնայի.— Ձթութիւն զայս զրէ նորոգ հաւատացելոցն այսու պատճառաւ...:

Թղ. 109ա2.— Մաքսիմիանոսի կրօնաւորի.— Իշխանութիւն զայն ասէ զյոշէից զոյացուցանելն և հաստատելն զնոսա որպէս և զմեզ...:

Թղ. 109բ2.— Իսիփոսի քանանային.— Ո՛ր կարացէ հասու լինել մարդասիրութեան նորա...:

Թղ. 110բ2.— Սևեռի արքեպիսկոպոսի Ամտիւմագոյ քիստայն որ առ Թումա Երմամիկեցոց գրեաց.— Դիտելի է եթէ վասն այնոցիկ ասէ զայս որք զցանկութիւն և ըզդիւրութիւնսն մարմնոյ իբրև դարեպաշտութիւն համարին եթէ զմարմին պղծեն...:

Թղ. 116ա2.— Պատառնութիւն Մաքսիմոսի.— Հանդերձ մաքուր առաքինի...:

Թղ. 116բ2.— Միոյն Այ. Փրկչին Յի. Քի. Տեառն մերոյ փառք...:

2700

Ա.— Զ Գ Օ Ն.— 8

[Ազրիամուպախսի]

ՌՃՂՁ = 1747

ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ.—

Մաւալ 28×19×3: Էջք Դ+162+126: Պը-
րակք Ե+Ս: Հանգամանք լաւ: Թուղթ տո-
կուն, Գրիչ առաջին մասին Յակոբ Քչն. Եւ-
քառացի, Գրչութիւն Բ. մասին ոչ միևնոյն
գրչէ. կան նաև յաւելումներ լուսանցքի վը-
րայ, Գրութիւն՝ խորագիրները, սկզբնատո-
ղերը և զխատառերը կարմիր, մնացեալը սև
մեկանով, երկսիւն, 35 տող, կարմիր գիծե-
րու միջև: Նոսր շեղագիր անարուեստ: Հա-
մառասագրութիւնք յոյժ առատ: Ուղղագ-
րութիւն ոչ զօրաւոր: Կաշեկազմ տախտակ-
եայ գծազարդ, մասամբ ոսկեղրուազ: Ստա-
ցող՝ Աբրահամ Վրչ. Թրակիոյ:

ԲՈՎԱՆԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ.—

Էջ ԱԳ, դատարկ:

Էջ Գ.— Կնիք կանաչատիւ. «Ուսում-
նական Խորհուրդ Երուսղէմի». ներքեւ սե-
ւորակ մեկանով. «Ժառ. Վրթ. 1882»:

Էջ Դ.— Գիրք որ կաշի Զգօն, Արարեալ
Սրբոյն Յակոբայ Մըծնայ Հայրապետին,
ըստ խնդրոյ Սրբոյն Գրիգորի մերոյ Լուսա-
ւորչին, ի Թուում ներմարմնութեան Փրկչին
305:

Էջ 1ա.— Թուղտ Սրբայն Գրիգորի մե-
րայ Լուսաւորչին Սբ. Յակոբ Մծպմայ Եպիս-
կոպոսն:

Էջ 101բ.— Ճառք Սրբայն Յակոբայ
Մծպմայ Հայրապետին ընդդէմ երէից, զըր-
եալ առ Սուրբն Գրիգոր Լուսաւորչին մեր:
Վասն Երկատուքեան: Ճառ մէկ.— Իբրև
օրհնեաց Ած. զԱբրահամ, և արար զնա զը-
լուխ ամ. հաւատացելոց...:

Յիշատակարան Գրչի.— 1747

Էջ 160ա.— Փարք ամենատուրք երբոր-
դութեան Հօր և Որդւոյ և Սբ. Հոգւոյ, որ
արժանի արար զանարժանն առ ի գծագրելոյ
աթինարուսն հոգէներկ գիրքս Սրբոյն Յակո-

բայ Մծնայ Հայրապետին՝ ըստնչելի առն
Աստուծոյ. որոյ ճաշակողքն ի մատենէս,
միշտ աթինասաղարթ, կանանչատէրև, յա-
րաժամ ի յուղափառութիւն բեղմնաւորեալ
մնան, Վասնզի էր գումարտակ Սրբոց Հայ-
րապետացն ի Ժողովն Սուրբ Նիկիոյ հիսա-
քանչ տեղեալ[մ]ր, որպէս յայտ է ի պատմու-
թենէն Յամաւուրաց ի դէմ սուրբ Թադաւո-
րին Կոստանդիանոսի, ի հրանիւթիցն ակնե-
րև սպասաւորեալ. այսպիսի հոգէլից և ի հո-
գէպատում յառնէ Աստուծոյ է ասացեալ հոգ-
ւով արքով, բանք հաւատոյ և օրինաց և հա-
տատութեան յուսոյ, և հաճոյ Աստուծոյ,
որոյ հետևողքն լաւօք, միշտ անթիւր ըն-
թանան ի ճանապարհ[ւ]ս Տեառն:

Ձի գրգոյս օրինակն տըրքեալ ի յինդը-
էանու դիտէ՝ գրայտէր աննախանձ Սարգիս
քաջ աստուածաբան փաղեբայէ, որոյ Տէր լի-
ցի վարձայհատուց: Եւ գրոյս պատճառն է
գրեցողութեանն, հալալ արդեամբ իւրով վա-
սըն իւրոյ վայելման, և ազգիս արամեան,
յիշատակ և պայծառութիւն Սբ. Եկեղեցւոյ,
և ինքեան սրբոյն ուրախութեամբն, Տէր Աբ-
րահամ աստուածաբանս զեռարողորմ կու-
սայիրօն համեստազոյն վարդապետն Թրայ-
կիոյ՝ աշակերտն Յուհաննէսի մեծայնագի
վարդապետին:

Եւ ես Կեսարացի Եւքառացի զուումջի-
ողլի անարժան տէր Յակոբս զըրեցի իմով
ձեռամբ՝ աշխատելով գտիւ և գգիչեր:
Վասնորոյ աղերսեմ ընդերցօղացող և օրինա-
կողացող զլուսեբանք հոգիարող մատենան
աստուածային, յիշեալիք ի մաքրափայլ ա-
ղօթս մերով հայր մեղայիւ, և դուք յիշ-
եալ լիջիք ի Քրիստոսէ յուսոյն մերմէ ամէն:

Գրեցաւ Թմականն Հայոց ՌՃՂՁին, և
Փրկչին 1747ին, ամսեանն մարտի:

Էջ 161-162, դատարկ:

Բ.— ՎԻՃԱԲԱՆԱԿԱՆ ԱՍՏՈՒԱԾԱՆ

ԲԱՆՈՒԹԻՒՆ.— 4

Կզեմէն Վրդ.

էջ 1ա.— Յաղագս աստուածային բացարձակ կատարելութեանց, այսինքն աստուածային ստորագելեացն:

Զարբարդ վիճաբանութիւն:

Յաղագս աստուածային գոյութեան և միութեան:

Առաջին հանդիման:

Առաջին եղբակացուցութիւն գոյ Ած., է հինն մեր Հաւատոյ... — Հմմտ. Թիւ 1095, Դ. Հատոր, էջ 141(Դ):

էջ 2բ.— Յաղագս այլ բացարձակ ստու

բագելեացն Աստուծոյ, այսինքն անբաւարարութեան, պարզութեան, անձեռնարկութեան, անկախութեան, և այլն: Երկրորդ հոլմ. դիրք:

էջ 7բ.— Յաղագս երանելի տեսութեան: Հիմնարար վիճաբանութիւն: Միքէ կարէ շուրջին Այ. տեսանիլ մտօք, այսինքն մտածելի հայեցողական մտածմամբ: Առաջին խնդիրք:

Պատասխանի ասելով ցուցանի...:

էջ 24բ.— Յաղագս Գիտութեան Աստուծոյ: Վեցերորդ վիճաբանութիւն:

էջ 35բ.— Յաղագս կամեացն Աստուծոյ: Եօթներորդ վիճաբանութիւն:

էջ 123ա.— Բաւ է յաղագս հրեշտակաց:

էջ 123բ.— 126, դատարկ:

2701

ԱՆՏԱՌ ԱՅԼԱԲԱՆՈՒԹԵԱՆ.— 3

Լմտո. ՊՕՂՈՍ ՎՐԴ. Ա. ՊՈԼՍԵՏԻ

Խրիտազան գիւղաբնակ

1801

ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ.—

Մաւալ 29×20×3.5: էջ 556: Հանգա-
մանք շատ լաւ: Թուղթ կապոյտ: Գրիչ՝ Յա-
կոբ Աբղ. Մալճեցի: Գրութիւն՝ խորագիր-
ներ և սկզբնատողեր կարմիր, մնացեալ սե-
ւորակ մեկնումով, միասին, 34-36 տող: Շե-
ղագիր նոսրակերպ: Համառոտագրութիւնք
յոյժ առատ: Այբուբենական շարքի մէջ առա-
ջին տառը մեծ և գունաւոր թռչնագիր անար-
ուեստ: Կաշեկազմ խաւաքարտեայ ոսկեդր-
ուագ:

ԲՈՎԱՆԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ.—

էջ 1-6, դատարկ:

էջ 7.— Ճակատ.— Գունաւոր շրջանակի

մէջ:

Ամտառ Այլաբանութեան Սր. Գրոց, որ
պարունակէ յինքեան զնորին խորհրդաւոր
Մեկնութիւնն և ըստ մեծի մասին զգրականն
յոյժ օգտակար և հարկաւոր պայծառ և
պարզ աստուածաբանութեան:

Արարեալ է հեղինակէ եղբոր հօր Հերո-
նիմոսի կոչեցելոյ Հառուէթօ ձէրվարիէնս-
իոյ է կարգէ Սրբոյն Պէնէտոսի կրօնաւորին
է վանս Մօնթիսէրաթոյ և արքայի վանացն
սրբոյն Յիւլիոսի Կուիքօլէնսիոյ:

Մեծաւ խնդրանօք, և բազմօք ծախիւք
Թարգմանեցեալ արհի և պանծալի պատ-
րիարքին տեառն Յուաննու մեծի աստուա-
ծաբան վարդապետի Կոստանդնուպոլսոյ Բա-
ղեշեցոյ, և Սրբոյ Տեղեացն Գի. Այ. երոյ
գլխովին այցելուի և անարժան ծառայի և
պաշտօնէի:

Ի Կոստանդնուպոլսոյ, յամի Տեառն
1733:

Յորոյ լայնածաւալ Անտառէ Համառօ-
տեցաւ առանց այլայլելոյ բնաւ զմիտ բնադ-
րին է ձեռն Անդրիանուպօլսեցոյ Պօղոս գե-
րիմաստ վարդապետի է միաբանութենէ
աստուածաբան Աթոռոյն Երուսաղէմի ամ.
Հայոց:

Եւ այժմ օրինակեցաւ ձեռամբ աշակերտի նորին Յակոբ Թարմատար արեղայի Մահլենցայ, յամի շնորհաց 1810, ի մարտի 21, ի գիւղաբաղան Քրիստոսեան մինչ լըջալսեալ զործով նուիրակութեան Սրբոյ Երուսաղէմի:

Էջ 8, դատարկ:

Էջ 9.— Արարիմ, անցք, կամ, անցաւորք. եւ լերինք առնթիւ Յորդանանու ի սահման Երեւոյի յարեւելից կողմանէ...:

Էջ 150.— Բարեւոյն, սովոր է դու օրինակ այսմ աշխարհի, որ լի է շփոթմամբ...:

Էջ 254.— Եզրալուս, Թարգմանի խաւար, և երաշխեցեալ ասի Միսրայիմ, այսինքն՝ տառապեցուցիչ, կամ, անձկացուցիչ...:

Էջ 411.— Մագդաղիմացի, այսինքն, մեծաշէն, կամ, մեծաշինեցեալ, կամ, բարձրացեալ, կամ, աշտարակ...:

Էջ 509.— Կցորդ Ամտառի Այլարամուրեան ըստ Բաց:

Էջ 537.— Կ.— Վարձաւեցորդն ի կատարեալ վեցէ և տասնեկէ բաղադրեալ գկատարելութիւնն հնազանդից հարց նշանակէ...:

Էջ 542-550, դատարկ:

Յիշատակարան Գրչի.—

Էջ 541.— Փառք անճարելի և անքննելի

Երբորդութեանն Հօր և Որդւոյ և Հոգւոյն Սրբոյ, որպէս էրն ի սկզբանէ և է միշտ եւրոց, որ ըստ իւրոյ անբաւ կարողութեանն նրպաստ և ձեռնասու եղև ինձ անկարես, որ ի կատարն հասեալ աւարտեցի զհոգեւոր մատեանս զայս, որ կոչի Անտառ Այլարամութեանց: Վասն որոյ խնդրի ի բարեսէր ընթերցողացդ յիշման արժանի առնել զանիմաստ զբիշմանութեամբ Մահլենցի Յակոբ արեղայս, որ մեծաւ տաժանամբ հազիւ կարացի աւարտել զայս անհուն Անտառս աստուածային զբոց: Նաև զհոգեւոր ծնողս Անդրիանուպոլսեցի մեծիմաստ և լիաշնորհ Պօղոս տառուածարան վարդապետն իմ, որոյ ձեռամբ համառօտեցաւ այս մատեանս, առանց այլալիւր ընաւ զմիտ բնագրին: Եւ յիշողդ յիշեալ լիջիք ի Տեառնէ մերմէ Յիսուսէ Գրչիստոսէ ամէն:

Յիշատակարան յիշատակագրութիւն.—

1838

Էջ 9, ստորին լուսանցքին, շեղագիր.— Յիշատակ է Երուսաղէմի միաբան Անդրիանուպոլսեցի նախկին պատրիարք մեծին Պօղոս Պօղոս արքայան արքեպիսկոպոսին ձեռնասուն աշակերտ Զօրլուցի Տէր Կարապետեան նուիրակ հանգուցեալ Երեմիա շնորհազարդ վարդապետին, ի դուռն Սրբոց Յակոբեանց մայր Աթոռոյն ամ. Հայոց. Թիֆլիս 1838, սեպտ. 6:

2702

ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԱՇԽԱՐՀԱՅ.— 3

ՅՈՎԷՏ ԶԱՆԱՅ

Նկարագրութիւն.—

Մաւալ 31×20×6: Էջք Ժ+1002, Թուագրում բազմասխալ: Հանգամանք շատ լաւ: Թուղթ դեղնորակ: Գրութիւն՝ խորագրերն բը, սկզբնատողերը և գլխատառերը կարմիր, մնացեալը սև մելանով, երկսիւն, 39, 38, 31 տող, կարմիր գիծերու միջև: Նոսրագիր շեղակերպ: Համառօտագրութիւնը յոյժ առատ: Կաշեկազմ խաւաքարտեայ ոսկեղէր-

ուագ: Դատարկ սպիտակ թուղթ սկիզբը և վերջը երեքական թերթ:

ԲՈՎԱՆՆԱՆՈՒԹԻՒՆ.—

Էջ Ա.— Ճակատ.—

Պատմութիւն Ամենայն Աշխարհաց և Կրօնից, Թագաւորութեանց և զաւարաց, նաև զկրօնէ նոցին, արբանալ ի Յովէտ կանոնիկոս քահանայէ, ազգաւ Գալլիացի, և ի դաւ-

լիականէ լեզուէ փոխեալ առ իտալականս, և անտի առ հայկականս գրեալ, ի պատրի Տօմէնիկոսէ ձահկեցւոյ, ի կարգէ քարոզողաց: Վերատեսեալ, սրբագրեցեալ, և ի բարւոք կարգի եղեալ:—Հատոր Առաջինը— Ի տպարանի Ֆրանցիսկոս Պիթէրի, ի Վենէտիկ, 1737:— Մեծաւորաց հրամանաւ:

Եւ եղև սա թարգմանեցեալ ներթուում Հայոց 1192, և ի յամսեանն մարտի 15, ջանիւ, արդեամբ, և հոգաբարձութեամբ մահտեսի Աբրահամու, մահտեսի Սարգսեան, հիւանդպետի Կեսարեան:

էջ Բ, դատարակ:

էջ Գ.— Առաջաբանութիւն սորին.— Որպէս ամ. ոք բաղձայ...:

էջ Է.— Յամկ Գլխոց արք պարունակիմ յայսմիկ հատարուք:

էջ Թ-Ժ, դատարակ:

էջ 1.— Պատմութիւն վառն ամ. կրօնից, իւրաքանչիւր թագաւորութեանց աշխարհի:

էջ 512, հիշեց էջ 508բ.— Վախճան Ա-

ռաջնոյ Հատորիս:

էջ 513.— Զեկատ.—

Պատմութիւն Համուրց Աշխարհաց, Թաղաւորութեանց, երկրից, և դաւառաց, նաև զկրօնէ նոցին, արարեալ ի Յովէտ կանոնիկոս քահանայէ Գալլիական լեզուաւ, և անտի փոխեալ յիտալական լեզուաւ, և ապա թարգմանեալ ի հայկականս. . . — Հատոր Երկրորդ:

էջ 514, դատարակ:

էջ 515.— Յամկ Գլխոց արք պարունակիմ յայսմիկ երկրարդի հատարուք:

էջ 519-520, դատարակ:

էջ 521.— Պատմութիւն կրօնից բոլորի թագաւորութեանց, երկրից, և գաւառաց աշխարհիս:

էջ 997բ.— Յալագս Բրազիլէ և զկրօնէ նորա:

էջ 1002ա.— Վախճան երկրորդի հատորիս, Ամէն:

2703

ՎԱՐԺՈՒԹԻՒՆ ՀԱՍԱՐԱԿԱՑ.— 1

ՍԱՆՈՒԷԼ Վ. ԾԵՐՈՒՆԵԱՆ

Եւզոնիա

1878

ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ.—

Մաւալ 28.5x19.5x1: Էջ 160: Հանգամանք լաւ: Թուղթ կապտորակ: Գրութիւն սևորակ մեկնոմով առ հասարակ, միասին, 29 տող: Շեղադիր յստակ, Համառօտագրութիւնք առատ: Հաթակազմ կիսակաշի խաւաքարտեայ:

Զեկատ.—

Վարժութիւն Հասարակաց, ի Սբ. Գրոց և յայլ գրեանց հաւաքելով գրեաց Մանուէլ Վ. Ծերունեան: Մասն Առաջին: Ապացոյց ճշմարտութեան Սբ. Գրոցը— 1878, յմուտնիկայ:

էջ 1.— Մասն Առաջին, Սբ. Գրոց ճշ-

մարտութեանը ապացոյցներ: Ա. Գոյուքիւն Աստուծոյ:

«Զի ամ. տուն կազմի, յումմէ կազմի. իսկ որ զամ. արար՝ Ած. է» — Եբր. Գ. 4:

Ամենայն գիտութեան և իմաստութեան սկիզբը և արմատը աստուածդիտութիւնն է իր մէջ պարունակած բոլոր հրահանգներովը հանդերձ: Այս գիտութիւնը այնքան հարկաւոր է մարդուն՝ որպէս հոգին է մարմնոյն, և լոյսը աչքին: Հոգիին կեանքն ու լոյսն ալ այս ակէն կըղխի...:

էջ 10.— Բ.— Աստուծոյ մեծ գործքերը երկինքին վրայ:

էջ 20.— Գ.— Աստուծոյ մեծ գործքերը երկրի վրայ:

էջ 33.— Դ.— Կրօնք...:

էջ 41.— Ե.— Յայտնութիւն:
 էջ 53.— Զ.— Ճշմարտութիւն Սր. Գր-
 բոց:
 էջ 59.— Է.— Հրաշքներէն վկայու-
 թիւն:
 էջ 67.— Ը.— Նոր Օրէնքէն Հրաշքն-
 բէն:
 էջ 79.— Թ.— Մարգարէութեանց կա-
 տարութիւն:
 էջ 91.— Ժ.— Մարգարէութիւնք Քրի-
 վոսյ:
 էջ 101.— ԺԱ.— Մարգարէութիւնք Նոր
 Կտակարանի:

էջ 114.— ԺԲ.— Բազում այլ ապացոյց-
 ներ:
 էջ 130.— ԺԳ.— Զանազան կարգի ազ-
 րայնոց:
 էջ 141.— ԺԴ.— Հարկ է ամենուն վար-
 ժիլ Սր. Գրովք:
 էջ 150.— Բովանդակութիւն.— Որով-
 հետեւ մեր այս աշխատասիրութեան միակ
 նպատակն է մեր ազգայնոց հասարակաց առ-
 ջէ վարժութիւն մը բանալ Սր. Գրքերէն,
 հարկ համարեցինք...
 էջ 154.— Վերջ առաջին մասին.— Վկա-
 յութիւնք ի Սր. Գրոց 351:
 էջ 155-160, դառաբարկ:

2704

ՔԱՐՈՁԳԻՐՔ ԿԻՒՐԱԿԵՒԻՑ.— 25

Յ. ՊՏՐ. ՆԱԼԵԱՆ

ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ.—

Մասաւ 31.5×21×6: Էջք 853: Պրակ ԺԹ
 կազմի ժամանակ յիշատակար ժԸէն առաջ
 դրուած է, Հանգամանք շատ լաւ: Թուղթ
 հասարակ, Գրութիւն՝ խորագիրները և գըլ-
 խատառները կարմիր, մնացեալը սև մելա-
 նով, երկրիւն, 40-42 տող, կարմիր գծերու
 միջև: Նոսր չեղագիր կանոնաւոր: Համառո-
 տագրութիւնք յոյժ առատ: Գունաւոր թուշ-
 նագիր և լուսանցազարդ՝ գլուխներու սկիզ-
 բը, վայելուչ ըստ բաւականին: Բազմադոյն
 խորանազարդ իւր սարօք էջ 1: Կաշեկազմ
 տախտակայն ոսկեղօծ: Դատարկ թուղթք ըս-
 կիւրը երկու թերթ, վերջը՝ երեք, Կնիք հաւ-
 կթմէ, փակագիր. «Ք. Մ. Դաւիթ Վարդա-
 պետ, 1272» [= 1823], էջ 1:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ.—

էջ 1.— Առաջին Գրքոց Պետկոնտեի
 Հոգւոյն Սրբոյ Գալստեան, ի վերայ բամբն
 Յօսեանու ԺԳ. 15:

էջ 103բ.— Գրքոց ԺԲ.— Երկրորդ Կի-
 րակէին զինի վարդապետին:

էջ 207բ.— Գրքոց Իձ.— Ի շաբաթի ա-
 լուր ի վերայ Սրբոյն Գեորգեայ մեծի վկա-

յին:

էջ 281 կրկնուած է:

էջ 310.— Գրքոց ԽԴ.— Առաջին Կիրա-
 կէի Յիսակեանի մեծնոց Պետեան:

էջ 410.— Գրքոց ՄԷ.— Ի վերայ Որդու-
 ցն Որդուան՝ Յօսեանու Աւետարանչիւն և
 Յակոբայ Մեծի Առաքելոյն:

էջ 433էն կ'անցնի 435ի:

էջ 554.— Գրքոց ԶԱ.— Ի վերայ Գա-
 ռսեօրեայ Գալստեան Տեառն ի Տեառն:

էջ 622ա.— Գրքոց ՂԱ.— Զորքոց Կի-
 րակէի Պահոց ի վերայ տնտեսին:

էջ 711բ.— Գրքոց ՃԱ.— Մեծի Ասազ
 Երկուշաբթի Աւարին:

էջ 785 կրկնուած:

էջ 806բ.— Գրքոց ՃԺԳ.— Հինգերորդ
 Կիրակէի զինի Յարութեան Զատկին...:

էջ 826բ.— Գրքոց ՃԺԶ, լուս Յանկին
 ՃԺԷ.— Եօթներորդ Կիրակէի զինի Սրբոյ
 Զատկին, Երկրորդ Մաղկազարդին:

Յիշատակարան Հնդիմակի.— 1758

էջ 833բ.— Ի պարզեաց Հոգւոյն Սրբոյ
 աւարտեցաւ Կիրակէից Գարողագիրքս, յամի
 Տեառն 1758, և Հայոց ՌՄԷ, յունիսի ամսոյ

ԺԹ, ի տօնի Սրբոյն Յօհաննու Մկրտչի և Ա.
Թանազինեայ եպիսկոպոսին...:

Էջ 834ա.— Յանգ Քարոզգրքոյս, միայն
պիտոց և բնաբանից նորին:

Էջ 840ա.— Աբգար Թագաւորի օրինակ՝
Մեղեքսեդեկ, 499, 2:

Էջ 853բ.— ...Քարոզիչքն նմանին գա-
ռանց, 221, 1:

2705

Կ Ա Ն Ո Ն Ա Գ Ի Ր Ք.— 3

(Խմբ. ՅԱԿՈԲ ԴՊԻՐ ԱՄԱՍԻԱՑԻ)

ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ.—

Մաւալ 31×21×1: Էջ 106: Հանգամանք
լաւ: Թուղթ հասարակ: Գրութիւն սեռակ
մեյանով, միասին, 29 տող, Շեղագիր
վարժ: Համառօտագրութիւնք յոյժ առատ:
Կազմ կիսակաշի խաւաքարտեայ:

ԲՈՎԱՆԴԱՅՈՒԹԻՒՆ.—

Էջ 1, դատարկ:

Էջ 2, մանիշկազոյն թանաքով.— Ի
զրոյց Յարութիւն Արքեպիսկոպոսի Վեհա-
պետեան:

Էջ 3.— Կանխաբանութիւն.— Յաղադս
օգտակարութեան Կանոնագրոց և մանաւանդ
հարկաւորութեան նորին առ ամ. հաւատադ-
եալս, ևս և առ քահանայս և առ եպիսկոպո-
սուն...:

Էջ 10.— Աղատ լիցին եկեղեցականք ի
հարկաց...:

Էջ 10.— Աղատ լիցին եկեղեցականք ի
տալ ժողովրդեան ոչ թերացուցեալ զՍրբու-
թիւնն:

Էջ 47.— Կաթնկերք այսինքն ի միոյ մօր
կաթանէ սնեալք ոչ կարեն ամուսնանալ ընդ
միմեանս:

Էջ 75.— Զրախառն գինեաւ պատարա-
զողք նզովեալ եղիցին:

Էջ 91.— Ի Ռժ թուին մերոյ փլիպպոս
կաթուղիկոսն էլմիածնայ...:

Էջ 92.— Զեկուցումն Վերջոյ. Յաղազս
ինչինչ բանից գիտելի է:

Էջ 97-106, դատարկ:

2706

ՄԵԿՆՈՒԹԻՒՆ ԵՐԳ ԵՐԳՈՑԻ.— 1

ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐՔ. ԵԴԵԱՍՅԻ (1853)

ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ.—

Մաւալ 29×19×6.5: Էջ 1094: Հանգա-
մանք լաւ: Թուղթ հասարակ, քիչ մը ծծող:
Գրութիւն սեռակ մեյանով, միասին, 26
տող, Շեղագիր վարժ: Համառօտագրու-
թիւնք առատ: Կաշեկազմ խաւաքարտեայ, ե-
զերքը ոսկեղորուզ:

ԲՈՎԱՆԴԱՅՈՒԹԻՒՆ.—

Էջ 1-2, պահպանակ:

Էջ 3-6, դատարկ:

Էջ 7.— Ճակատ, հասարակ գրով:

Մեկնութիւն Երզրդոցի իմաստնացե-
լոյն յԱստուծոյ մեծի արքային Սողոմոնի
որդւոյ Դաւթի:

Յօրինեալ ըստ շաղաղ երևելի և մեծա-
նուն մեկնաբանողաց ի Յարութիւն սրբազան
Աբգեղիսեկոյնէ Սղեմացոյ Ղափանճեան:

Յամի Տեառն 1853 ի սկիզբն մայիս ամ-
սոյ, և ի թուականութեան Հայոց (Այսլափ):

Էջ 8, դատարկ:

Էջ 9 — Յառաջըրանութիւն — Անձե-
ռագործ հաստատութիւնն վերին եթերի
բարձրագագաթն երկնից կամարի լուսաշող-
շող փողփողի ամենապայծառ հարստու-
թեամբ յարփիացնցող անօթոցն հաստահե-
ղուսից՝ յինքնախաղ և վաղափոյթ ընթացո-
ղաց՝ յարեգականէ, ի լուսնոյ, և ի համաս-
փիւռ պարուցն աստեղաց դասակարգելոց
ըստ դասաւորելոյ վերին հրամանին կամաց
....

Էջ 15 — Գիր Ա — Մեկնութիւն Երգեր-
գոցի Սողոմոնի աբգայի — Գլուխ Առաջին.
— Ձայն Հարսին — Հմբ. 1 — Համբուրեացէ
դիս ի համբուրից բերանոյ իւրոյ — Առ Քս.
և առ Եկեղեցին:

Ա — Ամենայն գուշակութիւնք մարգա-
րէից զգովութեանն բերեն թէպէտ զհանդէս՝
զերեանցն բարձրաբարբառ բանից ի դիտու-
թիւն և ի ծանօթութիւն աստուածային խոր-
հրդոց....

Էջ 261 — Գլուխ Երկրորդ — Ձայն փե-
սային — Հմբ. 1 — Ես ծաղիկ դաշտաց, և
շուշան հովտաց — Առ Քս. և առ Սբ. Եկեղե-

ցին — Ա — Տեսեալ Փրկչին օր քան զօր զար-
գանալն Եկեղեցոյ իւրոյ....

Էջ 338 — Մասն Երկրորդ — Ձայն Հար-
սին — Գլ. Բ. Հմբ. 8, ձայն եղբորորդւոյ ի-
մոյ, ահաւասիկ սա եկն վազելով ի վերայ լե-
բանց....

Էջ 453էն յետոյ նշանակուած է սխալ-
մամբ 456:

Էջ 457 — Գլուխ Գ — Ձայն Հարսին:
Էջ 488 — Մասն Գ — Գլ. Գ. Հմբ. 5.
Երգմեցողացանեմ զձեզ դատերք Երուսաղէմի
....

Էջ 556 — Գլուխ Զորորդ — Ձայն Փե-
սային:

Էջ 740 — Գլուխ Հինգերորդ — Ձայն
Հարսին:

Էջ 756 — Մասն Զորորդ — Որովհետեւ
յառաջին մասին երգոյս մեկնաբանեցաւ երա-
խայութիւն Եկեղեցոյ սրբոյ, յերկրորդ մա-
սին մանկութիւն նորա և յերրորդ մասին կա-
տարելութիւն նորա....

Էջ 887 — Գլուխ Վեց — Ձայն Հարսին:
Էջ 949 — Գլուխ Եօթերորդ — Ձայն
Փեսային:

Էջ 1005 — Ձայն Հարսին — Գլուխ Ու-
թերորդ:

Էջ 1077 — Վախճան:

Էջ 1078, դատարկ:

Էջ 1079 — Ցանկ յայրուբենականի:

2707

Ք Ա Ր Ո Ջ Գ Ի Ր Ք. — 8

ՊԵՏՐՈՍ ՎՐԴ. ԱՐԱՄԱԷԼԱՆ

ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ —

Մաւալ 30×21×3: Էջք Խ+392: Հանդա-
մանք լաւ: Թուղթ Հասարակ: Գրութիւն՝ խո-
րագիրնեբը, սկզբնատողեբը, կամ սկզբնա-
տառեբը կարմիր, մնացեալը սև միւրնով,
միասին, 36 տող, կարմիր գիծերու միջև:
Նոսր շեղագիր: Համառօտագրութիւնը յոյժ
առատ: Լուսանցքներու վրայ միակութիւններ
և յաւելումներ տարբեր գրչով և թանաքով:
Կաշեկազմ խաւաքարտեայ ոսկեգրուազ:

ԲՈՎԱՆԴԱՅՈՒԹԻՒՆ —

Էջ ԺԴ-ԺԸ, դատարկ:

Էջ Ե, տարբեր գրչութիւն — Յեօթն-
կարդեան Գարողգրքոյն: Գարող մասն Դա-
տաստանի՝ յայն բնաբան. Յայնժամ տես-
ցեն, և այլն:

Էջ ԺԳ — Յորդորակ — Այս են եղե-
րեգու աղէտք....

Էջ Ա.Դ, դատարկ:

էջ ԺԹ.— Ճակատ.

Գիրք Քարազից, արարեալ Հեղինակութեամբ Սբ. Գրոց և մատենից եկեղեցականաց, ի Պետրոս Վարդապետէ Նախիջևանեցւոյ Աղամախան կոչեցեալ արքեպիսկոպոսէ, ի փառս Աստուծոյ, և յօդուտ ազգիս բանասէր քարոզչաց. ի Հայրապետութեան Սրբոյ, էջմիածնի տեառն Միմէօնի յոգնահանճար կաթողիկոսի ամ. Հայոց.— Հատոր Առաջին:

էջ Ի, դատարկ:

էջ 1.— Քարոզ Առաջին.— Բնարան.— Վասն այնորիկ իմաստութիւնն Աստուծոյ ասաց. Առաքեցից ի մօտ մարգարէս և առաքեալս և ի մօտեմէ, և այլն. Դուկ. ԺԱ. 49: Մասն միակ.— (Ե)նորհակալութիւն մեծ...:

էջ 89.— Քարոզ Բ.— Յաղագս Եօնանու:

էջ 270.— Քարոզ ԻԶ.— Յաղագս Նոր Կիւրակէի:

էջ 316.— Յաղագս արարչոյս իւղոյն մե-

ռօնի, և աստուածադործ արքայուցիչ շնորհի նորա:

էջ 320.— Կատարեցաւ Առաջին Հատոր գործոյս ի փառս Հոգւոյն Սրբոյ, ի խնդրոյ՝ Սրբոյ Աթոռոյս էջմիածնի նորընծայից ոմանց բանասիրաց:

էջ 321.— Յանկ Գրքոյս այսորիկ.— Առն Քարոզներ.— Գրքին բովանդակութեան հետ չի համաձայնիր:

էջ 325-392, դատարկ. Թէև մեծագոյն մասամբ գծուած և պատրաստ:

Յետմագոյն յիշատակագրութիւն.—

1829

էջ ԺԹ, վարժ, տարբեր գրչէ.— Յիշատակ է ի Սբ. Աթոռս Սրբոց Յակովբեանց, որ յերուսաղէմ, սոյն գիրքս, ի Տէր Հանգուցեալ Եւդոկիացի Յովհաննէս քաջաբարդ վարդապետին է, որ ի Դամասկոս առաջնորդ կարգեալ, ուր տկարութիւնն սաստկացեալ փոխի ի կենացս առ բաղձալին իւր Գոս. Թողլով զհամայն Միաբանութիւնս ի սուգ և ի տրտմութիւն:

1829, սեպտ. 13:

2708

Ք Ա Ր Ո Ջ Գ Ի Ր Ք.— 2

ԿԱՐԱՊԵՏ Վ. ԵԱՐՈՒԿԵԱՆ

(ԺԹ. ԽԱՐ)

ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ.—

Եռակ 23×15×6: էջք Ի+1038: Հանգամանք շատ լաւ: Թուղթ հասարակ: Գրութիւն՝ հաստածներու թուանիշեր կապոյտ, մնացեալը սև մելանով, միասին, 27 տող: Նոտրակերպ շեղազիւ մաքուր: Համառօտագրութիւնք յոյժ առատ: Կաշեկազմ խաւքարտեայ ոսկեդրուագ:

ԲՈՎԱՆՆԻԱԳՐՈՒԹԻՒՆ.—

էջ Ա-Ը, դատարկ:

էջ Թ.— Տարեկան Երջանակ Եռանկիւնի.— Յատաճաբանութիւն ի Հեղինակէն:

Հարցումն.— Զի՞նչ ճակատագրութիւնք ո՞վ դուքնաքեայ գրքոյի...— Հմմտ. Թիւ 2073Ա, է. Հատոր, էջ 122:

էջ ԺԵԻ, դատարկ:

էջ 1.— Նախնիքաց Քարոզից, որ առ Հոգին Սուրբ:

էջ 4.— Փակցուած սևատիպ նկար՝ Հոգեգալուստ:

էջ 5.— Որք պահեն զպատուիրանս Քիւնդուներն զՀոգին Սուրբ:

էջ 8.— Քարոզ Զ. Առաջին մասն ի Գալուստ Հոգւոյն Սրբոյ:

էջ 80, դատարկ:

էջ 81.— Յաջորդ Առաջին: Ռ՝ւր է Սր. Երրորդութիւնն:

էջ 101-102, դատարկ:

էջ 103.— Յաջորդ Երկրորդ: Ռ՝ւր է Այլակերպութիւն Տեանն:

էջ 261.— Յաջորդ Վեցերորդ: Ռ՝ւր է զերահաշ Աւետունն Սրբոյ Կուսին:

էջ 313.— Յաջորդ Եօթներորդ: Ռ՝ւր է Վերափոխունն Սրբոյ Կուսին.— Հմմտ. Թիւ 2073Բ:

էջ 436.— Փակցուած սեւտիպ նկար՝ Ս. Մնունդ:

էջ 437.— Յաջորդ Իններորդ: Ռ՝ւր է երկրպագելի Մնունդ Տեանն:

էջ 500.— Փակցուած սեւտիպ նկար՝ Պատանի Յիսուս իւր ծնողաց հետ:

էջ 501.— Յաջորդ Տասներորդ: Բե'ր տեսցուք, Ռ՝ւր է Բլիստութիւնն, անուանակոչութիւնն, մկրտութիւնն, և քառասնօրեայ զալուստն Քրիստոսի:

էջ 613.— Այս է Յաջորդ Մետասաներորդ: Ռ՝ւր է փառաւոր Մարկապոլոս:

էջ 647.— 133.— Քարոզ.— Բացատրու-

թիւն Ուսաննային Թէ զինչ նշանակէր...:

էջ 652-656, դատարկ:

էջ 656.— Փակցուած սեւտիպ նկար՝ փշապսակ Քրիստոս բազմած խաչին վրայ:

էջ 657.— Յաջորդ Երկուսասներորդ: Ռ՝ւր է կտակ չարչարանաց Տեանն մերոյ, և ամենափառաւոր Թաղունն նորա.— Հմմտ. Թիւ 2073Գ:

էջ 843.— Յաջորդ Երեքսասներորդ: Ռ՝ւր ևս աշխարհակեցոյց Սր. Յարութիւնն Քրիստոսի:

էջ 913.— Յաջորդ Չորեքսասներորդ: Ռ՝ւր է մեծահաշ Համբարձունն Տեանն:

էջ 960.— 172.— Քարոզ 10: Քս. Համբարձմամբ յերկինս ո'չ միայն կանգնեաց ընդ նորս եկեղեցի, այլ և զվերին արքայութիւն, ի զէմս որոյ ասացեալ էր, «Իսկ յարցեցալ՝ զմասցիս ևսյլն. Սաղ. 101, 12:

Յառաջը բան.— 640.— Թէպէտ ամբ. բարբարութիւնն ըստ ինքեան է բարի...:

էջ 964, դատարկ:

էջ 965-1014.— Այբբուսանական ցանկ:

էջ 1015-1038, դատարկ:

2709

Ք Ա Ր Ո Զ Ա Գ Ի Ր Ք.— 1

Լ. ԱՆՏՈՆ ՎԻԵՐՈՒ

ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ.—

Մաւալ 25.5x15x4: Էջ 672: Հանգամանք շատ լաւ: Թուղթ գծաւոր: Գրութիւն՝ սկզբնատողերը և բնաբանական ասացուածները կանաչորակ գունաթափ, մնացեալը առանցիւրբար սևորակ մեյանով, միասին, 23 տող: Շեղագիր մաքուր: Համառոտագրութիւնք սովորական զրեթէ: Կազմ կիսակաշի խաւաքարտեայ:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ.—

էջ 1-8, դատարկ:

էջ 9.— Յառաջը բանութիւն Թարգմանչին.— Զ. Անտոն Վիէրա, զոր իւր ժամանակակիցները՝ իշխան ուղղափառ ատենաբանից կ'անուանէին, ծնաւ Լիզպոնա քաղաքի

մէջ 1608ին, Յիսուսեանց կարգը մտաւ, 6 մայիս 1626ին. . .:

էջ 29-40, դատարկ:

էջ 41.— Քարոզ ի վերայ առաջին Կիւրակէի Յիսնակաց.— Դատաստան Ատուծոյ: «Ամէն ասեմ ձեզ, եթէ ոչ անցցէ ազգս այս, մինչև այս ամ. եղիցի», Յօհ. ԻԱ. 32:

Ա.— Վերջին օրն աշխարհս ընդհանուր այրմ(ի)ամբ աներևոյթ ըլլալով, և մոխրոյ ընդարձակ ծով դառնալով...:

էջ 97.— Քարոզ ի վերայ երկրորդ Կիւրակէի Յիսնակաց.— Դատաստան Մարդկան:

էջ 151.— Քարոզ ի վերայ երրորդ Կիւրակէի Յիսնակաց.— Դատաստան անձին:

էջ 205.— Քարոզ ի վերայ Չորրորդ Կիւրակէի Յիսնակաց: Սոյն երեք դատաստա-

նաց դատաստանը:

Էջ 259.— Քարոզ Աստուածայայտնութեան, Թէ ինչ է քարոզիչի մի.— Սոյն քարոզը Լիւթրանայի մէջ տրուեցաւ, արքեպիսկոպոստ Ժատուռը (1662), ի ներկայութեան նորահասակ Թաղաւորին, Ալփոնս Դ. և մայր Թաղաւորին...:

Էջ 339.— Ներքողեան կամ մանաւանդ Քարոզ ի վերայ ս. Անտոնի Պաղուացւոյ.— Հմմտ. Թիւ 2727, էջ 65:

Էջ 404.— Քարոզ ի վերայ վստահութեան առ մարդիկ.— Հմմտ. նոյն, էջ 211:

Դիտ.— Կազմի ժամանակ պրակներ սը-

խալ դրուած. ըստ այսմ 440 էջի շարունակութիւնը կը զտնուէ էջ 457. էջ 456ի շարունակութիւնը՝ էջ 473:

Էջ 441.— Քարոզ ի վերայ երանութեան յետին տեղով.— Հմմտ. նոյն, էջ 317:

Էջ 511.— Քարոզ ի վերայ օգտից մենակեցութեան.— Հմմտ. նոյն, էջ 369:

Էջ 563.— Ներքողեան ի սուրբն Վիլհելմ.— Հմմտ. նոյն, էջ 425:

Էջ 603.— Ներքողեան ի սուրբն Մարտինոս.— Հմմտ. նոյն, էջ 469:

Էջ 636-672, դատարկ:

2710

Ք Ա Ր Ո Ջ Գ Ի Ր Ք (ՏԱՐԵԿԱՆ).— 5

ԿԱՐԱՊԵՏ ԱՐՔ. Ա. ՊՈԼՍԵՅՈ

[Կ. Պալիս]

1851

ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ.—

Մասաւ 31.5×20×4: Էջք ԺՁ +750: Հանգամանք լաւ ընդհանուր առմամբ: Թուղթ հասարակ: Գրիչ առաջին մասին՝ Յարութիւն Վարդապետ, Մ. Ս. Թ.: Գրութիւն և երակ մեխանով, միասին, 28, 27 տող: Շեղադիր ոչ միատեսակ: Համառօտագրութիւնք առատ: Կաշկեղծմ խաւաքարտեայ քակուած:

ԲՈՒՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ.—

Էջ Ա-ԺԲ, դատարկ:

Էջ ԺԳ.— ձեռնաւոր.—

Տարեկան Քարոզ, հաւաքեալ ի Սբ. Գրքոց և ի մատենից սուրբ և իմաստուն վարդապետաց:

Հատոր Առաջին:

Աշխատասիրութեամբ Պօլսեցի Տ. Կարապետի արքեպիսկոպոսի և պատրիարքի Կոստանդնուպօլսոյ ի միաբանից Սրբոյ Երուսաղէմի, յամի Տեառն 1834, և մերոյս ԲՄԶԳ:

Վերստին օրինակեալ յընտիր գաղափարէ ընդ ձեռն Սրբոյ Երուսաղէմի միաբան Տ.

Յարութիւն Վարդապետի, ի Թուին Փրկչի 1851:

Ի հայրապետութեան Տ. Տ. Ներսիսի աստուածընտիր սրբազնակատար կաթողիկոսի ամ. Հայոց, և ի պատրիարքութեան Սրբոյ Երուսաղէմի Տ. Յօհաննու սրբազան արքեպիսկոպոսի, և ի պատրիարքութեան արքայապետ մայրաքաղաքի Կոստանդնուպօլսոյ Տ. Տ. Յակոբայ առաքելաշաւիղ սրբազան արքեպիսկոպոսի:

Էջ ԺԴ, դատարկ:

Էջ ԺԵ.— Առաջաբան.— Եկեղեցի բանական՝ գեղեցիկ իմն յարմարութեամբ ի դըրախտ օրինակի...:

Էջ ԺԶ, դատարկ:

Էջ 1.— Առաջաբան.— Եկեղեցի բանական՝ գեղեցիկ իմն յարմարութեամբ ի դըրախտ օրինակի...:

Էջ 4.— Եւ դու քարոզեալ զբան...:

Էջ 5.— Քարոզ Ա.— Կաղանդ. ի յուրան մահուան:

Էջ 10.— Քարոզ Բ.— Կիւրակէ Պահոց Մենդեան: Քուան մեղաց:

էջ 199.— Գարող ԼԵ:
 էջ 203, կրկնուած:
 էջ 210.— Գարող ԼԵ. Տօն Սրբոյ Գա-
 ռանից:
 էջ 298.— Գարող Մ.— Աւագ Ուրբաթ.
 Կտակ չարչարանաց Տեառն:
 էջ 303, գերբ կը փոխուի:
 էջ 320.— Գարող ՄԱ.— Ի նմին աւուր
 երեկոյան. Թաղունն Տեառն:
 էջ 438.— Գարող ՀԲ. Վարդապետ: Այ-
 լակերպութիւն Տեառն:

էջ 502.— Գարող ԶԳ. Բարեկենդան
 Քաջկերացի: Բաժնասանդ:
 էջ 503, կրկնուած, փոխանակ 504ի: էջ
 565 կրկնուած:
 էջ 571.— Գարող ՂԶ. Ութերորդ Կիւ-
 րակէ Քաջկերացի:
 էջ 680.— Գարող ՃԺԵ. Կիւրակէ պա-
 տահալ Ի մէջ աւագ տօնից: Բացատրութիւն
 առակի աշխուականին:
 էջ 688.— Ցանկ Գարողից.— Ա-ՃԺԵ:
 էջ 696-750, դատարկ:

2711

Ա.— ԳՐԱՐՈՋԳԻՐԻՔ (ԿԻՒՐԱԿԻՑ).— 8

ԿԱՐԱՊԵՏ ԱՐՔ. Կ. ՊՈԼՍԵՅԻ

Ս. Յակոբ, Երուսաղէմ

ԽՅԸ = 1859

ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ.—

Ծաւալ 29×20×2-5: էջք Դ+435: Հան-
 զամանք շատ լաւ: Թուղթ կապոյտ: Գրիչ՝
 Փրիլիպպոս Աբղ. Նաճարեանց, Բաքուցի: Գը-
 բութիւն սևորակ մեկնով, միասին, 33
 տող: Շեղագիր մաքուր, Համառօտագրու-
 թիւնք առատ: Կազմ կիսակաշի խաւաքարո-
 նայ, Ստացող՝ Աբրահամ Սրկ. Վանցի:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ.—

էջ Ա-Բ, դատարկ:

էջ Գ.— Ճակատ.—

Կիւրակէից Գարողք, Հաւաքեալ Ի
 Սուրբ Գրոց և Ի մատենից սուրբ և իմա-
 տուն վարդապետաց, աշխատասիրութեամբ
 Պօլսեցի Տ. Կարապետի արքեպիսկոպոսի և
 պատրիարքի Կոստանդնուպոլսոյ, յամի
 Տեառն 1834, և Հայոց ՌԲԶԳ:

Վերստին ընդօրինակեալ ըստ Հանդիպ-
 եալ զաղափարի ուրումն Ի միաբանական
 ուխտից վանս Սրբոց Յակովբեանց որ յՆՐու-
 սաղէմ, ձեռամբ նուաւստ միարան Բաքուցի
 Փրիլպպոս արքեպիսկոպոսի Նաճարեանց կոչեցելոյ,
 արդեամբք և ծախիւք Վանցի ա. սարկաւազ
 Աբրահամ սերբիլ եղբոր մերոյ:

Ի Հայրապետութեան Տ. և Տ. Մատթէո-

սի նորբնտր սրբազան կաթողիկոսի ամ.
 Հայոց, և Ի պատրիարքութեան Սրբոյ Աթո-
 ռոյս Տ. Յօաննիս սրբազան արքեպիսկոպո-
 սի, և Պօլսոյ Տ. Գէորգ սրբազան պատրիար-
 քի, Ի 1859 ամի, և մերոյս ՌԵԸ, Ի գերաշը-
 րաջ Աթոռ Սրբոց Յակովբեանց, Ի Սբ. Երու-
 սաղէմ:

էջ Դ, դատարկ:

էջ 1.— Յառաջաբանութիւն.— Յետ ա-
 ռաջնոյ Գարողագրոյն անուանելոյ Տարեկան
 Գարողք, զսա ևս յարմարեցի Ի մնացորդաց
 նորա՝ անուանեալ Գարողք Կիւրակէից, Թը-
 ւով ութսուն և մեկ...:

էջ 3-6, դատարկ մեծագոյն մասամբ:

էջ 7.— Քարազ Ա. Կազմեղ: Դիտաւո-
 բութիւն Գոհամալ գլխաւոր: «Օրինա ան.
 ձըն իմ գՏէր». Սաղ. 102. 1:

էջ 11.— Կիւրակէ Պահոց Մենդեան:
 Ընթացք Քրիստոնէի:

էջ 117.— Վեցերորդ Կիւրակէ Մեծի
 Պահոց: Բան ՅԻ. Հինգերորդ. Ծաւալ: Ի եմ:
 Ծօճ. 19, 28:

էջ 204.— Երբորդ Կիւրակէ Յարու-
 թեան.— Զէ պարտ յամի Ի մեղս:

էջ 277.— Երբորդ Կիւրակէ Քաջկերա-
 ցի: Վարազայ Քաջ:

էջ 278 կրկնուած:
 էջ 349.— 81.— Վեցերորդ Կիւրակէ
 Յիսնակի: Ազգասիրութիւն:
 էջ 355, դատարկ:
 էջ 356.— Յանկ Գարողից մտաց և բնա-
 բանից նոցա... — Գարող 1-81:
 էջ 364.— Յանկ Գարողազբոյս ըստ ա-
 բուրեանական կարգի...:
 էջ 397, դատարկ:

Բ.— Մեկն. 80ՆԱՆՈՒ (Թեքի).— 6

Եփրեմ Վրդ. Սեցի

էջ 398.— Մեկնութիւն Յօնանու:
 Մեկնութիւն Մարգարէութեանն Յօնա-
 նու, արարեալ տեառն Եփրեմի Վարդապետի
 Սընեցւոյ, յաշակերտէ և յեղբօր որդւոյ
 տեառն Գարրիէի զերհանճար կաթուղի-
 կոսի, ի խնդրոյ տեառն Թեղորոսի վարդա-
 պետի Սընեցւոյ, ի Թուին Հայոց ՌՄԺԸ
 [= 1769]:
 Յառաջաբանութիւն.— Եւ արդ զրէ

աստուածային առաքեալ առ Հոգեծին զաւա-
 կըն իւր...:
 էջ 405, դատարկ:

Գ.— Մեկն. 80ՆԱՆՈՒ ՄԱՐԳԱՐԻՆ.— 3
 Ն. Լաւրրոմացի

էջ 406.— Գիրք Մեկնութեան Յօնանու
 Մարգարէին, զոր արարեալ զերմաստ և զե-
 րահրաշ տեառն Ներսեսի Լամբրոնացւոյ ի
 փառս Աստուծոյ, և յօգուտ մանկանց եկե-
 ղեցւոյ:

Յօնան յաւուրս Աջադու Թաղաւորին
 մարգարէացաւ:

Յառաջաբանութիւն.— Գանդի մարգա-
 րէճն վասն ասորեստանեայցն ասէին ի մար-
 ցարէանայն իւրեանց...:

էջ 410.— Գլուխ Առաջնորդ, Օգնեա Սր.
 Հոգի Աստուած.— Եւ եղև բան Տեառն առ
 Յօնան որդի Ամբիւրայ և ասէ...:

էջ 424.— Գլուխ Դ.— Եւ տրտեցաւ
 Յօնան տրտմութիւն մեծ և խռովեցաւ...:

էջ 428-435, դատարկ:

2712

ՄԵԿՆՈՒԹԻՒՆ ԸՆԹԵՐՑՈՒԱԾՈՑ (ԹԵՐԻ).— 1

Կ Ո Ր Դ Ն Ե Լ Ի Ո Ս

Հմտո. Սամուէլ Աքեղայ

ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ.—

Մաւալ 27×18×4.5: էջք 596: Հանգա-
 մանք լաւ. սկիզբի թերթերը ազդուած թա-
 ցութենէ: Թուղթ դեղնորակ: Գրութիւն՝ խո-
 րագիրները և բնագրական մէջբերումները
 կարմիր, մնացեալը սև մեյանով, երկսիւն,
 38 տող, կարմիր գիծերու միջև: Նոտր շեղա-
 գիր: Համառօտագրութիւնք չափազանց ա-
 ռատ: Կաշեկազմ խաւաքարտեայ ոսկեղէր-
 ուազ: Պահպանակ թղթեայ սկիզբը մէկ
 թերթ դատարկ:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ.—

էջ 1.— Մեկնութիւն ուղղափառ ըն-

թերցուածոցմ: Առարկութիւն.— Եօթն հե-
 տեալ ընթերցուածքս, այսինքն, մինն Սըր-
 րոյն Յակոբայ, Բճն Սրբոյն Պետրոսի, Գն
 Սրբոյն Յօնանու, և մինն Սրբոյն Յուդայի,
 կոչին ուղղափառք...:

էջ 2ա.— Առաջաբանութիւն ընթերցու-
 ածոցմ Յակոբայի:

էջ 5բ.— Մեկնութիւն Կաթուղիկէիցմ
 Յակոբայ Առաքելոյն, արարեալ Կառնէլի-
 սի գերագանց տառաւածարան վարդապետի,
 և համառօտապէս հաւաքեալ Սամուէլ ամի-
 վաստ արեգայէ Եկեղեց գաւառի:

Գլուխ Առաջին: Շար Գլխոց:

Հմր. 1.— Յակոբոս. զայս անունս ըն-

կալաւ ի նախկին երկոտասան ցեղիցն հօրէ և նահապետէ որ ասացաւ Յակոբ. այսինքն խաբօղ, կամ նենգօղ...:

Էջ 102բ. դատարկ:

Էջ 103ա. — Մեկնութիւն Անանիոսի Սաղոմոնի, արարեալ Կառնիլիոսի...: Առաքելութիւն:

Ի Սիրաքայ այնքան պատշաճ նիւթոյ, որքան կարգաւ խրատու անցանեմ առ Սողոմոն, այսինքն, յառույ առ աղբիւրն...:

Էջ 104բ. — Գլուխ Առաջին. — Առակք Սողոմոնի որդւոյ Դաւթի, արքայի Իսրայէլի...:

Էջ 277ա. — Մեկնութիւն Յովսեփ Մարգարէին արարեալ Կառնիլիոսի գերագանց աստուածաբան վարդապետի, և համառօտապէս հաւաքեալ Սամուէլ ամիմաստ արեգայէ նկեղեաց գաւառի: Գլուխ Առաջին:

Էջ 285ա. — Մեկնութիւն Յովսեփ Մարգարէին...:

Էջ 288ա. — Մեկնութիւն Սփռնիայ...:

Էջ 289ա. — Մեկնութիւն Անգեայ...:

Էջ 290ա. — Մեկնութիւն Զաքարիայ...:

Էջ 292ա. — Մեկնութիւն Մաղաքիայի Մարգարէին...:

Էջ 300ա. — Մեկնութիւն Ժողովոց Մարգարէին...:

Էջ 303բ. — Մեկնութիւն Երեմիայի Մարգարէին...:

Էջ 315բ. — Մեկնութիւն Եզեկիէլի Մարգարէին...:

Էջ 336ա. — Մեկնութիւն Իմաստութեան Սաղմոնի...:

Էջ 344բ. — Մեկնութիւն Առաջին Կորնթացոց:

Էջ 371բ. — Մեկնութիւն Եփեսացոց, Կառնիլիոսի գերագանց աստուածաբան վարդապետի, և համառօտապէս հաւաքեալ Սամուէլ ամիմաստ արեգայէ նկեղեաց գաւառի: Գլուխ Առաջին:

Էջ 402ա. — Մեկնութիւն ընթերցուածոցն Պօղոսի...:

Էջ 523ա. — Մեկնութիւն ընթերցուածոցն առ Եբրայեցիս, Սրբոյն Պօղոսի. — Նախ խնդրի թէ ա՞րդեօք իցէ կանոնական գիրք այս ընթերցուածս թէ ոչ, և թէ ո՞վ իցէ Հեղինակ սորա...:

Էջ 563բ. — Գլուխ Եօթներորդ: (Այսչափ. սխալակէն վարի կէտը կը մնայ անգիր), Էջ 564. — Ցամիկ Գրքոյս՝ Այբրահեմական:

2713

ՀՈԳԵՇԱՀ ՆԻԽԹՔ ՔԱՐՈՉԻՑ. — 3

ԴԱՌԹՅԱՐԴ. ԿԱՐՆԵՅԻ

Ս. Յակոբ, Երուսաղէմ

1855

ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ. —

Մասւել 28×19×4: Էջք Ժ+836: Հանգա՝ մանք լաւ. սկիզբի թերթերը ծակեկուած որդերէ: Թուղթ Հասարակ: Գրիչ և Ստացող՝ Յակոբ Վրդ. Յովհաննէսեան, Տիրաւան. կերտի: Գրութիւն՝ խորագրերները յաճախ կապոյտ, ղլխատառերը կարմիր, մնացեալը սև մեկնով, միասին, 30, 27 տող: Շեղա. գիր նոտրակերպ: Համառօտագրութիւնք առաւ: Կաշեկազմ խաւարտոնայ ծակեկուած որդերէ: Քնիք փակագիր. «Մ. Յակոբ Վարդապետ», էջ 2:

ԲՈՎԱՆԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ. —

Էջ Ա-ն, դատարկ: Նոյնպէս էլ Է, Էջ Ը. — Գունաւոր նկար, եպիսկոպոս զգեստաւորեալ: Էջ Թ. — Ճակատ. — Հոգեւոր Նիւթք Քարողից, ընտրեալ ի բազում սուրբ գրոց, բանք իմաստալիցք արդարեւ յոյժ, օգտակարք ամ. մարդկան. զի գոլով լցեալ ճշմարիտ և խորհրդաւոր պատմութեամբք և օրինակօք և խրատովք Հին և Նոր Աստուածաշունչ կտակարանաց՝ կարեն լուսաւորել զմիտս, սուրբ պահել զհոգիս և

զերիտս, և միանգամայն հաճոյ և սիրելի առնել Աստուծոյ զմտադրութեամբ ընթերցողութեանց հանապազ:

Արդ, որք ընթերցողք և օգուտս քաղեալ ուրախանայք, զոհացեալ զԱստուծոյ՝ փառս տուք ամենասուրբ անուան նորա, որ յատկապէս անարատ ծնողին իւրոյ բարեխօսութեամբն ողորմեալ նուաստիս, զօրացոյց և յաջողեաց աշխատութիւն վասն օգտի հոգւոց և մարմնոց օրհնեալ ազգիս Հայոց ըստ պարտաւորութեանս իմոյ:

Հատոր Առաջին:

Ի վեհափառ Հայրապետութեան Սրբոյ Էջմիածնի ամ. Հայոց Տ. Տ. Ներսէսի սբազնակատար կաթողիկոսի հոգևոր ծնողին իմոյ:

Ի պատրիարկութեան Սրբոյ Երուսաղէմի, և Կոստանդնուպօլսոյ, տեառն Յովհաննու, և տեառն Յակոբայ ամենապատիւ սրբաբան արքեպիսկոպոսաց հաջ մերոց:

1851, Ի սկիզբն յունվարի, Ի դերապանծ քրիստոսական մայր Աթոռս Սրբոց Յակոբեանց յերուսաղէմ:

Նուաստ ծառայ Կարնեցի Դաւիթ Եպս. միաբան Սբ. Երուսաղէմի:

Էջ Ժ.— Քննեցէք զգիրս...

Էջ 1.— Ըն ներքինիք, որք արարին զանձինս իւրեանց ներքինիս վասն արքայութեանն երկնից...

Աստուածահաճոյ կուսութեան սահմանս այն է...

Էջ 24.— Վասն կրօնաւորական կացութեան:

Էջ 31.— ՅԱղբիւր Բացեալ (բազմալի) Գրքոյն քաղեալ:

Էջ 97.— Բանք խորհրդաւորք և ընտիրք և օգտակարք՝ լաւապէս ի միտ առնողաց:

Ուր և գնասցես մի՛ ցուցաներ զքեզ թէ իմաստուն եւ գիտուն ես:

Էջ 286.— Խրատական բանք վասն կենաց մաքրութեան վանքականի քաղեալք ի Մեկնութենէ Կուռնէլիոսի Թուոց Գրքոյն...

Էջ 271.— Նշանք վերջին աւուր աշխարհի դատաստանի:

Էջ 301.— Անմահ բանք և հակառակք, զոր գրեմք յառդեւ:

Էջ 305.— Յաղագս երկիւղի օրինակք ի զանազան տեղեաց ժողովելով:

Էջ 311.— Վասն Անոխաակութեան Քարոզ:

Էջ 327.— Վասն Աղօթից Քարոզութեան Նիւթք վկայութեան ի Սբ. Գրոց:

Էջ 381.— Մեղք ի մամանակս Ջրհեղեղի եղեալ անձանց:

Էջ 470.— Քարոզ Սրբոյն Գրիգորի Լուսաւորչին մերոյ Տօնախմբութեան յաւուր չարաթի ի Մեծի Պահոց:

Էջ 539.— Ի տաճկերէնէ ի հայ բարբառ թարգմանեցաք.— Երբ ոք նեղէ զքեզ...

Էջ 551.— Թիւ տեսակաց դժոխային տանջանաց:

Էջ 561.— Բանք քարոզից ի վերայ խնարհութեան:

Էջ 579.— Թիւք տեսակաց չարչարանաց Սրբոյն Գրիգորի Հօրն մերոյ Լուսաւորչին:

Էջ 586.— Քառապատիկ է մահ մարդոյ...

Էջ 588-636, դատարկ:

Յիշատակարան Գրքի.— 1855

Էջ 2.— Սբ. Երուսաղէմի միաբան Տիգրանակերտցի մահտեսի Յօհաննէսեան Յակոբ վարդապետ մեղապարտ ծառայս Աստուծոյ, ձեռամբ իմով օրինակեցի բազում զղուշութեամբ դառանձնական ժողովեալ և շարադրեալ Նիւթ Քարոզից անուանեալ գիրքն միայն զառաջին հատորն՝ խնամածու բաղմբերախտ տեառն իմոյ՝ Կարնեցի Դաւիթ զերապատիւ սրբազան արքեպիսկոպոսի, յիւր իսկ ձեռագիր միւսէվտէ դրեցեղոյն, ի վայելս նուաստիս, և յիտ վախճանմանն՝ Սբ. Աթոռոյն է յիշատակ ի վայելս միաբան սուրբ հարց և եղարց:

Ի 1855, ի 28 փետր., ի սուրբ զերազահ մայր Աթոռս Քի., և Սրբոց Յակոբեանց, յԵրուսաղէմ:

2714

ԱՆՏԱՌ ՆՈՐԱԳՈՅՆ ՄՏԱԾՄԱՆՑ.— 8

Լմտ. ՊՕՂՈՍ ՎՐԴ. ԱԴՐԻԱՆՈՒՊՈԼՍԵՅԻ

Երուսաղէմ

1869

ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ.—

Ծաւալ 26×20×1.5: էջ 256: Հանգա-
մանք շատ լաւ: Թուղթ կապոյտ: Գրիչ՝
Յարութիւն Վրդ. Աղէքսանդրուպոլսցի:
Գրութիւն սև մելանով, միասին, 25-27 տող:
Շեղադիր վարժ: Համառօտագրութիւնք ա-
ռատ: Կազմ կիսակաշի խաւաքարտեայ:

ԲՈՎԱՆԴԱՅՈՒԹԻՒՆ.—

էջ 1.— Մէր Աստուծոյ: Գլուխ Ա.—
Յաղագս սիրոյն Աստուծոյ դէպ առ մարդն.
— Նախ քան ստեղծանելն Աստուծոյ զաշ-
խարհ՝ անհուն իմաստութեամբ իւրով նա-
խատեսեալ զանկունն մարդոյ...:

էջ 6.— Գլուխ 2.— Յաղագս սիրոյ, զոր

պարտ է ունիլ մարդոյ առ Աստուած:

էջ 240.— Գլուխ 56.— Յաղագս փառաց
արքայութեան.— Բազում մակադիր են ար-
քայութեան ի Սբ. Գիրքս...:

էջ 247.— Յաղագս ցանկի գլխոյց իւ-
րաքանչիւր քարոզից.— Յաղագս սիրոյն Այ.
դէպ առ մարդն...:

էջ 250-256, դատարկ:

Յիշատակարան Գրչութեան.— 1869

էջ 246, ստորոտը, տարբեր գրով.—
1869, մայիս 9, ի Ս. Երուսաղէմ, դրեաց
զայս մատենն՝ Կտուց Անապատի Սբ. Կորա-
պետի Վանուց միաբան՝ Աղէքսանդրուպոլս-
ցի Յարութիւն շնորհազարդ վարդապետ:

2715

ԳԱՐՈՋԻ ԱՂՈՒՀԱՅԻՑ.— 1

Լ. ՊԱՐՈՍ Վ. ՍԵՆԵՐ

Թրգմ. ՊՕՂՈՍ Բ. ՊՏՐ. Կ. ՊՈԼՍՈՅ

Ջմիւռնիա

1872

ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ.—

Ծաւալ 26.5×20.5×2: էջ 460: Հանգա-
մանք շատ լաւ: Թուղթ գծաւոր: Գրիչ՝ Պետ-
րոս Վարդապետ: Գրութիւն սևորակ մելա-
նով, միասին, 24 տող: Շեղադիր մաքուր:
Համառօտագրութիւնք սովորականէն աւելի:
Կազմ կիսակաշի խաւաքարտեայ:

Ճակատ.— էջ 1

Հօրն Պաղոսի Սենեքի աստուածաբան

վարդապետի Գարոդէ Աղուհացից:

Պօղոս Բ. Պատրիարք Կ. Պօլսոյ՝ արքե-
պիսկոպոս Զմիւռնիոյ. Թարգմանեաց յիտա-
լականէ ի Հայ բարբառ, և ի Թարգմանութե-
նէ նորին Սրբութեան օրինակեաց Պետրոս
վարդապետ յետին աշակերտ նորին. 1872,
յունվար 1, յԱռաջնորդարանի Հայոց Զմիւռ-
նիոյ:

էջ 2, դատարկ:

էջ 3.— Յաղագս քանութիւն Հեղինա-

կին, առ ընթերցողս. — Առ քարոզութեանցն
յեղափոխելոյ ի նորունն ըստ բազում յեղա-
նակս...

Իջ 13-14, դատարկ:

Իջ 15.— Քարոզ Առաջին. — Յերեւել ով
մարդ, զի հող ես, և անդրէն ի հող դարձ-
ցիս: (Բան լատին եկեղեցւոյ ի կիր արկեալ
յառաջնում ասուր մեծի պահոց, որ ըստ նո-
ցա անուանի օր մոխրոց):

Ա.— Գոյժ մի տաժ ձեզ աստ, ունկն-
դիրք իմ արդոյք...

Իջ 41.— Քարոզ Բ. Աղուհացից. — Վի-
վերայ հաստոյն:

Իջ 70.— Քարոզ Գ. Աղուհացից. — Յա-
ղազ սիրոյն:

Իջ 101.— Քարոզ Դ. Աղուհացից. —
Յեղազս բանին Աստուծոյ:

Իջ 128.— Քարոզ Ե. Աղուհացից. —

Վասն Գալտեան Տեան:

Իջ 162.— Քարոզ Զ. Աղուհացից. —
Յակն ահեղ դատաստանին:

Իջ 192.— Քարոզ Է. Աղուհացից. —
Վասն ընտրութեան բարեկամաց:

Իջ 220.— Քարոզ Ըերորդ. — Վի վերայ
յոռոյն:

Իջ 250.— Քարոզ Թերորդ. — Վասն բը-
ժըկութեան, Վասն փրկութեան:

Իջ 283.— Քարոզ Ժերորդ. — Վասն եր-
ջանկութեան:

Իջ 307.— Քարոզ ԺԱերորդ. — Յեղազս
փրկութեան:

Իջ 349.— Քարոզ ԺԲերորդ. — Յակն
կեղծաւորութեան:

Իջ 369.— ...զի յեկեղեցիս հասարակաց
անձկան...

Իջ 370-460, դատարկ:

2716

ԱՆՏԱՌ ՆՈՐԱԳՈՅՆ ՄՏԱԾՄԱՆՑ.— 9

Լմոտ. ՊՕՐՈՍ ՎՐԴ. ԱՐԻԱՆՈՒՊՈԼՍԵՅԻ (1806)

ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ.—

Մաւալ 28x18x3.5: Իջ 668: Հանգա-
մանք շատ լաւ: Թուղթ հասարակ, ծծող թե-
թեօրէն, Գրիչ՝ Յակոբ Սրկ. Մահլիճցի: Գը-
րութիւն սեռակ մեկանով, միասին, 22
տող: Շեղադիր մաքուր: Համառօտադրու-
թիւնք բաւական առատ: Կաղմ կիսակաշի խա-
ւաքարեայ: Դատարկ թուղթ սկիզբը և
վերջը մէկմէկ թերթ:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ.—

Իջ 1.— Գիրք Մէր Աստուծոյ կամ Փոքր
Անտառ կոչեցեալ, որ յընդարձակէն ծաղկա-
զաղեալ համառօտեցաւ:

Յաղազս սիրոյն Աստուծոյ դէպ առ
մարդն:

Գլուխ Առաջնորդ:

Նախ քան զստեղծանելն Աստուծոյ զաշ-
խարհ, անհուն իմաստութեամբ իւրով նախա-
տեսեալ զանկունն մարդոյ...

Իջ 19.— Գլուխ երկրորդ: Յաղազս սի-
րոյ, զոր պարտ է ունել մարդոյ առ Աստուած
.— Առ ի համոզել զմեզ սիրել զծայրադոյն
բարին Աստուած...

Իջ 31.— Յաղազս ապաշխարութեան,
զոր չէ պարտ յապաղել, Գլուխ երրորդ:

Իջ 111.— Յաղազս տանջանաց դժոխոց:
Գլուխ երեքտասաներորդ:

Իջ 203.— Յաղազս զօրութեան Սրբա-
զան Հաղորդութեան, Գլուխ Գաւնեհինդ:

Իջ 311.— Զմարտ սիրօղն ոչ կարէ, ոչ
վաստակիլ ի պատուիրանն Աստուծոյ, Գլուխ
երեսուն և ինն:

Իջ 404.— Յաղազս Աստուածային Շնոր-
հաց: Գլուխ Քառասուն և ինն:

Իջ 548.— Յաղազս երկնային մխիթա-
րութեանց, զոր տայ Ած. Ժառայից իւրոց,
որք համբերեն աստ նեղութեանց և տառ-
պանաց, Գլուխ Վաթսուն և հինգ:

Իջ 588.— Յաղազս փառացն Արքաւոյն:

թեան, Գրուխ Եօթնասունն և մէկ. — Բազում
մականգիր են արքայութեան ի Սր. Գիրք...:

Էջ 599. — Յաղազս աղօթելոյն Տեառն
մերոյ ի պարտեզին, և յաղազս տաքնապե-
լոյն և քրտնելոյն արեամբ, զոր կրեաց:

Էջ 604. — Յաղազս Հպարտութեան:

Էջ 608. — Յաղազս ազաւորութեան:

Էջ 614. — Յաղազս բարկութեան:

Էջ 619. — Յաղազս որկրամոլութեան:

Էջ 621. — Յաղազս նախանձութեան:

Էջ 623. — Յաղազս ծուլութեան:

Էջ 627-666. — Յանկ, Ամփոփոյմ:

Էջ 667-668, դատարկ:

Յիշատեկարան. —

Էջ 598, վարը. — Վերջ գրքոյն Սէրն Աս-
տուծոյ կոչեցելոյ, որ Համառոտեցաւ իբր
ծաղկաքաղ արարեալ (առանց այլայլելոյ բը-
նաւ զմիտ բնագրին) ձեռամբ Անդրիանուպոլ-
սեցւոյ՝ Սրբոյ Երուսաղէմի միաբան Պօղոս
Վարդապետի, ի Կոստանդնուպոլիս ի Վէջի-
լարանն Սր. Երուսաղէմի, յամի Տեառն 1806,
ի սեպտեմբերի 22:

Եւ զկնի օրինակեցաւ ձեռամբ աշակեր-
տի Նորին Մահլիճցի Բաղոր սարկաւազին, ի
պատիւ Մօր Տեառն մերոյ Յի. Գի.:

2717

Բ Ա Ռ Ա Ր Ա Ն

(Ի ԶԷՆ ՀՈԳԵՒՈՐ ԳՐԹՈՅՆ)

Երուսաղէմ

1841

ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ. —

Մասաւ 30×21: Էջ 28: Հանգամանք բա-
ւարար. ազդուած թացութենէ: Թուղթ Հա-
սարակ, Գրիչ՝ Յակոբ Դպիր Տիգրանակերտ-
ցի: Գրութիւն սեղանի մեյլանով, երկսիւն, 39
տող, կամեր գիծերու միջև: Նոտր շեղա-
գիր: Համառոտագրութիւնք բաւական ա-
ռատ: Թղթակազմ:

ԲՈՎԱՆԴԱՅՈՒԹԻՒՆ. —

Էջ 1-2, դատարկ:

Էջ 3, վերի լուսանցքին. — Բառարանս
այս գրեցաւ ձեռամբ Սրբոյ Աթոռոյս Երու-
սաղէմի իբր Դպիր Տիգրանակերտցի Յակո-
բին, որ օրինակեաց ի Զէն Հոգեւոր գրքոյն

լատ. առ բառ յօգուտ ինքեան և յետագայ ու-
սումնասէր եղբարց, ի թիւ Փրկչին մերոյ
1841, Նոյեմբեր 28, յերուսաղէմ:

Էջ 6. — Դատմ, մանճա, եէյէնէք, ու-
տելի, կամ, կերակուր:

Էջ 12. — Հագդ, ճշմարիտ, արդար,
ստոյգ:

Էջ 17. — Նազար, կեօրիւմ, Հայեց-
ուածք:

Էջ 18. — Պազա, գալընի, մնացական:

Էջ 23. — Քեաղիպ, եւլանճի, ստարան,
ստախոս:

Էջ 28. — Ֆիրար էթմէք, փախչիլ:

Էջ 26 - 28, դատարկ:

2718

Ք Ա Ր Ո Ջ Գ Ի Ր Ք

(ԺԹ. ՊԱՐ)

ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ.—

Մաւաւ 26×21×2: էջք ԺԲ+382: Հանդամանք անբաւարար: Թուղթ կապտորակ և ճերմակ: Գրութիւն սևորակ մելանով, շեղագիր այլադան: Կազմ կիսալաթ թղթեայ, առաքուեստ, քակուած:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ.—

էջ Ա-ԺԲ, դատարկ:

էջ 1.— Ծնունդ Մարիամայի յԱննայէ.— Ած. իմաստութեամբ հիմունն էարկ յերկրի.— Եթէ Հիմնադիր ճարտարապետք աշխարհիս քանն գեղեցիկ շինուածոց իւրեանց խորագոյն հիմունն արկանել ի քարանց պատուականաց... — Հմմտ. Թ. 2728, էջ 1:

էջ 10.— Երից ամաց ընծայման:

էջ 19-20, դատարկ:

էջ 21.— Երից ամաց ընծայումն.— Գտի զոր սիրեաց անձն իմ.— Այսօր տօն մեծ է աշխարհիս...:

էջ 25.— Վերափոխումն:

էջ 32.— Գիւտ Տփոյ Սբ. Աստուածածնայ:

էջ 38.— Վարազայ Խաչ:

էջ 43.— Գիւտ Խաչ:

էջ 51.— Հոգեզալուստ:

էջ 53.— Համբարձում:

էջ 57.— Պայծառակերպութիւն Քրիստոսի:

էջ 65.— Նոր Կիրակի:

էջ 69.— Աշխարհամատրան Կանանչ Կիրակի:

էջ 71.— Կարմիր Կիրակի:

էջ 95.— Քառասնօրեա Գալուստ:

էջ 117 - 122, դատարկ: Նոյնպէս 128, 133, 134:

էջ 149.— Ամ. ծառ ի պտղոյ իւրմէ ճանաչի.— Արիւտոտէլ զմարդն անդրադարձեալ ծառ ասէ...:

էջ 167.— Մաղկազարդ:

էջ 194.— Ողորմութեամբ քաւեսցես ըզմեղսքո:

էջ 235.— Աւետում:

էջ 271.— Աստուածպաշտութիւն:

էջ 289.— Ծառ ի հանդէս հարսնեաց խօսելի.— Պատկառելի կանառ սիրալի հանդիսիս...:

էջ 294.— (քնարան). Յոր կոչումն կոչեցար, ի նմին կացըիր.— Բազմախոստակ վարդապետն ճշմարտութեան երանելի Պօղոս Սրբազան Առաքեալ...:

էջ 300-358, դատարկ, ճերմակ թուղթ:

էջ 359-362, այլադան հատուածք:

2719

Կ Ա Ն Ո Ն Ա Գ Ի Ր Ք.— 4

Խմբ. ՅԱԿՈԲ ԴՊՈՐ ԱՄԱՍԻԱՅԻ

Կ. Պոլիս

1812

ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ.—

Մաւաւ 26×18-5×2: էջք 162: Հանդա-

մանք շատ լաւ: Թուղթ թանձր: Գրիչ՝ Բլրաբիոն նոտարուհի: Գրութիւն՝ սկզբնատու-

ղերը, վկայութիւնները և գիծերը կարմիր, մնացեալը սև մեյանով, միասին, 23 տող, Նոտր շեղագիր: Համառոտագրութիւնք սովորականէն քիչ մը աւելի: Գումարը զարդագիր՝ իւրաքանչիւր տառը տալիս աշուրական կարգի: Լուսանցադարը էջ 11, 13: Կաշեկազմ խաւաքարտեայ՝ ոսկեղէնազ գրիչով: Դատարկ թուղթք սկիւրը և վերջը երկուական թերթ: Ստացող՝ Ստեփանոս Արքեպս. Եւղովիացի:

Ճակատ.—

Կանոնագիրքս այս համառոտեալ է Յակոբ Դպրէ մահտեսի Գէորգեան յիմարացւոյ, այժմ նորոգ օրինակեցաւ է Կոստանդնուպոլիս, է վայելումն Սրբոյ Երուսաղէմի միաբան Եւթովիացի Ստեփանոս Արքեպիսկոպոսի, է յիշատակ զկնի անցման իւրոյ՝ աստուածադարը Սրբոյ Աթոռոյն Երուսաղէմի. յամի Տեառն 1812, մայիսի 20, ձեռագր նուստ Բարբիոն Նոտարուհւոյ:

էջ մը դատարկ:

էջ 1.— Կաթարաքութիւն.— Յաղագս օգտակարութեան Կանոնադրոց...:

էջ 11.— Յաւէտ՝ Յուսալի,
Անձին՝ Առանձին,
Կրթիլ՝ է Կանոն,
Օգուտ՝ Օգտարեք,
Բերել՝ Բերկարլի,

Որ եմ ամենապատրաստ ընկալուէ եպե-
րանաց գիտնոց և առաքինեաց, բայց խթան
աքացից խորհացելոց է խորշս խցից և եկե-
ղեցեաց, Յակոբ Դպրէ յիմարացի՝ մահտե-
սի Գէորգեան: Ի 25 սեպտեմբերի, 1800, և
ՌՄԽԹ է յիմարալ:

Իսկ է թիւ Հայոց ՌՄՄԱ [= 1802], է 20
Յուլիսի, զաղափարեալ յիսկ զաղափարէ է
ձեռն Կարապետ Եւթի շնչին իբր դպրի՝ Տիրա-
ցու Գէորգեան, է յօգուտ և է վայելումն իւր.
և համայն իւրայնոց, է Միլադիւղն մայրա-
քաղաքի Կոստանդնուպոլսոյ:

էջ 13.— Ազատ լիցիս եկեղեցականք է
հարկաց...:

էջ 20.— Բաժակէն Սրբոյ ևս պարտ է
տալ ժողովողեան...:

էջ 74.— Մաղկազարդին բառնալ պարտ
է զոստս է ձեռնի:

էջ 111.— Շաբաթ երեկոյս պարտ է ըզ-
լոյս զըրարթն ասել...:

էջ 158.— Ի Ռձ թուին մերոյ Փրիպպոս
կաթողիկոսն էլ միածնայ, և Ներսէս կաթո-
ղիկոսն Սոյո հանդիպալ միմեանց յերուսա-
ղէմ...:

էջ 160.— Ձեկուցումն է վերջոյ. Յաղա-
զըս ինչ ինչ բանից գիտելի է:

էջ 162, դատարկ:

2720

ՔԱՐՈՁԳԻՐՔ.— 10

ՍՈՒՆԵՆ ՎՐԴ. ԵՐԵՒԱՆԻ

Ս. Յակոբ, Երուսաղէմ

1854

ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ.—

Ծաւալ 26.5×18×3: էջք ԺԻ+494: Հան-
գամանք շատ լաւ: Թուղթ հասարակ: Գրիչ՝
Եսայի վրդ. Ուղուհեան, Թալացի: Գրու-
թիւն՝ բնաբանները կարմիր, մնացեալը սև
մեյանով, միասին, 26 տող: Նոտր շեղագիր
մաքուր: Համառոտագրութիւնք սովորակա-
նէն աւելի: Կաշեկազմ խաւաքարտեայ ոսկե-
ղէնազ:

ԲՈՎԱՆԴԱՅՈՒԹԻՒՆ.—

էջ Ա-Բ, դատարկ:

էջ Գ.— Ճակատ.—

Գիրք Գարգից, յօրինեալ է Սիմէօն Ե-
րիցս երանեալ կաթողիկոսէ ամ. Հայոց՝ Ե-
րևանցւոյ, որ է զործս նուիրակութեան է Գո-
լիս յարձանիստ քաղաքի, է թուին Հայոց
ՌՄԵ, ձեռնամուխ լեալ երկասիրութեամբն
իւրով, և քաջիմաստ աստուածաբան վարդա-

պետութեամբն ի Գրոց Սրբոց, և ի լուսաւոր բանից սրբոց վարդապետաց հաւաքեալ և յարարեալ մեզ որդիացելոցս զայս պարզ և կտակ մեծ աւանդեաց, յորում բովանդակին 100 Քարոզք հատընտիբք և հոգեբուխք, ըստ աւանդութեան Առաքելական Սր. Եկեղեցւոյ:

Ի հայրապետութեան Սրբոյ Էմբրանի Տ. Տ. Ներսիսի աստուածընտիր և սրբազնակատար կաթողիկոսի ամ. Հայոց, ի պատ. բխարզութեան Սրբոյ Երուսաղէմի տեառն Յովհաննու սրբազան արքեպիսկոպոսի, Եւ ի պատրիարքութեան Պօլսոյ տեառն Յակովբայ սրբազան արքեպիսկոպոսի:

Զարդին ընդօրինակեցաւ ամ. զգուշութեամբ յընտիր զաղապարէ, ձեռամբ ի բնիկ միաբանութենէ Սրբոյ Աթոռոյս Երուսաղէմի Դաւիթ լիաշնորհ արքեպիսկոպոսի յետին սպասաւոր անպիտան Եսայի վարդապետի, որ ի Կեսարիոյ Թաւառ գեղջէ, Ուղունեան.— 1854:

Իջ Դ-Ձ, դատարկ:

Իջ Է.— Յառաջաբանութիւն առ աղգեցութիւն ինչ յաղագս առաջիկայ գրքոյս որ ի Հեղինակէն արարեալ.— Առատապարզէն Աստուած. . .:

Իջ ԺԱ-ԺԳ, դատարկ:

Իջ ԺԴ, փակցուած սևատիպ նկար. «Սր. Իսահակ Պարթև, Սր. Մեսրոպ Վրդպ., Սր. Ներսէս Շնորհալի, Սր. Գրիգոր Նարեկացի»:

Իջ 1.— Քարոզ 1.— Յաւետիլն Հրեշտակապետին առ Սուրբ Կոյսն Մարիամ, ի Բանն Սրբոյ Աւետարանին որ ասէ.

«Եւ յամենամի վեցերորդի առաքեցաւ Գաբ. ք Ղուկ. 1, 26:

Իջ 123.— Քարոզ 27: Ի Զորքորդ Կիւրակէ Մեծի Պահոց ի խորհուրդ տնտեսին:

«Այբ մի էր մեծատուն՝ որք էր տրեւտն. և եղև զմեամէ մաքառստաւութիւնք. Ղուկ. 16, 1:

Իջ 202.— Քարոզ 46: Յեօթներորդ Կիւրակէն Մեծի Պահոց, որ ի Մաղկազարէն:

«Առաքեաց Յս. գերիւն աշակերտս»: Մարկ. 11, 1:

Իջ 317.— Քարոզ 66: Ի Վեցերորդ Կիւրակէն, ի Բարեկենդան Վարդապետի:

«Արդ՝ տե՛ն գրազարութիւն և զաւսուկութիւն Աստուծոյ»: Հնո. 11, 22:

Իջ 405.— Քարոզ 88: Նորին Սիմէոնի վասն Աղթից, ի բանն,

«Արքուն լիբուք յամ. ժամ, և ապօքս արարէք»: Մարկ. 14, 37:

Իջ 436.— Քարոզ 100: Նորին ի կացէք բարով ասելն յեղն եկեղեցւոյն ի յաւարտ գործոյն:

Իջ 439.— Նախերգանք քարոզից ըստ պատշաճի աւուրց. . .:

Իջ 442.— Օրհնութիւնք:

Իջ 448, դատարկ:

Իջ 449.— Յոմնի և ցուցնի յայն մտնեմի գտեալ Քաթաղից գլխաց, դիտարարութեանց և բնարանից, հաւաքեալ և տոտ եղեալ:

Իջ 457.— Բանք բազմարդիւնք բուրաստանին, ասեմ, այսր Մատենիս յընդ գրչաւ արկանելն մեր, իբրև ի բանական բերանոյ ձայն բարձեալ զոյգն աշխատութեամբ ի ցանկ յորինել ի տես ապագաման խուզողաց զալ խնդրէին ի մէջն, վասնորոյ մեր ըստ տրեկարութեանս՝ զհետ նոցին ձայնին անկեալ, յառ յարդիւնաւորս գործել զմանկունս սրբոյ եկեղեցւոյ, նախնաւանդ զիմապիտի յամենայնի ապաբանս, ի զմեօք արկեալ յաղաչս. նացն զիլեալ և յափշտակեալ, զհատընիցն ի գլուխ պսակել զցանկ բանիցն յանձն առաք, ի դիւրութիւն ի նեղ պահու յոյզ և խնդրի եղելոցն՝ զբանս ի քարոզ և ի ծանուցում ինչ. որ եղև ի ձեռն Կեսարիոյ Թաւառ գեղջէ, Ուղունեան Եսայի ապիկար արքեպիսոս, ի միսբանութենէն Սրբոյ Ուխտիս Երուսաղէմի:

Իջ 486.— Օ.— Օր սքանչելի ռբն եղև, 227: . . . Օրհնութիւն Քարոզից, 442:

Իջ 487-494, դատարկ:

2721

ԳՐԱՐՈՋԳԻՐՔ (ԿԻՒՐԱԿԵՒՅ) . — 9

ԿԱՐԱՊԵՏ ԱՐՔ. Կ. ՊՈԼՍԵՅԻ

ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ . —

Մաւալ 28×17.5×2: էջք 416: Հանգա-
մանք շատ լաւ: Թուղթ հասարակ: Գրութիւն
սեռակ մեղանով, միասին, 28 տող: Շեղա-
գիր վարժ: Համառօտագրութիւնք առատ:
Կաշկազմ խաւաքարեայ ոսկեզօծ երկզով:
Կնիք սևադրոշմ բոլորչի. ճարտութիւն Եպո-
1860, էջ 15, վերի լուսանցքին:

էջ 1. — Ճակատ. —

Քարոզք Կիւրակէից, հաւաքեալ ի Սբ.
Գրոց և ի մատենից օտւրք և ի մաստուն վար-
դապետաց:

Հատոր Երկրորդ:

Այլատարտութեամբ տեառն Կարապե-
տի արքեպիսկոպոսի Կոստանդնուպոլսեցոյ,
ի հայրապետութեան Մայր Աթոռոյն
մերոյ էջմիածնի Տ. Տ. Ներսէսի սրբազան
կաթողիկոսի ամ. Հայոց, ի պատրիարքու-
թեան Սրբոյ Աթոռոյն Երուսաղէմի տեառն
Թահանու արքեպիսկոպոսի:

Յամի Տեառն 1853, Ապրիլ 1:

էջ 2, դատարկ:

էջ 3. — Առաջաբան. — Յետ առաջնոյ
Քարոզագրոյն անուանելոյ, Տարեկան Քա-
րոզք, զսա ևս յարմարեցի ի մնացորդաց նո-
րա՝ անուանեալ Քարոզք Կիւրակէից, թուով
ութառն և մէկ...

էջ 5. — Քարոզ Ա. Կաղանդ: Գոհանալ
զԱստուծոյ:

էջ 121. — Քարոզ ին: Հինգերորդ Կիւ-
րակէ Մեծի Պահոց: Բան Յիսուսի չորրորդ.
«Ած. իմ, Ած. իմ, ընդէ՞ր թողեր զիս»
(Մատ. Ին, 49):

էջ 262. — Քարոզ ՄԳ. Վարդապետ: Ճա-
նապարհ փառաց շարշարանքն է. — Ասէին
զեղիցն նորա (Ղու. Թ. 31):

1. — Ուրախական է յոյժ հանդէս այլա-
կերպութեան Տեառն մերոյ Յի. Քի. յամ.
կուէ. . . :

էջ 402. — Քարոզ ՁԱ. — Վեցերորդ Կիւ-
րակէ Յիսակի: Ազգասիրութիւն:

էջ 408, դատարկ:

էջ 409. — Յանկ Քարոզից:

էջ 413-416, դատարկ:

2722

ՃԱՐՏԱՍԱՆՈՒԹԻՒՆ. — 3

Ս. Յակոբ, Երուսաղէմ

2. 1865

ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ . —

Մաւալ 25×18×2: էջք 218: Հանգա-
մանք շատ լաւ: Թուղթ կապոյտ: Գրել՝ Ու-
րարակի Կարապետ Մովսէսեան, Պոլսի:
Գրութիւն սեռակ մեղանով, միասին, 29
տող: Շեղագիր մաքուր: Համառօտագրու-
թիւնք սովորականն աւելի: Կազմ կիսակա-
շի խաւաքարեայ:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ. —

էջ 1. — Հ. — ԶԻՆԷ է Ճարտասանու-
թիւնն:

Պ. Ճարտասանութիւնն է, որ ճարտար
խօսելու ձևերը, ու հանգամանքներ կ'օր-
վեցնէ. և ով որ այս ձևերը ու հանգամանք-
ները կ'գործածէ, ճարտասան կամ բանբերն
կուի: Կամ թէ բանաւոր փաստերով, յար-

մարաւոր իմաստներով, ու չքեղ ասացուածով բարեք խօսելու ասցատական արհեստ մի է.— Հմմտ. Թիւ 2069, է. Հատոր, էջ 117:

էջ 17.— Գիրք Առաջին: Յաղագս գիւտի առ հասարակ:

էջ 27, դատարկ:

էջ 57.— Գիրք Երկրորդ: Յաղագս տըրամադրութեան.— Հ.— Ի՞նչ է արամադրութիւնը:

էջ 134.— Գիրք Զորքորդ: Յաղագս հանդիսից ճարտասանութեան:

էջ 212.— Յաղագս Շարժմանց Մարմնոյ:

էջ 216.— Աւարտ Տետրակիւն Ճարտասանութեան յորում բովանդակին ճարտասանութեան հարց և պատասխանիքն:

Ի Վանս Սրբոց Յակովբեանց Ուսումնաբանին՝ յետին ուրաբակիր Պօլուցի Կարապետ մահտեսի Մովսէսեան:

էջ 217—218, դատարկ:

2723

ԱՆՏԱՌ ՆՈՐԱԳՈՅՆ ՄՏԱՆՄԱՆՑ.— 10

Հմտ. ՊՕՂՈՍ ՎՐԴ. ԱՐԻՒԱՆՈՒՊՈԼՍԵՅՈ

Տիգրանակերտ

ՌՄՀն = 1826

ՆԵՍՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ.—

Մասւ 24×17.5×2: էջ 240: Հանգամանք լաւ: Թուղթ հասարակ: Գրի՛ջ՝ Մանուկ, Գրութիւն՝ խորագիրները և սկզբնաբառերը կարմիր, մնացեալը սև մեյանով, 98 տող, կարմիր գիծերով միջև: Նորոք չեղադիր անարուեստ: Համառօտագրութիւնք չափազանց առատ: Կաշիկազմ խաւաքարտեայ դրծազարդ: Ստացող՝ Մեարդբ Վրդ. Տիգրանակերտցի:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ.—

էջ 1-2, դատարկ:

էջ 3.— Ճեպատ.—

Գիրք՝ որ կոչի Անտա: Այլաբանութեմ, և ըստ Նարեգայն Մտածմանց՝ որ ասի Սէր Ատուծոյ:

Բարձարեցանելի յամենից լուր աւուրց կիրարկէից ի մէջ տարւոյն, և հասարակ տօնից, յօրինեալ ի յարգելի տէր Աղէքսանդր Գալամաթոյ կոչեցեալ Մեծինացւոյ ի Պատուոյ:

Թարգմանեցեալ յիտալական լեզուէ ի հայկական բարբառ, ի Ղուկասու Վարդապետէ Խարբերթացւոյ, յամի Փրկչին 1741:

Յորմէ համառօտեալ առանց այլայլելոյ

զմիտ բնագրին ձեռամբ Անդրիանուպօլսեցի Պօղոս զգրիմատ վարդապետին, ի միաբանութենէ գերագահ Աթոռոյն Երուսաղէմի ամ. Հայոց, ի Կոստանդնուպօլիս, ի Վէջիլարանն Սբ. Երուսաղէմի:

Եւ աստի նախ դադարեալ ձեռամբ Կեսարացի Սահակ Վարդապետի:

Երկրորդ՝ օրինակեալ ձեռամբ Յարութիւն Վարդապետին:

Երրորդ՝ օրինակեալ մահտեսի Յակոբ Վարժապետի Տիգրանակերտցւոյ, ի նոյն քաղաք, ի վարժարանն Սբ. Կիրակոսի, ՌՄՀ [= 1821] Թուին Հայոց:

Իսկ չորրորդ՝ օրինակեալ եղև ի վայելումն շնորհալալ և խոհմատաւ Մեարդբ Վարդապետին Տիգրանակերտցւոյ, ի միաբանութենէ Սրբոյ Աստուածածնի հրաշալի Վանուց, որ կոչի Բարձրահայեաց, ձեռամբ նուաստ Մանուկ մեղալի զրչիս, յամի Փրկչին 1826, և ի մերս Հայոց Թուին ՌՄՀն, ի Տիգրանակերտ:

էջ 4.— Գլուխ Առաջին.— Յաղագս մարմնամալոյ Բանին Ատուծոյ վառն մեր, և սիրելոյ զմեզ.— Աբդ. նախ քան զօտեղծանելըն Աստուծոյ զաշխարհ, անհուն իմաստու-

թեամբ իւրով նախատեսեալ զանկումն մարդոյ . . .

Էջ 15. — Գլուխ Երկրորդ. — Յազագս սիրոյ՝ գոր պարս է մարգոյ ունիլ առ Աստուած. — Առ ի համոզել զմեզ սիրել ի ծայրագոյն բարին Աստուած. . .

Էջ 134. — Գլուխ երեսուն և ութն. — Ճշմարիտ սիրոյն ոչ կարէ ոչ վատասելիլ ի պատուիրամն Աստուծոյ:

Էջ 220. — Գլուխ վաթսուն և երեք. — Յազագս երկնային մխիթարութեանց, գոր տալ Ած. ծառայից իւրոց, որ եամբերն մտն անդութեանց և տառապանաց:

Էջ 228. — Գլուխ վաթսուն և վեց. — Յազագս փառացն Արքայութեան. — Բազում մակարէր են արքայութեան, ի Սբ. Գիրս . . .

Էջ 231. — Այս է ցանկ գլխոց Սեբ Աստուծոյ կոչեցեալ սրբոյ մասնին ցանկալալ:

Էջ 234. — Շնորհակալութիւն գովարա-

նութեամբ տեղեւի երկիւղի առ Սբ. Երբորդութիւնն, ի գծող գրոյն անբազանք բանի:

Էջ 235. — Առ մայրն երանութեանց, գովեստ անբազանք, ոգեալ վերտառութեամբ, ընդ քեզ ազնւոյնաց:

Ի նիւթաւոր զարմէս Աթոռ անախատոր, հանգիստ անախտ բնութեամբ Բանին Հօր փառաւոր, երջանկութեամբ քան զաննիւթեայս գերազանցեալ, զի յանաբոր չոր յարգանդի զնա կրբեալ:

Ի ուրեմն բան զովեստից քեզ պատկանեալ, Մայր Մարիամ երանափայլ լուսաւորեալ, երկնակենցաղ փառաց յաւէտ քան մարդկայնոց,

Թէ և իւնեմք զի ես պարծանք միշտ մերայնոց. — Ի ՄԱՅՈՒԿԷՍ Է:

Էջ 237-240, դատարկ:

2724

ՔԱՐՈՋԻՐԻՐ. — 11

ԳԵՈՐԳ ԱՐՔ. ԶՄԻՌՆԵՇԻ

Ս. Յակոբ, Երուսաղէմ

1860

ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ. —

Մասալ 25×17×5: Էջք Ը+784: Հանգամանք շատ լաւ: Թուղթ կապոյտ: Գրիչ՝ Փիլիպպոս Վրդ. Պաշտօնական, Նաճառեանց, Բազուցի: Գրութիւն՝ խորագրերն բոլոր, սկզբնատողերը և աստուածաշնչական ասացուածները կարմիր՝ սկիզբի մասերուն մէջ, մնացեալը սև մեկնումով, միասին, 29 տող: Շեղագիր մաքուր: Համառօտագրութիւնք առատ: Կաղմ կիսակաշի խաւաքարտեայ մաշած: Ճերմակ դատարկ թուղթ սկիզբը և վերջը երկուսական թերթ: Ստացող՝ Աբրահամ Սրկ. Մխիթարեանց, Վանցի:

ԲՈՎԱՆԻԱՅՈՒԹԻՒՆ. —

Էջ Ա-Դ, դատարկ:

Էջ Ե. — ձեկնատ. —

Քարոյ, յօրինեալ ի Գէորգ արքեպիսկոպոսէ Զմիռնեցւոյ՝ ի յառաջնորդութեան խրոմ յԵղեղեայ քաղաքի, ի Վանս Սրբոց Յովակիմայ և Աննայի:

Յոր բովանդակին ՂԸ ընտիր քարոյք, աւետարանական բանից և առակաց և օրինակաց Աստուածաշունչ Սբ. Գրոց, համառօտ և դիւրիմաց ոճով՝ աւանդեալ հոգեւէր քարոյիչ վարդապետաց:

Վերստին ընդօրինակեալ ըստ հանդիպեալ զաղափարի ուրումն, ձեռամբ նուաստ միաբան Բազուցի Փիլիպպոս Վրդ. Պաշտօնական Նաճառեանց կոչեցելոյ, արդեամբք և ծախիւք Սրբոյ Աթոռոյ միաբան Վանցի ա. տարկաւագ Աբրահամ Մխիթարեանց սիրելի եղբոր մերոյ:

Ի Հայրապետութեան Տ. Տ. Մատթէոսի

սրբազան կաթողիկոսի, և ի պատրիարքութեան Սրբոյ Աթոռոյ Տ. Եօհաննու Ձմիւռնեցոյ, ի Թիւ Փրկչի 1860 ամի, Նոյեմբեր 20, յԱթոռ Սրբոց Յակոբեանց, ի Սբ. Երուսաղէմ:

Իջ 2-Ը, դատարկ:

Իջ 1.— Օգնեալ Սբ. Հոգիդ Աստուած — Դիտաւորութիւն: Յաղագս Պահաց և Ազօրից: Բնաբան: Վարդապետ՝ ամի զարդիմ իմ և այլմ.— Պատմէ սրբազան աւետարանիչն Մարկոս . . .:

Իջ 102.— Յաղագս մոխրաման և քամ. քասանաց: Գարող 14: Եւ մանչիմ զիմն: Յօհ. 10, 14:

Իջ 111.— . . . Օգոստինոս մեծանունն ի վարդապետ Լատինացոց յիւրում մենաստանի ի սեղանատան՝ ի վերայ որմոցն ի ներքուստ զրեաց զայս երկտող ոտանաւորս. «Որ ուսէ զմիս եղբօր, չէ արժանի այս սեղանոյ»:

Իջ 205.— Յաղագս Ողորմածաւթեամ.— Գարող 28:

Իջ 228, դատարկ:

Իջ 229.— Սկիզբ Երկրորդ Հատորի.— Գարող 30:

Իջ 337.— Յաղագս Թէ որդէս զգաստութեամբ՝ ահիւ և երկեղիւ պարտիմք կալ՝ կամ սպասաւորել առաջի Սբ. Պատարազին.— Գարող 42:

Իջ 427.— Յաղագս Ժառանգելոյ զերկնից արքայութիւնն.— Գարող 51:

Իջ 533.— Յաղագս Հարկաւորութեան սիրելոյ զԱծ. և զընկերն.— Գարող 66:

Իջ 565էն ցատքած է 567:

Իջ 602.— Յաղագս Մենդեանն Քրիստոսի.— Գարող 76:

Իջ 604 կրկնուած է:

Իջ 700.— Յաղագս Սրբոյն Յակովբայ Մծբնայ Հայրապետին.— Գարող 94:

Իջ 703.— Յաղագս Սրբոյն Սարգսի.— Գարող 95:

Իջ 708.— Յաղագս Բառասուն Մանկանց.— Գարող 96:

Իջ 711.— Յաղագս Հրեշտակաց.— Գարող 97:

Իջ 716.— Յաղագս Կաղանդի Աւուրն.— Գարող 98:

Իջ 721.— Մանուկունն ի Կաղանդի աւուր:

Իջ 725-728, դատարկ:

Իջ 729-744, պրակ 10է, ճերմակ Թուղթ:

Իջ 729.— Յանկ Գարողից մատենիս, միայն զմիտց և քնաքանից նոցին.— Ա-ՂԸ Գլուխներ:

Իջ 742-744, դատարկ:

Իջ 745.— Յանկ և ցուցակ սրբոյ մատենիւ նշանաւոր բանից ի վերայ այլուրեմից:

Իջ 780-784, դատարկ:

2725

ՆԱՐԴՈՍ ՆԱԽՆԱԿԱՆ ՀԱՏԸՆՏԻՐ ԲԱՆԻՑ.— 1

ԵՍԱՅԻ ԱՐԼ. ԹԱՄԱՍԹ

Ս. Յակոբ, Երուսաղէմ

1855

ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ.—

Մակալ 24×16×5: Իջ Ժ+504: Հանգստանք շատ լաւ: Թուղթ Թանճր: Գրիչ՝ Եսայի Արդ. Թալասցի: Գրութիւն՝ խորագիրները քանակ կապոյտ, սկզբնատողերը կարմիր, մնացեալը սևութակ մեղանով, միասիւն, 25 տող: Ենդազիր: Համառոտագրութիւնք ա-

ռատ: Կաշիկազմ խաւաքարտեայ նորադրուած ոսկեգրութեալ: Ստացող՝ Գրիչը:

Իջ Ա.— ձեկատ.—

Նարդոս Նախնական Հատմտիք Բանից Հոգեհանճար սրբոց Հարց և վաստակաւոր աւանց, որք ի դարս դարս շնորհարութիւն իմաս-

տուութեամբ ծաղկեալ զո՛չ սակաւ զարդիւնս
մեզ թողին ընդ գրով արկեալ:

Նմանատիպ Հանդիսացեալ տեսանի ըզ-
հողտն արեալն զշնորհաց բաժակ բազմա-
վաստակ և յգնալն ալրն տոնելի մեկնօղն
խորթածածակ բանից ի հոգի ճնճեքելոյն
նարեկեան Հոստորի, Յակովբ Աստուածա-
բանն, ի մօտակայ դարուս, որ յո՛ր բազմա-
դիւն գտաւ Ազգիս անխոնջ անուութեամբն ըզ-
բազմաբանս մեկնողականս, և վարդապետա-
կանս մեզ որդիացելոցս ի կտակ թողեալ որ-
պէս զայս Մեկնութիւն նարեկայ, չու արար
ի կենացն ի միւսն:

Յորոյ ի լիագոյն և ճոխմատաւ Մեկնու-
թենէ բանիցն նարեկայ և յիմաստութեան
Գրքոյն Սողոմոնի, նուաստութեանս եղև
Դաւթի գերեթախիկ արքեպիսկոպոսիս յե-
տին սպասաւոր ապարդիւն արեղայիս Եսայ-
եայ ղուգնաքեայ վաստակ, աշխատաբերու-
թեամբ բանընտիր առնել յոյժ պիտանեացն
և նիւթաւորիցն միայն զհետ պընդեալ, ի
փառս միոյն միայնոյ Մօրն և Կուտի, և ի
պարծանս Ազգի:

Ի պատրիարքութեան Սրբոյ Երուսաղէ-
մի Տ. Տ. Թօհանէտ վեհափառ արքեպիսկո-
պոսի, ի Սբ. Աթոս Սրբոյ Երուսաղէմի Սըբ-
բոց Յակովբեանց, 1855:

Էջ Բ, դատարկ:

Էջ Գ. — Բռն տա քարնիւտ ըմբերցօզս,
ի տեղեկութիւն. — Որպէս ո՛չ թարց պատ-
ճառի կոչեցաւ ժողովունն ջուրց ծով յանուն,
և Հաւաքունն մարդկան՝ յեկեղեցի անուն,
նոյնպէս և ո՛չ սորայս անուն առանց իմն խոր-
հրդոյ կոչեցաւ նարդոս Հատըմտիր Բամից
Ուխտեաց... — Նուաստ ծառայ Տեառն՝ Ե-
սայի արեղայս, միաբան Սրբոյ Ուխտիս Ե-
րուսաղէմի Սրբոց Յակովբեանց Վանուց, ա-
շակերտ Դաւթի արքեպիսկոպոսի, ի կենար-
եոյ Թալաս գեղէն, անուամբ Ուղունեան:

Էջ Ժ. — Փակցուած սևատիպ նկար. վե-
ղարաւոր շուրջառակիր՝ աջ ձեռքին ալրու-
րենի պնակիտ:

Էջ 1. — Հաւաքունն ընտրեալգունից Հա-
տըմտիր բանից զգալանուն և զպերճականին
բանձինն տպաւորելոց, որք ի ձեռն ուրումն
բանաւորի ժողովեալ ի մի աստ նշանակեալ,
է պէտս առ ժամանակ ամանակ ըստ Հարկա-
ւորութեան պահուն, առ ի դիւրութեամբ ի

ձեռս բերելոյ զնիւթս ինչ յայս գտանելոց,
զորոս ի Մեկնութենէ նարեկայ ժողովեցաք
ամ. զգուշութեամբ:

1. — Ած. ինչն յամենեւին մերձ է, բայց
ոչ ամ. մերձ ի նա...

Էջ 28-29, դատարկ:

Էջ 30. — Փակցուած սևատիպ նկար. —
Տեսիլք Գրիգորի նարեկացւոյ, Հանդերձ սա-
տողով. Վերկու փայլականաճ արեղականք
աննրման:

Էջ 31. — Ով Սբ. Հոգի օգնեա ինձ:

Հաւաքունն մարգարտալար Հատըմտիր
բանից ի հոգից Մեկնութենէ նարեկի, բա-
ցաւորելոյ ի հոգեբուխ և գերիմաստ Յակովբ
Աստուածաբան կոչեցելոյ, ձեռամբ սորին ի-
մաստիցն և գերահանճար վարդապետական
բանիցն ի խորոց որտի աղեկէզ խորովելոյ
անպիտան և ապաւան վարձկան Եսայի արե-
ղայի, ի պէտս քարոզից՝ և ծանուցման և ալ
ևայլ խորատական բանիցն, վասն իւրոյ ան-
ձին և ապա յաջորդելոցն:

(51). — Զայն Հառաչանաց՝ Հեծութեան
ողոցս արտից, Գրուկ 1. — Մեկնութիւն. —
1. — Սարգիս շնորհալին զայն ձայն իմանայ
զօղաւոր և շնչական ձայնից...

Էջ 101. — Յեղեղուն և մի երորդ գլխոյն
մեկնութիւն բամիցն:

Էջ 210. — Յուրթունքերորդ գլխոյն մեկ-
նութենէ բանիցն:

Էջ 235. — Յիննսուն և Հինգերորդ գլխ-
ոյն մեկնութենէ բանիցն:

Էջ 239-240, դատարկ:

Էջ 241. — Զայտօսիկ ևս ի նոյն Մեկնու-
թենէ ձառիցն Հաւաքեցաք աստ, առ լիագոյ-
նըս մատուցանելոյ զայս ցանկալի շտեմարա-
նըս ականց պատուականաց և մարգարտաց,
ի սուրբ սէր բանաւորաց. — Բանս ա. ի ձա-
ռիցն Ապարիցից:

(539) Հարաչանոր՝ որ է, ի Պօլիս
Սուրբ Սօփիայ, եկեղեցին...

Էջ 248. — Ի Գումարք խմբից ձառին
մեկնութենէ բանիցն:

Էջ 275. — Բանք ի մեկնութենէ Առաքե-
լոց Սրբոց ձառոյն:

Էջ 311. — Ի ձառոյն Սրբոյն Յակովբ-
այ՝ մեկնութենէ բանիցն:

Էջ 326. — Բանք ի բանիցն՝ որ ի Սբ. յն-
կեղեցին:

էջ 338.— Ի Մբբոյ, Խաչին ձառեց Բա-
նիցն գայս:

էջ 341-344., դատարկ:

էջ 345.— Եւ զայսոսիկ ի մեկնութենէ
Իմաստութեան գրգռոյն Սողոմոնի (ժողովեալ
եղաք աստ բանքնստիւր արարեալ յոյժ գիմաս-
տալիւս ի պիտանութիւն իմաստախնշիր
համբակացն) զոր յեղափոխեաց ի մեր լեզու
աստուածընտիր և շնորհածաւալ Յակովբ
Աստուածաբան պատրիարքն Պօլոս, իւրով
իսկ արդեամբն, և ասպ համառօտեալ ի Պօ-
ղոս սրբազան արքեպիսկոպոսէ, յորմէ և մեր
բանաբաղ արարեալ զսոսա, ի ձեռն Ծառի ա-
պիկար արեղայի:

(692) Բաթ յառաջիմ գլխոյն մեկնաւքե-
մէ բանիցմ գոր ասէ. «Միքեղէ գարդաղաւ-

քիւմ, որք դառնէ գերկիր»: Խմաւ. 1, 1:

էջ 403.— Բանք ի յութեբորդ գլխոյն
մեկնութենէ բանիցն:

էջ 435.— Բան յիննևտաներորդ գըլ-
խոյն մեկնութենէ բանիցն:

էջ 441.— Յանկ և ցուցակ յայս գրգոյս
միջի գտեալ հաղթմտիւր բանից, նշանագրեալ
ի կարգ այբուբենի, գորս միանգամ որոմնս,
ըստ այսմ դասակարգութեամբ ցոցեա ի լու-
սանցն նշանակեալ քուսարանութեան, որ-
պէս 572 քիւմ ցուցանէ զագագագն, և ըստ
այսմ են ամենմէքն:

Ագագագն համէի Մբ. Կուսին: Եւ յիշե-
ցուցիչ գրանն Քի.՝ Պետրոսի. 572:

էջ 501.— Օ.— Օգոստինոս երից իրաց
ցանկայր միշտ, 603:

էջ 503-504., դատարկ:

2726

Խ Ո Ր Հ Ր Դ Ա Տ Ե Տ Ր.— 81

Եւհառայ

ՌձԿէ = 1718

ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ.—

Մաւալ 20×18×1.5: Էջ 68: Հանգա-
մանք շատ լաւ: Թուղթ թանձր: Գրիչ և Մաղ-
կոդ՝ Տիր. Պօղոս և Աստուածատուր: Գրու-
թիւն՝ խորագիրները և խրատները կարմիր,
գլխատառերը և դիմերը սուրճեղան, մնացեա-
լը ուն մեղանով, երկսիւն, 25 տող: Բոլորգիր
վարժ: Համառօտագրութիւնք սովորականէն
քիչ մը աւելի: Գոնաւոր զարդազիր և լու-
սանցազարդ կարևոր կտորներու սկիզբը: Խո-
րանազարդ իւր սարօք, էջ 11: Նկարք բաղ-
մազոյն ոսկեխառն.

1.— Հայրապետ բաղմած, էջ 10

2.— Սպասի պատրաստութիւն, 15

3.— Աւետումն Գաբրէէլի, 20

4.— Պատարագիչ և երկու սարկաւազներ,
24

5.— Ս. Երբորդութիւն, 27

6.— Վերաբերում, 31

7.— Յս. մանուկ և ընծայաբեր ժողբեր, 34

8.— Քառասնօրեայ ի Տաճարն, 36

9.— Յս. և աշակերտներ բաղմեալ, 38

10.— Մկրտութիւն Տեառն, 41

11.— Այլակերպութիւն Տեառն, 44

12.— Համարաձունն Տեառն, 47

13.— Խաչելութիւն Տեառն—Յ. Ն. Թ. Հ.—
50

14.— Յարութիւն Տեառն, 52

15.— Հոգեզալուստ, 54

16.— Վերջին Դատաստան, 58:

Փառակազմ: Պատուիրատու՝ Մովսէս
որդի Շիրինի:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ.—

էջ 1-7., դատարկ:

էջ 8.— Արեւմտ արկամիւոյ ըսպաւ Ե-
կեղեցւոյ:

էջ 9., դատարկ:

էջ 11.— Որ զգեցեալ ես զոյս...:

էջ 16ա.— Ամենակալ Ած. բարեբար...:

էջ 18ա.— Աղաչեմք և աղերսեմք...:

էջ 28ա.— Հաւատամք ի մի Աստուած

...:

էջ 32ա.— Ոչ ոք արժանի է...:

էջ 35ա.— Աբփան է ստուգապէս . . . :

էջ 37ա.— Սբ. Սբ. Սբ. ես ճշմարտապէս . . . :

էջ 39ա.— Առէք կերայք այս է մարմին իմ . . . :

էջ 45ա.— Եւս առաւել զեպիսկոպոսապետն մեր . . . :

էջ 48ա.— Ած. ճշմարտութեան և հայր սուրբութեան . . . :

էջ 49ա.— Եւ քանից որ քարոզեցաւ թէ ակներև ժողովրդեան և ասէ. Զարբութիւն սրբոց :

բութեան և եղարուն բնութեան, միասնական աստուածութեան, և ինքնիշխան թագաւորութեան Հօր և Որդւոյ և Հոգւոյն Սրբոյ, ի բնաւից զոյիցս, անտարբից և տարբեղինացս վերառաքեցի օրհնութիւն. զոյիութիւն և փառաբանութիւն այժմ և անդրաւ յաւիտենիւ Ամէն :

Արդ՝ և ես նուաստ Մովսէս յետինս բանասիրաց, և կամօքն Աստուծոյ, և հաճութեամբ ամենասուրբ Հոգւոյն, ի թրւականիս Հայոց Ռժկի ամին եկի ի քաղաքս Կեսարիա, հրամանաւ մեծաւորի իմում Կա-



15.— Հայրապետ քաղմած
Թ. 2726, էջ 10



16.— Վ ե ր ա բ ր ու մ
Թ. 2726, էջ 31

էջ 55բ.— Յոնանու Ոսկեբերանի.— Գոհանամ և մեծացուցանեմ . . . :

էջ 59բ.— Որ օրհնես զայնոսիկ . . . :
Յիշատակարամ պատուիրատուի.—

1718

էջ 61ա.— Փառք անեղ էին, անսկիզբն զոյին, և միշտ կենդանւոյն, եռամենեա տէ-

րապետ արքեպիսկոպոսին յաղաղս նուիրակութեան Սբ. Աթոռոյն Երուսաղէմի :

Իսկ ի շրջիւ իմ շուրջ դադաբաւս եկի ի քաղաքագեօղն յԵւփատայ, և գտայ աստ տիրացու Պօղոս և Աստուածատուր անուն, զրազիր և ծաղկաբար, զոր Տէր Յս. իւրեանց ընկալցի ի լուսեղէն առաջաստն :



17.— Յս. և աշակերտներ բազմեալ
Թ. 2726, էջ 38

Վասն որոյ և ես առ ի նշան սիրութեան
կամեցա խորհրդատեսոր մի գրել տալ սոցա,
միայն զծախն հոգալ, և զվարձն շնորհել ի
մեզ: Եւ ետու զայն ծաղկալի և բազմազունակ
խորհրդատեսոր գրել յիշատակ հոգւոյ իմոյ,
ի դուռն Անկիւրոյ Սր. Աստուածածնի Վանա-
ցըս: Եւ զոր ինչ ծախեցաւ գտնոց և վարա-
խիցն այն ամ. ծախն յեւթառայու հաւասար
ժողովուրդէն ետուն, զոր Տէր լիցի վարձա-
հատոյց ինքեանց յաւուրն այցելութեան:

Արդ՝ կրկին աղաչեմ որբազնադործող
սրբասէր արհիապան՝ եպիսկոպոսաց, կամ
քահանայից, որք հանդիպից այսմ Պատարա-
ղամատոյց տեսրիս, յիշեցիք զվերագրեալ
վրիպակ Մովսէս և զծնողքն իմ զմահ-
տեսի Երիկն և զմահտեսի Սառայն, և յիշո-
ղացն Տէր Քս. ողորմեսցի ի միւս անգամ զա-
լտեանն, և իւր աուրբ արքայութեանն ար-
ժանացուցէ ընդ ամ. սուրբս ի Քս. Յս. Ա.
մէն:

Դարձեալ յիշեցիք զհեռաբացի Ուկան-
նէս Վարդապետն որ ջատագով եղև գրչու
թեան սորին:

Էջ 62բ - 68, դատարկ:

2727

Ք Ա Ր Ո Ջ Գ Ի Ր Ք.— 1

Լ. ԱՆՏՈՆ ՎԻԷՐԱՅ

Թղմ. Տ. Լ. Թ. ՍԱԽԱԱՆԵԱՆԾ (1874)

Ազգագրական

1874

ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ.—

Ծաւալ 28×15×3: Էջ 550: Հանգա-
մանք շատ բաւ: Թուղթ զծաւոր: Գրիչ՝ Տ. Հ.
Թ. Սաւալանեանց: Գրութիւն սևորակ մելա-
նով, միասին, 23 տող: Եեղագիր մաքուր:
Համառոտագրութիւնք սովորականէն քիչ մը
աւելի: Կաշեկազմ խաւաքաւտեայ նորադը-
րոշմ: Դատարկ թուղթք սկիզբը վեց թերթ:

ԲՈՎԱՆԴԱՅՈՒԹԻՒՆ.—

Էջ 1.— Քարոզ ի վերայ բանին Աստու-

ծոյ.— Ա.— Եղբարք իմ, Աւետարանին մէջի
սերմանացանին ցանած հոնտը՝ Աստուծոյ
բանն է. . . :

Էջ 63.— Բ.— Ներբողեան. . . :

Էջ 64, դատարկ:

Էջ 65.— Ներբողեան կամ մանաւանդ
Քարոզ ի վերայ Ս. Անտոնի Պաղուացւոյ.—
Սոյն քարոզը երկարածիդ այլաբանութիւն մի
է, զոր հեղինակը Մարանեոնի մայրաքաղաք
Սէն-Լուի քաղաքին մէջ քարոզեց, երեք օր
յառաջ քան զնաւ մտնելը զազտ Բորդուգալ-

իս երթալու համար... — Հմմտ. Թիւ 2709, էջ 339:

էջ 139. — Գ. — Քարոզ ի վերայ խոստու-
վանութեան:

էջ 208, 210, դատարկ:

էջ 211. — Գ. — Քարոզ ի վերայ վստա-
հութեան առ մարդիկ. — Հմմտ. Թիւ 2709, էջ 404:

էջ 266, դատարկ:

էջ 267. — Ե. — Քարոզ ի վերայ մխիթա-
բութեան մերժելոց:

էջ 316, դատարկ:

էջ 317. — Զ. — Քարոզ ի վերայ երանու-
թեան յետին տեղով. — Հմմտ. Թիւ 2709, էջ 441:

էջ 357-360, կրկնուած:

էջ 366, 368, դատարկ:

էջ 369. — Է. — Քարոզ ի վերայ օգտից
մեհակեցութեան. — Հմմտ. նոյն, էջ 511:

էջ 422, 424, դատարկ:

էջ 425. — Ը. — Ներբողեան ի Սուրբն
Վինչնցիոս Պաւլացի. — Հմմտ. նոյն, էջ 603:

էջ 466, 468, դատարկ:

էջ 469. — Թ. — Ներբողեան ի սուրբն
Մարտիրոս. — Հմմտ. նոյն, էջ 603:

Վերջաբան Թարգմանչի. — 1874

էջ 503. — Աստուծոյ, Սրբազան Հայր, Թէ-
և քիչ մի անազան, այլ հուսկ ապա հասայ ի
վերջ Թարգմանութեան քարոզիցս շնորհիւ և
յաջողելով Աստուծոյ Փրկչին մերոյ, որոյ ի
փառս և ի պատիւ յանգին բովանդակ իսկ
բանք պերճախօս հեղինակին Անտօնի Վիէի-
րայ: Վասն որոյ սոյն դրոցս ընտրութեանդ
մէջ, ոչ այլ ինչ՝ եթէ ոչ ձեր կիրթ խոր-
մակն և հմուտ դատողութիւնը կը յայտնէք,
հարեանցի իմն կարգացած լինելով սոյն քա-
րոզիցս մէկ հին և բառական Թարգմանու-
թիւնը. իսկ դուք յիշեալ Թարգմանութեան
մէջ ազոտ իմն նշմարելով հեղինակին ընտիր
և ճոխաբան ոճը, վառվռուն և յաղթահարիչ
խօսուածքը մանաւանդ Սբ. Գրոցմէ քաղած
քնարաններուն հետաքրքրալարժ և յազեցու-
ցիչ բացատրութիւնները, Հրամայեցե՛ր նը-
ւաստիս երկրորդ Թարգմանութեան ձեռնա-
մուկ լինել, որպէսզի Ձեր ծանրադարձ գոր-

ծերէն պարպած ժամանակ սոքա քարոզիցս
ընթերցման մէջ գտնէք քաղցր դրաղանք մը-
տաց և սրտի պոփանք, որոճալով և Ձեր
միտքն աւելի ճոխացնելով առատ համբա-
րօք աւետարանական բանիցս, որոյ գովու-
թիւնն իւր մէջն է:

Սակայն առ ի տեղեկութիւն կը յայտ-
նեմ Ձեր Բարձր Սրբազնութեան, որ սոյն
երկհատոր Քարոզագիրքս երևելի հեղինակիս
ընդարձակ դրոց մէկ քաղաւածոյ համառո-
տութիւնն է Թարգմանեալ ի գաղղիներէն,
յորմէ և մեք փոխեցաք ի Հայեցի լեզու. և ա-
սոր համար է անշուշտ որ ձեր համեմատու-
թեանը մէջ հին Թարգմանութեան հետ (զոր
չեմ տեսած), անհամաձայն և խիստ տարբեր
կը գտնէք: Թարգմանիչն, խնայէս ըսիմք,
այս ընդարձակ Քարոզագրէն իւր ճաշակ
սոյն համառոտութիւնն ըրած է, ընդարձա-
կին ընթերցմանը փափաքել տալու համար:
Իսկ ես կը յուսամ որ այսչափ իսկ բաւական
կը լինի Ձեր իմաստութեանը, որով կարող էք
արդիւնաւորել ի Ձեզ, և յետ Ձեր՝ ապագա-
յից ևս կարող է գեղեցիկ օրինակ լինել քա-
րոզից:

Ի վերջ բանիցս՝ կը յաւելում ասել թէ
ո՛րչափ կարելի է ջանացի բնագործն իմաստէն
չհեղել և շարակարգութեան ոճէն շատ չհե-
ռանալ. և Թերեւս սոյն պատճառաւ Հայրէն
աշխարհիկ լեզուիս մէջ ճշգրտութիւն չպահեցի:

Այս միայն ցաւ է ինձ որ, անկարելի էր,
աւարտած տետրերն հետզհետէ առ Ձեզ առա-
քելովս, վերջին հայեացք մի տալ և հաշկ ե-
ղած տեղերն յարգարել: Վասն որոյ կը խնդ-
րեմ որ ներողամիտ լինիք, եթէ տեղ տեղ բը-
նագրին մտաց հարադատութիւնն պահելու
համար Թարգմանութեան մէջ քիչ շատ մը-
թութիւն տեղի ունեցաւ, որ չպիտի պատա-
հէր անշուշտ եթէ հեղինակին բուն քնարէն
Թարգմանութեան լինէր: Այսու ամենայնիւ
վստահ եմ, Սրբազան Հայր, որ իմ պակա-
սութեանցս զանց առնելով, չպիտի զլանաք
Ձեր հայրական օրհնութեամբն պատկել ըզ-
րոյն աշխատութիւնս զայս. և ես մնամ անձ-
նանուէր Սբ. Աթոռոյդ երբեմն քարտուղար
մեծի Պատրիարքարանիդ և աշխատաւոր ծա-
ռայ Ս. Տանդ, Տ. Հ. Թ. Սաւալանեանց:

Ի 21 Փետրուարի 1874 յԱղէքաճնդրիս
էջ 506, դատարկ:

էջ 507-533, մանիշակազոյն թանաքով,
տարբեր գրչութիւն:

էջ 507.— Յանկ վկայութեանց որք զը-
տանին յընթացս ուրիշ գրչոյս:— Ծննդոց:

էջ 518.— Յայտնութիւն: Սիրաք:

էջ 519.— Յանկ նիւթոց որք զտանին
յընթացս գրչոյս ըստ զաստկարգութեան այ-

րուրենից ի դիւրութիւն:

էջ 533.— Օ.— Օրէնքը ինչու անապատի
մէջ և լեռան վրայ տուաւ Աստուած:

էջ 534, դատարկ:

էջ 535.— Բովանդակութիւն: Ա-Թ Գը-
լուիններ:

էջ 536-550, դատարկ:

2728

Ք Ա Ր Ո Ջ Գ Ի Ր Ք

Ս. Յակոբ, Երուսաղէմ

2. 1853

ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ.—

Մուսւ 23×17×3-5: էջք Ը+532: Հան-
դամանք լաւ, թուղթ հասարակ, Գրիչ և ըՍ-
տացող՝ Յակոբ Վրդ. Յովհաննէսեան, Տեղ-
բանակերտցի: Գրութիւն՝ գլխատուերը
կարմիր, ընաբանները կապոյտ, մնացեալը
սև մեղանով, միասին, 20 տող: Ծեղադիր
նոտրակերպ: Համառօտագրութիւնք առատ:
Կաշկազմ խաւաքարտեայ ոսկեդրուագ: Կը-
նիք կանաչատիպ, «Յակոբ Եպիսկոպոս», էջ
490:

ԲՈՎԱՆԴԱՎՈՒԹԻՒՆ.—

էջ Ա-է, դատարկ:

էջ Ը.— Փակցուած սևատիպ նկար, ի-
տալական դործ, Ս. Կոյսը և մանուկ Յիսուս:

էջ 1.— Ծնունդ Մարիամոյ ի յԱննայէ-
— Ած. իմաստութեամբ հիմունն էարկ երկ-
րի. Առակ. 3, 19.— Եթէ հիմնադիր ճարտա-
րպետք աշխարհին ջանան զեղեցիկ շինուա-
ծոց իւրեանց խորագոյն հիմունն արկանելի
քարանց պատուականաց. . . — Հմմտ. Թիւ
2718, էջ 1:

էջ 11.— Ի վերայ երկց ամաց ընծայ-
ման:

էջ 21.— Երկց ամաց ընծայումն.— Գտի
զոր սիրեաց անձն իմ: Երգ, 3, 4.— Այսօր
տօն մեծ է աշխարհին...:

էջ 26.— Վերափոխման:

էջ 36.— Գիւտ Տփոյ Սբ. Աստուածած-
նի:

էջ 46.— Վարդապ Սբ. Խաչի:

էջ 52.— Գիւտ Խաչի:

էջ 72.— Հոգեզալտեան:

էջ 78.— Համբարձումն Տեառն մերոյ:

էջ 88.— Պայծառակերպութեան Քի-
Տեառն մերոյ ի Թափօր Լեբին:

էջ 108.— Նոր Կիւրակէ:

էջ 118.— Աշխարհամատրան Կանանչ
Կիւրակի:

էջ 125.— Կարմիր Կիւրակի:

էջ 185.— Քառասնօրեայ Գալուստ, այ-
սինքն Տեառնընդառաջ:

էջ 264.— Ամենայն ծառ ի պտղոյ իւրմէ
ճանաչի... — Արիստոտէլ զմարդն անդրա-
դարձեալ ծառ ասէ...:

էջ 295.— Քարոզ Մաղկազարդի:

էջ 352.— Քարոզ Ապաշխարութեան.—
Ողորմութեամբ քաւեսցես զմեղս քո:

էջ 462.— Սակս Սրբոյ Ծննդեան Տեառն
մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի:

Յիշատեկաբան Կարմեցի Դաւիթ Եպիս-
կոպոսի.— 1853

էջ 481.— Լրացաւ որբագրութիւն զե-
ղեցկանիւթ Քարոզագրչոյս ընտրելոյ. որք
օրինակէք անպակաս և համաբարբառ՝ շահեք
հոգւով, և մխիթարիք մարմնով բերկրեալ ի
մեծազոյն իմաստս սորա. տուք փառս Աս-
տուծոյ, և ասացէք Ած. ողորմեսցի ծնողաց
Դաւթի նուառս Եպիսկոպոսին Գեորգեան
Կարմեցւոյ, որ հոգ տարեալ այսմ ըստ կարի

աշխատասիրեցի յօգուտ տեսականից սիրելի
միաբան եղբարց իմոց Սրբոյ մայր Աթոռոյս
երուսաղէմի, ի 1853, դեկ. 22:

Էջ 482, դատարկ:

Էջ 483.— Յանկ Քարոզից, և բնաբա-
նից նոցա ըստ իւրաքանչիւր երեսաց թղթա-
համարին:

Յիշատակարան Գրչի.—

Էջ 490, ստորագր.— Ստորագրեայս օ-
րինակեցի իմով ձեռամբ ի բուն բնագրէ վե-
րագրեայ խնամածու տեսուն մերոյ, ի վայե-
լըս անձին իմոյ և ուսումնասէր յարգոյ հարց
և միաբան սիրելի եղբարց մերոց:

Մառայ միաբան Սբ. Աթոռոյս Երուսա-
ղէմի Յակոբ Վարդապետ մահտեսի Յօհան-
նիսեան Տիգրանակերտցուց:

Էջ 491, դատարկ:

Էջ 492.— Քարոզ վասն միաբանութեան
և անմիաբանութեան, զոր խօսեցաւ յատենի
Սրբոյ Աթոռոյս Տ. Տ. Զաքարիա սրբազան
պատրիարկ աստուածաբան չալր մեր ցա-
ւակական արտիւ:

Էջ 497.— 1844, նոյեմ. 7:

Երանի որ հաւատայցէ յիս, իբր ոչ իցէ
տեսեալ զիս.— Քս. Փրկիչն մեր, նախ հրէից
քարոզեաց. . .:

Էջ 500.— 1844, նոյեմ. 19:

Վասն բարեպաշտ թաղաւորաց և աստ-
ուածասէր իշխանաց, զօրաց և զօրապետաց
զՏէր աղակենցուղ.— Ի մերս Հայաստանաց
Առաքելական Կաթողիկէ Սուրբ Եկեղեցի. . .

Էջ 502-532, դատարկ:

2729

Ք Ա Ր Ո Զ Գ Ի Ր Ք (ԿԻՒՐԱԿԵՒՅ).— 10

ԿԱՐԱՊԵՏ ԱՐՔ. Կ. ՊՈԼՍԵՅԻ

Ս. Յակոբ, Երուսաղէմ

ՌՅԸ = 1859

ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ.—

Մառայ 23×17×3: Էջ 528: Հանգա-
մանք շատ լաւ: Թուղթ հասարակ: Գրիչ՝
Արահամ Վրդ. Եօզղատցի: Գրութիւն սե-
մեւանով, միասին, 28 տող: Շեղազիր
վարժ: Համառօտագրութիւնք բաւական ա-
ռատ: Կաշեկազմ խաւաքարտեայ ոսկեղըր-
ուազ:

Էջ 1.— ձեկատ.—

Քարոզ Կիւրակէից, հաւաքեալ ի Սբ.
Գրոց և ի մատենից սուրբ և իմաստուն վար-
դապետաց:

Հատոր երկրորդ:

Աշխատասիրութեամբ Տ. Կարապետի
արքեպիսկոպոսի Կ. Պօլսոյ:

Ի Հայրապետութեան Տ. և Տ. Մատթէո-
սի սրբազնագոյն կաթողիկոսի ամ. Հայոց,
ի պատրիարքութեան Սրբոյ Աթոռոյս Երու-
սաղէմի տեսուն Յօհաննու սրբազան արքե-

պիսկոպոսի: Եւ ի պատրիարքութեան Կ.
Պօլսոյ Տ. Գեորգայ սրբազան արքեպիսկոպո-
սի:

Ընդօրինակեալ ի Սբ. Աթոռս Սրբոց
Յակոբեանց որ յԵրուսաղէմ, ձեռամբ Արա-
համ Վարդապետի Եօզղատցուց: Յամի Տեա-
ռըն 1859, և ի մերումս ՌՅԸ, յուլ. 1: Եւ ա-
ւարտուին զբրոյս ի սեպ. 21:

Էջ 2, դատարկ:

Էջ 3.— Առաջբան.— Յետ առաջնոյ
Քարոզագրոյն անտւանելոյ Տարեկան Քա-
րոզք. . .:

Էջ 5.— Քարոզ Ա.— Կաղանդ.— Գոհա-
նալ ղԱտուածոյ:

Էջ 120.— Քարոզ իԲ.— Զորորդ Կիւ-
րակէ մեծի պահոց.— Բան Յի. Երրորդ:

Էջ 206.— Քարոզ ԼԵ.— Զատիկ Տեառն:

Էջ 305.— Քարոզ ՄԱ.— Հինգերորդ
Կիւրակէ Յարութեան.— Գիւտ Տիոդ Աստ-
ուածամօր:

էջ 407.— Քարոզ ԿԶ.— Զորքորդ ԿԻ—
բակէ Պաշտօնագրի:
էջ 507.— Քարոզ ԶԱ.— Վեցերորդ ԿԻ—
բակէ Յիսնակի.— Աղղաւորութիւն:

էջ 516-520, դատարկ:
էջ 521.— Յանկ Քարոզից.— Ա-ԶԱ Գը-
լուխներ:
էջ 528, դատարկ:

2730

ԲՆԱՐԱՆՔ ՔԱՐՈԶԻՑ.— 1

ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ.—

Մաւալ 23×17×1: էջ 104: Հանգամանք
լաւ: Թուղթ դեղնորակ: Գրութիւն սևորակ
մեղմնով, տեղ տեղ կարմրախառն: Ծեղազէր
նորակներով: Համառոտագրութիւնք սովոր-
ական: Կազմ կիսակաշի խաւաքարտեայ
որդնակեր:

ԲՈՎԱՆԴԱՅՈՒԹԻՒՆ.—

էջ 1-2, դատարկ:

էջ 3.— Քարոզը.— Եօթնկարգեան մա-
տենին նշանակեալք ըստ աւուրց ըստ կարգի
Տօնացուցին. բազումք ևս բնաբանի տեղոյն
համաձայնութեամբ ալ Աւետարանաց՝ որք
յաւուրս իւրեանց ընթերցեալ լինին: Զորս
առ իմացուած դատուկան Քարոզագրին և
միանգամայն ընթերցուածոյ աւուր, բոլորա-
ղիւր նշանակեմք՝ Մատ. Մար. Դու. Յովհ.
իսկ Համաձայնեալսն, նորադէր՝ մատ.
մար. զու. յօհ.: Վասնորոյ ուր ի մի տող
համաձայնին, զերեսահամար թուանշանս՝
և ուրեք ի փակագծի միայն զԱւետարանչացն
անուանս կարմրադեղ դրոշմեմք:

էջ 3 Մեռնդ. 5 Զատիկ. 7. Պենտէկոս-
տէ. 9 Վարդափառ, Վերափոխումն. 10 Պաշ-
տօնագր:

էջ 13.— Յանկ Քարոզագրի Եօթնկարգ-

եան Մատենին ըստ վերտառութեան քարո-
զից:

Աղարակ և սիրտ, 625:

Ահարկութիւն մեղաւորաց և սփոփանք
արդարոց, 1:...

էջ 22.— ...Օգնականութիւն Աստուծոյ
և շնորհք, 105:

էջ 23.— Այլ Յանկ գտելոց ի սփիւռան
նորա՝ մասն, հատուած, և անդամ: Այսչափ.
Էջիմ մնացեալ մտք և յաջորդ հինգ քերթե-
քը դատարկ:

էջ 35.— Յանկ բնաբանացն ըստ կարգի
Աւետարանաց:

էջ 38.— Տեղիք Մը. Գրոց վկայութեանց
յիշատակելոց ի նմին Մատենի՝ հաւաքեալ
ըստ կարգի գլխոց և տանց ի նպաստ օրա-
պատշաճ քարոզելոյ անտի պատուաստամբ
կցորդելով հատուածոց բանից ընդ միմեանս:

էջ 39-88.— Աղիւսակած ցուցակ, Մը-
նունդը — Յայտնութիւն:

էջ 89, դատարկ:

էջ 90.— Տեղիք Մը. Գրոց վկայութեանց
յիշատակելոց ի Պատկեր Տօնից գիրսն ըստ
կարգի գլխոց և տանց:

էջ 91-104.— Աղիւսակած ցուցակ, Մը-
նունդը — Յայտնութիւն:

2731

Կ Ա Ն Ո Ն Ա Գ Ի Ր Ք.— 5

Խմբ. ՅԱՎՈՐ ԴԴԻՐ ԱՄՍԻԱՅԻ

Ազեխանդրիա

1864

ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ.—

Մաւալ 22×16.5×1.5: էջ 143: Հան-

գամանք ըստ լաւ: Թուղթ հասարակ: Գրիչ՝
Յակոբ Վրդ. Ասլանեան, Մարգուանցի: Գը-

բուժիչ՝ խորագիրները, գլխատուները և վկայութիւնները կարմիր, ֆնացեալը սև մելանով, միասին, 26 տող, սևագիր շրջանակի մէջ։ Շեղագիր վարձ, Համառոտագրութիւնը առատ։ Կազմ կիսակաշի խաւաքարտեայ։ Ստացող՝ Միքայէլ Վրդ. Խաչատուրեան։

ձեկատ.—

Յաւէտ Յուսայի, ԱՅԳԻՑ Առամճիճ, Կըրթիլի Կոմոնն. Օգուտ Օգոտքեր, Բերիչ Բերկրայի։

Որ եմ ամենապատրաստ ընկալուչ եպեւրանաց զինոց և առաքինեաց, բայց խթան աքացից խորդացելոց ի խորշ խցից և եկեղեցեաց։

Յաւի Տեառն 1864, ի 17 աշիս, յԱղեֆ. ստնդրիա։

Ի վայելումն Միքայէլ Վարդապետի Խաչատուրեան, օրինակեցաւ ի ձեռն Յակոբ Վարդապետի Առլանեան, Մարգուանցւոյ։

էջ 2.— Կանխարքանութիւն։

էջ 8.— Ազդեցութիւն։

էջ 10.— Ազատ լիցիւն եկեղեցականք ի Հարկաց...։

էջ 109.— Զրախան գինեաւ պատարաւ գողջ չգողեալ լիցիւն։

էջ 124.— Ի Ռժ. Թուրքի մերոյ փիլիպպոս կաթողիկոսն էջմիածնայ...։

էջ 126, դատարկ։

էջ 127.— Զեկուցումն ի վերջոյ։

էջ 129-143, դատարկ, թէև գծուած ու պատրաստ։

2732

ՄԵԿՆՈՒԹԻՒՆ ԱՌԱՎԱՅ ԱՒԵՏԱՐԱՆԻ.— 22

ԴԵՏՐՈՍ ԱՐՔ. ԲԵՐԴՈՒՍԵԱՆ

Ս. Յակոբ, Երուսաղէմ

1844

ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ.—

Մաւալ 22×15.5×2։ Էջ 319։ Հանգս. մանջ լաւ։ Թուղթ հասարակ, Գրիչ՝ Պետրոս Վրդ. Տէր Յովհաննէսեան, Կանեթցի, Գրութիւն սևորակ մելանով, միասին, 17-24 տող, ոչ միւնոյն գրչի։ Շեղագիր անարուեստ, Համառոտագրութիւնը առատ։ Կազմ կիսակաշի խաւաքարտեայ։

ձեկատ.— էջ 1

Աղբիւր բացեալ, որ է Համառոտ և Հոգեկից Մեկնութիւն Առակաց Սր. Աւետարանին, արարեալ ի մեծիմաստ խոհականէ Կաթողիկոսն Աղաթալեան Պետրոս Վարդապետէ, երբեմն Բերթուեան կոչեցելոյ, Ըստ խնդրոյ Սր. էջմիածնի գրագիր Օշականցի տէր Երեմիայ արեղայի, ըստ իւրումն յիշելոյ ի յառաջաբանութեան։

Գաղափարեալ ի Պետրոս Վարդապետէ Կանեթցւոյ Տէր Յովհաննէսեան, ի գերազըրաշ առաքելական Աթոռն Սրբոց Յակոբեանց, որ յՆրուանդէմ, ի պատրիարքութեան տեառն Զաքարիա արքեպիսկոպոսին, յամի Տեառն 1844։

էջ 17.— Գլուխ Բ.— Յորդորակ առ առակաւոր բանն Գրիստոսի։

էջ 59էն անցած է 70ի, էջ 110էն անցած է 112ի։

էջ 254.— Գլուխ ԼԱ.— Արք երկու ելին ի տաճարն...։

էջ 292.— Յանկ զլիսոց գրգոյս ըստ կարգի։

էջ 294-319, դատարկ, թէև գծուած ու պատրաստ։

2733

ԵԱՂԱԳՍ ԵՐԿՆԱՅԻՆ ՔԱՀԱՆԱՅԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆ.— 14

ՌԴՊՄ. ՍՏ. ՍԻՆԵՏԻ

ՊԷԿԵԱՅԻ

ՌՄԼԳ = 1785

ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ.—

Մաւալ 21x13.5x2.5: էջ 298: Հանգամանք լաւ: Թուղթ բաւական տոկոս: Գրքիչ, Մաղկող և Ստացող՝ տէր Յայատուր Պեհէմեդի, որդի Յայերի: Գրութիւն՝ խորագիրները, սկզբնատողերը, գլխագիրները և գիծերը կարմիր, մնացեալը սև մեկնով, միասին, 29 տող: Նոտր շեղագիր: Համառօտագրութիւնք յոյժ առատ: Կարմրաներկ զարդագիր, լուսանցազարդ և գլխագարդ մեծ բաժանումներու սկիզբը: Կազմ կիսակաշի խաւաքարտեայ:

ԲՈՂԱՆԴԱՅՈՒԹԻՒՆ.—

էջ 2.— Եւ գիտելի է ուսումնասիրացն... — Հմմտ. Հայկ. Թրգմ. Նախնայ, էջ 392:

էջ 3.— Սրբայն Դիմէմեդոսի Արքեպագոյն Եպիսկոպոսի Արքեմագոյն, առ Տիմ. Թէոս Եպս. Եպիսկոպոս, Յաղաքս երկնային Քաճանայապետութեանն.— Եթէ ամ. աստուածային լուսափայլութիւն ըստ բարերարութեան զանազանապէս եկեալ յառաջ ի նախախնամեալն մնայ պարզ, և ոչ այս միայն, այլ և միաւորէ զլուսափայլեալն. . . — Հմմտ. Թիւ 2082, է. Հատոր, էջ 131:

— ...Մեկնութիւն Մակագրիմ.— Աստուածային ասացեալն թէպէտ վասն զմեզ ուսուցանելոյ զանազան կերպարանօք այլափոխին. . .

էջ 4.— Յամլ գլխայն:

էջ 5.— Գիրք Սրբայն Դիմէմեդոսի Արքեպագոյն, Յաղաքս Եպիսկոպոս Քաճանայապետութեան: Գլուխ Առաջիմ.— Ամ. տուրք բարիք և ամ. պարգևք կատարեալք ի վերուստ են իջեալ առ ի Հօբէն լուսոյ: Այլ և ամ. Հայրաշարժ լուսեղինութեան յառաջ

ճանապարհ ի մեզ բարեարապէս ընթացեալ. . .

Նկատ.— Լուսանցքներու վրայ յաջորդաբար խիտ առ խիտ նշանակուած են ԲԱ. ՄԿ.: Մեկնութիւններուն մէջ կը տեսնուին ուշագրաւ և հազուադէպ բարդ բառեր:

էջ 6.— Մեկնութիւն.— Հայրական լոյս: Քրիստոս է ճշմարիտ լոյս հայրական. . .

էջ 23.— Գլուխ Գ.— ԶԲՆԷ Է Քաճանայապետութիւն. . .

էջ 25.— ՄԿ.— Տես զկարգն և զբաժանայապետութեան կատարումն, և թէ որ ժառնին, պարտ է նախ մաքրի վարդապետութեամբ յանձնադրականացն մեղաց խառնակմանէ. . .

էջ 28.— ՄԿ.— Զգործողականն որպէս առ Յեսուա Նաւեայ, և Գեղէնիւ և այլոց. . .

էջ 30.— ...և զի անխոխտարապէս ասէ զնա լինիլ ըստ մեզ. . .

էջ 125.— Յաղաքս ի վերայ ննջեցեցոց կատարմանց.— Գլուխ Ը:

ՄԿ.— Զկարծիւն Հեթանոսաց ի բաց տանի, յորոց ոմանք անխոհազոյնքն, ոչ ասացին անմահ գոլ զհոգի, յորոց մի է Բիաս, ոչ Պեդեմեդի, այլ այլ ոմնն: Իսկ այլք ասեն եթէ Համանգամայն ընդ մեռանիլն լուծանիլ Հոգոյն, զոր օրինակ և մարմինն, և ոչ ևս դառնալ ի գոյութիւն, Իսկ յերկուց կողմանց բանականադոյնքն, և որք վասն անմահութեան հոգոյ իմաստասիրեցին, որպէս Պղատոն. . .

էջ 137.— Դիմէմեդի Արքեպագոյն Եպիսկոպոսի Արքեմագոյն, առ Տիմ. Թէոս Եպս., Յաղագո Առաւածայնացն Ամուսնաց: Քաճանայապետ Տիմ. Թէոսի՝ Դիմէմեդի՝ Քաճանայապետ.— Իսկ այժմ, ով երանելիք. . .

էջ 171.— ՄԿ.— Հրեշտակավայելուչս մաքրութիւնս ասէ, որպէս զԵսայան, և որպէս զԵզեկիէլին կերողին զմատենան ի զարմացման. իսկ կատարողագործութիւն Հրեշտակաց ասէ, որպէս առ Դանիէլ, և ժեկնողին նմա:

էջ 256.— Դիմնէսիտի Արիսպացաւոյ Եպիսկոպոսի Աթմացւոյ. Թուղթ զանազանք. . . :

էջ 282.— Սրբայն Դիմնիսի Եպիսկոպոսի՝ որդի Սոկրատայ գլխաւորի Աթմացւոյ, քր կոչի իմաստաւթեամ սիրոյ.— Պատմեաց յաղագս անձին իւրոյ երանելին Դիոնէսիոս: Եւ եղբարք ասէ իմաստաւթութեան սիրող, Դիոնէսիոս որդի Սոկրատայ գլխաւորի, և փառաւոր Աթմեացոյ. . . :

էջ 292, դատարկ:

էջ 293—298, տարբեր Թուղթ և գրչու թիւ:

էջ 293, սևագիր ծաղիկներ:

էջ 294.— Այլ ևս պատմութիւն Սրբոյն Դիոնէսիոսի.— Բազումք ի յունաց և ի լատինացոց վարդապետաց պատմութիւն և վիպապատմութիւն դարձեցին վասն վարուց և նահատակութեան Սրբոյն Դիոնէսիոսի. . . — Հմմտ. Թիւ 48, Ա. Հատար, էջ 163:

էջ 298, դատարկ:

Մամր յիշատակագրութիւն Գրչի.—

1784

1.— էջ 112, ստորոտը.— Մեղսալի գլծող գրոյս իբր գտէր Քաշատուրս յիւսիս առ Տէր, Հայցեմ ի զէն:

2.— էջ 137, ստորոտը.— Ի թվին Հայոց ՌՄԼԳ ամին, և յամսոյ յուլիսի ԺԶին մինչև ցատտ գրեցի, նուաստ և չնչին իբր տէր Քաշատուրս Պեհէսիցի, աղաչեմ զձեզ արժանի առնէք զմեղսալիս միոյ Հայր մերի, և դուք վարձատրեսցիք յԱստուծոյ, յաւուրն անդին. Ամէն:

Մեծ յիշատակարամ Գրչի.— 1785

էջ 289.— Յիշատակարամ գծողի և օրհնակողի գրոյս այսմիկ Աստուածաբանութեամ Սրբայն Դիմնիսի.— Փառք և երկրպագութիւն անեղին և անմահին, և անճառելոյ Սրբոյն Երրորդութեան և միոյ Աստուածութեան Հօր և Որդոյ և Սրբոյ Հոգւոյն այժմ և անցիւրս յաւիտեանիս Ամէն:

Որ ետ կարողութիւն նուաստիս և ամենապիկարիս Հասանել յաւարտ սոյն սրբոյ և աստուածաբանականի մատենիս այսինքն է Դիոնէսիոսի Արիսպագացոյ և զաղաթի երկրասան աստուածաբանից և ախոյանից Սրբոյն Եկեղեցւոյն Քրիստոսի. Եւ նա ինքն գալով նորոյ Սիոնի գկնի Սրբոց Առաքելոց՝ գլուխ և Հեղինակ աստուածաբանութեան նրբախօս և անընտելեր ճանապարհի ուղղափառութեան, որպէս վկայ է ինքն բազում ուրեք ի ներ սրբոյ գրչոյս, որպէսզի ուսնալ զոյ ի Սրբոյ Առաքելոյն Պօղոսէ, և յընթիւսէ վարդապետէ. զնոյն աւանդեաց և սրբոյն եկեղեցւոյն անդրդուելի և Հաստատուն կաշիւք ճշմարտապէս, զերկնային Թ զաս կարգապետութիւնս ըստ եկեղեցւոյ մերում Համեմատութեամբ զարմանալի յօրինաց և աւանդեաց: Եւ թէ զսորհուրդսն սրբոյն եկեղեցւոյս, և կամ զաստուածանունութեան բացումն որպէս է մեզ Հասանելի, և ևս զյորով ճառս և վարդապետութիւնս, զորոց ոչ զոյ թիւ:

Բայց այժմուս միայն և եթ զայս գիրս ունիմք առ ձեռս բաւական. Զանդի յորովս ի զորց նորին՝ պղծծն Յուլիանոս վասն թնամութեանն որ առ քրիստոնեայս, այրեաց, առ ի բառնալ զճշմարտութեան ճառագայթն, իսկ նա ըստ արժանեացն իւրոց եզրիս ի պատեհազմին պարտից զառաւատչեայն յաւիտեական գեհնին ընդ պղծախոհիցն իւրոց: Բայց մեզ զայսոսիկ թողեալ, և որ մեզն է կարեւոր զնոյն խօսեցողք:

Գանդի սոյն սուրբ գիրքս է օրէն և աւանդ անմոռաց, քրիստոնէից Հարազատ, լուսաւորելի մտաց նրբից և սրբոց, ջան անաղօտ վառեալ, որոյն յոյլէ ճառադալթիցն Հասանին մինչև ցորողունն շնոյ և Հոգւոյ. և որք Հոգւոյն Աստուծոյ վարին ճանաչեն զբան սորին Հոգելի թէ որքան օգտակար և շահաւէտ է, և որպիսաբար արիւթեամբ և անխոնջ աշխատեցմամբ գինի ընդդէմ Հակառակորդաց, և վանեալ տարահերքէ դնոսա ի որբոց կրօնից, և ընդ անբանսն ունի դնոսա, որպէս վկայ է ինքն:

Եւ նորին Հրաշալի դարձն որ ի կոպալտութենէն նոյն ինքն պատմէ մի ըստ միով, և չէ պարտ կրկնել, զի զղեղս զեղեցիկն զովի առաւել զեղեցկաց է, և ոչ ինձ նման արհա-

մարհելոյս : Վասնորոյ աստանոր եղբայրականե-
լով ասեմ թէ, ոչ ոք կարէ լուսաւորել ի ճա-
նապարհի աստուածաբանութեան, եթէ ոչ ի-
ցէ առեալ դրան Սրբոյս վարդապետութեան :

Ուստի եւ ես ապիկարս և Հէջս, տառապա-
նալս և չնչինս, յետինս բանասիրաց, փափա-
ղելով և տենչալով ըղձակաթօրէն բանի Սրբո-
րոյս, ի տուէ և ի գիշերի տառապելով ան-
հանգիստ երկամբք, (գունէ գացի բան Սրբոյս
ի ձեռս իմ անարժանի) գրեցի անյարմար և
անարեւոտ գրչաւս, առ ի լինել լուսատու
հոգւոյ իմոյ խաւարմածի, ի թռլ Փրկչին
ՌէժՁն ամին, և ի Հայոց թուականին ՌՄԼԴ
ամին, յամսոյ մայիսի Իֆին, ի գիւղաքաղա-
քիս Պէհնիոյ, ընդ հովանեաւ Սրբուհոյ և
միշտ Կուսին Մարիամու Աստուածածնին, և
Պառոմայ մեռելայրոց ճգնաւորին, և Սրբո-
րոյն Գէորգայ քաջամարտիկ և յաղթող երե-
ւելիս և աներևութա թշնամեաց՝ զօրականին, և
յատուել պաշտպանի իմոյ, Սոցին բարեխոս-
տութեան և օժանդակութեամբն Հասի ի գը-
րաւ մատենիս, ի փառս Աստուծոյ և Մօր իւ-
րում Սրբուհոյ՝ և ամենից սրբոց իւրոց ա-
մէն :

Արդ՝ ո՞ր բանասէր եղբարք իմ և հարք,
աղաչեմ նախ, և կրկին աղաչեմ, և զերեսս
իմ առ աթուր ձեր արկանեմ, անմեղադիր լի-
նել սղալանաց իմոց, թէ բանից և թէ բառից,
թէ կէտից ստորից և միջից, և թէ փարեմթա-
զից և և ուրապից, և կամ պարբերութեան
բանից. քանզի բանք Սրբոյս գտլով կարի
նուրբ, և միայն հոգեւից և բանիւրեւից վա-
յելէ ենթադատել և սրբել, և ոչ ինձ նման
տղիտիս և անարժանիս. ոչ թէ աշակերտ մի-
այն նոցա եմ, այլ և հոգ տոյց նոցա ոչ եմ :
Վասնորոյ ճանաչելով զտկարութիւն անձին
իմոյ և տղիտութիւն, ոչ յանդնեցայ ըստ
մտաց իմոց խաւարի սրաւբերել, գուցէ ի սըր-
բադիւնի, որբաքերօղ և եղծիչ և խանդարիչ
Սրբոյս զբոյս լինիցիմ : Յաղազս որոյ ոչ յան-
դոնեցայ, այլ միայն զորպէս և գտի այնպէս
գրեցի և օրինակեցի :

Եւ օրինակն էր գրեցեալ ի Մ ամաց հե-
տէ, և կարի Հնացեալ և ծերացեալ էր, և պա-
հօղջ նորին ոչ էին զգուլացեալ ի խոնաւու-
թեանց և յանձրեաց և յանձաբուր մկանց,
վասնորոյ կարի փոնեցեալ էր և անձնամբձ
եղեալ : Եւ իմ տեսեալ կարի Հնացեալ՝ զնա,

խղճալով ի ծերութեան նորին յանձն առի յու-
սալով նմա, այն որ տալ Համբրց խօսիլ՝ և
խլից լսել, նոյն ինքն առաջնորդեցէ ասելով
սկսայ : Փառք գոհութիւն անլռելի և անդա-
դար ձայնիւ որ ընդունէ զօրհնութիւնս ման-
կանց տղայոց ըստ երգողին, նա ինքն հաճեա-
ցի. թէպէտ գիտնոց և ինքնահաւանաց անհա-
ճոյ երևեսցի՝ մեզ չէ փոյթ, որ ուղիղ սրտիւ
մատուցաք նմա. և նմա փառք և գոհութիւն :

Ես մեղսաւի և տրուպ չնչին իբր տէր
Քաջատուրս, որդի պետյաճի Քաչերի ի գիւ-
ղաքաղաքիս իմոյ Պեհեստին : Ուստի որք յիշ-
ման արժան առնէք, յիշեցէք զմեղսաւիս այ-
սինքն զտէր Քաջատուրս, և Հայրն իմ զՊե-
տյաճի Քաչերն, և մայրն իմ զԱմաստ խաթու-
նըն, և եղբայրն իմ զՀանգուցեալ զտիրացու
և զգաղցրիկ Ալիքսիանոսն, և զհամայն ար-
եանապետ մերձաւորսն իմ զՀանգուցեալսն և
զկենդանիսն, միով Հայր մերիւ, և Ած. ու-
ղորմեայիւ. և զձեզ յիշեցէք և ողորմեցի
Տէր իմ Յս. Բս. ի միւսանգամ զալստեանն
իւրում Ամէն :

Նաև յիշեցէք զհեղինակ գրբոյս, այ-
սինքն զգրօղն յորմէ օրինակեցաք, և նա ևս
վարձս բարեաց ընկալցի ըստ աշխատանաց
իւրում. և Համայն մերձաւորացն նորին Տէր
ողորմեցիք, և լուսաւորեցէ զհոգիս նոցա
աստուածային լուսովս. և նմա փառք յաւիտ-
եանս Ամէն :

Յետմագոյն յիշատակագրութիւնք.

1.— Իջ 1, վարը, անհարթ գրով.— 1858

Ի յիշատակ ընծայեաց ի Քա(?) արժա-
նապատիւ ծերունադարձ ծայրագուն վարդա-
պետն, Սրբոյ Երուսաղէմի Իսահակ վարդա-
պետիս Բաբերդացւոյ. յետ ննջմանս ընդ ամ.
գոյիւքս ի Մթ. Երուսաղէմ Սրբոց Յակոբ-
եանց, ի 1858, յունվար 20, ի Կոս. :

2.— Իջ 2, վերը, նոյնը, աւելի վարժ
գրով.— 1859

Յիշատակ ընծայեաց Քասգիւղի քարո-
ղիչ արժանապատիւ ծերունադարձ Յովհան-
նէս Մայրապետն Վարդապետն, Սրբոյ Երու-
սաղէմի փոխանորդ Իսահակ Վարդապետին
Բաբերդացւոյ. յետ ննջմանս ամ. գոյիւքս
կտակեմ Սրբոց Յակովբեանց Աթոռոյն, 1859,
յունվար 20 :

2734

ՔԱՐՈՋԳԻՐՔ

Ղազարու վաճճ, Մուշ

ՌՄՁԳ = 1834

ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ —

Մաւալ 21×15·5×5·5: էջք ՈՎԻ: Հաւ-
զամանք լաւ: Թուղթ Հասարակ: Գրէլ՝ Աբ-
րահամ սևակիր, որդի Կիրակոսի: Գրութիւն
սև մելանով, միասին, 26 տող: Նոտք չեղա-
զիր: Համառօտագրութիւնք առատ: Սխալա-
գրութիւն ուշագրաւ տեղտեղ: Կաշեկազմ
տախտակեայ լաթապատ: Դատարկ թուղթք
սկիզբը չորս թերթ, ոչ բոլորովին մաքուր:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ —

էջ Ա. — Տեսութիւն ի Հիմնարկէն Եկե-
ղեցոյ. Գլուխ Ա. — Ըսկիզբն առջին. — Վէժ
անտաշ և անկոսի եղեալ ի Հիմնաւ ի մէջ խո-
րանին. . . .

էջ Է. — Նորին քարոզ Սբ. Եկեղեցոյ ժո-
ղովրդեանն, ի բանն. Մեաւ եմ ես և զեղե-
ցիկ. . . . Բ. Գլուխ. — Նախ գիտելի է զի
Սբ. Եկեղեցի, որք են ժողովուրտք քրիստո-
նէից. . . .

էջ ԿԳ. — Յայմէ քարոզ Աստուածա-
նին, ի բանն Սողոմոնի. Եւ եղև նա իբրև ըզ-
նաւ շահաբեր. . . . Ձամենապայծառ և ըզ-
պատուական զեղեցիկութիւն. . . .

էջ ԿԹ. — Այլմէ քարոզ Փոխման Աստ-
ուածածնին և Աւետեաց. . . . Վարդապետք
ասնն թէ Սբ. Աստուածածին Կոյսն նման է
դրախտին Եղեմայ. . . .

էջ ՄԺԴ. — Քարոզ վասն զղջման և խոս-
տովանութեան, ի դէմն անառակ որդոյն. . . .
— Դէմք առակիս առ ամենակալ բնութիւն ա-
բարիքն Հայի. . . .

էջ ՄԺԶ, ՄԺԷ, կրկնուած:

էջ ՄԻԲ. — Նորին քարոզ վասն Բարկու-
թեան. . . .

էջ ԵԿԱ. — Նորին քարոզ Մեծի Զորեք-
շաբաթին. . . . Քս. անունն Օծեալ թարգ-
մանի ըստ մերումս լեզուի. . . .

էջ ՆԻԴ. — Նորին քարոզ վասն Զատիկին
. . . . Նախ պարտ է գիտել այսպէս. . . .

էջ ԵԺԱ. — Երանելոյն Յոհաննու Ոսկի-
բերանի Կոստանդնուպոլսոյ եպիսկոպոսի ի
Մեկնութենէ Մարգարէին Նսայեայ. — Գը-
լուխ ձմէ. — Գոյեայ զօրութեամբ և մի խը.
Նայեայ. . . .

էջ ԵԺԸ. — Նորին Յօհաննի(ս) Ոսկիբե-
ր(ան)ի ասացեալ Յաղագս Ապաշխարհու-
թեան. — ձմէ Գլուխ. — Տեսէք զԱստուծոյ
զօրութիւն, տեսէք զԱստուծոյ մարդասիրու-
թիւն. . . .

էջ ԵԻԷ. — Յոհաննու Ոսկիբերանի ա-
սացեալ, յնսայեայ Մեկնութեան. — Գլուխ
ձմէ. — Տէր ողորմեաց մեզ, զի է քեզ յուսա-
ցաք. . . .

էջ ԵԼԵ. — Սրբոյն Ինգնատիոսի Հայոց
Վարդապետի, ի Մեկնութենէ Աւետարանին,
որ ըստ Դուկասու. — Գլուխ ձմէ. — Բազմա-
դիմի զամենախնամ տեսչութեան սիրոյն. . . .

էջ ԵՄԵ. — Յօհաննու Ոսկիբերանի, Յա-
ղագս Պահոց, և Ժամու Աղօթից. — ձմէ Գը
լուխ:

էջ ԵՄԹ. — Քարոզ առաջնութ շաբաթուն
մեծի պահոց, շաբաղրեալ տեառն Ներսէսի
Հայոց Կաթողիկոսի(ի) Երևանցոյ. — ձմէ Գը-
լուխ. — Ի շնորհաւոր աւուր սրբութեան և
մաքրութեան. . . .

էջ ԵԿԳ. — Նորին Սիմէօնի աստուածա-
բան Կաթողիկոսի վասն առաջի շաբաթուն
մեծի պահոց, ի բանն որ ասէ Տէր ցՄովսէս.
Արասցես ըստ օրինակին որպէս ցուցաւ քեզ ի
լերինն. — ձմէ:

էջ ԵԿԹ. — Նորին Սիմէօնի, մեծի պա-
հոցս. . . .

էջ ԵԶԴ. — Նորին Սիմէօնի աստուածա-
բան Կաթողիկոսի՝ առաջնոյ աւուր ստեղծա-
դրութեան. . . .

էջ ՈՂ. — Նորին Ոսկիբերանի ասացեալ
Յաղագս Ապաշխարհութեան. — ձմէ Գլուխ.
— Տեսէք յառաջնունն կիւրակէին զյաղթու-
թիւն. . . .

իջ ՈժԲ.— Նորին Յովհաննու Ոսկերհանի ասացեալ յնախա Մեկնութենէ.— ՃՀ Գլուխ.— Տէր ողորմեաց մեզ զի ի քեզ յուսացաք... Թեբի է. Հմմտ. վերև, էջ ԾԻԷ:

իջ ՈժԲ.— Քարոզ Երբորդ Կիւրալկէի զկնի պենտեկոստէի...:

իջ ՈՒԲ.— Երանելոյն Սեբերիանոսի եպիսկոպոսի ասացեալ. Այր մի իջանէր Երուսաղէմէ յերէքով.— ՃՀԱ Գլուխ.— Այր մի իջանէր Երուսաղէմէ յերէքով և անկաւ ի ձեռքս աստղակաց...:

իջ ՈՒԵ.— Գիւտ բնեաց Սրբոյ Խաչին որ Երուսաղէմ ի ձեռն Հեղինեա Տիկնոյ.— ՃՀԲ Գլուխ.— Երանելին Հեղինէ լցեալ Հաւատով որ առ Աստուած...:

իջ ՈՒԶ.— Մի տայք զսրբութիւն շանց... — ՃՀԳ Գլուխ:

իջ ՈՒԵ.— Փակեցան երկինք զերիս ամս և եղև սով մեծ ընդ եւ. երկիր.— ՃՀԵ Գլուխ.— Պղատոն ոսկեղէն մարդ կոչէ զարս երկնային իմաստութեամբ և ասաքինութեամբ զազդարեալս...:

իջ ՈՒԳ.— Օրհնութիւն վերջ քարոզ տալոյն:

իջ ՈՒԶ, ստորոտը, հինգ տող.

Մանիւր և զայս, ով սիրելի,
և իմաստուն յոյժ գովելի,
Հոգիս է սև, մեղօք իլի,
մարմինս զաղէր և զարելի,
մեղօք մեռայ ի աշխարհի,
դուք ասացէ՛ք սրտով իլի,
մեղաւորիս մի ողորմի:

Աւաղ և եղուկ զիս,
որ այսպիսի մեղօք շաղախեցի զիս,
վախեմ թէ Հուրն անշէջ այրեն զիս,
ամենեքեան միշտ ողբացէ՛ք զիս,
ով ընթերցօ(ղ)ք միշտ յի(լ)եցէ՛ք զիս:

իջ ՈՒԷ.— Յանկ Քարոզգրքիս:
Յիշատակագրութիւն ցամկին մերքև.
էջ ՈՒԲ:

Վերջաբանութիւն ցանկոյս զոր գրել եղև ձեռամբ Միքայէլ խոհեմամիտ վարդապետին, և ես Աբրահամ չնչին սևակիրս զգլուխն ասի և նա զբեաց զԹուղթ և զմի երես ցանկ զգրոցս, զոր Տէր Ած. վարձս բար-

եաց պարգևեցէ նմա փոխանակ աշխատանաց նորա և մեզ ևս ողորմեացի ամէն:

Յիշատակարան Գրչի.— 1834

իջ ՈՄԳ.— Փառք և երկրպագութիւն Հօր և Որդոյ և Հոգոյն Սրբոյ, երեքանձնեայ աստուածութեան և միոյ ընութեան, որ իւրով անհասանելի, անճառելի և անբաւելի իմաստութեամբ, և Հայրական նախախնամութեամբ, զամ. էակս տածէ և կառաւարէ, ամենեցուն թիկնուն Հասանէ նուաստութեան, և Համայնից զիղձս և զգիտաւորութիւնս մեծի բարեբարութեամբն իւրով ի բարին յաւընդատէր:

Որով ակնարկեալ Հայրախնամ գթութեամբ և բնածին բարեբարութեամբ իւրով էհեղ ի վերայ ապիկար ծառայիս զգութ մարդասիրութեան ընթանալ ի առապարս դժուարութեան, մեղքածորան Քարոզգրքիս, և Տաթևացոյ ի Հատորիցն, և է կարգեան գրքոցն, և Կաթողիկոսական Մեկնութեանցն, մասնաւորաբար առ ի շարագրել, զոր ի յաստուտոս Հաւաքեալ իբր գնտաւէտ և ընտիր ընտիր Համասփիւռ և բրաբիոն ծաղկանց զանազանից ի յօգուտ և ի փրկութիւն անձանց մեղուցելոց, և գերապանծ ընթերցասիրաց:

Վասնորոյ ոչ գուրով տեղեակ բնաւ, մեղսալի դիշխա արհեստի գիտութեան. եթէ Հանդիպէք բաղմասխալ գրութեանս բառից և կամ լծորդատուից՝ ի իմաստալիք յընթերցողացդ երեսս անկեղծ ներուամն խնդրեմ, Զի ոչ թէ ի գիտութիւնս պարծելով, ի Հարկէ ըզմիս Հարա ի գրութիւն սորին:

Արդ, զրեցաւ սայ ի Հրաշալի և շնորհատու Սր. Վանս Ղազարու, որ անուամբ Բժան Սր. Առաքելոց որ ի Մուշ, ընդ Հովանեաւ ամ. սրբոց որք անդ կան զտեղեակալ. ի մեծաց Հայոց Թուարեութեան ՈՄԶԳին, և ի Հայրապետութեան միածնայէ Մայր Աթոռոյս մերոյ Տեառն եւ Տեառն Երեմիի ճղճնազեաց և երից երանեալ կաթողիկոսի. և ի դիտաւորութեան Սր. Երուսաղէմայ եւ յաւընդեալ Աթոռոյն Սր. Յակոբայ Տեառնեղբոր, տեառն Գարբիէլ աստուածաբան պատ. րիարդի, և ի դիտաւորութեան մայրաքաղաքին Կոստանդնուպօլսոյ տեառն Ըստփան. նոս ազգասէր պատրիարդի, և ի յաւընդութեան Հնորհատու Աթոռոյս մերոյ, որ ան-

ուսմբ Սբ. Առաքելոց, տեսան Յոհաննէս երջանկադարդ և խոհեմաւիայլ րարունին Տէր Սիմէօնեան, որ ի գիւղէն Զիարաթու, որ կա այժմ և վարէ գիշտանութիւն աղորդութեան, զոր Տէր Յս. Ընդ երկայն աւուրս և ի խնամս իւր պահեսցէ Հանդերձ մերայնոյքս ամէն:

Եւ եղև աւարտ լրման սորայ ի նոյն վերոյ յիշեալ Աթոռն Սրբոց Առաքելոց, մարտի իթին, ձեռամբ մեղաւի Աբրահամ չնչին սեւակընիս:

Այլ և ես անարժանս երեսանկեայ ար.

տառաւթոռ աշօք աղաչեմ և ժտեմ ընթերցասէր և աստուածիմաստ խ(ն)մբիցդ, որք Հանդիպեալ սոյն Հոգելից բուրաստանիս, յիշեալիք զբաղմամեղ գծօղս զԱբրահամ սեակիրս, և զհայրն իմ Կիրակոս, և զմայրն իմ զՀամաս, և զերկոսեան զքեցս իմ զՊաղէ և զԾիրին, և Համայն իմոյ արեան մերձաւորօք: Եւ դուք յիշեալ լիջիք ի Քրիստոսէ յԱստուծոյ մերմէ ամէն:

Էջ ՈՅԵ-ՈՅԴ, դատարկ մեծագոյն մասմբ:

2735

ԿՏԱԿ ԱՒԱԳ ՈՒՐԱԹՈՒ

Տեղի

ՌՄԼԷ = 1788

ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ.—

Ծաւալ 23×18×2: Էջք 184: Հանգամանք բաւարար: Թուղթ Հասարակ: Գրիչ՝ ՈՅՆ Գրիգոր: Գրութիւն սևորակ մելանով, միասին, 29-36 տող: Շեղագիր: Համառօտագրութիւնք առատ: Կաշեկաղմ խաւքարտեայ գծադարդ մաշած: Դատարկ թուղթ սկիզբը մէկ թերթ: Կնիք սևադրոշմ փակագիր. «Կիրակոս Վարդապետ, 1256» [= 1877], էջ 1, 176:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ.—

Էջ 1.— Ի լուսանորդ մթութեան խնդ.

բակաստար գիշերիս և ի բերկրաւիթ արտմութեան հրաշալի Ուրբաթու...:

Էջ 176.— ...Եւ ես զփառսն զոր ետուր ինձ ետու նոցա, զի իցեն մի որպէս և մեք մի եմք: Որոյ պաշտելի միութեանն փառք պաշտօն և երկրպագութիւն ի միացեցոցս յօղիւ Հաւատոյ առ միութիւնն անճառելի:

Գրեցաւ ի օրինակէ հեղինակին, ձեռամբ ուրումն Գրիգորի, ի թուին ՌՄԼԷ [= 1788], մարտի 20:

Էջ 177-184, դատարկ:

2736

ԶՈՒԱՐՃԱՐԱՆ ԲԱՆԱՍԻՐԱՅ.— 1

ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ.—

Ծաւալ 25×19×1: Էջք 82: Հանգամանք լաւ: Թուղթ Հասարակ: Գրութիւն՝ խորագիրները, թուանշանները և սկզբնատառերը կարծիք, մնացեալը սևորակ մելանով, միասին, 20-26 տող: Շեղագիր վարժ: Համառօտագրութիւնք սովորականն աւելի: Կաղմ

կիսակաշի խաւքարտեայ փնասուած:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ.—

Էջ 1.— Գիրք Զուարճարամ Բանասիրաց:

Ոչ սակաւ արդարև զուարճանան և բերկրին բանասէրք՝ յորժամ դժի յօրինակաւ.

ցրս և յիմաստուն յառածիցս՝ որ աստ կան, տեսանիցեն կամ լուսիցեն յայլ ուր... Հաւաքեցան սոքա ի Թեաւարոս ընտիր մատենէ, և յայրուբնական կարգի գետեղեցան աստանոր, առ ի անաշխատ գալ ի ձեռս որոց խնդրեն զնոսա։ Ժողովորդիս սոցա աշխատի ինչ է ուրախութիւն, զի գծամանակն յորում ետօրեայ ջերմամբ յանհաբխն տաղնապէի չանցուցի յումպէտս... :

Էջ 2, դատարկ։

Էջ 3.— Օրիմակէ—Ա.— Աղաթով. զէս արքայ զիւր արքայական սեղան զարդարէր միտ խեցեղինօք, ի պատիւ հօրն իւրոյ բրտի։ Յերես 262։

Էջ 5.— 9.— Աղէքսանդր յորժամ զէն առնոյր զանձամբ դողայր գլխովին, այլ յետ զգենլոյ դողացուցանէր զամենեւին։ 83։

Էջ 69.— 253.— Օրէնք էին Մակեդոնացւոց, զի զինուոր՝ որոյ չէր սպանեալ զոք ի թշնամեաց, փոխան զինուորական կամարի կրէր չուան կախաղանի։ 92։

— Դաքսեալ մնացորդ։

Էջ 254.— Աթենացիք մարդէին զմանկունս իւրեանց յուսումն մարտի... :

Էջ 70.— 260.— Քսերքսէս յաջորդ Դաթհի... : 126։

— Վերջ օրիմակաց եղև աստ։

Էջ 71.— Առածք.— Ա.— 1.— Ամբարիշտք յաջորդակ ամբառնան բարձրագահ, զի

անկցին չարաչար գահավէժ ի խոնարհ։ 323։
Էջ 77.— 10.— 65.— Խարտոց ի մաշել զերկաթ, ինքն և գմաշի։ 515։

Էջ 86.— 171.— Սէբն՝ ընդ իւր ունի զամենայն բանալիս։ 458։

Էջ 87.— 178.— Փորձ կեղծեալ պատեւրազմի, բառնայ զերկիւղ ճշմարտին։ 33։

— Վերջ։

Ի Յովհաննու Վարժապետէ իմէէ առ իս Վանանդեցի ձայնելոյ որ ի Զմիւռնիայ։

Հանճարոյ և շնորհացն աստուածպետութեան շտեմարան յարդարեալ ժտերիմ եղբոր ըստ հոգւոյ Տիրացու Յակովբ զիտնական Սարկաւազի կարօտիւ բազմաւ ողջոյն ամենիւղ սիրոյ ընծայեմք։

Որք ի զգալեացն պարապին զգուշաւոր զննութիւն... Ապա ի չարականի աստ յորժամ պատճառ ասի Հայր անպատճառ էից... :

Այսքանեօք ի պատառխանի Հարցմանց բերեալ՝ գովմե զուսումնասիրութիւնդ, և դառնամ ողջոյն մատուցանել ի դիմաց Ստեփաննոս աստուածաշնորհ վարդապետին, տէր Պետրոսին, աներոյն իմոյ Յակովբ Աղաթի Շահումեանց և յայլոց սիրելեացդ մնալով վասն բարօրութեանդ եւ ի պատիւ յառաջատութեան անդ. Աղթաւար Միրզաբեան Յովհան Վանանդեցւոյ, ի Զմիւռնիայ, ի 12 ասպրիլ, 1807։

2737

Ժ Ո Ղ Ո Վ Ա Մ Ո Ց

Ա.— ԿՏԱԿ ԶԱՐԶԱՐԱՆԱՑ ՓՐԿԻՅԻՆ

Տետրակ մըն է, բաղկացած 16 էջերէնորտր շեղագիր, գրաբար, աշխարհաբար, և հայաստան թիւրքերէն հատուածներ, տեղտեղ գծուած և ջնջուած։

Բ.— ՔՐԻՍՏՈՆԵԱԿԱՆ ՎԱՐԴԱՊԵՏՈՒԹԻՒՆ (ԺԹ. Դաք)

Տետրակ մըն է, էջք 17-84, շեղագիր վարժ, մանիշակագոյն թանաքով։

Էջ 21.— Մասն Առաջին— Քրիստոնէական Վարդապետութիւն։

Էջ 25.— Մասն Երկրորդ։ Քրիստոնէական Գործք։

Էջ 41.— Համառօտ մեկնութիւն արաբորութեան Սբ. Պատարագի։

Էջ 46.— Իսկ արդ, ով բարեպաշտ հաւատացեալք, սիրելի որդիք մեր ի Քրիստոս... Ապա ջանք ընենք քրիստոնէական սուրբ հաւատոյ վայելուչ գործքերով մեր հոգին զարդարել, և իբրեւ զկոյս մի սուրբ յանդի-

ման առնել Գրիստոսի, և առնուլ ի նմանէ զօրհնութիւն և զփառս յաւիտեանս ամէն.— Ն. Առաքել Վարդապետ Մազլմեան վշտաւ կեր.— 20 մայիս, 83, Սեբաստիա:

Էջ 82.—

1875, մարտ 6, Թէքիրտաղու հոգեւն.— ախր առաջնորդ Թաղէոս արքեպիսկոպոս որբազան հայրս վախճանեցաւ Պօլիս Պալատ.

տու Սբ. Հրեշտակապետ եկեղեցւոյ զաւիթը Թաղուեցաւ հանդիսաւոր կերպիւ Ներսէս Սրբազան պատրիարքի օր Վարժապետեան, ինքը օծեց:

Սրբոյ Աթոռոյս Երուսաղէմի պատ. րիարք Զաքարիա արքեպս. որբազան հօր յառաջ քան զվախճանիլն զրեաց այս ոտանաւո. րը 1846, մայիս 6:

Լաւ է[ր] իմ սննեակ [ւ] եպիսկոպոսական պատիւ լռիկ, քան զպատրիարքական պատիւ եւ սննեակ մեծակառոյց [եւ] Զերմիկ: Սիրելի էի բազմաց իմ փոքրիկ առանձին խցիկ, եւ այժմ ատելի բազմաց ի փառաւոր պատրիարքական զահիկ: Գաղցր էր քուն աչացս յայն խոնիր փոքրիկ, բայց դառնացաւ արդէն յանկողին մեծ եւ փափկիկ: Համեղանաշակ էր իմ կերակուր աղքատիկ, մեծահաց է այժմիկ, բայց դառնազին է խորտիկ: Երանի այն կենաց, յոր զիս [միայն] մտածէի, ակնածութեամբ ընդ եղբարցս կենցաղավարէի: Բայց վայ է ինձ այսօր, որ ընդ նոսա իբր բռնաւոր վարիմ, եւ յանդուլն բարկութեամբ դատաւոր եւ քննիչ բաղիմ: Վայ ինձ շուտով կորուսի զիս, ողբամ եւ ոչ զտանեմ զիս:

Այս ոտանաւորը գրեց, վերմակին վրայ դրաւ, իսկոյն նոյն օրը հոգին աւանդեց պատրիարքը:

26 յունւար 1885, Ամեն. Յարութիւն եպս.ը Պօլսոյ պատրիարք եղաւ. ապրիլ 3 Պօլիս գնաց. Տէր Յս. կարողութիւն զօրութիւն պարգև է երկարատև կենօք:

1885 յօգոստոս 29 Եսայի պատրիարքը վախճանեցաւ, լուսաւորեցէ հոգին. և 1885 դեկ. 7, վերոյիշեալ Պօլսոյ Յարութիւն պատրիարքը Երուսաղէմի Սրբոյ Աթոռոյս պատրիարք անուանեցաւ. Յս. Գս. յամայր ամս շնորհէ Նորին որբազնութեան:

1859(?) փետր. 13, Զէյթունեան Յօհաննէս Մ. Վարդապետը վախճանեցաւ, որ

Պօլիս փոխանորդ էր Երուսաղէմի, և միան. զամայն Սրբոյ Աթոռոյս փոխանորդ և դար. պասընկալ. լուսաւորեցէ զհոգի նորին:

1882 դեկ. Գէորգ կաթողիկոսը վախճանեցաւ:

1885 նոյ. 10, Մակարը կաթողիկոս օծ. ունեցաւ. Տէր Յս. Գս. երկարատև կենօք պահելով կարողութիւն պարգևէ:

1884 հոկ. 26, Ներսէս պատրիարք վախճանեցաւ:

1853 մայիս 18, Էտիրենցի Պօղոս պատ. րիարքը վախճանեցաւ Երուսաղէմ: Երուսաղէմը պարտքէն ազատեց:

1875 մարտ 6, Թէքիրտաղու Թաղէոս եպս.ը վախճանեցաւ. Պօլիս Պալատու Սբ. Ե. կեղեցւոյ մէջ Թաղուեցաւ:

Էջ 83-84, դատարկ:

2738

ՋԵՅԹՈՒՆԻ ԱՆՑՔԵՐԸ

(1862)

Տետրակ մըն է 28 էջոց, 1—2 և 22—28 դատարկ: Նոսր շեղազիւ վարժ:

Էջ 3.— Զեյթունի Տէր Մովսէս Հայազ-դի լմիարանեալ Քաւանային Հաստարիմ պատմութիւնը, որն որ Զեյթունի վերջին հանդիպած դեպքերուն մէջ Զեյթունցւոց և Մարաշու Օսմանեան պաշտօնակալաց մեջտեղը դեռ պահանի տեղապահութեան պաշտօնը կը վարէր:

Զեյթունի դեպքերուն պատմութիւնը չսկըսած աւելի յարմար կը դատուի հոս Զեյթունի նահանգին տեղագրական ծանօթութիւն մը տալ:...

Քերթմենցի տաճիկ մը Բելլեկ Ալի անուն 34 տարի յառաջ իրեն Իբրահիմ անուն եկեղեցի (Հօրեղբոր որդի կամ քեռորդի) կինը փախուցեր էր. 1862 յունիս ամսոյ մեջ այս

երկուքը մեկ արտի մը սահմանը նշանակելը պատճառ բռնելով, մեկզմեկու դեմ շատ մը անարգական խօսքեր զրուցելէն վերջը կռուի եկան:...

Էջ 20.— Հոս պետք է ծանուցանել որ մինչդեռ Զեյթունցիք պաշարուած էին տաճկացի, աղերսագիր մը խաւրած էին Հայնպի Գաղղիոյ Հիւպատոսին, և միևնոյն ատեն Յ հատ պատգամաւորներ խաւրուցան Փարիզ, որոց մեկը եկեղեցական էր, կայսեր դթութիւնը իրենց վրայ խնդրելու համար:

Տ. Մովսէսի երթալու ատենն ալ պաշարումը դեռ կտնէր, և 6 Զեյթունցիք ալ դեռ ևս բանտարկուած էին. նմանապէս և կը շարունակուէր Զեյթունի վրայ կրկին անգամ արշաւելու պատրաստութիւնը. բայց ետքէն շատ մը ժին զսով ան կողմերը, Զեյթուն երթալը անկարելի էր — 31 դեկտեմբեր, 1862, Կ. Պոլիս:

2739

Ք Ա Ր Ո Զ Գ Ի Ր Ք (ՏԱՐԵԿԱՆ).— 6

ԿԱՐԱՊԵՏ ԱՐՔ. Կ. ՊՈԼՍԵՅՈ

ԽՐԻՍՏԱՊՈԼԻՏ

ՌՄՂՁ = 1847

ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ.—

Մաւալ 23×15×5: Էջք 734: Հանգամանք լաւ: Թուղթ դեղնորակ: Գրութիւն սևորակ մեկնաով, միասին, 29 տող: Շեղազիւ մաքուր: Համառոտագրութիւնք սովորականէն աւելի: Կազմին կողքերը փքթած են, կը մնայ միայն կոնակի կաշին, դրողմազարդ և ոսկեգրուազ:

Էջ 1.— Ճակատ.—

Տարեկան Գաղղի, Հաւաքեալ ի Սր. Գրոց և ի մաստենից սուրբ և իմաստուն վարդապետաց:

Հատոր Առաջին:

Աշխատասիրութեամբ տեսնել Կարապետի արքեպիսկոպոսի Կոստանդնուպոլսեցւոյ ի Հայրապետութեան Մայր Աթոռոյն մերոյ Սբրոյ Էջմիածնի տեսնել Ներսէսի սրբազան կաթողիկոսի ամ. Հայոց, ի պատրիարքութեան Սրբոյ Աթոռոյն Երուսաղէմի

տեառն Կիրակոսի արքեպիսկոպոսի: Եւ ի պատրիարքութեան Կոստանդնուպօլսոյ տեառն Մատթէոսի արքեպիսկոպոսի:

Յամի Տեառն 1847 և ի մերոյս ՌՄՂԶ, ի ինքնուպօլիս:

Էջ 2, դատարկ:

Էջ 3.— Առաջարան:

Էջ 7.— Քարոզ Ա.— Կաղանդ.— Խոկունն Մահուան:

Էջ 110.— Քարոզ Ի.— Տօն Սբբոց Վարդանանց Զօրավարաց:

Էջ 230.— Քարոզ ԼԷ.— Տօն Սբբոց Քառասնից:

Էջ 357.— Քարոզ ԾԲ.— Զատիկ.— Յառութիւն Տեառն:

Էջ 404.— Քարոզ ԿԱ.— Համբարձունք Տեառն:

Էջ 506.— Քարոզ ՀԷ.— Վերափոխումն.— Պատուականն Նշմունքն Աստուածամօր:

Էջ 615.— Քարոզ ՂԷ.— Տօն Սբբոց Հըրեշտակաց:

Էջ 720.— Քարոզ ՃԺԵ.— Կերակէ պատահալ ի մէջ Աւագ Տօնից: Բացատրութիւն Առակի Աղնուականին:

Էջ 727.— Յանկ Քարոզից.— Ա-ՃԺԵ Գլուխներ:

2740

ԱԶԳԱՅԱՆՈՒԹԻՒՆ.— 1

ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ.—

Մաւալ 21.5×15×1: Էջ 90: Հանդամանք անբաւարար. նորոգութեան կարօտ: Թուղթ բաժակեայ, Գրութիւն՝ բոլորգիր, նոտրագիր: Կողք կաշի, դրոշմագրագ, փերթած:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ.—

Էջ 1, վերի մասը պարագ, բոլորգիր վարժ.— Տէր ԱՅ. ամենակալ Հայր երկնաւոր, արարիչ երեւեաց և իմանալեաց, որ բանիւ քով զոյացուցեր զարարածս յոշնչէ... և բաժանալ յարքայութենէդ և ի դրախտէդ երկնաւորէդ կենաբարձ, և տիրեալ և թաղաւորեալ մահուն աղամայինս բընութեան, անկեալ ի սարուկ ծառայութիւն և աւազակոյնդոպոս լեալ ի Հայրենեաց փարթաւութեանն շնորհաց, և անկաք ի ձեռս դարանակալ աւազակաց... Ուրեմն այժմ լռեսցի զնորագոյն բանն Աթենացոց, կարկեսցին Պղատոնի դաճալումն, որ զփոփոխումն տեսակաց խոստովանիւր: Համբացին ճեմականքն, և տրամբանականքն, զարարածոցս յաւիտենական ճառելովն: Պապանձեցին Պիթագորոսի զորոնապատութիւնն: Սասանեացին Նպիկորեանքն Հանդերձ անաստուածութեամբն և Մանիքեցոց բազմաստուածու-

թիւնքն: Խոնարհեցին ամ. լերինք Հպարտացեալք ընդդէմ Զօրաբարիւր: Յամօթ իջին Սաաբաղատ, Սաթրարուզան և Թաթնայ, արգելողք և զնստակարք եկեղեցւոյն Աստուծոյ... Եւ բարձ ի մտաց իմոց զմէզ մթութեան և մոռացութեան, և զգիշերն երիտասարդութեան. շնորհեա կարողութիւն լեւելոյս, եւ օժնդակ լեր անկելոյս. ձեռն կարկառեա սասանելոյս. տուր ցուպ անդամաւուծիս. դի կարացից և կարողացուց քոյով օղնականութեամբ մեկնել և թարքմանել և աւարտ Հասուցանել ուղղադրութեամբ ըդդիրս որ ազգաբանութեան, և զնեբրդեանս ըստ արժանւոյն ճառել...:

Էջ 10, նոտրագիր.— Նախարարութիւն Աղղարանութեան, Մաղարթացեալ.— Եւ բղիսեցի դատազան յարմատոյ Յեսեսայ, և ելցէ ծաղիկ յարմատոյ անտի, և Հանդիցէ ի վերայ նորա Հագի Աստուծոյ. Եւ արդ՝ քան զի պատճառ կազմելոյ զԱղղարանութեանս յովմբ զոն. բաց զլիսաւորագոյն և ծայրագոյն վարկանիմ պատճառ, ոսկո մարդանալոյ և մարմնանալոյ Փրկչին մերոյ...:

Արդ՝ ուրեմն սկիշն արարեալ ձեռնարկեսցուք և սկեսեցուք յարմատոյն ամենեցուն յԱղամայ զազգաբանութիւնն որոշելով, և իջանելով մինչև ի Քս. Յս. ըստ մարմնոյ, ի

Նորին շառաւիղէ, որ է ի վերայ ամենեցուն
Ած. օրհնեալ յաւիտեան:

Նախ հետևեցուք Մնացորդաց Գրոց,
որի ասէ՛ Մնացորդ մատենն, այս է դործւոյ
հետ, համառօտարան...:

Էջ 22.— Յաղաքս ազգաբանութեան և մարդեղութեան բանին, և բացատրութիւն բոլորակաց և այլոց ձևոց գծից և մակերևութից:

Էջ 43.— Բանք աղերսանաց առ քրիս-
տոսապէր ընթերցողք:

Էջ 48. — Բանք առ անանցողք:

էջ 49-50, գլխադրել:

էջ 51-84.— Աղգարանական տախտակներ՝ բոլորակաձև ճիւղաւորումներով, և համառօտ բացատրութիւններով :

էջ 85-90, դատարկ :

2741

ቆ ሂ ሥ በ ደ ዓ ኮ ሥ ቆ

ኒፋሠሥላግብላታታሪ.—

Ծառակ 18-5x13x3: էջ 514: Հանգա-
մանը շատ լաւ: Թուղթ Հասարակ: Գրութիւն
սեղրակ մեկանով, միասին, 18 տող: Շեղա-
գիր մաքուր: Համառօտագրութիւնը բաւա-
կան առատ: Ուղղագրութիւն տկար: Կազմ
կիսակաշէի խառաքարտեայ: Կնիք սևադրձմ
փակագիր յստակ: « کتب کس . ۲ . ۵ .
Երևանի Վարդապետ, 1861», էջ 1, ստորին
յուսանդէին:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ .—

Էջ 1.— Շնորհք սէր և երկնային խաղաղութիւն ամենասուրբ Երրորդութեանն և հետզ հիշէ և Հանգիցէ ի վերայ, ձեր... :

Աստուածաշունչ Սբ. Դիրքը պատճե
թէ՝ Եզրպտոսի փարաւոն թագաւորը տեսա-
նելով զազգէն Իսրայելի զի օր ըստ օրէ բազ-
մանալ. . . :

Էջ 10.— Յերիկեան օր ձերում աստուա-
ծասէր ժողովելոցդ ծանուցաք զբռնաւորու-
թիւնն ժեղազ... :

Էջ 17.— Երկիցս ձեր հաւատացելոց ծա-
նուցաբ զԱստուծոյ մարդասիրին զբարերա-
սրութիւնն և զամենամեծ գութն...

Էջ 27.— Քարոզ Սուրբն Թէոթորոսի
Զօրաւարին.— Յայտնի է ամենեցուն որ ամեն
ստեղծութեան իւր վերջին վախճանին
դիտէ. . . :

Ի՞նչ 36.— Յառաջաբանութիւն.— Յետ

արտաքին լոյն մարդւոյն ղրախտի գեղեցիկ և լուսապայծառ փառքերէն . . . :

Ի՞նչ 43.— Երբին Քարոզ Մեծի Պահոց ա-
ռաջին չարաթին: Ինձաբան: Եւ պահեալ ըզ-
քարասուն տիւ և զքառասուն զիշեր — Հզոր
և փառաւոր՝ յաղթող Աւտալէս Թագաւորն
Պարսից. . . :

էջ 161.— Ի վերա, Մաղկաժարդի :

Էջ 184.— Նորին Քարոզի լիւերայ փա-
ռաւոր Համբարձման Քի. Այ. մերոյ...:

Էջ 195.— Նորին Քաբողի մերայ վարդապետի . . :

Էջ 202.— Նորին Քառոզ Վերափոխման
Ամենասուրբ Գուան Մարիամու յերկինս...

Էջ 217.— Նորին Քաբոզ Ի վերայ Սրբոյ
Գեորգայ, յաղթօղ մարտիրոսին... :

Էջ 246.— Նորին Քարոզի վերայ Կա-
ղանդի, Նոր Տարւոյ... :

Էջ 305.— Կտակ Չարչարանաց Տեառն
մերոյ Յի. Բի.: Ահաւասիկ դամ ես, ի դու.

խըս և . : Յառաջարանութիւն .— Ո՛ր աստ-
ուածային արդար իրականց . . . :

իջ 381.— Յառաջաբանութիւն Գարողի
ամառացի անտոակին, բացայայտ և մեկն
բանիւք.— Ըստ Արքիմոստէի ի վառանքն Գե-
րջ Գաղաքականաց, որպէս լաւագոյն ճանաչե-
լամ. կենդանաց է առաքինի մարդն, նոյնպէս
որոշեանք ի յառաքինութեանց է՝ չարագոյնն
վառանքնաց. . . .

Էջ 434. — Ոմն ի փելիսօփայից կատարեն
յով ասաց թէ՛ ո՛չ գոյ լաւագոյն քան Ղեբըս-

տոննեայան մինչ խօսին, և ո՛չ վատթարագոյն քան զնոսա մինչ գործեն, Կերէ՞ք պու ալիմ փիլիսոփայ մեզաք էթմէ էլէ զբիստոնեայ ազգընայ՝ տէտի զի զբիստոնեատէն պիւր միւլէթ էյի եօթուոր՝ հայան սեօյլէտիբէն. լաքին զբիստոնեատէնաէ պիւր վատտար եօթուոր, ամեյլինէ վէ հարէքէթինէ պաքարտան . . . :

էջ 487. — Վասնզի Կոստանեայ որդին

մեծին Կոստանդիանոսի՝ մտեալ է հոռմ, այնքան հիացաւ մինչ զի ասաց. Ես է հոռմ այնքան թագաւոր տեսանեմ, որքան բրնակիւն . . . :

էջ 509. — Եւ ասէ Տէր Ած. ցեօնան թէ արդարև յոյժ արտմեալ իցես է վերայ դոմենյոյդ. . . :

էջ 512-514, դատարկ:

2742

ՔԱՐՈՁՔ ՓՈՔՐ ՔԱՌԱՆՈՐԴԱԿԱՆՔ. — 2

3. Մ. ՄԱՍԻՑԼԷՕՆ

ԵԿԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ. —

Մաւալ 22×17×1: Էջք 160: Հանգամանք բաւարար, Թուղթ ալլազան, Շեղադիր անարուեստ: Կազմ կիսալաթ խաւաքարտեայ:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ. —

էջ 1. —

Քարագագիթք, համառօտեալ է Գառասնորդականաց մեծահոյակ զարդոյին Յովհաննու Մկրտչի Մասիլլէօնի յընկերութենէ Աղօթաւանից, արքունի զարդչի և արքեպիսկոպոսի Քիւրմօն քաղաքի՝ որ է Թաղաւորութեանն Գաղղիոյ:

Յիտալական թարգմանութենէ փոխաբերեալ է հայ լեզու՝ ձեռամբ Տեր Կարապետեան Յովհաննու Պրուս[ացւոյ], յամին 1830, յԱտաբաղար:

Նախածանօթք Հայ Թարգմանչին. — Յիտալական թարգմանութեան Գառասնորդ.

դականացս որ է գաղղիական բնագրէ . . . :

Այլ թէ կամք իցեն ումեք հետաքննաբար անուլ զճաշակ . . . — Հմմտ. Թիւ 678, Գ. Հատոր, էջ 118:

էջ 2. — Ի չորեքշաբթի աւուր մոկորոց: Քարոզ Ա. Յաղագս Պահոց, Բնարան: Յորժամ պահիցէք մի՛ լինիք իբրև զկեղծաւորսն տըրտմեալք: Մատթ. 2. 16:

էջ 9. — Ի չորեքշաբթի աւուր մոկորոց, Քարոզ Բ. Պատճառք դարձի:

էջ 62. — Յերկրորդում Կիւրակէի Քառասնորդաց: Քարոզ ԺԱ. Յաղագս փտանդից աշխարհական երանութեան:

էջ 104. — Յերկուշաբթի աւուր Երրորդի շաբաթուն, ԺԸ. Ի վերայ սակաւ թուոյ բնորոց:

էջ 155. — Ի հինգշաբթի չորրորդում շաբաթուն, Քարոզ ԻԸ. Յաղագս մահուան. — Կը մնայ ամուսնաւոր. յաղորդ էջերը, 157-160, դատարկ են:

2743

ՄԵԿՆՈՒԹԻՒՆ ԵԱՅՏՆՈՒԹԵԱՆՆ ԵՈՎՀԱՆՆՈՒ.— 3

Հմտ. ԴՕՂՈՍ ՎՐԴ. ԱԴԻԱՆՈՒԴՈԼԱԵՏԻ

Ս. Յակոբ, Երուսաղեմ

1846

ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ.—

Ծաւալ 23×16.5×2.5: էջք Բ+342:

Հանդամանք բաւարար: Թուղթ հասարակ:
Գրիչ՝ Պետրոս Վրդ. Տէր Յովհաննէսեան,
Կաճեթցի: Գրուելին սև որակի մելանով, միա-
սիւն, 33-23 տող: Շեղադիր անարուեստ: Հա-
մառտադրուելինք յոյժ առատ: Կաղմ կի-
սակաշի խաւաքարտեայ:

ԲՈՎԱՆԴԱՅՈՒԹԻՒՆ.—

էջ 1.— Կոռնէլիոսի Մեկնութիւն Յայտ-
նութեան, Համառոտեալ Սր. Երուսաղէմի
միաբան Անդրեանուպօլսեցի Պօղոս պատ-
րիարդի, գրեալ յԵրուսաղէմ յԱթոռն Սրբոց
Յակոբեանց:

Գրուի 1. յառջադրի մակադիրն դըր-
դոյն, և դրուատական ներքողեանն. . . :—
Հմտ. Թիւ 382, Բ. Հատոր, էջ 307:

էջ 338-342, դատարկ:

Յիշատակարան Գրչի.— 1846

էջ ԱԲ, տարբեր թուղթ, քիիկ մը աւե-
լի փոքր. յիշատակարանն ալ տարբեր գրքի
մը կը վերաբերի:

էջ Ա.— Օրինակեալ ի Պետրոս վարդա-
պետէ Կաճեթցւոյ Տէր Յովհաննէսեան, զա-
ղափարեալ եղև ի յերկրորդ օրինակէն Կուռ-
նէլիոսի Երկոտասան Մարգարէից Մեկնու-
թիւն, ի գերահրաշ առաքելական մայր Աթո-
ռն Սրբազան Առաքելոցն Սրբոց Յակոբ-
եանց, որ յԵրուսաղէմ, ի պատրիարքութեան
տեառն Ջաքարիա արքեպիսկոպոսին, յամի
Տեառն 1846, ի 10 ապրիլէլի:

Յամի Տ. եղև վախճան սոյն պատրիար-
դիս ի սոյն թուղթ:

էջ Բ, դատարկ:

2744

Կ Տ Ա Կ Զ Ա Ր Զ Ա Ր Ա Ն Ա Ց

(Հայատառ Թիւրքերեմ)

ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ.—

Ծաւալ 20×15: էջք 1—6+Ա—1Դ+7—9:

Հանդամանք բաւարար: Թուղթ հասարակ:
Գրուելին սև մելանով, միասիւն, 24-25 տող:
Նոտր շեղադիր: Կղք խաւաքարտեայ:

ԲՈՎԱՆԴԱՅՈՒԹԻՒՆ.—

էջ 1-3, քանի մը հատուած, տարբեր
գրով:

էջ 4-6, դատարկ:

էջ Ա.— Կտակ սոսկալի և սարսափելի

չարչարանաց Տեառն մերոյ Յի. Բի.:

Եւ՝ վախճան սուլթան Սր. Եկեղեցի,
նետիր պու զասեֆեթիինի սեպակի, նիչին
մելիլ մախսուն կեօրինիօթորուն պու կիւն-
տէ. . . :

էջ Ժէ.— . . .պու ողբու սեօլիտի.

Ո՛ւր ես մայր իմ քաղցր անուշիկ,

Ե՛կ տե՛ս զորդիդ քո գեղեցիկ. . . :

էջ ԼԳ.— Վերջապէս հեփիմիդտէ քննտի
կիւնաչարամզղը աղալալամ. . . :

էջ ԼԴ, դատարկ:

էջ 7-8, տարբեր թուղթ և գրութիւն:
 էջ 7.— Քանի մը դեղեր:
 էջ 8, երկուսն, և էջ 9 կողք, ցուցակ-
 ներք վերնագրուած՝ նույնիսկութիւն, Պրտ-
 ղի, կը յիշուին հետեւեալ բնակավայրերը.
 Անտիօք, Պելնն, Փահաս, Էօզերմի,

Չէօքմերդիւն, Էօճախլը, ՀաճըՀէպիւլի,
 Պիթիազ, Էօղուճուրիս, Քեփսէ, Քեսապ, Ա-
 բամա, Ղընեմի, Յախուպի, Պըլլըթեն, Քար-
 նը, Հափաճը, Պախճա, Հասանպեկլի, Քեշ-
 նեզ, Թեվեկ, Տաօըլլը, Եկպեզ: Լաթաքիս:

2745

ՅԱՆԿԻՐՔ

Կ. Պոլիս

ՌՄԻԳ = 1774

ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ.—

Մաւալ 20×15×1: Էջք 120: Հանդա-
 մանք լաւ: Թուղթ հասարակ ծծող: Գրել՝
 Միքայէլ Աբդ. Կ. Պոլսեցի: Գրութիւն՝ խո-
 բագիրները և գլխատուները կարմիր, մնաց-
 եալը սև մելանով, միասին, 23 տող: Նոսր
 շեղագիր վարժ: Համառօտագրութիւնք ա-
 ռատ: Լաթակազմ խաւաքարտեայ:

Էջ 1.— Ճակատ.—

Ցանկգիրք, ի վերայ գլխոց և պրակաց,
 և մանաւանդ ի վերայ ոմանց նիւթական նը-
 շանաւոր իրաց, ալբրենական ոճի:

Հաւաքեալ յոմանց աստուածարանա-
 կան մատենից, այսինքն, ի Գրոց Մուր-
 թեանց և Առաքինութեանց, ի Գրոց Քարոզից
 Տեանն Սիմէօնի Սրբազան Կաթողիկոսին,
 Բարդուղիմէոսի Մարաղացոյ Քարոզգր-
 քոյն, Ողորմեանի Մեկնութեան, որ կոչի Յա-
 րացոյց Ապաշխարութեան Գրքոյն, և Յաւի-
 տենական Ճշմարտութեանց Գրքոյն: Առ ի
 դիւրութիւն և ի յօգուտ բանիբուն քարոզ-
 չաց:

Աշխատաւորութեամբ յոմեմէ յետն-
 եալ բանասիրէ՝ Միքայէլ յԱբդալէ Կոս-
 տանդնուպօլսեցոյ, յաշակերտաց Տեանն
 Յակոբայ Աստուածաբան Վարդապետի և գե-
 րնաիր պատրիարքին Կոստանդնուպօլսոյ,
 Հանդուցելոյ առ Քրիստոս:

Ի փառս եռամիոյն Աստուծոյ, և ի պա-
 տիւ ամէնբանուհոյ Կուսին Աստուածածնին՝
 Բազուհույն Հրեշտակաց:

Յամի Տեանն 1774, և ի Թուականին Հա-
 յոց ՌՄԻԳ, դեկտեմբերի մէկ:

Ի Պատրիարքարանս ամ. Հայոց, որ ի
 Կոստանդնուպօլիս մայրաքաղաքի:

Էջ 2.— Ցանկ ի վերայ գլխոց բնաբանից
 Մուրութեանց Գրքոյն. . . :

Էջ 13.— Ցանկ Մուրութեանց Գրքոյն, և
 ցուցակ այրքեմակամ՝ Աշմաւոր իրաց:

Էջ 37.— Ցանկ գլխոց բնաբանից Առա-
 քինութեանց Գրքոյն:

Էջ 49.— Ցանկ և ցուցակ Աշմաւոր ի-
 րաց, ի վերայ Առաքինութեանց Գրքոյն. . . :

Էջ 116.—

Թէ ախորժիղ դիպեալ Հաճիս,
 դիւրեալ յըղկեալ Գրքոյն ցանկիս,
 խընդրեմ ի զէն տալ զողորմիս,
 այս սակաւով աշխատողիս.
 Թէ աշխատեալ դու ևս խոնճիս,
 յայնժամ առից իմոց Հաճիս,
 կամիս յայլոց զոր օրինակ,
 դու ևս արա նոյն օրինակ:

Էջ 117, դատարկ:

Յետմագոյն յիշատակագրութիւն.—

1811

Էջ 118, նոսր շեղագիր.— Ցանկգիրք
 Առաքինութեանց և Մուրութեանց Գրքոց, ըս-
 տացայ նուաստ Կիբակոս Աբդալայ Սաղիմա-
 ցի, ի վալելուին ինձ եւ յետագայ բարեմիտ
 եղբարց, ի Թուրին ՌՄԿ, և յունվարի Ինին:

Էջ 119-120, դատարկ:

2746

ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ ԵԿԵՂԵՑԻՈՅՆ ԱՍՏՈՒԾՈՑ.— 1

Հատոր Ա. (թերի)

ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ.—

Մաւալ 20×14×1: Էջ 194: Հանգա-
մանք լաւ: Թուղթ հասարակ: Գրութիւն սե-
ւորակ միանով, միասին, 22 տող: Շեղագիր
վարժ: Համառոտագրութիւնք սովորական: Կազմ
կիսալաթ խաւաքարտեայ: Դատարկ
թուղթք սկիզբը երկու թերթ, վերջը մէկ:

ԲՈՎԱՆԴԱՅՈՒԹԻՒՆ.—

Էջ 1.— Պատմութիւն Եկեղեցւոյն Աս-
տուծոյ.— Ա. Հատոր.— Հին Եկեղեցին կամ
Պատմութիւն Հրէից, որ կը պարունակէ Ա-
դամէն մինչև Հրէից Բաբելոնի գերութենէն
ազատիլը հին եկեղեցւոյն պատահած անցքե-
րը.— Միջոց 4667 տարուան:

Գիրք Ա.— Ադամէն մինչև Իսրայելաց-
ւոց եգիպտոսէ ելքը: Միջոց 3712 տարուան:

1.— Աստուած ամենակարող երբոր աշ-
խարհս ստեղծեց և տեսակ տեսակ հանձնրով
և բոյսերով և կենդանիներով դարդարեց...

Էջ 43.— 34.— Զրահեղէն առաջ Կայե-
նի ցեղը՝ արեւնոտ հոռւ միս ուտել սկըսած
էին կ'ըսէ Քրիստոսը անուն անդղիացի հե-
ղինակը...:

Էջ 85.— 60.— Միւս օրը իսրայելացիք
եգիպտոսէն պիտի ելլէին...:

Էջ 91.— Քննութիւնք Ա. Գրոց.— Քրն-
նութիւն Ա.— Հաւատարմեանքն աւանդու-
թեանը վերայ.— Քառիկ անուն փելիսոփայ

մը՝ որ հաւատոյ պաշտպանութիւնը ընող մըն
ալ չէր...:

Էջ 109.— Քննութիւն Բ.— Աստուածա-
շունչին որդիք Աստուծոյ ըսածներուն վրայ
ուրիշներուն կարծիքը:

Էջ 112.— Քննութիւն Գ.— Զրահեղի
վրայ:

Էջ 125.— Քննութիւն Դ.— Կոստանտու-
թեան սկզբնաւորութիւնը:

Էջ 129.— Քննութիւն Ե.— Միջեկեղե-
կի վրայ:

Էջ 137.— Քննութիւն Զ.— Աբրահամը
իր որդին Իսահակը ո՞րը զոհեց:

Էջ 140.— Քննութիւն Է.— Մովսէսի և
կախարդներուն ըրած հրաշքներուն վրայ:

Էջ 144.— Քննութիւն Ը.— Արդօք Փա-
րաւոն ալ Կարմիր Մովուն մէջ խեղդուեցա՞ւ:

Էջ 181.— Գիրք Բ.— Իսրայելացւոց Ե-
գիպտոսէ ելնէն մինչև Մաղմանասարայ
գերութիւնը և Իսրայելի թաւաւորութեան
վերնալը. 3712 թուականէն մինչև 4485, մի-
ջոց 773 տարուան:

1.— Իսրայելացիք Մովսէսի առաջնոր-
դութեամբ Կարմիր Մովուն եզերքէն ելնելով
Քալցին դէպ ի Սուր անապատը...:

Էջ 192.— 7.— Ժողովրդեան կռապաշ-
տելը Ած. իմացուց Մովսէսի լերանը վրայ և
ըսաւ. Թող տուր որ անոնք ամենն ալ ջար-
դեմ, քեզ մեծ ազգի մը նախահայր ընեմ...:

2747

Ժ Ո Ղ Ո Վ Ա Ծ Ո Ց (ԿՐՕՆԱԿԱՆ)

«Ի Պիլկարտի Աստուածաբանութենէ Ժողովալը»

ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ.—

Մաւալ 20×14×1: Էջ 92: Հանգամանք
անբաւարար: Թուղթ թանձր: Գրութիւն սե-

ւորակ միանով շեղագիր անհարթ: Թղթա-
կազմ:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ. —

էջ 1. — Բելլաբուրի Առաջին Հատորէն
ժողովեալ:

էջ 35. — Ի վերայ խղճի մտաց:

էջ 65. — Ի վերայ օրինաց:

էջ 81. — Ի վերայ էութեան և բաժան.

ման շնորհաց:

էջ 89-92, դատարկ, վերջինը պատու-
ուած կիսով չափ:

2748

ՋՈՒԱՐՃԱՐԱՆ ԲԱՆԱՍԻՐԱՅ. — 2

ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ. —

Մաւալ 22×14×1: Էջ 112: Հանգա-
մանք շատ լաւ: Թուղթ հասարակ: Գրու-
թիւն՝ սկզբնաբառերը կապոյտ, մնացեալը
սև մելանով, միասին, 15-22 տող: Շեղա-
գիր մաքուր: Համառոտագրութիւնք սովո-
րականէն քիչ մը աւելի: Կազմ կիսակաշի խա-
ւաքարտեայ:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ. —

էջ 1. — (Գիրք Ջուարճարան Բանասի-
րաց):

Ազաթեղէն արքայ գիր արքայական

սեղան զարդարէր միշտ խեցեղինօք ի պատիւ
հօրն իւրոյ բրտի: Յերես 282:

էջ 17. — Բ. — Բազմաց պէտս ունի, որ
բազում ինչ ստացեալ ունի: 595:

էջ 27. — Դից իսկ հաճոյ են զուարթա-
բար զրոյցք: 269:

էջ 75. — Ոչ հաստարմատ աճին տունկը,
որք ստէպ տեղափոխին: 480:

էջ 107. — Օրէնք էին Մակեդոնացւոց,
զի դինուոր՝ որոյ չէր սպանեալ զոք ի թշնամ-
եաց, փոխան զինուորական կամարի կրէր
չուան կախաղանի: 92:

էջ 109-112, դատարկ:

2749

Ջ Ի Յ Ճ

(Հայատառ Թիւրքերէն)

Թղթակազմ տետրակ, շեղագիր, էջ 60:

էջ 3. — Զէյն, պապի եմվել իսթերսեն
չէմսին թազվիմի հեր կիւն պիւմեք, թարեզի

պու. տուր քի՝ տեօրթ երլտայ տեմր իտեր:

էջ 33-60, դատարկ:

2750

ԽՈՐՀՐԴԱԾՈՒԹԻՒՆՔ ՀՈԳԵՒՈՐՔ

Լ. ԳԱԲՐԻԷԼ ՎՐԴ.

Ս. Յակոբ, Երուսաղէմ

1841

ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ. —

Մաւալ 21×16: Էջ 66: Հանգամանք ան-
բաւարար: Թուղթ յոյժ ծծող: Գրիչ՝ Դաւիթ

Վրդ. Կարենցի: Գրութիւն սեղրակ մելանով,
շեղագիր: Կազմ կիսալաթ խաւաքարտեայ:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ.—

Էջ 1.— Խորհրդածութիւնք հոգևորք աբարեալ Հ. Գաբրիէլի վարդապետի, զոր ի բուն դադափարէն օրինակեմ ստորագրեալս, ձեռամբ իմով, ի վայելումն նուաստին, և կրօնասէր միաբան եղբայր, 1841, նոյեմբեր 9, Սբ. Երուսաղէմի միաբան Դաւիթ վարդապետ Կարենցի:

Ի Մեռնդ Սրբոյ Կուսին:

Էջ 17.— Ի Կիւրակէի Խաչվերացին:

Էջ 52.— Ի Տօնի Սրբոյն Յովսեփայ Աստուածածնօրն:

Էջ 60.— Յանկ Գլխոց ըստ թղթաւմարտիցն նշանակեալ:

2751

Ժ Ո Ղ Ո Վ Ա Մ Ո Ց

(Հասաքումն Հատընտիր Բանից)

Ս. Յակոբ, Երուսաղէմ

ԺԹ. Դար

ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ.—

Մասալ 20×14×1: Էջք 166: Հանգա մանք շատ լաւ: Թուղթ կապտորակ: Գրութիւն՝ խորագիրները և սկզբնաբառերը ընդհանրապէս կարմիր, մնացեալը սևորակ մեյանով, միասին, 21 տող, երեքն նուազ: Շեղագիր վարժ: Համառօտագրութիւնք առատ: Կաղմ կիսակաշի խաւաքարտեայ:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ.—

Էջ 1.— Հաւաքումն հատընտիր և հակիրճ բանից, ի միւր քաղաքից, և յայլ և յայլ խրատեմն յատեմն և յառանձին խօսելոց, ի մի ամիմփեալ յԱգաթանգեղոսի ընտիր մտանազարութեմէ, տպելոյ ի Վեմսիկ, 1835, փոքրադիր:

Էջ 43.— Բանք պիտանիք ի միւր գանազան իրաց քաղաքից և խրատուց, ի մի կոչեալ ի մտանազարութեմէ Գրիգորի կաթողիկոսի մակ տնուամբ Տգայ կոչեցելոյ: Տպեալ ի Վեմսիկ ի քսիմ 1838, Փրկչիմ մերայ: Փոքրադիր:

Էջ 49.— Բանք ընտանիք և ընտրելագոյնք բերեալ աստ և խաւս կազմեալ յատնածախօս տանեալխօսութեմ մտանազարութեմէ սրբոյն Ներսէսի Լամբրոնացոյ քաղաքումն հանդիսացելոյ հայրապետին մերայ, ի տիպ անեալ ի Վեմսիկ, 1838, փոքրադիր:

Էջ 96.— Փակցուած սևատիպ նկար. Խաչվութիւն Տեառն:

Էջ 97.— Հաւաքումն հատընտիր բանից, ի նիւթ քարոզի և ծանուցման և այլ և այլ հոգեշահ խրատական բանից, ձեռամբ ուրուք ապիկարի ի մի աստ ժողովեալ ի Պատարագի Մեկնութենէ սրբոյն Ներսէսի Լամբրոնացոյ, տպեալ ի Սբ. Աթոռն Երուսաղէմի Սըրբոցն Յակովբեանց, ի 1842, ի Հարադատ հեղինակէ:

Էջ 132.— Փակցուած սևատիպ նկար. Հայրապետ բազմած, առջևը ոհն վեղարաւոր, խորքին Հայկական եկեղեցի. արձանագրութիւն նկարին ստորտը. Վայր Հաւատոյ զգեղ դասանիմք, դու և անխախտ խոստովանիմք:

Էջ 133.— Հաւաքումն հատընտիր բանից, ժողովեալ ի յեկեղեցական արարողութեան զբէջ սրբոյն Ներսէսի Լամբրոնացոյ, զոր տպեալ ի Վեմսիկ (յետ մերոյս ի Սբ. Աթոռն Երուսաղէմ ի Հարադատ յօրինակէ տպելոյ). 1847: Ի տեղիս տեղիս ըստ քմացն իւրեան թիւրելով և բացատրելով:

Էջ 151.— Հաւաքումն բանից հատընտրելոց, ի Լամբրոնացի մեկնեալ սուրբ վարդապետիկոսասան Մարգարէիցն Մեկնութենէ, յորոյ ծաղկաբաղ արարեալ մեր աստ զուսա-

բնցաք ի պէտս հոգևորական ալլ և ալլ իրաւ.
տուց և քարոզից, որ տպեալ ի Պօլիս, ի 1825
կամ 1826, ի փառս ձօր մերոյ Սրբոյ Կոստան:

էջ 187.— Ի Մեկնութեմէ Ովսեայ Մար-
գարէի. Գլուխ Ա.:

էջ 159-166, դատարկ:

2752

Ա.— ՀԱՐԻԻՐԵԱԿ ԱՌԱԿ.— 5

Ս. Յակոբ, Երուսաղէմ

1853

ԵԿԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ.—

Եաւալ 17×10×2: Էջք ԺԴ+300: Հան-
դամանք լաւ: Թուղթ հասարակ: Գրիչ Երկ-
րորդ մասին՝ Եսայի Աթղ. Թայասցի, որ և
Ստացող: Գրութիւն՝ առաջին մասը սևորակ
մեկնով, երկրորդ մասին մէջ խորագիրները
և սկզբնատառերը կարմիր, միասին, 22, 20
տող, և երբեմն նուազ: Շեղագիր ոչ միևնոյն
գրչէ: Համառոտագրութիւնք բաական առ-
նատ: Կազմ կիսակաշի խաւաքարտեայ:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ.—

էջ Ա.Ձ, դատարկ:

էջ է, մէջտեղը.— Բաղձալի Գրքոյկ որ
կոչի անուամբ Հարիւրակ:

էջ Ը.Ժ, դատարկ:

էջ ԺԱ.— Ճակատ.—

Գրքոյկ որ կոչի Հարիւրակ, ի սակս
յիւրն ծոց հաւաքեալ ունելոյ զբանս պիտա-
նին զխրատական և զառածս զիմաստայիցս
և զուարճայիս:

Թօրինեալ ի գերբընանիկ միաբանութե-
նէ Սրբոյ Երուսաղէմի Պօղոս Արք յեպիսկո-
պոսէ Անդրիանուպօլսեցի:

Ձարդէս յընտիր Հեղինակէն ետու յօրե-
նակել Եսայի Քնթին աբեղայս, յետին սպա-
սաւոր Դաւթի շնորհապասկ Արքեպիսկոպո-
սին, ի վախելումն իմոյ նուաստին, և զկնի
եկեղեցի որ ի միաբանութիւն Սրբոյ Ուխտին
Երուսաղէմի:

Ի պատրիարքութեան Սրբոյ Երուսաղէ-
մի Տ. Տ. Թօհանու Սրբազան Արքեպիսկո-
պոսի, 1853, ի Մք. Երուսաղէմ:

Դիտ.— Նախընթաց չորս օրինակներու
վրայ հեղինակի անուն չկար. տես մասնաւո-
րաբար Թիւ 1313 մեռագրին ծանօթութիւնը,

Դ. Հատոր, էջ 560:

էջ ԺԲ.ԺԳ, դատարկ:

էջ ԺԴ.— Փակցուած սևատիպ նկար, որ
կը ներկայացնէ երեք առաքինութիւններու
անձնաւորութիւնները: Արիւնթիւն, Արդարու-
թիւն, Խոհեմութիւն, ներքեւ սա երկտո-
ղով. Աւեր մէջտեղ խոհեմ արդարութեան, առ-
ցես պըսակ արիւնթիւն:

էջ 1.— Հարիւրակ Առաջներորդ: Տասն-
եակ Ա.— Յաճախութիւն ծնանի զտաղտու-
թիւն. . .:

էջ 7.— Տասնեակ Դ.— Ձանձրացուցիչն
յաղթէ ազահին:

էջ 15.— Տասնեակ Է.— Թշնամոյ փա-
խուցելոյ՝ կամուրջ ոսկեղէն:

էջ 47-8.— Տասնեակ Ժ.— Տհանելի է ա-
մենեցուն՝ որ կարի հանձն ինքեան:

էջ 101.— Տասնեակ Ժ.— Որ դառաքի-
նութիւն սերմանէ, զհամբաւ և զպատիւ ժո-
ղովէ:

էջ 113.— Պատմութիւն.— Հայ ոմն Վը-
րացի ճանապարհորդեալ ի Պարսկաստանէ
զնայր ի Բասրա. . .:

էջ 149.— Հարիւրակ Իններորդ: Տասն-
եակ Ա.— Դրամն է այնմ ծառայ որ զիտէ ի
զործածել զայն, և է տէր այնմ իկ, որ ոչ դի-
տէ ծառայեցուցանել զայն:

էջ 154.— Տասնեակ Դ.— Եթէ առնես
զլար՝ սպասեաց այլում չարի:

էջ 159.— Պատմութիւն.— Սոկրատէս
ողջունեաց զոմն մեծատուն ի ճանապարհի
. . .:

էջ 166.— Հարիւրակ Տասներորդ:

էջ 168-9.— Պատմութիւն.— Տիկին ոմն
արամբի. . .:

էջ 181.— Տասնեակ Ժ:

էջ 182.— Պատմութիւն միակ.— Ձգող
ուն հարին յոյժ և ոչ խոստացաւ զգողանին
...

էջ 184, դատարկ:

Բ.— Ժ Ո Ղ Ո Վ Ա Մ Ո Ւ

ձեկատ.— էջ 185

Գիրք որ դէպ է կոչել Ժողովածու, որ
յերիս հատորիկ տրոհի. առաջինն է Ժողով-
եալ ի փոքրիկ գրքոյկէ Առաջնորդ Երկնից
կոչեցելոյ, ի տիպ ամեալ ի Վենետիկ, ի
1834, յորմէ է բանս առաջին հատորոյ:

Երկրորդն հաւաքեալ յԱղէքսանդր Մա-
կեդոնացւոյն Պատմութենէն, նա ևս տպեալ
ի Վենետիկ, 1842, յորմէ է բանս երկրորդ
հատորոյն ծաղկաքաղեալ:

Երրորդն ամբարեալ ի Կիկերոնի ճառի-
ցն, որ և տպեալ ի Վենետիկ, 1845, յորմէ ի
մի ամփոփեալ բանս երրորդ հատորոյն՝ հա-
տընտիրք:

Սուքա երեքեանք՝ բանընտիր արարեալ ի
նուաստ նսայի յետին արեղայէ Դաւթի աստ-
ուածաշնորհ արեքսիսկոպոսի ի Միաբանու-
թենէ Սրբոյ Աթոռոյն Երուսաղէմի. ոչ միայն
թէ վեր ի վերոյ հաւաքեալ, այլ ծայրէ ի
ծայր ընթերցեալ, հատընտիր արարեալ, ա-
պա գրեցաւ աստ ի յիշատակ իմոյ նուաստու-
թեան, և ապա զկնի մերոյ ծառայողաց Սրբ-
ոյ Տանս Աստուծոյ. որք և միանգամ հան-
դիպին գրողաց բանիցն հանցն զօրհնութիւ-
նըս, որով և ինքեանք եղիցին յօրհնեալ ի բա-
րեբարէն ասեմ յաւէտ տուողէն ամ. բարեա-
ցըն՝ յԱստուծոյ:

Թէպէտ դուզնաքեալ իմն թուի նկատող

աշաց սա և անպէտ յամենայնի և ի դուր աշ-
խատութիւն, և է իսկ, բայց միտք վսեմակա-
նին, զի սորին զանպիտանութեան և զպա-
կասութեան զանկատարութիւնս յիւթ զոր-
ծունեայ և բանակատար բնական լուսոյն ի
կատար կոչեալ, որով զսորայն ծածկեալ ըզ-
թերութիւն, գոնէ յիշատակաց անգամ զսա-
կաւաշատս առնէ արժանի. քանզի հանել
զօրհնութիւն ոչ բունութեամբ, այլ սիրով.
ապա սիրողին զի՞նչ զժողովրդին թուիցի, ոչ
ապաքէն սէրն ծածկէ զբարեութիւն մեղաց,
եթէ զմեղացն, ապա զսորայն ծածկեացէ ևս,
զի հաճոյ թուեսցի յայս սիրելեաց, որով ի
փոքրագոյնիցն ի մեծամեծս ելանել սիրելեա-
ցըն իմոցս— Նուաստ նսայի Վարդապետ:

էջ 187-189, դատարկ:

էջ 190.— Փակցուած սևատիպ նկար Ս.
Երրորդութիւն:

էջ 191.— Բամբ պիտամիֆ հաւաքեալ
յԱռաջնորդ Երկնից ամուտեալ գրքոյկէ,
տպեալ ի Վենետիկ, ի 1834:

էջ 220.— Փակցուած սևատիպ նկար.
Քրիստոս կանգնած, ձախ ձեռքին խաչակիր
գունտ:

էջ 221.— Հաւաքումն ընտիր բամից և
պիտամեաց, ի Պատմութենէն Աղէքսանդրի
Մակեդոնացւոյ, տպեալ ի Վենետիկ, ի քը-
ւիմ Բի. 1842:

էջ 243-264, դատարկ:

էջ 265.— Ձայտոսիկ և Ժողովալ ի կի-
կերմի Յաղագս Պատշաճից Գրգոյ, որ ի
տիպ ամեալ ի Վենետիկ, ի 1845 քիւ Փրկչին:

էջ 278-300, դատարկ. բացի 280էն, ուր
կայ սևագիր ձեռնարկար Ս. Երրորդութեան:

2753

Ա Ս Տ Ո Ւ Ա Մ Ա Ղ Ե Ր Ս.— 1

ԱՋԱՐ ԿԱՅՈՂԻԿՈՍ

Գովալիէր գեօղաբագր

1824

ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ.—

Մաւալ 14×9×2: էջ 276: Հանգամանք

չատ լաւ, Թուղթ Հասարակ: Գրիչ՝ Յակոբ
Պետրոսեան, Գրութիւն՝ ամբողջովին սև մե.

լանով, միասին, 20 տող: Բոլորգլխի նման տպագրի: Նկարք սևագիր, էջ 20, 28, 60, 68, 142, 204, 262, 275: Կաշեկազմ:

ձեկատ.— էջ 1

Գիրք Ազոթից որ ինչի Աստուածադերս:

Յարմարեալ է Ղազարու ամենիմաստ հայրապետէ, ի լուսակառոյց Աթոռն Սբ. էջ. միասին:

Եւ ի նորին օրինակէ դժագրեալ եղև ձեռամբ մեղսամած և նուստ ամենից Յակոբ Պետրոսեանէ, ի 1824 թուին, ի քարահատակ գեղաքաղաքին Գովալիէր:

էջ 2.— Յառաջաբանութիւն տեառն Ղազարու ամենիմաստ հայրապետի և հեղինակի գրքոյս առ աղքն իւր սիրելի:

էջ 27.— Աղօթք աստուածադերս և մըշտամատոյց ի սաղմոսացն Դաւթի, հաւաքեց. մամբ շարադրեցեալ տեառն Ղազարու յամենիմաստ հայրապետէ, յաղագս իւրաքանչիւրոց ամենից անձանց աղօթողաց:

էջ 69.— Աղօթք աստուածադերս և մըշտամատոյց ի սուրբ գրոցն Գրիգորի Նարեկացւոյն...

էջ 143.— Աղօթք աստուածադերս և մշտամատոյց ի շարականացն մերոց...

էջ 205.— Աղօթք աստուածադերս և մշտամատոյց, շարադրեցեալ տեառն Ղազարու յամենիմաստ հայրապետէ, յաղագս իւրաքանչիւրոց անձանց աղօթողաց:

էջ 226.— Եւամենի Միթթարայ Գուլի՝ Աղօթք աստուածադերս, ի դէմ Սրբոյ Պատարագին, համառօտեալ ի Ղազարու ամենիմաստ հայրապետէ:

էջ 233.— Աղօթք աստուածադերս և մշտամատոյց, արարեալ Տեառն Ներսէսէ Հայոց Սրբազան Կաթողիկոսի: Գլուխ ԽԵ.— Հաւատով խոստովանիմ...

էջ 267.— Ցանկ սրբոյ աստուածախօս գրքոյս:

էջ 272.— Յիշատակարան գրքոյս.— 1824

Փառք անշուքեալ դոճարանութեամբ և յաւիտեանական երկրպագութեամբ, ամենաւերոյ երբորդութեանն և միոյ Աստուածութեան Հօր և Որդւոյ և Հոգւոյն Սրբոյ, որոյ առատածիր ողորմութեան և ամենաբարի կամեցողութեամբն ամենազօր արարչին և մաղթանօք ամէնեւերջանիկ և միշտ օրհնեալ Կուսին Մարիամու Աստուածածնին, իսկ և հայցմամբ Սրբոյն Յոհաննու Կարապետին և Սրբոյն Գրիգորի մերոյ լուսաւորչին, ետ կառողութիւն և ժամանակ զերոյ և աւարտ հասուցանելոյ, որ և հաս ի կատարումն գրքոյս, որ կոչի Աստուածադերս, ի թվոյ կենարարին մերոյ 1824, և ի թվոյ Հայոց 1273, յամսեաւն շնն ապրելի 20, ի քարահատակ գեղաքաղաքին Գովալիէր:

Ի հայրապետութեանն գերագահ Աթոռոյն Սրբոյն էջմիածնի տեառն Եփրեմի երջանիկ սրբազան և ոստուածաբան կաթողիկոսին ամ. Հայոց: Եւ ի պատրիարքութեանն Սրբոյ և Մեծի Աթոռոյն Երուսաղէմի՝ տեառն Գարբիէլ հանճարունակ և խոհեմափայլ արքեպիսկոպոսին, իսկ և առաջնորդութեանն Սրբոյ Աթոռոյն մերոյ Ամենափրկին Վանի՝ տեառն Կարապետ աստուածիմաստ վարդապետի որ ի Նոր Զուլայ:

Արդ որք հանդիպիւք և ընթեռնուք կամ օրինակէք զոս, յիշեմիւք ի յարմանայաց յաղօթմ ձեր զնուստ ամենից Յակոբ Շահ. ջանարադիւն և զհայրն իմ Երևանցի Պետրոսն և զմայրն իմ Զօհաննա և զքերցն իմ ըզփէրին և զթագուհին, որ հանգուցեալ են ի Տէր, զողբի իւրեանց Տէր լուսաւորեցէ:

Նաև կողակիցն իմ գեցեղեմա, և Աստուծով զօրացեալ որդիակէն իմ գլուխիթ և դՅոհանն, և զնորածին դուստրն իմ Մէրինջան, և զայլ արեանառու մերձաւորսն իմ, կենդանաց և շննջեցելոյ. և որք յիշեալ միով Հայր մերիւ՝ զվերայ յիշեցեալսն և զուր յիշեմիւք ի նմանէ յաւուր արդար դատաւորութեանն նորին, Ամէն:

էջ 276, դատարկ:

2754

Ք Ա Ր Ո Ջ Գ Ի Բ Ք (ՏԱՐԵԿԱՆ — ԹԵՐԻ) .— 7

ԿԱՐԱՊԵՏ ԱՐՔ. Կ. ՊՈԼՍԵՅԻ

ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ.—

Մաւալ 20×15×2: էջք 210: Հանգամանք

շատ լաւ: Թուղթ կապտորակ, Թանձր: Գրու-
թիւն սև որակ մելանով, միասին, 24-22
տող: Շեղագիր: Համառոտագրութիւնք սո-
վորականէն աւելի: Կազմ կիսակաշի խաւա-
քարտեայ:

ԲՈՎԱՆԴԱՅՈՒԹԻՒՆ.—

էջ 1-4, դատարկ:

էջ 5.— Քարոզ Ա.— Կաղանդ: Խոկուն:
մահուան:

էջ 14.— Քարոզ Բ.— Կիւրակէ Պահոց
Մընդեան: Քուն մեղաց:

էջ 28.— Քարոզ Դ.— Մնումդ Տեառն:

էջ 57.— Կտակ Ձարչարանաց Տեառն
մերոյ Յի. Քի.:

էջ 81.— Քարոզ Մաղկազարդին:

էջ 115.— Քարոզ Յարութեան Քի. Տեա-
ռն մերոյ:

էջ 134.— Քարոզ Պենտեկոստէ: Գա-
լուտ Հոգւոյն Սրբոյ:

էջ 149.— Մեկնութիւն Տէրունական Ա-
ղօթիցս՝ Հայր մեր:

էջ 157-200, դատարկ:

2755

Ք Ա Ր Ո Ջ Գ Ի Բ Ք.— 2

ԿԻՐԱՎՈՍ ՊՏՐ. ԵՐՈՒՍԱԴԵՍԻ

Ս. Յաւուրթիւմ, Երուսաղէմ

1845

ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ.—

Մաւալ 19×14×1.5: էջք 204: Հանգա-

մանք լաւ: Թուղթ հասարակ: Գրիչ՝ Ղուկաս
Աբղ. Բալուցի, Մ. Ս. Ե.: Գրութիւն սև ո-
րակ մելանով, միասին, 20-23 տող: Շեղա-
գիր: Համառոտագրութիւնք սովորականէն
քիչ մը աւելի: Կազմ կիսակաշի խաւաքարտ-
եայ:

ԲՈՎԱՆԴԱՅՈՒԹԻՒՆ.—

էջ 1-4, դատարկ:

էջ 5.— Քարոզք Կիրակոս Պատրիարզի,
զոր խօսեցաւ ի վերադաշնութեան իւրում
յազգային ձեմարանին իւսկիւտարու, ի ներ-
կայութեան աշակերտաց ի մատրան նոյն ձե-

մարանի, յամս 1836-1837:

էջ 6, դատարկ: Նոյնպէս էջ 8:

էջ 9.— Ա.— ի վերայ քրիստոնէական
սուրբ հաւատոյ և կրօնի ձեզի սովորելու դիտ-
նալու պէտք եղած բաները այս տեղս խօսիմք
...: Հմմտ. Թիւ 2064, է. Հատոր, էջ 112:

էջ 36.— Գ.— Անցեալ երկու Կիրակիին
մեր ատենաբանութեան նիւթը այս էր՝ որ
մեզի ինչո՞ւ հաւատացեալ քրիստոնեայ կըս-
վի. . . :

էջ 180.— (ԺԱ) — [ԺԲ] — Ժամանակը
եկաւ մերձեցաւ Քի. Այ. մարդեղութեամբ
ծննդեամբ ի Սրբոյ Կուսէն Մարիամայ յաշ-
խարհ զայլոյն. . . :

էջ 195.— Յանկ.— Ա-ԺԲ Գլուխներ:

էջ 196-204, դատարկ:

Թիշատակարան Գրչի. — 1845

Էջ 7, ստորոտը. — Ի թիւ Փրկչին մերոյ
1845, օրինակեցաւ իմով ձեռամբ գրքոյկս
այս յերկնանման տաճարն Սրբոյ Յարու-
թեան, ի վայելումն ինձ Ղուկաս արեղայիս
Իսլուեցւոյ, որ գրով միաբան Սրբոյն Սա-
ղիմայ:

Թեոմագոյն յիշատակագրութիւն. —

1880

Էջ 194, ստ. լուսանցքին, մանկակա-
ղոյն թանաքով. — Այսօր հիւրակէ սեպտեմ-
բեր 21, 1880 թուականի ետու օրն յրդոյկս
Արժ. Սրապիոն Վարդապետին, որ մեկնեցաւ
աստի ի Դամասկոս տեսչական պաշտօնիւ.
Ղ. Վ.:

2756

ՃԱՐՏԱՍԱՆՈՒԹԻՒՆ. — 1

ՍԱՀԱԿ ԵՊՍ. ԽԱՊԱՅԵԱՆ

Բեթլեհէմ

1896

ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ. —

Ծաւալ 21×13×1: Էջ 9 և 164: Հանգա-
մանք շատ լաւ, Թուղթ լաւորակ: Գրիչ և ըՍ.
տացող՝ Աւետիս Վրդ. Յովհաննէսեան: Գր-
քութիւն մանկակաղոյն թանաքով, միա-
սիւն, 21 տող: Ենդագիր մաքուր: Համառօ-
տագրութիւնք սովորականէն քիչ աւելի: Լա-
թակազմ խաւաքարտեայ:

ԲՈՎԱՆԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ. —

Էջ Ա-Ե, դատարկ:

Էջ Է. — ձեկատ. —

ձարտառաւարութիւն, ընտիր աղբիւրնե-
րէ հաւաքելով դրեց և դասախօսեց ձեռնարա-
նի ժառանգաւոր աշակերտաց Սրբոց Յա-
կովբեանց աւագ լուսարարապետ Գեորգա-
տի Ը. Սահակ եպիսկոպոս խապահան, 1895:

Ընդօրինակեց Աւետիս վարդապետ Յով-
հաննէսեան Մշոյ խաղաղեցի, նախկին միա-
բան Կոռուց Անապատի, և այժմ՝ Սուրբ Աթո-
ռոյ Երուսաղէմի, 1896:

Ի Սուրբ Բեթլեհէմ:

Էջ Ը, դատարկ:

Էջ 1. — Նախագիտելիք. — 1. — Ունկն-

դիրները Համոզելու Համար բարւոք խօսելու
արհեստը կ'ըսուի ձարտասանութիւն, իսկ
բարւոք խօսողը՝ ճարտասան. . . :

Էջ 2. — Մասն Առաջին, Պերճախօսու-
թիւն:

Էջ 59. — Մասն Երկրորդ, Գիւտ:

Էջ 97. — Մասն Երրորդ, Տրամադրու-
թիւն:

Էջ 143. — Մասն Զորրորդ, Արտասանու-
թիւն:

Էջ 153. — Երեսն հարցոցին Դեմոսթե-
նէսին. ատենախօսին ամենակարեւոր բան
ինչ է: Պատասխանեց՝ Արտասանութիւն. . . :

Էջ 156. — 175. — Այս ամենէն աւելի կա-
րեւորն այն է, որ ներդաշնակ բոլան շարժու-
մը ձայնին, և դէմքը շարժման հետ. . . :

Էջ 158. — Ցանկ:

Էջ 160-164, դատարկ:

Թեոմագոյն յիշատակագրութիւն. —

1913

Էջ 2, մէջտեղը. — Աւետիս Վարդապե-
տի անձնական գիրքերէն, նուիրուած Ս. Ա.
Թոռոյս Թանգարանին, 1913:

2757

Ք Ա Բ Ո Ձ Գ Ի Բ Ք.— 1

Խմբ. ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ՎՐԴ. ԲԵՐԻԱՅԻ

Երուսաղէմ?

ՌՅ = 1851

ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ.—

Մաւալ 20×14×3: էջը Ը+500: Հանգա-
մանք շատ լաւ: Թուղթ հասարակ: Գրու-
թիւն սեւորակ մեկանով, միասին, 24 տող:
Շեղագիր վարժ: Համառօտադրութիւնք ա-
ռատ: Կաշեկազմ խաւաքարտեայ ոսկեղձը-
ուազ:

ԲՈՎԱՆԴԱՅՈՒԹԻՒՆ.—

էջ Ա-Բ, դատարկ: Նոյնպէս Դ-Ը:

էջ Գ.— ձախաւ.—

Հատընտիր Քարողք, ծաղկաքաղ արաբ-
եալ Տ. Յարութիւն շնորհափալ վարդապե-
տի Բերիացոյ, բնիկ Միաբանի Առաքելական
Աթոռոյն Սրբոյ Երուսաղէմի, ի հարազատ
գրչադրաց իմաստուն նախնաց աստուածա-
բան վարդապետացն մերոց:

Ի Հայրապետութեան Տ. Տ. Ներսիսի
սրբադնականտար կաթողիկոսի ամ. Հայոց,
և ի պատրիարքութեան Սրբոյ Երուսաղէմի
Տ. Յոհաննու սրբազան արքեպիսկոպոսի, և
ի պատրիարքութեան Կոստանդնուպոլսոյ Տ.
Յակոբայ սրբազան արքեպիսկոպոսի:

Յամի Տեառն 1851, և ի Թուականին Հա-
յոց ՌԵ:

էջ 1.— Քարող Առաջին: Բնաբան. Գա-
ւաղան զօրութեան առաքեսցէ քեզ Տէր ի Սիօ-
նէ և տրբեսցես դու ի մէջ Թշնամեաց թոյ:
Սաղմ. ձԹ, 2.— Գեղեցիկ և խորհրդական են
միտք բնաբանին, զոր ի դէպ է ինձ՝ որ զդա-
ւազանին պարզեւն ընկալայ այսօր յաշդի-
ման կացուցանել...:

էջ 8.— Քարող Երկրորդ: Կաղանդ:

էջ 14.— Քարող Երրորդ: Մնունդ Քը-
րիստոսի:

էջ 40.— [Քարող Չորրորդ]: Քառաս-
նօրեայ Գալուստ:

էջ 51.— Քարող Հինգերորդ: Բնաբան.
Նարդոս իմ բուրեաց զհոտ իւր: Մնունդ Քը-
րիստոսի.— Այսօր մայրս մեր Սբ. Եկեղեցի
անուշահոտութիւն իմն բուրեաց ի լսելիս և ի
հոտոտելիս մեր...:

էջ 67.— Քարող Վեցերորդ: Մաղկա-
ղարդ:

էջ 92.— Քարող Մտասաներորդ: Եւս
Չարչարանաց.— Յայտ գիշերի մայրս մեր
Սբ. Եկեղեցի...: Քի. Այ. մերոյ եօթն տե-
սակ սոսկալի չարչարանաց կը Թուեն աստ-
ուածաբան սուրբ վարդապետք, զորս Համա-
ռօտ պատմեմք, և անոնց ամէն մէկին վերայ
ջերմեռանդութեամբ մտածելով մեր հոգւոց
փրկութեան Համար անոնցմէ բարոյական
պտուղ քաղեմք: Առաջին սրբազան չարչարա-
նացն սկզբնաւորութիւնն Գեթսեմանիի պաղ-
չայէն պաշլայեց...:

էջ 142.— Քարող ԺԲ: Բնաբան. Մեզ եւ
Ձեզ մեծ աւետիւ:

էջ 176.— Քարող ԺԶ: Նոր Կիւրակէ:

էջ 191.— Քարող ԺԷ: Կարմիր Կիւրա-
կէ:

էջ 222.— Քարող ԻԲ: Հոգեգալուստ:

էջ 234.— Քարող ԻԴ: Պայծառակերպու-
թիւն Քի.:

էջ 242, կրկնուած:

էջ 264.— Քարող ԻԸ: Աւետումն:

էջ 270.— Քարող ԻԹ: Վերափոխումն:

էջ 295.— Քարող ԼԵ: Գիւտ Խաչ.— Ա՛հ.
կորուստ տրտմութիւն բերէ մարդոյ, և ամ.
գիւտ ուրախութիւն...:

էջ 382, կրկնուած:

էջ 419.— Քարող ԿԴ: Այր ոմն էր մեծա-
տուն, որոյ էր տնտես, և այլն:

էջ 433.— Քարող ԿԶ: Ուշիկ արարէք ըզ-
ճանապարհս Տեառն...:

էջ 434-435ի միջև մէկ Թերթ դատարկ և
առանց իշաթիւի: Թերթթ չ'հրեւիր:

էջ 486.— Քարոզ ՀԳ.— Որով իշխանու
թեամբ առնեն զայդ.— Կրկին կուրութիւն է,
բնական և գերբնական, աշաց և մտաց...
էջ 470-494, դատարկ:

էջ 495.— Յամի Գառգից.— Ա-ՀԳ ԳԸ-
լուխներ:
էջ 499-500, դատարկ:

2758

Տ Ա Ղ Ա Ր Ա Ն

ՍԱՐԳԻՍ ՎՐԴ. ԿԵՍԱՐԱՅԻ

Երուսաղէմ?

ԺԸ. Դաք

ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ.—

Մաւալ 23x15: Էջ 64, կողքը ներառ-
եալ: Հանգամանք լաւ: Թուղթ թանձր: Գը-
րութիւն՝ մասամբ ու, մասամբ գունաթափ
մեկանով, միասին: Նոտր շեղագիր: Համա-
ռօտադրութիւնք սովորականէն քիչ մը աւել-
ի:

ԲՈՎԱՆԴԱՅՈՒԹԻՒՆ.—

էջ 1-2, կողք:

էջ 3.—

Ձողորմութիւն մեզ պարգեւեալ,
զհիւանդ հոգիս մեր բժշկեալ,
ի յանցանաց մերոց փրկեալ,
և ի չարէն անփորձ պահեալ:...

էջ 4, դատարկ:

էջ 5.— Ի Սարգսէ Վարդապետէ:

Բանք ասացեալ գեղեցիկ, ի վերայ իւ-
րաքանչիւր անձանց:

Ասեմ ասեմ և ասեմ,
ոչ գիտեմ թէ գի՛նչ ասեմ,
միայն զմեղանս իմ ասեմ,
և յասելոյ ոչ լռեմ: Ա.Ք:

էջ 14.—

Երանելի Սուրբ Առաքեալ,
յերբորդ երկինս յափշտակեալ,
անճառելի բանքս լուեալ,
որ ոչ լինի յումեք պատմեալ:

Ըստիպեցայ սիրոյ սըրտիս,
Սարգիս վարդապետ խըղճալիս,
տեղեալ գոլով Կեսարացիս,
բարեաց գործոց գոլով հեռիս:

Գովեաա մեծի առաքելոյն,
ոչ է ըստ նորա արժանոյն,
այլ ոգեցաւ ըստ իմ կարոյն,
զերդ խերեէշ կնոջ ալրոյն:

էջ 17.—

Ով Սուրբ Յոհան Ոսկեբերան,
գեղեցիկ ես դու աննման,
պայծառ գունով զորպէս շուշան,
անուշահոտ ծաղկանց նման:

Մենդեամբ սրբոյ աւագանին,
Սարգիս կոչիմ ըստ իմ հաւոյն,
չարադրեցաւ գովեստ Սրբոյն,
իրբու անուամբ եթ ըարուեոյն:

Երկրին իմոյ կոչի անուն
Կեսարեա ընդ Մատակոյն,
Կապադովկեա է ընթանոյն,
իրբու զսեռ բոլոր մասնոյն:

էջ 19.—

Ով դու մանուկ դեռարուսիկ,
դիմօքդ ազնիւ յոյժ գեղեցիկ,
պահեա գեղդ իբրու ծաղիկ,
չի լինիլ քեզ դիւրաթոռիկ:

Շարադրեցաւ բան խրատոյս,
ի Սարգսէ Կեսարացւոյս,
անուամբ միայն եթ ըարուեոյս,
առ փոքրագոյն տղայ մանկունս:

էջ 20.— Ի Սարգսէ Վարդապետէ:

Կեանք աշխարհիս ունայնութիւն,
ասաց Սողոմոն իմաստուն,
կամի առել ոչ ընչութիւն,
ի յոչնչէ ոչ ընչութիւն։...

էջ 23.— Ի Սարգսէ Վարդապետէ.

Ո՛վ դու եղբայր իմ նաղելի,
նորահասակ և սքանչելի,
տեսողաց դու զարմանալի,
յամենայնէ դու ըղձալի։...

էջ 25.—

Հոգմն մահու երարձ զտէրն իմ,
զՎաղար կաթուղիկոս վեհն իմ, ո՛հ
յոյժ տըրտմողին մնաց անձն իմ,
ամենեկին ոչ սկոփիմ, ո՛հ։

Ի Սարգսէ Վարդապետէ,
ի Բիւզանդոյ նուիրակէ, ո՛հ
ասացաւ ողբ ի խոր սրտէ,
ի տարակոյս տրտմեալ անձնէ, ո՛հ։

էջ 26.—

Սարգիս նուաստ Վարդապետ,
եղև ծերացեալ անպէտ,
ոչ ոք առնէ նմա պէտ,
միայն Տէ՛ր արասցէ պէտ։

Ծերութիւն եկեալ հասին,
տեղի ետուն զօրութիւն,
արշաւեաց հիւանդութիւն,
ոչ գոլով ընդդիմութիւն։

Յերբ հիւանդութիւն տիրէ,
ի մարմնի թագաւորէ,

զհոգին ի մարմնոյն քակէ,
զկեանս մարդոյն զրաւէ։

Գոհացայց ես ղէն Տէ՛ր,
յար օրհնեցից ղեղ Տէ՛ր,
անոնակալ ես դու Տէ՛ր,
զթած ես դու ներօղ Տէ՛ր։

Ժամանակ պարզեցեր,
զմեղանս իմ ո՛չ յիշեցեր,
եօթանասուն ամ լրցեր,
մի՛ ալլ աւելացուցեր։

Այժմ արդ անկեալ աղաչեմ,
զներդութիւն քո խնդրեմ,
զթած ղեղ ղաւանեմ,
զմեղացս թողութիւն հայցեմ։

Ձիս մի՛ կորուսաներ Տէ՛ր,
զմեղանս իմ մի՛ յիշեր Տէ՛ր,
զթութեամբ քով քաւեա Տէ՛ր,
զերծո ի ղըժոռոց Տէ՛ր։

էջ 28.— Մարիամ Սուրբ Կոյս մեղաւո-
րացս յոյս, օգնեա խղճոյս և տարազելոյս։

էջ 29.— Տաղ ի վերայ Համբարձման
Սբ. Տեղւոյն Քիւ։— Պարծանք Սինայի՝
պատուէր օրինաց։...

Ելէք ի Համբարձում՝ ըղձակաթ սիրով,
ղոտնակոխ Սուրբ Տեղին՝ լցէք հայցումով.
պարզեաց պարզելին Արամեան աղղի,
զհայրենի մեր կալումս՝ Հայկաղեան տոհմի,
ուխտաւորք ուխտապահ՝ քարող կարդացէք,
պարզեղոյին բարեաց՝ շնորհ մատուցէք։

էջ 30-64, դատարկ։

2759

Ք Ա Ր Ո Զ Գ Ի Ր Ք։— 2

Լ. ԱՆՏՈՆ ՎԻԵՆՈՒ

ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ.—

Մաւալ 20×12×2-5: էջք 13+792: Հան-
գամանք լաւ: Թուղթ կապոյտ, բարակ, գծա-

ւոր: Գրութիւն սևորակ մեկնում, միասիւն,
20 տող: Շեղագիր վարժ: Համառօտագրու-
թիւնք սովորական: Կաշեկազմ ոսկեզօծ և-

բէզնեբով: Դատարեկ կապոյտ թուղթ սկիզբը
Հինգ թերթ:

ԲՈՎԱՆԴԱՅՈՒԹԻՒՆ —

Էջ Ա. — Յառաջաբանութիւն Թարգման-
չին. — Հ. Անասն Վիէրյա, զոր էւր ժամա-
նակակիցները՝ իշխան ուղղափառ ատենաբա-
նից կ'անուանէին, ծնաւ Լիզպոնս քաղաքի
մէջ 1608ին. . . — Հմմտ. Թիւ 2709:

Էջ ԼԱ. — Քարոզք Հ. Վիէրյայի:

Ա. — Յաղաքս գործնական հաւատոյ:

Էջ ԼԲ, դատարեկ:

Էջ 1. — ՅՂ. Գործնական Հաւատոյ. —
Եթէ ճշմարիտն ասեմ, ընդէ՞ր ոչ հաւատալք
ինձ (Թովհ. Ը. 46):

Ա. — Եղբարք իմ, այս խօսքերն են զոր
երբեմն Յ. Քս. դպրաց և փաբիսցեաց կ'ուղ-
ղէր. . . :

Էջ 73. — Քարոզք ի վերայ առաջին Կիւ-
րակէի Յիսնակաց. — Դատաստան Աստուծոյ
— Հմմտ. նոյն, էջ 41:

Էջ 157. — Քարոզք ի վերայ Երկրորդ Կիւ-
րակէի Յիսնակաց. — Դատաստան Մարդկան:

Էջ 237. — Քարոզք ի վերայ Երրորդ Կիւ-
րակէի Յիսնակաց. — Դատաստան Անձին:

Էջ 319. — Քարոզք ի վերայ Զորրորդ
Կիւրակէի Յիսնակաց. — Սոյն երեք դատաս-
տանաց դատաստանը:

Էջ 413. — Քարոզք Զղման վերայ. —
Սոյն քարոզը, զոր 1610ին Պահիայի մէջ (Պը-

րեզիլիա) տուած է, հեղինակը կ'անուանէ՝
Յառաջադրութիւն մեղաւորին ոչ ևս երբէք
մեղանշեոյ. . . — Յայտնեմք մի՛ մեղանշեք
(Թովհ. Ը.):

Ա. — Զար բաներուն մէջ ամենէն մեծ
չարը, ոչ, կը սխալիմ, մի միայն չար եղող
բանը, որ է ծայրագոյն չար, մեղքն է. . . :

Էջ 514-515ի միջև մէկ թերթ առանց ի-
ջաթիւի. առաջին երեսին՝ է. Քարոզ Աստ-
ուածայայտնութեան. թէ Խնչ է քարոզիչ
մի: Յաջորդ երեսը դատարկ:

Էջ 515. — Քարոզ Աստուածայայտնու-
թեան. — Թէ Խնչ է քարոզիչ մի. — Սոյն քա-
րոզը Լիսբոնայի մէջ տրուեցաւ, արքունա-
կան մատուռը (1662) ի ներկայութեան նորա-
հասակ Թագաւորին. . . — Հմմտ. նոյն, էջ
259:

Էջ 663. — Քարոզք ի վերայ Սիրոյ թըշ-
նամեաց:

Էջ 731. — Յանկ Առաջին Հատորոյ. —

Ա-Ը Քարոզներ:

Էջ 733. — Յանկ վկայութեանց որք զը-
տանին ի սոյն գրքոյս յամբողջութեան:

Էջ 751. — Յանկ Նիւթոյ գտանելոց ի
դիւրս յայս ի դիւրութիւն որոնողաց:

Էջ 771-780, դատարեկ:

Էջ 781-792, ճերմակ թուղթ դժաւոր:

Էջ 781. — Յանկ(ի) Գորցնս:

Էջ 785-792, դատարեկ:

2760

Ժ Ո Ղ Ո Վ Ա Ծ Ո Յ

Կ. Պալիս

1789, 1796

ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ —

Մաւալ 15×9×4: Էջք 520: Պրակք ԺԴ
(էջ 1—24), կազմի ժամանակ սխալ դրուած
է. Ա—ԺԳ (33—340), ԺԵ—ԻԲ (341—520):
Հանգամանք լաւ: Թուղթ հասարակ: Գրիչ և
Ստացող՝ Պետրոս Եպս. Աստուածատրեանց,
Կեսաբացի: Գրութիւն՝ խորագրերներ և զըլ-

խագրերները կարծիք, մնացեալը սև մեյա-
նով, միասին, 25 տող, կարծիք դիտերու մի-
ջև: Նոտք չեղագիր մանր: Համառօտագրու-
թիւնք յոյժ առատ: Կաշեկազմ տախտակեայ
դրոշմազարդ: Կնիք սևադրոշմ փակագիր.
ՃԳ. Մ. Պետրոս Վարդապետ, 1232a [=1783],
էջ 1, 513:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ.—

Էջ 2.— Կտակ և Քարազի Մեծի յՈւրբա-
քի ի Խաչելութիւնն Քի. Այ. մերայ, ի Սի-
մեօնէ սրբազան կաթողիկոսէ Երանցեայ ա-
բաբեայ.— Մարտիրոս և զարհուրեմ, ով սի-
րիւք, վասն նորագոյնից նշանացն, որք այս-
օր երևին յաշխարհի...

Էջ 33-34, դատարկ:

Ա.— Մեծն. Յովհաննէս.— 10

Մատթէոս Վրդ.

Էջ 35.— Օգնեա Հագի Սբ. Ած. ճշմա-
րիտ.— Յօհաննու Որստեցեայ տիեզերաշնչոյ
բարեմտապետի արարեալ բան յաւետարանէմ
Յօհաննու որ ասէ. ի սկզբանէ էր Բանն և
Բանն էր.— Կահաւորեմ, ով կանառք լուսե-
րամից և դասք սրբէից. . .— Հմտ. Թիւ
2044, է. Հատոր, էջ 86:

Էջ 59.— Գլուխ Բ.— Եւ յաւուրն երբոր-
դի Հարցանիք էին ի Կանա.— Նախ պարտ է
գիտել թէ յորմէնէսէ Գ օր Թուէ...

Էջ 68.— Գլուխ Գ.— Որ ոչ ծնցի վերա-
տին ի ջրոյ, և ի հողոյ ոչ կարէ մտանել.—
Դրժուարին է բանս...

Էջ 217.— Գլուխ ԻԱ.— Յայնմ գիշերի
կալան և ոչ ինչ...

Յիշատակաբան Հեղինակի.—

Էջ 223.— Որ և այս տեսչութեան բան
ընդ նախասացեալ Մեկնութեանն որ ըստ
Ղուկասու Աւետարանին եղեցի, և իբրև ըզ-
կրկին լոմայ այրուրն ընձեռեցի ձեռ մեծանձ.
նութեան(ց)դ: Արդ. այս է մասն ինչ յաշխա-
տութեանէ վարժապետին իմոյ Գրիգորի մեծի.
...— Հմտ. Լ. Ս. Խաչիկեան, Յիշտ. ԺԵ.
Դարի, Ա. Մասն, էջ 121-122:

Բ.— Ժ Ո Ղ Վ Ա Ե Ո Ց

Էջ 224.— Բան վասն ռզումի, տեսուն
Սիմեօնի սրբազան հայրապետին, ի բանն քէ՛
Յօր տուն մտանիցէ, Թախալէա աստաջիք
ռզում, ևայլն. Մատթ. Ժ. Գլ. 12.— Սովո-
րութիւն է ծնողաց...

Էջ 228.— Նօրին սրբազան վեհապետի
Սիմեօնի դարձեալ վասն ռզումի.— Սովո-
րութիւն է Բաղաւորաց...

Էջ 232.— Բան վասն ռզումի դարձեալ
ի հմագոյն ռզղապետ վարդապետաց:

Էջ 239.— Բան վասն ռզումի ի բանն
քէ՛ Եւ իբրև եկն Յօ. ի մէջ մաց և միշ-
քարեաց գնաս բանին և նո ռզում: Յօհ. Ի.
28.— Զկերպազրութիւն ողլունիս բողոս Ե-
ղանակաւ ասեալ լինի ի Սբ. Գրոց...

Էջ 253.— Քարազ վասն ռզումի տեսն
Սիմեօնի սրբազան հայրապետին արարեալ ի
բանն որ ասէ Տէրմ մեր Գօ. քէ յոր տուն մը-
տանիցէ Թախ աստաջիք ռզում տեսն այսմիկ
.— Ամենաբարի բնութիւնն...

Էջ 282.— Քարազ ռզումի ի բանն՝ Իբ-
րև մտանիցէ ի տուն ռզում տաջիք, ևայլն.
— Կերպ ողլունի առաքելոցն էր այս, ղի ա-
սէին՝ Խաղաղութիւն տանս այսմիկ...

Էջ 295.— Ընդէ՛ր արգել Գօ. գոզումն
տայն ի անապարհին:

Էջ 301.— Բան վասն ողլոյն տալոյ վար-
դապետաց Հաւաքեալ Աբրահամու վարդապե-
տէ, Համաօսոցեալ և յեղեցեալ սակս դիւ-
բաւ ի միտ արնոյ և ասելոյ.— Բազմագութ
և մարդասէր է Աստուած...

Էջ 320.— Քարազ ռզումի ի բանն որ աս-
է. Յօր տուն մտանիցէ ասաս.— Վարդա-
պետք ասնն թէ ողլոյն այս գոր տամք, ո՛չ է
անդօր սոսկ բան...

Էջ 328-340, դատարկ. Թէ և զծուած է և
պատրաստ:

Էջ 341.— Ա.— Երանելի բնութիւն և
աննախանձ բարեբարութիւնն սկիզբն կենաց
...

Էջ 370.— ԵԲ.— Անձանօթ ծնունդ ծո-
ցոյ Հօր Միածին զարթո գնարս իմ...

Էջ 372.— Ա.— Այժմ ժամանեալ մեր
յաւարտ և ի կատարումն Թարգմանութեան
առաջի արկեալ բանին...

Էջ 430.— ԴԶ.— Այլ և օրհնեցէ Տէր
Ած. զձեզ զբահանայոց ըստ առաքելական
օրհնութեան...

Էջ 436, դատարկ:

Էջ 437.— Ի Յակօբայ Աստուածաբան
Պատրիարքէ արարեալ, Կտակ Մեծի Աւագ
Ուրբաթուն Վասն Խաչելութեան Քի.— Ո՛վ
օր դանտութեան և ռզում...

Էջ 514-520, դատարկ:

Յիշատկարամի Գրչի.—

1.— էջ 512.— 1789

Արդ ի հասանելն մեր յաւարտ զրոյս յայտ լիցի բարեմիտ ընթերցողացդ, ահա ի սոյն մատենան գտանին չորս բանս ըստ ինքեան յատկացեալս, որք են. Մեկնութիւն Յօհաննու Աւետարանչին՝ ի Մատթէոս վարդապետէ արարեալ ըստ վերջաբանութեան իւրոյ։ Եւ ի վերայ ողջունի բանք յայլ և յայլ վարդապետաց խօսեցեալք. նոյնպէս և ոմանք նախերանք, և վերջին օրհնութիւնք քարոզից։ Եւ այսոքիկ առեալ եղաք աստ, ի Ղոճնկ-իանոս արքեպիսկոպոսի և Սրբոյ էջմիածնի հարազատ միաբանին դրբոյն, զոր ունէր ըդ ինքեան, ի վերադառնալն յաստուածակոխ ուխտէն Սաղիմայ, ի Թուին մերոյ ՌՄԼԷ, և ի փետրուար ԺԴ. զի եկեալ մնաց ի Պօլիոս ամ մի որպէս հիւր, և եցոյց մեզ (ստոյմ սոցա օրինակն) մեծ մարդասիրութիւն, որոյ յիշատակն օրհնութեամբ եղիցի։

Եւ վերջինս այս Կտակ, որ ի վերայ Տեառն մերոյ չարչարանաց և խայելութեան, ի Յակօր աստուածարան պատրիարկէ արարեալ. զսորին օրինակն ևս Սրբոյ Սաղիմայ հարազատ միաբան Կարապետ վրտաստտ վարդապետէ ընկալաք զշնորհ, որ և սա ի ծայրագոյն նուիրակութենէ Կեսարիոյ և Գաղատիոյ էր վերադարձեալ աստ ի Պօլիոս, և ևս մեղսամած Պետրոս անուն լիկ վարդապետ՝ յոյժ սիրով առեալ ձեռամբ իմո՛ւ ըմպիցի

ի վայելումն անձինս, և յիշատակ ապագայից։

Ուրեմն մի զանց առնուք ի դիպին սոյն զրբոյս, ներելով սղալանացս ի ամին, տալ զողորմին նախ հոգևոր ծնողի իմոյ՝ տեսան Ջաբրիայ աղգասէր պատրիարկի մեծի Պօլսոյս, և ամենայն հոգևոր յարդի եղբարցս իմոց, և մարմնաւոր արեանակցացս իմ, որք եմք ի Կեսարիոյ նահանգէն, վանք դիւղացի, և ի զարմէն Աստուածատուրեանց։ Ապա կրկին աղերսու մաղթեալ իմ զողորմին՝ մնամ ծառայ պատրաստական ամենեցդ ելով ողջ բաւէ։

Վերջինս այս Կտակ եղև զրեյ ՌՄԼԷ, և ի մարտի ԺԴ, յաւուր նշարաթի։

2.— էջ 1.— 1796

Մեծի Կոստանդնուպոլսոյ տեսան Ջաբրիայ պատրիարկին ձեռնասուն աշակերտ՝ Կեսարացի ի վանք դիւղէ և յԱստուածատուրեանց զարմէն Պանծի Պուտախին որդի Պետրոս և եմք եպիսկոպոսս, զրելով ձեռամբ իմո՛ւ, և տացոյց զայս դիրքս ի վայելումն ինձ և յիշատակ աղաղայ վախճող եղբարցդ։ Ապա խնդրեմ աղաչանօք, զոր զկնի իմոյ վասն ճանձան միով Հայր մերիւ յիշեսլիք ի Տէր դիւ և զամենայն հոգևոր և մարմնաւոր իմայինս, որ և յիշողդ յերուք յիշեալ յԱստուծոյ աստ և ի հանդերձեալսն։

Գրի յիշատակարան ՌՄՈՆ, յունիար ԺԶ, ի պատրիարկարանն Հայոց ի Պօլիոս։

2761

ԿԱՐԳԹԱՂՄԱՆ

ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ.—

Մաւալ 18×12.5: էջք 52: Հանդամանք լաւ, Թուղթ ճերմակ և կապրոյտ: Գրութիւն սևերակ մեկանով, միասին, 16 տող: Շեղաղիւր նոտրակերպ: Կազմ կիսալաթ խաւաբարտեայ:

ՏԻՏՂՈՍԱԹԵՐԹ.—

Կարգ Թաղման Ննջեցելոց, Կրօնաւո.

րաց, Աշխարհականաց, Արանց և Կանանց։

էջ 1.— Կանոնադրութի Կուրդաւորի Թաղման։

էջ 3.— Կանոնադրութի Աշխարհականի Թաղման։

էջ 36.— Կանոն Տղայի Թաղման։

էջ 50.— Վասն Հրաժարելոյ անձանց ննջեցելոց՝ զՏէր աղաչեսցուք։

2762

ՏԱՂԱՐԱՆ (ԹԵՐԻ)

(ԺԹ. ՊԱՐ)

ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ.—

Ծառալ 11×21: էջ 83-138: Հանգամանք անբաւարար: Թուղթ զեղնորակ: Գրութիւն՝ խորագիրները կարմիր սկիզբի էջերուն մէջ, մնացեալը սև մելանով, միասին, 26-28 տող: Շեղազէր վարժ: Համառոտագրութիւնք բաւական առատ: Կազմ կիսակաշի խառաքարտեայ:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ.—

էջ 83.— Տաղ ի վերայ Սրբոց Յովնորեանց երջանիկ Առաքելոց: Ի գոյն առատ: Նախի աշգըմ.— Ուխտիւք հայցեմ սրբոց նըպաստ. . . :

էջ 84.— Ի գոյն առատ.— Նախի աշգըմ եագտի պէնի. . . :

էջ 84.— Տաղ ի վերայ Սմբատ Իշխանի: Ի գոյն առաքինակ.— Թագ փառաց մեռոց այր ցանկալի. . . :

էջ 85.— Ի գոյն առաքինակ: Թագ փառաց.— Պիր մէկէկ սիմա խօշ նագէնիմ. . . :

էջ 86.— Տաղ ի վերայ Վահանայ Մամիկոնի: Ի գոյն առատ: Գուրտաւ սէնի.— Գանձ անսպառ իմաստութեան. . . :

էջ 87.— Ի գոյն առատ: Գանձ ամապատ.— Գուրտում սէնի լէ իւլ Ֆէթի. . . :

էջ 87.— Մարդիկ նաւին նմանեալ. . . :

էջ 88.— Այ զըզ սալնձ էօրմէզլէր. . . :

էջ 89.— Գեղափայլ սիրուհւոյս յայտ. նեցի զկիրս իմ. . . :

էջ 91.— Յամաւկերջն ապրելի զպատուհանս բացի. . . — Յ Ա լ ա դ ա ք ե ա մ գ [=Յ. Ալամդարեանց]: Ի 27 ապրիլի, ի 1838 ամի, ի Սուրբ Վանս Յաղթատու:

էջ 92.— Ծանօթ. մտխտով.— Յարութիւն Ալամդարեան՝ Ներսէսեան Դպրանոցի ուսուցիչ 1820ական թուականին:

էջ 92.— Երախտէն դալէյէ շահըն ուշուրտում. . . :

էջ 93.— Տաղ յորդորական առ ուսանող

գերթողութեան, ի Մուրատ Վարժապետէ ոգեալ է ի դոյն Չարկեալ.— Հարկաւոր է հըմտութիւն գերթողութեան արուեստի. . . :

էջ 94.— Տաղ զքոսանաց ոգեալ յումէգէ նաւելով ի Կալթայէն զգեբոս ծովու գերեւելով մինչև ցՍարի Շար առ խաղաքանչիւր նըշանաւոր շինուածոց ասացեալ է տուն մի յեղանակ փինէլէք յուտուլ թեթիւ.— Ձև բարձրացեալ փերոզ ի հորիզոնէ. . . :

էջ 95.— Խուն ինչ ջատագովութիւն լըվարժապետաց.— Նըբամանից պիտոյ է նիւթ մետաքաթիւ. . . :

էջ 97.— Օրհնութիւն ի վերայ սուլթան Մահմուտի.— Յնծացաւ երկին ի շող լուսածիր. . . :

էջ 100.— Դարձեալ առ նոյն.— Ձիք եղեալ երբէք այս շնորհք բարիք. . . :

էջ 101.— Եղանակ սեպահի Սէփտի ճանըմ.— Նետ թափանցիկ՝ սուտեր հատու երկրեան. . . :

էջ 102.— Եղանակ կիւլիզար, ի դոյն բաւ պումատում.— Շառաւիղ ընտիր՝ տուհ մին Ռուբինեան. . . :

էջ 103.— Տաղ ի վերայ Անի քաղաքին.— Պարծանք քաղաքաց՝ քաղաք մեծ Անի. . . :

էջ 104.— Ուստի՞ կու դաս դու դառնիկ. . . :

էջ 105.— Վայելադեղ նաղելի իմ. . . :

էջ 106.— Տաղ ի վերայ Թաղէօսի Առաքելոյն.— Առաւտ լուսաբեր Հայաստան երկրի. . . :

էջ 108.— Հրաշունչ փիշապաց, բորբոքեալ մեծ դազան. . . :

էջ 110.— Յորդորակ առ նոյն, ի նոյն.— Պետութեամբ և ինքնակալ կայսերութեամբ. . . : Իր հաղար ութ հարիւր և չորս օրըն Նոր Տարի. . . : Պ օ լ ա ճ ք ի Ս Ե ր օ ր է:

էջ 113.— Յօրինեալ ի Փշտումալճեան մեծիմաստ Գրիգոր Վարժապետէ ի վերայ

արքային Օսմանյոյ, 1831.— Երկնի և երկրի
Թաղաւոր անճառ. . . :

Էջ 117.— Տաղ Աստուածածնի.— Վա-
րանիմ ի մեղաց. . . :

Էջ 118.— Տաղ ի վերայ Գաղիկ Արքա-
յին Հայոց.— Առիւծ հօր Բագրատունի. . . :

Էջ 118-123ի միջև երկու թերթ ինկած :

Էջ 125.— Պարուց Թուշոց տուգ աւե-
տիս, սիրուն զարուն երեւեցաւ. . . : Պ ա-
հ ա ր :

Էջ 126.— Գարունն եկեալ անուշ հովե-
րն հնչեցին. . . :

Էջ 127.— Արիք ելցուք ի միասին, ուրա-
խութեամբ մտցուք յայդին. . . :

Էջ 129.— Տէրեալէրտէ պիւր կէմիմ մար
եասլանըր. . . :

Էջ 130, տարբեր գրչութիւն.— Յամի
Տեանն 1848, ապրիլի 12, օրն երկուշաբթի,
ի Սբ. Յակոբ եկեղեցին, զինի աւարտման
մեծահանդէս Թափօրին, ցերկեան ժամ իբր
երեք, ի Սբ. Յակովբ աւագ խորանէն լոյս
մեծ և պայծառ ծագեցաւ ակնեղև թաղմաց և

մանաւանդ ջերմեանդ տէրունական ուխտա-
ւորաց, և օտար ազգէ ևս տեսին :

Էջ 131.— Տէրտիվանտան էնտիրտիէր,
ալ քօշուեայ պինտիրտիէր. . . :

Էջ 132, դատարկ :

Էջ 133.— Ողբակցաբար արարեալ Տ. և
Տն. Զաքարիայ սրբազան արքեպիսկոպոսի և
Առաքելական Սրբոյ Աթոռոյն Երուսաղէմի
ազգասէր պատրիարզի, սակս վտացեալ ան-
ձին իւրոյ՝ որ յետ սակաւ աւուրց անկեալ
յախտ ջրդողութեան և յաւելաւ առ հարս ի
1846, մայիս 7, կայեալ զԱթոռ պատրիար-
զութեան ամս քառեկ և կէս.— Լաւ էր իմս
սենեակ, ւնպիսկոպոսական պատիւ լռիկ. . . :
— Հմմտ. Թիւ 2737, էջ 82, որուն քանի մը
սխալները սրբազրեցինք, առոր հետևողու-
թեամբ :

Էջ 134.— Երգ Անի Քաղաքի.— Անի քա-
ղաք նստեր կու լայ. . . :

Էջ 136-138, դատարկ, թէև գծուած և
պատրաստ :

2763

Ն Ա Ր Ե Կ (ՏԱՃԿԵՐԷՆ).— 1

Թալաս

1861

ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ.—

Մասւոյ 17-5×10×3: Էջք Ի+574: Հան-
գամանք շատ լաւ: Թուղթ հասարակ: Գրու-
թիւն սևորակ մեյանով, միասիւն, 25 տող: Ծեղազիր անարուեստ: Կազմ կիսակաշի խա-
ւաքարտեայ:

ԲՈՎԱՆԴԱՌՈՒԹԻՒՆ.—

Էջ Ա-Դ, դատարկ: Նոյնպէս էլ Զ:

Էջ Ե.— Նարեկի Գրիգորուն ալա տէֆ.
Թէրէրի:

Էջ Զ.— Ճակատ.— Այլազան զարդազու-
րերով:

Նաքեկ, Բուհուլլաստան իլհամը էհլի
գէլամ Նարեկի աղիգ Գրիգորուն ճան թէր.
պիլէսի նշլաղարընը: տօքան պեշ գէլամա

թէվղի օլան տուա Քիթապը:

Էջ Ը.— Հալէ Գուտս Էրեֆ պատրիար-
զը Յովաննէս փիսկոպոսուն, վէ Ըստամպօլ
պատրիարզը գիւլճեկալ Սարգիս փիսկոպո-
սուն, վէ Քայսէրի Սուրբ Կարապետ միւքե-
լեֆ Մանասթըրը բուհանի Առաջնորդու սէ-
մավէթու Յակովբ փիսկոպոս Փաղիւնթիւ.
վէլի իւն նիմեթ էֆէնտիմիզ ճէնապի Հազ-
րեթլերինին էյեմաը տէվրանլերինտէ, օւ-
մանըլ լիսանընա, էրմէնի քիթապը լիսանըն-
տան հալէ Ըստամպօլլու Գրիգոր նամ բուհ-
պան մուալլիմ շեյիտի Թալասը վարդ
Պ(ա)տրիկեան Դպրատունու Մամիկոնեան
Շէրիքի խօճասը տէր Գրիգոր միւթեվէֆօ
Մատեոսի: Եղիա Մազթուսի Դարամանեան
թէֆսիւր իլլեմիլ:

1861, Օգոստոս 23, Ֆի թալաս:

Իջ Թ.— Մուգաստեմէ.— Գունտան աղ-
թէմ արապի վէ ֆիւրսիւ լուղէթլէրլէ թէֆ-
սիր իլէտիլիմիդ Նարեկ մուգաստեմէսին-
տէ օլան վատիմիդ իւրդէ հէմէն սատէ թիւր-
քիւ աշիքեար լիսան իլէ դիքը օլան քիթապը
հէրքէսին անլալապիլէմէնի վէ պէյն էլ նաս
տէվրէիդտէ գուլլանըլան ալէսսէվլիէն լիսան
իլէ յօք էհթիւրադ պիլլէ իլթէ պիւր տահա
թէֆսիր իլլէմէմիդ պէյանինտէ:

Գազը պազը մէհպուր օլտուղումուղ
եհէրլէրտէ ֆարգէն թէք թիւք արա սըրա ա-
րապի վէ ֆիւրսիւ գուլլանմամը, վէ անլան-
մասը չէթիլիլիէն տաիի պիւր հալլը տրդ-
յաթ իթմիլ իսէք տէ. . .

Իջ ԺԳ.— Ֆիւրսիւ:

Իջ ԺԵ.— Դաստարկ:

Իջ ԺԶ.— Թէօպէքեարլարա ֆայիտէլի
չօք թասալը սէօդիլէ, ճանա քեար իտէն թա-
լիմթալար թէլէլիֆաթը. . .

Բահիպ փէտէրլէրին վէ չօք դահիտէ-
րին իսթէյիպ տիլէտիլէրլէրին Նարեկ Մա-
նասթըըը բուհպանը Գրիգորուն սէօյլէտիլի
թրակիտիլէ քիթապը:

Իջ ԺԸ.— Դաստարկ:

Իջ Ի.— Սևանեթկ նկար, Գր. Նարեկա-
ցիի Տեսիլքը:

Իջ 1.— Տէրին եիւրէքտէն Ալլահլա պիւ-
լէ լազըրտը: Գիրինճի Գէլամ.— 1.— Եւ՝
կիլիլէրի կէօրիւճիւ, դալպին ահուզարընըն
հալլըրթը ֆիդանըրինին ահուվահ սէտասը-
նը պաթը վալանա տօղրու էհտա գրլարըմ
. . .

Իջ 4.— Մէղքիւր ալըդ տուրանըն օլ քէ-
լամ տիլէյի բէճասը հազըընտա թէքար ա-
հուզարընըն տէֆա դամիմէսի: Տէրին եիւ-
րէքտէն Ալլահլա պիլէ լազըրտը: Իքինճի
քէլամ:

Իջ 12.— Մէղքիւր ալըդ տուրանըն օլ

քէլամ տիլէյի բէճասը հազըընտա թէքար
ֆիդանընըն տէֆա դամիմէսի. . . 1.— Եւ՝
պաքիլլէր վիւրէն սահապըմ սահապ. . .

Իջ 168.— Մէղքիւր. . . Օթուկ իքինճի
քէլամ.— 1.— Իմտի պուշարըն պէօյլէ օլ-
տուղու հալլէ. . .

Իջ 227.— Մէղքիւր. . . Գըրդ իւլիւնճիւ
քէլամ.— 1.— Գուտթէթլու սէմալի փատի-
լահ, բէպպի Իսի էլ Մէսիհ. . .

Իջ 338.— Մէղքիւր. . . Ալթմըլ իւլիւն-
ճիւ քէլամ.— 1.— Էյ էյլիքտար վէ մէղիտի
մէրհամէթլի. . .

Իջ 441.— Մէղքիւր. . . Ենթմիլ Թօղու-
ղունճու քէլամ.— 1.— Եւ՝ մէրհամէթլէր
սահիպի, հազըը սէվէն հազը թաալէ. . .

Իջ 503.— Սօնրաքը պօրունուն սըրընը
իտենէն քիլիսէյէ տալէթ իտէն գութլու
պաիթլը աղանըն հազըընտա մանա սիֆաթը-
նա զօյլւլմուլ տուալար: Թօղսան իքինճի
քէլամ.— 1.— Էյ մէրհամէթլի, եալընըդ ին-
սան սէվէն. . .

Իջ 518.— Մէղքիւր. . . Թօղսան իւլիւն-
ճիւ քէլամ: Բուհանի նուր վիւրէն Մեռոն եա-
ղը իլին տուալա տալիւր վուգուֆլուղ.— 1.—
Էօրֆիլի փէք եիւքէք վասֆ օլունմադ աղիդ
առ. . .

Իջ 559.— Մէղքիւր. . . Թօղսան պեշին-
ճի քէլամ.— 1.— Ատիլ կիւնէշ, միպարէք
չալդ. . .

Իջ 561.— Գու քիթապըն թէլէլիֆաթ
քիւթիւլիւ.— Գու նէֆսի թիւքէտէն. . .

Իջ 564-574, դաստարկ:

Տումալ.— 1861

Առանձին թղթիկ, Թերևս պիտանի:

Տէր Հայր,

Կիւլպէնկեան Արթինին օղլու Միսաք
դպրատունա լահէսթէ օլտուղու էճիլտէն
թէսքիլէմիլլէ Դպրատունտա օղլումալա
րիւխաթ օլունմուլ տուր.— 1861, փետր-
ուար 27, Տատրը Տատրեհան:

2764

ԲԱՆՔ ՀԱՏԸՆՏԻՐՔ

ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ —

Մասւոյ 17×11: էջ 112: Հանգամանք շատ լաւ: Թուղթ հասարակ: Գրութիւն՝ խո-
րագործները և սկզբնաբանները կարծիք կամ
կապտոյտ, մնացեալը սևերակ մեղանով, միա-
սիւն, 19 տող: Շեղագիր նոսրակերպ: Հա-
մառոտագրութիւնը առատ: Կազմ կիսակաշի
խաւաքարեայ:

ԲՈՎԱՆԴԱՅՈՒԹԻՒՆ —

էջ 1.— Բամբ հատընտիք և գուարմա-
ցուցիչ, հաւաքեալ ի գրքոց վարուցն իմաս-
տաբարաց, որ է տպեալ ի վեմնտիկ ի թիւ
Փրէշին 1826:

Ի Թաղեսի վարուց.— Սակաւս խօսէր
Թաղէս և բազումս խորհրդածէր, և առ ու-
շինչ համարէր զանձին օգուտ: Յերես 6:

էջ 8.— Ի Սողոմի վարուց.— Հռչակա-
ւոր առած սորա էր զայս ասել. Պարտ է յա-
մենայնի զլափ ունել: 19:

էջ 16.— Ի Պիտակոսի վարուց.— Այս
բան էր հանապազ նորա ի բերան. Պարտ է
յարմարել զանձն ըստ ժամանակին, և յամե-
նայնէ կրնել շահ: 52:

էջ 26.— Ի Պերկանդրի վարուցն:

էջ 27.— Ի Քիդոնի վարուցն:

էջ 31.— Ի Կղէորուլոսի վարուցն:

էջ 33.— Ի ՂԱՄԱՔԱՐԱՅՈՒՆ վարուցն:

էջ 36.— Ի վարուցն Պիւքագոռեայ:

էջ 38.— Ի վարուցն Հերակղիտոսի:

էջ 39.— Ի վարուցն Անախագուրայ:

էջ 42.— Ի վարուցն Անտիսթեմոսի:

էջ 46.— Ի վարուցն Արիստիպպոսի:

էջ 55.— Ի վարուցն Արիստոտելի:

էջ 59.— Ի վարուցն Դիագինէսի:

էջ 81.— Ի վարուցն Կրատեսի:

էջ 87.— Ի վարուցն Բիսմի:

էջ 90.— Ի վարուցն Զեմեմի:

էջ 98, ստորոտը.— Եւ ահա աստ կատա-
րեցաւ գծագրվելոցս վերջաւորութիւնն, ի յի-
շատակ գնի իմ վայելչագաց ի միւր քաղաքի:

էջ 94.— Անուանց իմաստասիրացն յայ-
սմ գրեց իղիւնց, և որք ի սմ եմ սացա եմ
բանք, վասնզի աստ եղաք առ ի գիրքս գը-
տանելոյ գարաց միամբամ խնդրեմն գրեմն.—
1-24 անուաներ:

էջ 95-112, դատարկ:

2765

ԵՐԳԱՐԱՆ

ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ —

Մասւոյ 14×9×4: էջ 1018: Հանգա-
մանք շատ լաւ: Թուղթ հասարակ: Գրութիւն
մանկչակազոյն թանաքով, միասիւն, 14-15
տող: Շեղագիր: Կազմ կիսակաշի խաւա-
քարեայ: Առանց իջաթիւի դատարկ թուղթ
սկիզբը 12 թերթ, վերջը 23:

ԲՈՎԱՆԴԱՅՈՒԹԻՒՆ —

էջ 1.— Ազատութիւն.— Ազատ Աստ-
ուածն այն օրից...

էջ 953.— Կառ օգնեա ինձ.— Օրօրանիւ
մօտ նստած...:

էջ 964, դատարկ:

էջ 965-985, տարբեր գրութիւն, սև-
բակ մեղանով:

էջ 986, դատարկ:

էջ 987.— Յանկ Երզնց, ԱՌ:

2766

Ճ Ո Ղ Ո Վ Ա Ծ Ո Յ

ՊԱՏՃԷՆՔ ՆԱՄԱԿԱՅ — ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐՔ.

(ԺԹ. ՊԱՐ)

ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ.—

Մասալ 16×10×2: Էջ 376: Հանգստանք բաւարար: Թուղթ հասարակ: Գրուածիւն ալլազան: Կաղծ կիսակաշի խաւաքարտեայ:

ԲՈՎԱՆԴԱՅՈՒԹԻՒՆ.—

Էջ 1-2, դատարկ մեծադոյն մասամբ:

Էջ 3.— Ի վերայ Ծննդեան Բի. ...:

Էջ 4-6, դատարկ:

Էջ 7.— Գարող ի վերայ Հրեշտակաց —

1849

Էջ 20, դատարկ: Նոյնպէս 24-26:

Էջ 21.— Եկ և բարեաւ եկիր առ Յս.

Բս.:

Էջ 27.— Գերբաբուն շնորհաց Հոգւոյն

Սրբոյ արժանեկալ ընդունարան...:

Էջ 43, դատարկ:

Ն Ա Մ Ա Կ Ա Ն Ի

Էջ 44.— Ամենապատիւ և վեհափառ սրբազան պատրիարք Հայր Հարանց աստուածազուլ տէր.— Վիճակ մեր և որ շուրջ ըզմեօք բնակեալ Հայոց ցաւօք և հեծութեամբ լի է... — Ի 22 յօդոս. 1860, ի Կարին:

Էջ 48.— Ամենհրաշնեալ և վեհափառ սրբազնագոյն կաթողիկոս ամ. Հայոց և ծայրագոյն պատրիարք Արարատեան նախա. մեծար Աթոռոյն Սբ. Էջմիածնի, աստուածազուլ ողորմած տէր.— Ծնորհապարզեկոնդակ 2երդ Սրբազնագոյն Օծութեան գլորեալ ի 14 օղոստոսի, 404 համարաւ, ժամանաբար առ չափաւորութիւն իմ, ի 2 սեպտեմբերի ամսոյ. . .:

Էջ 111.— Արժանապատիւ Առաջնորդական Փոխանորդի և յարգապատիւ իշխանաց Բաղէշ քաղաքի ողջունել սիրոյ յայտարարութիւն.— Յաւօք սրտի կը լսեմ որ այս ամօտ օ.

րերս այդք եղող Ամերիկացի քարոզչի մէջ և ազգիս մէջ խոռվառիթ կռիւներ ծագելով Սարգիս անուն անձ մը քանի սրիկաներով ա. նոնց ժողովարանի վրայ երթալով քարոտեր են... — 1861, ապրիլ 28, ի Կարին:

Էջ 123.— Արժանապատիւ դէտ Բաղէշ քաղաքի, սիրելի մեր.— Քանի անգամ եղաւ որ Անգլիոյ Հիպատոսին կողմէն զանկատներ կը լսուի մեր վրայ... — Ի 1861, հոկ. 11, յԱռաջնորդարանի Հայոց Կարնոյ:

Էջ 162.— Ամենապատիւ և վեհափառ սրբազան պատրիարք Հայր Հարանց առաստազուլ տէր.— Եղնկացի տէր Յակոբ ամբաստանեալ քահանայի վրայ ջննութիւն ընել մեր կողմանէ բարձր հրամանիդ հասաւ առ մեզ... — Ի 1864, ապրիլ 2, յԱռաջնորդարանի Կարնոյ, Ն. Յարութիւն Եպ. Կարնոյ:

Էջ 263.— Գերապատիւ Իգնատիոս սրբազան արքեպս. բարեկարգ Առաջնորդ Վան քաղաքի, սիրելագոյն եղար յմեր — Ի 21 ղեկտեմբեր անցեալ տարւոյ, ինքնազիր նա. մակաւ կ'հրամայէ մեզ Ամենապատիւ Սրբազան Պատրիարք Հայրն դալ այդք... — 1865, յունվար 5, յԱռաջնորդարանի Կարնոյ, Յարութիւն Արքեպս. Կարնոյ:

Էջ 267.— Ամենապատիւ Տ. Եսայի նոպասակ սրբազան Արքեպս. և պատրիարք զերահրաշ Աթոռոյն Սրբոց Յակոբեանց, մեծարեալ ի Բս.— Վայրեղ սրբասահման և տեղիք ամ. Հրաշազան և երկրբպագիւ... — Ի 1865, յունվար 26, յԱռաջնորդարանի Հայոց Կարնոյ:

Էջ 282.— Մեծայարգ Մարկոս աղայ Աղաբէգեան, սիրեցեալ ի Տէր.— Ուսումնական մեծարու սիրելիդ պատուական նամակը կարդացի սրտի բերկրանօք... — 1866, մարտ 17, ի Կարին:

Էջ 340.— Ամենապատիւ Սրբազան Հայր.— Երկու երեք ամիս յառաջ Ախլաթու գա.

առի մէջ հայ մը տանկութեան կրօնը կ'ընդունի, կինն ալ կենլայ կերթայ հօրը տունը նստելու... — 1868, փետր. 8, յԱռաջնորդարանին Հայոց Կարեւոր:

Էջ 350. — Ամենապատիւ Սրբազան Հայր:

Երանեալ ք. Հայրապետի օծութեան պատճառաւ ըստ բարձր հրամանի ձեր երթալով յայնժամ ի Մայր Աթոռն Սբ. Էջմիածին, ըստ վաղեմի սովորութեան մենազօր կայսրն ամ. Ռուսաց, միջնորդութեամբ ք. Հայրապետին մերոյ պարգևած էր մեզ Սրբոյն Աննայի առաջին կարգի շքանշանը: Եւ յայն նըւագ եկն եհառաւ բարեօնունդ հիւպատոս միւսիւ ի վանոյն որ ի քաղաքս, որ ի պատիւ օգոստոսիաւ կայսեր իւրում ամ. մեծաբանօք մատոյց մեզի:

Գիտելով չափ եթէ կախելոյն համար ի Դրան հրամանին կարօտութիւն կայ, թախրիբ մը գրեցինք առ ի կուսակալն, որպէսզի նոյն հրամանը բերելու բարեհաճի. ահա նոյն թախրիբի պատճէն ալ գրովս առ ձեր բարձր վեհափառութիւն կուղարկեմ:

Թէպէտ կուսակալը խոստացաւ գրել, բայց զրէ, կամ չգրէ, կամ ըստ քմաց զրէ, խնդրեմ ձեր բարձր Սրբազնութենէն որ անմիջապէս հաճիք թախրիբ մի ընել առ խարի. ճիշէն, և դործածելու հրաման խնդրել: Մենք թշնամիներէ պաշարուած եմք, չըլլայ թէ առ շարամտութեան ուրիշ մեկնութիւն մի ալ տան:

Ձեր բարձր սրբազնութեան նուիրեալ:

— 1868, մարտ 13, Առաջնորդարան Հայոց Կարեւոր:

Էջ 360. — Ամենապատիւ Սրբազան պատ. րիարք Հայր... — Տասնհինգ տարեի ի վեր հաղէչ քաղաքի մէջ Հայոցս ազգէն երկու տուն ի Հռովմէականութիւն դարձած եղեր են... — 1870, մայիս 14:

Էջ 365-375, հակառակ կողմէն գրուած, էջ 374. — Ն. Յարութիւն Արքեպս. և շնորհիւ Սբ. Հոգւոյն Առաջնորդ Կարինեան վիճակաց, յիսուսամէր ողջունիլ յայտարարութիւն լիցի որոց յայտ վկայագիր ակնարկանին... Վասնորոյ տամք զայն վկայագիր ի ձեռին ի վկայութիւն ապագայ ժամանակին. — 1860, նոյ. 12, յԱրքեպիսկոպոսարանն Հայոց Կարեւոր:

Էջ 372-365. — Յուցակ ձեռնադրութեանց, 1860-1873-1875:

Էջ 369. — 1866, դեկ. 25. — Ձեռնադրեցաք զՍրբուանձնտանց Գարեգին, ի վարդապետ (Գ. Վրդպ.) ի վերայ վարադայ վանից վանայ:

ՁՏիգրանեան Կիրակոսն ի քահանայ (տէր Կիրակոս) ի վերայ Կէզ դիւղի ըստ խնդրանաց յիշեալ դիւղացոց:

Եւ ի 1867 ամի փետ. 19ին զաստիճան մասնաւոր վարդապետութեան տուաք Գարեգին վարդապետին:

Էջ 368. — 1870, մարտ 29, ի Կարին. — Տուաք զաստիճան ծայրագոյն ի չխառնութեան Գարեգին վարդապետին Սրբուանձնտանց:

2767

ՏՈՄԱՐ ԱՐՁԱՆԱԳՐՈՒԹԵԱՆ Ս. ԾՆԴԻԵԱՆ ՎԱՆՈՒՑ

(ժԹ. ԴԱՐ)

ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ. —

Մաւալ 30×21×1: Էջ 96: Հանգամանք բաւարար: Թուղթ հասարակ: Գրութիւն ալ. լազան: Կաշեկազմ դրոշմազարդ:

ՌՈՎԱՆԴԱՆՈՒԹԻՒՆ. —

Էջ 1. — 1813 ամի, ՌՄԿԻ Թուի Հայոց,

1778 տանկաց, հրամանաւ բարձրագոյն կայսեր Օսմանեան հօր տէրութեան բարեգութիւն սուլթան Մահմուտ արքայի եկեալ վրսեմ Միւլիէլլայ Նուրի էֆէնտին դատարանի միջամտութեամբ ի Սբ. Ծնունդ մեզ յանձնեալքն են վերստին՝ կորուսեալ յիրաւանց մեւրոց. — Ա—Մ յօդուածներ:

իջ 3.— Գի. ծառայ Թէոդորոս Պատրիարք Սրբոյ Մերուսաղէթի։ Ի Թիւ Հայոց Ռէզոլուցիոն միւլտիքէկուիթեամբ եղած սեփականութիւն մեր դէք Թէ բոլորովին կորուսեալ էաք. . . :

Այսու ամենայնիւ տեղեկացնելէ զկնի, այս անգամ ըզբեզ, Արեւելցի Գալուստ վարդապետը Տեսուչ կարգեցի Սրբոյ Մենդեան Հայոց ազգէն սեփական տեղեկացն, հրամայեմ քեզ այս տոմարս տալով, որ այսուհետեւ որքան որ երևելի դէպքեր պատահին պէտք է որ ճշդիւ արձանագրէք Թէ մեզ և Թէ այլոց ազգաց. . . :

իջ 5.— 1817, Գալուստ վարդապետ Արեւելցի, որ եմ Տեսուչ Սր. Մենդեան.— Արձանագրութիւններ 1817-1833:

իջ 7, տարբեր դէր.— Յամի 1834 տեսութեան կարգեցայ ի Սր. Մենդեա հրամանաւ սրբազան պատրիարքութեան տեսուն Գարբիելի երջանիկ Արքեպիսկոպոսի։ Մինչ ցայսօր սովորութիւնք արարողութեան ըստ օրինի չէր արձանագրեալ։ Եւ Հաճընցի Սարգիս վարդապետս աստի անտի գաղեալ, հին լուսարարաց հարձեալ տեղեկացեալ զրեցի, զի մի կորիցեմն) հնազոյն սովորութիւնք Ազ-

գիս Հայոց, կանոնեալս ի Սր. Մենդեա ի վաղուց անտի։

Պատրաստութիւն Մենդեան Տեսուն.— Յաւուրս պահոց Մենդեան. . . :

իջ 13.— Կարգ ժամերգութեան մեր.— Նախ յոյնք կատարեն զգիշերային ժամերգութիւնն. . . :

իջ 17-21, դատարկ։

իջ 22.— Արարողութիւնք լատինաց յաւուր Ճրագալուցի.— Երբ ժամանեն միաբանութիւնք նոցա ի մզկէթ տաճկաց. . . :

իջ 25.— Արարողութիւնք Յունաց.— Երբ միաբանութիւն նոցա երևի ի Բեթղհեմ մէ. . . :

իջ 29-30, դատարկ։

իջ 31, տարբեր դէր.— Յամի Տեսուն 1835, տաճկաց 1251, Մշոյ նահանգէն Պուլա նըղցի Թաղէոս վարդապետս մեր զպրատան տանիքը պալատ արարի մինչ երկաթեայ դռան վրայ որ է բաժին ազգիս Հայոց. . . :

իջ 36, դատարկ։

իջ 37.— 1838, տաճկաց 1254.— Բօթիւ շանցի Մարկոս Եպս. տեսուչ կարգեցայ. . . : 1839 ամի և տաճկաց 1255, ի սեղանատանէ մինչ խոհանոցն ճանապարհ բացի. . . :

իջ 38-96, դատարկ։

2768

ՏԵՏՐԱԿ ԱՐԱՐՈՂՈՒԹԵԱՆՅ Ս. ՄՆՆԻԿԵԱՆ ՏԱՃԱՐԻ

(ԺԹ. ԴԱՐ)

ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ.—

Մաւալ 21×15: Էջք 34: Հանգամանք անբաւարար: Թուղթ հասարակ: Գրութիւն այլազան: Թղթաւազմ:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ.—

իջ 1, դատարկ։

իջ 2, շեղադիր.— Ի Տետրակիս ցուցանին կանոն յունաց և մեր հանդէսք և դոսնից արարողութիւնք, և կանթեղաց և ընկերութեան, զոր դրեալ է Վանցի Նիդա վարդապետին Տեսչին Սրբոյ Մենդեան Վանուց։

Սա յիշեալ վարդապետ եղբայրն ձեռ-

նադրեցաւ ի 1843, ի Զաքարիա պատրիարքէ, և տեսուչ եղև ի Սր. Մենդեա և ի Սր. Յարութիւն քանիցս, և հանդեաւ ի Տէր ի 1864, և Թաղեցաւ ի զերեզմանատունն Սր. Փրկչայ։

իջ 3.— Յուցակ.— Սրբոյ Մենդեան Տաճարին յատկացեալ տարեկան հանդիսաւոր և հասարակ արարողութիւն. . . :

իջ 9.— Յուցակ Մեծի Պահոց։

իջ 15, դատարկ։

իջ 16.— Եւ ահա այս է ցուցակ ասորուց և խաթուց։

իջ 17.— Աւարտեցաւ Տետրակս այս ա-

բարոդուքեան Սրբոյ Ծննդեան Տեան մե.
րոյ, 1861, փետրվար 11:
էջ 18-20, դատարկ:

էջ 21-34, Թուղթ ծծող, գրութիւն ա-
ւերեալ, պարոնակութիւն նոյն ընդ վեր-
նոյն:

2769

ՀԱՒԱՔԱԾՈՅՔ ԳԱՂՏՆԵԱՑ ԱՐՀԵՍՏԱՒՈՐԱՑ.— 1

Պ. ՃՌՕՅԱ

ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ.—

Մասալ 21×12.5×4: էջք 532: Հանդա-
մանք շատ լաւ: Թուղթ գծաւոր: Գրութիւն՝
խորագրերնքը կանաչ, մնացեալը մանրակա-
պոյն թանաքով, միասին, 20 տող: Շեղա-
գիր մաքուր: Համառօտագրութիւնք սովորա-
կան գրեթէ: Կապմ կիսակաշի խաւաքարտ-
եայ:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ.—

էջ 1-4, դատարկ:

էջ 5.— Հաւաքածոյք Գաղտնեաց ար-
հեստաւորաց և գուարճութեան համար աշ-
խատողաց:

Ի Գ. Զիօբէ:

1.— Կաննիքը իբրև կտաւ գործելու
կերպ եւ մէթօտ, յերես 9.— Լաւ մոխրով
մոխրաջուր մը շինելով մէջը սակաւ ինչ չմա-
քած կեր աւելցոր:

2.— Թելերը, կտաւին՝ և մետաքսի
հիւսուածքը խոնաւութենէ պահելու: 9.—
Քաւույուն կամ կոմէլաստիկը կպրի (կուտ-
րօն) իւղի մէջ լուծէ...:

էջ 6.— 3.— Կտանները անթափանցիկ
ընելու նոր մէթոց.— Ատոր համար կը գոր-
ծածուի Գ. Սիրօ Մէնօթթի հնարած սապօնը
...:

էջ 79.— 101.— Փայտը ի մանուշակ
ներկէ:

էջ 87.— Թանաք շինելու մէթոտներ:

էջ 111.— Առաջին աստիճանի սեաւ թա-
նազ շինել:

էջ 138.— Վեռնիճներ՝ շինելու զաղտնիք:

179.— Վեռնիճ ոսկւոյ (Վեռնի տօռ):

էջ 213.— Գաղտնիք փորագրէաց:

էջ 276.— Երկաթի և պողովատի վրայ
տարածուելի մոմ:

էջ 311.— 401.— Արեւեցութիւնն անհե-
տացնելու շատ դիւրին կերպ.— Արեւեցած
մարդուն օղիի փոքրիկ գաւաթով մը զօրա-
ւոր քացախ տուր և ահա արեւեցութիւնն իս-
կոյն կ'անհետանայ իբրև հրաշալիք:

էջ 440.— Մասն Հինգերորդ: Բժշկակա-
նութեան վերաբերեալ զանազան դեղորայք:

544.— Դեղորայք շատ պարզ զանազան
հիւանդութեանց համար:

էջ 464.— Լուծողական:

էջ 482.— 563.— Ոչխարաց համար լու-
ծողական դեղ:

Վերջ գրէոյ:

էջ 483-484, դատարկ:

էջ 485.— Ցանկ Նիւթոց: Ա-ձ:

էջ 525.— Ցանկ առաւել ընտրելեաց հա-
ւաքեալ նախընթաց ցանկէն: Ա-ձ:

2770

ՀԱՒԱՔԱԾՈՅՔ ԳԱՂՏՆԵԱՑ ԱՐՀԵՍՏԱՒՈՐԱՑ.— 2

Պ. ՃՌՕՅԱ

ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ.—

Մասալ 29×19×2: էջք 304: Հանդամանք

շատ լաւ: Թուղթ գծաւոր: Գրութիւն սեղաթիկ
մելանով, միասին, 29 տող կամ նուազ: Շե-

ղազիր մաքուր: Համառոտագրութիւնք սո-
վորական գրեթէ: Լաթակազմ խաւաքարտ-
եայ:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ.—

Էջ 1-2.— դատարկ:

Էջ 3.— 1.— Կանէփը իբրեւ կտաւ գոր-
ծելու կերպ և մէթոս.— Հմմտ. Թիւ 2769:

Էջ 48.— 101.— Փայտը ի մանուշակ
ներկել:

Էջ 87.— 201.— Վերնիճ դեղին:

Էջ 138.— 322.— Մետաղական հայել-
եայ բաղադրութիւն:

Էջ 179.— 423.— Գինիներու խարդա-

խութիւն: Խարդախուած գինիները ճանաչե-
լու եղանակ:

Էջ 229.— Մասն Հինգերորդ: Բժշկակա-
նութեան վերաբերեալ զանազան դեղորայք.
— 544.— Դեղորայք շատ պարզ զանազան հի-
ւանդութեանց համար:

Էջ 241.— 545.— Լուծողական:

Էջ 249.— 563.— Ոչխարաց համար լու-
ծողական դեղ:

Էջ 250.— Յանկ Նիւթոյ.— Ա-ձ:

Էջ 275.— Յանկ առաւել ընտրելեայ հա-
ւաքեալ նախընթաց ցանկերէն.— Ա-Գ-Յ:

Էջ 282-304, դատարկ:

2771

ԸՆԴՀ. ՏԵՂԵԿՈՒԹԻՒՆՔ ՄԻՔՐՈՍԿՈՒԲ ՎՐԱՅ.— 1

ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ.—

Մաւալ 21×13×1.5: Էջը 202: Հանգա-
մանը շատ լաւ: Թուղթ գծաւոր: Գրութիւն
սևորակ մելանով, միասին, 18 տող: Շեղա-
դիր մաքուր: Կաղմ կիսակաշի խաւաքարտ-
եայ:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ.—

Էջ 1-8, դատարկ:

Էջ 9.— Ընդհանուր տեղեկութիւնք միջ-
րոսկորի վրայ:

1.— Ամենափոքրիկ խողովակ մը, որ
քանի մի ապակի կը պարունակէ, և իւր մէջ-
տեղէն ծակած մասս մը, հայելի մը, մանրա-
դիրտակն կազմող առարկայքն են, որոց միջո-
ցաւ մարդը կարող է դիտել ամենափոքրիկ և
անտեսանելի էակներն...

Էջ 11.— Գործնական և տեսական հա-
մառօտ ծանօթութիւն ի վերայ տեսութեան,
յերես 1:

2.— Լոյսը անբաժանելի և անբոլման
դակելի հեղուկ մ'է. . .:

Էջ 17.— 7.— Պարզ միջբոսքորի վերայ:

Էջ 19.— 8.— Պրուտէրի յղկուած ոս-
պնակերպ:

Էջ 27.— 10.— Բաղադրեալ Միջբոսքոր:

Էջ 36.— 14.— Միթոս խոնաւ քօլօտիօ.

նի (118 յերես):

Էջ 46.— 29.— Ալպիմիւն.— Գ. Պաքօյի
միթոս (127):

Էջ 50.— 33.— Պարզայք Միջբոսքորի:

Էջ 56.— Կալմանական գործի:

Էջ 58.— 44.— Զրային փոքրիկ անտե-
սանելի կենդանիներն դիտելու խողովակներ
(երես 146):

Էջ 63.— 51.— Դիտելու առարկաներն
բռնելու ունելի (153 յերես):

Էջ 66.— 54.— Միջբոսքորի մեծութեան
վերայ (յերես 157):

Էջ 82.— 64.— Պատրաստութիւն ման-
րադիրտական առարկայից (յերես 243):

Էջ 125.— 114.— Տօբթօր Օրտօնէսի զա-
նազան բաղադրութիւններն:

Էջ 132.— 118.— Կիրառութիւն միջբոս-
քորի տեղադրանքեան համար (յերես 439):

Էջ 147.— 134.— Կիրառութիւն միջբոս-
քորի Շիմիի մէջ (յերես 502):

Էջ 174.— Զանազան Դիտողութիւնք.—
168.— Միջբոսքորի կիրառութիւնն շատ օգ-
տակար է մարդու և կենեքը անուցանող նիւ-
թոց մէջ եղած խարդախութիւնն իմանալու
համար. . .:

Էջ 177.— 169, տարբեր գրութիւն.—
Յաւելուած ի զանազան տեղեայ.— Զրոյց մէջ

յանհունն մանր և յանհունս փաստակար էակ-
ներ կայ . . .
էջ 179.— 170.— Մանրացոյցք նորահը-
նար :

էջ 181-186, դատարկ :
էջ 187.— Ցանկ. Ա-Օ :
էջ 198-202, դատարկ :

2772

ԼՈՒՍԱՆԿԱՐ ԶՈՒԹԻՒՆ.— 1

ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ.—

Մաւալ 24.5×16×2: էջք 406: Հանգա-
մանք շատ լաւ: Թուղթ գծաւոր: Գրութիւն
չեղագիր այլազան, միասին, 29 տող կամ
նուազ: Կազմ կիսակաշի խաւաքարտեայ:

ԲՈՎԱՆԴԱՅՈՒԹԻՒՆ.—

էջ 1-4, դատարկ:
էջ 5.— Տեսութիւն.— Ամենէն յառաջ
այնպէս ընելու է, որ շամպը նուարին աղօտ
ապակին ճիշտ այն տեղն դրուած լինի, ուր
որ զգայուն ապակին պէտք է դրուել . . .
էջ 28-32, դատարկ:

էջ 33.— Գոթոն Ազոթիդ կամ Գոթոն
լուծական:

էջ 49.— Նէկագիֆ.— Ընդհանուր խօսք
ապակի մաքրելու:

էջ 65.— Գոլլոտիօնի՝ ծնփին զգայու-
նութիւնը պահպանելու միջոցը:

էջ 73.— Փոխանցում Ալպիւմինէ Թղթի
վրայ նէկաթիֆ պատկերի:

էջ 75.— Երկրորդ Մասն: Փողիդիֆք:
էջ 117.— Լուսանկարչութեան մէջ կիր
առնուած քիմիական նիւթեր:

էջ 122-406, դատարկ:

2773

ՍՏԵՐՈՍՍԿՈՐ (ԼՈՒՍԱՆԿԱՐԶԱԿԱՆ).— 1

(ԺԹ. ՂԱՐ)

ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ.—

Մաւալ 21×13×1.5: էջք 168: Հանգա-
մանք շատ լաւ: Թուղթ գծաւոր տոկուն: Գր-
ութիւն մանրչակագոյն թանաքով, միա-
սին, 19 տող, երբեմն նուազ: Շեղադիր մա-
քուր: Կազմ կիսալաթ խաւաքարտեայ:

ԲՈՎԱՆԴԱՅՈՒԹԻՒՆ.—

էջ 1-4, դատարկ:
էջ 5.— Ի 1863 թուին ի Փարիզ բաղում
աշխատութեամբ ուսեալ Ապակիի վրայ Ստե-
րոսկոր շինելու մէկ ճիւղն լուսանկարին, ու-

րոյ գործնականն նշանակին ըստ նոյն վար-
պետի դրութեան:

Ա.— Ապակին մաքրելու եղանակ:

էջ 27.— ԺԴ.— Բոգեթիֆ պատկերաց
գոյն տալու և մաքրելու եղանակ:

էջ 49.— 1867 թուին Սթ. Երուսաղէմ
նստող Աւատրիոյ գօնցող Պ. Վե-
րադարձին իւր հետը բերած է նոր հնարեայ
լուսանկար պատկերներ, երբ տեսութեան ե-
կաւ մեր վանք. . . :

էջ 67-168, դատարկ:

2774

ԿԱԼՎԱՆԱՐԱՆՈՒԹԻՒՆ.— 1

(ԺԹ. ՊԱՐ)

ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ.—

Մաւաւ 28×18×2.5: էջք 364: Հանգա-
մանք լաւ ընդհանուր առմամբ. սկիզբը կան
փրթած թերթեր: Թուղթ գծաւոր: Գրութիւն
մանիշակագոյն թանաքով, միասիւն, 26
տող, երբեմն աւելի կամ նուազ: Շեղագիր
վարժ: Համառոտագրութիւնք սովորական
գրեթէ: Սրբագրութիւնք բաղդաւ: Կազմ կի-
սակալի խաւաքարտեայ:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ.—

էջ 1.— Կալվանաբանութիւն:
էջ 25, դատարկ:
էջ 26— Դաս Ե և Զ:
էջ 58.— Անողագոծութիւն:
էջ 63.— Ոսկեղծութիւն (Տօնիւր):
էջ 69.— Մետասաներորդ Դաս.— 1.—
Տաքութեամբ կալվանական Ոսկեղծութիւն:
էջ 76.— Դաս երկրորդասաներորդ: Ար-
ծաթագոծութիւն:
էջ 79.— Կալվանական Արծաթագոծու-
թիւն:

էջ 89.— Դաս երեքտասաներորդ.— 1.—
Անօտներուն վերաբերեալ դիտողութիւնք:

էջ 149.— 23.— Կալվանօմէթը և նորա
դործադրութեան կերպն:

էջ 165.— Նոր մեթոտ նիքեյագոծու-
թեան դոր Հնարած է Պ. Տլամօթը և 1872ին
ալ արտօնութիւն առած է տերութենէն:

էջ 171.— Անագապղնձագոծութիւն եր-
կաթի վերայ:

էջ 178-179ի միջև երկու թերթ դա-
տարկ, առանց իջաթիւի:

էջ 179.— Հաւաքունն ծաղկաքաղ կալ-
վանօփլաստիի 2 Հատոր գաղղիարէն գրգէն,
չարադրեալ է Պ. Պրանտլիէն, և տպեալ է
Փարիզ 1873:

էջ 181.— Կալվանօմէթը (կալվանա-
յափ) և իւր գործողութիւնն ելէքտրամետա-
ղադործութեան մէջ:

էջ 189.— Ժելաթինով (սոսինձ) մուշտ
չինելու կերպ:

էջ 199.— Սուտ դրամներ ճանչնալու
գործիք:

էջ 227.— Հեղուկ ոսկիով գոյն տալու ե-
ղանակ:

էջ 253.— Հատոր Երկրորդ: Պղինձը
մաքրելու եղանակ:

էջ 265.— Քիմիական ելէքտրականու-
թեամբ ոսկեղծել և արծաթագծել քրիստալ-
ները:

էջ 285.— Ապակին և խցիկն ոսկեղծե-
լու Համար ոսկւոյ փոշի պատրաստել:

էջ 301.— Ոսկւոյն ելէքտրաքիմիական
յատուկեանց գործողութիւնը արուեստից
մէջ, զոր գտած է Պ. Պէրել:

էջ 314.— Մետաղները գունաւորելու
նոր կերպ:

էջ 320.— Հայելի չինելու եղանակ:

էջ 327.— Յանկ գրքոյս Կալուանեան,
որք ցուցանեն դիւրութեամբ զորոնեալ ըզ-
նիւթս.— Ա.Ճ:

էջ 343.— Յաւելուած:

էջ 344.— Կալվանական արծաթագոծու-
թիւն Հաւաքեալ յիտալական լեզուաւ տե-
րակէն:

էջ 348.— Պղինձէ առարկաները մաքրել
անոնց գաղափարները առնելու Համար:

էջ 349-362, դատարկ: Նոյնպէս 364:

էջ 363.— Փխրուն պղինձ:

Մամօք.— Ներփակ կը դառնուի 48 էջերէ
բաղկացած տետրակ մըն ալ որ այրուբնիա-
կան ցանկ մըն է քիմիական նիւթերու, և այ-
լն:

2775

Ա.— ԼՈՒՍԱՆԿԱՐՁՈՒԹԻՒՆ.— 1

(ԺԹ. ՊԱՐ)

ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ.—

Մաւալ 23×15×2.5: էջ 384: Հանգա-
մանք լաւ: Թուղթ հասարակ: Գրութիւն սե-
ւորակ մեյանով, միասին, 25, 26 տող: Շե-
ղագիր ոչ միատեսակ: Սրբագրութիւնք մա-
նիշակագոյն թանաքով: Կազմ կիսակաշի խա-
ւաքարտեայ: Դատարկ թուղթ սկիզբը չորս
թերթ:

ԲՈՎԱՆԴԱՅՈՒԹԻՒՆ.—

էջ 1.— Լուսանկարութիւն: Յառաջա-
բանութիւն լուսանկարութեան առ հասա-
րակ, և կամ Յաղագս գոյտիօնով լուսանկա-
րութեան.— Ի լոյս ընծայելով զայս փոքրիկ
ճառս՝ մեր նպատակը ընթերցողաց բոլորս-
վին նորահար եղանակներ տալ չէ...

էջ 6.— Գլուխ Ա.— Յաղագս պարզ գո-
յտիօնի.— Քօթօնփութի առաջին անգամ
լուսանկարութեան գործածելը Պ. Լըկուայէն
եղաւ, 1861ին...

էջ 25.— Գլուխ 2.— Յաղագս դիւրագ-
րած գոյտիօնի:

էջ 41.— Գլուխ 3.— Յաղագս մալրու-
թեան ապակոյն:

էջ 52.— Գլուխ 4.— Տարածումն: գոյ-
տիօնի ի վերայ ապակոյն:

էջ 75.— Գլուխ 7.— Պարզումն պատկե-
րին:

էջ 85.— Գլուխ 8.— Պատկերի հաստա-
տելու կերպը:

էջ 94.— Գլուխ 11.— Բողէթիֆ պատ-
կեր հանել թղթի վերայ:

էջ 112, դատարկ:

էջ 113.— Մանթութիւնք:

էջ 120, Դատարկ:

էջ 121.— Պօլխէն Ապտալահանները
նամակաւ հաղորդեցին երկրորդ անգամ դի-
աստէն գրեալ էի թէ Ձեր տուած կերպերը
հաղորդուած չեն ուղղակի կերպիւ, որ չէր
վայելի ապաչէն ըլլալ:

— Մեր գործածած դեղերուն պատրաս-
տութեան տարազներն ասոնք են:

էջ 123.— Ի վստահութեամբ (ասէ նա-
մակագիրն) մեր զաղ[տ]նապահութեան յու-
սանք թէ ամ. կերպով մեր օգտին փնաս բե-
րող առիթներէն կգտւանաք.— Թ. Ապտու-
լահան:

էջ 124.— Գոյն տալու համար.— 1 կը-
րամ գլուխու տոր, 15 կրամ ֆօսֆատ տր-
սուտ, 1000 կրամ անձրեւի ջուր: Առաւօտ
պատրաստէ, իրիկուն գործածէ.— Վ. Ապ-
տուլահ:

էջ 125.— Ի 1863, ի Փարիզ բազում աշ-
խատութեամբ ունեալ ապակիի վերայ ստե-
րոսկոր շինելու լուսանկար արհեստին գործ-
նական փորձառութիւնն աստ նշանակին ըստ
նոյն վարպետի գրութեան:

էջ 153.— Նորահար զուարճալի լուսա-
նկար պատկերներ գուրս բերելու եղանակ
զուարճութեան համար:

Բ.— ՀԱՒԱՔԱՄՈՑ

էջ 157.— Հատ[ը]նտի բանք հաւաքեալ
ի Տարբարանական գրոցն որ բաժանեալ են
յերիս հատորս:

էջ 231.— Հաւաքումն հատընտի բանից
ի գրոցն Տեսական և փորձառական բնարու-
նութեան յերկուց հատորոցն:

էջ 273.— Մեքենականութիւնն որ ի
նոյն հեղինակին, ընթերճալ գտայ և ոչ ինչ
արժանի հաւաքածու ընելոյ ինչպէս ի միւս
գրեանս, ոյր վասն չունիմք նշանակիլ աստ ի
նոյն գրքէն հաւաքումն ինչ ինչ:

էջ 275.— Սկզբունք քիմիական դիտու-
թեան գրքոյն է հաւաքումս որք աստ կան:

էջ 297-368, դատարկ:

էջ 369.— Մանթութիւն.— 1.— Խիժն
առածդական կարծր է ի ստորին ջնմութեան
...

էջ 370-384, դատարկ:

2776

Ն Ա Մ Ա Կ Ա Ն Ի (ԹՐԳԵՐԵՆ)

Տետրակ մըն է բաղկացած 36 թերթերէ ուած նամակներ, և կը պարունակէ արարերէն տառերոյ դըր-

2777

Լ Ո Ւ Ս Ա Ն Կ Ա Ր Զ Ո Ւ Թ Ի Ի Ն.— 1

(ԺԹ. ՊԱՐ)

ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ.—

Մաւալ 20×13×8: Էջք 436: Հանգա-
մանք շատ լաւ: Թուղթ դծաւոր: Գրութիւն
մանկակագոյն թանաքով, միասին, 19 տող
կամ նուազ: Ենդագիր վարժ: Համառօտագը-
րութիւնք սակաւ: Կազմ կիսակաշի խաւա-
քարտեայ:

ԲՈՎԱՆԴԱՅՈՒԹԻՒՆ.—

Էջ 1-4, դատարկ:

Էջ 5.— Մասն Բ: Լուսանկարութիւն,
Հատուած Առաջին: Ընդհանուր նախագիտե-
լիք.— Լուսանկարութիւնը կը ներկայացնէ
այն դործողութեանց բովանդակութիւնը՝ ու
րոց նպատակն է լուսոյ ազդեցութեամբ մը
նայուն տեսական պատկերներն ձեռք բերել:

Էջ 21.— (Այս երեք յօդուածէ բաղկաց-
եալ գլուխը քանի մը բնագիտաց և տարբա-
բաններու ենթադրութիւնները կամ կարծիք-
ներն և նոցա վերաբերեալ բացատրութիւն-
ներն են).— Լուսոյ վերայ:

Էջ 27.— Լուսանկարութեան մի քանի
տեսակներուն մէջէն նախ ջօլլօտիօնի վերայ
պիտի խօսիմք...

Էջ 53.— Պ. Պէյարի Բաղադրութեան
կերպն:

Էջ 79.— Պատկերը երևան հանող բացո-
րոշիչներու պանծօին պատրաստութիւնը:

Էջ 88.— Հաստատիչներու պանծօ: —

Էջ 110.— Թանէնի Մեթոտ (211):

Էջ 124.— Գլուխ Գ: Փոխադրելի Քօ-
լօտիօն:

Էջ 133.— Բօզէթիֆ պատկերներ (299).

— Բօզէթիֆներու համար երկու կերպ կայ
...:

Էջ 147.— Նորոգութիւն եղծեալ պատ-
կերաց (356):

Էջ 149.— Սթէրէօսքօթ (365).— Այս
դործիքը լուսանկարչական պատկերներն
շատ գեղեցիկ բարձրաքանդակով կը ցցնէ:

Էջ 161.— Պատկերներն մեծցնել (379):

(Տես միևնոյն նիւթին վրայ Մօնօզօվա-
նի 1873 թուին տպուած լուսանկարչական
գրքին մէջ):

Էջ 197.— Պատրաստութիւն Քօթօն—
Բուտրին:

Էջ 199.— Կօտէնի Մեթոտ:

Էջ 201.— Պ. Մաքսուէլ Լէտի ուէչէթան:

Էջ 204-436, դատարկ:

2778

ՉԱՓԱԲԵՐԱԿԱՆ ԲԱՆՔ ԲԱՐՈՑԱԿԱՆՔ

ՀԱՅԿԻ ԵՊՍ. ԹՕԹՈՒՋԵԱՆՑ

Լիմ Ամապատ

1863

ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ. —

Մասալ 18.5×12.5: էջ 24: Հանգա-
մանք բաւարար: Թուղթ գորշորակ: Գրու-
թիւն սևորակ մեկանով, միասին, 28 տող:
Նոսր շեղագիր մանր: Համառոտագրութիւնք
բաւական առատ: Կողք թղթեայ:

ԲՈՎԱՆԴԱՅՈՒԹԻՒՆ. —

էջ 1.— Չափաբերական Բանք բարոյա-
կանք յանձնախառ խրատս և ի մաղթանս՝
յօրինեալ յանիմատ Յակոբ խոնարհ եպիս-
կոպոսէս Թօփուղեանց՝ որ իբր Վանաչայր ի
Լիմ Սբ. Անապատս, Ձի յանկանիլս ընդ եբ-
կար միջոցս ի Հիւանդութիւն յամի Տեառն
1863, ի նոյեմբերին, Հանդէս կայան ազգի
ազգի մեղանաց իմոց բեռնաւորութիւնք առա-
ջի տեսութեան մտացս ի քննութիւն, որով և
ձեռնարկ եղէ ի տկարութեանս այսու տաղա-
մափական զղջմամբ դալ ի խոստովանութիւն՝
ապականեալ յամենողորմ ներողութիւն Փրկ-
չին Յի.՝ այցելութեամբ այց առնել տա-
ռապեալ Հոգւոյս, և քերթեալնդութեամբ
ընթերցողացդ. Ամէն:

Աստուած անեղ՝ աստ ան զէակս,
Հաստեղ զաշխարհս՝ Համայն զէակս,
ազդել ի սիրտս մեր բանականս,
Թէ դոյ ստեղծող գեր քան զընաւս:

Օն եկեացուք ի խիղճ դարձման,
անկեալ լացցուք յոտս փրկական,
նա ճանապարհ մեզ ուղղութեան,
նա դուռն երկնից արքայութեան:

Որում փառք միշտ և դոհութիւն,
ընդ Հօր լուսոյ և Սուրբ Հոգւոյն,
այժմ և յաւիտ օրհնեբարութիւն,
և յաւիտեանս փառաւորութիւն.

Ամէն:

էջ 7.— Տաղապահական ստորագրու-
թիւն ի վիճակս մարդկայինս կենաց իւրա-
քանչիւր Հասակի՝ ի ծննդենէ անտի մինչ ի
խորին ծերութիւն, և ի զառամեկութիւնն.—
Առ երախայն — Առ Տղայն — Առ մանուկ Հա-
սակն — Առ պատանի Հասակն — Առ երիտա-
սարդ Հասակն — Առ այր լի կատարեալ Հա-
սակն — Յաղազ աղքատաց թշուառ վիճակի
— Յուսահատութիւն աղքատաց — Առ ողոր-
մած անձն՝ Հետեւալ վերնոյն — Առ ծերու-
թեան Հասակն — Յանձն յօրինողին, դիմառ-
նութիւն ընդ ծերունայն — Առ զառամեալ
վերջին վիճակն:

էջ 20.— Իբր Վերջաբանութիւն:
Որչափ ցայս վայր բերան ի բանս,
զըրբն փոքր ինչ դմարդկան վիճակս,
ի բարութեանց եմ զուրկ Համակս,
միշտ ի յարեացն անկեալ պատրասն:

Եսկոք ուսպէտ եպիսկոպոս,
մեղօք լրցեալ Հազարս և բիրտս,
վայ յահեղին թշուառ Հոգւոյս,
զի՞նչ պատասխան տայ զեղ Յիսուս:

Ձի թէ քննես Տէր իմ, Տէր իմ,
ըզբաղմաթիւ զեղեռն դոքոս իմ,
ո՞ր կարէ կալ առաջի քո,
զի ի քէն է քաւութիւն իմ:

Աստուած քաւես ըզմեղաւորս,
արդ արձակես ըզպարտաւորս,
Հան ի բանտէս ի տես ըլլոյս,
վասն անուան քո՝ Փրկիչ իմ յոյս:
Որում փառք և դոհութիւն յաւիտեանս,

Ամէն:

էջ 22-24, դատարկ:

2779

Ժ Ո Ղ Ո Վ Ա Ծ Ո Յ

[Կ. Պալիս]

1749

ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ.—

Ծաւալ 16·5×10·5×2: էջք 2+186+48
+152: Հանգամանք լաւ: Թուղթ հասարակ
փայլուն: Գրիչ՝ Ստեփանոս Դպիր Կ. Պոլսե-
ցի: Գրութիւն՝ խորագիրները, սկզբնատու-
ղերը, զլխադիրները, դիծերը և զծագրու-
թիւնները կարմիր, մնացեալը սև մելանով,
միասին, 26 տող: Նոտր շեղադիր մանր:
Համառօտագրութիւնք սոյնորականէն քիչ մը
աւելի: Կաշիկազմ խաւաքարտեայ դրոշմա-
զարդ ոսկեդրուակ: Դատարի թուղթք սկիզ-
բը և վերջը երկուական թերթ: Ստացող՝ Տի-
րացու Գրիգոր Մելտոնեան:

Ա.— ԲՆԱՋՆՆՈՒԹԻՒՆ.— 2

Թրգմ. Յովհ. Վրդ. Կ. Պալսեցի

էջ Ա.— ձախառ.

Գիրք Բնագննութեան բոլոր մարդկա-
յին մարմնոյ, արտադրեցեալ ի Ճօան Պաթ-
թիսթայէ փոթթայնոյ, և համառօտեալ Ֆը-
ռանչիկոսէ Ըսթէլուսթոյ:

Թարգմանեցեալ ի Յօհաննիսէ Վարդա-
պետէ Կոստանդնուպօլսեցւոյ ի զուարճու-
թիւն Հայկազունեաց:

Ըստ խնդրոյ պարօն Գասպարի որդւոյ
խօճայ Սահրաթին, ի յիշատակ անձին իւրոյ,
և հոգւոց ծնողաց իւրոց, և ի վայելումն ըն-
տանեաց նորին, ի փառս մեծազոյնս Աստու-
ծոյ:

էջ Բ, դատարկ:

էջ Գ.— Տրեալ առ Հայկազիմ վաճառա-
կանս.— Նորածին Բնագննութիւնս առ ձեզ
դիմէ, ով եղբարք իմ սիրելիք ի Քրիստոս...

էջ Դ.— Նախերգութիւն առ երամեալ և
փառաւորեալ Սուրբմ Գրիգորիոս Լուսաւո-
րիչիմ, և առաջին Հայրապետն Հայաստան-
եաց:

էջ Ե.— Յաղագս Բնագննութեան բոլորի

մարմնոյ մարդկայնոյ...— Գերյարգութիւն
արհեստի բնագննութեան առ ազգս համայնս
ի վաղուց անտի հռչակեցեալ է...

էջ 1.— Գիրք Առաջին: Գլուխ Առաջին
.— Յաղագս քէ գիա՞րդ բնագննութ, ի ձեռն
նշանից երևեցելոց ի մարմնոյ, մտածիցն
գիականիտմունսն հոգւոյն:

Պրակ Առաջին.— Յաղագս գիտութեանց
դիւցագննականաց, սնտոնաց և խարեակա-
նաց:

էջ 65.— Գիրք Երկրորդ.— Յաղագս յա-
տուկ նշանաց, և բաժանման բազադոսութեան
մարդկայնի մարմնոյ:

էջ 110.— Գիրք Երրորդ:

էջ 150.— Գիրք Չորրորդ:

էջ 176.— Պրակ ԺԸ: Յաղագս քէ արպէս
լիրք ոք կարիցէ լինիլ ամօք-խած:

Վերջ Բնագննութեան բոլոր մարդկա-
յին մարմնոյ:

էջ 177.— Ցանկ Գրաց Բնագննութեան:

էջ 182.— Վախճան Յանկի Բնագննու-
թեան:

Յիշատակարան Գրչի.— 1749

էջ 183.— Յիշատակարան.— Փառք,
պատիւ, և երկրպագութիւն դոհութեամբ
հանդերձ Սրբոյ Երրորդութեան, Հօր, և
Որդւոյ, և Հոգւոյն Սրբոյ անզրաւ յաւիտե-
նիս Ամէն:

Գիրքս այս որ է Բնագննութիւն բոլոր
մարդկային մարմնոյ, գրեցաւ ի խնդրոյ ազ-
նուադարմ և հեղաքարոյ մահտեսի Մելտոնե-
ան տիրացու Գրիգորի ի վայելումն իւրն և
իւրաքանչեւ, և ի յօգուտ բոլոր Հայկազնեան
սեռիս ի փառս մեծազոյնս Աստուծոյ:

Որ ետ կարողութիւն ինձ մեղապարտիս
զաղափարել զգրքուկս այս Բնագննութեան.
յամի Տեառն 1749, և ի յամսեանն Յունիսի:

Արդ՝ որք վայելէք զսա ընթերնելով,
կամ օրինակելով, յիշեցիք ի յընդունական

աղօթս ձեր զգածող զբոյս, զմեղսալի Ստեփաննոս և եթ Դպիրս Կոստանդնուպոլսեցի:

Էջ 184-186, դատարկ:

Բ — ՁԵՌԱՋՆՆՈՒԹԻՒՆ

Էջ 1 — Նախերգութիւն Գրգոյս:
Ձեռնագրմութիւն բնական Բարգմանցեալ ի մայնոյ Հեղինակէ:

Գերյարգելի արհեստն ձեռնադննու թեան ի ժամանակս յայս յետին աշխատս պախարակեցեալ տեսանի ի մէջ լեզուադարաց ... — Հմմտ. Թիւ 1890, 2. Հատոր, էջ 303:

Էջ 3, դատարկ:

Էջ 4 — Գիրք Առաջին: Ընթերցում Առաջին: ... Գլուխ Առաջին — Ձեռն բաժանեն Հասարակապէս յերկու մասունս ...:

Էջ 6 — Գլուխ Նրկարդ: Յաղագս անուանց գլխաւոր գծիցն:

Էջ 22 — Գիրք Նրկարդ: Ընթերցում Նրկարդ ի գիծն ձեռաց:

Էջ 36 — Գլուխ ԻԳ: Յաղագս բնութեանց մտաբանաց:

Էջ 39 — Յանկ Գրգոյ Ձեռնագրմութեան:

Էջ 41-48, դատարկ:

Գ — ՕԳՈՒՏ ԲԺՇԿՈՒԹԵԱՆ — 3

Ամբարտկալէք Ամառեացի

Էջ 1 — Ուսումն Բժշկութեան — Յանուն Աստուծոյ զժամին և ողորմածին որ է օրհնեալ ի յաւիտեանս յաւիտեանից Ամէն:

Գոհանալով իրաւաւորեմք զնա որ դարարածս ստեղծեաց ...: Եւ անարժան և անպատան ծառայիս, Ամիրտէօլլէթ բժշկիս, և Տէր Ած. ձեզ արգասալութիւն տացէ Ամէն — Հմմտ. Թիւ 1745, 2. Հատոր, էջ 63:

Էջ 7 — Գլուխ Ա: Վասն ռաւմեայի ըզբժշկութեան զշափն, և խափանելոյ գրգռելու թեան զշափն և խափանել զմահացու դեղոց զհարն ...:

Էջ 26-27 — Գլուխ Զ: Յաղագս կազմութեան ոսկերացն — Գիտացիր որ ոսկերէն մարդոյն որպէս սիւն է անձինն, և մարդոյն հինն առանց ոսկր չի լինիր. . . — Հմմտ. Թիւ 260, Բ. Հատոր, էջ 13:

Էջ 30 — Գլուխ Է — Վասն ստեղծման գլխոյն և ուղեղման — Գիտացիր երեք զօրուածք կայ ի մարդոյն անձն որ է ինքն զմեծ անդամոցն որ տաճիկն ալգայիս ըստիս ասէն . . .:

Էջ 47 — Գլուխ ԺԸ: Վասն ստեղծման անդամի — Գիտացիր որ զմեծ անդամացն որ կայ, արարելն Ած. Նորա Համար ըստեղծեր է որ լսէ զամ. ձայն և հասկանայ շուտով ...:

Էջ 64 — Գլուխ ԻԸ: Վասն փայլմանոյն որ է այն իրքն որ գերիւր անկողնի ի մէջ կիցէ:

Էջ 64 — Գլուխ ԼԳ: Վասն դալար միւրգ ուսելոյ — Գիտելի է զի հիւսնան ասէ թէ պատեհ է որ միւր զմիւրն զան զկերակուրն յառաջ ուտէ, թէ որ ի թթու մրդաց լինի և բըռնող որպէս դեղերիկ և կամ խնձոր և նուր և որ նման է սոցա ...:

Էջ 113 — Գլուխ ՄԸ: Գիտեմալ գոյեմն թէ ինչ է, և զիւրեանց փոխումն, և քաղաքն թէ ինչ է — Առացած է թէ, օրն զօրոյնի մի է որ ի գետնէն կու ելանէ և կու վերանայ . . .:

Էջ 115 — Գլուխ ՄԹ: Եւ յիշէ զչարս եւ զամեղաց գկերան, թէ որպէս է, և բնութիւնն նոցա ինչպէս է:

Էջ 118 — Խօսք միանաւորութեան ուսման. խառնութեանց յաւելումն, և նշանն ի պտուղն և ըստածումն: Գլուխ Կ:

Էջ 119 — Գլուխ ԿԱ: Եւ ցաւեր որ ի սափրային յաւելումն լինի այս է:

Էջ 120 — Գլուխ ԿԲ: Եւ ցաւեր որ ի պալլամին ի յաւելումն լինի — Եւ յորժամ որ պալլամն ի մարդոյն անձն յաւելնայ, և ի մարդն ցաւեր ընծայէ ...: Նշան պալլամին այս է որ միւր բերանն գէճ լինի, և զկերակուրն չի մարսէ, և շատ ի բուն լինի ...:

Էջ 122 — Գլուխ ԿԳ: Եւ ցաւեր որ ի սալվոյն յաւելումն լինի — Եւ յորժամ սալվոյն ի մարդոյն անձն յաւելնայ հիւսն, դուրսն ընծայի առ մարդն, որպէս բուն չըլ լինին, և շատ հոգան. . .: Եւ կատարեցաւ մարդակազմութիւնն և թրտրիւր առողջութեան, և երակին ճանաչելն և զողին և պօհարան և ամ. Նշանին հիւսնելին կամօքն Աստուծոյ Ամէն — Վերջ:

Յիշատակարան —

Էջ 123.— Փառք մարդասիրին Աստուծոյ որ է օրհնեալ յաւիտեանս յաւիտենից Ամէն:

Զթարգմանող այս թարգմտական Բժշկարանիս, որ անուանի Օգուտ Բժշկութեան, ներայի որդի զԱմիրտէօյլէթ բժիշկըս, որ բազմօք աշխատանօք թարգմանեցի արաբացոց և լատինացոց, ի պարսից և ի թուրքաց, ի թուին Հայոց 915, ի քաղաքն Ֆրիւսէ, մաղթեմ յիշել միով Հայր մերեւ, և որք յիշէք յիշեալ լիջիք ի Քրիստոսէ Յիսուսէ, Ամէն:

Փոխեցաւ ի Քս. Թարգմանող գրգոյս, վերոգրեալ Ամիրտէօյլէթն, ի թուականին Հայոց 945, դեկտեմբերի 8, օրն Հինգշաբթի, գրոյլ զՆովին Տէր լուսաւորիցէ, և այսպիսի պատուական անձինքս միշտ անպակաս արասցէ Տէր յազգէս մերմէ:

Թէպէտ բազում բժիշկէք եկեալ են յաշխարհս ազգիս Հայոց, բայց ասպիսի զլիսաւոր և պիտանի դանձքս ոչ են մեզ թողեալ յիշատակ: Եւ իբրեւ մեծ է ջանս սորին ի վերայ ազգին իւրոյ պայծառութեանն: Քանզի ի կեանս իւր մեծաւ աշխատանօք զորաւ զլիսաւոր դիրքս թարգմանեաց, որոց մինն այս է: Որ և վարձատրօղն ամ. աշխատաւորաց ըզվարձս բարեաց պարգևեցէ, և իւրոյ օրհնեալ տեսոյն արժանացուցէ. Ամէն — Հմմտ. Թիւ 1745, Զ. Հատոր, էջ 63-64:

Էջ 125.— Յանկ — 1-63 Գլուխներ:

Էջ 128, դատարկ:

Էջ 129.— Կանօնք Աստեղաբաշխականք վասն պտեպանիւյ գառաղբութիւն մարմնոյ, շարագրեցեալք ի Գալիանոսէ բժշկիմ մեծէ:

Յունվարի ամսոյն — Ամիսս այս ունի զԶրհոսն ինքեան տանուտէր...:

Էջ 134.— Դեկտեմբերի ամսոյն — Ամի.

սքս այս զԱյծեղջուրն ունի ինքեան տանուտէր...:

Էջ 135.— Կանօնք վասն իւրաքանչիւրաց կազմութեանց.— Այր խարտեալ և շիկահեր մաղձոտ է և ցասմնոտ...: Այր ցորենամորթ և գորշահեր արիւնոտ է...: Այր լըրջադոյն և փափկահեր մաղաւտոտ է...: Այր թխադոյն և սևահեր մեղամաղձոտ է...:

Էջ 136.— Աւարք մաքրագործութեան. — Ժամանակն ըմպելոյ զղեղորայս...:

Էջ 137.— Դեղ հասարակ մաքրագործութեան:

— Դեղ վասն զերմութեան անձին:

— Դեղ վասն մազնի պալղամի և մելամազնի:

Էջ 138.— Մշտնջենաւոր գուշակումն տակս հաղմոց և իղամեկաց տարւոյն յամուշամիս:

Յունվարի առաջին օրն ցուցանէ զօղ և զեղանակ օգոստոս ամսոյն...:

Էջ 47.— Դեկտեմբերի յառաջին օրն պղտոր, բոլոր Հայկն աներևութեան յառաւտուն...:

Յիշատակարան Գրչի.—

Էջ 150.— Գիրքս այս որ է մարդակազմութեան և բժշկականութեան արարեցեալ Ամիրտոյլէթ բժիշկէ, ի խնդրոյ աղնուազարմ և Հերաբարոյ Միտոնեան տիրացու Գրիգորի, ի վայելումն իւրն և իւրայնոցն, և դրեցեալ ձեռամբ նոսար Ստեփաննոս դպրի Կոստանդնուպօլսեցւոյ: Արդ՝ որք Հանդիպէք, թէ ընթերցմամբ, և թէ օրինակելով, յիշես. ջիք զվերոյ յիշեալ զԱմիրտէօյլէթ բժիշկն, և զգծօղս, և որք յիշէք յիշեալ լիջիք ի Քրիստոսէ. Ամէն:

Էջ 151-152, դատարկ:

2780

ՄԱՇՏՈՑ (ՀԱՅՐԱՊԵՏԱԿԱՆ).— 107

Տեղի

ՌՄԻԷ = 1778

ԵԿԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ.—

Մաւաւ 25×18×1: Էջ 102: Հանգամանք
լաւ, Թուղթ սպիտակ: Գրութիւն՝ գլխատա-
ռերը կարծիք, մնացեալները սև մելանով,
երկսիւն, 28 տող: Նոտքագիր: Համառօտա-
դրութիւնք առատ: Կաշիկազմ խաւաքարտ-
եայ ոսկեդրուագ: Կնիք Հաւկթաձև, երկա-
թագիր. «Շղիշ Եպս. Դուբեան, 1898», էջ
1:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ.—

էջ 1ա.— Կանոնի Օրհնութեան Սբբոյ
Միոռնին:

էջ 32, դատարկ:

էջ 32-33ի միջև կը տեսնուին արձաններ-
բը՝ կտրուած երկու թերթերու:

էջ 33ա.— Իսկ յաւուրն յորում պատշա-
ճի ձեռնադրութիւնն. . . :

էջ 50բ.— Աստուածային և երկնաւոր
շնորհ... կոչէ զայս անուն ի քահանայութե-
նէ յեպիսկոպոսութիւն. . . :

էջ 68ա.— Կանոն Կաթողիկոս Ձեռնադ-
րելոյ:

Հիմ յիշատակարան.—

էջ 84ա, ստորորդ.— Ձերջանիկ սուրբ
Հայրապետն Հայաստանեայ զտէր Կոստան-
դին զստացօղ սորին յիշեալիք ի Քս. պատա-
հօղք սմին:

էջ 84բ.— Կարգաւորութիւն Օրհնու-
թեան Թագաւորի ըստ մեծի Եկեղեցւոյն Հը-
նօմայ:

Յիշատակագրութիւնք.—

1.— էջ 101ա.— Նուաստս Կոստանդին
կաթողիկոս զտայ զշարադրութիւնս Հայրա-
պետացն Հայոց զերեալ ձեռամբ սուրբ Հօրն
մերոյ Ներսիսի արքեպիսկոպոսի Տաթևնի և
ետու զքել աստ:

2.— Նախորդին ներքև.— 1380

Ի մեծ Թուխ Հայոց Պիթ աճի, յօգոս-
տոս ամսոյ Ժն, ի չորեքշաբթի օր, Հանգ-
եաւ ի Քս. պատուական Հայրապետն Հայոց
տէր Կոստանդին երկրորդ Լամբրօնացին, ո-
րոյ յիշատակ նորին օրհնութեամբ եղիցի:

3.— էջ 101բ, բոլորգիր.— Ձեռքն այն
չորանայ, և աչքն կուրանայ, ով ոք որ ի
սուրբ գրոցս պարապ տեղիքն գրիչ դնելով,
այլ որիչ իրմէն ի զատ բան գրէ. յանդգնօղ-
քն ընդ կապանօք եղիցին:

4.— Նախորդին ներքև.— 1778

Վերստին օրինակեցաւ ձեռամբ ծառայ
ծառայից Աստուծոյ Յակոբ չնիւն Դպիր, Թը-
ւին ՌՄԻԷ, օղոստոսի Լ:

էջ 102, դատարկ:

2781

Պ Ա Տ Մ Ո Ւ Թ Ի Խ.— 5

Ս Ո Կ Ր Ա Տ

Խառնիկ

1823

ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ.—

Մաւալ 20×15×2.5: էջ 274: Հանգա-
մանը լաւ: Թուղթ հասարակ: Գրիչ՝ Յոհան-
նէս Դպիր Բարսեղեան, Զիմառացի: Գրու-
թիւն սև մելանով, միասին, 21 տող: Նոտ-
րագիր: Համառոտագրութիւնը յոյժ առատ:
Կաշեկազմ խաւաքարտեայ ոսկեգրուադ: Կը-
նիք հաւկթածև, երկաթագիր. «Եղիշէ Եպս.
Դուրեան, 1898», էջ 1:

ձեկաւտ.—

Սոկրատ Պատմագիր, շարագրեցեալ
Սոկրատայ մեծի իմաստնոյ Կոստանդինու-
պոլսեցւոյ:

Ի խնդրոյ տեառն Ներսէի Կամարա-
կան Պատրկի:

Սկսեալ ի Սրբոյ Սեղբաստրոսէ և ի մե-
ծէն Կոստանդինոսէ:

Ճառէ զթագաւորաց, զեպիսկոպոսաց,
զպիտանեաց և զիստանից, զարարս և ըզ-
գործ, և եկեալ հասանէ մինչև յաւերա բա-
րեպաշտին Թէոդոսի Փոքու, որոյ միջոցն լի-
նի պատմութիւն իբրու հարիւր ութսունից ա-
մաց:

Թարգմանեցեալ յունականէն ի հայս:

Ի փառս ամենամեծին Աստուծոյ:

Կը շարաւմախալի քերթի յազարդ երև-
սիմ:

Եւ զաղափարութեամբ հասեալ առ մեզ:

Յորմէ յօրինակեցեալ և զաղափարեց-
եալ եղև սա ի Կոստանդինուպոլիս, յամի
Տեառն ՌՁԼԲ, և Հայոց ՌՃՀԱ, ի նուաստէ
ռաճմնէ չնչին և մեղապարտ ծառայէ: Գլ-
խատեալ, տնտեսալ, և ծանկըն շարագրեալ
հանգոյն ալոց Պատմագրաց, առ ի դիւրու-
թիւն ընթերցողաց և զբանոցաց:

Իսկ այժմ վերստին օրինակեցաւ ի նոյն

զաղափարէ՝ ձեռամբ մեղսամած Յոհաննէս
չնչին դպրէ, Զիմառացի սառաֆ մահտեսի
Բարսեղեան, որ ի խառնիկ, ընդ հովանեաւ
Սբ. ըմբիսաննոս Եկեղեցւոյ, յամի Տեառն
1823, փետրուար 13:

Դիտ.— Վերի յիշատակարանին ՌՁԼԲ և
ՌՃՀԱ թուականներուն միջև տաս տարուան
անհամաձայնութիւն կայ:

էջ 1.— Պատմութիւն Սոկրատայ ըստ
Հոռոմայեցւոց նահանգին եպիսկոպոսաց, և
թագաւորաց: Եւ որք ի նոյն յարմարին սըր-
բոց և անսրբոց, զործք և բանք, զորոց պատ-
մութիւնս բացայայտէ համառոտաբար:

Յառաջբանութիւն Սոկրատայ Պատ-
մագրի.— Գլուխ Ա.— Սկիզբն ի սրբոյն
Սեղբաստրոսէ պատմութեանն ասացուք, որ
կոչեցաւ յԱթոռ Հայրապետութեան Պետրոսի
և Պողոսի, մեծ քաղաքին Հոռոմայ. . . —
Հմմտ. Թիւ 960, Գ. Հատոր, էջ 518:

էջ 54.— Յաղագս ժողովոյն որ ի Նիկի-
իայ, ա[ր]տաքսումն ի մետաղս Աբիդոսի, և
բանք նախագուշակմանն Աթանասի Սրբոյ:
Գլուխ ԺԸ.— Եղև ժողով Նիկիայ ի ՁՃ և Լ
ամի թագաւորութեանն Ալէքսանդրու Մակե-
դոնացւոյ, և ի տասն ամի թագաւորութեանն
ճոստանդինոսի բարեպաշտի . . .

էջ 102.— Դաւանութիւն Սրբոյն Աթա-
նասի: Գլուխ ԽԹ:

էջ 173.— Հեղութիւն Թէոդոսի բարե-
պաշտի, և այլ ուղղութիւնք նորին: Գլուխ
ՃԹ:

էջ 200.— Թէ որպէս անցոյց Սուրբն
Յոհան օրհնեղութիւնս, և ազօթս գիշերա-
յին փառաբանութեան: Գլուխ ՃԽ:

էջ 218.— Թէ որպիսի պատճառաւ լինի
սկիզբն քրիստոնէութեան ի Պարս, ի ձեռն
Մարութայի Սրբոյ: Գլուխ ՃԼ:

էջ 234.— Թէ որպէս թագաւորն Թէո-

դոս մարդասիրութիւն ցուցանէր առ ամենեւնեան, և թէ որպիսի մազեղէնք զգնեոյր, և թէ որպէս ազօթէր: Գլուխ ձՄԱ:

Էջ 249.— Յաղագս ժողովոյն Եփեսոսի, և դատեցելոյն Նեստորի, և յաջորդին նորին ի Խոստատան: Գլուխ ձԵԲ:

Էջ 280.— Յիշատակարան Շարագորդի Պատմադրութեանս Սոկրատայ: Գլուխ ձՀԲ:

Էջ 282.— Թուին Ռեթ, Հոկտեմբերի Ե, Իլով քաղաքն եղև այսպիսի սքանչելիք. զի այրի կին մի զմաղտանոսի մոզիքն ճեղքել է, և ի մէջն երևեալ է Ե գիրք... — Հմմտ. նոյն, էջ 519:

Էջ 283.— Յանկ Ղլխաւորեալ բանից Սոկրատայ Պատմադրի.— ԱժՀԲ Գլուխներ.

2782

ՂՈՒՐԱՆ.— 2

Թրգմ. ՍՏԵՓԱՆՈՍ ՎՐԴ. ԲԼԱՎԵՅԻ

ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ.—

Մասաւ 22x15x4: Էջք Ը+537: Պրակա. Թիւ չունի. կազմի ժամանակ պրակներէն մին սխալ դրուած է: Հանգամանք լաւ: Թուղթ կապտորակ: Գրութիւն սևորակ մեյանով, միասին, 27 տող: Շեղագիր վարժ: Համառօտագրութիւնք բաւական առատ: Ուղղագրութիւն ոչ զօրաւոր: Կազմ կիսակաշի խաւաքարեայ, կաշիին վարժ մասը ճեղքուած: Կնիք Հաւկթածև, երկաթագիր. ճեղիչ է նպս. Դուրեան, 1898, էջ 1:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ.—

Էջ Ա, բոլորգիր.— Այս է ցանկ Ղուրա. նին որ է ձի՞ր սուրայ.— Յանկը թերի է. ու նի Ա.Կի Գլուխներ:

Էջ Դ-Ը, դատարկ:

Էջ 1.— Այս է գիրք օրինաց Հազարաց. ւոց կամ Իսմաիլացւոց որ կոչի Ղուրան, այսինքն Հաւաքուցին Պատուիրանաց:

Աշտարա՝ որ է Գլուխ՝ Առաջին:

Ա.— Ողորմածի և բարեբարի Աստուծոյ, բնաւից ստեղծողի, որում սպասէ օրն վերջին, ուխտիւ մարթնաց խոնարհեցուք երկիր պապանել նմա. . . միշտ անդադար ի միտ ածցուք.— Հմմտ. Թիւ 1772, Զ. Հատոր, էջ 118:

Բ.— Այլ թարգմանութիւն:

Յանուկ Աստուծոյ ողորմածի գթածի, զոհութիւն Աստուծոյ, Տեառն բնաւից...:

Գ.— Այլ թարգմանիչ:

Յանուկ Աստուծոյ ողորմածի բարեբար. րի, օրհնութիւն Աստուծոյ Թաղաւորի յաւիտեանից... Ի կէտ այնոցիկ՝ ընդ որս Հանեցար, առանց բարկութեան ընդդէմ նոցա, և ոչ մոլորեացուք:

Աշտարա՝ որ է Գլուխ՝ Երկրորդ. ունի Համարն ԻԶ.— Հմմտ. նոյն, Համարն ԽԶ, որ է Երեւել:

Յանուկ Աստուծոյ բարեբարի և ողորմածի՝ գիրքս այս առանց խառնման ստութեան, կամ մոլորութեան, ճշմարտաբան աստուածաբանացն, և երկիւղածաց...:

Էջ 85.— Աշտարա, որ է Գլուխ, երեքստասներորդ, ունի Համարն ԼԷ.— Արք բարեք... — Հմմտ. նոյն, երկոստասներորդ, որ է Երեւել:

Էջ 214-215ի միջև սխալ դրուած է 342-369 իջաթիւերը կրող պրակը:

Էջ 219.— Ազօ արա, որ է Գլուխ ԻԴ Ե. բորդ, ունի Համարն ԻԴ.— Զգիրօ ղայս ի վերայ քո եղաք... — Հմմտ. նոյն, Համարն ժԴ, որ է Երեւել:

Էջ 286 կրկնուած սխալմամբ:

Էջ 341ին կը յղորդէ 370. միջանկեալ պրակին — էջ 342-369 — սխալ դրուած ըլլալուն պատճառաւ:

Էջ 537.— Ազօ արա, որ է սուրայ, Գլուխ ձԴԴ, ունի բան Ա.— Յանուկ Տեառն գթածի և ողորմածի: Զգեզ սրբելով...:

Ի վերջոյ Ղուրանին քանի մի ոտանաւո.

լըս եղեալ կան, որք ոչ են թարգմանեալ ի լատինացւոց բարբառոյն, ոչ գիտեմ զպատահան:

լատինացւոց բարբառոյ ի Հայոց լեզեզու, ձեռամբ Ստեփաննոսի Իլովեցւոյ՝ իմաստնոյ բանասիրի և բանիբուն վարդապետի, զոր Տէր Ած. վալր)ձաՀատոյց լիցի ամէն:

Կատարեցաւ Ղուբանս թարգմանեալ ի

2783

ՎԻՊԱԳՐՈՒԹԻԻՆ Կ. ՊՈԼԻՍ ՄԱՅՐԱՔԱՂԱՔԻ

ՍԱՐԳՍ ԴՊԻՐ ՅՈՎՀԱՆՆԵՍԵԱՆ

(1800)

Ծանօթ.— Այս ձեռագիրը 1947, մարտ 20, թուակիր պաշտօնական նամակին Համա-ձայն կը գտնուի եղբւր Հոգեւոյս Տ. Կիւրեղ

Պատրիարքի մօտ, ըստ իր յայտարարու-թեան: Այլ թուականէն առդին կը մնայ ան-յայտ:

2784

Ա Ի Ե Տ Ա Ր Ա Ն.— 186

Գամաղիկի Վամբ

ՊՁԳ = 1434

ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹԻԻՆ.—

Ծաւալ 27×18×8: Էջք 686: Հանգամանք լաւ ընդհանուր առմամբ: Թուղթ դեղնորակ: Գրիչ՝ Յոհաննէս Վրդ. որդի Վարդանայ, Գը-րութիւն՝ խորագիրները, սկզբնատողերը և գլխատառերը կարժիւր, մնացեալը սև մեկա-նով, երկսիւն, 20 աղղ: Բաղբգրի կանոնա-ւոր, Համառօտագրութիւնք սովորական Մաղկող՝ ինչպիսիք: Նրբադեզ գունաւոր ոսկեխառն գարդագիր և լուսանցազարդ Հատ-ուածներու սկիզբը: Խորանագարդ իւր սա-րօք, էջ 71, 237, 351, 535: Լուսանցանկարք, էջ 300, 434, 596: Նկարք ինքնուրոյն ոճով.

- 1.— Ծառ Յեսսէի, էջ 6
- 2.— Աւետուան Գարբիէի, 7
- 3.— Ծնունդ Տեառն, 10
- 4.— Ընծայումն Քառասորեայ, 11
- 5.— Մկրտութիւն Տեառն, 14
- 6.— Այլակերպութիւն Տեառն, 15
- 7.— Աղբատ Ղազարոս և մեծատունն, 18
- 8.— Հոգեգալուստ, 19

- 9.— Բժշկութիւն Անդամալուծի և Աղատու-մըն Ս. Պետրոսի, 21
- 10.— Ծաղկազարդ, 24
- 11.— Վերջին Ընթրիք, 25
- 12.— Մատուցութիւն Յուդայի և Ուրացութիւն Պետրոսի, 28
- 13.— Խաչելութիւն և Թաղումն Տեառն, 29
- 14.— Աւետումն Դժոխոց, 32
- 15.— Իւղաբեր Կանայք, 33
- 16.— Համբարձումն Տեառն, 36
- 17.— Վերջին Դատաստան, 37
- 18.— Տասն Կուսանք, 40
- 19.— Մեղաւորք Դժոխքի մէջ, 41
- 20.— Ստացողը և Մաղկողը, 44
- 21.— Ս. Մատթէոս, 70
- 22.— Ս. Մարկոս, 236
- 23.— Ս. Ղուկաս, 350
- 24.— Ս. Յովհաննէս և Պրոխորոն, 534:

Կաշեկազմ տախտակեայ դրոշմազարդ Հնամաշ կարկտնուած. առաջին կողքին ար-ծաթեայ կամ պղնձեայ խաչ և այլ զարդեր.

վերջին կողքին քառաթև խաչ. երկու խաչերուն ալ կեդրոնի ակերը կը պակսին: Պահպանակ մագաղաթեայ վերջը շորս թերթ. առաջին երկուքը (էջ 675—678) մասն երկաթադիր Աւետարանի. վերջին երկուքը կը ներկայացնեն մեծադիր երկաթադիր Ազաթան գեղոսի մը մէկ թերթը՝ ծալուած երկուքի (էջ 679—682), զոր կ'արտագրենք տստ:

վերայ երկրի սիւնեցան, եւ թանասուն եւ երկու նահապետք լեզուաց կացեալ բաժանեցան ընդ երկիր հաստեալք յիւրաքանչիւր սահմանս:

Բայց միոյն ի հերթայական ազգացն, ոչ ի խորհուրդ եմուտ շինել զվաղափուլ աշտաբակն, եւ ոչ կցեցաւ յերազաւերն, որ վասն այսր էր խորհուրդն. վասն այսորիկ զիւր լե-



18.— Ընծայումն Քառասնորեայ
Թ. 2784, էջ 11



19.— Աւերումն Դժոխաց
Թ. 2784, էջ 32

Ա Գ Ա Թ Ա Ն Գ Ե Ղ Ս

(Վարդապետութիւն Ս. Գրիգորի)

Ճանապարհան հաստատել, եւ զուրաւաստակ ճանապարհացն խափանել, եւ ուղղել յարդարութիւն, հաստատել զամենեւեան, այն հուր անկեալ ի վերուստ կտրել զաշտաբակն վերուստ ի վայր փուլեալ հոռեալ տապաստ դաշտացն ցան եւ ցիր կացուցանէր:

Արդ իբրեւ այս նոցայոցն ամպարշտութեանցն խափան լինէր, ցրուեալք ընդ վիճակըս իւրաքանչիւր ըստ կամացն Աստուծոյ՝ ի

զուն պահեաց շնորհեալ որ նախ աւարչին իւրովք զաւակովքն հանդերձ ծանաթ եղեալ որպէս ի սկզբանն պաշտեցաք, զաստուածպաշտութիւն յանձն առեալ ժողովուրդն ձեռական անուանեցան Աստուծոյ. ուստի եւ մարգարէքն աստուածախառք, ուստի եւ Գրիգորիստոս ըստ մարմնոյ որ է ի վերայ ամենուն աւրհնեալ յաւիտեանս:

Ուստի աշակերտքն աւետարանիչք նորապարգեւ կտակարանաց շնորհելոց, որք եւ վկայք նորա զաւրութեան գործոցն, նշանացն եւ արուեստից որ գործեցանն ի նորա զալստեանն: Որք եւ մատակարար լինցաւ կէտ տող

եղծուած) թիւն աիեզերաց փրւղեալ այրեալ մաշեցին, ըստ աւրնի բարձրաբերձ աշտաւաւին զորմէ պատմեցաք:

Արդ փոխանակ բարձրաբերձ եւ վաղաւեր աշտաւաւին խաչն ճշմարտութեան կանգնեցաւ, որոյ զաւրութիւնն մշտնջենական է, եւ փառք նորա Աստուած. որպէս եւ ասէ գիտաւղն. ասէ. Ի ղեզ Տէր յայտնեացի, եւ

եանց, եւ տան զկենդանութիւն ըմպել? ձեզ որ մեռեալ էք ի մեղս ձեր:

Որ Աստուածն իւրեանց յայտնեցաւ ձեզ յոսկերս նոցա. վասն զի առին նոքա յանձինս իւրեանց զլոյսն շարշարանաց խաչին, եւ նուիրն Քրիստոսի շարշարանաւք աւրինակեալ զհամբերութիւն Փրկչին յանձինս իւրեանց լուսաւ.— Հմմտ. Ազաթանգեղոս, Վենետիկ,



20.— Իւզարեի Կամայփ

Թ. 2784, էջ 33



21.— Վերջին Դատաստում

Թ. 2784, էջ 37

փառք նորա զգեղ ծածկեացեն. զնսացեն թաղաւորք ի լոյս քո եւ հեթանոսք ի ծագել լուսոյ քո:

Ահա թաղաւորեալք որք պարծեցան ի խաչ ելեալ Փրկիչն, որք վկայք նորա աստուածութեանն, որք մեռան ընդ Քրիստոսի ընդ նմին եւ թաղաւորեն. զի մատնեցան ի մահ վասն անուանն Տեառն. զի եւ կեանքն Յիսուսի յայտնի լինին աւասիկ ի մահկանացու մարմինս սիրելեացս Քրիստոսի: Որք եւ յայտնի մեռեալք եւ ի ծածուկ կենդանիք. որք քարոզենն յայտնի զկենդանութիւնն իւր-

1930, էջ 425-428. ունի նշանակելի թիւով տարբերութիւններ, որոնցմէ սմանք կրնան ծառայել սրբազրկելու տպեալին թերութիւնները:

Ստացող՝ Կարապետ Քհն. որդի Թ. Տօի:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ —

Դատարկ էջեր. 1—5, 8, 9, 12, 13, 16, 17, 20, 22, 23, 26, 27, 30, 31, 34, 35, 38, 39, 42, 43, 45, 48, 49, 52, 53, 56, 57, 60, 61, 64, 69:

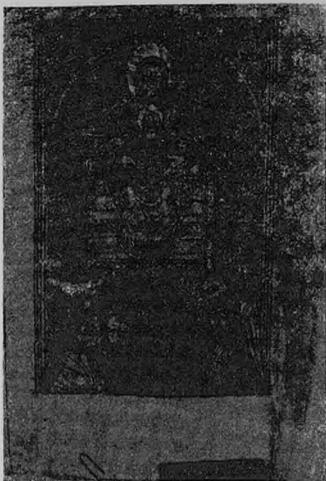
էջ 46-47.— Թուղթ Եւսեբիոսի:

Կանոնի տախտակներ, գունաւոր և ոսկեխառն խորաններով, էջ 50, 51, 54, 55, 58, 59, 62, 63:

էջ 65.— Նախադրութիւն ըստ Մատթեոսի Աւետարանին:

էջ 71.— Գիրք ծնընդեան Յի. Գի. . . .

էջ 228-229ի մէջ և փակցուած տարբեր Աւետարանի մը պատկանող մէկ թերթ:



22.— Տէր Կարապետ և Յկ. հաշտուոր

Թ. 2784, էջ 44

էջ 233.— Սկիզբն Գլխոց որ ըստ Մարկոսի Աւետարանին:

էջ 237.— Սկիզբն Աւետարանի Յի. Գի.

. . . .

էջ 311ին կը յաջորդէ 314, սխալմամբ դրուած Թուադրողին կողմէ:

էջ 342.— Յաղութեալ Յս. առաւանտուն

. . . .

էջ 344, դատարկ:

էջ 345.— Սկիզբն Գլխոց որ ըստ Ղուկասոս Աւետարանին:

էջ 348-349, դատարկ:

էջ 351.— Դանգի բազումք յաւիտարեցին. . . .

էջ 531.— Նախադրութիւն Յովհաննոս Աւետարանին:

էջ 533, դատարկ:

էջ 535.— Ի սկզբանէ էր Բանն. . . .

էջ 663ա.— Գնացին իւրաքանչիւր որ ի տեղի իւր. . . .

Յիշատակարանք Գրչի.— 1434

1.— էջ 231ա, բոլորդիր, բնադրէն փոքր.— Եւ արդ յայտնան և յայսպիսի բարեփայլուչ և մեծափառ սրբոցս գումար բարեխոսս աշխարհի, և ապաւէն աստատանի, քաւութեան մեղուցելոցս, զոր դիմեալ մեծաւ յոռով բարի արմատոյ շառաւիղն, կատարեալն Հաւատով և զործով բարեաց Կարապետ քահանայն, կամեցաւ ստանալ զաստուածախաւ Սր. Աւետարանս, զոր ի վաղուց Հետէ փափաքեալ ցանկալոյ այսմ լուսալրական և հոգիաբարեխ մատենին, յիշատակ իւրն և ծնողացն՝ հաւրն Թաճօին և մաւրն և զաւակին, զոր տղա Հասակաւ փոխեցաւ առ Գն. և մեզ սուգ եթող անմխիթարելի:

Պո ծերացեալ հաւր Զիւրաւիս, տուն և դարպաս և սիւն քրտիս, շուտով դնացեր յերկինս երկնից, և զմեզ թողեր միշտ ի ազիս. արդ զինչ լինիմ ողորմելիս, տաքեկուած յաստուորիս, որ յունիմ մի ոգ մխիթար արտիս, միշտ և հանապազ ողբա գերիս, որքան եմ յայտ աշխարհիս: Փառք Փրկչին արբողին, մեծին Յօրա Նահապետին, աւրհնեալ անունն իւր սքանչելին, տօմ ի ներկայս ու յապագային, և յանապառ յաւիտենին, ամէն:

(Թ)աք արքայական, պարծանք անձին իմոյ,
 դու բարձար, ա՛յ,
 Թել ոսկի դու շարժունակ, պտեկ գլխոյս իմ,
 վերացար, ա՛յ,
 Գինդ ոսկի ծաղիկ ունգանս, ի յականջէս իմ
 շորթեցար, ա՛յ,
 Կամար ալտից մարգարտաշար, գոյն երեսաց իմ,
 քաղեցար, ա՛յ,
 Մանեակ ոսկի շողշողունակ, ի պարանոցէս իմ
 բեկեցար, ա՛յ,
 Մահիկ մաղյա լուսնանման, ի ծոցոյս իմ
 հեռացար, ա՛յ,
 Մեհեանդ անուր բաղկիս, երազ շարժուն իմ,
 խոնջեցար, ա՛յ,
 Մատանի բիւրեղ ակամբ, դու ի սիրոյ արտէս
 ոստար, ա՛յ,
 Կամարակապ դաւտի միջացս իմ, զաւրութիւն իմ,
 ծախեցար, ա՛յ,
 Ասեղնալից ոսկէտըտուն, ալամ զարդիս,
 կողոպտեցար, ա՛յ,
 Ծիրանի արտահուրակ, դու ի թիկանցս
 այսար աբ, ա՛յ,
 Արտաբերական լապտեր բանի ձայն իմ վոտահ,
 նուաճեցար, ա՛յ,
 Դրախտ ծառոց բուրաստանաց, հողմով մահու
 թառամեցար, ա՛յ,
 Գարնան ծաղիկ աւետարեր, շաւղեալ ամբով,
 թաւթափեցար, ա՛յ,
 Աւդապարիկ հաւ սիրական, յանուշ ձայնդդ
 դադարեցար, ա՛յ,
 Քաղցր արև բարձր ի յերկինս, այսաւր փութով
 ի մէջ մըտար, ա՛յ,
 Լուսին բոլոր լուսով լցեալ, թուխ թուխ ամբով
 դու ծածկեցար, ա՛յ,
 Աստղ պայծառ մէջ աստեղաց, յանկարծակի
 ի վայր անկար, ա՛յ,
 Ամբ անձրևով զուարթարար, սաստիկ հողմով
 դու ցրուեցար, ա՛յ,
 Աղբեր ջրոյ անուշահամ, ծաբաւելոյս,
 ցամաքեցար, ա՛յ,
 Ծառ կանաչ պտղով լցար, սաստիկ կարկտիւ
 թաւթափեցար, ա՛յ,
 Պարծանք մանկանց քաղցրաբարձու, աստուածասէր
 և հուրբնկալ, ա՛յ,
 Զոր դովառան ասեմ քեզ յար, դու Աստուծոյ
 ևս կամարար:

2.— Էջ 53ա. — Փառք համագոյ Սբ. Երրորդութեան, Հաւր անսկզբնականի և անեղի, Որդւոյ ծնեալ ի Հաւրէ աննարմնապէս, յառաջ քան զյաւիտեանս անճառապէս և անբակիցքն, Հոգոյն Սբայ թղխումն ի Հաւրէ, անժամանակ և անքննարար . . .

Արդ լուեալ զայսքան աստուածազգեաց և խաչակրան և զանազան արանց և կրանաւորաց, և ամ. զերթաքոր խմբից դատուց քաւանայից և ճգնաւորաց, ճգնաւորն և կրօնաւորն Ֆիւրաւն, որ յետոյ կարեցաւ ի կարգ քահանայութեան, և անուանեցաւ տէր Կարապետ, որ և զճգնութիւն սորայ ոչ կարեմ ընդ գրով արկանել, Լ ամ ընդ կնոյ բնակելով, ի բրն գլոր և զմայր պահելով, յամ. կերակրոց և ի մրցոց ոչինչ ճաշակելով, Ե. նուովսայ նախնոյն նմանելով, դրախտ տնկելով և ի պտղոյն ոչ ճաշակելով, Անտոնի, Պողայ, Եւագրեա նման վարս ստանալով. խարաղնազգեստ, և քուրճ մազեղինեաւ ի ժամանակս իւր կալով, անմարմնոց վարս ի մարմնի ըստանալով, ժամանակ ինչ բոկ ուտիւք շրջելով, զաղքատս և զօրրս կերակրէր, և զմերկս զգեստելո յգեցոցանէր, զհրամանս Տեառն կատարէր. թէ՛ Բաղդեան և ետուք ինձ ուտել: Աստուածասէր և աղքատասէր և ողորմած ճղնաւորն և կրօնաւոր քահանայն, յետոյ ի վերայ այսր ամենայնի, ստացաւ զՍբ. Աւետարանս յիշատակ իւրն և ծնաւդա՞հ՝ հաւրն Քաճօին և մաւր [Արդունին] և կնոյն Մովսիսին, և իւր զաւակին և ամ. արեան մերձաւորացն, կենդանեացն և հաւն. զուցելոցն:

Արդ որք հանդիպիք Սբ. Աւետարանիս, տեսութեամբ կամ կարգաւորով, Ած. ո. զորմի ասացէք Ֆիւրաւ մահաւորուն և ծնողաց նորա, և որ ասէ՝ Ած. իւրն ո[ղորմի], ամէն:

3.— Էջ 66Էր. — Փառք անպարագիծ էին, այնձ որ ոչ են հետազաւտելի, և ոչ զինչ էն, և ոչ զոչինչ պիտին, համարածելոյն յամ. մտաց պայման: Գոհութիւն անզնին զոյն, որ է Բան, կնիք և սահման էին, փռաւորութիւն անպարմանալի սեռին, որ է Հոգի համագոյ էին, և փառակից Բանին, որ տրամադրեաց զմեղսամած մատունս տասանց, անարժան և տկար ողոյ բանխնդրի Յոհանիսի նուաւստ և անարժան ի ծառայս

Աստուծոյ, զբեալ և կարգեալ, զճառս երախտեաց աստուածադորճ սքանչելեացն, զոր ճշմարիտ և Աստուածն Բան, Միածին Որդին Այ. Յս. Քս. ի վախճան աւուրցս այսոցիկ կատարեաց զնշանս և զարուեստս, որպէս զի որք ընթերցցին, ի միտ առցեն և ծանխցեն թէ նոյն Տէր է որ Մովսէսէ հրամայեաց առնուլ զառն դարեւոր, և յիշել զերարխտիս աստուածութեանն որ յեղիպտոս, նոյն և աստ եցոյց մեզ, յիշատակ չարարանաց իւրոց, որ ոչ միայն պէսպէս նշանաւ լուսաւորեաց, այլ և չարարանաց և մահու համբերեաց, զի դիտէր թէ լսելով զանարգանս Տեառն մերում, դարձ եղիցի ի մեղաց մերոց:

Արդ կատարեցաւ աստուածախօս և տիեզերաբարդ Աւետարանս ի խնդրոյ աստուածասէր և հաւատարիմ քահանային և ճրդնաւորին, և մահաւորն Ֆիւրաւին, և յիւրջին անուանն Կարապետին, յիշատակ իւրն, և կո. զակցին Մովսէսին, և իւրեանց զաւակացն, և որդոցն, և Գ. դստերացն, և ծնաւդացն՝ հաւրն Քաճաւին, և մաւրն Արդունին, զի որք որ կարդաց, կամ օրինակեն, Ած. ողորմի ասն լի բերանով և բոլոր սրտով. և որ ասէ զԱծ. ողորմին, և Ած. իւրն ողորմեացի, ամէն:

Սայ Կարապետ քահանայս և ճղնաւորս, զհինկ որդին փնտայացու սնուց, և զերեք դստերքն Հարեանցու: Եւ ի յորդոցն և ի դըստերացն զլրկեցաւ, և անմխիթար ննաց, և ամենեքեան տարածամ մահուամբ, և տղա հասակաւ փոխեցան առ Քս. յոյսն ամենեցուն, դատաւորեցան ի դաս կուսանացն և արդարոցն:

Եւ այս ճղնաւոր քահանայս, յալոտ աչօք և բեկեալ սրտիւ և տրտում կենաւք և ցաւազնեալ անձամբ աշխատէր, ի յորդոցն և ի դստերացն զլրկեալ, և ոչ մնաց մի մխիթարիչ սրտի իւրոյ: Այլ ի յԱծ. ապաւինելով, և վառեալ հաւատովն, և սիրովն որ ի Քս. Յս., ետ դրել զՍբ. Աւետարանս յիշատակ իւրն և ծնաւդաց իւրոց՝ հաւրն Քաճօին և մօրն Արդունին, և հինգ որդւոցն, և երեք դստերացն, և ամ. արեան մերձաւորացն, զոր Տէր Աստուածն Յս. Քս. ընկալցի զայս որպէս զպատարազն Հաբէլին և զԱբրահամուն, և զայլ ամ. արքոցն. և որպէս հայեցաւ ի Հաբէլ և ի պատարազ նորայ, նոյնպէս հայեցի, հա-

ճեսցի ընդ մահադատի ֆերաւն և ի կողակիցն Մովսէսն, և ի զաւակս իւրեանց և ի ծնաւդսն ամէն:

Այս ճգնաւոր քահանայս կարի խիստ քաջ էր ի յառաքինութիւն և ի սրբութիւն: Զի յորմէ հետէ (ը) փափաքանաւ ընթացաւ ի տեսանել զգեբեզման Փրկչին և զտեղիւ տնաւէնութեանն Քի. Այ. մերոյ, հետացաւ [հերաւած] ի կնոջէ, ի մոռ, և ի զանազան մրդոց. ժամանակ ինչ բոկ ընթացաւ. քառասուն ամ ի միասին բնակեցան, մահադատն ու կինն, [հերաւած] իբրև զեղբայր զճայր, այլ և բազում բարութիւնս ժողովէին իւրեանց աշխատանաւքն և զամ. աղքատաց կերակրէին և բաշխէին, և ինքեանք ոչինչ ճաշակէին. բոհրամանք Տեսուն կատարէին. թէ՛ Քաղցեայ և ետուք ինձ ուտել, ծարաւացի և արբուցէք ինձ, և այլն որ ի կարգին: Եւ ի միտ ամեալ զխորականն բանն, թէ որ ոչ առնու զխաչ իւր և զայ զհետ իմ չէ ինձ արժանի:

Այլ և ի վերջին ժամանակս ստացան ըզ-Սբ. Աւետարանս ի հալալ արդեանց իւրեանց, յիշելով զբանն՝ երանի որ ունիցի զաւակ ի Սիոն, և ընդանակէ յերուսաղէմ, յիշատակ իւրն և կողակցին Մովսէսին, և ծնաւդացն, և ուտեհրացն և դստեհրացն, և ամ. արեսն մերձաւորացն. [չը շարաւմակով տարբեր գրով], ստորիմ լուսամցիմ, վեց տալ Յովանիսին և կողակցին ինքութիւն, և զաւակն իւրեանց ինդալայրախին, և զԹովանիսի եղբորորդին զԱղդին և զիւր որդին զԹովանիսի ամէն և եղիցի:

Եւ արդ ես խաւարեալս մեղաւք, և ունայնս ի բարեաց գործոց, հոգս և մոխրոս, և անարժան ծառայո Աստուծոյ, սպասաւոր բանի, անուռ Երանէս յորջորջեալ, հոգւով կորացեալ և մտաւ մոլորեալ, ըստ իմում տկարութեանս, դրեցի զՍբ. Աւետարանս, ի Վանքս որ կոչի Գամաղիէլ, ընդ հոյանեաւ առաքելոյս Գամաղիէլ, որ յեթնամասնիցն և ամ. սրբոց որք աստ շուրջ զմեզ բանակեալ կան, ի յառաջնորդութիւն Վանացս Ստեփանոս եպիսկոպոսի, և այլ միաբան կրանաւորացս և սարկաւազացս, զոր Տէր Ած. պահեսցէ զսոսա խաղաղական կենաւք, ամէն:

Արդ գրեցաւ Սբ. Աւետարանս ի թուականութեանս Հայոց 929, ի դանութիւն ան.

բաւ չարին թուրքի, Սքանդարի, և մերոյս քուրթ ամիրիս Դալուքի:

Որ և կրկին աղանձ զմեզ զկառաւորողքէ և զսողաքէ, յիշել ի մաքրափայլ յաղաւթըս ձեր, զհալոս իմ զՎարդան, և զմայրն իմ զԻլնատ, և զեղբայրն իմ զՀայրապետ՝ զհանգուցեալն ի Քս. և Ած. ողորմի ասացէք. և որ ամէ Ած. ողորմին, և Ած. իւրն ողորմեսցի ամէն:

Էջ 687, վերը, միասին, տարբեր բուրգեր:

Դարձեալ կրկին անկամ աղանձ զմեզ սրբասէր մանկունք Սիոնի, յիշեցէ յաղաւթըս ձեր զԵսարաֆն՝ զեղբայր Ֆերաւային, և զորդին զՊրդէն, և զԹոռներն զԵղիկերախչին, և զԴիուհարն, և զՇախփալէն, և զորդիւր ինդինբախչին զԱմիր[աղդին], և զԴիսրաւն, և զամ. արեան մերձաւորսն յիշեցէք և Ած. ողորմի ասացէք, և Ած. որ առասն է ի տուրս բարեաց ձեզ և մեզ ողորմեսցի յիւր արթայութիւն ամէն, Յիշեցէք ի Քս. զՍուլտանն և Ած. զմեզ յիշէ ամէն:

Ներքեւ այլ գրչէ բուրգեր անհարթ, տարբեր մեյանով.— Դարձեալ կրկին անդամ (աղա) աղանձ զմեզ, սրբասէր մանկունք Սիոնի, յիշեցէ յաղթած ձեր զտէր Յովանէսն և կողակցին Նազիրն, և որդին Յուսէփն, և Դիւլաքն և կողակցին Պանուսն, և որդին Մըխիթարն, Դրեղորն, Պէպօն և Մէլէոն, զրութեան և մայրն Մանիշակ և Վարդոս:

Յիշատակագրութիւն Մաղկազի.—

1.— Էջ 11, նկարին վրայ, ճերմակ երկաթագիր.— ԶՊաշտուր ծաղկող յիշեալ:

2.— Էջ 37, նկարին վրայ, նոսրագիր դեղին.— Յիշեալ զիս Տէր յորժամ զաս արթայութեամբ քո և ողորմեալ ինձ մեղաւորիս.— ԶՊաշտուր ծաղկողս յիշեցէք ի Քս. Ած. և ողորմի ասացէք. ամէն:

3.— Էջ 44, նկարին վրայ, սև բուրգեր.— Այն Աստուածածին, մի մոռնար զծաղկողըս, վանդիւր բայց ի քէն զայլ ոչ ոք գիտեմ:

Ես անպիտանս յամենայնի, և ծովածուկի նալս ի յերկրի, որ զկարգս առիւ անտես թողի, փոյլմանեալ կամ առաջի, գրչուիս ի կոր ամաւթով լի, զքեզ աղանձ Սուրբ Տէրուհի,

բարեխառնայ առ քոյտ Որդի,
զծաղկոյն յիշէ և ողորմի:

4.— Էջ 665ւ, ստորորդ.—

Ընդ սրբոց և անսուրբոս յիշատակի,
զի ողորմածն և ինձ ողորմեացի, ամէն.
որ Խաչատուր՝ ծաղկոյն կոչի,
և իւր տեսուն արժան լիցի, ամէն:

Յետմագոյն յիշատակարանք.

1.— Վարդան Գեղեցեցի.—

Էջ 668ա, բոլորգիր.— Դարձեալ կողկո-
ղագին պաղատանաւք աղաչեմք զձեզ, օր-
բասէր մանկունք Սիոնի, յորժամ հանդիպիք
Սբ. Աւետարանիս, յիշեցէք ի մաքրափայլ
յաղաւթս ձեր, զվերջին ստացողն՝ զՎարդան
Քաչանայն, և զորդին զՄարտիրոս Քաչա-
նայն, որ ըստացան զսա յիշատակ Հոգոյ իւր-
եանց և ծնաւդացն՝ Մարտիրոսին և Գուհա-
րին, և եղբարցն՝ Մկրտչին և Խանէսին, և
օրդուցն՝ նորաբողոքով և փթթալից որդոյն
Մարտիրոս Քաչանայն, և Սահակին հան-
գուցեւոյն [Էնքոնում՝ մէկ քառ] և զօտերն
Աւրիփայլին, և հարսին Նիգարին, և կողակ-
ցին Սառին, և ծնողացն Աբրահամին, և Շա-
հումին, և կրկին անկամ Վարդան Քաչանա-
յին (և) և որդոյն Մարտիրոս Քաչանայն,
որ ի վաղուց հետէ ցանկային այսմ աստուա-
ծախաւս բուրաստանիս, և ամենայի սեղա-
նիս, Սբ. Աւետարանիս, և եռափափակ սըր-
տիւ ըստացան զսա ի յալալ և յարդար մաս-
տակոց իւրեանց, զոր Տէր Ած. բարով վայն-
լիւ տացէ զՍբ. Աւետարանս ամէն:

Եւ դարձեալ զվերադրեալքս ի սմա յի-
շեցէք ի Քս., և Ած. զձեզ յիշէ յիւր միւսան-
կամ զալուստն ամէն:

Եւ զիս զանարժան դրիչս, և զկաղմոզս,
որ յիշատակարանս գրեցի:

Գաղցր ու բարի յամենայնի,
հոգիս ի ձեզ յանձն եղիցի,
յորժամ զայցես Տէրդ ամենի,
արժան արայ քում առբեր զասի,
զՎարդան Քաչանայի,
և որդոյն Մարտիրոս Քաչանայի,
և ծնողացն սոցին,
և եղբարցն որ ի կարգին:
Աղայանաւք քո սուրբ ծնաւդին,
և անբարբառ բարեխառնին,
աղերսանաւք սրբոյ զընդին,

առաքելոց առբեր երամին,
հայրապետաց առբեր ժողովին,
որ զԳրիգորոս դասնեցին,
և զԱստուած հայր անուանեցին,
և Սուրբ Հովհաննէս հաստասեցին,
զՀայր և զՈրդին և զՍուրբ Հոգին,
երեք անձինք և մի ընտելիւն,
միասնական աստուածութիւն,
զքաղցր բարբառդ աստուածային,
լիւլ արայ քո ծառային,
Վարդան Քաչանային,
և Մարտիրոս Քաչանային,
և ծնաւդաց սոցին,
Մարտիրոսին և Գուհարին,
և եղբարցն Մկրտչին, և Խանէսին,
և որդոցն Սահակին [ընդում],
և զօտերն Աւրիփայլին, որ ի կարգին,
և հարսին Նիգարին,
և կողակցին Սառին,
Աստուած հանգչի յիւրին Հոգի.
և ծնաւդացն Աբրահամին և Շահումին,
ամենեցուն որ աստ զբաժ յիշատակին,
յիշեալ լիջին յաւրն աւելոյն,
դասեալ ի դասս ավակողմին,
ի գալուստ Սուրբ Միածնին,
ամբողջ ընդ առաջ Տեսուն ինին,
ի փողակոյ առբեր աստնին,
ծածկին յուսով թաղաւորին,
և ընդ սըրբոցն պսակին,
ամէն, և եղիցին:

Եւ որ ասէ զՏէր ողորմին լի բերանով,
նա ինչն Մեսիայն Գրիգորոս ամենեցուն ողոր-
մեացի առ հասարակ ամէն:

Քս. Ած. քո անճառելի խոնարհութեամ-
բըդ և մարդասիրութեամբդ, և զԹութեամբդ
և ողորմութեամբդ քո, յիշեալ ի քո առբեր
յարգայութեանդ զհաւատարիմ տանուտէրն
զԿիրակոս, և զիւր հայրն զՄարգիս, և զմայ-
րուն զԱրուս, և զիւր կիսն զԹաւրէզ, և զիւր
որդիքն զՍարգիս, և զԱղդին, զԴաւիթ և
զՅուսէփ, և զդուստրն զՇահումն, և զայլ
ամ. արեան մերձաւորքն իւրեանց զկենդանի-
քն և զանգուցեալքն, յիշեցէք առ Քս., և
Ած. ողորմի ասացէք սոցա, և Ած. ձեզ ողոր-
մեացի յիւր միւս անդամ զալուստն ամէն:

Դարձեալ կրկին անգամ յիշեցէք առ
Քս., և Ած. ողորմի ասացէք Կիրակոսի, որ

օգնական եղև Վարդան քահանային, և Մարտիրոս քահանային, և զնեցին զՍր. Աւետարանս յիշատակ հոգոց իւրեանց: Ած. լուսաւորէ զիւրեանց հոգիքն յերկնից յարքայութեանն ամէն:

Ով դասք սուրբ քահանայից, որք հանդիպէք այս սուրբ և պատուական Աւետարանին, լի բերանով և բոլոր սրտիւ Ած. ողորմի ասացէք Վարդան քահանային, և Մարտիրոս քահանային, և ընէս Կիրակոսին, ամէն եղիցի եղիցի: [Բովնի կը շարժուի մեծաբարձ] Եւ կողակցին Թաւրէզին և որդոցն Սարգիսին, Աղբէրին, Դավթին, Յովնէփին, և դասերն Շահումին, ամէն եղիցի եղիցի:

Ի՞նչ 672.— Գրուածին անհարթ ոճով:

Ի՞նչ 673-674, դատարկ:

Ի՞նչ 683-686, տարբեր թուղթ և գրչու թիւն, բոլորգիր:

2.— Զամառն մուկարատաց.—

Ի՞նչ 683, ժխտիւն, առանց լուսանցքի.— Յիւնեցէ և Ած. ողորմի ասացէք Զանօին և իւր եղբորն Սուքիասին, և իւրեանց զաւակացըն՝ Մասիսուդին և Ջլալին, Խաչօին և Գորգիկին, Նշխարէկէն, որ ծառ թի ետուին Սր. Ստեփանոսին. Ած. ողորմի ասացէք նոցա ամէն:

Ած. ողորմի ասացէք Դէրասին, Խէրօին, Խաչօին և իւրեանց ննջեցելոցն, որ երկու ծառ աւելին Սր. Եկեղեցւոյն, և Ած. ողորմի ասացէք ամէն:

Յիւնեցէ և Ած. ողորմի ասացէք Փանոսենց Յոհաննիսին, Գէորգին և Փանոսին, որ երկու ծառ ետուր Սր. Ստեփանոսին. Ած. լուսաւորէ զիւրեանց հոգին ամէն:

Յիւնեցէ ի Քս. և Ած. ողորմի ասացէք Փիրոնց Գորգիկէն, Յակոբին և Մօթին և Շէ. խօին և իւրեանց ննջեցելոցն ամէն, որ ծառ թի աւելին Սր. Ստեփանոսին. Ած. լուսաւորէ զիւրեանց հոգին ամէն:

Քս. Ած. որ ողորմեցար Աղամայ, ողորմեա ուսթայ Կիրակոսին և իւր կողակցին Մէլիշատին, և որդոյն Շիրինին, Գրիգորին և Յովկէն. զանձահական պտուղն պարգևէ իւրեանց ննջեցելոցն, որ ծառ թի այլ ետուր Սր. Ստեփանոսին:

Ած. լուսաւորէ զճաշկայ հոգին, և զՅո.

վանէսին և զՍահակէ և զիւրեանց ծնողաց զՍտեփանին, որ արարին թե՛ բարութիւն, ընկուզի ծառ թի աւելին Սր. Ստեփանոսին. Ած. լուսաւորէ զիւրեանց հոգին ամէն:

Յիւնեցէ և Ած. ողորմի ասացէք Շաղօին և իւր հօրն Մուրադին, որ երեք ծառ ետուր Սր. Ստեփանոսին. Ած. ողորմի իւրեանց ամէն:

Քս. Ած. որ խնարհեցար ի Հայրական ծոցոյ և առեր մարմին ի Սրբոյ Կուսէն, յիւնա զհօգի Մարկոսին և զիւր կողակցին Հս. թեմին և իւրեանց որդոցն և Վարդօին և Մուրադին, որ զարտն աւելին ի դուռն Սր. Ստեփանոսին, յիշատակ իւրեանց ննջեցելոցն, վկայութեամբ տանուտէրացն, պարոն Վարդանիսին և Ներսէսին, Յովանիսին և Ավագին, Ստեփանին, Մօթին և Առաքիլին, և քահանայիցն տէր Առաքիլին, և տէր Մելքեմեղին, և թիւս տէր Առաքիլին, տէր Յովանիսին. ով որ Հակառակի և այլազգեացն մատ. նա Յժ և ԺԼ Հայրապետացըն անիծած լինի, և ի մէջն նդովելալ, ամէն:

3.— Սարգիս Գրադրի.— 1596

Ի՞նչ 684, բոլորգիր այլ գրչէ.— Աւրհն. եալ ի Ած. յամ. Ժամ. փառակցին Հօր և Որդւոյ և Հոգւոյն Սրբոյ, անայլայլելի, ան. փոփոխելի, անթարգմանելի, անասանելի, անճանալի, անճննելի, անսկիզբն Ած. Յս. Քս. Հօր սահման և բան, ճառագայթ և կերպարան փառացն Հօր Աստուծոյ, որ ոչ կամի զմարդկան տկարութիւն և զնեղութիւն, այլ զսրբութիւն և զմաքրութիւն մտաց, զխորհելլն ի բարին, զառնելն և զկատարելն:

Որով ետ ուղղութիւն և յաջողութիւն բարութեան հաւատարմի և աստուածատէր տանուտրոյն, Կակոսին, որ ի յայմ ամի, Ռե՛ն թուին եղև ընէս աստուածալէն զեօղին Բաստայ, և արար թե՛ բարութիւն, վէրուց ի գեղէն զչափ ցորենն ալըղան, որ ամէն տուն չափ թի ցորեն կու տային ի յընէն ալիզան: Վասն որոյ զմտաւ ամեալ զօր մահուն Կակոսըն և զերկիւղն Աստուծոյ, և վէրուց զայն չար զաբալն ի գեղէն: Ած. զանձահական պտուղն պարգևէ Կակոսին, և իւր ծնողացն Փախչանին և Նիգարին. և կողակցին Մէլիշատին, և որդոցն Շիրինին և Յովանիսին, և

դատերաց Գոհարին և Ալամին, և Սառային, և Հորեղբայրաց Բուլօին և Կիրակոսին, և Բուլօի որդոցն Գրիգորին և Յովանիսին, և ամազականաց նոցին կենդանեացն և հանգուցելոցն ողորմեսցի Քս. Աստուածն ամէն:

Վկայութեամբ Յովանէս քաջ բարունաւորսն, և ինձ անմիտ Սարգիս Գրադրին, պարոն Վարդանիսին, Ներսէսին, Սքանտարին, ուսթայ Աւագին, Թաւօին և Առաքելին, և այլ ամ. քահանայից և տանուտերաց վկայութեամբն: Ով հակառակէ՝ պատժի յԱստուծոյ և յամ. սրբոց նորա ամէն:

Դարձեալ Ած. ողորմի Կակոսին, որ զուգի ծառ մի ետուր Մբ. Ստեփանոսին. Ած. ողորմի իւրն և իւր ծնողացն ամէն:

Դարձեալ յիշեցէ՛ք զԿիրակոս, և Ած. ողորմի ասացէ՛ք նմա, որ մեծ բարութիւն աւար, ու առկատի պտղին վէրուց. Ած. լուսաւորէ զԿակոսի զՈղբին, և զիւր ծնողաց, զՓախչանին, և զԲաւէին, և զաւակացն Շիրինին, և Յովանիսին: Դատերացն՝ Մանուկանին, և Հորեղբորի նորին, Բուլօին, և զաւակացն՝ Գրիգորին, և Յովկէն., վկայութեամբ զօղի տանուտերացն, պարոն Վարդանիսին, և Ներսէսին, Յովանիսին և Առաքելին, Ստեփանին, Իվատին, և տէր Մէլքէսէթին, և տէր Առաքելին: Ով որ ոչ կամենայ, և դարձեալ առին, նա ի Քրիստոսէ անմասն էլցէ, և յամ. սրբոց և ի մէնջ նոյնոցս, ամէն:

2785

Ա.— ԾԱՂԻԿ ՎԱՐՈՒՅ ՍՐՈՑ (ՏՕՆԵԼԱՅ)

Հ. ՍԿՐՏԻՉ Վ. ԱՌԳԵՐԱԸ

Ս. Յակոբ, Երուսաղէմ

1901

ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ.—

Մաւալ 21×13.5×2: Էջը 150+198: Հանգամանք շատ լաւ: Թուղթ հասարակ: Գրիչ՝ Մինաս Վրդ. Ամերիկեան, Մալաթիացի: Գրութիւն սևորակ մեխոմով, միասին, 38 տող, կամ նուազ: Մանր շեղագիր մաքուր: Համառօտագրութիւնք սովորականէն քիչ մը աւելի: Լաթակազմ խաւաքարտեայ:

Ճախատ.— էջ 1

Ծագիկ Վարուց Սրբոց, զորս տօնէ Ե. կեղեցի Հայաստանեայց:

Վերածեալ ի կարգ Այբուբենից ըստ անուանց, որք ի Տօնացուցի կեղեակ կան ըստ աւուր պատշաճի: Ի Հ. Մկրտիչի մարդապետէ Աւգերեան Անկիւրացոյ, ի միաբանութենէ ամենապատիւ տեառն Մխիթարայ Աբրայի: Հրամանաւ գերապատիւ Արքայօր Ստեփան. նոսի Երկրորդի: Արդեամբք ուրումն բարեւտարի: Յամի 1800, ՌՄԽԹ, ի Վենետիկ, ի Վանս Սրբոյն Ղազարու: Հրամանաւ մեծաւորաց:

Իսկ այժմոյս ի սէր տօնելի երանեալ սրբոց՝ ընդօրինակեցաւ ձեռամբ երրեմն վանահայր Չնքըոյ Սիրահայեաց Սուրբ Աստուածածնի Վանից, Մալաթիացի Մինաս Վարդապետ Ամերիկեանի, յամի Տեառն 1901, մայիս ամսոյ Հինգիկն սկսալ Տերութեան, յուսարով ի կատարումն հասուցանել ձեռնտուութեամբ Փրկչին Յի. Քր.:

Ոնդրելով առ յապալս ի յընթերցողաց զգիրքս, յիշել զանարժանս ամ. նշնեցելովք իմովք, բարեխօսութեամբ ամ. սրբոց, և արժանի առնել զմեզ Տեառն փրկութեան, և մեղաց մերոց քաւութեան, որ և յիշողք և յասն մեր բարեմաղթողք յիշեալ լիցին ի Քրիստոսէ Աստուծոյ մերմէ:

Էջ 150.— Աւարտեցաւ տերութեամբ Առաջին Հատոր Գրքոյս, զոր ի եօթանասուն Հինգ ամեայ զառամեալ հասակիս ներկայ 1901 թուականի Փրկչին, ի մայիս Հինգերորդ աւուր սկսեալ՝ քսան և Հինգիկն վերջացուցի, զսան աւուր միջոցաւ: Փառք և զօհունակութիւն զօրացուցիչ Փրկչին:

Բ.— ԵԱԴԻՎ ՎԱՐՈՒՑ ՍՐԲՈՑ

(Յիշատակելեաց)

Ճակատ.— էջ 1

Ծագիկ Վարուց Սրբոց, զորո յիշատա-
կէ Եկեղեցի Հայաստանեայց ի կարգի Յայս-
մաւուրաց, բաց յեղեղաց ի Տօնացուցի.—
Վերածեալ ի կարգ Այրուքներից ըստ անուանց
ի Հայր Մկրտիչ վարդապետէ Աւդերեան, ի
միաբանութենէ Ամենապատիւ տեառն Մխի-
թարայ Աբրայի, և տպագրեալ Հրամանաւ
զերապատիւ Արքաօր տեառն Ստեփաննոսի

Երկրորդի՝ Ազոնց.— Արդեամբք ուրումն բա-
րեպաշտի, յամի 1803, ՌՄԾԲ, ի Վէնէտիկ,
ի Վանս Սրբոյն Ղազարու, Հրամանաւ մեծա-
ւորաց:

Եւ այժմոյս ընդօրինակիլ սկսաւ ձե-
ռամբ նորին Մալաթիացի Մինաս Վարդա-
պետ Ամերիկեանի, Յամի Տեառն 1901, և մա-
յիս ամսոյ 28ին սկսայ:

էջ 183.— Ժամամուտ ըստ կարգի ա-
ւուրց պահոց, և տօնից տէրունականեաց և ա-
մենայն օրրոց:

2786

ԿՐԹՈՒԹԻՒՆ ՔՐԻՍՏՈՆԵԱԿԱՆ

(Հայատառ Թիւրքերէն)

Երևանդէմ

1901

ԵԿԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ —

Եաւալ 21×13-5×1-5: էջ 112+44:

Հանգամանք շատ լաւ: Թուղթ հասարակ,
Գրիչ՝ Մինաս Վրդ. Ամերիկեան, Գրութիւն
սևորակ մելանով, միասիւն, 39 տող, կամ
նուազ: Մանր շեղադիր մաքուր: Կաշեկազմ
խաւաքարտեայ:

Ճակատ.—

Պու Գիրք օլ տուր թի Քրիստոնէական
հաւատքով ըզա ի գրութեալը կէրէք օլան պիր
գալ էօյրէնիլէճէլէր տիր: Հայնա պիլմէյն
քրիստոնեա եղբայրաբլրով իլիւն թիւրքէ
շարադրել օլունտու ՌՃՂԱ, 1742 տէ, վէ ա-
տըն Կրթութիւն Քրիստոնէական տէմիլլէր:
Օրինակել էթտի Մինաս վարդապետ Ա
մէրիկեան 1901, Երուսաղէմտէ, Փետրվար

25, անսուակ Կիւրակէսինտէ պաշլատը, վէ
թիթամընա եէրէշտիրմէք Բապկ Յիսուսա
միհթաճ տըր:

էջ 1.— Օգնեա Հոգի Սուրբ:

Հայնա պիլմէյն քրիստոնեա եղբայր-
աբլրով պիր գալ ի գրիլալը էօյրէնիլէճէլ-
լէր ինչա օլունտու:

էջ 105.— Ֆիհրիթ:

էջ 112.— Գրաթը ճէտիտէ.— Ֆիհ-
րիթ.— Ա-ԺՁ Գլուխներ:

էջ 1.— Ա.— Ալլահ եարատան:

էջ 21.— ԺՁ.— Եննի Տիւնեա:

էջ 22.— Մահէր Կիւնի:

էջ 43.— Պու տախի Եունիկ Կէճէլէրինին
պէշինճիսինտէն ալրնմա տըր:

2787

Կ Ե Ա Ն Ք Ի Ա Ս Պ Ա Ր Է Ձ

ԱՌԵՏՏԱՆ ՎՐԴ. ՅՈՎԱՆՆԵՍԵԱՆ

Երուսաղեմ

1902

ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ.—

Մասալ 21×14×2.5: էջք 180+200:

Հանգամանք շատ լաւ: Թուղթ հասարակ: Գրիչ՝ Մինաս Վրդ. Ամբիկեան: Գրութիւն անորակ մեկնով, միասին, 40 տող: Մանր չեղագիր մաքուր: Լաթակազմ խաւաքարտեայ:

ձեկատ.— էջ 1

Կեանքի Ապարեզ, աշխնքն՝ մարդկային վարքի և ընթացքի որպիսութիւնները:

Գրեց Տարօնոյ Խասգիւղի Աւետիս Վարդապետ Յովհաննէսեան:

Եւ օրինակեց Մինաս Վարդապետ Ամբիկեան, 1902, յԵրուսաղէմ:

էջ 3.— Յառաջարան.— Մանուկը մօրէն ծնած ատեն կ'սկսի ողորմուկ ու սրտաճմլիկ ձայն մը հանել, զինկայ, ինկայ...:

էջ 5.— Ա.— Մանկան յիշալ ընկու նախազուլութիւնները.— Մանուկը՝ թէև միօրեայ ծնած ալ լինի, ցանկական ակտի կայծը պահուած է նորա սիրտը...:

էջ 8.— Ազգարարութիւն.— Ով առտուածաւէր և բարեպաշտ ծնողք, մի՛ անխնամ թողուք ձեր սրտաշատոր դաւակունքն...:

էջ 173.— ԾԲ.— Մահ.— Մահն Աստուծոյ ստեղծած գործ մը չէ, այլ մեղաց հետեւանքն ու պատիժն է...:

էջ 177.— Աղբարարութիւն.— Ով մահկանացու մարդ, մտածէ որ օր մը պտիտի մեռնիս...:

էջ 178.— Յանկ.— ԱՄԲ Գլուխներ:

էջ 180.— Յաւելուած.— Ի վարք Սրբոց ծաղկաքաղ եղեալ, ճառք՝ ի Տօնս Տէրունական, և ի Մուրա երեւելի, և յայլուստ ևս՝ աստի և անտի հաւաքածոյք, և այլ պիտանի բանք գրեցեալ:

էջ 1.— Ներբողեան Սրբոյն Գրեգորի մերոյ Լուսաւորչին, ելն ի Վերապէն.— Եկայք լուսաւորեալք ի ձեռն հրաշափայլ ծաղման Լուսաւորչին հոգւոց Մեծին Գրեգորի...:

էջ 56.— Ի Մեռնողն Քի.— Ահաւասիկ ակտարանեմ ձեզ ընդ Հրեշտակին ուրախութիւն մեծ...:

էջ 74.— Ի Մկրտութիւն Տեառն.— Խորհուրդ խորհրդոց, և խորհուրդ ի վերայ խորհրդոց...:

էջ 87.— Կտակ ի Զարչարանս Քի., ի բերանոյ Տեառն և Տիրամօրն:

էջ 105.— Ի Գալուստ Հոգւոյն Սրբոյ:

էջ 126.— Ի Խաչգիւտն.— Ամենայն գիւտ է խնդալի, որպէս և ամ. կորուստ է ցաւալի...:

էջ 153.— Հովուական Աստուածաբանութիւն.— Ես եմ հովիւն քաղ. հովիւ քաղ զանձն իւր զէն ի վերայ ոչխարաց: Յովհաննու Ժ. 11:— Կ. Պոլիս, Տպագր. Ն. Կ. Պէրպէրեան, 1892:

Ի յիշատակ հոգւոյ Տ. Տ. Ներսիսի Ե. Աշտարակեցոյ, երանանոր հայրապետի ամենայն Հայոց կաթողիկոսի, որդիական խորին երախտագիտութեամբ, Մեղիսեղեկ Եպիսկոպոս Մուրատեանց, Նախկին սան Ներսիսեան Ուսումնարանի:

էջ 162.— Պատմութիւն Քրիստոնէական Եկեղեցւոյ: Մեղիսեղեկ Եպս. Մուրատեանց, 1898, Գալաց, Տպ. Ղևոնդ ԲՈՒՆ. Փափաղեան, Տպր. Անի:

էջ 177.— Թահվիթի Վուգուաթը Մուհիմէ:

33.— Քրիստոսուն էօլիմիւ վէ իտ իւլ

խամսէյնտէ վուզու պուլան Բուհ իւլ Գուտ-
սուն րէսուլլէր իւղէրինէ կէլմէսի իլէ քելի-
սէյի մէսիհէյնին թէշքելի: . . .

1871.— Ֆրանսա իլէ Ալամանիա պէյ-
նինտէ մուհարէպէ. Ֆրանսա մաղլուպ: Փա-
րիստէ իիթիլալ. թէշքելի ճիւճուրիյթ:
Ալամանիա միւթթէհիթ: Ճէնուպի էվրոպա-

տա թէվսիի հուրրիյթի տինիյէ վէ մուպա-
հասաթը տինիյէյի հուրրիյէ:

Էջ 199.— Յանկ Յաւելուածոյ Գրքու-
կանս:

Էջ 200, դատարկ:

2788

Հ Ա Ի Ա Ք Ա Մ Ո Յ

(ԺԹ. ՂԱՐ)

ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ.—

Մաւալ 20×12×2·5: Էջք 702: Հանգա-
մանք լաւ: Թուղթ գծաւոր, թեթև: Գրու-
թիւն սևորակ միւլանով, միւսին, 39 տող,
կամ նոսաղ: Շեղագիր մանր: Համառուտգը-
րութիւն առատ: Կազմ խաւաքարտեայ: Դա-
տարկ թուղթք սկիդրը երկու թերթ, վերջը
մէկ:

ԲՈՎԱՆԴԱՅՈՒԹԻՒՆ.—

Էջ 1.— Հրէայք սովորութիւն ունէին
ստեքերին և գլուխին իւղով օծելու...:

Էջ 99.— Թուղթ Աստուածատրոյ պատ-
րիարքի ի Լեհա վասն ծուղապտիկին և վասն
լուսոյն Երուսաղէմի, 1589:

Էջ 351.— Քրիստոսի Ծնունդէն մինչև ի
վերջ առաջին դարու: Դէպք կամ պատմու-
թիւնք:

Էջ 352.— Մեծն Նարոլէոն Պօնաբարթէ
Թարիխի տիր:

Էջ 500.— Պիւ ադ թիւրքճէ մէսէլի մէն-
շիւր գաֆիյալար:

Ա.— Ադ ագչէ՝ դարա կիւն իւշիւն
տիր:

Գ.— Գազան գազանա տէմիլ՝ տիպին
նիշին դարա տըր:

Է.— Էլէ գուլու գաղան՝ քէնտի տիւշէր
իւինէ:

Թ.— Թաթիլը տիլ՝ ելլանը տէլիկտէն
լըգարըր:

Լ.— Լաֆ պէօյիւկէ, սու քիւշիւկէ:

Կ.— Կէճ օլսուն՝ կիւճ օլմասըն:

Շ.— Շամտան տիպինէ ըլլդ վէրմէզ:

Ս.— Սազլա սամանը՝ կէլիւր դամանը:

Փ.— Փաբայի վէրէն տիւտիւկի չալար:

Բ.— Բէլ պաշա շիմշիւր թարազ:

Էջ 507.— Ներօն իմբերաթորուն թէատ-
տիսի:

Էջ 546.— Պատմութիւն Օսմանեան, Հ.
Գաբրիէլ Վ. Այվաղովսքի, Միթթարեանց,
Հատոր Ա., ի Վենետիկ, ի Սուրբն Ղաղար,
1841:

Էջ 673.— Որիմեան Հայրիկ:

Էջ 679.— Պետրոս Դուրեան:

Էջ 681.— Մկրտիկ Պէշիկթալլեան:

Էջ 683.— Յանկ աստի և անտի ժողով-
եալ Հաւաքածոյ դրոցս.— Ա-Օ:

2789

Մ Ա Շ Տ Ո Յ (ՔԱՀԱՆԱՅԱԿԱՆ).— 108

ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ.—

Մաւալ 17×10×2: էջք 250: Հանգա-
մանք լաւ: Թուղթ հասարակ: Գրութիւն սև
մելանով, միասին, 30 տող, կամ նուազ:
Շեղագիր մանր: Համառոտագրութիւնք առ-
վորականէն քիչ թրականի: Կաշեկազմ խա-
ւաքարտեայ:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ.—

էջ 1.— Կանոն Մկրտումեան հասակա-
ւոր երախայից:

էջ 45.— Կանոն Կուսի Պսակին:

էջ 72.— Կանոն Հաղորդ տալոյ:

էջ 87.— Կանոն Վասն ախահարաց և
լուսնոտից:

էջ 121.— Կանոն Թաղման ննջեցելոց
աշխարհականաց արանց և կանանց:

էջ 174.— Կանոն տղայաթաղ կատարե-
լոյ:

էջ 223.— Տնօրհնէք ի Սբ. Մնդեան:

էջ 228.— Տնօրհնէք ի Սուրբ Զատիկի:

էջ 230.— Հոգեհանգիստ:

էջ 235.— Ցանկ Կանոնաց Զեռագիր
Մաշտոցի.— Երեսուն և մէկ կանոններ. վե-
րև նշանակեցինք գլխաւորները միայն:

էջ 237.— Ամբիօք. Ա. Սաղմոս ՃԺԸ:

էջ 249-250, դատարկ:

2790

Հ Ա Ի Ա Ք Ա Մ Ո Յ

(ԺԹ. ՊԱՐ)

Ս. Յակոբ, Երուսաղէմ

1897-1898

ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ.—

Մաւալ 20×11.5×3.5: էջք 704: Հան-
գամանք լատ լաւ: Թուղթ դեղնորակ: Գրիչ՝
Մինաս Վրդ. Ամբիկեան, Մալաթիացի, Գը-
րութիւն սևորակ մելանով, միասին, 33
տող, կամ նուազ: Շեղագիր մաքուր: Համա-
ռոտագրութիւնք բաւական առատ: Կաշե-
կազմ խաւաքարտեայ:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ.—

Ա.— էջ 1.— Վաճառք, կուց մի ջուր
խւր այրած Հայրենեաց վերայ կը արթնկէ խը-
րիմեան Հայրիկ.— Կ. Պոլիս, Արամեան Տը-
պագրութիւն, 1877:

Օրինակեաց Տպագրութենէն Տարօնեցի
Աւետիք Վրդ. յնրուադէմ, 1885:

Եւ յօրինակէն առեալ օրինակեցի դարձ-
եալ նուաստ Մինաս Վարդապետ Մալաթիա-
ցի Ամբիկեան, ի Սբ. Երուսաղէմ, 1897:

Բ.— էջ 17.— Հայգոյծ. Աշխարհնք
Հայոց Աշխարհին, դրեաց և աշխարհագրութե-
անց խրիմեան Հայրիկ.— Ի Կ. Պոլիս, Տըն-
տեսեան Ե. Մ. Տպագրիչ, յամի Տեսուն 1877,
յուլ. 3:

Զեռագրէն օրինակեաց Աւետիք Վարդա-
պետ Տարօնեցի, 1885, յնրուադէմ:

Եւ անտի ես, Հայր Թուսիկ Վարդապե-
տէն առեալ օրինակեցի, ես անարժան Մինաս
Վարդապետ Ամբիկեան առտ ի Սբ. Երու-
սաղէմ, 1897ին:

Էջ 43, ստորոտը, տարբեր գրով.
Սլանան թեթև անիւք կառաց,
ի թևս թեթևս ժամանակաց,
տալով պըսակ ոմանց ազգաց,
մերթ ունողացն բաժ ըստրկաց,
դոմանս անեն ի ծաղ փառաց,
զայլու՞մ ջախեն զմաս նըշխարաց:

Մ. Մ.

Գ.— էջ 44.— Ժամանակ և Խորհուրդ
իւր, խորհրդածեց Խրիմեան Հայրիկ, ի լոյս
բերաւ մտերիմ Հայրենակից մեր պարոն
Համբարձում Աճէմեան: Տպագրութիւն Ե.
Մ. Տնտեսան, ի Կ. Պօլսո, 1876:

Ձեռագրէ մի օրինակած էր Աւետիս Վ.
Ծովհաննէսեան Տարօնեցի, ի Սուրբ Երուսա-
ղէմ, ի Վանս Սրբոց Յակովբեանց, 1887: Եւ
անտի առեալ գրեցի եւ նուաստ Մինաս Վարդապետ
Մալաթիացի Ամրիկեան կոչեցեալ, ի Սբ. Երուսաղէմ, 1897:

Դ.— էջ 68.— Ամեն. Խրիմեան Հայրիկ
և Պիոս Թ. պապը:

Ահաւասիկ այն պերճախօս իմաստալից
և հոգեւից նամակն, զոր Ամենապատիւ Խը-
րիմեան Հայրիկ 1869ին Առաջնորդ էր Տարօ-
նայ՝ ոչ պաշտօնապէս դրած է ի պատասխա-
նի այն հրաւէրին, որով Հռովմայ Պիոս Թ.
Պապն ի տիեզերական ժողով կը հրաւերէր Ա-
րևելեան Եկեղեցեաց եպիսկոպոսները:

Էջ 75.— Հայրենիքէն օրինակուած ձե-
ռագրէն օրինակեց Ա. Վարդապետ, թիւ
1764, Տասերորդ տարի, և յայնմանէ առեալ
գրեցի եւ նուաստ Մինաս Վարդապետ Ամ-
րիկեանս, 1897ին, ի Ս. Երուսաղէմ:

Ե.— էջ 75.— Կարդ ժամասացութեան,
ըստ Հրահանգի Տօնացոցի տպելոյ ի Ս. Էջ-
միածին, 1862 ամի:

Զ.— էջ 81.— Պապիկ և Թոռնիկ, Գրեց
Հայոց Հայրիկ, Գիւղական Ժողովուրդի
Թոռնիկներու Համար: Եւ ի լոյս հանին յօժա-
րակամ փութով աղետական եղբարք Կիւ-
պէնկեանս— Տպագրեալ ի Մայր Աթոռ Արա-
բատեան Սրբոյ Էջմիածնի, 1894, ՌՅՊԳ:

Սկսայ գրել նուաստ Մինաս Վարդապե-
տըս 1897, մայիս 10ին, ի Սբ. Երուսաղէմ:

Է.— էջ 280-310.— Ինչ ինչ բացատրու-
թիւնք Մատթէոսեան Աւետարանի:

Էջ 311.— Յանկ բացատրութեան ինչ
ինչ Մատթէոսեան Աւետարանի:

Ը.— էջ 312-316, տոմարական աղիւ-
սակներ: Թերթ մը առանց ինքիւն, առաջին
երեսը ղատարկ, երկրորդին տոմարական ա-
ղիւսակ, 1900-2099:

Թ.— էջ 317.— Մադիկ Հարամց Վա-
րուց, 1893, ի Յոպպէ:

Էջ 318.— Մշոյ Խաս գիւղցի Աւետիս
Վարդապետ Ծովհաննէսեան նախկին միաբան
Կոռուց Անապատի, և այժմ Սրբոց Յակովբե-
անց՝ յերուսաղէմ:

Վերոգրեալ սուրբ Հօր բնագրէն առեալ
օրինակեցի և եւ նուաստ Մինաս Վարդապետ
Մալաթիացի Ամրիկեանս աստ ի Սբ. Երու-
սաղէմ, 1897, յունիս 8ին սկսայ գրել:

Էջ 416.— Յանկ.— Ա-Ը Գլուխներ:

Ժ.— էջ 417.— Սուրբ և պատուական
Հայր Նեղոսի իրատները.— Ա.— Վասն շա-
հոյ անձանց մերոց զապիւրոյ որովայնամոլ
ախտից զմեզ.— Պողարբութեան սկիզբը
ծաղիկն է, և առաքինի գործերուն պահոց
ժուժկալութիւնը. . .:

Էջ 437.— Ը.— Վասն Ամբարտաւանու-
թեան.— Ամբարտաւանութիւն կատաղի ախտ
մի է, փութով ուռած է, ուր որ հասնի կպայ-
թի, և ժահահոտութեամբ փնաս կրեք. . .:

Էջ 442.— Յանկ.— Ա-Ը Գլուխներ:

Ժ.— էջ 443.— Երկու ոսոխներ մար-
մին ու հողին իրարու դէմ:

Որուն մէջ կպարտանուիրն երկու հա-
րիւր տուն ոտանաւորներ, զորս գրեաց Տարօ-
նեցի Աւետիս Վարդապետ Ծովհաննէսեան,
1894, և անտի առեալ օրինակեցի Մինաս
Վարդապետ Ամրիկեանս յերուսաղէմ, 1897-
ին:

ԺԱ.— էջ 470.— Ուշացողներու ուղղեալ
վասպուրականցոց հեգնական ոճ մէ. իսկ
պատեր խաղելու պատմական ծագումն և նը-
շանակութիւն, տե՛ս Հայրենասիրութիւն Հա-
յոց գրքի առանդութեան զլիւր մէջ:

Էջ 472.— Քանի մի պիտանի իրատներ.
— Երբ մտնես մարդոց մէջ՝ անպէս բռնէ ըզ-
քեզ որ բնաւ չը վիրաւորես մինի կամ միւսի
պատիւը: . . .

Էջ 476.— Ա՛խ Թաժար.— Միտմէ էք ծո-
վակ յատակից ի վեր: . . .

Էջ 477.— Մասին Լեւն: Արովեան Քա-
չատրոյ ճանապարհորդութիւնը:

Էջ 485.— Այս հաստուածները մի ձեռա-
զրէջ քաղուած է, Ղրիմեցի Յակոբ Վարդա-
պետին Տումարի Մեկնութիւն անուանեալ
200 թուական Քի.— Եետ Աղամայ ելից զը-
րախտին Եմի ինն հարիւրին ՀԶ ամին զթուա-
կանն Հայոց եղին: . . .

Էջ 487.— Քահանայ մը որ չի կըշտա-
նար.— Քահանաները ժամանակաւ շատ կու-
տէին կըսեն: . . .

Էջ 489.— Հայաստանեայց Եկեղեցւոյ
Կանոնգիրք: . . . Գիւտ Քահանայ Աղան-
եան:

Էջ 496.— Ի վերափոխումն Տէրաժօր:

Էջ 509.— Վարդանանց Պատերազմ:

Էջ 511.— Դեւի արտասուքը: . . . Եւ Ար-
շակ Կայծունի:

Էջ 521.— Ծէրմանի հաստուած (Սուլ-
թան Մահմուտի):

Էջ 522.— Բանախօսութիւն առ Վիլհէլմ
կայսր Գերմանիոյ: . . . Եւ Արքեպս. Պ.
Հայոց, 1898, հոկտ. 17:

ԺԲ.— Էջ 523.— Գեղեցիկ խօսքեր, կամ
Բարոյական ընտիր առածներ, լրագիրներէ և
նախնեաց շահաւէտ մատենանքներէ առնը-
լած: Առանձին առանձին ճիւղերու բաժնելով
դրեց Մշոյ Պատգիւղի Աւետիս Վարդապետ
Յովհաննէսեան, նախնի միաբան Կոտայի Լե-
ւոպատի և այժմ Սրբոց Յակովբեան յերու-
սաղէմ, 1897:

Յորմէ առեալ օրինակեցի աստ, և ես
նուաստ Մինաս Վարդապետ Մալաթիացի
Խմբիկեան կողեցեալս, 1898 թուին:

Էջ 647.— Յանկ.— Աւիթ Գլուխներ:

Էջ 650.— Հետեւեալները Հուր Սիրոյն
Քի. մըտածակաւնէն օրինակուած է:

ԺԳ.— Էջ 656.— Յաջորդութիւն Հայ-
րապետութեան Հայաստանեայց Առաքելա-

կան Ս. Եկեղեցւոյ, սկսեալ յառաջին լուսա-
ւորացն մերոց Թաղէսոյ և Բարդուղիմէոսի
Առաքելոցն:

Էջ 671.— 1892.— Տէր. Մկրտիչ Ա.,
Արքեպս. և Վանահայր Բլակայ, որ և նախ-
կին պատրիարք Կոստանդնուպոլսոյ. ընտրի
կաթողիկոս ամ. Հայոց, որ և զարդիս վարդ
դիշխանութիւնն: Տացէ Տէր Ած. կեանս եր-
կարս և խաղաղաւէտս, առաջնորդեցէ նմա
խմատութեամբ հովուել զհօտ Քի. ի փառս
Աստուծոյ, և ի պայծառութիւն Սր. Եկեղեց-
ւոյ:

ԺԴ.— Էջ 671.— Պատառ Ժամատեղեաց
ըստ արեւելեան սահմանացն սկսուածոց և ա-
սութեանց աղօթից, զոր խնդրեաց առբր
վարդապետն Յակոբ Ղրիմեցի ի մեծ բարուն-
ւոյն Գրիգորէ Պաթեղոյն, և կատարեաց
այսպէս:

Էջ 672.— Յանկ Հաւաքածոյ Գրոցս Բո-
վանդակութեան:

Էջ 673.— Այսուհետեւ միւս երես զըր-
ուածները, ներկայ 1898 և հոկտեմբեր 17ին ի
Սր. Քաղաքս այց եկող մեծին Գերմանիոյ
վեհապանն Վիլհէլմ Բ. հօգրագոյն կայսր և
կայսրուհւոյն մօտից և ելից պատմութիւնը
կշարունակուի, որոց ներկայութեան միջո-
ցին ի Սր. Քաղաքս, բացի սրբազան պատ-
րիարքներուն և այլոց նշաններէն, բարեհա-
ճեցաւ նաև Բրուսիական Թաղի երկրորդ ա-
տիճանը շնորհել Ս. Աթոռոյս ելեմօտից տե-
սուչ և Տնօրէն Ժողովոյն ատենապետ Տ. Ղե-
տիղ Վարդապետ Մազաւոտեանի, և աւագ
Թարգման Տ. Վահան Վարդապետ Քէշիշեա-
նի:

ԺԵ.— Էջ 674.— Քրօնիկ Ս. Տեղեաց.—
Գերման կայսրն ու կայսրուհին յերուսաղէմ,
տեսակցութիւն Հայոց Պատրիարքին հետ,
հետաքրքրաշարժ միջադէպեր տէրունական
տեղեաց մէջ:

ԺԶ.— Էջ 699.— Ժամանակագրական
Տախտակ, Հայկազանց Իշխանները:

Էջ 704, դատարկ:

2791

Ք Ա Ր Ո Ջ Գ Ի Ր Ք

Ս. Յակոբ, Երուսաղեմ

ՌՅԽՁ = 1897

ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ.—

Մասա 19×12×3: էջք Ժ+586: Հանգա-
մանք շատ լաւ: Թուղթ դեղնորակ, Գրիչ՝
Մինաս Վրդ. Մալաթիացի: Գրութիւն սեռ-
բակ մեկանով, միասին, 24 տող: Շեղագիր
մաքուր, Համառոտագրութիւնք առատ, Կա-
շեկազմ խառաքարտեայ:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ.—

էջ Ա-Դ, դատարկ:

էջ Ե.— ձախտա.—

Քաղաքագիրք, 1890, յորում պարունա-
կին քարոզք յիշուն և երեք, որոց նիւթերուն
աղբիւրներն են.

Ա.— Ձեռագիր.

Գէորդ Եպիսկոպոսի Քարոզագիրքը.

Կարապետ Պատրիարքի Քարոզագիրքը:

Բ.— Տպագրեաներ.

Եօթնկարգեան Քարոզագիրքը,

Գ.— Տաթևացոյ երկու հատորները,

Պատկեր Տօնից գիրքը,

Տ.— Իսրայէլեան Այսմատւոյք:

Գրեաց Աւետիս Վարդապետ Թովհան-
նէսեան Տարօնացի, նախկին միաբան Կտուց
Անապատի և այժմ միաբան Առաքելական Սր.
Աթոռոյն Երուսաղէմի, ի Վանա Սրբոց Յա-
կովբեանց. ՌՅԼԸ, յերուսաղէմ:

Ի Հայրապետութեան Մայր Աթոռոյն
Սր. էջմիածնի տեառն և տեսնոն Մկրտչի
սրբադնագոյն կաթողիկոսի ամենայն Հա-
յոց:

Ի Պատրիարքութեան Սրբոյ Առաքելա-
կան Աթոռոյն Երուսաղէմի տեառն Յարու-
թիւն Սրբազան Արքեպիսկոպոսի:

Եւ ի Պատրիարքութեան Կոստանդնու-
պօլսոյ տեառն Մաղաքիայ Սրբազան Արքե-
պիսկոպոսի:

Ի բնագրէն օրինակեցաւ աստ ձեռամբ
Մինաս Վարդապետի Մալաթիացոյ:

1897, ՌՅԽՁ:

էջ Է.— Կանխաբանութիւն.— Մարդ
ինչպէս իւր մարմին հացով կերակրելու կա-
րևոր պէտքն ունի, այսպէս ալ հոգին կերակ-
րելու համար կարևոր պէտք ունի Աստուծոյ
պատուիրանաց հացով... Եթէ աշխատու-
թեանս պտուղ ընթերցողին գովութեան ա-
ռիթ լինի, ես այն գովութիւն Աստուծոյ կը
նուիրեմ... Ա. Վ. Թովհաննէսեան:

Եւ ապա ես նուաստ Մինաս Վարդապետ
Մալաթիացի Ամրիկեանս, երբ ի Սր. Երու-
սաղէմ եկի, խնդրելով ի վերոգրեալ Աւետիս
վարդապետ տուրք հօրմէն դժբաղդագիրքս,
օրինակեցի ի միւրթարութիւն ինձ, և ի յիշա-
տակ յետնոց. 1897, յուլիս 14ին սկսալ գրել:

էջ Թ, դատարկ:

էջ 1.— Քարոզ Ա.— Հպարտութեան
վրայ.— Տէր ամբարտաւանից հակառակ կայ
.— Առակ. Գ. 34.— Ուր որ ամբարտաւանու-
թիւն լինի, հոն հակառակութիւն ալ կ'ընդա-
ւորէ...:

էջ 110 — Քարոզ ԺԴ.— Սիրոյ վրայ.—
Լրումն օրինացն սէր է:

էջ 423 — Քարոզ ՈԲ.— Թի. Համբարձ-
ման վրայ:

էջ 553.— Քարոզ ԾԳ.— Կաղանդին կամ
Տարեմտին վրայ.— Օրհնեցի պսակ տարւոյ
քաղցրութեան քո: Սղ. ԿԴ 13.— Ամէն օրերն
իրենց յատուկ նշանակութիւններն ունին...:

էջ 562.— Ցանկ Գլխոց:

էջ 564.— Աւարտեցաւ Տեքստը սեպ-
տեմբեր 12:

էջ 565-586, դատարկ:

2792

Բ Ա Ռ Ա Ր Ա Ն

Ս. Յակոբ, Երուսաղեմ

1899

ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ .—

Մաս 21×13×4.5: էջ Թ+776+90:

Հանգամանք շատ լաւ: Թուղթ հասարակ: Գրիչ՝ Մինաս Վրդ. Ամերիկեան, Մալաթիացի, Գրութիւն սեռակ մեկանով, միասին, 39 տող: Մանր շեղագիր մաքուր: Համառօտագրութիւնք սակաւ: Կաշեկազմ խաւարարտեայ:

ԲՈՎԱՆԴԱՌՈՒԹԻՒՆ .—

էջ Ա-Ը, դատարկ:

էջ Թ.— Ազգ.— Բնական է թաղցի և ծառայող և ամենայն կենսական պիտոյից ըզմաքղ չքատոր հետամուտ առնել և կարի իսկ ստիպել . . .

Որոյ յուսալով առի ի ձեռն ուղեցոյց զերկուսին հատորս Բառարանի Հոգելոյս Փէշդիմալեան Պատուելի Գրիգոր Վարժապետին, և ի նոցանէ ծաղկաքաղ հաւաքելով միայն զկարեւոր և զպիտանի համարեցեալս ինձ ի մի հատոր ժողովեցի և արարի ամփոփ Բառարան մի ի սփոխան տկարութեան իմոյ:

Ակսայ գրել 1899 փետրվար 8, Առաջաւորաց Պահոց Երկուշաբթին, և աւարտեցի Տերամբ օգոստոս 18ին, ի Տօնի Վերափոխման Սբ. Աստուածածնի, ի չորրորդ աւուր, չորեքշաբթին, ոչ թէ ես ապիկարս՝ այլ Առանց իմ ոչինչ կարէք առնել, ասող Տեառն Յիսուսի կարող զօրութեամբ յաւարտ հասուցի: Նմա փառք յաւիտեանս յաւիտեանից, ամէն:

Ի Հայրապետութեան Մայր Աթոռոյն մերոյ Սուրբ Էջմիածնի Տեառն և Տեառն Մկրտչի Առաջնոյ Որհմեան Սրբազնագոյն կաթողիկոսի ամենայն Հայոց:

Ի Պատրիարքութեան Սբրդ Առաքելական Աթոռոյս Երուսաղէմի Տեառն Յարութիւն Վեհապետեան Սրբազան Արքեպիսկոպոսի:

Եւ ի Պատրիարքութեան Կոստանդնուպոլսոյ Տեառն Մաղաքիայ Օրմանեան Սրբազան Արքեպիսկոպոսի:

Ձեռամբ ընդ Մալաթիացի Մինաս Վարդապետ Ամերիկեան կոչեցեալ անարժանիս, որ երբեմն ի Զնքչոյ Սիրահայեաց Սբ. Աստուածածնի Վանս ամբողջ քառասուն և ութ ամ մնալէ, և անդ ընդ երկար ժամանակ վանահայրութեան պաշտօն վարելէ զկնի, յետ աւերման Սբ. Ուխտին այնմիկ, այժմ ի Սբ. Երուսաղէմ, յԱռաքելական Աթոռ Սրբոց Յակովբեանց յետադոյն միաբան ի շարս սուրբ եղբարց: Արդ ոյք որ հանդիպիք ամա, կամ ընթերցու հաճիք զգիրս, յիշել զիս աղաչեմ, յարժանաւոր աղօթքս ձեր ի բարին, հանդերձ ննջեցելովք, զի ողորմեացի մեզ Տէր ըստ մեծի ողորմութեան իւրում, ներեացէ զյանցանս մեր, և փրկութեան արժանի աւրացէ զձեզ և զմեզ, արգեամբք չարչարանաց իւրոց:

էջ ԺԱ.— Յուցակ անուանց ի ներկայս 1899 թուականի եղեալ եկեղեցական միաբանից Սրբոց Յակովբեանց Առաքելական Աթոռոյն Երուսաղէմի:

էջ 1.— Ա.— Գիրս այս յարգի է քան զայլոս, զի է սկզբնատառ անուան Աստուծոյ . . .

Առանս, է ազնիւ փայտ ինչ յազգէ տօնախայ. ապանօզ աղաճր:

էջ 153.— Դ.— Դաբիր, աղօթարան, նախազկեալ, իպատէթ եէրի:

էջ 200.— Ջ.— Զագիր, տգեղ, դարչեւի, պիղծ. չիրքին, մուրտար, իրէնէճէք:

էջ 270.— Խ.— Խաբ, խաբութիւն, պատրանք. . .

էջ 431.— Դ.— Ղաբանս, իմաստուն, իմաստաւէր, իլիմտար, ալիմ:

Էջ 656.— Վ.— Վազեմ, վաղել, արշա-
ւել, երազել. սէյրթմէք, գօշմազ:
Էջ 740.— Բ.— Քալամ, է ռաժկականն
բառիս կաղամբ, որ է ըոյս ուտելի, լահա-
նայ,
Էջ 767.— Օ.— Օղնական, ձեռնտու,
նպաստիչ, օժանդակ. հարտըմճը, միւսվին,
Էջ 776.— Ֆ.— Ֆրեր, բառ զաղղիական
ի լատինականէս փոխութիւն, և պարսկերէն ա-
սի պերատէր, որ թարգմանի ի մեզ նշրայր.
դարընտաշ:

— Վախճան:

Էջ 1.— Ա.— Մնացորդք Բառից:
Արեղայարար, բահիպ, տէմրիշ կիպի:
Էջ 43.— Բ.— Բաքելական, պաղտատ-
լուարա, Պաղտատ չէհրինէ միւթէալիք:
Էջ 79.— Օ.— Օղաձև, հալգա պիւիմիւն-
տէ:
— Աւարտ ամենայնի, 1899, օգոստոս
18:
Էջ 80-90, դատարկ:

2793

Բ Ա Ռ Ա Ր Ա Ն

ՏԱՃԿԵՐԷՆ — ՀԱՅԵՐԷՆ

(Խմբ. ՄԻՆԱՍ ՎՐԴ. ԱՄՐԻԿԵԱՆ)

Ս. Յակոբ, Երուսաղէմ

1908

ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ.—

Ծաւալ 21×14: Էջ 44: Հանգամանք
շատ լաւ: Թուղթ հասարակ: Գրիչ՝ Մինաս
Վրդ. Ամբիկեան: Գրութիւն սևորակ մեխ-
նով, միասիւն, 40 տող: Շեղագիր մաքուր:
Կազմ իւսւաքարտեայ:

ԲՈՎԱՆԴԱՆՈՒԹԻՒՆ.—

Էջ 1.— Հոգեւոյս փէշտիմալճեան Պատ-
ուելի Գրիգոր Վարժապետի երկու հատոր
Բառարաններէն ինձ համար տաճկերէններու
կարեւոր և պիտանի համարուածները ծաղկա-
քաղ ընելով համառօտ Բառարան մի յօրինեցի

հոս ի սփոփանս տկարութեան իմոյ, Մինաս
Վարդապետ Ամբիկեանս, 1908ին:

Առ, սիրայա, պէյազ, սպիտակ:
Էջ 3.— Գաղ. սաղ, սու գաղը:
Էջ 10.— Թաղըմ, ալէթ, զապգանազ.
կահկարաս, սպաս:
Էջ 11.— Թէմէսիկ, մուրհակ:
Էջ 18.— Ճահիլ, տէլի գանլը, օդուզ
եաշընտա. երիտասարդ:
Էջ 22.— Շաթ չայը. Տիգրիս, Դկլաթ:
Էջ 39.— Տալճը, պաղըճը, միւնէճիմ,
մոգ, քիտանի, քաղղէացի:
Էջ 40-44, դատարկ:

2794

Ե Ր Գ Ա Ր Ա Ն

(ԺԹ. ՊԱՐ)

ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ.—

Ծաւալ 19×11.5×1.5:

Էջ 2+198:

Հանգամանք լաւ: Թուղթ դեղնորակ: Գրու-
թիւն սևորակ մեխնով, միասիւն, 14-24

տող: Շեղադիր: Կազմ կիսակաշի խաւարտեայ անարուեստ:

ԲՈՎԱՆԴԱՅՈՒԹԻՒՆ.—

էջ Ա-Ձ, տարբեր թուղթ և գրչութիւն:

էջ Ա-Բ, դատարկ:

էջ Գ.— ԱԶ.— Աստուածածին անարատ կոյս, առ քեզ ապաւինիմք...

էջ Ե.— ԴԿ.— Վասնորոյ աղանձա, մայր Աստուծոյ Մարիամ...:

էջ Զ, դատարկ մեծագոյն մասամբ:

1.— էջ 1.— Մահամերձ Հայրենասէր.
— Ազնիւ ընկեր, մեռանում եմ...:

51.— էջ 40.— Ի վերայ Զեքչոյ Վանից:

Ձայն ուրախութեամբ, և լուր ցնծութեամբ, պառնակով հրնչէ երկիր: Ձրմուշեան, գիւմար կառուցաւ տաճար տէրուհեան, տեսէ խրնդացէ՛լ ազնիւ Արամեան, ով Արքեպիսկոպոս տաճար անմեղմ:

Արքեպիսկոպոս տաճարէն երեքեան, փայլիմ ի խորհուրդ Սուրբ Երարարութեան, գառնու Տիրաթմիմ ի յաւագ խորան. տեսէ խրնդացէ՛լ...:

Զաւր Սուրբ Միմա գորավար բարին, ձայն Սուրբ Գեարգ հրաշագործ արիմ, կամ միշտ բարեխօս վասն մարդկան սեռին. տեսէ խրնդացէ՛լ...:

Գեղեցիկ տաճար փառքիկերն վերին, միմ Գաբրիէլին, միմ Միքայէլին, միմ Դաւիթին ի յըստա Սուրբ Աստուածածնին. տեսէ խրնդացէ՛լ...:

Խորհուրդ չորեքունց անտարանջաց, ի տեանց ցալանայ ի տեսիլ աշաց, ի շնորհ իւր տաճէ քր գիմն ապաւնաց. տեսէ խրնդացէ՛լ ազնիւ Արամեան, ըզմիւրապեայն տաճար անմեղմ:

Երկնամեան կառար վերին տեսնալի, խաչանիշ խաչանիմ ի գեղ հրաշալի, խրմբագաց ի մաւ լիմին հովանի. տեսէ խրնդացէ՛լ...:

Ձրմուշ մատուռն է Սուրբ Լուսաւորչիմ, Հռիփսիմ, Վառվառ, կառնակ ընդ Յրմին, երիւք խորանով ի մերքեւ փայլիմ. տեսէ խրնդացէ՛լ...:

62.— էջ 48.— Մշոյ Սր. Կարապետ:

Տերն իմ առաջնորդեաց իմն առ քեզ գալու, չի դադիր երբեմն աշերս ի լալու, ի լալու, Խորհրդուն դաշտն ամացալ եկաք ի Բալու, խոնքերդ երկնցաւ ով Սուրբ Կարապետ.

Յովնանն Մըկըրտիչ:

Երեկոյնաւ առգամներն հասի, զուպտեմբուն քարէ խաչերն տեսի, ըմ տեղաւոր մըտի փառն ետու Յիսուսի, լսի, ուխտը մեր կատարեաւ, ով Սուրբ Կարապետ,

Յովնանն Մըկըրտիչ:

Գացի տեսի ջարուն կանկ անտեղ, Սուրբ Սարգիս կառուցած է այն տեղը, այն տեղը,

հոն կը վառի Լուսաւորչայ կամքերը. ուխտը մեր կատարեաւ, ով Սուրբ Կարապետ,

Յովնանն Մըկըրտիչ:

Աստուած չափայ ի Լայս Ագրիւրը, զըլխոյ վրայ լըցի Խօր թաւ ջարը, թաւ լըլորը,

պագի մարդիկ հրաշք տեսիմ քո դաւը. ուխտը մեր կատարեաւ, ով Սուրբ Կարապետ,

Յովնանն Մըկըրտիչ:

Ամտի Խօր խոտանարկերդ առիմ, գագթարան շինեալ էիմ մէջ քարիմ, մէջ քաւ լրիմ,

ուխտարդ կաւ գայ հետ վարդավառիմ.

ուխտը մեր կատարեաւ, ով Սուրբ Կարապետ, Յովնանն Մըկըրտիչ:

141.— էջ 150.— Աստուած լուսոյ:

Եւ Կուրի սահէր,

Եւ Կուրի կիւնէչ,

պանա Կուր տողուր...

էջ 161.— Յանկ Երգարանիս.— Ա-Յ:

էջ 187.— Նկարիչ.— Ակնապչի անձայն, խորհուրդ ճակատիւ...

էջ 185.— Երգ Ուրախութեան.— Ահա բաժակ ուրախութեան...:

էջ 191.— Մաղթանք առ Աստուած.— Ով Տէր Աստուած, լուր մեր բարբառ...— Վ. Վ. Մանկունի,

էջ 198, դատարկ:

2795

ԵՐԳԱՐԱՆ — ԺՈՂՈՎԱԾՈՑ

(ԺԹ. ՊԱՐ)

ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ.—

Ծաւալ 17×10×1-5: էջք 206: Հանգա-
մանք լաւ: Թուղթ հասարակ: Գրութիւն սե-
ւորակ մեկանով, միասին, 30 տող կամ նը-
ւաղ: Մանր չեղադիր մաքուր: Համառօտա-
դրութիւնք սովորական դրեթէ: Կաղձ խաւա-
քարտեայ: Դատարկ թուղթք սկիզբը չորս
թերթ:

ԲՈՎԱՆԴԱՅՈՒԹԻՒՆ.—

1.— էջ 1.— Ռուս թուրքական պատե-
րաղք.— Ականջ արէք ուրախալի և տըխուր
...:

Կեցցէ Ռուսաց ազգը՝ կեցցէ յարածամ,
նա է ընկած խեղճ աղգեբուն բարեկամ,
Արարիչը պահէ միշտ ճոխ ու փարթամ,
Ռուսաց թագաւորը ու զանձարանը:

Ձիւան, հաւատարմով, դիտցիր յատուկը,
մեծանալով մարդ կը դառնայ մանուկը...:

2.— էջ 10.— Ուղեք առ Զորապետ Լա-
զարեանն.— Քաջ զորապետ մեծահամբաւ
Լազարեանն...:

Մեծ զործերուդ բոլոր աշխարհն է վրկայ,
քաջ անունդ հասաւ մինչև Եւրոպայ,
Թէ լինէի ինքոս Գամառ Գեաթիպայ,
չատ լաւ խօսքեր կը զըրէի քեզ վերայ,
խեղճ Ձիւանըս հազիւ քանիմ խօսք զըտայ,
տէր իմ խընդրեմ լեր այսքանով բաւական:

3.— էջ 12.— Եղած չեղած մէկ հաշիւ է
— Մոյլ անպիտան, անգործ մարդը...:

Ձիւան բարեսիրտն է յարմար,
լըսել սիրով երգ ու ջընար,
չար ու դաժան մարդոց համար,
եղած չեղած մէկ հաշիւ է:

12.— էջ 26.— Ազգութացը:
Ով որ իր ազգն ուրանայ,

երկու աչքով կտրանայ,
յետեկալ աղքատի նըման,
դըռնէ ի դուռ մուրանայ...:

19.— էջ 33.— Սիրէ Հայը,
Սիրէ Հայը Թէ Ըլայ,
աղքատ, տընանկ, անկարող,
հազուտները հին ու մին,
դըռնէ ի դուռ մուրացող.
անունն է Հայ, պարտ է քեզ
սիրել ըզնա Հայու պէս...: Գ.
Շմաւոնեան:

22.— էջ 37.— Որկրամուրի Աղօթքը.—
Արեւելք առաջին, և արեւմուտք որ է վերջին
...: Միքայէլ սարկաւադ:

45.— էջ 73.— Գովութիւն ի վերայ Հե-
րիսայի: Ի հոգոյ հաւասար անձէ, և յանա-
թան ձեր ծառայէ, յեւդոկիացի Մինաս Դըպ-
րէ, շատ կարօտով բարե հասցէ...:

48.— էջ 86.— Տաղ ի վերայ վարդին, և
անուշահոտ ծաղկանց.— Արեկ որ մըտնունք
պաղջան...:

49.— էջ 87.— Տաղ Վասն Վարդի.—
Պիւլպիւլն է հաղեր ի յոտըն կօշիկ...:

50.— էջ 88.— Տաղ անոյշ և յոյժ գովե-
լի.— Գարունն է բացուեր վարդն ի պաղչա-
նին...:

51.— էջ 90.— Վասն Թիւթիւնի.— Թէ
հարցանեմք ի Սուրբ Գրոյն...:

52.— էջ 92.— Տէրունական Աղօթք.—
Հայր, մեղայ, ասեմ յերկինս...:

53.— էջ 93.— Աղօթք և Խնդրուածք,
հիւանդութիւնը ի բարին դործ դնելու հա-
մար: Պասքալ:

54.— էջ 109.— Աղօթք.— Ձեմ արժա՛յ
ես քո անհուն ողորմութեանդ...:

55.— էջ 113.— Զարչարանք նախկին
քրիստոնէից:

- 56.— էջ 119.— Աղասիի մօր և կնոջ նա-
մանկերու պատճենը:
57.— էջ 132.— Նաղլըվի սուլքը:
59.— էջ 135.— Տաղ զեղեցիկ և ազնիւ.
— Աւաղ մեզ հայիլ պիտի...:
60.— էջ 139.— Աւետիւ.— Ասող մի ե-
լաւ ի Հընդլատան. . .:
61.— էջ 141.— Ի վերայ մահուան.—
Քանի դատիւ ի հետ մեղաց, է՛ր անզգամ
մարդ կատաղած. . .:
62.— էջ 142.— Պիտանի և օգտակար
խրատք.— Աւաղ ի բերան, թ'ի՛ն խելօք էի ու
անխելացայ. . .:
63.— էջ 143.— Գանձ համօրէն ննջեցե-
լոց, Առաքել վարդապետի ասացեալ.— Այս-
օր հՀաս հրաման յարբոյնէն...:
64.— էջ 145.— Ողբ Համօրէն Ննջեցե-
լոց.— Ով քահանայք և վարդապետք աստ-
ուածաբան. . .:
65.— էջ 146.— Ողբ Համօրէն Ննջեցե-
լոց.— Ես զիս զըրի հազար տարու...:
66.— էջ 147.— Ողբ ի վերայ Լարիպի.
— Լարիպին կեանքն է լալի ողբերգական...:
67.— էջ 150.— Գանձ ըստ խորհրդոյ

ոռնալուային.— Այս խորհուրդ լըցաւ...:

73.— էջ 153.— Երիտասարդ վախճան-
եալ եպիսկոպոսի մի Ողբ Բձ տարւոյ.— Յա-
մէն առաւօտ և լոյս...:

80.— էջ 177.— Վանական կրօնաւորու-
թիւն.— Քրիստոնեայ ազգաց պատմութեան
մէջ վանականութիւնը ամենամեծ դերը կա-
տարած է լուսաւորութեան և քաղաքակրթ-
ութեան զործին մէջ. . .:

էջ 192.— Ցանկ Երգարանին.— Ա-Օ:

էջ 197.— Երգ Պսակի.— Ամենագօր Տէր
Քաղաւոր Քաղաւորաց...:

էջ 198.— Շարական ԲԿ. Սարսափելի
որոտմամբի տաճկերէնը.— Ս ա ր գ ի ս:

էջ 199.— Մաղթանք առ Սուրբ Հոգին.
— Ով Հոգիդ Սուրբ՝ բաշխող շնորհաց...:

էջ 200.— Երգ ի վերայ Կաթաւու.—
Փռթա առ մեզ նախընել կաթաւ...:

էջ 203.— Երգ Գազիկ Աբգայի.— Առ-
իւծ Հըզօր Բազրատունի. . .:

— Յի. և նորա մօր Մարիամու համար
Սարակինոսաց մի քանի խօսքերը:

էջ 206, դատարկ:

2796

Հ Ա Ի Ա Ք Ա Մ Ո Յ

(ԺԹ. ԴԱՐ)

Ս. Յակոբ, Երուսաղէմ

1908

ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ.—

Մաւաւ 14×10·5×3: էջք Բ+490: Հան-
դամանք շատ լաւ: Թուղթ ճերմակ, բացի ըս-
կիզբի 24 էջերէն, որոնք կապոյտ գոյն ու-
նին: Գրիչ՝ Մինաս Վրդ. Ամբիկեան, Մա-
լաթիացի: Գրութիւն սեղաւակ մեկանով, միա-
սիւն, 26 ստղ: Մանր չեղազիր մաշուր: Հա-
մառօտադրութիւնք սովորականէն քիչ մը ա-
ւելի: Կաշեկազմ խառնաբարտայ:

ԲՈՎԱՆԴԱՅՈՒԹԻՒՆ —

էջ Ա, դատարկ:

էջ Բ.— Գրքոյկն է աստի և անտի Հա-
ւաքածոյ պիտանի պատմութեանց ոմանց,
ազգիս մերոյ կաթողիկոսաց, պատրիար-
քաց, եպիսկոպոսաց, վարդապետաց, վանա-
հարց, և Հայաստանեայց Եկեղեցւոյ Սր.
Պատարագի արարողութեան, և մեկնաբա-
նութեան նորին, և այլոց իրաց. և հուսկ ա-
պա անարժանութեանն իբր կենսադրութիւն,
զոր ի Վանս Ձեռնոյ միաբան և անուանական
վանահայր ատենս ի սէր ազգութեան ըստ
կարեացս զործած, և հոս առ յապայն ի դե-
տութիւն բանասիրացը խմբադրած եմ, կե-

նացս վերջի ժամանակներուն դառամեալ ի հասակի ութսուն երեք ամաց, խնդրելով յիշել զիս յարժանաւոր աղօթն ձեր. ես նուաաստ Մինաս Վարդապետ Մալաթիացի Ամբիկեանըս, ի Սբ. Երուսաղէմ, 1908, նոյեմբեր 21-ին:

Ի՞նչ 1.— Դասակարգութիւնք կաթուղիկոսացն Հայոց, սկսեալ ի Սբբոյ Առաքելոյն Թաղէոսէ և ի Սբբոյն Գրիգորէ Լուսաւորչէ, մինչև յաւուրս մեր՝ ի տէր Մատթէոս Ա. կաթուղիկոսն:

Ի՞նչ 31.— 1892.— Տէր Մկրտիչ Ա. Աբգեայ. և Վանահայր Գլակայ, որ և նախկին պատրիարք Կոստանդնուպոլսոյ:

Ի՞նչ 32.— Դարձեալ Առաքելական Աթոռ Կաթուղիկոսութեան ամենայն Հայոց:

Ի՞նչ 34.— Յաջորդութիւն պատրիարդաց Հայոց Առաքելական Աթոռոյ Սբբոց Եակոբեանց յերուսաղէմ:

Ի՞նչ 42.— Աթոռ Կ. Պօլսոյ. Պատրիարքներ:

Ի՞նչ 48.— Աթոռ Կիլիկիոյ. կաթուղիկոսներ:

Ի՞նչ 51.— Ի Ռորհուդո Ս. Պատարազի, ասացեալ Տ. Թօրոս Քահանայի Զուղայեցւոյ՝ վարժապետի Աստուածաբանութեան.— Քրիստոնէական սրբազան պաշտամանց ամենէն դիտաւորն, և միանգամայն կեդրոնն է Պատարազն. . . :

Ի՞նչ 99.— Ռորհրդատետր Սրբազան Պատարազի, ըստ արարողութեան Եկեղեցւոյս Հայաստանեայց:

Ի՞նչ 144.— Տէր Թէոդորոս Պատրիարքէն մինչև ցլաւուրս մեր Սբ. Երուսաղէմի Պատրիարքոնք:

Ի՞նչ 153.— Արձանագրի պատճէն Ձեջոյ Վանից նախկին Առաջնորդ Տէր Կարապետ ճգնազգեաց վարդապետի սուրբ Հօր Ատիշըւոյ:

Կամար լուսոյ քաջ դիտապետ,
Ատիշ գիւղոյ սուրբ վարդապետ,
Բախճանապէս հոգւով ճգնող,
Արիապէս մարտիւ հակող,
Պատճառ բարուք Վանից լիալ,
Երախտաւոր գործով լըցեալ,

Տաժանելով յոյժ ջանահնար,
Վայելազոյն արար զպատուար:
Ամօք հնգաւ և քառասորև,
Բարուն և Պետ մընաց կենիւ,
Դիմեալ մահուամբ առ Տէր փոխիւր,
Առեալ զուխտուն և հինգ ամ իւր:
Պատահողքդ արձանագրոյս,
Երանելիս առէք ի յուշ:
Տէրն ողորմի շատ և յորով,
Իբրև զորդին յուշարկելով:
Ննջումն եղև 1836 թիւ Փրկչին:

Շարադրելով զսա փորագրեաց Մինաս Վարդապետ Ամբիկեան Մալաթիացի, Հրամանաւ տէր Պաղտատար Վարդապետ սուրբ Հօր:

Ի՞նչ 154.— Առակաց Մեկնութեան 391 Թուահամար գրքի յիշատակարանս, Սբ. Երուսաղէմի ձեռագրաց Թանգարանէն բերել տալով օրինակեցի Հոս Մինաս Վարդապետս Ձեջոյ, Փրկչի 1906 Թուականի դեկտեմբեր 15ին:

Ջարերբարն և բարեաց տուողն զԱժ. ի լրումն կարգի բանիս փառաւորեմք և երկըրպազութեամբ օրհնեմք, որ ետ կարողութիւն ժամանել յաւարտումն տառիս իմոյ առնարժան գրչի Ստեփաննոսի, Հրամանաւ և արդեամբք սուրբ բարոնապետին Կիրիոնի Առաջնորդի մեծ մեծաստանիս Վերի Նորափանք կոչեցելոյ ընդ հովանեաւ մօրս լուսոյն, և Սբբոյ Սիօնի խորանաշատն արևելեաց. . . : Ի Թուականութեանս Հայոց ԶՀՀ [= 1329].— Հմմտ. Բ. Հատոր, էջ 316:

Ի՞նչ 155.— Ի յաւուրս Տեառն Եսայայ, և Տէր Յարութիւն երկուց Սրբազան Պատրիարդաց ժամանակ ձեռնագրեալ վարդապետաց ցուցակն է:

Ի՞նչ 163.— Ձեջոյ Սիրահայեաց Սր. Աստուածածնի Վանք.— Զօրութիւն գրոյս յայտ առնէ ընթերցողասէր հարցդ և եղբայր մերոց հաւատացելոցդ ի Քս. վասն Ս. Աստուածածնի Վանիցս, որ է հանդէպ գիւղաքաղաքին Շէջոյ, եկող և զնացող առաջնորդաց, և աստուածաբան վարդապետաց. . . :

Արդ ի թիւ ամի Տեառն 1561, և ի Հայոց Թուին ՌԺ, յայսմ դառն և դժուար ժամանակի, որ է Թուական ՌԺ:

Նախ և առաջ Պօղոս վարդապետ, այր Շողէշնորհ, որ էր յերկրէն Հասառանայ, որ ի նահանգէն Ջերմուկայ, և այսմ ասի Հասառանայ Դայա, ուր էր վանք երկրին մեր, զոր քակեալ աւերեցին աղէն քրդաց...:

Իջ 176.— Ծանկ Վարդապետաց.— Նախ եռամեծ և երջանիկ վարդապետն որ մակ առնուն կոչի Գօշ...:

Իջ 177.— Ծանկ Ձեռնոյ Վանից Գրչադբերու Յիշատակարանաց:

Նախ, Գանձարան, գրեալ ի Վանս Ս. Գրիգորի Մելիտիոյ Հայոց, ի թիւ Հայոց ՊՁԻ... յիշեցէք զիս գրաւիթ արեղայս...— Հմմտ. Լ. Ս. Քաչիկեան, Յիշտ. Ժն. Դարի, Ա. Մասն, Թիւ 545:

Իջ 203.— 1879 Թուականի Փրկչին, Տէր Դարեգին Վարդապետ Սրուանձտեանց Գերապատիւ Հօր, պատրերաքական Հրամանաւ և կառավարութեան արտօնագրով կողմբար այցի ուղղեկորելուն խմբագրած Թօրոս Աղբար գրեցէն օրինակեալն է հետեւեալը:

Իջ 204.— Ձեռուչ.— Ջերմուկէն վեց ժամ գնացիք է Ձեռուչ...:

Իջ 224.— Եւ այս 1855 Թուականի... զմեզ առաւ տարաւ ի Հիւսէյնիկ գիւղ, և անդ Ս. Վարվառ անտանեալ Հին եկեղեցույ մէջ Մալաթիացի Սարգիս Ամրիկեանս ի Տօնի Երազման Ս. խաչին ձեռնադրուելով յիշեալ Գրիգոր եպիսկոպոսի ձեռամբ Մինաս վարդապետ կոչեցայ:

Իջ 271.— Անարժան Մինաս Վարդապետ Ամրիկեան կոչեցեալս, որ 1855 Թուական Փրկչին՝ Ձեռնոյ Սիրահայեաց Սր. Աստուածածնի Վանուց վերայ ձեռնադրեալ... քառ կարեացս կը ծառայէի...:

Իջ 345.— Հնգետասաներորդ՝ ես որ վանուց մէջ ղրկեցոթիկ մասնաւոր զպրոց մը ունենալու փափաքանօք յարաժամ կը խորհէի...:

Իջ 351.— Իննետասաներորդ. այս զրբ խոյն մէջ 1895 Թուականի Հոկտեմբեր ամսոյն մեր կողմերն եղած սոսկալի դէպքին թէ վանուց, թէ մեզ, և թէ մեր չըջալայից պատահած մեծ և անտանելի իրորմանքները զրբած եմ, որ հետեւեալն են...:

Իջ 356.— Սոյն այս 1895 Հոկտեմբեր 20ի պատահած դէպքերն ականատեսն ողբերգույի մը յօրինած ոտանաւորն է.— Ողբամ

զքեզ Հայոց տարաբաղդ աշխարհ...:

Իջ 377.— Քսաներորդ գլուխ պատմութիւնս վերջ ի վերջոյ ի Սր. Երուսաղէմ դալու վրայեօք գրեցի...:

Իջ 381.— Պատեցէն պատրիարքական նախակին առ Պետրոս վարդապետ, 21 յունուար 1897:

Իջ 385.— Մարտ 17 Բշի ճանապարհ ելանք, Սարսիկ գիւղ իջանք... Գայնախ դիւղ... Սեւերակ... Գարաճիրան... Հաւակ... Գանլի Ալշար... Պիրանուկ... Միղար... Թիւնայ... Քիլիս քաղաք... Աթրինկ... Մուրատ Քանի... Թօփ Պօղազ... Իսկէնտէրուն... Յոպպէ... Ապրիլ 10 Ասազ Հինդլարթի, 25 օրէն Երուսաղէմ մտանք:

Իջ 386.— Ի Սր. Երուսաղէմ դալու Տիգրանակերտ Հրամանագիր և արտօնութիւն որ ոտացայ, Սեւերակէն ևս հեռագիր մը առի...:

Իջ 391.— Յուլիս 20 Վարդապետին Սահակ Սրբազան պատարագեց, քարոզ խօսեցաւ, և ես ի նմանէ Հաղորդ առի, և տարեկան ապաշխարութեան պահքս լուծեցի վերջացուցի:

Անկից մինչև ցարդ 13 տարի է հոս կենալս, և այն միջոցներուն քսան կտորէն աւելի գրեանք օրինակեցի, որք են. Փէշտըմյանեանի 2 Հատոր Բաղդիրքը 1 Հատորի մէջ մոփոխեցի. Քարոզգիրք, Մարիկ Վարդ Սրբոց, և այլն և այլն, ասոնք ութսուն տարեկան հասակէ աւելի ծեր ատենս դրեցի:

Վերջապէս մականացու ըլլալու խորհելով՝ ի Փրկչականից գերեզմանատուն հարուստ յին կողմ շրջապատի միւրձակայ դերեղմունքս պատրաստելով, վրայի տապանագիրք ես զծեցի և փորագրել տուի, որ ունի օրինակ դաս:

Յիշեալ զիս Տէր յորժամ զայցես արքայութեամբ քով:

Մալաթիացի Մինաս Վարդապետ Ամրիկեան

Ինքս,

1897ին Ձեռնոյ Վանքէն եկայ հոս, միւրան եղայ Սըրբոյ Աթոռոյս, և արանց խոստովանահայր անարժան. մեռալ 1900 թիւ Փրկչիչիս, և Հողացաւ մարմինս ի չիւրմիս, մեղաւոր եմ, ինդրեմ յիշել զիս, որ գըթալով տայք ինձ ողորմիս:

Էջ 393.— Ի Յունաց թարգմանեալ Մաշտոցէն առի դալս։ Աղօթք վասն կնոջ յորժամ յիժեացէ.— Եւ ևս խաղաղութեան...։

Էջ 394.— Վասն նշան օրհնելոյ և տալոյ։

Էջ 396.— Վասն Հոգեվարի, որ յաւանդման Հոգւոյն տանջի։

Էջ 398.— Կանոն օրհնելոյ զպղծեալ ջրբհոր։

Էջ 399.— Կանոն Օրհնութեան պղծեալ ամանի՝ յիւնոյ, մեղեր, ձիթոյ, կամ ալ իւրի։

Էջ 402.— Վասն Երաչտի։

Էջ 404.— Վասն սպառնալիաց դետնաշարժի։

Էջ 407.— Վասն Ժանտախտի։

Էջ 414.— Վասն դարձելոցն յուրացութենէ յառաջին և ի ճշմարիտ Հաւատն քրիստոնէութեան։

Էջ 421.— Վասն երազաւորոճ քաշանաւորի։

Էջ 427.— Աղօթք վասն դիւահարաց։

Էջ 431.— Դարձեալ Աղօթք վասն ուրաւարաց։ Առաջինը մեծին Բարսղի, իսկ այս Ոսկերբարենին է։

Էջ 436.— Աղօթք վասն քնհատ Հիւանդի.— Ած. մեծ, զովեալ, անհասանելի և անճառելի...։

Էջ 438.— Մեր Հայաստանեայց Սբ. Ե-

կեղեցւոյ զործածուած Մեծ Մարտոցի խորատներէն ինչ ինչ Հոս օրինակեցի։

Էջ 439.— Կանոն Կուսի Պսակին։

Էջ 443.— Խրատ առ ապաշխարողս։

Էջ 444.— Կանոն նշան տալոյ և օրհնելոյ։

Էջ 453.— Սահմանադրութիւն դաստիարակութեան նորածնեալ մանկանց, որք Հրաւիրելոց են յաստիճան քահանայութեան։ Խրատք Հարկաւորք և պիտանիք, արարեալ ի տէր Առաքել անուն Սիւնեաց եպիսկոպոսէ, և ի տէր Գրիգոր քաջ Հոռոտրէ։

Էջ 466.— Վարդան վարդապետի ասացեալ Յաղաք քահանայութեան.— Դաքձեալ ծանիք, ով եղբարք...։

Էջ 471.— Առաքել վարդապետի ասացեալ Վասն քահանայից, ի գրքին որ կոչի Աղամ Գիրք։

Դարձեալ և այս է կամք Փրկչին, ըսպանանել զմեզս ի մարմին, իսկ որ յարգէ զմեզս ի Հոգին, զի՞նչ մասն ունի նա ընդ Փրկչին...։

Էջ 473.— Յաղագո Մայրապոյն Վարդապետաց։

Էջ 474.— Կանոն Աղիականմար ձիւղազրութեան։

Էջ 479.— Յանկ Գրոցոյ.— Ա-Բ։

Էջ 487.— Աղօթք վասն որդէծնութեան ամուսն։

Էջ 490, դատարակ։

2797

Ա Ղ Օ Թ Ա Գ Ի Ի Բ Գ.— 23

(Պատրաստութիւն Պատարագի)

ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ.—

Մաւալ 14x11։ Էջք Դ+104։ Հանգամանք լաւ։ Թուղթ դժաւոր, թեթեւ։ Գրութիւն՝ սևորակ մեղանով, միասին, 24 տող, երբեմն նուազ։ Մանր ընդագիւր մաքուր։ Համառօտագրութիւնք առվորականէն քիչ մը աւելի, Կաղճ խառաքարտեայ։

ԲՈՎԱՆԴԱՅՈՒԹԻՒՆ.—

Էջ Ա-Գ, դատարակ։

Էջ Դ.— Խրատ։

Էջ 1.— Ի պատրաստութիւն Սբ. Պատարագի։ Կիւրակէ։

Էջ 3.— Երկուշաբթի։

Էջ 12.— Շաբաթ։

Էջ 13.— Ի գոհութիւն Սբ. Պատարագի։ Կիւրակէ։

Էջ 16.— Երկուշաբթի.— Ունեզր բարութիւն, ուէր անսահման...։

էջ 28.— Շաբաթ.— Խօսեալ, Տէր, գի
լուիցէ ծառայ քո . . .

էջ 32.— Ի Կիւրակէի.— Աղբերացն ա-
նապական . . .

էջ 34.— Ի Կիւրակէի.— Քահանայ մեծ,
և քահանայապետ ճշմարիտ Յս. Քս. . . .

էջ 40.— Ի Շաբաթու.— Եւ ես հայցեմ
ի քէն, Տէր, . . .

էջ 43.— Եւտ Պատարագի.— Գոհանամ
զքէն . . .

էջ 56.— Սբ. Լուսաւորչի Աղօթք.—
Գոհանամ զքէն Տէր . . .

էջ 62.— Նախերգան.— Արժան և իբա-
նս, Տէր Ած. մեր . . .

էջ 63.— Դարձեալ Աղօթք.— Որ եսդ
Տէր Ած. Հաքր ամենակալ . . .

էջ 65.— Կանոն.— Սուրբ ես ճշմարտա-
պէս . . .

էջ 69.— Թիշատակք.— Սբ. զերկնային
զօրութիւնն . . .

էջ 72.— Աղօթք.— Տէր Ած մեր . . .

էջ 75.— Ի զնատիոս Աստուածադիցիւն,
Աղօթք Ողջունի.— Տէր Ած. մեր . . .

էջ 86.— Աղօթք ճաշակման.— Արդա-
րև ճշմարտապէս վայելէ՝ երկրպագութիւն
քեզ . . .

էջ 88.— Պատարագ Սրբոյն Յակոբայ՝
Եղբայր Տեառն ասացեալ . . .

էջ 89.— Աղօթք Ընծայից.— Սա է զե-
նունն աստուածային . . .

էջ 92.— Կանոն.— Ճշմարտապէս սուրբ
ես . . .

էջ 93.— Թիշատակք.— Որպէսզի յիցի
սա ամենեցուն որք Հաղորդիւն, ի սրբութիւն
անձանց . . .

էջ 98.— Աղօթք ձաշակման.— Քեզ Տէր
Ած. մեր . . .

էջ 99.— Աղօթք ի մէջ եկեղեցւոյ.—
Ած. որ մեծ ես և ահաւոր . . .

էջ 100.— Աղօթք ճաշակման . . .

էջ 101-104, դատարկ . . .

2798

ԵՐԱԶԱՀԱՆ

Ս. Յակոբ, Երեսօղով

1901

ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ.—

Մաւալ 14×10×1.5: էջք 2+204: Հան-
դամանք շատ լաւ: Թուղթ հասարակ, Գրիչ՝
Մինաս Վրդ. Ամերիկեան, Մալաթիացի, Գը-
րութիւն սևերակ մեղանով, միասին, 22
տող: Մանր շնդագիր մաքուր: Համառոտա-
գրութիւնք բաւական առատ, լաթակազմ խա-
ւաքարտեայ:

ԲՈՎԱՆԴԱՅՈՒԹԻՒՆ.—

էջ Ա-Դ, տարբեր թուղթ, գծաւոր, դա-
տարկ:

էջ Ե.— Գրեղիկս է Գուչակմունք,
Մարմնախաղաց, և Երազական:

Յաւելեալ առ այսօսիկ Մշտնջենաւոր
Գուչակմունք Տարեկան Պատահմանց, և ա-
սական եղանակացն փոփոխմանց, Նաև Աղիւ-

սակք երկոտասան ամսոցն իւրաքանչիւր ա-
ւուրց բաղմադիմի ներդրածութեանց, Ընդ ո-
րս և այլք պիտանիք, և պէսպէս զրօնելիք:

Ձորս ի Յովսափու և Երազական, նա-
և ի Ֆրիմէրտէ կոչեցեալ Գորց ծաղկաքաղ հա-
ւաքելով ծրագրեցի նուազս Մինաս Վարդա-
պետ Մալաթիացի Ամերիկեանս, որ երբեմն
իբր քառասուն և ութ ամ ի վանս Զնքւոյ Սի-
րահայեաց Սբ. Աստուածածնի միարան եւ
վանահայր, այժմ յետ աւերման նորին աստ
ի Սբ. Երեսօղէմ եկեալ, և մտեալ ի շարս
Միաբանութեան Սբ. Աթոռոյս, շնորհիւ
Տեառն և Տեառն Յարութիւն Սրբազան Պատ-
րիարք Հօր: Գրեցաւ ի թիւ Փրկչին 1901.
Դեկտ. 15:

էջ 2, դատարկ:

իջ 1.— Իզնատիոսի արարեալ ժարմնա-
խաղաց փորձիւ։

Թէ դադտն խաղայ՝ շահի և մեծութեան
նշան է . . . :

իջ 24.— Երազանն Հարուստ և զեղե-
ցիկ, զոր ասացեալ է Դանիէլի Մարգարէի՝
վասն պէսպէս տեսակաց։

Ա.— Ած. տեսնուլն յերադի՝ լաւ է տես-
նողին . . . :

իջ 29.— Բ.— Բառնալ զինքն յումեքէ
տեսանել՝ լաւ է և բարի . . . :

իջ 31.— Գ.— Գառնին տեսանելն՝ շահ
մեծ է . . . :

իջ 34.— Դ.— Դահեկանն յումեքէ յին-
քն առնուլ և տեսանել՝ շահ է . . . :

իջ 37.— Զ.— Զանկակի ծայն լըսես յե-
րադի՝ խնդումն է և ուրախութիւն . . . :

իջ 38.— Ը.— Ընդ իշխանսն խօսիլ տե-
սանես՝ բարի և յանկարծ շորհք . . . :

իջ 41.— Լ.— Լոյս տեսանես՝ աշխարհի
խաղաղութիւն է . . . :

իջ 43.— Մ.— Մաղկեալ անդաստան տե-
սանես՝ շահ է և ուրախութիւն։

իջ 44.— Կ.— Կամուրձ շինելն խիստ
լաւ է։

իջ 47.— Ե.— Եաթոռ նստիլն՝ բարձ-
րութիւն է։

իջ 49.— Ո.— Ոսկի խնձոր տեսանես՝
պատիւ է։

իջ 52.— Տ.— Տաճար զարդարած տե-
սանես՝ բարի է։

իջ 54.— Օ.— Օձն թէ հետ իւրն խօսի՝
հանց բան առնէ որ ամէն մարդ և աշխարհ
զարմանայ . . . :

իջ 55.— Լուսնիւ Երազացոյց։

Առաջին օրն լուսնին՝ բարի է ամենայն
իրաց . . . :

իջ 58.— Տառնեղու, օրն՝ չէ բարի. մի՛
երդնուլ և մի՛ երդումն տալ . . . :

իջ 59.— Տասնեվեց, օրն՝ բարի է յոյժ
ամենայն իրաց . . . :

իջ 61.— Քառնչորս, օրն՝ չէ բարի.
պատրաստ կաց յամ. իրաց . . . :

իջ 63.— Երեսուն, օրն՝ բարի է ամ. ի-
րաց . . . :

իջ 63.— Արդ՝ կարգեսցուք և աստ զմ-
տնջնաւոր տարեկան փոփոխմանց գուշա-
կումն։

Ի թուին Քրիստոսի 1888, 1916, 1944,
1972։

Երբ արեգակն ի մարտի 21 մտանէ ի յա-
ռաջին աստիճանն խոյն, Լուսաբերն լինի իշ-
խան տարւոյն ընդ Կարճին, որ է Հրատի
տունն։ Յառաջակայ տարիս լինի յոյժ պա-
րարտ, և առատ ցորենով, և այլ պտղովք . . . :

իջ 69.— 1892, 1920, 1948, 1976։

Յորժամ 21 մարտի ամսոյն՝ արեգակն
յառաջին կէտն խոյն մտանէ, իշխան տա-
րւոյն լինի Փայլածուն ընդ Այծեղջեր, որ է
տունն Զօհալին։ Յառաջակայ ամն եղաւտ, և
ցամաք. խոռվութիւն մարդոյ. կոտորուածք
մեծամեծ անասնոց. աջողակ մանր չորքոտա-
նի կենդանեաց. սակաւ ձէթ, շատ գինի, և
միւրգ . . . :

իջ 71.— 1893, 1921, 1949, 1977։

Երբ որ արեգակն մարտի ամսոյն 21 մը-
տանէ յառաջին աստիճանն խոյն, իշխող
տարւոյն լինի Լուսաբեր մոլորակն ընդ Այծ-
եղջեր կենդանակերպին, որ է օթեան Երեւ-
կին։ Յայս առաջակայ տարիս լինի շատ ա-
ռատութիւն ցորենոյ, գինւոյ, ապրճի, և
այլ մրգաց . . . :

իջ 103.— 1915, 1943, 1971, 1999։

Յայսմ ամի՝ երբ արեգակն 21 մարտի
մտանէ յառաջին կէտն խոյն, իշխէ Մուշ-
թարին ընդ Կարիճ նշանան, որ է տունն Հրա-
տին . . . : Հրատն՝ զտանի ի տասներորդում
տան երկնից, ուստի բազում կոտորուածք,
սաստիկ պատերազմ, և հիւանդութիւն, իսկ
և սակաւ հաւատարմութիւն ի մէջ մարդոց
. . . :

իջ 104.— Վերջացեալ այս 28 ամաց, և
վերոգրեցեալ թուականացն, դարձեալ սկսի
յակըզբանէն, զի ճշմանջնաւոր չըլան արեգա-
կան է. միայն փոխեալ զթուականս Քրիստո-
սի, ասելով 1916, և այլն ըստ կարգին։

իջ 105.— Մշտնջնաւոր գուշակումն
սակս հոգիոց, և եղանակաց տարւոյն՝ յամսէ
յամիս.— Զրհոս.— Յունվարի առաջին օրն
ցուցանէ զօդ, և զեղանակ օգոստոս ամսոյն
. . . :

իջ 118.— Յուլիոյնք վասն պատահա-

բաց ի վերայ եղանակաց բոլոր ամսոց.—
Յունվար.— Ի յունվար, որ է հոռի, թէ լուսինն խաւարի ելանէ թագաւոր յարեւից, առնէ արեւնհեղութիւն շատ...:

Էջ 135.— Յուցմունք ի վերայ երկոտառան կենդանակերպից, որոց և ասի Տանուտէր.— Խոյ.— Յորժամ Խոյն լինի Տանուտէրն, զարունն ազնիւ...:

Էջ 142.— Ի վերայ եօթն Մոլորական, հանդերձ Կաղանդացուն և ծնեցեալ աւուրբ մանկան:

Էջ 149.— Յաղագս Ժամուց Տուընջեան և Գիշերոյ:

Էջ 150.— Յաղագս նշանակութեանց բաղձադիմի ներգործութեանց, որք պատահին յերաքանչիւր աւուրբ Ժի ամսոց տալուց...:

Էջ 173.— Վասն երակ առնելոյ և հաճաժութի և բանքոյի, որ է շուշէ:

Էջ 174.— Յաղագս շար աստղին:

Էջ 176.— Աժանագին բժշկական Դեղորայք:

Էջ 180.— Մոմ սպիտակացուցանելոյ կերպ:

Էջ 181.— Երազացոյց:

Էջ 185.— Յաղագս Արեղական և Լուսնոյ Խաւարման:

Էջ 190.— Դոյլին ինչ զեկուցմունք սակս Տաւառ Ստանդոյ:

Էջ 194.— Բնական գուշակմունք առ ի գիտել բնականաբար զնշանս անձրեաց, հողմոց, ջերմութեան, և այլեղոյն:

Էջ 202.— Յանկ և Յուցակ Գրքակիս:

Էջ 203-204, զատաբէ:

2799

ԺՈՂՈՎԱԾՈՅ (ԿՐՕՆԱԿԱՆ)

ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ.—

Մաւալ 14×10×1.5: Էջք 212: Հանգաժանք շատ լաւ: Թուղթ հասարակ: Գրիչ՝ Մինաս Վրչ. Ամբիկեան: Գրութիւն սևորակ մեկանով, միասին, 18 տող: Մանր շեղագիր մաքուր: Համառօտադրութիւնք առատ: Լաթակազմ խաւաքարտեայ: Դատարկ թուղթք սկիզբը և վերջը երկուական թերթ:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ.—

Էջ 1.— Ժողովածոյք հոգեւոր խորհրդաձեռութեանց Հայաստանեայց Սբ. Եկեղեցւոյ զլիաւոր աւուրց.— Գրուի Առաջին.— Ի՞նչ է Կաղանդը:

Կաղանդ յունական բառ մի է, և ի մեզ՝ կաղութիւն և ձախորդութիւն անցած և յետ մնացած, որ կթարգմանի ամօսալուսիս և տաբեզուիս...:

Էջ 5.— Ի՞նչ է ձրազալոյցը:

Էջ 7.— Ի՞նչ է Մնունդ, Աստուածայայտութիւն և Միլոտութիւն:

Էջ 9.— Ի՞նչ է Անուանակոչութիւն Տեառն:

Էջ 11.— Գրուի Երկրորդ: Ի՞նչ է Տեառ-

նեղառաջը:

Էջ 22.— Գրուի Երրորդ: Ի վերայ Մեծի Պահոց, և շաբաթապահոց:

Էջ 48.— Գրուի Զորորդ: Ի՞նչ է Սբ. Զատիկը:

Էջ 81.— Գրուի Հինգերորդ: Ի՞նչ է Հոգեպալուստը:

Էջ 97.— Յանկ Գլխոց սոցին:

Էջ 99.— Յուցակ երեւիյ աւուրց, և զբխաւոր տօնից տէրունականացն Հայաստանեայց Սբ. Եկեղեցւոյ:

Կանոն ձրազալոյցի Մննդեան.— Իսկ ի յԱստուածայայտութեան ձրազալոյցի գիշերին՝ զդեռուցուն քահանայքն միաբան, և յատեանն ելանիցեն խնթօք և մոմեղինօք և ամ. զարդուք...:

Էջ 165.— Կանոն Յարութեան Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի.— Զատիկի Կիրաւէ՝ ի գիշերին հակունք...:

Էջ 173.— Կանոն Հողւոյն Սրբոյ Գալստեան:

Էջ 209.— Իսկ Տօն Յղացման Սրբոյ Կուսին Մարիամու ի յԱննայէ՝ աստ եղաւ, որ կատարի ի դեկտեմբերի Թ:

2800

ՀԱՄԵՄԱՏՈՒԹԻՒՆ ԹՈՒԱԿԱՆԱՑ

[Ս. Յակոբ, Երևանագետ]

1907

ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ —

Մաւալ 14×10-5: էջ 74: Հանգամանք
լաւ, Թուղթ հասարակ: Գրիչ՝ Միննս-Վրդ-
Ամբիկեան: Գրութիւն սևորակ մելանով, ե-
ռասիւն, 26 տող: Ենդադիր նոտրադէքայ մա-
նրը: Կաղմ խաւաքարտեայ:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ —

էջ 1, դատարկ:

էջ 2.— Ազդ.— Սոյն Համեմատութեան
Թուականաց տետրակն առնուած է Տ. Մինն-
սէս Բ. Յեղիվարդայ կոչեցեալ սրբազան կա-
թողիկոսի հայրապետ ընտրուելու՝ Փրկչի
551 թուին, որ արդէն մօտ միջոցաւ, սոմարի
մեծ շրջան 532 տարին ևս վերջացած ըլլալով
մեր Հայոցս ազգի սոմարին նորոգութեան
հարկն խիստ զգալի էր. և յաւուրս մորա լա-
կըսած է հաստատուն և սովորական Թուա-
կանն Հայոց ի նոյն 551 ամի նաւասարդ ամ-
սոյ մէկին:

Եւ զկնի եօթնաստուն ամաց՝ 622 Թուա-
կանի Փրկչին, և Հայոցս Հիին, տաճկաց մու-
հարէմ ամսոյ սկիզբէն նոցա Հիճրէթի թը-
ւականը սահմանուած է: Եւ որովհետեւ ա-
նոնց համար տարին իբր տասնական թիւ
պակսելով մէջը կոտորակներ կան, որով

Փրկչին և մեր Թուականաց հետ հաւասար
ընթանալ անկարելի գտլով, նոցա ամէն մէկ
հարիւր տարուան վրայ երեքական թիւ ևս ա-
ւելցընել պէտք էր ըլլայ, որ ասոնց հետ հա-
ւասարի, որոյ հրահանգը տետրակին վերջ
գրուած կայ. յայտնամ երեքեան իրճառ հետ
ճշդիւ համեմատ կընթանան. և հոս մէկ
տարուան համար երկու Թուական գրուին
ալ՝ առաջինը նախորդ տարուան վերջնալ՝
և յետինը ներկային տարեմուտն ըլլալ զիտե-
լով. տացուք փառս մեզ կեանս և զչնորհս
պարզեողին Աստուծոյ:

էջ 3.— Համեմատութիւն Թոճականաց.
Փրկչին, Հայոց, Հիճրէթին:

էջ 58.— Փրկչին 2000-2001. Հայոց Ռեմ
Ռեմ, Հիճրէթին 1379-1380:

Դիւտ.— Թուականներու համեմատու-
թիւնը ուղիղ է:

էջ 59.— Հրահանգ, Հիճրէթի Թուակա-
նաց, Փրկչին և մեր Հայոց Թուականներուն
հետ համեմատելու համար.

էջ 60.— 1907-1326, ճիշդ է:

էջ 61-62, դատարկ:

էջ 63-74, առանձին տետրակ մըն է,
կաղմէն գուրս: Գը պարունակէ Համեմատու-
թիւնը 1779-1987 տարեթիւներու:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Թիւ		Եջ
2366	Սազմու	1
7	»	1
8	»	3
9	»	4
2370	»	4
1	»	5
2	»	5
3	»	6
4	»	7
5	»	8
6	»	8
7	»	9
8	»	10
9	»	12
2380	»	12
1	»	13
2	»	14
3	»	15
4	»	16
5	»	17
6	»	18
7	Աւստարամ	18
8	Աւստարամ	19
9	Աւստարամ	21
2390	Քերականութիւն	22
»	Տրամաբանութիւն	22
»	Սահմանք իմաստասիրութեան	22
»	Ներածութիւն Պարփիւրի	22
1	Քերականութիւն	23
»	Վերլուծութիւն քերականութեան	23
»	Մեկնութիւն քերականութեան	24
2	Քերականութիւն	24
»	Մեկնութիւն քերականի	25
3	Քերականութիւն	28
4	Քերականութիւն	29
5	Բառգիրք	29
6	Բառգիրք	30
7	Քերականութիւն	31
»	Մեկնութիւն Տմարի	32
8	Բառգիրք	33
8	»	33
	Ժէ. Դար	
	1747	
	1642	
	Բուրգեր	
	»	
	Նորագիր	
	1662	
	1544	
	Նորագիր	
	Բուրգեր	
	»	
	1626	
	Բուրգեր	
	»	
	1420	
	2. 1625	
	1671	
	Ժէ. Դար	
	1771	
	ԺԴ. Դար	
	Բուրգեր	
	1682	
	1669	
	1748	
	Ս. Վրդ. Զուլայեցի	
	Ս. Վրդ. Զուլայեցի	
	Դ. Անյաղթ	
	Բուրգեր	
	Դ. Թրակացի	
	Ե. Նշեցի	
	Ա. Եղս. Սիւնեաց	
	Դ. Թրակացի	
	Ե. Երզնկացի	
	Ս. Վրդ. Զուլայեցի	
	Ս. Վրդ. Զուլայեցի	
	Նորագիր	
	»	
	Դ. Թրակացի	
	Ե. Վրդ. Ղրիմեցի	
	Երեմիա Վրդ.	
	Նորագիր	

Թիւ	Էջ
2399 Բառգիրք	Նոտարազէր 34
9 »	Երեմիա Վրդ. 34
2400 »	» » 35
1 »	» » 36
1 »	1679 36
2 »	Երեմիա Վրդ. 37
2 »	1665 37
3 »	1393 38
4 »	Նոտարազէր 39
5 Ժամագիրք	Ժէ. Դար 40
6 Ժամագիրք	Ժէ. Դար 41
6 Մշտոց	Նոտարազէր 42
7 Ժողովածոյ Միսակն Գրոց	1621 44
7 Ժամագիրք	Նոտարազէր 44
7 Խորհրդատետր	» 44
7 Տօնացոյց	» 45
8 Ժողովածու (Կրօնական)	Ժէ. Դար 46
9 Ժամագիրք (Համառօտ)	Նոտարազէր 47
2410 »	1651 48
1 »	1671 49
2 »	1671 50
2 Խորհրդատետր	Բոլորազէր 50
3 Ժամագիրք	» 51
3 Խորհրդատետր	» 51
4 Ժամագիրք	Նոտարազէր 52
4 Խորհրդատետր	» 52
5 Ժամագիրք	1328 53
5 Խորհրդատետր	Բոլորազէր 54
6 Ժամագիրք	Նոտարազէր 55
6 Խորհրդատետր	» 56
7 Ժողովածու	1654 56
7 Ժամագիրք	Բոլորազէր 56
7 Խորհրդատետր	» 57
7 Տօնացոյց (Թերի)	» 57
8 Մամբուսմունի - Ժողովածու	1640 59
9 Ժամագիրք	1289 61
9 Խորհրդատետր	Բոլորազէր 62
2420 Ժամագիրք	1731 62
1 Ժամագիրք	1550 63
1 Խորհրդատետր	Բոլորազէր 63
2 Ժամագիրք - Ազօթամատոյց	Նոտար չեղազէր 64
2 Խորհրդատետր	Նոտար չեղազէր 64
3 Ժամագիրք - Ազօթամատոյց	1563 65
3 Խորհրդատետր	Բոլորազէր 65
4 Ժամագիրք	1785 66
5 Ժամագիրք	Ժէ. Դար 67

Թիւ

Էջ

2425	Խորհրդատւոր	Բոլորգիր	67
6	Ժամագիրք - Ազօքամատոյց	1636	67
6	Խորհրդատւոր	Բոլորգիր	68
7	Ժամագիրք	Նոսրագիր	69
8	Ժամագիրք (Թերի)	Բոլորգիր	69
8	Խորհրդատւոր	>	70
9	Ժամագիրք	1707	70
2430	Մանրութեան - Խաղցիրք	Բոլորգիր	71
1	Խաղցիրք - Կարգաբան	1414	73
1	Կարգաբան	Բոլորգիր	74
2	Մանրութեան	>	75
3	>	1417	76
4	>	1321	77
5	>	1403	79
6	>	1301	80
7	Ժողովածոյ - Ժամագիրք	Նոսր շեղագիր	81
7	Ժողովածոյ - Խաղցիրք	Նոսր շեղագիր	81
8	Խաղցիրք - Մանրութեան	1328	82
9	Մաշտոց	Նոսրագիր	85
2440	>	>	88
1	>	Բոլորգիր	89
2	>	1645	90
3	>	1677	95
4	>	Նոսրագիր	98
5	>	1712	99
6	>	Նոսրագիր	103
7	>	>	105
8	>	1699	107
9	>	Նոսրագիր	109
2450	>	1676	110
1	>	ԺԷ. Դար	111
2	>	ԺԷ. Դար	113
3	>	ԺԸ. Դար	114
4	>	Բոլորգիր	115
5	>	1652	116
6	>	1587	118
7	>	1700	119
8	Պարզառամար	ԺԶ. Դար?	120
9	Մանրութեան	1666	121
9	Տօնացոյց	Բոլորգիր	121
2460	Ժողովածոյ Միսակամ Գրք	Նոսր շեղագիր	122
>	Տօնացոյց	>	122
>	Մանրութեան	>	122
>	Տաղարան	>	123
>	Տոմար	>	124

Թիւ

Էջ

2461 Պարգատումար	1566	125
2 Տումար	ԺԵ. Դար	126
2 Մեկնութիւն Տումարի	Յ. Վրդ. Ղրիմեցի	127
3 Շարական	ԺԸ. Դար	128
4 »	Բոլորգէր	128
5 »	1653	129
6 »	Բոլորգէր	131
7 »	»	132
8 »	»	133
9 »	»	134
2470 »	1479	135
1 »	1482	138
1 Տօնացոյց	Բոլորգէր	139
1 Խազգիրք	»	139
2 Շարական	»	140
3 »	1568	141
4 »	Նոտրագէր	143
5 Ժողովածու (կրօնական)	»	143
6 Շարական	»	144
7 »	Բոլորգէր	145
8 » (Ձայնաղ)	Նոտրագէր	145
9 »	1437	146
2480 Տաղարան - Խազոտոր	1731	148
» Խազոտոր	Նոտր շեղագէր	149
1 Ժողովածոյ	1306	150
1 Բառգիրք	Բոլորգէր	150
1 Կանոնական Օրէնադրութիւն	Դ. Գանձակեցի	151
2 Միսական Մատենանք	Բոլորգէր	153
2 Տօնացոյց	»	153
2 Ժամագիրք	»	153
2 Խորհրդատետր	»	154
3 Տօնացոյց	Նոտրագէր	154
4 Ժողովածու	ԺԷ. Դար	155
4 Տօնացոյց	Բոլորգէր	155
5 »	Նոտրագէր	160
6 »	»	160
7 »	Բոլորգէր	161
8 »	1662	161
9 »	Բոլորգէր	164
2490 Միսական Մատենանք	Նոտրագէր	164
» Տօնացոյց	»	164
» Ժամագիրք	»	165
» Խորհրդատետր	»	165
» Պարգատումար	»	165
1 Տօնացոյց	1677	166
2 Մանրութումն	ԺԳ. - ԺԴ. Դար	167

Թիւ

Էջ

2493 Միսակամ Մատեանմ	1649	169
3 Տօնացոյց	Բոլորգիր	169
3 Ժամագիրք	»	169
3 Խորհրդատետր	»	169
4 Տօնացոյց	1572	170
5 Միսակամ Մատեանմ	Բոլորգիր	171
5 Մանրասմանմ	»	171
5 Տօնացոյց	»	172
6 »	1634	172
7 »	1672	173
8 »	Բոլորգիր	175
9 »	1627	175
2500 »	1656	176
1 »	1651	178
2 »	Նոսրազիր	179
3 »	1683	179
4 »	Բոլորգիր	180
5 »	»	181
6 »	»	182
6 Պարգատուար	»	182
7 Տօնացոյց	Նոսր շեղագիր	183
8 »	1653	184
9 »	1653	185
2510 »	1696	185
» Մանրասմանմ	Նոսր շեղագիր	186
1 Տօնացոյց	Բոլորգիր	187
2 Խորհրդատետր	»	187
3 »	»	188
4 »	1735	189
5 Ժողովածու (Կրօնական)	1626	189
6 Նարգ. Մաղիկ Զօրութեանց	Թրգմ. Յ. Վրդ. Կ. Պոլսեցի	190
7 Վարդապետութիւն Ճշմարտութեան	Պ. Վրդ. Թիֆլիսեցի	191
8 Աստուածաբանութիւն	Ալպերա	192
9 »	Ալպերա	193
2520 Շաղկապ Աստ. Պրոկի	Ս. Եպս. Գառնեցի	193
1 Մեկնութիւն Յովհաննու	Գ. Վրդ. Խլաթեցի	194
2 Ժողովածու (Կրօնական)	Բոլորգիր	195
2 Մեկն. Ընթերց. Քառասնորդաց	»	195
3 Ժողովածու	Ժէ. - ԺԸ Դար	196
3 Պատմ. և Խօսք Խիկարայ	Նոսր շեղագիր	188
4 Նրազան	Նոսրազիր	199
5 Բժշկարան	Նոսր շեղագիր	201
6 Ժողովածու (Կրօնական)	»	202
6 Հաւատարմատ	Վ. Վրդ. Ալպեկցի	202
7 Բազմիրք Թրգ. - Հայ. (Ոսանաւոր)	Նոսր շեղագիր	208

Թիւ

Էջ

2528 Ժողովածոյ (Մեկնաբանական)	<i>Բոլորգիր</i>	210
8 Մեկնութիւն Մատթէոսի	»	210
8 Մեկնութիւն Յովհաննոս	»	210
9 Գիրք Զորամաներայ	<i>Գ. Վրդ. Ամասիացի</i>	211
2530 Ագօթագիրք (Կիպրիանոս)	<i>Բոլորգիր</i>	213
1 Ժողովածու - Քարագգիրք	»	215
2 Ժողովածու (Կրօնական)	<i>Նորը շեղագիր</i>	217
2 Պատասխանատուութիւնք	<i>Թ. Վրդ. Կ. Պոլսեցի</i>	217
3 Պատմութիւն (Թերի)	<i>Ա. Կթղ. Կրեոսացի</i>	218
4 Բուրաստան Քարագչաց	<i>Նորը շեղագիր</i>	220
5 Սկզբունք Բնկ. Գիտութեանց	1830	222
5 Մեկն. Ժամակարգութեան	<i>Շեղագիր</i>	222
6 Ժողովածու (Կրօնական)	1773 - 1778	223
7 Ագօթագիրք (Կիպրիանոս)	<i>Շեղագիր</i>	224
8 Քրիստ. Վարդապետութիւն	1833	225
8 Ժողովածոյ (Քերթնական)	<i>Շեղագիր</i>	225
9 Զգօն	1733	226
2540 Բաց. Բանից Ս. Գր. Նարեկացւոյ	<i>Նորը շեղագիր</i>	227
1 Տումար	<i>ԺԸ. Դար</i>	227
2 Ժողովածու	1779	228
3 Քերականութիւն	<i>Ս. Վրդ. Զուղայեցի</i>	229
4 Հիմ Կտակարան (Մասնակի)	<i>Բոլորգիր</i>	229
5 Մեկնութիւն Տումարի	<i>Թ. Վրդ. Ղրիմեցի</i>	232
6 Ժողովածու	1779	233
7 Մշտոց	1743	234
8 Ժողովածու (Կրօնական)	<i>Նորը շեղագիր</i>	235
9 Քարագգիրք	»	236
2550 Ներքոյ Տիրուհւոյն	<i>Յովսէփ Սաղմկացի</i>	237
1 Ժողովածու (Կրօնական)	<i>ԺԹ. Դար</i>	239
2 »	1603	240
2 » (Թերի)	<i>Տպագիր</i>	240
3 Քարագգիրք (Ծաղկաբաց)	1818	241
4 Մանրամասնութիւնք	<i>Նորագիր</i>	242
5 Աւետարան	<i>Ժ. Դար</i>	242
6 »	<i>ԺԱ. Դար</i>	245
7 Աստուածաշունչ	<i>ԺԷ. Դար</i>	248
8 »	<i>Թեոք. Թեոք.</i>	252
8 Կտակի Նախադրեաց	<i>Բոլորգիր</i>	253
8 Պատմ. Ասանքայ	»	253
9 Աստուածաշունչ	1622 - 1632	263
2560 »	1624	263
1 »	1654	263
2 Աւետարան	<i>Թ. - Ժ. Դար</i>	263
3 »	[1272]	263
4 »	1569	264

ԹիւԷջ

2565 Աւտոպոմ

6	»	1740	264
7	»	1307	264
8	»	1464	264
9	»	[1270 - 1284ի ժիջէ]	264
2570	»	1577 - 1579	264
1	»	1741	264
2	»	1637	265
3	»	Ժի. - ԺԸ. Դաբ	265
4	»	1647	265
5	»	1653	265
6	»	Մազաղաթ	265
7	»	1764	265
8	»	1670	265
9	»	Ժի. - ԺԸ. Դաբ	266
2580	»	1656	266
1	»	Ժի. Դաբ	266
2	»	1703	266
3	»	1723	266
4	»	1444	266
5	»	1678	266
6	»	1687	267
7	»	1769	267
8	»	1644	267
9	»	1306	267
2590	»	1735	267
1	»	Մազաղաթ	267
2	»	»	267
3	»	1654	268
4	»	1658	268
5	»	1276	268
6	»	Մազաղաթ	268
7	»	1647	268
8	»	1655	268
9	»	Մազաղաթ	268
2600	»	1726	269
1	»	Մազաղաթ	269
2	»	1655	269
3	»	1697	269
4	»	1673	269
5	»	1661	269
6	»	1652	269
7	»	Մազաղաթ	270
8	»	1648	270
9	»	1658	270
	»	Մազաղաթ	270

Թիւ			Էջ
2610	Աւետարան	1654	270
1	»	1779	270
2	»	1293	270
3	»	1660	271
4	»	1652	271
5	»	1728	271
6	»	1651	271
7	»	1637	271
8	»	1669	271
9	»	1698	271
2620	»	1634	272
1	»	1654	272
2	»	1626	272
3	»	1641	272
4	»	1655	272
5	»	1612	272
6	»	1626	272
7	»	1637	273
8	»	1723	273
9	»	1355	273
2630	»	Մաղաղաթ	273
1	»	1644	273
2	»	1748	273
3	»	Մաղաղաթ	273
4	»	1700	274
5	»	1668	274
6	»	1662	274
7	»	1625	274
8	»	1729	274
9	»	1640	274
2640	»	1730	274
1	»	1687	275
2	»	1740	275
3	» (Մատ. Մրկ.)	Նոսր գիր	275
4	» (Ղկա. Յվհ.)	Նոսր գիր	275
5	»	Մաղաղաթ	275
6	»	1727	275
7	»	1710	275
8	Խազգիքի և Տօնացոյց	1611	276
9	Աւետարան	1332	276
2650	»	1651	276
1	»	1655	276
2	»	1653	276
3	»	1643	276
4	»	Արծաթապատ	277

Թիւ

Էջ

2655 Աւետարան	1727	277
6 »	1748	277
7 »	1726	277
8 »	1683	277
9 »	1634	277
2660 »	1261	277
1 »	1638	277
2 »	1562	278
3 »	1414	278
4 »	1729	278
5 »	1663	278
6 » Ճաշու	1720 - 1733	278
7 »	1711	278
8 »	1640	278
9 »	1738	279
2670 »	1640	279
1 »	Ժէ. Դար?	284
2 »	1635	285
3 Մայր Մաշտոց	Բոլորգիր	288
4 Քարագգիրք (Տարեկամ)	Կարապետ Արք.	293
5 »	1853	294
6 Լուսաշաւիղ	Գր. Փէշախմալեան	295
7 Քարագգիրք	Գէորգ Արք.	296
8 Մեկնութիւն Մանգոց	Կուռնելիոս	297
9 » Յոբայ	Վանական Վրդ.	297
9 » Դանիէլի	Վարդան Վրդ.	298
2680 Անտառ Այլաբանութեան	Հմու. Գ. Վրդ. Ա. Պոլսեցի	298
1 Հրահանգ Քրիստ. Վարդ.	Թրդմ. Գ. Սրկ. Գալթաղեան	300
2 Քերականութիւն	Շեղագիր	301
3 Հոգեշահ Նիւթ Գարագից	Դ. Վրդ. Կարնեցի	301
4 Տրամաբանութիւն	Շեղագիր	302
5 Ժողովածու	»	302
5 Մեկն. Բառարանին որ կռի Շահաստի	Գէորգ Դպիր	302
5 Բառարան՝ Վէպի	Թրդմ. Գէորգ Դպիր	303
5 Տնորակ Գովասանաց	Շեղագիր	304
5 Աղօթագիրք	»	306
6 Ճարտասանութիւն	»	306
7 Մեկն. Առական Աւետարանի	Գ. Արք. Բերդուսեան	307
8 Թամիրաս Կուրածիւն	1860	307
9 Երգարան	Ժ. Դար	308
2690 Կրթութիւն Մանկանց	Շեղագիր	310
1 Նիւթ Քարագից	»	310
2 Վախճ Հատարայ (Հմու.)	1821	311
3 Աղօթագիրք	1858	312
4 Բառագիրք	Երեմիա Վրդ.	313

Թիւ

Էջ

2695 Ժամագիրք (Փռքադիրք)	1640	314
5 հռիթմաւոր	1640	314
6 Կանոնագիրք	Խմբ. Յակոբ Դպիր	315
7Ա Օրագրութիւն	Ե. Վրդ. Յովհաննէսեան	316
7Բ »	» » »	317
7Գ »	Ե. Եպս. Յովհաննէսեան	317
7Դ »	» » »	320
7Ե »	» » »	320
7Զ »	» » »	321
8 Վասն Զարմաւախաց Նաբ Աշխարհիւմ	Նորագիրք	321
9 Մեկնութիւն Կաթողիկեայց	Թրդմ. Գր. Դպիր	322
2700 Զգոմ	1747	324
» Վիճ. Աստուածաբանութիւն	Կղեմէս Վրդ.	325
1 Անտառ Այլաբանութեան	Հմուտ. Գ. Վրդ. Ա. Պոլսեցի	325
2 Պատմ. Ընդեանուր Աշխարհաց	Յովէտ Գահանայ	326
3 Վարժութիւն Հասարակաց	Ման. Վ. Մերուհեան	327
4 Քարոզգիրք Կիրակէից	Ե. Պար. Նալեան	328
5 Կանոնագիրք	Խմբ. Ե. Դպիր	329
6 Մեկնութիւն Երգ Երգացի	Երթ. Արք. Եղեմսացի	329
7 Քարոզգիրք	Գ. Վրդ. Աղամալեան	330
8 »	Կրպ. Վ. Մարուհեան	331
9 »	Հ. Անտոն Վիկէրա	332
2710 » (Տարեկամ)	Կրպ. Արք. Կ. Պոլսեցի	333
1 » (Կիրակէից)	Կրպ. Արք. Կ. Պոլսեցի	334
1 Մեկնութիւն Յօմանու	Եփրեմ Վրդ. Սոցի	335
1 » »	Ն. Համբարձումացի	335
2 Մեկն. Ընթերցումաց	Հմուտ. Սամուէլ Արք.	335
3 Հոգեշնչ Նիւթք Քարոզից	Դ. Վրդ. Կարենցի	336
4 Անտառ Նարգ. Մտածմանց	Հմուտ. Գ. Վ. Ա. Պոլսեցի	338
5 Քարոզք Ազգեացից	Թրդմ. Պօղոս Բ. Պար.	338
6 Անտառ Նարգ. Մտածմանց	Հմուտ. Գ. Վ. Ա. Պոլսեցի	339
7 Բառարան (Ի Զէմ Հոգեւոր Գրքոյն)	1841	340
8 Քարոզգիրք	ԺԹ. Դար	341
9 Կանոնագիրք	Խմբ. Յակոբ Դպիր	341
2720 Քարոզգիրք	Ս. Վրդ. Երեանցի	342
1 » (Կիրակէից)	Կարապետ Արք.	344
2 Հարստաբանութիւն	Հ. 1865	344
3 Անտառ Նարգ. Մտածմանց	Հմուտ. Գ. Վ. Ա. Պոլսեցի	345
4 Քարոզգիրք	Գէորգ Արք.	346
5 Նարդոս Նախ. Հատըմտիր Բանից	Եսայի Արք. Թալասցի	347
6 հռիթմաւոր	1718	349
7 Քարոզգիրք	Թրդմ. Տ. Հ. Թ. Սաւալանեանց	351
8 »	Հ. 1853	353
9 » (Կիրակէից)	Կարապետ Արք.	354
2730 Բնաբանք Քարոզից	Շեղազիր	355
1 Կանոնագիրք	Խմբ. Յակոբ Դպիր	355

Թիւ

Էջ

2732 Մեկն. Առաւելաց Աւետարանի	Պ. Աբգ. Բեղլումեան	356
3 Յաղագս Նրկն. Գաեանայապետութեան	Թբգմ. Ստ. Սիւնեցի	357
4 Գարոզգիրք	1834	360
5 Կտակ Աւագ Ուրբաթու	1788	362
6 Զուարճարան Բանասիրաց	Շեղազիր	362
7 Ժողովածոյ	»	363
7 Կտակ Զարչարամաց Փրկչին	»	363
7 Գրիստմեկեան վարդապետութիւն	ԺԹ. Դար	363
8 Զեյթունի Ամցֆերը	Նոտր շեղազիր	365
9 Գարոզգիրք (Տարեկան)	Կարապետ Աբգ.	365
2740 Ազգաբանութիւն	Բուրգիր	366
1 Գարոզգիրք	Շեղազիր	367
2 Գարոզգ Գոգր Գառասնորդական	Մասիլէօն	368
3 Մեկն. Յայտնութեանն Յովհաննու	Հճոտ. Պ. Վ. Ա. Պոլսեցի.	369
4 Կտակ Զարչարամաց	Նոտր շեղազիր	369
5 Յանկգիրք	1774	370
6 Պատմ. Եկեղեցւոյն Աստուծոյ	Շեղազիր	371
7 Ժողովածոյ (Կրօնական)	»	371
8 Զուարճարան Բանասիրաց	»	372
9 Զիյն (Հայտատա քրք.)	»	372
2750 Խորհրդածութիւնք Հռոմէոսի	Հ. Գարգիէլ Վրդ.	372
1 Ժողովածոյ (Հատընտիր Բանից)	ԺԹ. Դար	373
2 Հարիրեակ Առաւել	1853	374
2 Ժողովածու	Շեղազիր	375
3 Աստուածադերս	Ղազար Կթղ.	375
4 Գարոզգիրք (Տարեկան)	Կարապետ Աբգ.	377
5 »	Կերակոս Պար.	377
6 Ճարտասանութիւն	Ս. Եպս. Խաչատրեան	378
7 Գարոզգիրք	Խմբ. Յրթ. Վրդ. Բերեացի	379
8 Տաղարան	Սարգիս Վրդ. Կեսարացի	380
9 Գարոզգիրք	Հ. Անտոն Վիէրա	381
2760 Ժողովածոյ	1789, 1796	382
» Մեկնութիւն Յովհաննու	Մատթէոս Վրդ.	383
» Ժողովածոյ	Նոտր շեղազիր	383
1 Կարգ Թաղման	» »	384
2 Տաղարան (Թերի)	ԺԹ. Դար	385
3 Նարեկ (Տանկերէն)	1861	386
4 Բանք Հատընտիրք	Շեղազիր	388
5 Նրգարան	»	388
6 Ժողովածոյ	ԺԹ. Դար	389
7 Նամականի	Յարութիւն Աբգ.	389
7 Տամար Արմ. Ս. Մննդեան վանուց	ԺԹ. Դար	390
8 Տետրակ Արարողութեանց	ԺԹ. Դար	391
9 Հաւաքածոյք Գաղտ. Արքեպատարաց	Պ. Ճիօյա	392
2770 Հաւաքածոյք Գաղտ. Արքեպատարաց	Պ. Ճիօյա	392

Թիւ

Էջ

2771 Ընդհ. Տեղեկ. Միգրացիոն վրայ	Շեղադիր	393
2 Լուսանկարչութիւն	»	394
3 Ստերատիք (Լուսանկարչական)	»	394
4 Կայունացմանութիւն	»	395
5 Լուսանկարչութիւն	»	396
5 Հաւաքածոյ	»	396
6 Նամակների (Թրքերէն)	Արարատ	397
7 Լուսանկարչութիւն	Շեղադիր	397
8 Զտնաքննական Բանք Բարոյականք	ՅԿ. Նստ. Թօփուզեանց	398
9 Ժողովածոյ	1749	399
9 Բնագնմանութիւն	Թրք. ՅԿ. Վրդ. Կ. Պոլսեցի	399
9 Զննմանութիւն	Նոր Էնդադիր	400
9 Օգուտ Բժշկութեան	Ամիրաշուքէթ	400
2780 Մաշտոց (Հայրապետական)	1778	402
1 Պատմութիւն	Սոկրատ	402
2 Ղուրմ	Թրք. Ստ. Վրդ. Իւրվեցի	404
3 Վիպ. Կ. Պոլիս Մայրաքաղաքի	Ս. Դպիր Յովհաննէսեան	405
4 Աւետարան	1434	405
5 Մազիկ Վարուց Սրբոց (Տօնիեաց)	ՄԿ. Վ. Աւգերեան	414
5 Մ. Վ. Սրբոց (Յիշատակիեաց)	ՄԿ. Վ. Աւգերեան	415
6 Կրթութիւն Քրիստոնէական	1901	415
7 Կեանքի Ասպարէզ	Ա. Վրդ. Յովհաննէսեան	416
8 Հաւաքածոյ	ԺԹ. Դար	417
9 Մաշտոց (Քառանկարական)	Շեղադիր	418
2790 Հաւաքածոյ	ԺԹ. Դար	418
1 Քաղաքագիրք	1897	421
2 Բառարան	1899	422
3 Բառարան Տօնիկ--Հայ.	ԽԺԲ. Մ. Վրդ. Ամիրկեան	423
4 Նրգարան	ԺԹ. Դար	423
5 Նրգարան - Ժողովածոյ	ԺԹ. Դար	425
6 Հաւաքածոյ	ԺԹ. Դար	426
7 Ազօթագիրք (Պատր. Պատարագի)	Շեղադիր	429
8 Նրգահան	1901	430
9 Ժողովածոյ (Կրօնական)	Շեղադիր	432
2800 Համեմատութիւն Թուականաց	1907	433

Ն Կ Ա Ր Ն Ե Ր

	Էջ
1.— Ս. Մաշտոց վարդապետ.— <i>Սէթ Դպիր</i>	92
2.— Կանոնի Տախտակ	243
3.— Մանուկ Յիսուս: Արքանաւի գահը	244
4.— Խորանագարդ	246
5.— »	247
6.— Վերջին Դատաստան	253
7.— Ս. Յովհաննէս եւ Պրոխորան	255
8.— Ըմբռնումն Տեառն.— <i>Յովհաննէս Դարւեցի</i>	279
9.— Երկրորդ Գալուստ.— » »	280
10.— Զարդանկար.— » »	280
11.— Խաչելութիւն Տեառն.— <i>Մելիսէէթ ՔՀն. Մովսէս</i>	286
12.— Համբարձումն Տեառն.— » » »	286
13.— Լուսանցագարդ եւ զարդագիր	289
14.— Խորանագարդ	290
15.— Հայրապետ բազմած	350
16.— Վերաբերում	350
17.— Յիսուս եւ աշակերտներ բազմեալ	351
18.— Ընծայումն Քառասորեայ.— <i>Խաչատուր</i>	406
19.— Աւերումն Դժոխաց.— »	406
20.— Իւղարեր Կանայք.— »	407
21.— Վերջին Դատաստան.— »	407
22.— Տէր Կաթապետ եւ Նկ. Խաչատուր.— »	408

ԺԱՄԱՆԱԿԱԳՐԱԿԱՆ ՑՈՒՑԱԿ

Դ. Դար

305.— էջ 324

ԺԱ. Դար

1029.— էջ 245

ԺԲ. Դար

1190.— էջ 228

ԺԳ. Դար

1209.— էջ 207

1261.— 277

1275.— 268

1289.— 26, 61, 62

1291.— 26

1292.— 26

1293.— 25, 27, 270

1294.— 291

ԺԴ. Դար

1301.— էջ 80

1306.— 150, 153, 267

1307.— 264

1321.— 77, 78

1328.— 53, 55, 82, 84

1329.— 427

1332.— 276

1355.— 273

1380.— 402

1393.— 38, 39

1398.— 39

1400.— 194, 195

ԺԵ. Դար

1403.— էջ 79

1411.— 39

1414.— 73, 75, 278

1417.— 76

1420.— 12, 13

1431.— 46

1434.— 405, 408, 411

1437.— 146, 147

1444.— 266

1466.— 401

1479.— 135, 137

1482.— 138, 140

1496.— 401

ԺԶ. Դար

1515.— էջ 303

1522.— 187

1544.— 6, 7

1550.— 63

1551.— 147

1561.— 427

1562.— 278

1563.— 65

1566.— 125

1568.— 141, 142

1569.— 264

1572.— 170, 171

1586.— 188

1587.— 118

1589.— 417

1590.— 125

1596.— 258, 413

1597.— 32

ԺԷ. Դար

1603.— էջ 240

1608.— 332

1610.— 382

1611.— 276

1612.— 272

1614.— 23, 24

1616.— 260

1618.— 1

1621.— 44, 45, 140

1622.— 263

1624.— 146, 156, 263

1625.— 274, 332

1626—	9, 10, 189, 190, 272	1683—	179, 180, 277
1627—	176, 176	1687—	217, 267, 275
1629—	32	1693—	199
1632—	263	1694—	177
1633—	188, 183	1696—	185, 186
1634—	172, 173, 272, 277	1697—	183, 269
1635—	285, 287	1698—	68, 271
1636—	67, 68	1699—	107, 109, 199
1637—	265, 271, 273	1700—	119, 120, 274
1638—	183, 277		
1640—	59, 61, 274, 278, 279, 281, 314		
1641—	262, 272		
1642—	3		
1643—	276, 281		
1644—	267, 273		
1645—	90, 94, 292		
1646—	179		
1647—	192, 265, 268		
1648—	270		
1649—	169, 170		
1651—	48, 49, 178, 271, 276		
1652—	116, 117, 262, 269, 271		
1653—	129, 130, 184, 185, 265, 276		
1654—	56, 59, 243, 268, 270, 272		
1655—	268, 269, 272, 276, 314		
1656—	113, 176, 177, 266		
1658—	268, 270		
1660—	271		
1661—	269		
1662—	5, 161, 163, 183, 274, 333, 382		
1663—	278		
1664—	35		
1665—	37, 38		
1666—	121, 122		
1668—	183, 274		
1669—	19, 20, 271		
1670—	177, 265		
1671—	14, 15, 50, 51		
1672—	173, 174		
1673—	20, 21, 269		
1674—	183		
1675—	313, 314		
1676—	110		
1677—	95, 98, 166		
1678—	266		
1679—	36, 118		
1682—	18, 19		

ԺԸ. Դար

1703—	248, 266
1705—	86, 114
1706—	252
1707—	70
1709—	28
1710—	275
1711—	235, 278
1712—	99, 102
1713—	29
1715—	181, 285
1716—	24, 28
1717—	275
1718—	193, 349, 350
1720—	278
1722—	230, 262
1723—	33, 183, 273
1726—	269, 277, 315
1727—	275, 277
1728—	177, 271
1729—	274, 278
1730—	274
1731—	62, 149
1732—	201
1733—	226, 278, 299, 325
1735—	189, 267
1737—	284, 327
1738—	114, 121, 187, 218, 232, 279
1740—	196, 264, 275
1742—	415
1743—	234, 235, 248
1746—	2
1747—	1, 2, 324
1748—	21, 273, 277
1749—	399
1750—	71
1754—	285

1758.— 328
1761.— 219
1763.— 35
1764.— 265
1768.— 165, 194, 218, 219
1769.— 267, 335
1771.— 16, 17
1773.— 223
1774.— 370
1776.— 311
1778.— 211, 402
1779.— 228, 229, 233, 234
1782.— 303
1784.— 358
1785.— 66, 358
1788.— 362
1789.— 384
1794.— 303
1795.— 303
1796.— 384
1798.— 3
1800.— 311, 414

ԺԹ. Դար.

1802.— էջ 342
1803.— 415
1804.— 309
1806.— 339, 340
1807.— 363
1809.— 306
1810.— 325
1811.— 370
1812.— 341
1815.— 10, 311
1817.— 391
1818.— 241
1821.— 311, 312
1822.— 297, 298
1823.— 403
1824.— 376
1825.— 295
1826.— 345
1827.— 298
1829.— 331
1830.— 222, 311
1831.— 237
1832.— 307

1833.— 225
1834.— 293, 333, 334, 361
1836.— 427
1837.— 310
1838.— 326
1840.— 292, 301
1841.— 340, 417
1844.— 354
1845.— 378
1846.— 237, 238, 369
1847.— 366
1848.— 295, 386
1850.— 316, 317
1851.— 333, 379
1853.— 294, 295, 329, 344, 353
1854.— 298, 342
1855.— 336, 337, 347
1856.— 301
1857.— 298
1858.— 312, 359
1859.— 334, 354
1860.— 239, 298, 307, 346
1861.— 299, 386
1862.— 317, 365
1863.— 317, 394
1864.— 300, 320, 321
1865.— 320
1867.— 299
1868.— 315
1869.— 321, 338
1870.— 390
1872.— 338
1873.— 293, 321
1874.— 351, 352
1876.— 213
1877.— 418
1878.— 327
1879.— 309, 428
1880.— 378
1881.— 81
1882.— 324
1883.— 237, 238
1885.— 364
1886.— 238
1890.— 421
1892.— 416, 420
1894.— 419
1895.— 428

1897.— 418, 421
 1898.— 402, 403, 420
 1899.— 422

Ի. Դար

1901.— էջ 229, 414, 430
 1902.— 416
 1903.— 293
 1906.— 427

1907.— 263, 433
 1908.— 423, 426
 1913.— 378
 1914.— 305
 1915.— 431
 1916.— 431
 1935.— 255
 1947.— 405
 1952.— 125
 1968.— 293



ՅԱՆԿ ՅԱՏՈՒԿ ԱՆՈՒԱՆՑ

Ա

Արգար քաղաւոր, էջ 215
 Արգար գրիչ (1669) 19, 20
 Արել վարդապետ 142
 Արրահամ Արզ. Բիւզանդացի (1733) 226
 » Դպիր (1636) 67, 68
 » Վրդ. Եօզղատցի (1854-1859) 298, 354
 » Վրդ. Թրակիոյ (1747) 324
 » Կրն., որդի Կիրակոսի (1834) 360
 » Կթզ. Կրետացի 218
 » Պրուսացի 39, 40
 » Արզ. Սիլիֆրիցի կամ Զօւլուցի (1851) 316
 » Սրկ. Միսիքարեանց, Վանցի (1859-1860) 334, 346
 Ագաթանգեղոս 406
 Ագաթանկէտ արքայ 363, 372
 Ագաթան փիլ. 197
 Ագուլիս 218, 313, 314
 Ադամ մալխալար 200, 366
 Ադրիանուպոլիս 266, 324
 Ագաւ խան 218
 Ագատ, որդի Դարեցի Յովհաննէսի 282
 Ագարիա Վրդ. Առաքնորդ Բերիոյ (1672) 175
 Աբամա Ազիսանդրացի 207
 Աբբարի գիւղ 318, 319
 Ալամ 148
 Ալամդարեանց Ե. (1838) 385
 Ալաշխան 271, 275
 Ալէքսանդր ձգն. 156, 159
 Ալթուն, մայր Պետրոս կրօնաւորի 174
 Ալվանտ քգր. (1497) 41
 Ախլաք 389
 Ակն 187
 Ակնք 82, 84
 Ալանանէ 258
 Ալասուլթան 258, 259
 Ալարաբիկ 169
 Ազիսանդր Մակեդոնացի 256, 363
 Ազիսանդրիս 351, 352, 355
 Ալքաւար 282

Ազուանից ամիս 126
 » Երկիր 68
 Ազուր բէգ 137
 Ազուր 292
 Ամիք 35
 Ամիր ստացող (1379) 273
 Ամիր ստացող (1562) 278
 Ամիրագիւ Բաղիշեցի, ստացող (1626) 272
 Ամիրագալ խօջա 258, 259
 Ամիրզօլ Վանք 38
 Ամիրտօլվէթ քծիշկ Ամասիացի 400, 401
 Ամնադին 137
 Այրարատ 218
 Ամանիա Շիրակացի 47, 227
 » Վրդ. 204, 206
 Ամատէոս 150
 Ամբէլ 318, 319
 Ամբիլիս 229, 243
 Անի խալաթ 309, 318, 385, 386
 Անճանօթ տառեր 161
 Անկիւրիս 278
 Աննա Ամբեցի 35
 Անտիոք 224, 234
 Անտոն Պաղուացի 333, 351
 » Վիէրա 332, 352
 Ապոի, հայր Ամբեցի Գրիգոր Վրդ. 33
 Աջ Ս. Գր. Լուսաւորչի 27
 Առաքիլ Արքեպս. (+ 1831) 237
 » Վրդ. Բաղիշեցի 46, 48
 » Արզ. Գրիչ (1482) 138, 140
 » Գրիչ (1626) 9, 10
 » Վրդ. Մաղլանաւ (1883) 364
 » Եպս. Սիւնեաց 24, 221, 429
 Առաքիլաց Վանք Մշոյ 321
 Առեստ գիւղ 135, 137
 Ասանէք 253
 Ասիա 185
 Ասպիւղնիկ Վանք 39
 Ասուտայ խաթուն 168
 Աստուածատուր Դպիր 267
 » Վրդ. Կառնացի 202
 » Արզ. Տարօնացի 52
 » Արզ. Գրիչ (1306) 267

- Աստուածաբանութեան Գրքի (1587) 118
 » Եզր. Մշեցի (1589) 78
 » Պար. (1589) 417
 » Սրկ. Գրիչ (1624) 156
 » Պար. Երուսաղէմի (1645, 1648) 1, 292
 » Քիմ. Գրիչ (1672) 173, 175
 » Երեց Գրիչ (1700) 274
 » Գրիչ և Մաղկուզ (1718) 349
 » Երեց Գրիչ (1729) 274, 275, 278
 » Խաչատուրեան, Կ. Պոլսեցի (1868) 315
- Ավագան 284
 Ատաբաքար 368
 Ատիշ գիւղ 427
 Ատտիկոս Եզր. Կ. Պոլսայ 204
 Արաբգեր 237
 Արագած 71
 Արգելան Ամադատ 146, 147
 Արգրու՛ 32, 219
 Արքիմ Կիւպէնկեան 387
 Արիստակէս Երեց Ակնցի (1652) 116, 117
 » Արգ. Պոլսեցի (1851) 316
 » Քիմ. Ստացու 268
 » Քիմ. Խայր տէր Մարկոսի 181
 Արիստատէլ Ստագիրացի 22, 353, 367
 Արծկէ 41
 Արզում խան 229
 Արզում մայր Կարապետ Քահանայի 410
 Արշակ Կայծունի 420
 Արուս, դուստր Միքիթարի 259
 Արսէմ Արգ. Խարբերքի (1862) 317
 Արտակ Պալումի 216
 Արտակի 41
 Աւագ Վանք 138, 140
 Աւդալ բէկ (1640) 282
 Աւստիս Քիմ. Գրիչ (1261, 1272) 263, 277
 Աւստիս Սաւանցի (1653) 265
 » Վրդ. (1705) 114
 Աւստիս Վրդ. Յովհաննէսեան, Տարօնցի (1885-1896) 378, 416, 418, 419, 421
 Աւստիկ խօջայ 20, 21
 Աւստիս խօջայ 258, 259
 Աւրդանց գիւղ 18, 19, 129, 130, 271, 277, 279, 282
 Աւստրիա 394
- Աբարաբաբ 66
 Աֆրիմի 428
- Բ
- Բաբելոն 10, 72, 256, 326, 371
 Բաբերք 90, 94, 179
 Բալու 184
 Բաղէշ 37, 38, 99, 103, 389, 390
 Բաշաբաբ, Խայր Միքիթէ Մաղկուզի 260
 Բառնաբաբ Վրդ. Տէր Յովսէփեան (1867) 299
 Բասնի 219
 Բաստայ գիւղ 413
 Բաքար 374
 Բարբաղիմէոս Վրդ. (1822) 297, 298
 Բարձրահայեաց Ս. Աստուածամոր վանք 32, 345
 Բարուսիս 216
 Բարու՛ մրգ. 107
 Բարսեղ Կերարացի 154, 241, 291
 » Սեբաստացի Գրիչ (1738) 279
 Բեթլեհէմ 378, 391
 Բելլիկ Ալի Քերթմեցի (1862) 365
 Բելլիար 54, 55
 Բեռնարդոս 236
 Բերայ, Կ. Պոլիս 311, 312
 Բերիս-Հալապ 173, 175, 318, 320
 Բերկի 147
 Բեղգեբաղ 37
 Բիսա 357
 Բիլվարտ 372
 Բորդուգլիս 351
 Բուլո 414
 Բուսայիղ 74, 75
 Բրաքիմ Նոտարուհի (1812) 341, 342
- Գ
- Գարրիէլ Վրդ. (1748) 273
 » Վրդ. Այվազովսի 417
 » Պար. (1824-1840) 292, 361, 376, 391
 Գաղիկ արքայ Բագրատունի 386
 » Շահանշահ, որդի Արասայ 245, 246, 248
 Գալաց 416
 Գալիմուս բժիշկ 36, 39, 401
 Գալուստ Վրդ. Ամասիացի, Կայծակ 81, 212, 213

Գալուստ Վրդ. Արևելյի (1817) 301

Գաղատիա 44, 45, 384

Գաղղիա 368

Գամաղիեի վամբ 405, 411

Գայմախ գիւղ 428

Գասպար կրմ., ստացող, որդի Սահակի

(1666) 121, 122

» Պալաթի (1726) 269

» Զրաբան, վանքի (1779) 270

Գարանիքան 428

Գարեգին Վրդ. Սրբազան (1866-1879)

390, 428

Գերմանիկ 278

Գեորգ Երեց Գրիկ (1403) 79

» Վրդ. Եզնկացի 32

» Վրդ. Երեստեղեմացի 5

» Արք. Զմիւռնացի 346

» Վրդ. Լամբրոնացի 182, 184, 196, 240

» Դպիր Կ. Պոլսեցի (1795) 302, 303

» Արք. Կ. Պոլսեցի (1862) 317

Գիւտ Գին. Աղանեան 420

Գլակայ վամբ 420

Գողգոթա 305

Գողթնաց տուն 314

Գոմաց վամբ 153

Գովալիէր գեղաբաղաբ 375

Գորանդուխտ բազմալի 245, 247

Գուլագիկ 138

Գուլիգաղ, Գուլգաղէ, Բոյր Մարտիրոս

Վարդապետի 258, 259

Գուլիկ 182

Գուկար 38

Գուկա կղզի 322

Գոմեր 270

Գոռուկ Սրկ. 133

Գրիգոր Վրդ. Ամբիցի 33

» Եպս. Արծրունեաց 205, 206

» աղայ Գալլէնեան (1864) 320

» Լուսաւորիչ, Ս. 136, 204, 241, 416

» Վրդ. Խաթեցի 194, 195, 420

» Վրդ. Խաթաբազի (1738) 114, 187

» Վրդ. Խաթ 137

» Մագիստրոս 24

» Միստանեան (1749) 399

» Դպիր Յակոբեան 222

» Նարեկացի, Ս. 32, 205, 221, 227,

237, 238, 812, 886, 887

Գրիգոր Նիսացի 152

» Շաթալի (1723-1743) 246, 248, 262, 264, 266, 275, 288, 292

» Զուրաւի 84

» Երեց Զուրաւի (1642) 3

» Պարոմսեր 259, 274

» Վրդ. Ռուբինեան 237, 238

» Տաքաւացի 48

» Վրդ. Տուստեղի 233

» տպագրիչ 292

» Վրդ. Փէշտըմալեան 302, 385,

422, 423, 428

» Գին. Գրիկ (1307) 264

» Գրիկ (1414) 73, 74

» Կրմ. Գրիկ (1437) 146, 147

» Կրմ. որդի Յովանու, ստացող

(1437) 147

» Գրիկ (1614) 23

» Գրիկ (1637) 271

» Գին. Գրիկ (1665) 37, 38

» Գրիկ (1712) 99, 102

» Վրդ. 201

Գրիգորիս, որդի տէր Մարտիրոս Վարդապետի

260

Դ

Դամասկոս 229, 297, 299, 331, 378

Դաւալու ամիր (1434) 411

Դամիւիկ մրգ. 199, 200, 431

Դաշտ Բաղ Մովսէս 252, 260

Դաւիթ Հարաւացի 161

» Ներգինացի, Ամյաղթ 22, 24, 204, 223

» Եղեացի (1626) 9, 10

» Երեց Գրիկ (1651) 271

» Գրիկ (1655) 269

» Եպս. Առաքմարդ Սպասանու (1669) 20

» Վրդ. Առաքմարդ Կեօարիյ մահանգին (1754) 285

» Արք. Գեորգեան, Կարմեցի (1823 - 1856) 201, 294, 295, 301, 328, 336,

337, 343, 348, 353, 372

» Արք. (1862) 317

Դեմոսթենէս, Դեմոսթենէս 161, 378

Դեմոսթենէս 201

Դիդիմոս 322

Դիլշատ, մայր Յանանու Վարդապետի 411

Դիմնէսիոս Ազնիւանդրացի 203

» Արիստագացի 358

» Թրակացի 24, 31

Դումի 148

Դրազարկ 77, 78, 268

Ե

Եսափոս Մօրէքքի 217

Եգիպտոս 217, 257, 326

Եդեսիա 318

Եզեկիէլ Նրէց Գրիչ (1727) 277

Եզնիկ Կողբացի 205

Եթովպերէն պահպանակ 64, 121, 143, 172, 285

Եկեղեց 370

Եղիա Վրդ. ստացու (1654) 56, 58

» Արդ. Կեսարացի (1731) 62, 148, 149

» Դալիբ Ատանացի (1748) 21, 22

» Վրդ. Վանցի (1864) 391

» Մ. Տնտեսեան (1877) 418

Եղիշէ Կրդ. (1507) 41

» Արք. Դուրեան 255, 402, 404

Եղիսարէք Գրիչ, գուստր Շապարի (1654) 56, 58

Եղարդ 218

Եղիսիան Սպս. Կիարոսի 255

Եսայի Վրդ. Նշեցի 23, 24

» Վրդ. Կեսարացի (1718) 193

» աղայ Կեսարացի (1863) 318

» Արդ. Վրդ. Պոք. Թալացի (1851 - 1855) 316, 342, 347, 348, 364, 374, 375

Երանու Սպս. Լուկանոյ 203, 204

Երեսիա մրգ. 257

» Վրդ. Մեղրեցի 33, 34, 36, 37, 313

» Վրդ. Տէր Կարապետեան 326

» Վրդ. Քէսիրիկցի (1863) 319

» Արդ. Օշականցի 356

Երևան 23, 66, 68, 198, 218

Երզնկա=Եզնկա 7, 41, 167, 168

Երիքով 326

Երմբակ 219

Երուսաղէմ 21, 155, 157, 196, 199, 224, 226,

229, 263, 264, 266, 268, 270, 272, 273,

276, 278, 281, 285, 293, 294, 298, 301,

304, 312, 316, 320, 321, 340

Եւրոպիա 222, 274, 296, 327, 346

Եւֆրատ 176, 177, 185, 186, 349, 350

Եփրատ 17

» Վրդ. Սեցի (1769) 335

» Արդ. (1862) 317

Եփրատ 156

Զ

Զաֆար պետ, Գրիչ (1444) 266

» Գրիչ, որդի Նահապետի (1615) 252, 258, 259

Զաֆարիա Կրդ. 221

» Պոք. Երուսաղէմի (1846) 294, 354, 364, 386

» Մ. Վրդ. Նդիայեան (1857, 1879) 298, 310

Զաֆէնա Սպս. առաջնորդ Սուլթանայ Վանուց (1400) 195

Զեհիք պէլ (1601) 41

Զեմն 388

Զէյթուն. Զեթուն 63, 266, 274, 365

Զիարաք գիւղ 362

Զիբէ Նոր Զուլայեցի (1735) 267

Զինկմանս Աւիստոս (1563) 65

Զիրաֆ 259

Զիվացիք 12

Զմիւռնիա 269, 338, 363

Զօհրայ Դարիթեցի, ստացու (1698) 271

Զօրաբարէլ 366

Է

Էդիմելիք, մայր Գրիգոր կրօնաւորի 147

Էզդան խօրա 258

Էլիսաբեան 137

Էմիրզէ խօնա Զահեցի (1662) 274

Էմիւսեմ 123, 198, 218, 219, 225, 318, 331, 376, 384, 419

» Ամսագիր 125

Էվատ 414

Էրզրում 271

Էօզերլի 370

Էօզուլուլուլ 370

Էօնախլը 370

Ը

Ընծամիք 135, 137

Ըստական, որդի Ս. Գր. Լուսաւորչի 182

Ըսիւանեօլէ կղզի 322

Թ

- Թադէոս Առք. Ս. 152
- » Գրիչ (1640) 314, 315
 - » Վրդ. Պալամբըզի (1835) 391
 - » Արք. առաջնորդ Թէֆրտազու (+ 1875) 364
- Թաթարապետի 258
- Թալաս 343, 348, 386
- Թահմազ խան 218
- Թաղէս 388
- Թանօ, հայր Կարապետ Գախանայի 408, 410
- Թամարեա վկայուհի 123, 124
- Թամուր (1403) 79
- Թամուր Գալիբ Ակնցի (1653) 185
- Թավրէզ, Թավրէժ, Թաւրէզ 41, 68, 188
- Թարթիփշահ, մայր Մկրտիչ կրօնաւորի 137
- Թաւօ 414
- Թեսալոնս մատնան 363
- Թեփեկ 370
- Թէոդորիտան 323
- Թէոդոլոս Զօրավար, Ս. 214
- Թէոմաս 256
- Թէոփիլոս հայրապետ Աղեֆամդրու 203, 204
- Թէֆիրտազ 364
- Թըրմանի գիւղ 318
- Թիւնայ 428
- Թախար, Թօխար 107, 109, 199, 212
- Թոմդրակեցիք 152
- Թովմայ Վրդ. Մեծօպեցի 233
- Թովման Առք. Ս. 154
- Թորոս Ռաւսլին (1261) 277
- » Գրիչ (1275) 268
 - » Գեմ. Գրիչ (1306) 150, 153
 - » Հռոմկլացի, Ռահատակ (1494) 41
 - » Սրկ. ստացող (1603) 240
 - » Գեմ. ստացող (1624) 146
 - » Արդ. Զէքունցի, Գրիչ (1666) 121, 122
 - » Եպս. Գրիչ 46
 - » Գեմ. փակեղալ Ս. Ուխտին Միմնայ 291
 - » Գեմ. Զուլայեցի 427
- Թուքիա, կին Պետրոս առաքնալի 202
- Թուխիկ, մայր Կիրակոս Գախանայի 251, 282
- Թուխմանուկ 411
- Թուխայ ըստմապետ (1636) 68
- » Գրիչ, որդի Աւետիս Գախանայի (1653) 129, 130

- Թումայ Գեմ. որդի Սահակ Գախանայի 99, 102
- » Եպս. Գեորգիանիկեցոց 323
- Թումանկ ստացող (1671) 14, 15
- Թումրավիպա կղզի 322
- Թուրամոյ 259
- Թումուզ գիւղ 53, 55
- Թումայ Ազուխմացի 236
- Թօփ Պողոթ 428

Ի

- Իաննայօլի 183
- Իգնատիոս Աստուածազգեաց 203
- » Երէց 198, 199
 - » Արդ. (1862) 317
 - » Արդ. Կարմեցի 160
 - » Վրդ. Տակեւան, Պալսեցի 307
 - » Վրդ. Փափագեան (1901) 229
 - » Տէր Կարապետեան 232
- Իլով 65. 404
- Իմախ, կողակից Միխիլարի 259
- Իմախտաշայ, մայր Մելիսէր Մակացոյ 260, 261, 287
- Իմնիր Բէոյ 318
- Իշխան Երէց 168
- Իռնոն 183
- Իսահակ Ռահապետ 72
- » Վրդ. Բաքերդացի (1858) 359, Եպս. Պալաւորցի (1864) 320
- Իսիդորոս 24
- Իսկէմստէրում, Իսկէմստէրում 318, 428
- Իսմայիլ Շահ (1501) 41
- Իսպէմսիէր 183
- Իտալիա 80
- Իսկիւտար 311, 377
- Իւվանով, Էիւստոս Ռուսաց (1868) 390

Լ

- Լաքաֆիա 318, 370
- Լամբրոն 229
- Լատինացիք 347
- Լատիններն 405
- Լատիններն պահպանուկ 65, 116, 180
- Լեւոն Բագաւոր (1272) 263
- » (1321, 1328) 78, 84
 - » Գ. Խաչերեան 23
 - » Ս. Խաչիկեան 76, 137, 147, 383, 428
- Լիա 169

Լիզյանա=Լիսյանա 332, 333, 382
 Լիկուպալիս 211
 Լիւ Անապատ 187, 234, 235, 398
 Ս. Լուսաւորչի Անապատ 76

Խ

Խալիլ Եօլթան 137
 » փաշայ (1782) 303
 Խալիսաբում 133
 Խազդեան գաւառ 94
 Խանդեր 129
 Խանէս 412
 Խանաւ, մայր Յզնցի Պօղոս կրօնաւորի 314
 Խանաւէ 258
 Խանսում Ամթեցի 34, 35
 Ս. Խաչ Ապարանից 282
 Խաչանում փիլիսոփայ 168
 Խաչատուր Աբովեան 420
 » Վրդ. Բաղիշեցի 38
 » Եսայ. Գրիչ 180, 181
 » Գրիչ (1634) 172, 173
 » Վրդ. Խարբերդցի (1769) 267
 » Մաղկոզ (1434) 405, 411, 412
 » Երէց Կեսարացի, Գրիչ (1632) 269
 » Աբդ. Մարաշցի (1851) 316
 » Քեմ. Պէհէնիցի, Գրիչ եւ Մաղ-
 կոզ (1785) 357, 358
 » Դպիր, Զօլախ (1700) 119, 120

Խաչօ 413

Խառաքաստայ Վանք 195

Խասգիւղ (Կ. Պոլիս) 359, 403

» Մշոյ, Տարօնոյ 378, 416, 420
 Խարակազ, Խայր մահտեսի Մերումի 185
 Խարբերդ 237, 238, 424
 Խարմը 370
 Խդրշահ, որդի Շարաֆի 411
 Խէլօ 411
 Խէրօ 413
 Խըք-Քուրշ գիւղ 318
 Խըլաթ, որդի Միսիթարի 259
 Խիկար իմաստուն 198
 Խիպի գիւղ 275
 Խիւսայի 303
 Խլաթ 308
 Խազագրակ գիւղ 187
 Խազմիթ գիւղ, Եզմկա 6
 Խոյ 219

Խաղրով Մեծն, Անձեւացի 154

» Հոնտըր 206

Խոբ Վիրապ 86

Խարաում 200, 219

Խորէն Խարխարումի 216

» Աբդ. Վանցի (1862) 317

Խուբիար, Խայր Յանանէս Դպիրի 68

Խուզայրաշխ, որդի Յովանէսի 411

Խուբլու, կոզակից Յովանէսի 411

Խուբլուհէի 137

Խուբլուշ Տիպրիկցի (1638) 277

Խուժաստան 404

Խալիմախ Վանք 71

Խորէլէք=Ս. Գեորգ 241

Խրիմեան Հայրիկ 419

Խրիստոպոլիս 365, 366

Խրիստոպոլիս գիւղաքաղաք 325, 326

Խրշտու Ս. Նշան 112

Խօջամալ (1669) 20, 21

Մ

Մածկագիր 2, 84, 85, 141

Մերում ստացող (1653) 185

Միժում Ս. Նշան 112

Ս. Մննդեան Վանք 61, 95, 121, 184, 241,
 390, 391

Մովսէս Ս. Նշան 112

Մազատիկ (1634) 287

Լ

Լալաթայ 385

Լալիման 202

Լալկաթայ 300

Լանալ գիւղ 29

Լարապոլս Գրիչ (1328) 82, 84

» Քեմ. որդի Թաֆի (1434) 407,
 408

» Վրդ. Մովսէսի (1624) 263

» Վրդ. (1637) 273

» Գրիչ (1662) 5, 6

» Արքեպ. (1718) 350

» Քեմ. որդի Մարգար Քանանայի
 (1738) 232

» Կեսարացի, Լազգուլի (1754)
 285

» Արք. Պար. Գաննեցի (1754)
 219, 285

Կարապետ Վրդ. (1789) 384

- » Դպիր Գեորգեան (1802) 342
- » Յակոբ (1808) 20
- » Վրդ. ստացնորդ Ամենափրկիչ Վանուցի Նոր Զուլայ (1824) 376
- » Պար. Կ. Պալսոյ (1830-1834) 311, 333, 334
- » Վրդ. Ատիշցի (1836) 427
- » ազայ հապայեան (1886) 238
- » Արք. Կ. Պալսեցի 344
- » Իէֆիմ 201
- » Վ. Ծարուկեան 331
- » Մովսէսեան, Պալսեցի 344
- » րաբումապետ 252, 281

Ս. Կարապետ Վանք Երեզնու 219

Ս. Կարապետ Վանք Մշոյ 424

Կարին 192, 219, 267, 318, 389

Կարմիր Մով 214

Կարմիր Վանք 179

Կարմիրիկեան Ս. Նշան 112

Կափառեալու 37

Կափայ 146, 278

Կեղեցիական հայրապետ Հոռմայ 203

Կեռան Բագուհի (1261-1272) 263, 277

Կեսարիա 177, 186, 350, 384

Կէզ գիւղ 390

Կէօղով 277

Կիլիկիա 26, 29, 234

Կիկերոն 307

Կիպրիանոս Սպա. 206

Կիրակոս Քին. Գրիչ (1624) 263

- » Քին. Գրիչ որդի Մուսէսի (1640) 248, 251, 279, 181, 282

- » Գրիչ (1735) 189

- » Արք. Սաղիսեցի (1811) 370, Պար. Երուսաղէմի 377

- » Արք. Կէլիպօլցի (1851) 316

Կիրիոն րաբումապետ (1329) 427

Կիրիսէս 50

Կիրեղ հայրապետ Ազեմանդրոս 203

- » հայրապետ Երուսաղէմայ 195, 204

- » Վրդ. Զուլայեցի 189

- » Պար. Իսրայէլեան 405

Կղիմէս 151

Կղիմէս Վրդ. 325

Կղիստրօն 256

Կամիտաս Կթղ. 205

Կաստանդին Կթղ. 292

Կաստանդին Կթղ. 402

- » » Կեսարացի (1321) 78

- » » Լամբրոնացի (1380) 402

Կաստանդնուպոլիս 49, 175, 185, 228, 263, 265, 268, 269, 271, 272, 274, 277, 297, 299, 301, 307, 333, 341, 370

Կուռնելիոս 297

Կուրց Անապատ 269, 338, 378, 419

Հ

Հադիայ 137

Հալէպ 41, 272, 273, 319, 365

Հաղբատու Վանք 385

Համաւ 135

Համաս, մայր Արքաիւս կոնստանդի 362

Համբարձում Անէմեան 419

Համեմ, կազակից Մարկոսի 413

Համիթ-կերտ = Տիգրանակերտ 10

Հայաստան 136, 216, 308, 385

Հայաստան միտաբանայ կտոր 140

Հայոց Ազգ 282

Հառիճայ Վանք 70

Հասան բէգ 137

Հասանկալայ 219

Հասանկէլի 370

Հարսնէֆ 125

Հեթում Բագուր 197

- » » (1293) 25

- » Սեփաստոս 229

Հերմէս փիլիսոփայ 256

Հերոդիանոս 24

Հէմմէ Վրդ. Երուսաղէմացի 292

Հընդրստամ, Հընդրստամ 202, 426

Հիգան 248, 264, 273

Հիւսէյմիկ գիւղ 428

Հիւսիֆոս 323

Հմայեակ Դիմաբան 216

Հմուտ Վանք 192

Հումբոս 24

Հոռոմ քառ 172

Հոռոմ 234

Հովիկ 285

Հովսէփի Ամասիացի (1723) 183

Հոռ 142, 191, 228, 229, 312, 368

Հոռայ եկեղեցի 290

Հոռակալ 27

Հրեղէմ 103

Ս. Հրեշտակապետաց Վանք, Երուսաղէմ 132

Զ

Զիքեմեաց Լեռ 241

Ղ

Ղազանչի 218

Ղազանչի Բակի, Ղազանճի Պակի (1621) 140

Ղազար Եպս. Գրիչ (1612) 272

» Բեմ. սուսցոզ (1627) 176

» Սրկ. զրդի Պաղտատարի 129

» զրդի Ստեփանոս Երեցի 117

» Կթղ. Ճահկեցի 219

» Փարպեցի 216

Ղազարու վամբ, Մուշ 360, 361

Ղաթունփաշա 117

Ղալա, Ղալա սուլթան Սիսիմոն 200

Ղալաթիա 41

Ղակոմ իմաստասէր իշխան 266

Ղալա, Էայր Յակոբի քահանայի 109

Ղալափաշա 117

Ղառուս = Ս. Դեմետր 241

Ղարիպ գիւղ 318

Ղարիպշահ 113

Ղարս = Կարս 218

Ղարա Գետ 318

Ղափլան Ատանացի, Գրիչ (1710-1728) 266, 271, 273, 275

Ղեւոնդ Արդ. (1862) 317

» Վրդ. Մագառուտան (1898) 420

» Վրդ. Ալիշան 28

» Բեմ. Փափագեան 416

Ղզըլբաշ 284

Ղըմեմի 370

Ղըպշայու վամբ 318

Ղըրփունգաշ 272

Ղուկաս Սրկ. Գրիչ (1670) 265

» Գրիչ, զրդի Մաթեոսի (1737) 285

» Կթղ. Էլմիսան (1785) 66

» Արդ. Բալուկեցի (1845) 377

» Վրդ. Խարբերքեցի 345

» Վրդ. Կեղեցի 124

Ղումկիւռնու Արքեպս. 384

Ղրիմ 277

Ղոթիա 95, 98

Ճ

Ճիմիվիգու Երկիր 322

Ճիոյա 392

Ճուպալուայ մահալլէ 85

Մ

Մաթելիու 201

Մաթակ = Կետարիա 380

Մալաթիա 422, 426

Մալկար քաղաք 310

Մալկար Արդ. 147

» Վրդ. (1876) 213

Մակեդոնացի 372

Մակնու Եպս. 228

Մահմուտ սուլթան (1813) 385, 390

Մաղաֆիա Երեց Կասմացի (1709) 28

Մամառիկիմ 169

Մամար (1651) 49

Մամբրէ Արդ. (1862) 317

Մայրաքաղաք, կոզակից Կարապետ քահանայի 232

Մանգլիշ 164

Մանուէլ Եպս. առաջնորդ Պարկուանի (1209) 207

» Վ. Ենրունեան (1878) 327

Մանուկ Գրիչ (1826) 345, 346

Մաշուց Վրդ. 91, 204, 205

Մատթէոս մահառակ 285

» Գրիչ (1655) 272

Մարաշ 274, 275, 365

Մարգար Գալի (1644) 267

Մարգարէ Գրիչ (1647) 192

» Վրդ. (1740) 196

Մարեմ, դուստր Գագիկ քաղաւորի 245, 247

Մարգուան 183

Ս. Մարիամ Աստուածածին 190, 198

Մարկոս Երեց Թօփգարուցի, Գրիչ (1676) 110

» Եպս. Բօքիշանցի (1838) 391

» Վրդ. Պալսեցի, Գրգուլյան (1864) 320

» ազայ Ազարեգեան (1866) 389

Մարութ խօջա 268

Մարութա Գրիչ 266

» սուսցոզ (1661) 269

Մարտանակ 37

Մարտիրոս Գրիչ (1464) 264

» Բեմ. Գրիչ (1577-9) 264

» Վրդ. Արաւո, զրդի Կարապետի (1596) 252, 258, 259, 261

» Երեց Գրիչ (1640) 59, 61

» Երեց Գրիչ (1663) 184

» Բեմ. Գրիչ (1677) 166, 167

- Մարտիրոս Վրդ. Ստացող, ռեիզ Ս. Հրեշ-
տակապետի (1748) 19, 21, 22
» Վրդ. Ատրամացի 219
» Եպս. Երուսաղէմի 292
- Մարտիրոսեան Ա. Ա. 198
Մուսիկ Անապատ 12, 13
Մաքսիմա 191
Մաքսիմա 323
Մեքար 168
Մելիսէէ Բհն. Գրիչ (1479) 136, 137
» Բհն. Հարմաբէտի, Գրիչ (1566)
126
- Մելիսէէ Բհն. Մակացի, Գրիչ Ե. Մազկոզ,
արդի Բաշարաքի (1616, 1635) 252, 260,
261, 285, 287, 288
- Մելիսէէ Արդ. (+ 1662) 6
» Արդ. Վանցի (1851) 316
- Մելիսէէ Եպս. Մարտոսեան 416
Մեհրիմիգար 137
Մեմէմ 112
Մեսրոպ Յառապ 284
» Գրիչ (1643) 276
» Վրդ. Տիգրանակերտցի (1826) 345
» Վրդ. Գալաթացեան (1867, 1873)
293, 294, 299
» Վրդ. Նշանեան (1907) 263
- Ս. Մերկեռիս 321
Մէկշատ, կազակից Կիրակոսի 413
Մերիմ 2
Մերիմեան, դուստր Պետրոսեան Յակոբի 376
Միգար գիւղ 318, 319, 428
Միմա Մազկոզ (1437) 147
» Երեց Եղնկացի (1648) 132
» Բարսեղեան (1676) 98
» Վրդ. Ամբիցի (1703) 199, 248
» Կրմ. Մակացի (1818) 241
» Վրդ. Ամրիկեան, Մալաթիացի 414
416, 418, 421, 423, 427, 428, 432,
433
» Գրիչ 10
» Դպր. Եղնկացի, Թոխաթցի 85, 425
» Երեց (Մազկոզ) 96, 97
- Միլագիւղ 342
Միսաք Կիւլպէնկեան (1861) 387
Միքիկոզ գիւղ 218
Միքայէլ Մարգարեան (1662) 161, 163
» Գրիչ (1687) 275
» Գրիչ (1699) 107, 109
- Միքայէլ Գրիչ Թոխաթցի (1729) 274
» Արդ. Կ. Պալսեցի (1774) 370
» Վրդ. Կալատարեան (1864) 356
» Գրիչ Ամբիցի 263
» Վ. Զամեան 311
» Խմբայ Փիշիկեան 295
- Միքայ Ուխտ 291
Միքայէլ Վրդ. Գառնակեցի 250
Միքայիմ= Եղնկոզ 326
Մկրտիչ Գրիչ (1414) 73, 75
» Բհն. արդի Յովնանեան Բաքուցի
(1414) 73, 75
» Վրդ. Կառապետ Արգիշտի Անապա-
տի (1437) 147
» Երեց Գրիչ (1544) 6, 7
» Երեց Մազկոզ (1683) 277
» Եպս. Միքայիկ (1838) 319
» Դպր. Յովնանեան, Վանցի
(1858) 312
» Վրդ. Կարապետեան (+ 1861 յնվր.
16) 299
» Եպս. (1863) 319
» Եպս. Տիգրանեան (1872) 245
» Եպս. Արամեան 47
» Վ. Արգիշտի, Անկիւրացի 414, 415
» Կթղ. Խրիմեան 420
» Վրդ. Զանկեցի 219
» Կառապետ 11
- Մնացեալ Մրկ. (1881) 81
Մոսկով 307
Մովսէս Բերդազ, Բերդազեան 24, 204
» արդի Շիրիմի (1718) 349
- Մուրա 218
Մուշ 321, 361, 391, 424
Մուշեղ Բաղրատունի 205
Մուրատ խոն Գրիշեան (1654) 272
» Մրկ. Գրիչ (1682) 18, 19, 67
» Վարժապետ 385
- Մֆօ 413

- Յառապ 182
Ս. Յակոբ, Երուսաղէմ 13, 62, 148, 170,
172, 189, 334, 344, 347, 353, 373, 386,
414, 418, 421, 423, 433
Յակոբ Կրմ. Կառապետ (1393) 88
» Վրդ. Արգիշտեան (1411) 39
» Մակացի (1411) 39

- Թակաք Երեց Պելոգրատցի, Գրիչ (1671) 49, 50
 Վրդ. Պալաքցի (1672) 120, 121, 173, 175, 186
 Քհն. (1673) 21
 Երեց Գրիչ (1673) 269
 Քհն. Եւփառացի (1747) 324
 Գրիչ Յզնցի (1748?) 273
 Դպիր (1778) 402
 Պետրոսեան (1785) 66
 Դպիր Ամասիացի (1800) 329, 341, 342
 Սրկ. Արդ. Մաշկնցի (1810) 325, 326, 339
 Վրժ. Տիգրանակերտցի (1821) 345
 Պետրոսեան (1824) 375
 Դպիր Տիգրանակերտցի (1841) 340
 Սրկ. Պօղոսեան, Զափաքեանց, Շուշեցի (1860) 298, 299
 Նպս. Նդեաացի (1863) 318
 Նպս. Թօփուզեանց (1863) 398
 Վրդ. Նպս. Յովհաննէսեան, Տիգրանակերտցի (1852 - 1864) 316, 317, 320, 336, 337, 353, 354
 Վրդ. Ասլանեան, Մարգարամցի (1864) 355, 356
 Քհն. Երզնկացի (1864) 389
 Թուրքիեան (1883) 237, 238
 Ս. Ամասեան 240
 Երեց Ծաղկոյ 284
 Վրդ. Ղրիմեցի 24, 32, 127, 420
 Նպս. Մծբնայ 226, 324
 Պոր. Նալբան 328, 348, 370
 ազայ Շահումեանց 363
- Ծարութիւն Քհն. Գրիչ, որդի Սահակայ (1877) 95, 98
 Երեց Գրիչ (1696) 185, 186
 Քհն. Գրիչ (1747) 1, 2
 Վրդ. Բերիարի (1851) 379
 Արք. Նդեաացի, Ղափանեան (1853) 329
 Վրդ. Աղեփաղդրուպոյսեցի (1869) 338
 Նպս. (1863) 319
 Արք. Վեհապետեան (1851-1855) 329, 333, 364, 389
 Ալադաքեան 385
 Զուղայեցի 265
 Քհն. Քիւրքանիցի 202
- Եսաու Բախմայ 241
 Եսաւ 366
 Եւու մարգարէ 249
 Եռք մահապետ 408
 Եռպլէ 319, 419, 428
 Եռստու Նպս. Երուսաղէմի 206
 Եզվէտ Քհն. Գալիլեացի 326
 Եզվեանեան Գրիչ (1393) 38
 Վրդ. Գրիչ, որդի Վարդանայ (1434) 405, 410
 Նպս. առաջնորդ Աւագ Վանքի (1482) 140
 Կթդ. (1499) 41
 Երեց Գրիչ (1569) 264
 Հիզանցի Գրիչ (1626-1663) 189, 190, 268, 270, 271, 273, 274, 276, 278, 282
 Վրդ. Նդեաացի (1629) 32
 Դպիր Շաֆեցի (1636) 68
 Գրիչ (1637) 265
 Ղարսեցի, Ծաղկոյ (1640) 279, 282, 283
 Երեց Գրիչ (1641) 272
 Սրկ. Գրիչ (1654) 268
 Քհն. Սեւաստացի (1679) 118
 Վրդ. առաջնորդ Երուսաղէմի (+ 1697) 262, 269
 Կեսարացի (1718) 351
 Երեց Կեսարացի, Կազմոյ (1754) 285
 Դպիր Բարսեղեան, Զիմառացի (1823) 403
 Տէր Կարապետեան, Պրուսոյի (1830) 368
 Վրդ. Տէր Սիմէոնեան (1834) 362
 Էփէմուի Միմառեան (1872) 245
 Վրդ. Ամբեցի (1664) 34, 35
 Վրդ. Բաղիշեցի, Կուրու 265, 275, 279, 292, 299, 325
 Վրդ. Գառնեցի 13, 47, 255
 Դամասկոյի 236
 Երզնկացի, Պուր 24, 25, 196
 Կայրապետ Երուսաղէմայ 204
 Վրդ. Նդեակիցի 331
 Ե. Վրդ. Զէյթունեան 364
 Թուրքաւրանցի (հեւ) 159
 Վրդ. Մարտիրոսի 24, 231, 254, 298
 Վրդ. Կ. Պուսեցի 217, 399

Յովհաննէս Հովով 218
 » Մանգակումի 151
 » Մկրտիչ Մասնյլէում 368
 » Վրդ. Նոր Զուգայեցի 220
 » Ոսկերեան 151, 152, 195, 235
 » Որսանցի 221, 383
 » Սեզերցի Գրիչ 126
 » Վրժ. Միրզայեան, Վանանդեցի 363

Յովսէփ Սրկ. Աշեան 319, 320
 » Եսս. Արճնոյ 204
 » Գեղեցիկ 215
 » Դպիր (1878) 266
 » Քեմ. որդի Ղայայի (1699) 107, 109
 » Պոսեցի Գրիչ (1809) 304, 306
 » Սաղակացի (1846) 237, 238
 » Չէլէպի Ստրմբուլցի 85

Յովսիմոս միայնակեաց 152
 Յորդանան Գետ 78, 163, 178, 304, 326
 Յուդայ մասնիչ 199
 Յուլիանոս Եսս. Աղիկառնացի 255
 Յուլիոս հայրապետ Հռոմայ 203
 Յունարեմ պանդանակ 95, 144, 210
 Յունեփ Գրիչ (1596) 252, 258
 Յուսիկ ճգն. 233
 » Վրդ. (1897) 418
 » Եսս. 138

Ն

Նաբոլէոն Պոմաբարբ 417
 Նադար 137
 Նազարէթ 219
 » ամիրայ Ալլահվերտեան (1821) 312
 » Դպիր Կ. Պոսեցի (1822) 297, 298
 Նախիջեւան 218, 274
 Նասիպ Գրիգորեան 191
 Նարեկ 348
 Նարիման 219
 Նարին 147
 Նարինջ, մայր Սիմէոն Վարդապետի 251
 Նաւիկ 19
 Նեզոս ճգն. 419
 Նեոն 197, 298
 Նեստոր 205
 Ներշապուհ Եսս. Մամիկոնէից 205
 Ներսէս Կամաբաղեան Պատրիկ 403
 Ներսէս Արզ. (1646) 179
 Ներսէս Գրիչ (1649) 169, 170

Ներսէս Լամբրոմացի 228, 229, 233, 335, 373, 402
 » Կթղ. Կայեցի 205, 226, 228, 231, 254, 257, 280, 289, 290
 Ներսէսեան Դպրանոց 385
 Նէտիր շահ 218
 Նիզիպ, Նըզէպ 318, 319
 Նիկիոյ ժողով 324, 403
 Նիկով 221

Նիկոզայոս Դպիր (1550) 63
 Նիկոզոս բապուշնի (1798) 3
 Ս. Նշան Գետաբգի 137
 » » Կարմիրակն 147
 » » Վասիլ Թագաւորի 75
 Նշանագիրք 36
 Նոր Զուգայ 232
 Նորայր Եսս. Պաղարեան 293
 Նորոզէս միայնակեաց (1289) 61, 62
 Նուարդիմ 137
 Նուրիջան Սրկ. Գրիչ (1597) 31
 » խօջա 258
 Նսէփ խաթուն 137

Շ

Շահանդուխտ, մայր Ն. Լամբրոմացոյ 229
 Շահատի 303
 Շահիգաման 182
 Շահնշահ Լամբրոմացի 229
 Շահում, մայր Յովսէփ Բախանայի 109
 » մայր Լարսեցի Յովհաննէսի 282
 Շահջահանաբաթ 66
 Շահուսլթան 258, 259
 Շաղգաթ 259
 Շաղուբաթ Դպիր (1615) 259
 Շաղպաթ, հայր Նզիսաբէթ Գրչի 58
 Շամախի 41, 59, 200
 Շամլու Գրիչ (1655) 268
 Շայում, կողակից Զաֆար Գրչի 259
 Շատարեւ 169
 Շարափ, եղբայր Ֆիսրալի 411
 Շաֆար խաթուն 133, 147
 » հայր տէր Ստեփանոսի 187
 Շէխիջան խօջա 258
 Շէխօ 413
 Շէրբէկ, եղբայր Մելիքիսէ Ծաղկազի 260, 261, 288
 Շըլպէ 318

Շիրազ, քոյր Զաֆար Գրչի 259
 Շիրակական 71
 Շիրին քոյր Թումայ Գրչի 130
 » քոյր Արքախան կրթականի 362
 » քոյր Մովսէսի 351
 » քոյր Կիրակոսի 413
 Շիրաք խօսք 258, 259
 Շմառն Յանայեան 253
 » Եպս. 204
 » Եպս. Երուսաղէմի, Առաքել 54, 206
 Շմառնեան Գ. 425
 Շնքոյլ Վանք 199
 Շնչիկ 182
 Շուշան, քոյր Ն. Լամբրոնացոյ 229
 Շուքրան 137
 Շրիշահ 129
 Շրուանշահ 137
 Շոշ-Ջուլայ 20, 267, 270

Ո

Ոնփրիս քոյր Լուսնայ 238
 Ոսկեճեռն իշխան 205
 Ոսկիտառիկ 49
 Որմու քերդ 218
 Որոգիմեան աստղամիջեր 231, 249
 Որոգիմէն 323
 Ուլուս 68
 Ուզուղու գիւղ 318
 Ունուրջան 88
 Ուռնա, Ուռփայ 32, 157
 Ուտիլա քոյրապետ Լուսնայ 203

Չ

Չաքախ գիւղ 318
 Չեօմերգիկան 370
 Չիֆթիկ գիւղ 318
 Չմուշ 414, 422, 424, 426, 427
 Չուարմալայ 309
 Չուխուր խան Պուլայ 310
 Չոպան գիւղ 318
 Չորպաքու Ամապուտ 68

Պ

Պալաք, Կ. Պալու 116, 233, 234
 Պազուսաք Վրդ. (1836) 427
 Պապիան 281
 Պատմաւ կղզի 257
 Պարկաւան 207

Պելեմ, Պելեմի 318, 370
 Պետրոս Սրկ. Գրիչ (1603) 240
 » Դպիր (1651) 178
 » Կրմ. ստացալ (1653) 184
 » Վրդ. տեսալ Գաղթնաց (1675) 314
 » Եպս. Աստուածատրեանց. Կեսարացի (1789, 1796) 382
 » Վրդ. Տէր Յովհաննէսեան, Կաննիցի (1844-1846) 3, 356
 » Վրդ. (1872) 338
 » Վրդ. Աղապիւսան 330
 » Կայրապետ Լուսնայ 203
 » Վրդ. քոյր տէր Սիմեոնի 160
 Պեհեմի 357
 Պելլերայէ գիւղ 318, 319
 Պելլերքեմ 370
 Պիգեռու Ս. Նշան 112
 Պիքագորոս 366
 Պիքիազ 370
 Պիսու Է. պապ 311
 » Թ. պապ (1869) 419
 Պիտտալու 388
 Պիրեմի, Պիրեմուկ, Պիրեմիք 318, 319, 428
 Պրատն 151, 357, 361, 366
 Պրիփիւր 22
 Պուստալ Կանայ Կեսարացի 16, 17
 Պրեզիլիա 382
 Պրիկ Սպս. Կ. Պուլայ 204
 Ս. Պողոս Առք. 214, 215
 Պողոս Գրիչ (1563) 65
 » Եպս. (1651) 276
 » Վրդ. Թոմաքցի (+1675) 183
 » Կրմ. Տղմի, Գրիչ (1675) 313, 314
 » Վրդ. Ամասիացի (+1697) 183
 » Երեց Ղալաքիացի (1703) 245, 248
 » Գրիչ Եւ Մազկուղ (1718) 349
 » Վրդ. (+1723) 33
 » Սրկ. Ամամօղլու (1728) 177
 » Սրկ. Գրիչ 41821) 311, 312
 » Առք. Ա. Պալեցի (+1853) 295, 325, 339, 364, 374
 » Վանքի, Գրիչ (1859) 296
 » Սրկ. Գալաքեան, Վանքի (1864) 300
 » Վ. Թմիլեան 312
 » Բ. Պար. Կ. Պուլայ 338
 » Վրդ. Լաստանցի 428
 » Սեմեւր 338

Պօղոս Պար. Վանքի 219, 220

» Վրդ. Տաթևացի 205

Ջ

Ջալէ Թուխմանլի 112

Ջաղաք 137

Ջանազայ մայր Մուրատ Գրչի 19

» մայր Մարտիրոս Վրդ.ի 258, 259

Ջանիաշայ 182

Ջանո 413

Ջավատ խամ (1804) 309

Ջերմուկ 318, 428

Ջըկըաշէն 178, 179

Ջիւան 426

Ջլալ 413

Ջուզայ 1, 2, 19, 20, 267, 271

Ջրեղեղ 217, 237

Ջօհաննա, մայր Պետրոսեան Յակոբի 376

Թ

Թեքեա Վրդ. 358

Թեմիլ 2, 3, 304, 318, 319

Թեհան 411

Թուրքիմեան տոհմ 309, 385

Թորքիմեան 55

Թուս, Թուս 309, 425

Ս

Ս. Սահակ Մեծն 45, 151

Սահակ Վրդ. Ամատունի 72

» Արք. Խաչայեան 238, 378

» Վրդ. Կեսարացի 345

» Վրդ. Մուսա 205

» Բեմ. Յովնի (1633) 138

» Բեմ. Գրչի (1703) 266

» Երեց Գրչի (1730) 274

» Արք. Արեւելի (1768) 218

Սաիրաք խոնայ 399

Սաղաթիկ Եղ. 256, 257

Սաղիան գիւղ 56, 59, 67, 68

Սաղմեղ գիւղ 237

Սամուէլ Գրչի (1190) 228

» Անցի 229

» Արք. 335, 336

» Վրդ. 205

Սամարազա 366

Սանտալ, մայր Գապար Կրօնաւորի 122

Սասնիք 318

Սարակիմաւ 426

Ս. Սարգիս Զօրավար 214

Սարգիս Բաբունապետ (1400) 195

» Բեմ. Մաղկոյ (1321 - 1328) 78, 85, 276

» Կրդ. (1493) 41

» Հիգանցի, Գրչի եւ Մաղկոյ (1572) 170, 171

» զրագիր (1596) 413

» Դպիր (1627) 176

» Ծոօթեցի Գրչի (1668) 274

» Դպիր (1683) 179, 180

» Դպիր Յովնանէսեան (1800) 405

» Վրդ. Հանընցի (1834) 391

» Բեմ. Նստաբարացի 95

» Վրդ. Կեսարացի 380

» Բեմ. Մաղմա 260, 261

» Բեմ. ռուսացի Կիրակոս Գրչի 251

Սարի Սար 385

Սարկաւազ Վրդ. 183

Սարսիմկ գիւղ 428

Սափար խօջա 258

Սափար Կեսարացի, Գրչի 15, 19

Սեբաստիա 268, 364

Սեղրեստրոս Խայրապետ Հոսմայ 137, 403

Սեմեմեթիմ Բրդ. Վասպուրականի 205

Սեպուհ Լեւոն 153, 169

Սերեխայ Ս. Նշան 112

Սերաբէ Պոլսեցի (1804) 385

Սեւեռիոս Անտիոքացի 323

Սեւերեկ 318

Սէք Դպիր, Գրչի եւ Մաղկոյ (1645) 90, 94

Սիմեան Կեսարացի Գրչի (1771) 16, 17

Սիմեան Սպ. Գրչի (1420) 12, 13

» Վրդ. Ապարանցի (1640) 280, 281

» Վրդ. Ապարանցի՝ որդի Խաչատուրի 248, 251

» Կրդ. Նրեւանցի 16, 17, 360

» Վրդ. Մոկացի 252

» Վրդ. Զուլայեցի 22, 28, 29

Սիմոն, որդի Յակոբեանի 232

Սիմոն Գաղատացի, Խանի, 203

Սիմոն Կրդ. 151

Սիւ 276, 293

Սիրախայեաց Ս. Աստուածածնի վանք 414, 424, 427, 430

Սիրաք 199, 217, 249, 255, 256

Սիօն Լրագիր 321
 Սլաւոկոն ֆերակոն 32
 Սկեւոյ 229
 Սմբատ Սրկ. ստացող (1321) 77, 78
 Սուրբատ պատմագիր 403
 Սուրբատ 151, 374
 Սոզմիական ֆիւնոն 256
 Սոզմոն իմաստուն 216, 254
 » Բեն. Գրիչ, որդի Հեթումի 167, 168
 Սոզմոն 388
 Սուլեման շահ (1669) 20
 Սուլու Մամատսրբ, Ստամբուլ 119, 120
 Սուխարայ վամբ 194, 195
 Սուրաթ, մայր Սոզմոն Գրիչի 168
 Սուֆիան, դուստր Կարապետ ֆախանայի 232
 Սոփակլու 256
 Ստանան 1, 218, 278
 Ստանիա 142
 Ստաթէի վամբ 218
 Ստամբուլ 219
 Ստեփանոս Գրիչ (1289) 61
 » Երկայն (1321) 77, 78
 » Եսո. առաջնորդ Գամաղիէի վամագ (1434) 411
 » Երեց Մակագի, Գրիչ (2. 1625) 13, 14
 » Կթղ. Աղթամարայ (1640) 282
 » Երեց՝ ստացող (1652) 116, 117
 » Երեց Յէյիպցի, Գրիչ (1716) 24, 28
 » Երեց Գրիչ (1722) 230
 » Դպիր Կ. Պոլսեցի (1749) 399, 401
 » Բարսուղար Կ. Պոլսեցի (1779) 228, 229, 233, 234
 » Արք. Եւթակիացի (1812) 342
 » Դոյներիցանց 182
 » Գրիչ 288, 291
 » Երեց Թոխաթցի 91, 108
 » Վրդ. Իլովեցի 404
 » Վրդ. Կափայցի 193, 194
 » Մակագի 126
 » Կրն. ստացող, որդի Շաֆարի 187
 » Կրն. ստացող, որդի Սիմեօնի 187, 168
 Ստիգան 258, 259
 Սրապիոն Վրդ. Եղեւսացի 175
 » Սրկ. Գրիչ (1656) 176, 177

Սրապիոն Վրդ. (1880) 378
 Սֆանտար դան (1434) 411
 Սուրբամաղայ 258, 259

Վ

Վահան Մամիկեան 385
 » Վրդ. Բէշիշիան (1808) 420
 Վահկայ Անուպատ 276
 Վահրամ Վրդ. Գրիչ (1293) 270
 » Վրդ. Մանկունի 424
 Վաղարշապատ 229
 Վայլց 168
 Վան 41, 199, 219, 252, 389
 Վաստկ արքայեղբայր 264
 Վասիլ ստացող. եայր Ստեփանոս Դպիր 141
 Վասպուրական 293
 Վարազայ վամբ 260, 261, 266, 390
 Վարախ, մայր Ամթեցի Գրիգոր Վրդ. ի 33
 Ս. Վարդան Մամիկեան 216
 Ս. Վարդան Զաւրապար եւ Շաւշան տիկին եւ կեղեցի վամայ 260, 261
 Վարդան Վրդ. Այգեկցի 202, 205, 207
 » Վրդ. Արեւելցի 197
 » Վրդ. Բաղիշեցի 37, 38, 149, 271
 Սրք. Տարսանի եւ Ս. Ուխտիմ Մլիւնայ 288, 291
 » Գրիչ (1328) 53, 55
 » Արք. Գրիչ (1508) 141
 » Գրիչ (1621) 44, 45
 » Կրն. Գրիչ (1669) 271
 » Բեն. Գրիչ (1683) 277

Վենետիկ 216, 217, 249
 Վէլէր պէկ (1498) 41
 Վէհպի (1782) 303
 Վիլիելմ Բ. Կայսր Գերմանիայ (1898) 420
 Վրացերէն պահպանակ 50, 136

Տ

Տալիթայ, իւր Ն. Լամբրոնացոյ 229
 Տանատ Գնդունի 216
 Տատրը Տատրոնան (1861) 387
 Տարբերունայ Երկիր 137, 147
 Տարսան 6, 291
 Տարսան 419
 Տանապետ ստացող (1648) 270
 Տափմաս 257
 Տէյիւրէն Բէյի 318

Տիգրան Լ. Թ. Մաւալանեանց (1874) 351, 352
 Տիգրիս 38, 423
 Տիմոթ Բեմ. Գրիչ (1801) 80, 81
 Տիմոթէոս հայրապետ Ազեմանդրու, Կուզ 203, 234
 » Արդ. Նպս. Նազնիացի 70, 71
 Տիարիկ 29
 Տիրան Վրդ. 205, 206
 Տիրատուր Արդ. Գրիչ (1417) 76
 » Վրդ. 154, 220, 221
 Տօմէնիկոս ձահկեցի 327

Ր

Րիգօ կղզի 322
 Րոքովամ 203

Ց

Ցիպմայ Վանկ 73, 75
 Ցիցիեանով 309
 Ցզնու Նկեղեցի 122

Փ

Փանա 370
 Փաշաբէկ 258, 259
 Փառակու գաւառ 218
 Փարսխան 258
 Փարիզ 365, 394, 395
 Փարիխաթուն 103
 Փերուժ 80
 Փէլիկ հայրապետ Հռոմայ 203
 Փէրու 322
 Փիլիպպոս Արդ. Վրդ. Խաչատուրեան Նա-
 նանեանց, Բաբուցի (1859 - 1860) 298,
 299, 334, 346,
 Փոքրուգալ 322
 Ս. Փրիկի Նկեղեցի, Նրուսազեմ 281

Ք

Քաղկեդոնի Ժողով 204, 311
 Քաւի փիլիսոփայ 371

Քաթիմ 103, 169
 Քաթրու գիւղ 125
 Քեղնեզ 370
 Քեռալ 370
 Քեփուէ 370
 Քէրիմ խան 218
 Քըմպըլըմու 371
 Քիլիս 428
 Քիւրանիա, Քօքանիա 202, 272
 Քլեմմոն 368
 Քշաբալ 218
 Քոյրմեշիք 168
 Քրիստափոր Քօլոմպօ 322
 Քրիստոստուր Նրեց Գրիչ (1711) 278

Օ

Օգոստինոս 347, 349
 Օլթի 219
 Օլֆաբէկ 258, 259
 Օձ քաղաք 245
 Օդերիանոս հայրապետ Հռոմայ 206
 Օդնուք գիւղ 318
 Օշական 318
 Օշիմ Լամբրոնացի 229, 234
 Օսիս աշխարհ 297
 Օսմանցիք 218, 284
 Օրթագիւղ 295
 Օրլիանէ Գետ 322

Տ

Տաթալի խան 218
 Տաւրլլը 370
 Տիգրիս 310
 Տիլիպէ 401
 Տիւրաւ կրօնաւար=սէր Կարապետ, որդի Նգ-
 դիմրալիշի 408, 410, 411
 Տոմանկըստեան 142
 Տոմանիք 201
 Տոմուզ 81
 Տրամկըզ 309
 Տրամկեղա Փառնեսա 236
 Տրանեսա 417
 Տրանցիսկոս Պիթեր 327

ՈՒՂՂԵԼԻՔ ԵՒ ՅԱԻԵԼԼԻՔ

Էջ	ՍԻՒՆԱԿ	ՏՈՂ	ՍԽԱԼ	ՈՒՂԻՂ
43	ա	վարեց 1	—	+ Հմմտ. աւելի կարճ փոփոխակ մը, աստ էջ, 102:
102	բ	վերեց 4	—	+ Հմմտ. աւելի ընդարձակ օրինակ մը, աստ, էջ 42—43:
325	»	» 20	1801	1810
333	—	» 16	Ա. ՊՈԼՍԵՑԻ	Կ. ՊՈԼՍԵՑԻ

ՅԱՆԿ ՆԻԻԹՈՑ

	Էջ
Շնորհակալիք	Է
Բացատրական	Ը
Բովանդակութիւն Տեսակաւորեալ	Թ
Բնագիրներ	ԺԴ
Մայր Յուցակ Ձեռագրաց, թիւ 2366	1
Բովանդակութիւն	434
Նկարներ	446
Ժամանակագրական Յուցակ	447
Ցանկ Յատուկ Անուանց	451
Ուղղելիք եւ Յաւելիք	466
Ցանկ Նիւթոց	467

Այս հատորին տպագրութիւնը աւարտեցաւ

1977 թ. Մ ա Ր տ ի ն

Երուսաղէմի Արքոց Յակոբեանց Տպարանին մէջ

ՀԱՆՐԱՊԵՏԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ
ԳԻՏԱԿԱՆ ԳՐԱԴԱՐԱՆ



FL0111790

[535]

Gym 4F
9191

ՅԳԱՐԱՆ ՍՐԲՈՑ ՅԱԿՈԲԵԱՆՑ, ԵՐՈՒՍԱԼԻՄ

THE ARMENIAN CONVENT PRINTING PRESS, JERUSALEM